
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

Burcu TAĞCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2015

Burcu TAĞCI tarafından hazırlanan "ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Zehra Gediz URAK
Mimarlık, Gazi Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Başkan: Prof. Dr. Sare SAHİL
Mimarlık, Gazi Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Üye: Prof. Dr. Mehmet Zeki İBRAHİMGİL
Sanat Tarihi, Gazi Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Tez Savunma Tarihi: 11/6/2015

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU
Fen Bilimleri Enstitüsü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Burcu TAĞCI

10/07/2015

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Burcu TAĞCI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2015

ÖZET

Bu çalışma, Çorum ili merkezinde yer alan, XIII. yy. sonunda inşa edilmiş olan Çorum Güpür Hamamı'nı (Eski Hamam'ı) konu etmektedir. Çalışmanın amacı, metruk yapının korunarak gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılabilmesi için; mevcut durumunu analitik inceleme ve değerlendirmelerle belgelemek, restitüsyon ile özgün durumunu ortaya koymak ve uygun işlev verilerek yapının sürdürülebilir korunmasına yönelik restorasyon önerisi getirmektir. Çalışma; Güpür Hamamı'nı belgeleyen rölöve çalışması ve tanımlaması; karşılaştırmalı çalışma kataloğu, yapının özgün halini gösteren restitüsyon, çevresel analizler ve restorasyon projesini içermektedir.

Bilim Kodu : 803.1.085

Anahtar Kelimeler : Çorum, Güpür Hamamı, Eski Hamam, rölöve, restitüsyon, restorasyon

Sayfa Adedi : 412

Danışman : Prof. Dr. Zehra Gediz URAK

THE RESTORATION PROPOSAL OF GÜPÜR (OLD) BATH IN ÇORUM

(M. Sc. Thesis)

Burcu TAĞCI

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

June 2015

ABSTRACT

The topic of this study is Çorum Güpür Bath (Old Bath), which is located in the city of Çorum and was built at the end of the thirteenth century. In order to preserve the desolate building and pass it on to the future generations, the study aimed to document its current state with analytic examination and assessment, exhibit its original condition with restitution, and offer a restoration proposal for the appropriate use and sustainable preservation of the structure. The study includes the graphic documentation of the structure, the comparative study catalogue, restitution of its original state, environmental analysis and the restoration project.

Science Code : 803.1.085
Key Words : Çorum, Güpür (Old) Bath, restitution, restoration
Page Number : 412
Supervisor : Prof. Dr. Zehra Gediz URAK

TEŞEKKÜR

Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) Restorasyon Önerisi adlı çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimiyle beni yönlendiren ve desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Prof. Dr. Z. Gediz Urak'a teşekkürlerimi sunarım.

Hamamın yapı malzemeleri arkeometrik çalışmalarının hazırlanmasını sağlayan Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü öğretim üyesi Sayın Y. Doç. Dr. Ali Akın Akyol'a, hamama ait eski yazılı belgelerin çevirisinde yardımcı olan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü öğretim üyesi Sayın Prof. Dr. Abdulkadir Dündar'a, Vakıflar Genel Müdürlüğü arşiv belgelerine ulaşmama yardımcı olan Sayın Dr. Gülşen Dişli 'ye, Çorum Belediyesi Kent Arşivi çalışanı Sayın İrfan Yiğit'e teşekkür ederim. Buna ilaveten manevi desteğiyle beni yalnız bırakmayan mesai arkadaşım Arş. Gör. Olcay Türkân Yurdugüzel'e, arkadaşım Mimar Cemil Gönülalan'a teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Hayatım boyunca maddi, manevi desteğini esirgemeyen annem Türkân Coşar'a ve babam Kasım Coşar'a; çalışmalarımın her aşamasında beni destekleyen ve gerekli sabrı gösteren eşim Süleyman Tağcı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET iv

ABSTRACT v

TEŞEKKÜR vi

İÇİNDEKİLER vii

ÇİZELGELERİN LİSTESİ xi

ŞEKİLLERİN LİSTESİ xiv

RESİMLERİN LİSTESİ xv

SİMGELER VE KISALTMALAR xvi

1. GİRİŞ 1

2. ÇORUM İLİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ 3

3. HAMAMLAR 7

3.1. Hamamların Tarihsel Gelişimi 7

3.2. Türk Hamamları 10

3.2.1. Türk hamamlarında mekân düzenlemesi 14

4. ÇORUM GÜPÜR HAMAMI'NIN (ESKİ HAMAM'IN) MEVCUT DURUMUNUN TESPİTİ 21

4.1. Grafik Belgeleme 21

4.1.1. Yöntem 21

4.1.2. Grafik belgeleme çizimleri 22

4.2. Yapının Tanımlanması 22

4.2.1. Genel tanımlama 23

4.2.2. Dış tanımlama 24

4.2.3. İç tanımlama 35

Sayfa

5. ANALİZLER 95
5.1. Taşıyıcı Sistem 95
5.2. Taşıyıcı Elemanlar ve Malzeme 95
5.2.1. Düşey taşıyıcı elemanlar 95
5.2.2. Açıklık geçici taşıyıcı elemanlar 97
5.3. Mimari Elemanlar ve Malzeme 102
5.4. Değişim ve Bozulmalar 111
6. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA 113
6.1. Bekir Çavuş Hamamı 113
6.2. Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı 116
6.3. Ağızkarahan Köyü Hamamı 120
6.4. Pervane Hamamı 122
6.5. Vakıf Hamamı 126
6.6. Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı 129
6.7. Mustafa Ağa Hamamı 132
6.8. Mustafa Bey Hamamı 136
6.9. İbrahim Bey Hamamı (Eski Hamam) 139
6.10. Taceddin İbrahim Paşa (Belediye) Hamamı 143
6.11. Ali Paşa Hamamı (Yeni Hamam) 147
6.12. Karşılaştırmalı Çalışma ve Genel Değerlendirme 151
7. RESTİTÜSYON 157
7.1. Yöntem 157
7.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı 157
7.3. Mekân ve İşlev İlişkisi 158

Sayfa

7.4. Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Restitüsyon Analizi ve Restitüsyonu 159

7.4.1. Plân elemanları. 159

7.4.2. Cepheler 173

7.4.3. Örtü ve ışıklıklar 177

7.5.Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Tarihlendirilmesi 179

8. RESTORASYON 181

8.1. Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Çevresinin Değerlendirilmesi 181

8.2. Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi 181

8.3. Yasal ve Kuramsal Kabuller 182

8.4. Restorasyon Yaklaşımı 182

8.5. İşlevsel Müdahale 183

8.6. Fiziksel Müdahaleler 183

8.6.1. Kazı ve belgeleme 184

8.6.2. Sağlamlaştırma 184

8.6.3. Temizleme 185

8.6.4. Bütünleme 186

8.6.5. Ekleme 187

9. SONUÇ 221

KAYNAKLAR 223

EKLER 227

EK-1. Rölöve çizimleri (Şekil 1.1-1.19) 228

EK-2. Analiz paftaları (Şekil 2.1-2.26) 247

EK-3. Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları (Resim 3.1-3.200) 273

Sayfa

EK-4. Kaynak kullanımı paftaları (Şekil 4.1-4.12) 335

EK-5. Restitüsyon çizimleri (Şekil 5.1-5.12)..... 347

EK-6. Çevre analizleri (Şekil 6.1-6.5) 359

EK-7. Fiziksel müdahale paftaları (Şekil 7.1-7.13) 364

EK-8. Restorasyon çizimleri (Şekil 8.1-8.12)..... 377

EK-9. Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları (Şekil 9.1) 389

EK-10. 8 Temmuz 1892 tarihli Çorum kasabasının plânı ve Güpür Hamamı'nın yeri 401

EK-11. Çorum Güpür Hamamı 1726 tarihli vakfiyesi..... 402

EK-12. Sultan Alâeddin utekasından Hayreddin vakfına ait kayıt örneği..... 404

EK-13. Çorum Güpür Hamamı tescil kararı belgesi..... 407

EK-14. Çorum Güpür Hamamı envanter fişi..... 409

EK-15. Çorum Güpür Hamamı sit alanları belgesi..... 411

ÖZGEÇMİŞ 412

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 4.1. Yapı dış tanımlama tablosu-Batı cephesi 25

Çizelge 4.2. Yapı dış tanımlama tablosu-Kuzey cephesi..... 27

Çizelge 4.3. Yapı dış tanımlama tablosu-Doğu cephesi 30

Çizelge 4.4. Yapı iç tanımlama tablosu-Z01 giriş mekânı..... 36

Çizelge 4.5. Yapı iç tanımlama tablosu-Z02 giriş mekânı..... 38

Çizelge 4.6. Yapı iç tanımlama tablosu-Z03 soyunmalık mekânı 41

Çizelge 4.7. Yapı iç tanımlama tablosu-Z04 soyunmalık mekânı 43

Çizelge 4.8. Yapı iç tanımlama tablosu-Z05 aralık mekânı..... 48

Çizelge 4.9. Yapı iç tanımlama tablosu-Z06 helâ koridoru 51

Çizelge 4.10. Yapı iç tanımlama tablosu-Z07 helâ..... 52

Çizelge 4.11. Yapı iç tanımlama tablosu-Z08 helâ..... 53

Çizelge 4.12. Yapı iç tanımlama tablosu-Z09 usturalık 54

Çizelge 4.13. Yapı iç tanımlama tablosu-Z10 usturalık 55

Çizelge 4.14. Yapı iç tanımlama tablosu-Z11 ılıklık mekânı 57

Çizelge 4.15. Yapı iç tanımlama tablosu-Z12 halvet mekânı 61

Çizelge 4.16. Yapı iç tanımlama tablosu-Z13 halvet mekânı 64

Çizelge 4.17. Yapı iç tanımlama tablosu-Z14 halvet mekânı 67

Çizelge 4.18. Yapı iç tanımlama tablosu-Z15 su deposu..... 70

Çizelge 4.19. Yapı iç tanımlama tablosu-Z16 su deposu..... 71

Çizelge 4.20. Yapı iç tanımlama tablosu-Z17 sıcaklık mekânı 73

Çizelge 4.21. Yapı iç tanımlama tablosu-101 soyunmalık mekânı 76

Çizelge 4.22. Yapı iç tanımlama tablosu-Z18 sıcaklık mekânı 78

Çizelge 4.23. Yapı iç tanımlama tablosu-Z19 su deposu..... 84

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 4.24. Yapı iç tanımlama tablosu-Z20 ılıklık mekânı 87

Çizelge 4.25. Yapı iç tanımlama tablosu-Z21 helâ..... 89

Çizelge 4.26. Yapı iç tanımlama tablosu-102 soyunmalık mekânı 91

Çizelge 4.27. Yapı iç tanımlama tablosu-103 soyunmalık mekânı 92

Çizelge 4.28. Yapı iç tanımlama tablosu-104 soyunmalık mekânı 93

Çizelge 6.1. Karşılaştırmalı çalışma-Bekir Çavuş Hamamı çözümleme tablosu 114

Çizelge 6.2. Karşılaştırmalı çalışma-Hunad Hamamı çözümleme tablosu..... 117

Çizelge 6.3. Karşılaştırmalı çalışma-Ağızkarahan Köyü Hamamı çözümleme tablosu 121

Çizelge 6.4. Karşılaştırmalı çalışma-Pervane Hamamı çözümleme tablosu 123

Çizelge 6.5. Karşılaştırmalı çalışma-Vakıf Hamamı çözümleme tablosu 127

Çizelge 6.6. Karşılaştırmalı çalışma-Eşrefoğlu S. B. H. çözümleme tablosu..... 130

Çizelge 6.7. Karşılaştırmalı çalışma-Mustafa Ağa Hamamı çözümleme tablosu 133

Çizelge 6.8. Karşılaştırmalı çalışma-Mustafa Bey Hamamı çözümleme tablosu..... 137

Çizelge 6.9. Karşılaştırmalı çalışma-İbrahim Bey Hamamı çözümleme tablosu 140

Çizelge 6.10. Karşılaştırmalı çalışma-Belediye Hamamı çözümleme tablosu 144

Çizelge 6.11. Karşılaştırmalı çalışma-Ali Paşa Hamamı çözümleme tablosu..... 148

Çizelge 8.1. Fiziksel müdahale tablosu-Batı cephesi..... 189

Çizelge 8.2. Fiziksel müdahale tablosu-Kuzey cephesi..... 191

Çizelge 8.3. Fiziksel müdahale tablosu-Doğu cephesi 192

Çizelge 8.4. Fiziksel müdahale tablosu-Z04 soyunmalık mekânı 194

Çizelge 8.5. Fiziksel müdahale tablosu-Z05 aralık mekânı..... 197

Çizelge 8.6. Fiziksel müdahale tablosu-Z11 ılıklık mekânı 199

Çizelge 8.7. Fiziksel müdahale tablosu-Z12 halvet mekânı 201

Çizelge 8.8. Fiziksel müdahale tablosu-Z13 halvet mekânı 202

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 8.9. Fiziksel müdahale tablosu-Z14 halvet mekânı 203

Çizelge 8.10. Fiziksel müdahale tablosu-Z15 su deposu 204

Çizelge 8.11. Fiziksel müdahale tablosu-Z16 su deposu 205

Çizelge 8.12. Fiziksel müdahale tablosu-Z17 sıcaklık mekânı 206

Çizelge 8.13. Fiziksel müdahale tablosu-Z18 sıcaklık mekânı 208

Çizelge 8.14. Fiziksel müdahale tablosu-Z19 soğuk su deposu 212

Çizelge 8.15. Fiziksel müdahale tablosu-Z20 ılıklık mekânı 214

Çizelge 8.16. Fiziksel müdahale tablosu-Z21 soyunmalık mekânı 215

Çizelge 8.17. Fiziksel müdahale tablosu-Z22 aralık mekânı 216

Çizelge 8.18. Fiziksel müdahale tablosu-Z23 helâ 217

Çizelge 8.19. Fiziksel müdahale tablosu-Z24 helâ 218

Çizelge 8.20. Fiziksel müdahale tablosu-Z25 külhan 219

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil **Sayfa**

Şekil 3.1. Diocletianus Hamamı plânı 8

Şekil 3.2. Kusayr-ı Amra Hamamı plânı 9

Şekil 3.3. Sarak Hamamı plânı 10

Şekil 3.4. Kirman'ın güneyinde bulunan hamam 11

Şekil 3.5. Çardaklı Hamamı plânı..... 13

Şekil 3.6. Soyunmalık sekisi ve pabuçluklar 14

Şekil 3.7. Sıcaklıklarına göre ayrıldığı tiplere ait örnekler..... 18

Şekil 3.8. Külhan tesisatı 19

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim **Sayfa**

Resim 7.1. P3 penceresi demir parmaklık izi 160

Resim 7.2. Z04 soyunmalık döşemesi özgün mermer kaplamaları 160

Resim 7.3. Z04 soyunmalık şadırvanına ait parça 161

Resim 7.4. Z11 ılıklık mekânı Dv3 duvarı üzerindeki ayna taşı 162

Resim 7.5. Z11 ılıklık mekânı özgün döşeme kaplaması izi 163

Resim 7.6. Z12 halvet mekânı Dv3 duvarı üzerindeki ayna taşı 164

Resim 7.7. Z13 halvet mekânı seki mermeri ve özgün sıva kaplama 165

Resim 7.8. Z20 ılıklık mekânı özgün Dv3 duvarı 168

Resim 7.9. Z18-b eyvanı ayna taşı izi 170

Resim 7.10. Z18 sıcaklık mekânı göbek taşındaki şadırvan izi 170

Resim 7.11. Z04 soyunmalık doğu cephesi saçak silmesi ve örtüsü 174

Resim 7.12. Z18-c sıcaklık eyvanı kuzey cephesi duvar örgüsü 175

Resim 7.13. Kadınlar hamamı sıcaklığı saçak silmesi 175

Resim 7.14. Külhan bacası saçak silmesi 176

Resim 7.15. Z19 soğuk su deposu kubbesini örten sıva 178

Resim 7.16. Külhan bacası batı cephesi parapet duvarı hizası izi 178

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	**Açıklamalar**
cm	Santimetre
km²	Kilometrekare
m	Metre
m²	Metrekare
mm	Milimetre

Kısaltmalar	**Açıklamalar**
Bx	Baca numaraları
Ç	Çap
Dö	Döşeme
Dvx	Duvar numaraları
Kmx	Kemer numaraları
Kpx	Kapı numaraları
Kux	Kurna numaraları
Kx	Kubbe numaraları
M.Ö.	Milattan önce
M.S.	Milattan sonra
Nx	Niş numaraları
Px	Pencere numaraları
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
Tnx	Tonoz numaraları
Trx	Tromp numaraları
X	Boy
Y	En
Z	Yükseklik
Zx	Mahal numaraları

1. GİRİŞ

Çorum ili; geçmişten bu yana çeşitli kültürlere ve uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Buna rağmen; koruma bilincinin gelişmemesi, hatalı imar plânları, rant, bakımsızlık gibi nedenlerle Çorum ili merkezinde bulunan birçok tarihi yapı yok olmuştur. Mevcut eserlere yapılan yanlış koruma ve restorasyon kararları, yapıların bozulma sürecini hızlandırmış ve yapıların özgünlüğünü kaybetmesine neden olmuştur.

Çalışmaya konu olan Güpür Hamamı (Eski Hamam); Çorum ili merkezinde, metruk halde bulunmaktadır. İnsan eliyle ve doğal nedenlerle fiziksel ve kimyasal tahribata uğramış olan yapı, önlem alınmadığı takdirde yok olmaya mahkûmdur. Selçuklu Dönemi özgün hamam örneklerinden biri olan yapı, çoğu araştırmacının dikkatini çekmemiştir. Sınırlı sayıdaki kaynaklarda adı geçen hamam hakkında kısa ve eksik bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın amacı; yapının mevcut durumunun belgelenerek, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanması ve tarihi yapının gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılması amacıyla hamamın sahip olduğu mimari nitelik ve değerlerin öne çıkarılarak, yeniden kullanılmasını sağlayacak uygun işlevin önerilmesidir.

Çalışma kapsamında, Güpür Hamamı'nın mevcut durum tespiti ile ilgili yazılı, grafik, fotoğrafik belgelemesi yapılmış; hamamın taşıyıcı sistem, taşıyıcı ve mimari elemanlarının analizleri yapılarak; malzeme kullanımı, değişim ve bozulmaları tespit edilmiştir. Yapıdan elde edilen bilgiler, tarihi araştırmalar ve karşılaştırmalı çalışma verileri ile yapının özgün durumunu belirleyen restitüsyonu hazırlanmıştır. Tekrar kullanımla hamamın sürekliliği amaçlanmış; bölgenin özellikleri de dikkate alınarak yapıya en uygun işlev belirlenmiş ve restorasyon projesi hazırlanmıştır.

2. ÇORUM İLİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Çorum ili, Orta Karadeniz Bölümü'nde yer almakta; doğusunda Amasya, güneyinde Yozgat, batısında Çankırı, kuzeyinde Sinop, kuzeydoğusunda Samsun, güneybatısında Kırıkkale, kuzeybatısında ise Kastamonu bulunmaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği ortalama 801 m olup yüzölçümü 12.820 km²'dir [1]. Enlem ve boylam değerlerine göre; 39 derece 54 dakika 20 saniye kuzey enlemleri ile 34 derece 04 dakika 28 saniye doğu boylamlar arasında yer almaktadır [2].

Çorum ilçeleri; Alaca, Bayat, Boğazkale, Dodurga, İskilip, Kargı, Lâçin, Mecitözü, Oğuzlar, Ortaköy, Osmancık, Sungurlu ve Uğurludağ'dır.

Çorum, yüksekliği az, parçalanmış ve aşınmış olan dağ sıralarıyla, Yozgat platosu arasında bir geçitte konumlanmaktadır. Doğuda Yeşilırmak, batıda Kızılırmak bulunmaktadır ve bu ırmaklara dökülen akarsuların arasında plato ve ovalar yer almaktadır [3]. İl sınırları içerisindeki dağların ortalama yüksekliği 1500 m'dir. Merkez ilçenin kuzeyinde Eğerci Dağ sıraları, batısında Alagöz ve Kösedağları yer almaktadır [2].

İl, Orta Karadeniz Bölgesi'nde olmasın rağmen, iklimi sert ve karasal İç Anadolu iklim özelliklerini göstermektedir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve sert geçmektedir. Merkez ilçenin en sıcak geçen ayları temmuz ve ağustos, en soğuk geçen ayları ise aralık ve ocaktır. Don olayı eylülde başlayıp mayıs ayına kadar sürmektedir ve sıcaklığın 0°C'nin altına düştüğü gün sayısı en çok ocak ve şubat aylarında görülmektedir. Yıllık yağış ortalaması 401,1 mm olup bu değer, Karadeniz'e kıyısı bulunan yerlerin ortalamasından daha düşüktür. Merkez ilçenin en çok yağış alan ayları mayıs ve haziran, en az yağış alan ayları ise temmuz ve ağustos olup hâkim rüzgâr yönü kuzeydoğu yönünden esen poyrazdır [4].

Doğal bitki örtüsünün değişkenlik gösteren ilin güneyinde bozkır (step) görülmektedir. Alaca, Sungurlu, Ortaköy ve Mecitözü ilçelerinin yüksek kesimlerinde meşe, karaçam, ardıç ağaçlarına rastlanmakta; kuzey ilçelerinde ise meşe ormanlar ve iğne yapraklı ormanlar bulunmaktadır [1].

1927 yılında yapılan nüfus sayımında merkez ilçe nüfusu 60.752 olup 2000 yılında yapılan nüfus sayımında ise 221.669'a yükselmiştir. 2007 yılında adrese dayalı nüfus sistemi ile yapılan sayımda 243.600 olmuş ve Cumhuriyet'in ilk yıllarından beri nüfusun dört katına çıktığı saptanmıştır [5].

Çorum'un ekonomik hayatı; tarım, hayvancılık, sanayi, turizm ve hizmet sektöründen oluşmaktadır. Geçmişte il ekonomisi; aile işletmeciliği niteliğinde tarım, hayvancılık ve küçük sanayi işletmeciliği biçiminde kapalı bir ekonomiye sahiptir [5]. 1950'li yıllarda ili Ankara'ya bağlayan asfalt karayolunun yapılması, ekonomiyi canlandırmıştır. 1958'de çimento fabrikası açılmış, un fabrikaları kurulmaya başlamış, 1960'lı yıllarda ise kiremit ve tuğla fabrikaları açılmış ve bu fabrikalar il ekonomisine büyük katkı sağlamıştır. 1970'li yıllarda ise fabrika çeşitliliği artmaya devam etmiş, 1980'li yıllarda ise ilde tavukçuluk ve büyükbaş hayvan besiciliği gelişmiştir [6].

Çorum bölgesi günümüzden 7000 yıl öncesine uzanan tarihi geçmişe sahiptir. Kalkolitik (Taş),Eski Tunç Çağı, Asur Ticaret Kolonileri, Hitit, Frig, Galat, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait eserler bulunmaktadır [2].

Çorum ve çevresindeki ilk yerleşim M.Ö. 5000 yıllarına, Kalkolitik döneme rastlamaktadır. Bu devir eserleri Alacahöyük, Büyük Güllücek, Boğazköy, Eskiyapar ve Kuşsaray yerleşimlerinde bulunmaktadır [2]. Hitit Devleti'nin başkenti Hattuşaş (Boğazköy) çevresindeki çalışmalarda, bu döneme ait olan en erken yerleşmeye tam olarak saptanamamıştır [4].

Çorum ili ve çevresinde M.Ö. 3000 yıllarında Eski Tunç Devri'ne ait etrafı surlarla çevrili çok sayıda şehir devletinin varlığı bilinmektedir [2]. Bu döneme ait eserlere Boğazköy, Eskiyapar, Pazarlı ve Alacahöyük'te rastlanmaktadır [4].

Orta Tunç Devri, Eski Hitit Devleti'nin ortaya çıktığı devir olup bu dönem, Eski Tunç çağından yazının kullanılmasıyla ayrılmaktadır [2].

Asur Ticaret Kolonileri Çağı (M.Ö. 1950-1850), Asur Devleti önderliğinde Mezopotamya ile Anadolu'nun ticari ilişkilerinin geliştiği bir dönemdir. Bu dönemde, Boğazkale'de

Hattuş-Karum adıyla kurulan pazar şehri, Anadolu'nun ticaret merkezlerinden biri olmuştur [2].

Asurluların Anadolu'dan çıkmasıyla devlet idaresi Hititler'in eline geçmiştir. Anadolu'nun yerli halkı ile birlikte Hitit Devleti kurulmuştur. Devletin başkenti Hattuşa Boğazkale yerleşimi içinde yer almaktadır. Hitit Devri, M.Ö. 1650-1450 eski krallık ve M.Ö. 1450-1200 Hitit İmparatorluk Dönemi olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır [2]. Tarihte ilk yazılı anlaşma olan ve Hititler ile Mısırlılar arasında yapılan ilk yazılı antlaşma olan Kadeş Antlaşması tabletleri Boğazköy'de bulunmuştur [1].

Hitit Devleti'nin yıkılmasından sonra Pazarlı, Boğazkale, Alacahöyük ve Eskiyapar yerleşimlerinde Frigler yaşamıştır [2]. Bugüne kadar yapılan kazılarda, bu yerleşimlerden Pazarlı dışındaki diğer Frig yerleşmelerine (M.Ö. 8-6. yüzyıllarda), Hitit yerleşmeleri üzerinde rastlanmıştır [1].

Frigler'den sonra Çorum bölgesi, Medler'in, sonrasında ise Persler'in hâkimiyetinde kalmıştır. M.Ö. 276 yılında Çorum ve çevresinde yaşamış olan Galatlar, Hititler ve Frigler'den sonra bu bölgede en çok iz bırakan devlet olmuştur. Roma imparatoru Julius Cesar zamanında bu bölge, Romalılar'ın eline geçmiştir [2]. Bu dönemde Roma'nın Kapadokya bölgesine bağlı olan Çorum bölgesinde çok sayıda Roma eserine rastlanmaktadır [1]. M.S. 395 yılında Bizans hâkimiyetine girmiş olan Çorum, Nikonya olarak adlandırılmıştır [2]. Bizans Dönemi'nde de Çorum bölgesinde çok sayıda kalıntıya rastlanmaktadır [1].

Bizans Dönemi'nde, Emeviler ve Abbasiler'in Anadolu'ya yaptığı akınlardan Çorum yöresi de etkilenmiş olmasına rağmen, Türkler'in Anadolu'ya girmesine kadar Bizans hâkimiyetinde kalmıştır [4].

Danişment Beyliği, 1075 yılında Çorum'u Bizans'ın elinden alarak bu bölgeyi Türk boylarına açmış ve yerleşimin Türkleşmesini sağlamıştır. Bu dönemde Çorum, Sivas koluna bağlı olup sonradan merkezi Niksar olmuştur [2]. 1175 yılında ise Anadolu Selçukluları'nın eline geçen yerleşimin Anadolu Selçuklu Devleti yıkılana kadar geçirdiği en önemli olay Babai Ayaklanması'dır [4]. 1243 yılında yapılan Kösedağ Savaşı'nda Anadolu Selçuklu Devleti'nin yenilgiye uğramasıyla Anadolu'da Çorum'u da etkileyen bir

karışıklık dönemi başlamıştır. Bu dönemde Moğolların hâkimiyetindeki Çorum, 1276 yılında Kunduz Bey'in oğlu Emir Celaleddin eline geçmiş, 1308'de ise İlhanlı Devleti'ne bağlanan yerleşimde Eretna Bey egemenlik sağlamıştır [2]. 1381 yılında Eretna Devleti'nin yıkılmasıyla Kadı Burhanettin'in eline geçmiştir. Kadı Burhaneddin'in 18 yıl süren egemenliğinin sona ermesiyle Çorum, Osmanlı Devleti'nin eline geçmiştir [4].

19. yüzyıl boyunca siyasal olaylardan çok eşkıya saldırılarına sahne olan Çorum yöresinde, asayişsizlik bölge halkını tedirgin ettiği gibi, ekonomik hayatı da olumsuz etkilemiştir. Ayrıca tarih boyunca birçok deprem olmuştur. 1800, 1824, 1908 yıllarında gerçekleşen depremler, büyük yıkıma yol açmıştır [4].

3. HAMAMLAR

3.1. Hamamların Tarihsel Gelişimi

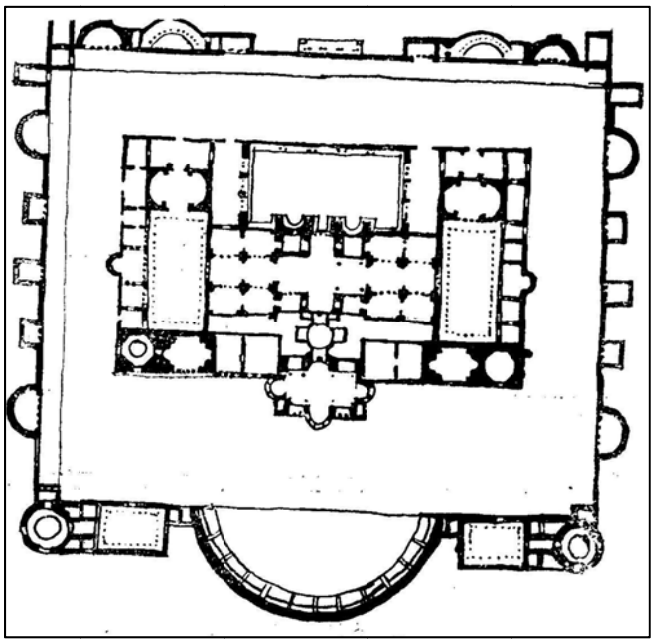
Hamam; halkın yıkanma ihtiyacını karşılayan genel bina anlamına gelmekte, evlerde yıkanmaya ayrılmış küçük odaya da bu isim verilmektedir [7].

İnsanların gerek inançlar gerek sağlık nedeni ile çok eski çağlardan başlayan su ile ilişkisi, dinlerin de etkisiyle düzenli bir temizlik alışkanlığına dönüşmüş; dini tapınma öncesi beden temizliğinin gerekli olması düşüncesi ile tapınakların yanında temizlenme amaçlı binalar inşa edilmiştir [8].

Yıkanma amacıyla yapılan ilk kapalı mekânların izlerine; Hindistan, eski Mısır, Antik Ege ve Yunan uygarlıklarındaki saraylarda rastlanmıştır. Mezopotamya'da, Dicle kıyısında M.Ö. 859-824 yılları arasında hüküm süren Asur kralına ait bir hamam bulunmuştur. Türkiye ve Suriye sınırı yakınlarındaki Resulayn'da, M.Ö. 3. yüzyıla ait şehir kalıntılarındaki evlerde yıkanma amaçlı mekânlara rastlanmıştır. Gaziantep yakınlarında ise M.Ö. 1200'lere tarihlenen, Geç Hititlere ait bir hamam kalıntısı bulunmuştur [9].

Eski Yunan medeniyetinde, yıkanma yaygın bir önem kazanmıştır. Dinsel ve ruhsal temizliğin esas alındığı medeniyette, yıkanma alışkanlığı M.Ö. 5. yüzyıldan itibaren taştan, tuğla ya da metalden banyo tekneleriyle evlere girmiş ve yine aynı yüzyılda Atina'da halka açık olarak yapılan bağımsız hamamların yapımı başlamıştır. Medeniyette hamamların sayısı artmaya devam etmiş, ısıtma sistemleri gelişmiştir. Olimpia'da bulunan hamamda; hamamın ilk evresi olan M.Ö. 5. yüzyılın sonunda sobayla ısıtılan bir sisteme sahip olduğu ortaya çıkmış, dördüncü evresi olan M.Ö. 2. yüzyıl sonu veya 1. yüzyıl başında ise "hypocaust" sistemine sahip olduğu tespit edilmiştir [10]. Bu sistemde, zemin altında bulunan kanallarda, ısıtma siteminden gelen sıcak duman dolaşarak hamam ısıtılmaktadır [11]. Öte yandan, spor ve spora bağlı yıkanmanın artmasıyla, özellikle Helenistik dönemle birlikte çeşitli sporların yapıldığı gymnasionlara terleme ve yıkama mekânları yapılmıştır [10].

Roma döneminde halka açık hamam mimarisi ortaya çıkmış ve geliştirilmiştir. Roma hamamlarının alttan ısıtmalı mimarileri, iç süslemeleri ve çok büyük boyutta oluşları nedeniyle dünya sanat tarihinde ayrı bir yere sahiptir [12]. Roma İmparatorluğu'ndaki anıtsal boyutlardaki ilk hamamlara M.S. 1. yüzyılda rastlanmaktadır ve hamamlar bu dönemden sonra "Roma hamamı" denilebilecek bağımsız yapılar halini almıştı [9]. İmparatorluk döneminin başlıca hamamları; Caracalla, Titus, Diocletianus (Şekil 3.1) ve Constantinus hamamlarıdır [13]. Bu dönemdeki hamamlarda yıkanmanın yanı sıra aynı zamanda toplumsal eğlenceler ve müsabakalar da düzenlenmekteydi [14].

Şekil 3.1. Diocletianus Hamamı plânı [14]

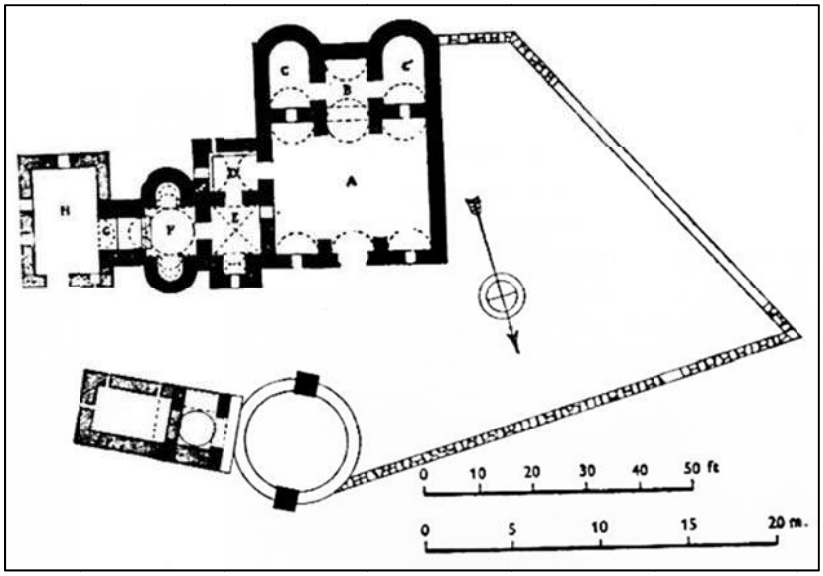
Roma hamamları şu bölümlerden oluşmaktadır;

- Palaestra: Oyun ve güreşler için revaklı avlu
- Atrium: Bekleme amaçlı revaklı avlu
- Apoditerium: Soyunma yeri. Hamamın cümle kapısından girilen, duvar önlerinde soyunma sıraları ve bir köşesinde hizmet odası bulunan büyük salon.
- Frigidarium (Baptisterium): Soyunma yerinden, bu mekâna geçilmektedir. Genellikle üstü açık, özel banyo hücreleri ve ortasında yüzme havuzu bulunan, soğuk su banyosu mekânıdır.
- Tepiderium: Frigidarium'dan sonra yer alan ılıklık mekânıdır. Döşemeleri ve duvarları kanallar vasıtasıyla, külhandan gelen dumanla ısıtılmaktadır.

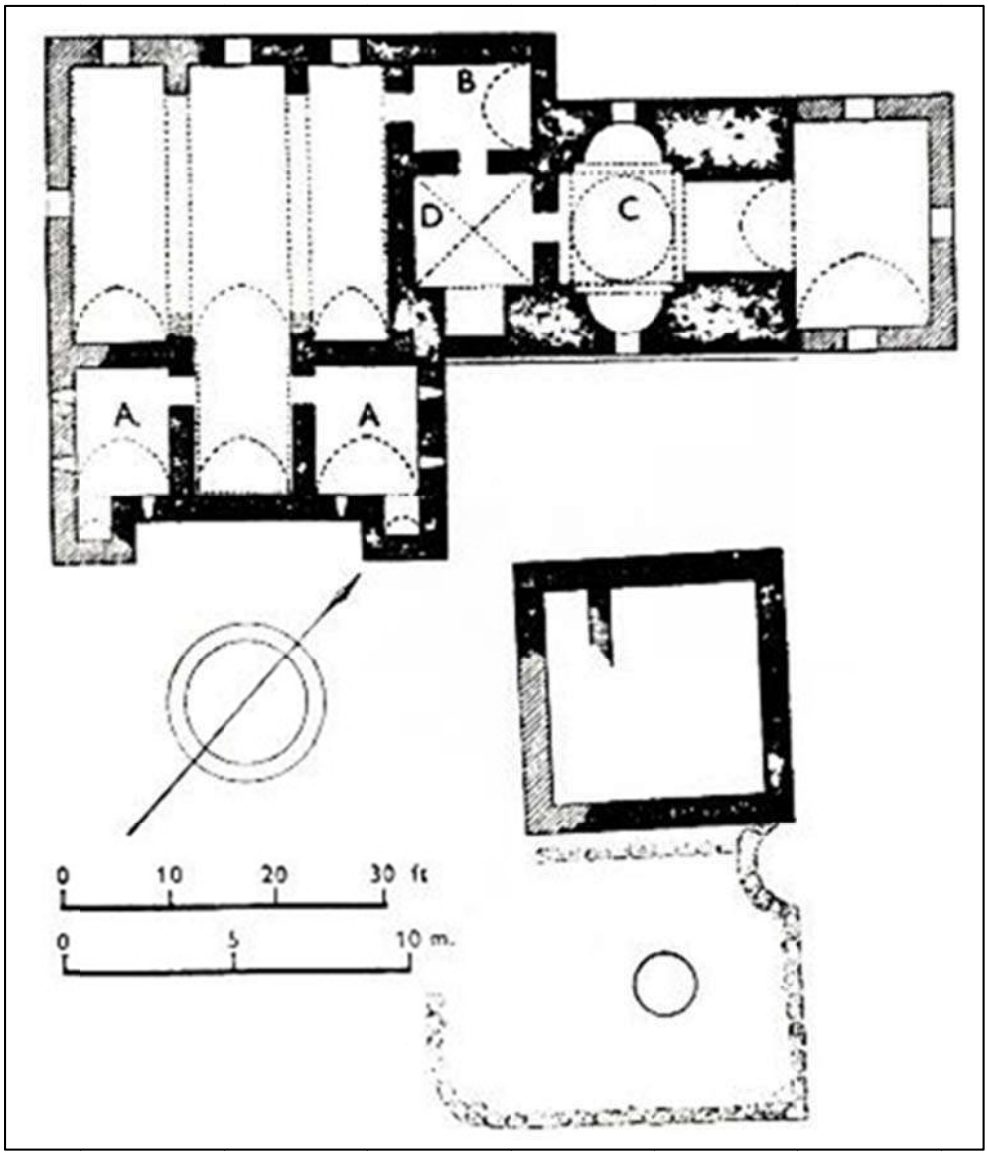
- Caldarium: Tepiderium'dan geçilen sıcaklık mekândır. Mekân içinde banyo tekneleri ve sıralar bulunmaktadır. Terleme ve yıkanma yeridir. Döşemeleri ve duvarları kanallar vasıtasıyla, külhandan gelen dumanla ısıtılmaktadır.
- Hypocaustum: Külhan bölümüdür. Toplumsal ihtiyaçların artmasıyla genişletilen hamamlarda, külhan sayısı birden fazladır [13].

Bizans Dönemi, eski Roma medeniyetinin devamı olması nedeniyle hamam geleneği de sürmüştür. Bu dönemde de genel hamamlar, eğlencelerin düzenlendiği, birçok şeyin görüşülüp tartışıldığı mekânlar olmuşlardır. 425-430 yılları arasında yazıldığı tahmin edilen bir belgede İstanbul'da dokuz büyük genel hamam ve 150 kadar da küçük hamam bulunmaktaydı. Buna rağmen bu hamamlardan hiçbiri günümüze ulaşmamıştır. Bizans imparatorları ve ileri gelenlerin saraylarında da özel hamamlar yer almaktaydı [12].

Roma hamamları, Osmanlı da dâhil olmak üzere kendisinden önce gelen İslâm uygarlıklarının yıkanma kültürlerini büyük oranda belirlemiştir. Suriye,Ürdün, Lübnan, Filistin, İsrail, Mısır gibi zamanında Roma imparatorluğunun hüküm sürdüğü ülkelerde, İslâm devletleri tarafından Roma hamam mimarisinin devamı niteliğinde yapılmış çok sayıda hamam ya da kalıntısı bulunmaktadır [9]. VIII. yüzyılda Emeviler'in Suriye'de inşa ettikleri ilk müslüman hamamlarından olan Kusayr-ı Amra Hamamı (Şekil 3.2) ve Sarak Hamamı (Şekil 3.3), Bizans hamamlarının hemen hemen tam bir benzeri olduğu bilinmektedir [15].

Şekil 3.2. Kusayr-ı Amra Hamamı plânı [15]

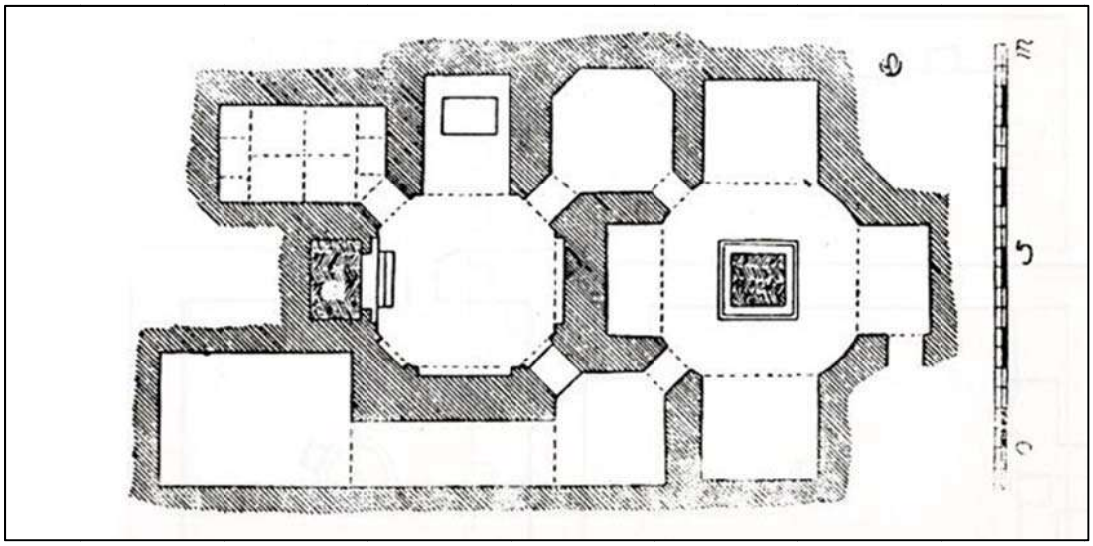

Şekil 3.3. Sarak Hamamı plânı [15]

3.2. Türk Hamamları

Türk su mimarisi içinde hamamlar, halkın yıkanma ihtiyacını karşılayan, aynı zamanda gelenek ve göreneklerin yaşatıldığı sosyal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuştur [16].

Türkler'in Anadolu'ya gelmeden önce Orta Asya kültür çevresinde de yıkanma ve vücut temizliğine verdiği önemi, "munça-munçak" olarak adlandırılan hamamları ve göçebe yaşayan Türkler'e ait "çerge" adıyla anılan çadır hamamları kanıtlamaktadır. Büyük Selçuklular'a ait, Kirman'ın güneyinde bulunan hamamın sıcaklığında görülen dört eyvanlı ve köşe halvetli plân tipi (Şekil 3.4), 12. yüzyıldan itibaren Anadolu'daki Türk hamamlarının ana plân tiplerinden biri olmuştur [16].

Şekil 3.4. Kirman'ın güneyinde bulunan hamam [15]

Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başlamasıyla antik devirden kalan hamamları, İslamiyet'in temizlik şartlarına uygun olarak tamir ve tadil ederek kullandıkları düşünülmektedir. Ancak bu durum, daha çok doğal sıcak su ile çalışan kaplıcalar için geçerlidir. Türkler'in Anadolu'da inşa ettiği hamamlarda; antik devir hamamlarından su ve ısıtma sistemi bakımından faydalanmasına karşın hem kullanım tarzı hem de mimari gelenekler sonucu ortaya çıkmış bazı farklar bulunmaktadır. Bu fark, genel hamamlarda daha belirgindir [17].

Kars'ın eski Ani şehrinde bulunan iki hamamın, Anadolu'da inşa edilen ilk Türk hamamlarından olduğu kabul edilmektedir. Bu hamamlardan Menûcehr Hamamı, 1064-1110 yılları arasında yapıldığı tahmin edilmektedir [12]. Bu hamamla birlikte Mardin Sitti Radviyye (Savur Kapı) (12. yüzyıl) ve Yenikapı (Bab-ı Cedid) (13. yüzyıl) Hamamları, Kayseri Birlik (Kümbet) Hamamı (12. yüzyıl sonu), Sivas Divriği Bekir Çavuş Hamamı (13. yüzyıl), Kastamonu Cemaleddin Frenkşah ve Vakıf Hamamları (13.yüzyıl), Niğde Ağızkarahan Köyü Hamamı (13. yüzyıl) Selçuklu Dönemi'nde inşa edilen tek hamamları olup Kayseri Sultan ve Hunat Hamamları (13. yüzyıl), Konya Sahip Ata Hamamı (13. yüzyıl), Tokat Pervane Hamamı (13. yüzyıl) ise bu dönemde yapılan çifte hamamlardır. Beyşehir Eşrefoğlu Hamamı (13. yüzyıl) ile Kayseri Külük Hamamı (13. yüzyıl), bugün tek hamam görünümünde olan fakat özgünde çifte hamam niteliğindeki yapılardır [16]. Selçuklu Türkleri, vücut bakımı ve dinin emrettiği temizlik ve geleneklere göre ihtiyaçlarını karşılayacak binalar inşa etmişlerdir [14]. Bu dönem hamamları genellikle yalın, haçvari dört eyvanlı sıcaklık plân şemaları olan, bir kısmı alçı ve çini bezemeli yapılardır [8].

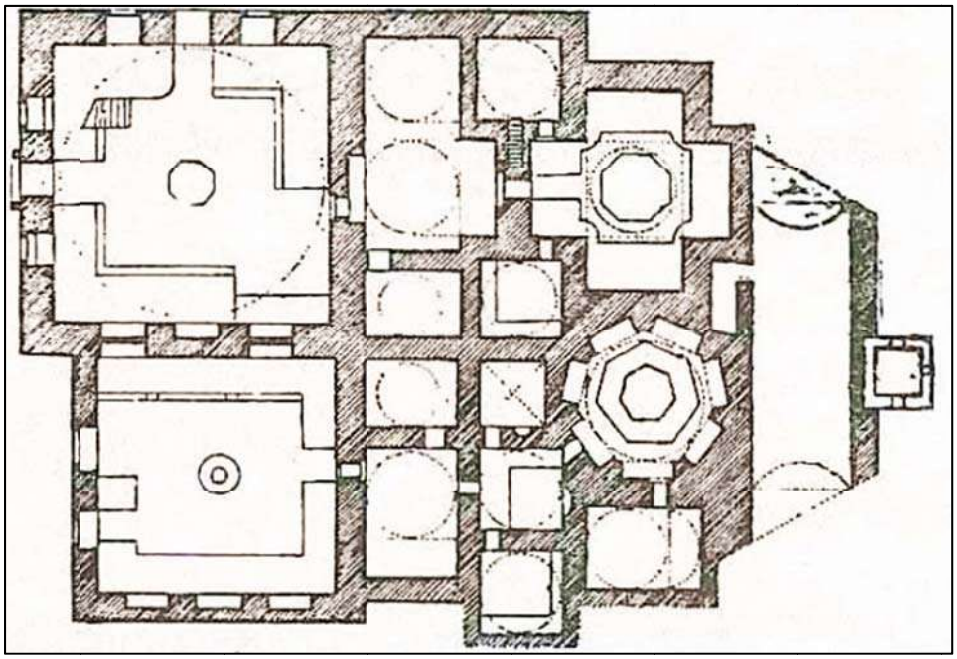
Beylikler Dönemi'nde; Efes, Bergama, İznik ve Bursa'da çok sayıda küçük hamam yer almaktadır. Bu hamamların örtülerinde, zengin alçı mukarnaslı bezemeler bulunmaktadır [8].

Osmanlı Dönemi'nde gerçekleşen yoğun imar faaliyetleri içinde hamamların önemli bir yeri olmuştur. İmaret ve büyük cami yapımlarında dini inanç gereği işçilerin temizlenip çalışmaları için önce hamam yapılmıştır [8]. Bu dönemde, hamamların iyi gelir getirmeleri nedeniyle hayır eserlerine gelir kaynağı olarak vakfedilmesi ve hamamların ait oldukları yapı manzumesinin cemaatine hizmet vermesi, bu dönemde çok sayıda hamamın inşa edilmesine neden olmuştur [12].

Osmanlı Dönemi'ndeki büyük hamamların inşası, İstanbul'u fethinden sonra başlamış; Fatih Sultan Mehmet İstanbul'da sırasıyla Ağahamam, Âsaplar Hamamı, Ebuveka Hamamı, Eyüb Hamamı ve Çukur Hamam isimlerindeki beş hamamı 1463-1471 yılları arasında inşa ettirmiştir [14]. Bunlardan en büyüğü olan, Fatih Külliyesi'nin yanındaki Çukur Hamamı yok edilmiştir. Bizans hamamından faydalanılarak yapılmış olan Azepler Hamamı'nın da bugün izi bulunmamaktadır [12].

XVI. yüzyılın başlarında Kapıağası Hüseyin Ağa tarafından yaptırılan Çardaklı Hamamı'nın eski bir Bizans hamamı kalıntısı üzerine inşa edilmiş olduğu tahmin edilmektedir (Şekil 3.5). Binanın ekseni üzerinde olmayan kadınlar hamamı sıcaklığı; antik dönem kaplıca mimarisinde yaygın olan radyal tertipteki yıldız biçimindeki nişlerden meydana gelmiştir. Bu yedi nişin aralarında halvet hücreleri olmadığından yan tarafa ve bu mekân ile ılıklık mekânı arasına kubbeli halvetler sıkıştırılmıştır. Erkekler hamamında ise Bizans mimarisinde sıkça rastlanan "serbest haç" biçiminde plânlı bir sıcaklık mekânı bulunmaktadır. Mekâna giriş sağlayan eyvanın iki yanında ise kubbeli birer halvet mekânı bulunmaktadır. Bu mekânların üstünde, duvar içinden çıkılan bir merdiven bulunuyordu ve geçiş eyvanın üzeri de balkon biçiminde sıcaklığa açılmaktaydı [18].

XVI. yüzyılda Osmanlı-Türk hamam mimarisini tüm sıhhi kurallarına dikkat ederek geliştiren, dönemin ünlü mimarı Koca Sinan'dır. Sinan'ın yaptırdığı hamamlar içinde en büyüğü, en gösterişlisi Ayasofya karşısındaki Haseki Hürrem Sultan Hamamı olup diğer hamamlarının çoğu yıkılmıştır [19].

Şekil 3.5. Çardaklı Hamamı plânı [18]

Hamam sayılarının özellikle şehirlerde hızla artması, halkı susuzluk ve yakacak bulamama gibi sıkıntıları sokması nedeniyle XVIII. yüzyılda hamam sayılarının artışını önleyici tedbirler alınmıştır. 1768 yılında III. Mustafa tarafından gönderilen fermanda, İstanbul'da gelir getirmek amacıyla yapılacak hamam inşalarına engel olunması istenmiştir. Ancak devlet adamlarından ve müslümanlardan hamama ihtiyaç olanların kendi evlerinde hamam yaptırmalarına ve mevcut hamamların tamiratına izin verilmiştir [12].

Anadolu'da inşa edilen Türk hamamları suyun kullanımına göre; doğal sıcak sudan yararlanılan kaplıcalar ile ısıtılmış su ile çalıştırılan hamamlar olarak ikiye ayrılmaktadır [16]. Kullanım amacına göre ise; köşk, saray, han, tekke hamamları gibi sınırlı sayıda kişiye hizmet veren özel hamamlar ve köy, kasaba, şehir halkının faydalanması için yapılan müstakil vakıf binaları olan çarşı hamamları (genel hamamlar) olarak sınıflandırılmaktadırlar [17].

Çarşı hamamları; ticari amaçla genellikle bir külliye veya manzume içinde veya yerleşimin en yoğun semtinde inşa edilen, vakıf düzenlemesi içinde akar nitelikli yapılardır [16]. Arsanın durumuna uygun bir plânda yapılan bu hamamlar, tek veya çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Çifte hamamlarda erkekler bölümüne ait anıtsal giriş kapısı, ana caddeye açılırken kadınlar bölümü giriş kapısı ya ara sokağa açılmış ya da gizlenmiştir [13]. Tek hamamlar ise günün belirli saatlerinde kadınlara veya erkeklere hizmet vermiştir [17].

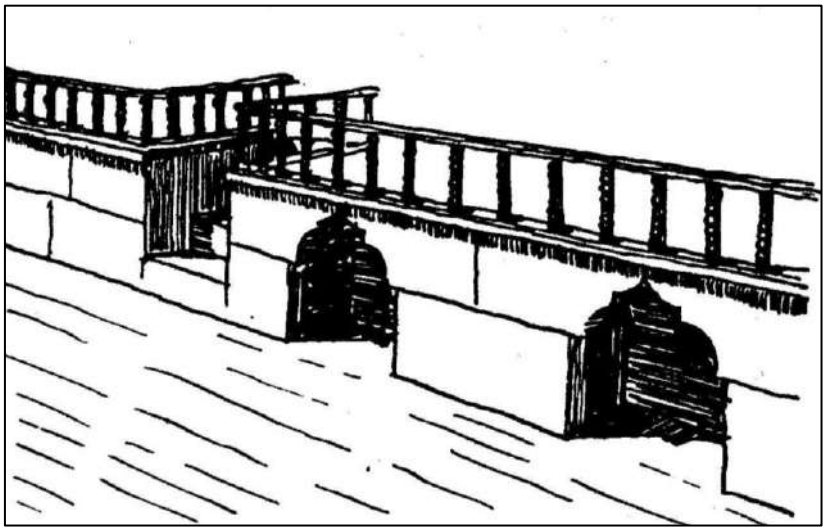
3.2.1. Türk hamamlarında mekân düzenlemesi

Anadolu'daki Türk hamamlarının ana mekânları; soyunmalık, aralık, ılıklık, sıcaklık olup sıcak ve soğuk su depoları ile külhandan oluşan tesisat mekânları bulunmaktadır.

Soyunmalık (Camekân)

Hamamlarda alan bakımından en büyük mekândır. Hamama, burada bulunan cümle kapısı ile girilmektedir. Bazı soyunmalık mekânları önünde bulunan revak ya da medhallerin yapımına, Beylikler Dönemi'nde başlandığı tahmin edilmektedir. Genelde kare ya da dikdörtgen plânlı bu mekânlar; kubbe, tonoz ya da ahşap kirişleme tavanlarla örtülüdür. Mekân, duvarlarda sınırlı sayıda bulunan alt ve üst pencereler ve genelde tavan örtüsünün ortasında bulunan ışıklıklar ya da fener ile aydınlatılmıştır [17].

Dinlenme, soyunma ve giyinme amaçlı yapılan bu mekânın duvar önlerinde sofa denilen ve zeminden az yüksekte kâgir sekiler bulunmaktadır (Şekil 3.6). Bazı seki altları boşaltılarak, pabuçları koymaya yarayan kemerli küçük gözler oluşturulmuştur [12]. Girişin yanında hamamı idare edene ait bir kısmın yer aldığı soyunmalık mekânında, bazı örneklerde ahşap direklerle taşınan şirvan denilen galeri katına rastlanmaktadır [14]. Mekânın döşemesi altında ısıtma sistemi yapılmadığı gibi, ferahlığı artıran bir unsur olarak fıskiyeli bir mermer şadırvan yer almaktadır [12]. Bazı hamam soyunmalıklarının bir köşesinde, duvar içine açılan bir nişte kahve ocağı bulunmaktadır [8].

Şekil 3.6. Soyunmalık sekisi ve pabuçluklar [14]

Aralık

Anadolu'daki erken dönem hamamlarının en önemli mimari ve kompozisyon özelliklerinden biri olan ara mekândır. Boyutları büyük ya da küçük tutulmuş olan mekân, kubbe veya tonoz ile örtülüdür. Bu mekân hem soyunmalıktan ılıklığa hem de kâgir ya da ahşap bölmelerle ayrılmış helâ ve usturalık bölümlerine geçiş sağlamaktadır [15].

Klâsik devir Osmanlı hamamlarına kadar varlığını sürdüren aralık mekânı, XVI. yüzyıldan sonra yerini ılıklığa bırakmıştır [15]. Sıcaklıktan gelen buharın soyunmalığa geçmesini engelleyen mekânın kaldırılmısıyla, soyunmalıktan ılıklığa geçiş sağlayan kapı üzerine yaşmaklı bir baca (başmak) eklenmiştir [17].

Ilıklık (Soğukluk)

Birdenbire sıcak mekâna girmemek ve çıkarken kurulanarak birdenbire soğuğa çıkmamak için oturup dinlenme imkânı sağlayan mekândır. Bu mekânda, mermer sekiler ve ahşap sedirler olup üzerine uzanmak için yataklar yapılmıştır [20]. Genellikle enine dikdörtgen plânlı olan ve eksen yönünde atılmış kemerlerle üç bölüme ayrılan mekân; tonozla, kubbelerle ya da kısmen tonoz ve kubbelerle örtülüdür [12]. Külhandan çıkarak sıcaklığı geçen duman, ılıklığın döşemesi altındaki kanallar ve duvarlar içlerinde dolaşarak bu mekânı ısıtmaktadır. Kışın soyunmalığın soğuk olması nedeniyle soyunma mekânı olarak da kullanılan mekân, sıcağa fazla tahammülü olmayanların yıkanma yeridir [14]. Soyunmalığı ahşap olan hamamların, ılıklığı genelde büyük bir kubbe veya tonozla örtülmüştür. Bu durum, kışın ahşap soyunmalıkların soğuk olmasından dolayı ılıklığın soyunmalık olarak kullanıldığını ve bu nedenle bu mekânın boyutlarının büyük tutulduğunu kanıtlamaktadır [15].

Beylikler ve Osmanlı hamamlarının ılıklık mekânlarında genelde helâ ya da hem helâ hem usturalık vazifesi gören birer halvet bulunmaktadır [17]. Bazı hamamlarda ise bu mekânın bir tarafında alçak duvarlarla çevrilmiş helâ ve usturalıklar yer almaktadır [14]. Klasik dönem Osmanlı hamamlarında, ılıklık çoğu zaman küçük kubbe ya da tonozlarla örtülü dar bir koridor halini almış, genellikle bunun bir tarafına usturalık, diğer tarafına da helâlar yerleştirilmiştir [17].

Sıcaklık

Türk hamamlarının en önemli bölümü olan sıcaklık mekânları, XII. yüzyıl örneklerinde bile gelişmiş bir plân şemasına sahiptir. Bu şema; kubbeli merkezi bir mekân etrafında haçvari yerleşmiş eyvanlar ile bu eyvanların arasındaki köşe halvetlerinden oluşmaktadır ve yüzyıllar boyunca büyük hamamların sıcaklık kompozisyonu olarak uygulanmıştır [17]. Sıcaklık; merkezi mekân, eyvan ve özel yıkanma hücreleri olan halvetlerden meydana gelmektedir. Halvetlerde kapı bulunmayıp, genelde havlu ile örtülüdür [14]. Eyvan ise önü açık, halvetler arasında kemerli veya tonozlu niş şeklinde olup, döşemesi hamam zemininden bir iki basamak yükseltilmiş yıkanma mekânlarıdır. Halvet ve eyvanlarda, yıkananın oturması için 15-20 cm yükseklikte seki ve seki üstlerinde sıcak ve soğuk su akıtan muslukların yer aldığı kurnalar bulunmaktadır [13]. Sekilerin boyunca kenarlardaki üzeri açık derelere toplanan kirli sular, hafif bir eğimle ılıklıktan geçerek helâya gitmektedir [14]. XII. ve XIII. yüzyıl hamamlarında halvet veya eyvanlarda yıkanma sekilerinin bulunmayışı; ahşap veya taştan yapılmış, taşınabilir otukarların kullanıldığına işaret etmektedir [15]. Ayrıca bu dönem hamamlarının bazılarında, özellikle sıcaklık kurnalarına sadece sıcak su akıtılmıştır [17].

Sıcaklık, ısıtma merkezi olan külhana en yakın mekân olmasından dolayı hamamın en sıcak bölümüdür. Döşeme altındaki cehennemliği ve duvarları dolaşan duman, mekânın ısınmasını sağlamaktadır [14]. Bazı hamamlarda sıcaklıktan daha sıcak bir bölüm vardır. Sıcak halvet denilen bu mekân, doğrudan doğruya külhan ateşinin üzerine geldiği için terleme amaçlı kullanılmıştır [20]. Merkezi mekân ortasında da uzanıp terleme amaçlı yapılmış, göbek taşı denilen çokgen mermer bir set bulunmaktadır [20].

S. Eyice, Türk Hamamları'nı sıcaklık plân şemaları bakımından 6 ana şema halinde sınıflandırmıştır [12]. Bunlar;

A Tipi: Haçvari dört eyvanlı ve köşelerde halvet hücreleri olan plân şemasıdır. Yukarıda da belirtildiği gibi Anadolu'nun en eski hamamlarında da kullanılmış, yaygın bir şemadır. Dört yöne tonozlu eyvanlarla haç biçiminde açılan bu tipte köşelere dört halvet hücresi yerleştirilmiştir. Hamamın boyutları ya da oturduğu yerin gereği olarak halvet hücresi sayısı üçe veya ikiye indiği örnekler de bulunmaktadır. Çok nadir hallerde tek halvetli

hamamlar da yapılmıştır. Mimar Sinan bu tipi kaplıca mimarisiyle birleştirerek içi sütunlu bir plân çeşitlemesi meydana getirmiştir [12].

B Tipi: Sıcaklığı yıldızvari olan plân şemasıdır. Merkezi sıcaklık mekânının; altılı, yedili ya da sekizli bir çokgen biçiminde olduğu, etrafında birçok durumda duvar kalınlığı içinde tonozlu nişlerin yerleştirildiği bir plân şemasına sahiptir. İlkçağ mimarisinden ilham alındığı açıkça belli olan, İslâm ve Türk mimarilerinde de kaplıcalarda rastlanan bu şema; Osmanli dönemi hamamlarında oldukça yaygındır [12].

C Tipi: Öncekilere göre daha sade ve basit olan bu plân şemasında, dikdörtgen ya da kare merkezi sıcaklık mekânına bir, iki veya üç kenarına bitişik olarak sıralanan kubbeli halvet hücreleri açılmaktadır. Bu plân genellikle az uygulanmıştır [12].

D Tipi: Çok kubbeli sıcaklıktan oluşan plân şemasıdır. Kemerlerle eş bölümlere ayrılan sıcaklık mekânı, eş büyüklükteki kubbelerle örtülüdür. Ortada bulunan kemerleri sütunlar taşımaktadır ve orta kubbe altında göbek taşı bulunmamaktadır. Örneklerine çok az rastlanmaktadır [12].

E Tipi: Sıcaklığı dikdörtgen plânlı ve kubbeli olan plân şemasıdır. Enine dikdörtgen plânlı sıcaklığın örtüsü üç bölüme ayrılmış olup, ortada kubbe bulunmaktadır. Buranın sonunda yan yana kubbeli iki halvet hücresi bulunmaktadır. Bu tipteki hamamların halvet kapılarının arasında, genelde mihrap biçiminde bir niş bulunmaktadır [12].

F Tipi: Ilıklık, sıcaklık ve halvetin eş mekânlar halinde olduğu plân şemasıdır (Şekil 3.7). Küçük boyutlu genel ve özel hamamlarda rastlanan bu tipte hemen hemen aynı büyüklükte olan bütün mekânlar kubbe ile örtülüdür [12].

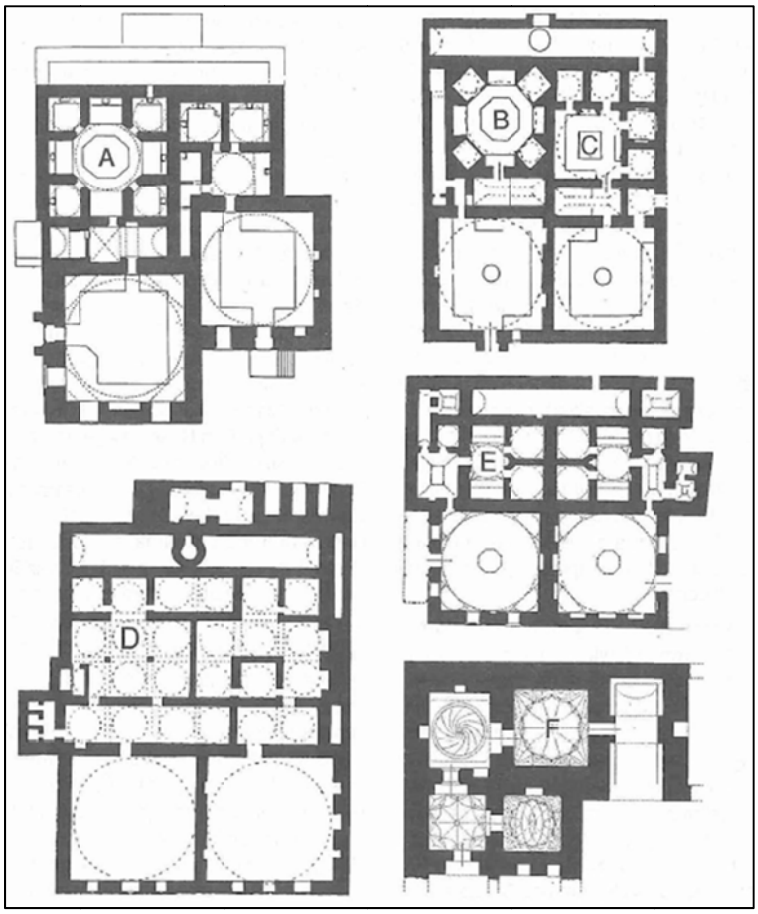
Küçük yerleşim yerlerinde eskiden yapılmış mütevazi çarşı hamamlarından bazıları yukarıda anlatılan tiplere uymamaktadır. Bu hamamlarda; genellikle ahşap olan soyunmalıktan sonra yanında helâ hücresi bulunan küçük bir koridora, bu koridordan sonra ise dikdörtgen bir ılıklığa geçilir. Ilıklıktan geçilen kare plânlı sıcaklık mekânı kebbe ile örtülü olup halvet bulunmamaktadır. Amasra'da bulunan ve XVI-XVII. yüzyıllarda yapıldığı tahmin edilen hamam buna örnektir [12].

Su Depoları

Su tesisatı, soğuk ve sıcak su depolarından oluşmaktadır. Genelde su dağıtımı sıcak su deposundan sağlanmaktadır [14]. Sıcaklığın bir duvarı boyunca uzanan ve yaklaşık halvet duvarı ölçüsünde genişliği bulunan sıcak su depoları, genellikle sivri veya beşik tonoz ile örtülüdür. Tonoz sırtında bir veya birkaç tane dörtgen şeklinde ışıklık bulunmaktadır ve iç mekânın tüm yüzeyleri sıvalıdır [15].

Sıcak su deposu döşemesinde bulunan çukur içine bakır kazan yerleştirilmiştir ve külhanda yanan ateş bakır kazan aracılığıyla su deposu içindeki suyu ısıtmaktadır [14].

Depodaki suyu kontrol etmek, gerektiğinde tamirat yapabilmek amacıyla sıcaklığın su deposuna bitişik eyvan veya sıcaklık halveti duvarında kontrol penceresi yapılmıştır. Bir insanın geçebileceği boyutlarda olan bu pencere, çifte hamamlarda daima erkekler bölümünde bulunmaktadır [15].

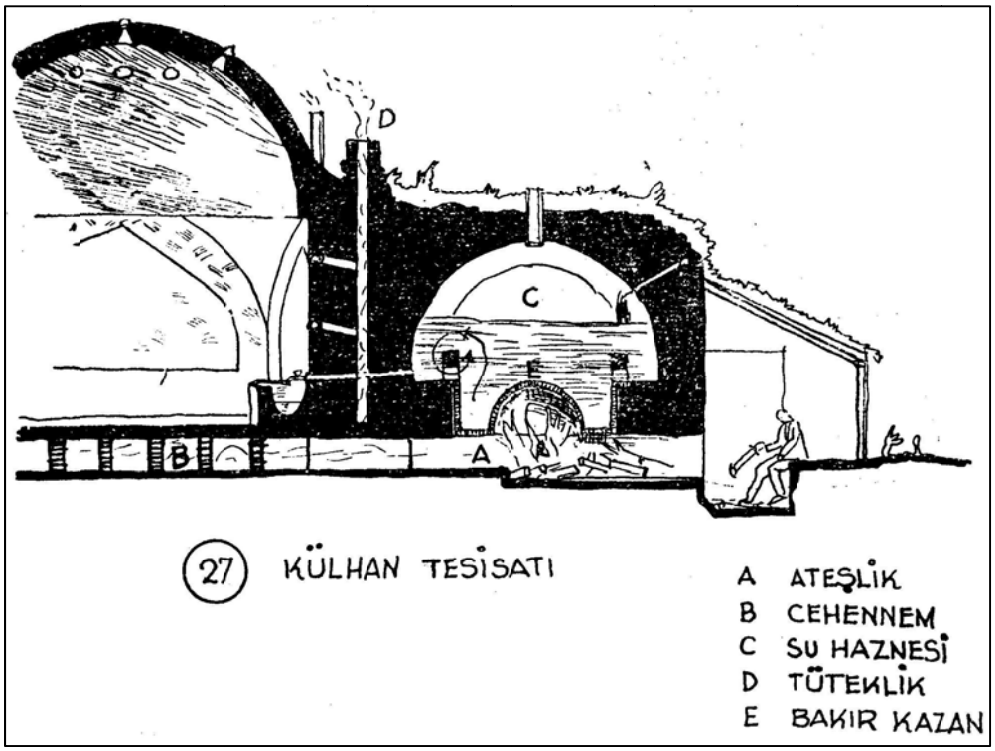

Şekil 3.7. Sıcaklıklarına göre ayrıldığı tiplere ait örnekler [12]

Külhan

Türk hamalarında genellikle sıcaklık mekânının bir duvarı boyunca uzanan külhan bölümü, sıcak su deposunun gerisinde yer almaktadır (Şekil 3.8). Uzunluğu sıcak su deposunun boyuna eşittir. Mekânın üstü genellikle tonoz örtülü olup, tonoz sırtında ışıklıklar bulunmaktadır. Külhan girişi, hamamdan bağımsızdır. Mekânın zemin kotu; genellikle küçük hamamlarda cehennemlik seviyesinde olup, büyük hamamlarda ise yaklaşık su deposu döşeme hizasında yer almaktadır. Cehennemlik seviyesindeki ocak ağzına, merdivenle inilmektedir. Genel hamamlarda, ocak kapağı açıldığında alevin geri tepmemesi amacıyla ocak ağzı üstünde bir baca bulunmaktadır. Bacanın iyi çekmesi için kubbelerin üst kotuna kadar yükseltilmiştir [17].

Fırını andıran külhan ocağının içinde yakılan odunlar bir taraftan su kazanını ve sıcak su deposundaki suyu ısıtırken; dumanı da cehennemlik kanalları arasından dolaşarak döşeme taşlarını ısıtmaktadır ve duvar içindeki tütekliklerden geçerek dışarı çıkmaktadır [14].

Şekil 3.8. Külhan tesisatı [14]

4. ÇORUM GÜPÜR HAMAMI'NIN (ESKİ HAMAM'IN) MEVCUT DURUMUNUN TESPİTİ

4.1. Grafik Belgeleme

Çorum Güpür Hamamı'nın grafik belgelemesi, arazi ve büro çalışmaları neticesinde elde edilmiştir.

4.1.1. Yöntem

Çalışma konusu olan Çorum Güpür Hamamı'nın grafik belgelemesi için, öncelikle gerekli araç ve gereçler temin edilmiştir.

Çalışma alanında; hamamın vaziyet plânı, plân, kesit ve görünüş krokileri yaklaşık olarak 1/100 ölçeğinde, detay krokileri ise yaklaşık olarak 1/10 ölçeğinde çizilmiştir. Ölçüm optik ve klasik yöntemlerle yapılmıştır. Ölçümde Total Station, jalon, su terazisi, tebeşir, ip, 5 metrelik ve 20 metrelik şerit metre, lazer metre, çekül, el feneri, pusula vb. aletlerden yararlanılmıştır. Fotoğrafik belgeleme de yapılmıştır.

Optik yöntemle; vaziyet plânı, plân, kesit, cephe ölçümleri yapılmıştır. Bu yöntemle okuma yapılamayan helâ ve usturalıklar gibi açı olarak küçük ve dar mekânlarda ve hamamın tüm detaylarında klasik ölçüm yöntemi kullanılmıştır. Su terazisi yardımı ile ±0,00 (eş yükselti çizgisi) kotu verilmiş ve bu kot yeri bilinen ve okunan bir referans noktasına bağlanmıştır.

Optik ölçümde ilk poligon noktası (P0); hamamın Osmancık Caddesi tarafındaki batı cephesine atılarak, bu noktaya ait X-Y-Z koordinatları belirlenmiştir. Bunu takiben yapıda okuma yapılabilecek farklı konumlarda 31 poligon yeri belirlenmiş, jalon yardımıyla bu poligonların koordinatları P0 poligonu referans alınarak birbirine bağlanmıştır. Bu poligonlardan yapıya ışınsal noktalar gönderilerek, gönderilen her noktanın X-Y-Z koordinatları okunmuştur. Poligonlara ait noktaların birleştirilmesiyle yapının plân, kesit, cephe ve mimari elemanların boyutları belirlenmiştir. Total Station'dan yapıya gönderilen

noktalar, dönüştürücü bir program aracılığıyla Autocad programına aktarılarak, bu çizim programı içinde birleştirilmiştir.

Optik ölçüler, klasik yöntemde olduğu gibi saat ibresi yönünde sürekli okuma metodu (running) ile alınmıştır. Okunan son nokta ilk noktaya bağlanmıştır. Okunan noktalara ait numaralar, ait olduğu elemanın kroki üzerindeki çizimine işlenmiştir.

Plân, kesit, cephe okumaları ayrı ayrı yapılarak, bu çizimlere ait noktaların eksiksiz alınması ve birbirini takip eden noktaların hangi çizime ait olduğuna dair ayrımın doğru şekilde yapılması sağlanmıştır.

Plân, kesit ve cephelerde; malzemeler, malzemelere ait değişim ve bozulmalar krokilere işlenmiş ve fotoğraflarla belgelenmiştir.

Detay çizimleri için mimari elemanlar, klasik yöntemle ölçülerek krokilere işlenmiş ve fotoğraflarla belgelenmiştir.

4.1.2. Grafik belgeleme çizimleri

Arazi çalışmasında elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak grafik belgeleme çizimleri (plân, kesit, cephe ve detaylar) Autocad 2007 programında hazırlanmıştır. Çizimlerde her elemana isim ve kod verilerek, fotoğraflar tasnif edilmiştir (EK-1. Şekil 1.1-1.19).

4.2. Yapının Tanımlanması

Bu bölümde hamamın genel, dış ve iç tanımlamaları yapılmıştır. Genel tanımlamada; yapının konumu, yakın çevresi, çevre ile olan ilişkisi, arsaya yerleşimi, boyutları, kütle özellikleri ve fonksiyonları, yapı malzemesi ve strüktürel durumu ele alınmıştır. Dış tanımlamada; yapının ön cephesi olan batı cephesinden başlanarak kuzey cephesi ve doğu cephesi anlatılmıştır. Yapılan tablolarda, cephe elemanlarına kod verilerek sistematik bir biçimde anlatım sağlanmış; özgünlük durumu, boyut, malzeme, strüktürel sorunları incelenerek gerekli açıklamalara yer verilmiştir. Tablolar, çizim ve fotoğraflarla desteklenmiştir.

İç tanımlama; erkekler ve kadınlar hamamı olmak üzere iki başlık altında yapılmıştır. Plân elemanları isimlendirilmiş ve numaralandırılmıştır. Mekân duvarları saat ibresi yönünde olmak üzere kodlanmış, tüm elemanlara da kod verilmiştir. Plân elemanları, barındırdıkları mimari elemanlar, döşeme ve örtüleri; boyut, malzeme ve strüktürel sorunları ile birlikte incelenmiştir. Her mekân için ayrı ayrı oluşturulan tablolara da bu bilgiler aktarılmıştır. Tablolar, çizim ve fotoğraflarla desteklenmiştir.

4.2.1. Genel tanımlama

Güpür Hamamı; Çorum ili merkezinde, kentsel sit alanı içinde, Üçtutlar Mahallesi, 115 ada, 4 numaralı parselde, hafif eğimli bir arazi üzerinde konumlanmaktadır.

Hamamın kuzeyinde Cami Kebir Sokağı, doğusunda Üçtutlar Caddesi, güneyinde hamama bitişik Eskiciler Sokağı Dükkânları (Eskiciler ve Dikiciler Çarşısı), batısında ise Osmancık Caddesi bulunmaktadır. Kuzey, batı ve güney cephesi, sonradan yapılan hamama bitişik yapılarla çevrelenmiştir. Batı cephesi karşısında Ulu Cami yer alır. Yapının yakın çevresinde iki katlı ev ve dükkânlar, 3-6 kat arasında değişen apartmanlar ve iş yerleri bulunmaktadır (Bkz. EK-1. Şekil 1.1, EK-3. Resim 3.1-3.4).

Bugün kullanılmayan hamam, çevre zeminin zamanla yükselmesi nedeniyle yol kotunun 2,30 m altında kalmıştır.

Çifte hamam olarak inşa edilen yapının erkekler hamamı soyunmalık bölümü (Z04) önüne iki katlı ve kadınlar hamamı ılıklığının (Z20) üzerine bir kat eklenmiştir. Parsel alanı 768,80 m² olan yapı bugünkü haliyle 592,64 m² oturum alanına sahiptir. Yapının güney bölümü erkekler, kuzey bölümü kadınlar hamamıdır. Doğuda ise su depoları yer almaktadır. Sıcak su deposu önünden külhan bacası yükselmektedir ve külhan toprak altında kalmıştır. Erkekler hamamı girişi batı yönündeki ana yola açılırken, kadınlar hamamı girişi mahremiyet düşüncesi ile kuzey yönündeki ara sokağa açılmıştır. Erkekler hamamında ekleme bir giriş ve soyunma mekânı ile soyunmalık, aralık, helâ ve usturalıklar, ılıklık, halvet ve sıcaklık mekânları yer almaktadır. Burada bulunan soyunmalık diğer mekânlara göre batıya doğru çıkıntı yapmaktadır. Kadınlar hamamında ise ekleme betonarme soyunmalık mekânı ile ılıklık, helâ ile sıcaklık mekânları bulunmaktadır.

Erkekler hamamı giriş ve soyunmalık mekânları ile kadınlar hamamı mekânlarının örtüleri dışında, diğer mekânlara ait kubbe ve tonoz örtüler toprak dam ile örtülüdür.

Yapı malzemesi tuğla ve moloz taş olup, su depolarının moloz taş örtüleri hariç tüm kubbe, tonoz ve taşıyıcı kemerler tuğladan örülmüştür. Hamamın cephesinde ve iç mekânlarda bezeme bulunmamaktadır.

Hamamın önemli taşıyıcı yapı problemleri bulunmaktadır. Duvarlarda strüktürel çatlaklar, malzeme bozulmaları ve kayıpları görülmektedir. Değişen ve yok olan elemanlar, hatalı onarım, toprak örtü üzerindeki bitki oluşumu gibi nedenlerle yapı bugün kullanılamaz haldedir.

4.2.2. Dış tanımlama

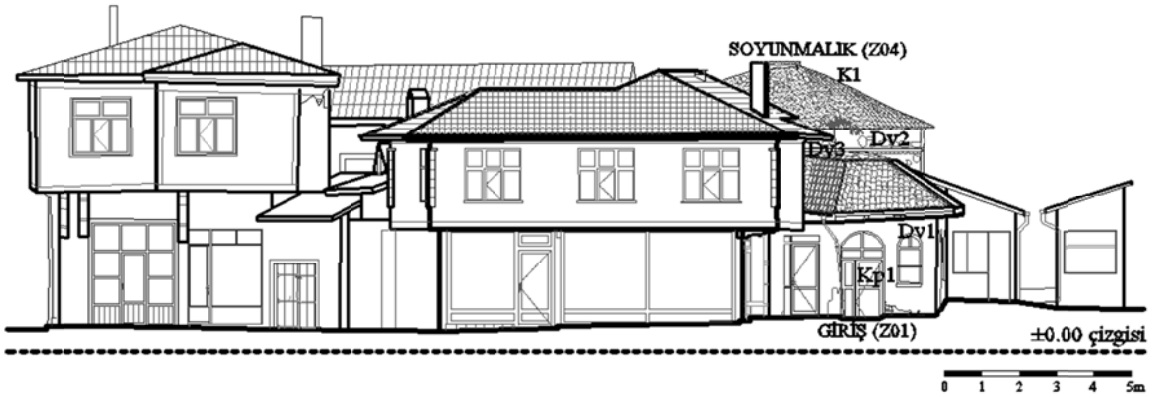
Yapının dış tanımlamasında sırayla batı cephesi, kuzey cephesi, doğu cephesi ele alınmıştır.

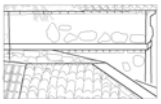
Batı (Osmancık Caddesi) cephesi

Batı cephesi hamamın ön cephesidir. Erkekler hamamı girişi bu cephede bulunmaktadır. Cephe önüne bitişik nizamda 1-2 katlı yapılar yerleşmiştir ve bu yapılar hamam cephesinin algılanmasına engel olmaktadır. Cephenin toplam uzunluğu 24,20 m'dir (Çizelge 4.1, EK-3. Resim 3.5, EK-1. Şekil 1.12). Cephenin en önünde erkekler hamamına eklenen giriş kısmının (Z01) ahşap çatkı arası tuğla dolgu duvarı (Dv1) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.6). Bu duvar üzerinde erkekler hamamı giriş kapısı (Kp1) yer almaktadır. Üzeri ahşap çatı ile örtülü bu kısım alaturka kiremit ile kaplıdır ve oldukça hasarlı durumdadır.

Batı cephesinde, giriş bölümünün gerisinde; erkekler hamamı soyunmalığının (Z04) sekizgen kasnak duvarları bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.7). Kasnak duvarları yer yer tuğla karışık moloz taştan yapılmıştır. Duvarlar arasında; 10 cm yüksekliğinde, üst kotu (±0,00 hattına göre) +5,48 m olan ahşap hatıl ve hatıl altında bir sıra tuğla bulunmaktadır. Özgün sıvası tamamen dökülen cephe duvarlarının, taş ve tuğlalarında aşınma, harçlarında dökülme görülmektedir. Beden duvarının üstünü örten alaturka kiremit kaplı ahşap çatı oldukça hasarlıdır ve koruyucu işlevini yitirmiştir.

Çizelge 4.1. Yapı dış tanımlama tablosu-Batı cephesi

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,70	0,28	4,22			●			●			Sıvalarda dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.6
	Kp1 △		1,17	0,28	2,18				●					Erkekler hamamı giriş kapısıdır.		●		
Dv2 ▯			3,08	0,60	1,46		●	●	●		●			Kubbe kasnağının sağında bulunan duvardır. Taş ve tuğlalarında aşınma vardır.		●		EK-3. Resim 3.7
Dv3 ▯			2,90	0,64	1,39		●	●	●		●			Kubbe kasnağının ortasında bulunan duvardır. Taş ve tuğlalarda aşınma vardır.		●		
Dv4 ▯			3,20	0,60	1,46		●	●	●		●			Kubbe kasnağının solunda bulunan duvardır. Taş ve tuğlalarında aşınma vardır.		●		EK-3. Resim 3.6
K1 ▯			6,97	6,37	3,05			●						Kubbe kiremitleri kırılmıştır ve kayıplara bağlı olarak bitkilenme vardır.		●		EK-3. Resim 3.8
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; ▯: Özgün, △: Özgün değil																	

Z04 soyunmalık mekânı kubbesine (K1) geçişi sağlayan sekizgen kasnak, tek sıra tuğla saçak silmesi ile bitirilmiş olup üst kotu (±0,00 hattına göre) +6,02 m'dir. Bu saçak silmesi tuğlalarında kayıplar görülmektedir. Erkekler hamamı soyunmalık kubbesi (K1), hamamın en yüksek kubbesidir (EK-3. Resim 3.8). Alaturka kiremit kaplı tuğla kubbenin üst kotu, (±0,00 hattına göre) ortalama +7,60 m'dir. Kubbe ortasında bir adet dairesel ışıklık yer almaktadır. Üzeri açık ışıklığın çevresinde üç sıra tuğla bulunmaktadır. Kubbe kiremitlerinde kırılma ve kayıplara bağlı olarak bitki oluşumu meydana gelmiştir.

Kuzey (Cami Kebir Sokağı) cephesi

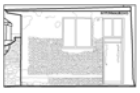
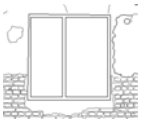
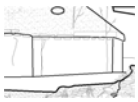
Kuzey cephesi, kadınlar hamamının soyunmalık (102) ve sıcaklık (Z18) mekânları; su deposu (Z19) ve bitişik nizamda 1-2 katlı yapıların kuzey duvarlarının bulunduğu cephedir. Cephenin toplam uzunluğu 40,85 m'dir. Kadınlar soyunmalığına bitişik iki katlı ahşap yapının batı cephesi ile bitişiğindeki diğer yapıların duvarları cepheye açılı bir şekilde konumlanmıştır (Çizelge 4.2, EK-3 Resim 3.9, Bkz. EK-1. Şekil 1.13).

Kadınlar hamamı soyunmalık mekânının kuzey cephe duvarının (Dv1) uzunluğu 5,28 m, (±0,00 hattına göre) üst kotu ise +4,28 m'dir. Bu duvar, hamamın özgün duvarı üzerine oturmuştur (EK-3. Resim 3.10). Duvarın doğu ucunun altında kadınlar hamamı ılıklığının moloz taş beden duvarı görülmektedir. Soyunmalık duvarının üzerinde, kadınlar hamamı giriş kapısı (Kp21) bulunmaktadır. Bu yapının üstü teras çatı ile örtülüdür.

Kadınlar hamamı soyunmalığının doğu yönünde, sıcaklığın 3. ve 4. eyvanın kuzey cephesi beden duvarları ile sekizgen kasnak duvarları bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.11). Zeminden 0,88 m yüksekliğe kadar yer yer tuğla karışık moloz taştan örülen beden duvarının üzeri tuğla duvar olarak devam etmekte, tuğla aralarında kireç-çimento bağlayıcı harç bulunmaktadır. Bu duvarın uzunluğu 5,28 m olup, soyunmalığa bitişik olan kısmının üst kotu (±0,00 hattına göre) +2,88 m'dir. Bu yükseklik cephenin kuzey tarafında +2,40 m'ye kadar inmektedir. Özgün sıvası tamamen dökülen duvarın taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar, harçlarında dökülme görülmektedir. Taş, tuğla aralarına dolan toprakta ve dam üzerinde yoğun bitkilenme oluşmuştur. Sekizgen kasnak duvarları moloz taş ve tuğladan örülmüştür ve cephedeki toplam uzunluğu 6,84 m'dir. Çimentolu sıvayla onarılmış olan bu duvarlarda strüktürel ve yüzeysel çatlaklar, nemden kaynaklanan renk değişimi görülmektedir.

Çizelge 4.2. Yapı dış tanımlama tablosu-Kuzey cephesi

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			5,28	0,47	3,62			●		●	●			Sıvada dökülme, strüktürel çatlak vardır.			●	EK-3. Resim 3.10
	Kp21 △		0,98	0,47	3,13				●					Kadınlar hamamına giriş sağlayan kapıdır.			●	
	P7 △		1,40	0,47	1,45				●					Giriş cephesinde bulunan penceredir.			●	
Dv2 □			8,68	1,03	1,94		●	●			●	●		Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar„ bitkilenme vardır.			●	EK-3. Resim 3.11
Dv3 □			2,66	0,78	0,76			●			●			Kubbe kasnağının sağında bulunan duvardır. Çimentolu sıva onarımı, çatlak, renk değişimi		●		EK-3. Resim 3.12
Dv4 □			2,94	0,83	0,77			●			●			Kubbe kasnağının ortasında bulunan duvardır. Çimentolu sıva onarımı, çatlak, renk değişimi		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.2.(devam) Yapı dış tanımlama tablosu-Kuzey cephesi

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv5 □			2,92	0,80	0,88			●			●			Kubbe kasnağının solunda bulunan duvardır. Çimentolu sıva onarımı, çatlak, renk değişimi		●		EK-3. Resim 3.12
	K5 □				3,03	5,13		●			●	●		Kubbe kiremitlerinde kırılma ve kayıp, bitkilenme, yer yer çimento sıva vardır.		●		
Dv6 □			6,13	1,03	1,52		●	●			●	●		Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp; bitkilenme vardır.			●	EK-3. Resim 3.13
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Kasnak duvarları tek sıra kirpi saçak silmesi ile sonlandırılmıştır. Bunun üzerinde ise iki sıra tuğla saçak silmesi bulunmaktadır. Bu tuğlalarda kayıplar görülmektedir. Tuğla kubbe (K5), alaturka kiremit kaplıdır (EK-3. Resim 3.12). Üst kotu (±0,00 hattına göre) ortalama +5,58 m olan kubbede 9 adet dairevi, 1 adet dikdörtgen biçiminde ışıklık bulunmaktadır. Dairevi olanlar tuğla örgü arasına 2 cm kalınlığında pişmiş toprak künk yerleştirilmesiyle oluşturulmuş, dikdörtgen biçiminde olan ise saçak silmesi üzeri 3 sıra tuğla ile oluşturulmuştur. Işıklıklar çimento sıva ile onarılmış ve dairevi ışıklıkların birçoğu tahrip olmuştur. Kubbe kiremitlerinde kırılma ve kayıplara bağlı olarak yoğun bitki oluşumu ve yer yer çimento sıva ile onarım görülmektedir. Kubbe üzerinde biri büyük birkaç adet ağaç bulunmaktadır.

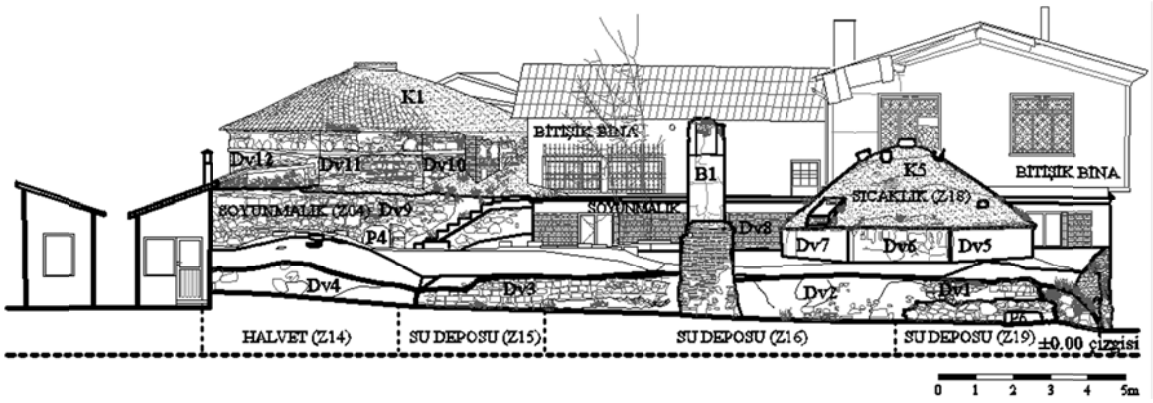
Kadınlar hamamı sıcaklığının doğu yönünde, Z19 su deposunun Dv2 duvarı bulunmaktadır (EK-3 Resim 3.13). Yer yer tuğla karışık moloz taştan örülen duvarın uzunluğu 6,13 m ve üst kotu (±0,00 hattına göre) ortalama +2,20 m'dir. Özgün sıvası tamamen dökülen duvarın taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar, harçlarında dökülme; taş, tuğla aralarına dolan toprakta bitkilenme oluşmuştur. Z19 su deposu kubbesi (K6), yer yer tuğla karışık moloz taştan örülmüştür ve ortasında bir adet ışıklık bulunmaktadır. Z18 sıcaklık beden duvarlarında olduğu gibi toprak dam ile örtülüdür ve bu örtüde bitkilenme oluşmuştur.

Doğu (Üçtutlar Caddesi) cephesi

Külhan bacasının yer aldığı doğu cephesinde, su depoları, erkekler hamamı Z14 halvet, kadınlar hamamı sıcaklık kasnağı ve soyunmalık, erkekler hamamı soyunmalık beden ve kasnak duvarları ile hamama bitişik iki katlı ahşap yapıların doğu duvarları bulunmaktadır (Çizelge 4.3, EK-3. Resim 3.15, Bkz. EK-1. Şekil 1.14).

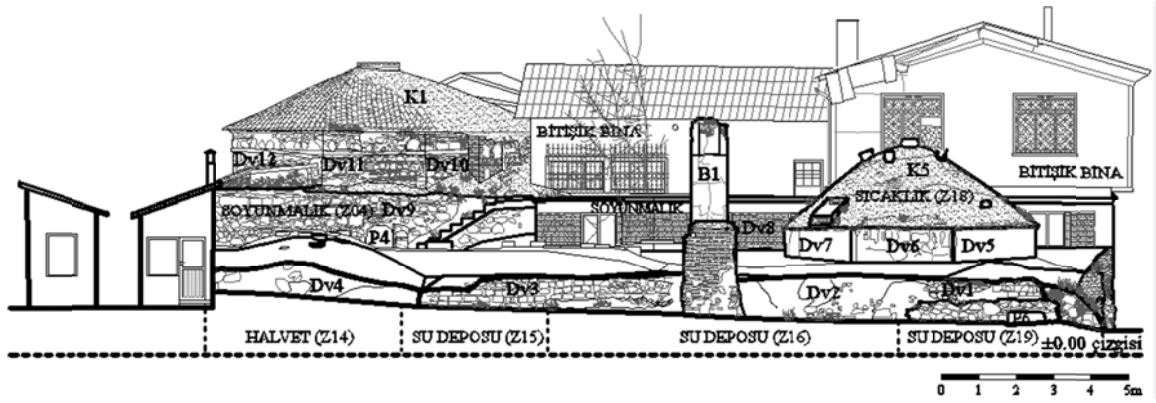
Külhan bacası (B1) tuğla ile örülmüştür. 1,02 x 1,40 m boyutlarındaki dikdörtgen kütle üzerinden 0,96 m çapında ve üst kotu (±0,00 hattına göre) +6,36 m olan dairevi baca yükselmektedir (EK-3. Resim 3.14). Külhan bacasının sıva ve harçlarında dökülme; tuğlalarında aşınma ve kayıplar görülmektedir. Hamamın külhanı ise toprak altında kalmıştır. Soğuk su deposunun (Z19) doğu duvarı (Dv3) 6,08 m uzunluğunda olup, üst kotu (±0,00 hattına göre) ortalama +2,00 m'dir (EK-3. Resim 3.16). Yol kotunun yükselmesi ile cephe duvarının büyük kısmı toprak altında kalmıştır.

Çizelge 4.3. Yapı dış tanımlama tablosu-Doğu cephesi

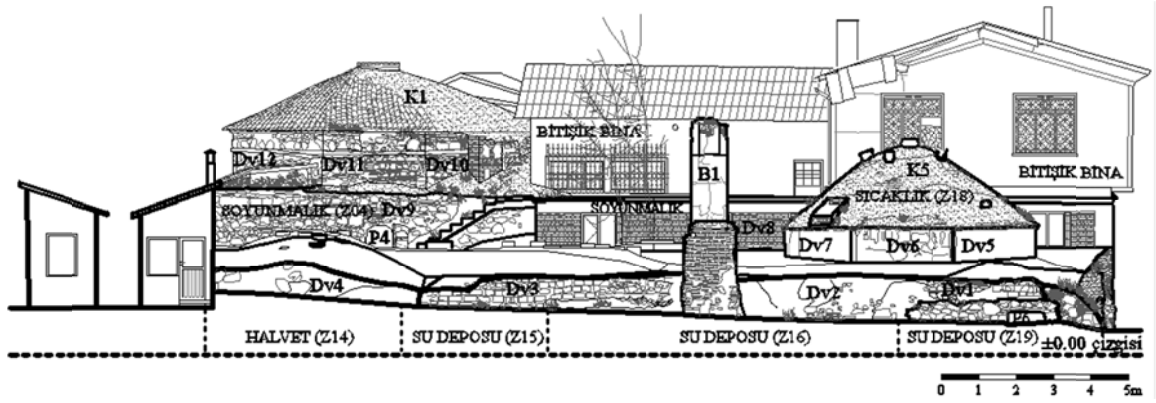
ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
	B1 □		1,40	1,02	5,36	0,96		●			●			Sıva ve harçlarda dökülme tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.14
Dv1 □			6,08	1,12	0,67		●	●	●		●	●	●	Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır.			●	EK-3. Resim 3.16
	P6		0,97	1,12	0,30		●	●	●		●			Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır. Toprak dolmuştur.			●	
Dv2			9,38	1,30	1,15		●	●			●	●	●	Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma kayıp; bitkilenme vardır. Çimento harç ve briketle onarım vardır.			●	EK-3. Resim 3.17
Dv3			3,92	1,10	0,86		●	●			●	●	●	Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma kayıp; bitkilenme vardır. Çimento harç ve briketle onarım vardır.			●	EK-3. Resim 3.18
Dv4 □			5,27	1,19	0,55		●					●		Birkaç moloz taştan oluşan duvar kalıntısı bulunmaktadır. Bitkilenme vardır.			●	EK-3. Resim 3.19
Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																	

Çizelge 4.3.(devam) Yapı dış tanımlama tablosu-Doğu cephesi

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
	Dv5 □		2,92	0,80	0,88			●			●			Kubbe kasnağının sağında bulunan duvardır. Çimentolu sıva onarımı, çatlaklar ve renk değişimi		●		EK-3. Resim 3.20
	Dv6 □		2,69	0,80	0,93			●			●			Kubbe kasnağının ortasında bulunan duvardır. Çimentolu sıva ile onarım, çatlaklar, renk değişimi vardır.		●		
	Dv7 □		2,79	0,76	0,87			●			●			Kubbe kasnağının solunda bulunan duvardır. Çimentolu sıva onarımı, çatlaklar ve renk değişimi		●		EK-3. Resim 3.21
	K5 □				3,03	5,13		●			●	●		Kubbe kiremitlerinde kırılma ve kayıp, bitkilenme, yer yer çimento sıva		●		
	Dv8 △		15,44	0,30	1,20			●		●	●			Sıvada dökülme, strüktürel çatlak vardır.			●	
	Dv9 □		8,80	0,85	1,79		●	●			●			Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma kayıplar; bitkilenme vardır.		●		EK-3. Resim 3.23
Kısaltmalar			Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.3.(devam) Yapı dış tanımlama tablosu-Doğu cephesi

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv9 □	P4 □		0,75	0,85	1,15			●			●			Sıva ve harçlarda dökülme; tuğlalarda aşınma ve kayıplar Kuzey yanına baca eklenmiştir.			●	EK-3. Resim 3.24
Dv10 □			3,23	0,60	1,56		●	●			●			Cephede, kubbe kasnağının sağında bulunan duvardır. Taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır.			●	EK-3. Resim 3.25
Dv11 □			2,77	0,60	1,43		●	●			●			Kubbe kasnağının ortasında bulunan duvardır. Taş ve tuğlalarında aşınma, kayıp vardır.			●	EK-3. Resim 3.26
Dv12 □			3,10	0,60	1,48		●	●	●		●			Cephede, kubbe kasnağının solunda bulunan duvardır. Taş ve tuğlalarında aşınma ve kayıp vardır.		●		EK-3. Resim 3.27
K1 □			6,97	6,37	3,05			●						Kubbe kiremitlerinde kırılma ve kayıplara bağlı olarak bitkilenme vardır.		●		
Kısaltmalar			Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Yer yer tuğla karışık moloz taştan örülen duvarın özgün sıvası yok olmuştur ve harçlarında dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar, duvarda ve dam üzerinde ise bitkilenme görülmektedir. Ayrıca özgün duvarın üzerine briket duvar eklenmiştir. Bu duvarda genişliği 1,02 m, üst kotu (±0,00 hattına göre) +1,20 m olan ahşap lentolu açıklık (P6) bulunmaktadır. Çevre halkı ile yapılan görüşmelerde, betonarme kadınlar soyunmalığı yapılmadan önce kadınlar hamamına bu açıklıktan girildiği ve su deposunun soyunmalık mekânı olarak kullanıldığı söylenmektedir. Zemin kotu altında kalan, toprak ve moloz ile dolan açıklığın net yüksekliği ölçülememiştir.

Birbirinden kemerli bir açıklıkla ayrılmış Z16 ve Z15 su depoları, cephede Z19 su deposunun güney yönünde yer almaktadır (EK-3. Resim 3.17-3.18). Yol kotunun yükselmesi ile su depolarının duvarları toprak altında kalmıştır ve sadece tonozların toprak dam örtüsü cepheden algılanmaktadır. Bu toprak damı, yer yer tuğla karışık moloz taştan örülmüş duvar taşımaktadır. Toplam uzunluğu 13,30 m, üst kotu (±0,00 hattına göre) ortalama +2,10 m olan duvarın taş ve tuğlalarında aşınmalarla beraber oldukça fazla kayıplar ve taş ve tuğla arasına dolan toprak nedeniyle duvarda ve damda yoğun bitki oluşumu meydana gelmiştir. Duvar önünde ve dam üstünde kökü gelişmiş birçok ağaç bulunmaktadır. Külhan bacasının güney yönünde, cephenin duvarları ve damı, çimentolu harç ve briketle onarılmıştır.

Z15 su deposu önünde metal bir elemanla kapatılmış, 2,80 m çapında bir sarnıç yer almaktadır. Hamama gerekli suyu sağlayan sarnıç; moloz taş ile örülmüş olup çevre halkının vermiş olduğu bilgiye göre 10-15 m derinliğindedir.

Erkekler hamamı halveti (Z14), cephede su deposunun (Z15) güney yönünde bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.19). Yol kotunun yükselmesiyle, bu halvetin sadece toprak dam ile örtülü kubbesi ve birkaç moloz taştan oluşan duvar kalıntısı cepheden algılanmaktadır. Cephe uzunluğu 5,27 m, kubbe üst kotu ise (±0,00 hattına göre) +3,16 m'dir. Kubbe üstünde 11 adet ışıklık bulunmaktadır. Tuğla örgü arasına 2 cm kalınlığında pişmiş toprak künk yerleştirilmesiyle oluşturulmuş ışıklıklar, çimento sıva ile onarılmış ve birçoğu tahrip olmuştur. Cephe önünde ve kubbe toprağı üzerinde bitkilenme oluşmuştur ve kökü gelişmiş birçok ağaç bulunmaktadır. Cephenin güney yönünde hamama bitişik Eskiciler Sokağı dükkânları (Eskiciler ve Dikiciler Çarşısı) yer almaktadır.

Doğu cephesinde bulunan kadınlar hamamı sıcaklığı (Z18) kasnak duvarlarının cephedeki toplam uzunluğu 6,73 m'dir (EK-3. Resim 3.20). "4.2.2. Dış tanımlama, Kuzey cephesi" başlığı altında da bahsedildiği gibi kasnak duvarları ve kubbenin (K5) özellik ve sorunları kuzey cephesinde açıklandığı üzere bu cepheden de algılanmaktadır (EK-3. Resim 3.21).

Kadınlar hamamı sıcaklığının gerisinde, kadınlar hamamına eklenen betonarme 102 ve 103 soyunmalık mekânlarının Dv2 duvarları bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.22). Duvarın toplam uzunluğu 15,44 m olup, üst kotu (±0,00 hattına göre) +3,95 m'dir. Bu duvar, hamamın özgün duvarı üzerine oturmuştur ve üzerinde dört adet ahşap pencere bulunmaktadır.

Cephede, erkekler hamamı Z04 soyunmalığı beden duvarı ve sekizgen kasnak duvarları geri planda görülmektedir (EK-3. Resim 3.23). Moloz taş olan 8,80 m uzunluğundaki beden duvarında, yer yer tek sıra tuğla, sarı renkli kumtaşı ve alaturka kiremit parçaları da bulunmaktadır. Duvarın taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar, sıva ve harçlarında dökülme, bitkilenme, kirlenme, çimento sıva ile onarımlar görülmektedir. Bu duvarın ortasında, çevresi tuğla ile örülmüş üst pencere (P4) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.24). Beşik kemerli pencere açıklığının boyutları 0,75 m x 1,15 m'dir. Bu pencerenin kuzey tarafında, ekleme bir baca yer almaktadır. Bu baca, duvara oyuk açılmasıyla ve cephe önüne tuğla duvar örülmesiyle oluşturulmuştur. Beden duvarının kuzey tarafında, önüne bitişik olarak yapılmış kadınlar soyunmalığının çatısına çıkılan betonarme merdiven yer almaktadır. Duvar, bir sıra tuğla saçak silmesi ile sonlanmaktadır ve duvarın güney yönündeki ahşap çatı altındakiler haricinde diğer saçak silmeleri kaybolmuştur. Bu marsilya tipi kiremit kaplı ahşap çatı, beden duvarından sekizgen kasnağa geçişte oluşan üçgenlerden güney taraftakinin üzerini örtmektedir. Oldukça hasarlı olan çatı, koruyucu işlevini yitirmiştir. Beden duvarı üzerinin toprakla dolmasıyla bitkilenme oluşmuştur.

Doğu cephesinde, erkekler hamamı soyunmalığı (Z04) sekizgen kasnak duvarının bir bölümünde, yer yer moloz taş arası iki sıra tuğla olan almaşık duvar örgüsü bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.26). Bu almaşık duvar örgüsünün devamında ise moloz taş aralarında tek sıra dikine yerleştirilmiş tuğla örgüye rastlanmaktadır. Duvarın moloz taş aralarında, tuğla yerine yer yer alaturka kiremit parçaları da kullanılmış olup bu sistem almaşık duvar örgüsünde de görülmektedir. Özgün sıvası tamamen dökülen kasnak duvarlarının; taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar, harçlarında dökülme görülmektedir. Duvarların

ortasında izi bulunan, üst kotu (±0,00 hattına göre) +5,46 m olan ahşap hatıl yok olmuştur. Kuzey yönündeki kasnak duvarının önünde, üst kotu (±0,00 hattına göre) +5,84 m olan ekleme tuğla baca bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.25). "4.2.2. Dış tanımlama, Batı cephesi" başlığı altında da bahsedildiği gibi, sekizgen kasnak, tek sıra tuğla saçak silmesiyle bitirilmiş olup üst kotu (±0,00 hattına göre) +6,02 m'dir. Bu tuğlalarda kayıplar görülmektedir.

Alaturka kiremit kaplı tuğla kubbenin üst kotu (±0,00 hattına göre) ortalama +7,60 m'dir. Kubbe ortasında bir adet dairesel ışıklık bulunmaktadır. Kubbe kiremitlerinde kırılma ve kayıplara bağlı olarak bitkilenme oluşmuştur (EK-3. Resim 3.27).

4.2.3. İç tanımlama

Yapının iç tanımlaması, erkekler ve kadınlar hamamı olmak üzere iki başlık altında, mekânların numaralandırılmasındaki sıraya göre yapılmıştır. Plân elemanları, barındırdıkları mimari elemanların malzeme, boyut ve strüktürel sorunları ile birlikte incelenmiş ve tablolar oluşturulmuştur.

Erkekler hamamı

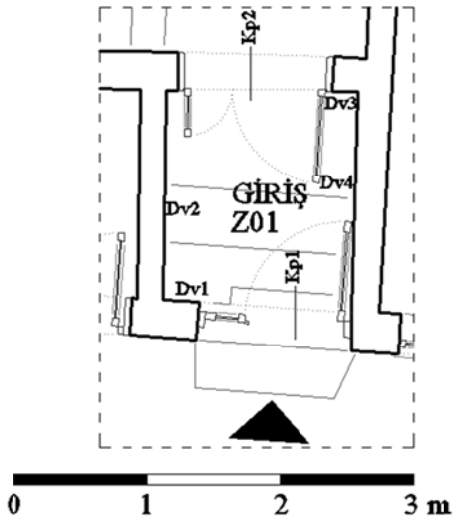
Erkekler hamamının zemin katında; Z01, Z02 girişler; Z03-Z04 soyunmalık, Z05 aralık; Z06 helâ koridoru, Z07 ve Z08 helâlar, Z09 ve Z10 usturalıklar; Z11 ılıklık; Z12, Z13 ve Z14 halvetler; Z17 sıcaklık mekânı bulunmaktadır. Z15 ve Z16 sıcak su depolarının kontrol penceresi Z14 halvette bulunması nedeniyle bu mekânlardan da bahsedilmiştir.

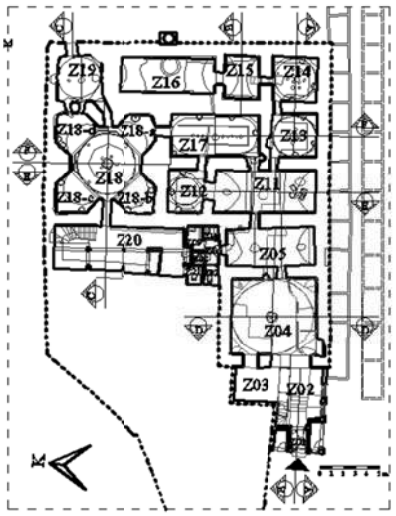
Birinci katında ise Z03 soyunmalık mekânının üst katını oluşturan 101 soyunmalık mekânı bulunmaktadır.

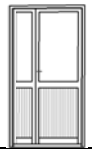
Z01 giriş

Hamamın erkekler bölümüne girişin sağlandığı batı yönünde; yol seviyesinin altında kalmış hamama geçiş sağlanmak amacıyla sonradan yapılmış Z01 ve Z02 giriş mekânları ve dükkânlardan oluşan bir yapı bulunmaktadır. Bu yapı, ahşap karkas-tuğla dolgu sistemde inşa edilmiştir (Çizelge 4.4, EK-3. Resim 3.28-3.29).

Çizelge 4.4. Yapı iç tanımlama tablosu-Z01 giriş mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,41	0,29	3,58			●	●		●			Duvar boyalarında dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.28
	Kp1 △		1,14	0,29	2,56				●					Erkekler bölümüne geçiş sağlayan kapıdır.		●		
Dv2 △			1,57	0,20	4,05			●	●		●			Duvar boyalarında dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.29
Dv3 △			1,43	0,28	4,09			●	●		●			Duvar boyalarında dökülme vardır.		●		
	Kp2 △		1,17	0,28	2,18				●					Z01 giriş mekânın-dan Z02 mekânına geçiş sağlayan kapıdır.		●		
Dv4 △			1,66	0,25	4,09			●	●		●			Duvar boyalarında dökülme vardır.		●		
Dö △													●	Döşeme betondur.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap (m) M: Moloz taş, T: Tuğla, A: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Duvar uzunlukları 1,41-1,57-1,43-1,66 m olan Z01 giriş mekânı, hamama girişte rüzgârlık vazifesi görmektedir. Çift kanatlı basit ahşap bir kapı (Kp1) ile girildikten sonra dört basamaklı beton bir merdiven vasıtası ile bu mekâna inilmektedir. Giriş mekânının kuzey ve güney yönlerine bitişik dükkânlar bulunmaktadır. Duvarları sıvalı ve boyalı olup döşemesi beton, tavanı ise çıtalı ahşap kaplamadır. Bu mekân, alaturka kiremit kaplı ahşap çatıyla örtülüdür (Bkz. EK-3. Resim 3.3). Çatı koruyucu özelliğini kaybetmiş olup tavan kaplaması haraptır.

Mekânın Dv3 duvarında bulunan çift kanatlı basit ahşap kapı (Kp2) ile Z02 mekânına geçilmektedir.

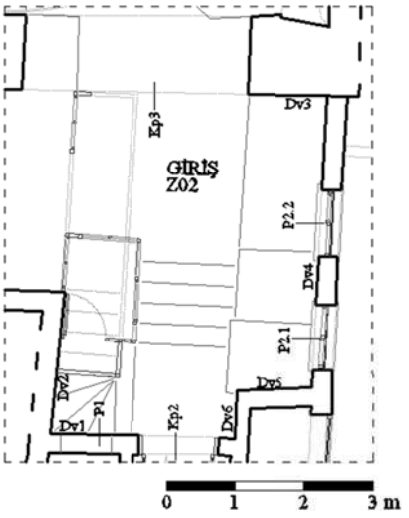
Z02 giriş

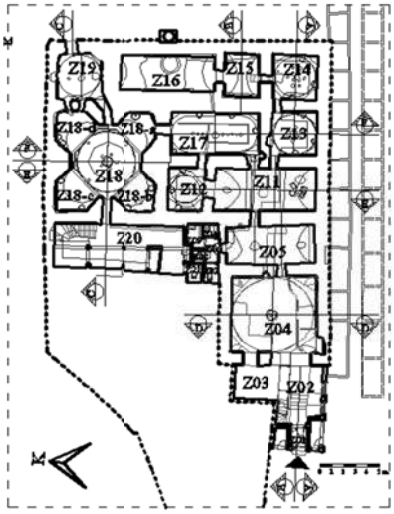
Z02 giriş mekânı; Z01 giriş mekânının doğusunda yer almaktadır. Duvar uzunlukları 2,70-5,03-3,64-4,28-1,09-0,71 m'dir (Çizelge 4.5). Mekân, kuzeyde Z03 soyunmalık mekânı, doğuda Z04 soyunmalık mekânı ve dükkân ile bitişiktir. Bu dükkân, mekânın batı ve güney duvarlarında (Dv1, Dv4) çıkıntı yapmaktadır (EK-3. Resim 3.30).

Çift kanatlı, basit bir ahşap kapı (Kp2) ile Z01 mekânından geçildikten sonra, dört basamaklı beton bir merdivenle 0,89 m inilmektedir. Mekânın döşemesi merdivene kadar beton olup, merdivenden sonraki kısımda Z04 soyunmalıkta devam eden mermer döşeme kaplaması görülmektedir. Mekânın kuzey duvarı (Dv2) üzerinde, Z03 ve 101 soyunmalık mekânlarına ait ahşap soyunmalık yer almaktadır (EK-3. Resim 3.31, 3.32). Girişin kuzey yönünde yer alan ahşap merdivenle önü balkon olarak düzenlenmiş üst kata çıkılmaktadır. Doğu duvarı (Dv3); hamamın cümle kapısının (Kp3) bulunduğu, Z04 soyunmalığa ait duvardır (EK-3. Resim 3.33). Güney duvarında (Dv4), 0,97 x 1,33 m boyutlarında iki adet üzeri beşik kemerli ahşap pencere (P2) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.34). Ahşap çatısı tamamen çökmüş olan mekânın çıtalı ahşap tavan kaplamasının çok az bir kısmı kalmıştır (EK-3. Resim 3.35). Çatının çökmesiyle zemin tuğla, ahşap, toprak ve diğer malzemelerle dolmuştur (Bkz. EK-3. Resim 3.30).

Z02 giriş mekânından, ahşap soyunmalık üzerinde bulunan 1,18 x 1,92 m boyutlarındaki açıklıktan Z03 soyunmalık mekânına geçilmektedir (Bkz. EK-3. Resim 3.32).

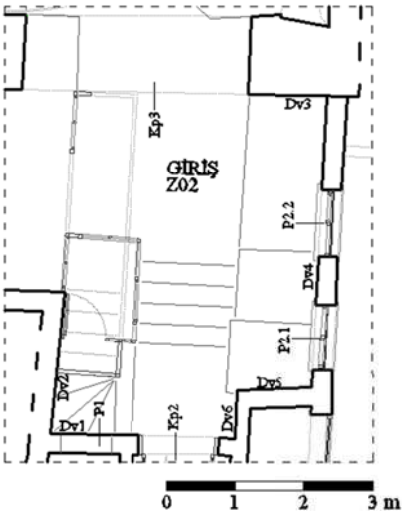
Çizelge 4.5. Yapı iç tanımlama tablosu-Z02 giriş mekânı

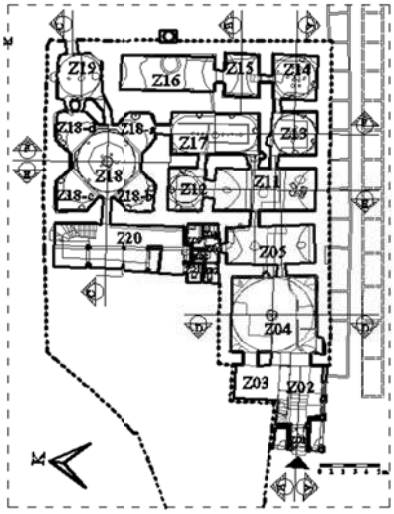

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			2,70	0,28	4,24			●	●		●			Sıvalarda çatlak, yer yer dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.30
	Kp2 △	Bkz. Çizelge 4.4																
	P1 △		0,73	0,28	0,95				●				●	Dv1 duvarı üzerinde, dükkâna açılan basık kemerli penceredir.		●		EK-3. Resim 3.31
Dv2 △			5,03	0,30	3,91			●	●		●			Sıvalarda çatlak, yer yer dökülme vardır.		●		
	Ahşap Soyunmalık △		5.03	0.05	4.64				●					Ahşapta çürüme vardır. Pencere camları kırılmıştır. Balkon çökmek üzeredir.			●	EK-3. Resim 3.32
Dv3 ▯			3,64	1,10	5,75		●	●			●			Sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır.			●	EK-3. Resim 3.33
	Kp3 ▯		3,29	1,10	3,82		●	●			●						●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; ▯: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.5.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z02 giriş mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv4 △			4,28	0,28	4,51			●	●		●			Sıvalarda çatlak, yer yer dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.34
	P2 △		0,97	0,28	1,33				●					Boyada dökülme vardır. Pencere camları kırılmıştır		●		
Dv5 △			1,09	0,28	3,90			●	●		●			Boyada dökülme vardır.		●		
Dv6 △			0,71	0,20	3,95			●	●		●			Boyada dökülme vardır.		●		
Tv									●					Ahşap çatısı ve çıtalı ahşap tavan kaplaması çökmüştür.			●	EK-3. Resim 3.35
Dö													●	Döşeme, beton ve mermer kaplıdır. Toprak ve diğer malzemelerle dolmuştur.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																	

Z03 soyunmalık

Boyutları 3,82 x 2,81 m olan Z03 soyunmalık mekânı; batıda ve kuzeyde çevre binalara, doğuda Z04 soyunmalığa bitişiktir. Bu mekânın üst katında 101 soyunmalık mekânı yer alır. Üst katı ile birlikte ahşap karkas-tuğla dolgu sistemde inşa edilmiştir. Mekânın döşemesi beton olup zemini ahşap parçalarıyla ve diğer malzemelerle dolmuştur. Batı (Dv1) ve kuzey (Dv2) duvarında üç katman sıva bulunmaktadır. Kireç, çimento, kil karışımlı sıvalar, büyük ölçüde dökülmüştür (EK-3. Resim 3.36, 3.37). Dolgu tuğlalarında kayıp, harçlarında dökülme, ahşap karkas sisteme ait taşıyıcılarda çürüme görülmektedir. Bu haliyle yapı oldukça hasarlıdır. Mekânın doğu duvarı (Dv3); beşik kemerli bir pencerenin (P3) bulunduğu, Z04 soyunmalık mekânına ait duvardır (EK-3. Resim 3.38). Döşemesi beton kaplama olan mekânın çıtalı ahşap tavan kaplamasında iki kat boya görülmektedir. Boyalarda dökülme ve ahşaplarda çürüme görülmektedir (Çizelge 4.6).

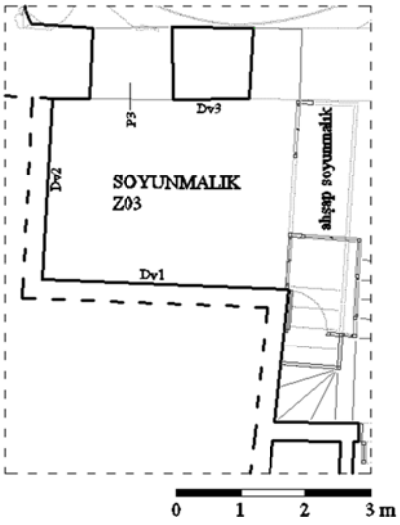
Z04 soyunmalık

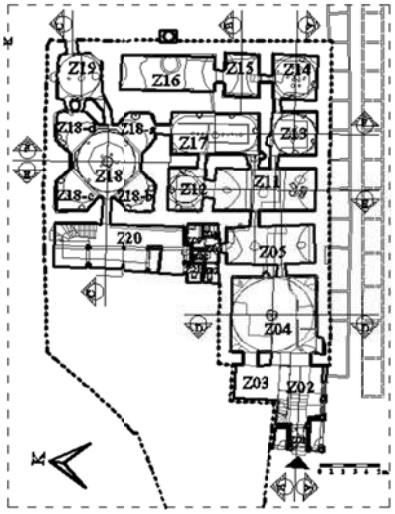
Z04 soyunmalığı; batıda Z02 giriş, Z03 soyunmalık ve çevre dükkâna; kuzeyde iki katlı ev ve Z07 helâya, doğuda Z05 aralığa, güneyde ise Eskiciler Sokağı dükkânlarına bitişiktir.

Duvar uzunlukları 7,26-6,40-7,22-6,54 m olan kareye yakın bir plâna sahip mekân, kubbe örtülüdür. 3,29 x 3,82 m boyutlarındaki tek merkezli teğet kemerli cümle kapısı (Kp3) ile Z02 giriş mekânından bu mekâna geçilmektedir (EK-3. Resim 3.40). Cümle kapısı kemer hizasına kadar yer yer tuğla karışık moloz taşla, kemer alnı ise tuğla ile örülmüştür. Boya ve sıvası dökülen, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar olan açıklığın kuzeyinde düşey yönde strüktürel çatlak bulunmaktadır.

Mekânın döşemesi mermer kaplamadır ve Z02 giriş mekânı döşemesinde de devam etmektedir. Döşeme üstü Z05 aralık mekânına doğru eğimlidir. Mermer döşeme kaplamasında aşınma, yer yer mermer ve dökme mozaik ile onarımlar görülmektedir. Mekânın batı, kuzey ve güney duvarı (Dv1, Dv2, Dv4) önünde bulunan, 7 cm yüksekliğindeki sekilerden alınan numune örneklerinin analizi sonucunda, sekilerin Z05 aralık ve Z17 halvet mekânları duvarlarında kullanılan sıvalarla aynı grupta olduğu tespit edilmiştir. Bu sekilerde aşınma görülmektedir ve kuzey duvarı sekisinin bir bölümü ile doğu duvarı önünde bulunan sekinin kaldırıldığı anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.6. Yapı iç tanımlama tablosu-Z03 soyunmalık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			3,82	0,30	2,47		●	●	●		●			Dolgu tuğlalarında kayıplar, sıva ve harçlarda dökülme, taşıyıcı ahşaplarda çürüme vardır.			●	EK-3. Resim 3.36
Dv2 △			2,81	0,30	2,47			●	●		●			Dolgu tuğlalarında kayıplar, sıva ve harçlarda dökülme, taşıyıcı ahşaplarda çürüme vardır.			●	EK-3. Resim 3.37
Dv3 □			3,06	1,10	2,47		●	●			●			Sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.38
	P3 □		1,26	1,10	1,88		●	●			●			Boya, sıvada dökülme vardır.		●		
Tv △									●					Ahşap tavan kaplaması çürümüştür.			●	
Dö △												●	●	Döşeme beton kaplı olup toprak, ahşap parçaları ve diğer malzemelerle dolmuştur.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																	

Duvarlar, düzensiz kullanılan tuğla ve moloz taştan örülmüştür. Moloz taş aralarında tuğla ve tuğla boyutlarında taş hatıllar bulunmaktadır. Kapı ve pencere gibi açıklık kemerleri ise tuğla alınlıklıdır. Duvarlarda üç katman sıva ve farklı renkte üç katman boya bulunmaktadır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir. Duvarın bazı bölgelerinde tuğla ile tadilat yapılmıştır.

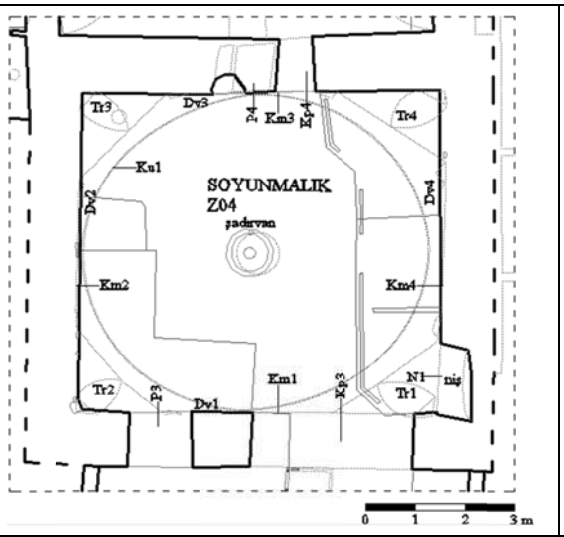
Batı (Dv1) duvarının güney yönünde cümle kapısı (Kp3), kuzey yönünde beşik kemerli alt pencere açıklığı (P3) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.39). Boyutları 1,26 x 1,88 m olan pencere açıklığının zeminden yüksekliği 1,08 m'dir (EK-3. Resim 3.41). Kuzey (Dv2) duvarının batı köşesindeki oyuk içinde, hamamın suyunun bu duvardan taşındığına işaret eden 2 adet pişmiş toprak künk bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.45). Doğu (Dv3) duvarı üzerinde, bir üst pencere (P4), baca ve bir kapı (Kp4) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.48). Boyutları 0,75 m x 1,15 m olan beşik kemerli üst pencere (P4), duvar üzerinde bulunan kemerin hemen altından başlamaktadır. Pencerenin kuzeyinde, duvarda sonradan açılan baca boşluğu yer almaktadır. Baca boşluğu pencere açıklığının orta hizasından duvarı delerek yükselmektedir (EK-3. Resim 3.50). Beşik kemerli Kp4 kapısı, Z05 aralığa geçişi sağlamaktadır (EK-3. Resim 3.49). Mekânın güney (Dv4) duvarında, bir adet üzeri yarım kubbe biçiminde örtülü havlu kurutma nişi (N1) yer almakta, yere gömülü ocak bugün bulunmamaktadır (EK-3. Resim 3.52).

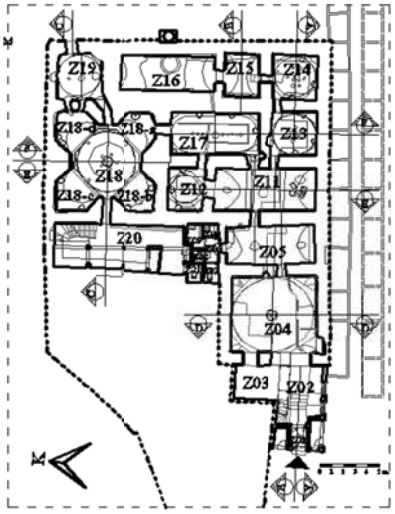
Mekânın kubbesine geçiş, duvarlardan 8 cm çıkıntı yapan üzengi taşlarının taşıdığı beşik kemerlere istinat eden tromplarla sağlanmıştır. Bu kemer ve tromplar tuğladan örülmüştür. Cümle kapısının üzerinde bulunan kemer kolları, üzengi hizasından daha yukarıda başlamaktadır (EK-3. Resim 3.42, 3.43). Kuzeydoğu köşesinde bulunan tromp (Tr3) üzerine sonradan bir baca deliği açılmıştır (EK-3. Resim 3.47).

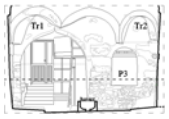
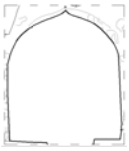
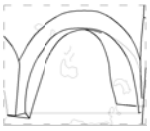
Mekânın hafif eliptik biçimdeki kubbesi (K1), tuğla ile örülmüştür (EK-3. Resim 3.55). Kubbe eteği, sade bir silme ile çevrelenmiştir. Kubbe ortasında dairesel bir ışıklık yer almaktadır. Kubbe, sıvalı ve üç katman boyalıdır.

Mekânın ortasında mermer bir su haznesi mevcuttur (EK-3. Resim 3.54). 0,94 m çapında ve onikigen prizma biçimindeki haznenin ortasındaki boşlukta burada bulunduğunu açıklayan, şadırvana su sağlayan kanal bulunmaktadır. Hazne içine dolan suyun tahliyesi için ise hazne altında delik ve kenarında kanal yer almaktadır (Çizelge 4.7).

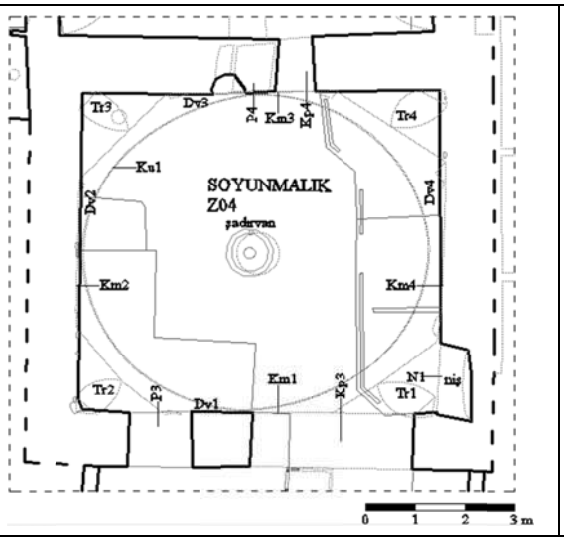
Çizelge 4.7. Yapı iç tanımlama tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

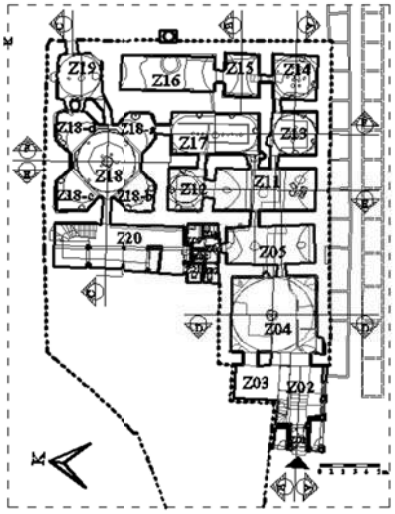

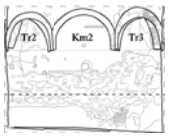
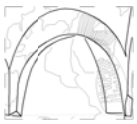
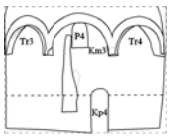
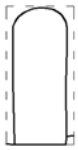

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			7,26	1,10	5,43		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.			●	EK-3. Resim 3.39
	Kp3 □		3,29	1,10	3,82		●	●			●			Boya, sıvada dökülme; taş, tuğlada aşınma ve kayıplar, strüktürel çatlak vardır.			●	EK-3. Resim 3.40
	P3 □		1,26	1,10	1,88		●	●			●			Boya, sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.41
	Km1 □				1,78		●	●			●			Boyada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.42
Dv1-Dv4	Tr1 □				1,85		●	●			●			Boyada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.43
Dv1-Dv2	Tr2 □				1,67		●	●			●			Boyada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.44
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																	

Çizelge 4.7.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

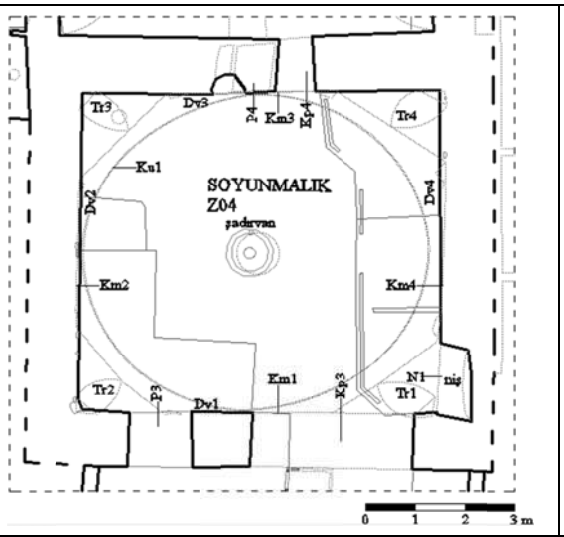

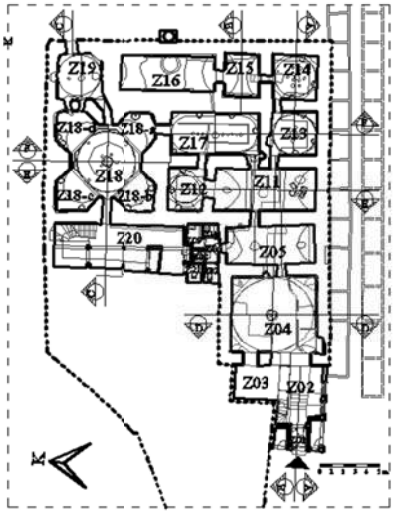

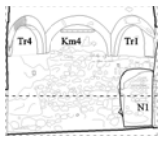
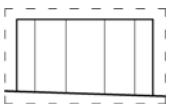
ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv2 □			6,40	1,10	5,46		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.45
	Km2 □				1,74		●	●			●			Boyada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.46
Dv2-Dv3	Tr3 □				1,82		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır. Sonradan açılan bir baca deliği bulunmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.47
Dv3 □			7,22	1,10	5,83		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme vardır. Duvar yüzeyi baca oluşturmak için oyulmuştur.			●	EK-3. Resim 3.48
	Kp4 □		0,82	1,10	2,05		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.49
	P4 □		0,75	0,93	1,15		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.			●	EK-3. Resim 3.50

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.7.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

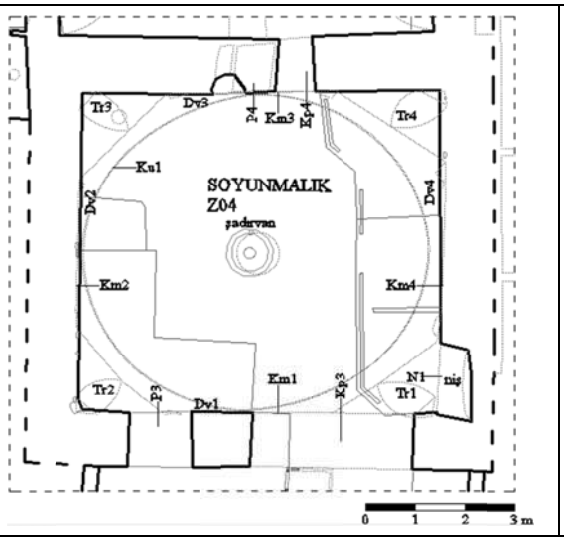

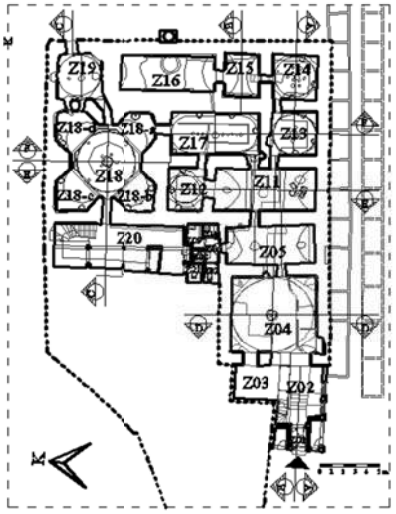

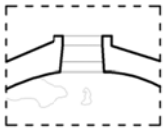
ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv3	Km3 □				1,84		●	●			●			Boya ve sıvalarda dökülme, üzengi taşında kırılma vardır.			●	EK-3. Resim 3.50
Dv3-Dv4	Tr4 □				1,83		●	●			●			Boya ve sıvalarda dökülme, üzengi taşında kırılma vardır.			●	EK-3. Resim 3.51
Dv4 □			6,54	1,10	5,52		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.52
	N1 □		0,79	0,40	2,57		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.			●	
	Km4 □				1,84		●	●			●			Boyada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.53
Dö	Havuz □		0,94	0,94	0,52								●	Bugün sadece mermer haznesi mevcuttur. Üzerinde birkaç renk boya bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.54

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.7.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
K1 □			6,97	6,37	3,05			●			●			Kubbe üzerinde birkaç kat boya vardır. Boyalarda dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.55
	Işıklık □					0,85								Sade bir silmesi bulunan kubbe üzerinde bir adet dairesel ışıklık vardır.		●		
Dö □-△											●		●	Döşeme, mermer ve dökme mozaik kaplamadır. Sekilerin malzemesi sıvadır.			●	

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Hamamın 1978 tarihli envanter fişinde, mekânda iki katlı ahşap soyunmalığın olduğu belirtilmektedir. Kuzey (Dv2), doğu (Dv3), ve güney (Dv4) duvarlarında bulunan, üst kotu zeminden 2,63 m yükseklikte kare biçimindeki ahşap kiriş boşlukları, bu duvarların önünde L şeklinde bir ahşap soyunmalık olduğuna işaret etmektedir (Bkz. EK-1. Şekil 1.7-1.8).

Z05 aralık

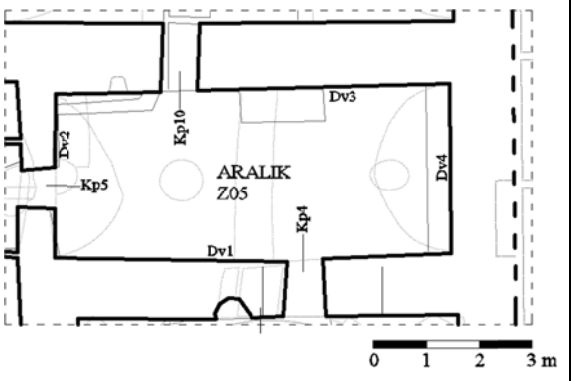
Z05 aralık mekânı; batıda Z04 soyunmalığa, kuzeyde Z06 helâ koridoru ve Z10 usturalığa, doğuda Z11 ılıklığa, güneyde Eskiciler Sokağı dükkânlarına bitişiktir. Duvar uzunlukları 7,57-3,11-7,51-3,24 m olan mekân, sivri tonoz ile örtülmüştür.

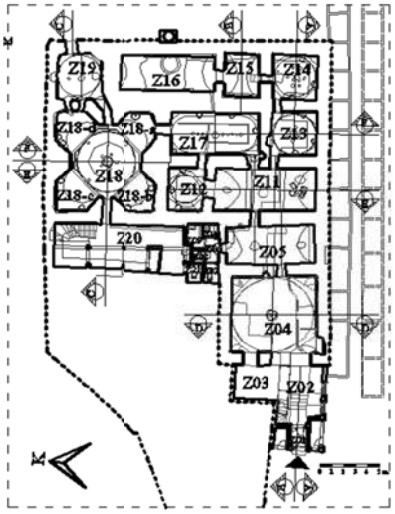
Mekânın döşemesi, soyunmalık (Z04) döşemesinden 5 cm daha düşüktür. Dökme mozaik kaplı döşeme oldukça hasarlıdır. Döşemede atık su kanalına doğru bir eğim olup, doğu duvarı (Dv3) paralelindeki kanalda toplanan sular, Z06 helâ koridoru döşemesi altından şehir şebekesine aktarılmaktadır.

Tuğla ve moloz taştan örülen duvarlar, iki katman sıvalı ve boyalıdır. Kapı açıklıklarının kemerleri tuğla ile örülmüştür. Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir. Batı duvarında (Dv1), 0,82 x 2,05 m boyutlarındaki beşik kemerli bir kapı (Kp4) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.56). Kuzey duvarında (Dv2) ise helâ ve usturalıklara geçiş sağlayan, 0,77 x 1,75 m boyutlarında, beşik kemerli bir kapı (Kp5) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.57). Açıklığın bu yüzünde düz bir ahşap kapı bulunduğu duvardaki izlerden anlaşılmaktadır. Kapının doğu yönündeki duvarda tuğla ile tadilat yapılmıştır. Doğu duvarında (Dv3), açığa çıkmış çapı 35 cm olan bir tüteklik bacası ve Z11 ılıklığa geçiş sağlayan kapı (Kp10) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.58). Geçiş açıklığının bu yüzüne düz bir kapının yerleştirildiği, kasa izinden anlaşılmaktadır.

Mekânın ortasında ve kuzey yönünde bulunan iki sivri beşik kemerin taşıdığı tonoz örtü (Tn1) sırtında üç adet ışıklık bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.60, 3.61). Tonoz örtü ve taşıyıcı kemerler tuğladan örülmüştür. Kuzey duvarına (Dv2) dayanan ışıklık, taşıyıcı kemerin tahribatına neden olmuştur. Tonozun kavsarasının bozulması, zaman içinde geçirdiği tamiratlardan kaynaklanmış olmalıdır. Tonozun boya ve sıvalarında dökülme görülmektedir (Çizelge 4.8).

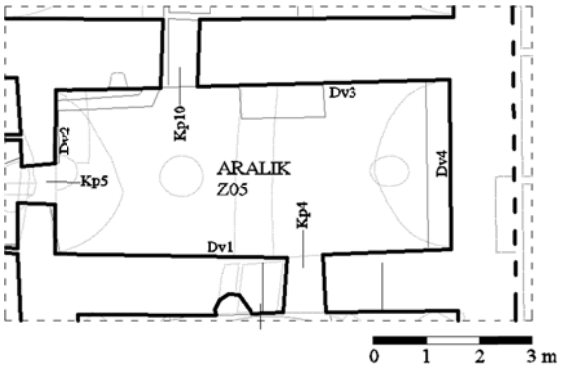
Çizelge 4.8. Yapı iç tanımlama tablosu-Z05 aralık mekânı

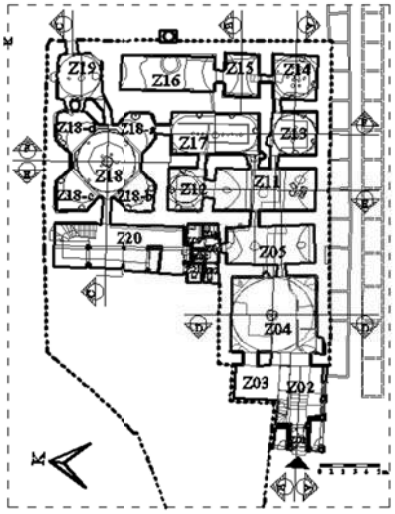

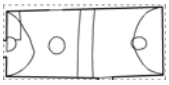
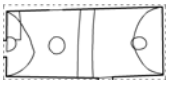

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			7,57	1,17	1,70		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.56
	Kp4 □	Bkz. Çizelge 4.7.																
Dv2			3,11	0,70	3,16		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.			●	EK-3. Resim 3.57
	Kp5 □		0,77	0,69	1,75		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme vardır. Açıklığın bu yüzünde düz ahşap kapı izi bulunmaktadır.		●		
Dv3 □			7,51	1,30	1,80		●	●			●			Boya, sıva, harçta dökülme; taş, tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır. Tüteklik bacası açığa çıkmıştır.		●		EK-3. Resim 3.58
	Kp10 □		0,70	1,30	1,77		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme vardır. Açıklığın bu yüzüne düz bir kapı izi bulunmaktadır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.8.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z05 aralık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv4 □			3,24	1,22	3,09		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.59
Tn1 □					1,38			●			●			Tonoz kavsarası bozulmuştur. Boya ve sıvada dökülme görülmektedir.			●	EK-3. Resim 3.60-3.61
	Işıklık							●			●			3 adet dairesel ışıklık vardır. Kuzeyde bulunan ışıklık taşıyıcı kemer tahribatına neden olmuştur.			●	
Dö △													●	Oldukça hasarlı döşeme, dökme mozaik kaplıdır. Özgün döşeme izine rastlanmamıştır.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Z06 helâ koridoru, Z07-Z08 helâ ve Z09-Z10 usturalıklar

Z06 helâ koridoru; Z07-Z08 helâ ve Z09-Z10 usturalıklar 90'lı yıllarda betonarme sistemle inşa edilmiştir (Çizelge 4.9-4.13).

Z05 aralıktan, beşik kemerli kapı (Kp5) ile Z06 helâ koridoruna geçilmektedir. Bu mekân, helâ ve usturalıklara giriş sağlayan koridordur. Ölçüleri 2,07 x 1,10 olan mekânın döşemesi dökme mozaik kaplama olup ortada müdahale amaçlı bir adet kapak yer almaktadır. Duvarları boya üstü fayans kaplı olan koridorun tavanında, ortasından kiriş geçen bir adet ışıklık yer almaktadır (EK-3. Resim 3.65).

Helâ ve usturalık mekânları arası tuğla duvarla bölünmüştür. Döşemesi dökme mozaik kaplama olan mekânların duvarları zeminden 1,60 m yüksekliğe kadar fayans kaplıdır. Usturalıklarda, seki ve birer beton kurna bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.67).

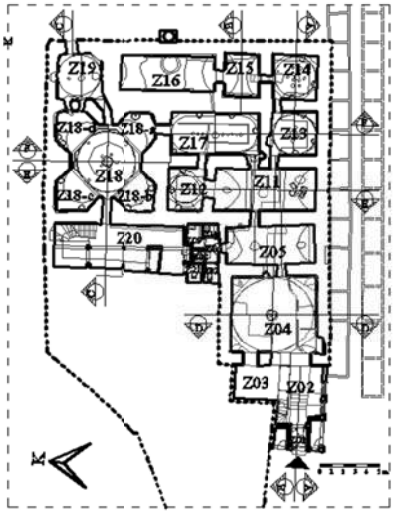
Z11 ılıklık

Z11 Ilıklık mekânı; batıda Z05 aralığa, kuzeyde Z12 halvete, doğuda Z17 sıcaklık ve Z14 halvete, güneyde ise Eskiciler Sokağı dükkânlarına bitişiktir. Duvar uzunlukları 8,68-3,67-8,54-3,56 m olan mekân, sivri tonoz ile örtülmüştür.

Mekânın döşemesi, kuzey ve güney yönlerinde bulunan sekilerden dolayı üçe ayrılmıştır. Kuzeyde bulunan sekinin döşemesi, mermer kaplamadır. 15 cm yüksekliğindeki seki üstü, orta mekân döşemesine doğru eğimlidir. Seki üstünden akan su, seki bitimindeki atık su kanalında toplanmaktadır. Orta mekân döşemesi dökme mozaik kaplamadır. Döşeme etrafında atık su kanalları bulunmaktadır. Güney duvarı (Dv4), batı ve doğu duvarlarının (Dv1 ve Dv3) güney yönünde bulunan kurna izleri, güney sekisinin yıkanma amaçlı olarak kullanıldığına işaret eder. Yıkanma sekisi, 5 cm yüksekliğinde olup dökme mozaik kaplamadır. Bu seki üstü de orta mekân döşemesine doğru eğimli olup akan su, seki bitimindeki atık su kanalında toplanmaktadır. Batı duvarı (Dv1) hizasında toplanan atık su; Z05 aralık mekânına geçiş sağlayan kapı (Kp10) döşemesinden aralık mekânının doğu ve kuzey duvarını takip ederek, helâ koridorundan devam eden kanallar vasıtasıyla kanalizasyona aktarılmaktadır. Orta mekân döşemesi ve güney yönündeki yıkanma sekisi, oldukça hasarlıdır.

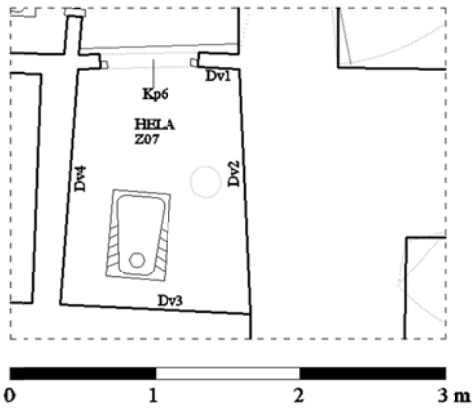
Çizelge 4.9. Yapı iç tanımlama tablosu-Z06 helâ koridoru

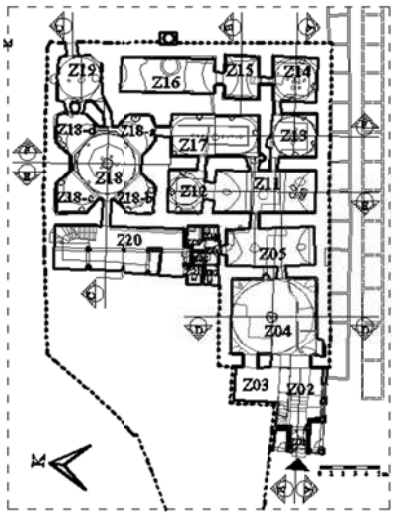

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 ▯			2,07	0,70	2,87		●	●			●		●	Sıvalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		EK-3. Resim 3.62
	Kp5 ▯	Bkz. Çizelge 4.8																
Dv2 △			1,11	0,10	1,74			●			●		●	Sıvalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		EK-3. Resim 3.63
	Kp6 △		0,68	0,10	1,74				●					Basit ahşap kapının kanadı sökülmüştür.			●	
Dv3 △			2,07	0,10	1,93			●			●		●	Sıvalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
	Kp7 △		0,71	0,10	1,75				●					Basit ahşap kapı bulunmaktadır.		●		
	Kp8 △		0,84	0,10	1,74				●					Basit ahşap kapının kanadı sökülmüştür.			●	
Dv4 △			1,08	0,10	1,93			●			●		●	Sıvalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		EK-3. Resim 3.64
	Kp9 △		0,70	0,10	1,71				●					Basit ahşap kapı bulunmaktadır.			●	
Tv △										●	●			Ortasından kiriş geçen bir ışıklık bulunmaktadır.				EK-3. Resim 3.65
Dö △													●	Döşeme dökme mozaik kaplama		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; ▯: Özgün, △: Özgün değil																	

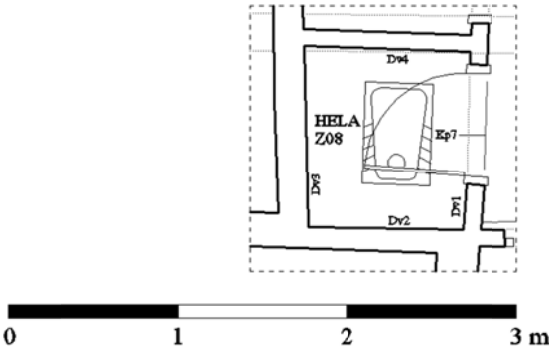
Çizelge 4.10. Yapı iç tanımlama tablosu-Z07 helâ

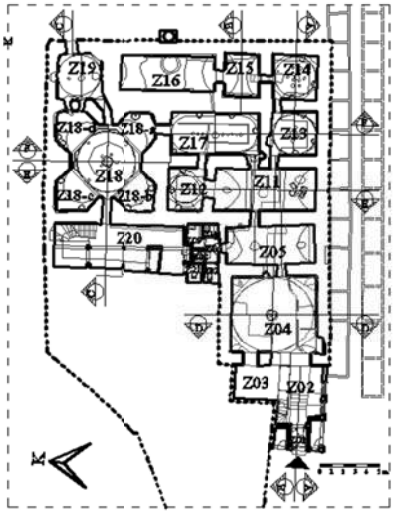

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,11	0,10	1,74			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
	Kp6 △	Bkz. Çizelge 4.9																
Dv2 □			1,70	1,10	2,62		●	●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Dv3 △			1,31		2,60			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		EK-3, Resim 3.66
Dv4 △			1,63	0,20	2,63			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Tv △										●	●			Havalandırma amaçlı bir baca deliği bulunmaktadır.		●		
Dö △													●	Dökme mozaik kaplı döşemede, seramik helâ taşı bulunmaktadır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

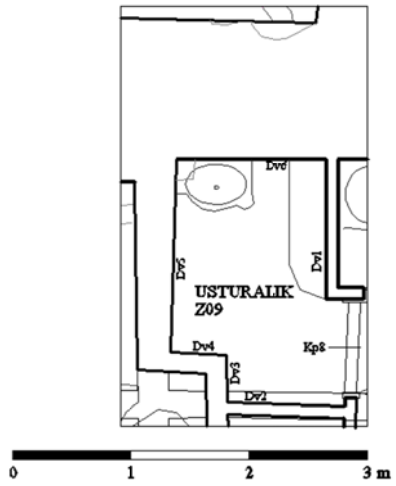
Çizelge 4.11. Yapı iç tanımlama tablosu-Z08 helâ

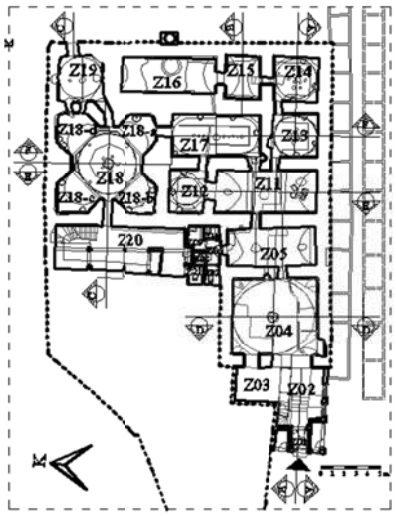

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,05	0,10	1,75			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
	Kp7 △	Bkz. Çizelge 4.9																
Dv2 △			0,92	0,13	2,63			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Dv3 △			1,07	0,20	2,63			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Dv4 △			0,98	0,10	1,75			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Tv △										●	●			Betonarme tavan döşemesi bulunmaktadır.			●	
Dö △													●	Dökme mozaik kaplı döşemede, seramik helâ taşı bulunmaktadır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

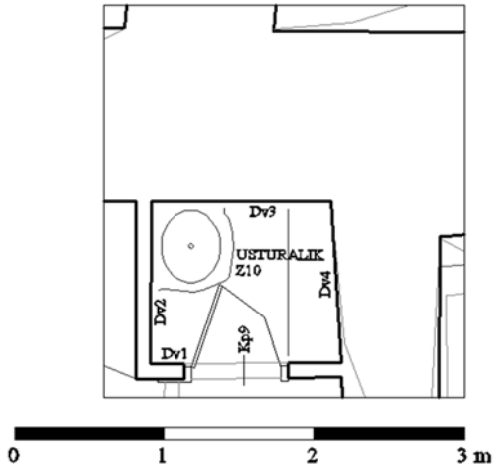
Çizelge 4.12. Yapı iç tanımlama tablosu-Z09 usturalık

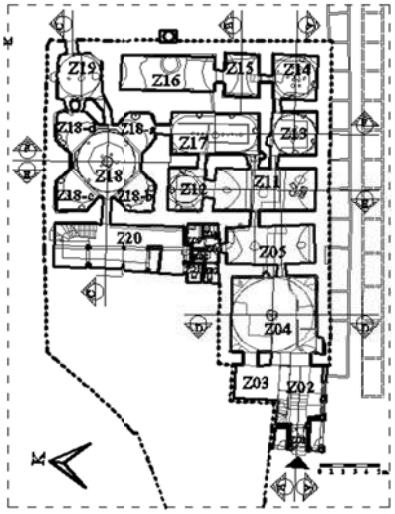

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,19	0,10	1,93			●			●		●	Sıva ve boya üzeri fayans kapıdır.		●		
	Kp8 △	Bkz. Çizelge 4.9																
Dv2 △			0,99	0,10	1,93			●			●		●	Sıva ve boya üzeri fayans kapıdır.		●		
Dv3 △			0,40	0,20	1,90			●			●		●	Sıva ve boya üzeri fayans kapıdır.		●		
Dv4 △			0,47	0,20	1,90			●			●		●	Sıva ve boya üzeri fayans kapıdır.		●		
Dv5 △			1,64	0,30	1,90			●			●		●	Sıva ve boya üzeri fayans kapıdır.		●		
Dv6 □			1,27	1,18	1,93		●	●			●		●	Sıva ve boya üzeri fayans kapıdır.		●		EK-3. Resim 3.67
	Ku △												●	Ekleme beton kurnadır.				
Tv △										●	●			Betonarme tavan döşemesi bulunmaktadır.			●	
Dö △													●	Döşeme, dökme mozaik kaplamadır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.13. Yapı iç tanımlama tablosu-Z10 usturalık

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,27	0,10	1,93			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
	Kp9 △	Bkz. Çizelge 4.9																
Dv2 △			1,09	0,10	1,93			●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Dv3 □			1,20	1,13	2,75		●	●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
Dv4 □			1,08	0,70	2,78		●	●			●		●	Sıva ve boyalı duvar üzeri belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplıdır.		●		
	Ku △												●	Ekleme beton kurnadır.				
Tv △										●	●			Betonarme tavan döşemesi bulunmaktadır.			●	
Dö △													●	Döşeme, dökme mozaik kaplamadır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Tuğla ve moloz taştan örülen duvarlar, sıvalı ve boyalıdır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile kayıplar görülmektedir. Batı duvarı (Dv1) üzerinde, kurna izi ve 0,70 x 1,77 m boyutlarındaki beşik kemerli kapı (Kp10) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.68). Kurna izinin üstünde; 20 x 35 cm boyutlarında, gri renkli bir dirsek taşı yer almaktadır. Suyun kurnaya iletilmesini sağlayan ve ayna taşı vazifesi gören bu taşın üzerinde metal bir musluk izi bulunmaktadır. Altında ise pişmiş toprak künk açığa çıkmıştır. Kuzey duvarında (Dv2), Z12 halvete geçiş sağlayan kapı (Kp11) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.69). Doğu duvarında (Dv3) ise Z17 sıcaklığa ve Z13 halvete geçiş sağlayan iki adet kapı (Kp13, Kp14), kurna izi ve ayna taşı bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.70). Kp14 kapısı üzerinde bulunan iz, açıklığın bu yüzünde düz bir ahşap kapının bulunduğuna işaret etmektedir (EK-3. Resim 3.71). Güney duvarında da (Dv4) bir kurna izi ve açığa çıkmış üst üste iki su kanalı bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.72).

Mekânın kuzey ve güney yönlerinde bulunan iki sivri beşik kemerin taşıdığı tonoz örtü (Tn2) sırtında dört adet dairesel ışıklık bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.77, 3.78). Işıklıklardan üçü tonoz örtü ortasında, diğeri ise güney yönünde bulunan ışıklığın doğusunda yer almaktadır. Tonoz örtü ve kemerler tuğladan örülmüştür. Kavsarası bozulmuş olan tonozda, boya ve sıva dökülmeleri görülmektedir.

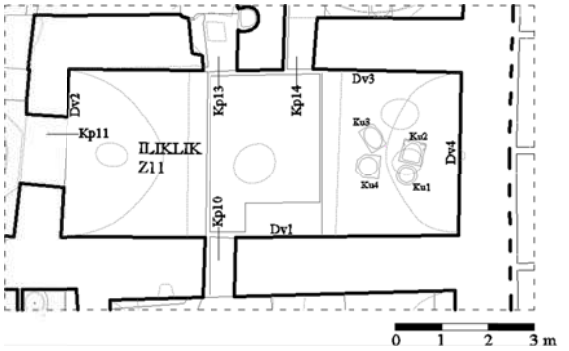
Yıkanma sekisi ortasında yerinden sökülmüş 4 adet kurna bulunmaktadır. Bu kurnaların ikisi (Ku1, Ku2) mermer olup diğer iki kurna (Ku3, Ku4) ise mozaiktir (EK-3. Resim 3.73-3.76). Güney duvarı (Dv4) üzerinde açığa çıkmış olan üst üste iki pişmiş toprak künk ve ayna taşları üzerindeki üst üste iki metal musluk izi, bu mekânda sıcak ve soğuk su akıtan musluklar olduğuna işaret etmektedir (Çizelge 4.14).

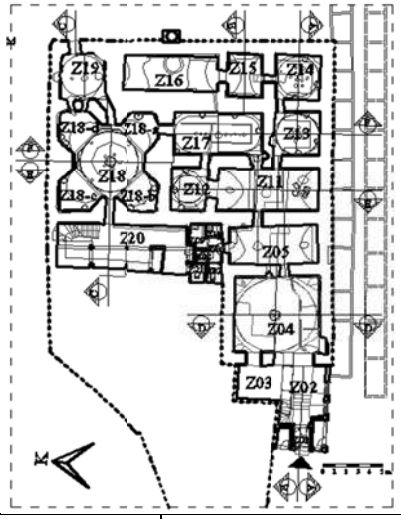
Z12 ılıklık halveti

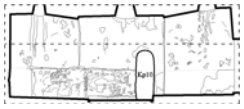
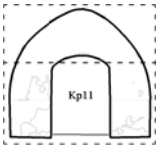
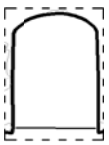
Z12 halvet mekânı; güneyde Z11 ılıklığa, batıda Z09 usturalık ve Z20 ılıklığa, kuzeyde Z18 sıcaklık eyvanına, doğuda ise Z17 sıcaklığa bitişiktir. Duvar uzunlukları 3,65-2,86-3,54-3,08 m olan mekân, kubbe ile örtülüdür.

Mekânın döşemesi ve batı, kuzey ve doğu duvarı (Dv2, Dv3, Dv4) önünde bulunan sekiler, dökme mozaik kaplamadır. Döşeme, batı duvarının (Dv2) güney köşesine doğru eğimlidir. Burada toplanan su, atık su çıkışından kanalizasyona bağlanmaktadır.

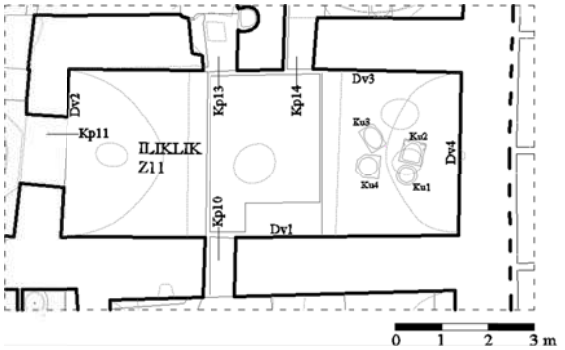
Çizelge 4.14. Yapı iç tanımlama tablosu-Z11 ılıklık mekânı

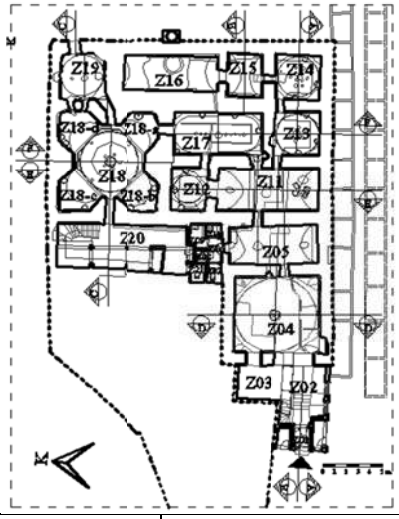

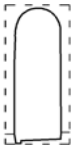
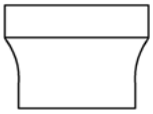
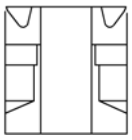

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			8,68	1,30	1,94		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.68
	Kp10 □	Bkz. Çizelge 4.8																
Dv2 □			3,67	0,90	3,36		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.69
	Kp11 □		1,54	0,90	2,12		●	●			●			Z12 halvete geçiş sağlayan, basık kemerli kapıdır. Üzerinde kasa ve kanat bulunmamaktadır.		●		
Dv3 □			8,54	1,20	1,91		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.70
	Kp13 □		0,75	0,33	1,76		●	●			●			Tahribat nedeniyle tuğlalar açığa çıkmıştır; aşınma ve kayıplar görülmektedir.			●	EK-3. Resim 3.71
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.14.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z11 ılıklık mekânı

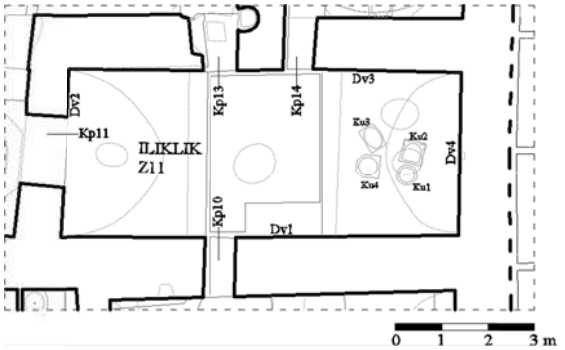

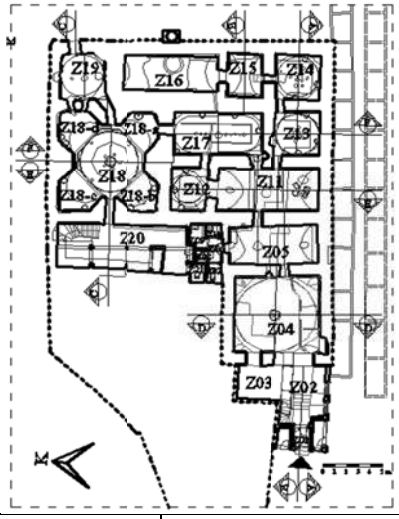

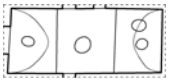
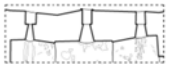
ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv3	Kp14 □		0,71	1,11	1,84		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme görülmektedir. Kapı izi bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.71
Dv4 □			3,56	1,08	3,15		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.72
?	Ku1 △				0,32	0,44							●	Dairesel plânlı mermer kurnanın içi yarım küre biçiminde olup kaidesi dairesel kesitlidir.		●		EK-3. Resim 3.73
?	Ku2 □		0,48	0,50	0,50								●	Köşeleri pahlı dörtgen biçiminde plânı olan mermer kurnanın içi yarım küre biçimindedir.		●		EK-3. Resim 3.74
?	Ku3 △		0,55	0,40	0,20								●	Ekleme mozaik kurnadır.		●		EK-3. Resim 3.75
?	Ku4 △		0,50	0,50	0,30								●	Ekleme mozaik kurnadır.		●		EK-3. Resim 3.76

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.14.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z11 ılıklık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Tn2 □					1,25			●			●			Tonoz kavsarası bozulmuştur. Boya ve sıvada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.77-3.78
	Işıklık													Tonozun üzerinde dört adet dairesel ışıklık bulunmaktadır.		●		
Dö △													●	Kuzey sekisi mermer kaplı olup diğer kısım dökme mozaik kaplıdır. Yıkanma sekisi oldukça hasarlıdır.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Tuğla ve moloz taştan örülmüş duvarlar, iki katman sıvalı ve boyalıdır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir. Güney duvarında (Dv1), 1,54 x 2,12 m boyutlarında olan basık kemerli bir kapı (Kp11) (EK-3. Resim 3.79); batı duvarında (Dv2), mermer bir kurna (Ku5) ve ayna taşı (EK-3. Resim 3.80); kuzey duvarında (Dv3) mermer bir kurna (Ku6) ve açığa çıkmış üst üste iki su kanalı bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.81). Doğu duvarında (Dv4) ise mermer bir kurna (Ku7), ayna taşı ve Z17 sıcaklığa geçiş sağlayan, güneye yakın açılmış kapı (Kp12) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.82, 3.83).

Mekân, pandantiflere istinat eden yarım küre biçiminde bir kubbe (K2) ile örtülüdür. Kubbe ve pandantifler tuğla ile örülmüştür. Kubbe eteği, sade bir silme ile çevrelenmiş olup kubbe ortasında dairesel bir ışıklık yer almaktadır. Kubbenin boya ve sıvasında dökülme ve nemden kaynaklı renk değişimi görülmektedir (EK-3. Resim 3.87).

Seki üzerlerinde bulunan üç adet mermer kurna, altı kenarlı çokgen plânlı olup her biri farklı tiptedir (EK-3. Resim 3.84-3.86). Kurnaların ayna taşları ve duvarda bulunan üst üste musluk izleri, bu halvette sıcak ve soğuk su akıtan muslukların bulunduğunu göstermektedir (Çizelge 4.15).

Z13 halvet

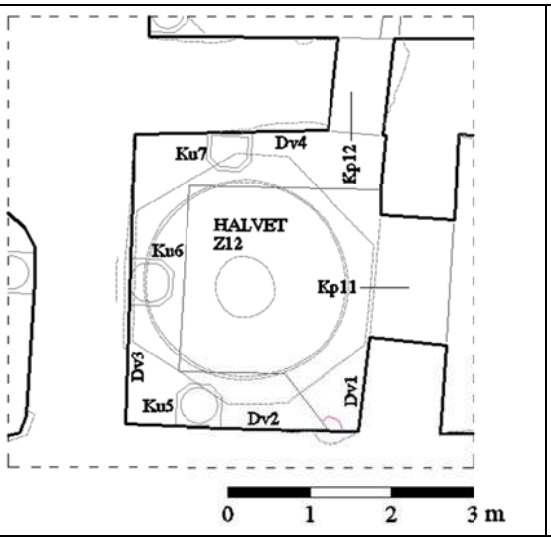
Z13 halveti; birbiri ardına eklenmiş, iki halvet mekânından ilkidir.

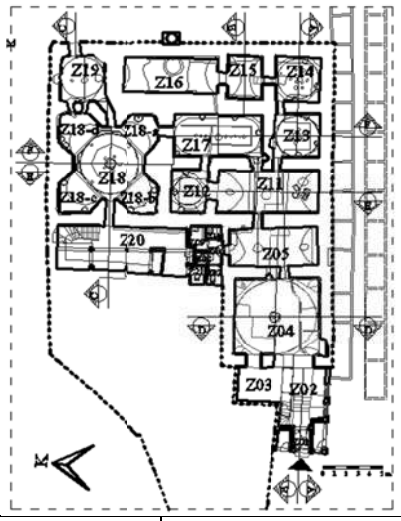
Bu mekân; batıda Z11 ılıklığa, kuzeyde Z17 sıcaklığa, doğuda Z14 halvete, güneyde ise Eskiciler Sokağı dükkânlarına bitişiktir. Duvar uzunlukları 3,89-3,68-3,80-3,67 m olan mekân, kareye yakın bir plâna sahiptir.

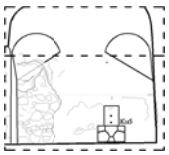
Mekânın döşemesi ve batı, doğu, güney duvarları (Dv1, Dv3, Dv4) önündeki sekiler özgün duvar sıvaları ile eş malzemeden yapılmış olup sonradan 2 cm kalınlığındaki mermer ile kaplanmıştır. Döşeme, kuzey duvarı (Dv2) batı köşesine doğru eğimlidir. Kuzey duvarı (Dv2) önündeki atık su kanalında toplanan su, Z11 ılıklığa doğru akmaktadır.

Duvarlar; tuğla ve moloz taştan örülmüş, iki katman sıvalı ve boyalıdır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma görülmektedir.

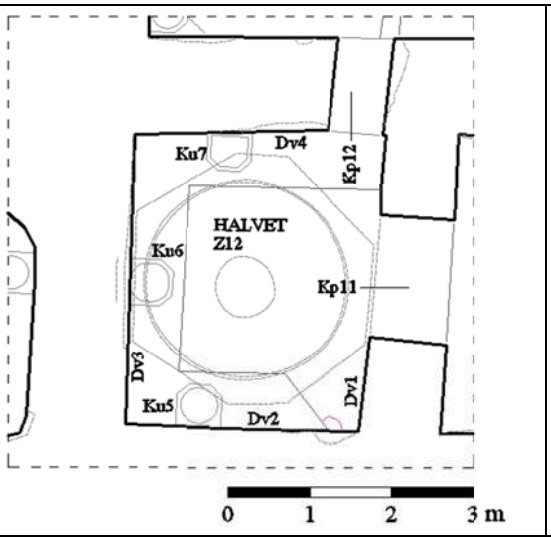
Çizelge 4.15. Yapı iç tanımlama tablosu-Z12 halvet mekânı

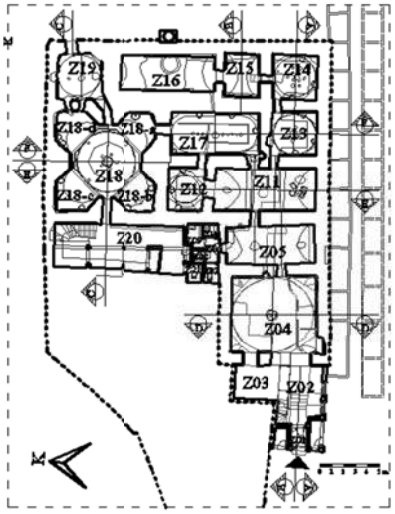

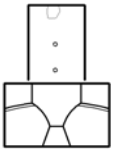
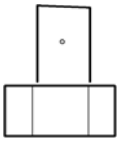
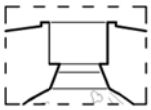

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			3,65	0,90	2,88		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.79
	Kp11 □	Bkz. Çizelge 4.14.																
Dv2 □			2,86	1,20	2,86		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.80
Dv3 □			3,54	1,20	2,78		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.81
Dv4 □			3,08	1,20	2,76		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar vardır.		●		EK-3. Resim 3.82
	Kp12 △		0,69	1,20	1,45		●	●			●			Z17 sıcaklığa geçiş sağlamak amacıyla sonradan açılmıştır.			●	EK-3. Resim 3.83
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.15.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z12 halvet mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv2	Ku5 □		0,56	0,53	0,34								●	Altı kenarlı çokgen plânlı olup kurna içi yarım küre biçimindedir Ayna taşı üzerinde iki musluk izi vardır.		●		EK-3. Resim 3.84
Dv3	Ku6 □		0,57	0,56	0,26								●	Altı kenarlı çokgen plânlı olup kurna içi yarım küre biçimindedir Ayna taşı izi üzerinde iki musluk izi vardır.		●		EK-3. Resim 3.85
Dv4	Ku7 △		0,48	0,55	0,25								●	Altı kenarlı çokgen plânlıdır. Ayna taşı yüzeyi sıvalıdır ve üzerinde iki musluk izi vardır.		●		EK-3. Resim 3.86
K2 □			2,40	2,38	1,25			●			●			Kubbe üzerinde birkaç kat boya vardır. Boyalarda dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.87
	Işıklık □				0,74			●			●			Sade bir silmesi bulunan kubbe üzerinde bir adet dairesel ışıklık vardır.		●		
Dö △													●	Döşeme ve sekiler dökme mozaik kaplamadır.		●		

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Batı duvarı (Dv1) üzerinde; bir kapı (Kp14), mermer kurna üzerine yapılmış mozaik bir kurna (Ku8) ve ayna taşı bulunmaktadır (EK-3. Resim 88). Boyutları 0,71 x 1,84 m olan beşik kemerli kapı, bu duvarın kuzey ucundan başlamaktadır. Kuzey duvarında (Dv2), beşik kemerli bir lambalık nişi (N2) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.89). Yerden yüksekliği 0,85 m olan nişin eni 0,79 m, yüksekliği 0,73 m'dir (EK-3. Resim 3.90). Doğu duvarında (Dv3) bulunan beşik kemerli bir kapı (Kp15) ile diğer halvete (Z14) geçiş sağlanır (EK-3. Resim 3.91). Bu duvarda da bir kurna (Ku9) ve ayna taşı bulunmaktadır. Mermer kurnanın güney yönünde bulunan oyukta pişmiş toprak künk açığa çıkmıştır. Güney duvarı (Dv4) üzerinde ise mermer bir kurna (Ku10) ve ayna taşı bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.92).

Mekân; pandantiflere istinat eden, hafif eliptik biçimde bir kubbe (K3) ile örtülüdür (EK-3. Resim 3.96). Kubbe ve pandantifler tuğla ile örülmüş olup sıvalı ve boyalıdır. Kubbe eteği, sade bir silme ile çevrelenmiştir ve kubbe ortasında yer alan dairesel bir ışıklık etrafında radyal tertiple sıralanmış 6 adet dairesel küçük ışıklık bulunmaktadır. Kubbenin boyasında dökülme, nemden kaynaklanan renk değişimi ve islenme görülmektedir.

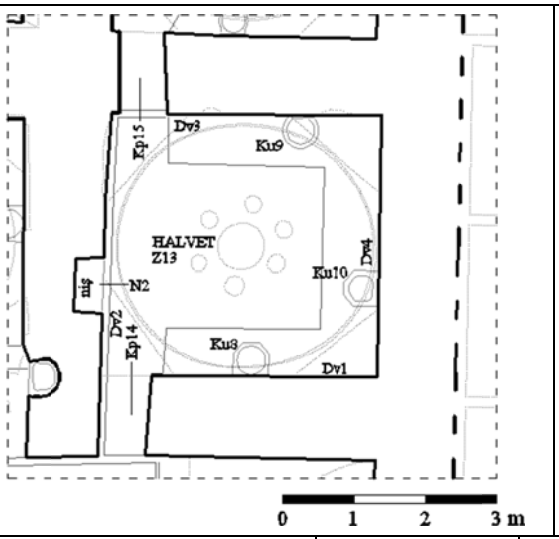
Seki üzerlerinde biri mozaik, diğer ikisi mermer olan kurnalar bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.93-3.95). Ku9 kurnasının ayna taşı üzerinde bulunan üst üste iki musluk izi, bu halvette sıcak ve soğuk su akıtan muslukların bulunduğuna işaret eder. Diğer ayna taşları üzerlerindeki musluk izlerinin sıva ile kapanmış olması, hamam çalışır durumda iken son zamanlarda bu halvetin kullanılmadığına işaret etmektedir (Çizelge 4.16).

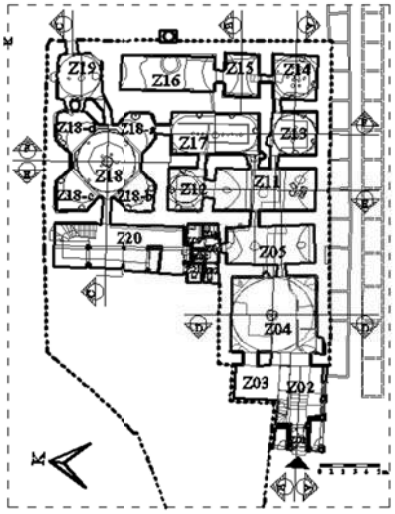
Z14 halvet

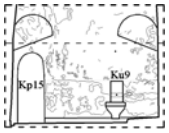
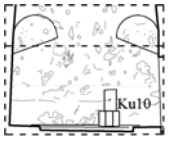
Z14 halvet mekânı, birbiri ardına eklenmiş kare plânlı mekânlardan ikincisidir. Batıda Z13 halvet mekânına, kuzeyde Z15 su deposuna, güneyde ise Eskiciler Sokağı dükkânlarına bitişiktir. Duvar uzunlukları 3,72-3,78-3,84-3,71 m olan mekânda sıcak su deposuna açılan kontrol penceresinin bulunması, bu mekânın sıcak halvet olarak da adlandırılmasına olanak sağlamaktadır.

Mekânın döşemesi ve batı, doğu, güney duvarlarının (Dv1, Dv3, Dv4) önünde yer alan sekiler özgün olup duvar sıvaları ile eş malzemeden yapılmıştır. Döşeme, kapıya doğru eğimlidir. Buradan akan sular, Z13 halvet mekânında Kp15 kapısı önünde bulunan atık su kanalında toplanmaktadır.

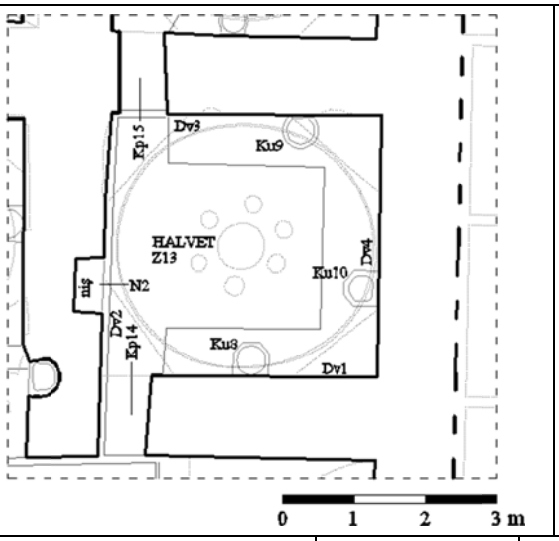
Çizelge 4.16. Yapı iç tanımlama tablosu-Z13 halvet mekânı

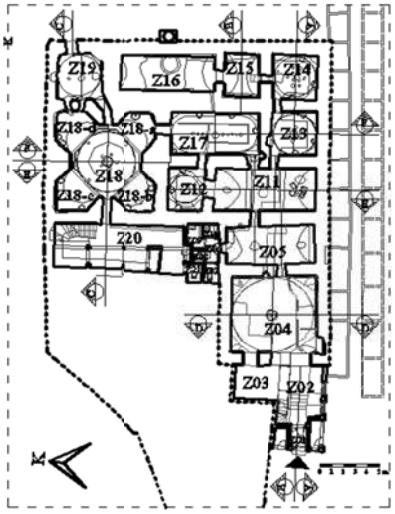

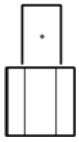
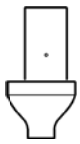
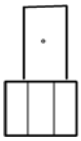
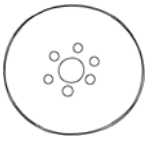
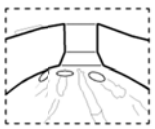

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			3,89	1,17	3,11		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.88
	Kp14 □	Bkz. Çizelge 4.14.																
Dv2 □			3,68	1,20	3,13		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.89
	N2 □		0,79	0,40	0,73		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.90
Dv3 □			3,80	1,15	3,09		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır. Toprak künk yer yer açığa çıkmıştır.		●		EK-3. Resim 3.91
	Kp15 □		0,63	1,13	1,85		●	●			●			Beşik kemerli kapının boya ve sıvalarında dökülme vardır.		●		
Dv4 □			3,67	1,10	2,94		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.92
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																	

Çizelge 4.16.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z13 halvet mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □	Ku8 △		0,50	0,50	0,50								●	Mermer kurna üzerine aynı biçimli mozaik kurna yapılmıştır.		●		EK-3. Resim 3.93
Dv3 □	Ku9 □		0,51	0,48	0,43								●	Dairesel plânlı mermer kurnanın içi yarım küre biçiminde, kaidesi dairesel kesitlidir. Ayna taşı sıvalıdır.		●		EK-3. Resim 3.94
Dv4 □	Ku10 □		0,49	0,47	0,38								●	Altı kenarlı çokgen plânlı mermer kurnanın, ayna taşı yüzeyi sıvalıdır.		●		EK-3. Resim 3.95
K3 □			3,59	3,37	1,75			●			●			Sade bir silme vardır. Kubbenin boyasında dökülme, renk değişimi, islenme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.96
	Işıklık □							●			●			Kubbe üzerinde yedi adet dairesel ışıklık vardır.		●		
Dö △													●	Özgün sıva kaplama döşeme üzeri, sonradan mermer kaplanmıştır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Döşemede, cehennemliğe açılan 0,74 x 0,63 m boyutlarında bir kapak bulunmaktadır. Bu açıklıktan, döşeme kaplamasının kalınlığının 8 cm olduğu ve bu kaplamanın altında 12 cm kalınlığında sal taşlarının bulunduğu tespit edilmiştir.

Cehennemlik kotu, mekân zemininden 1 m aşağıdadır. Cehennemlik ayakları tuğla; duvar altları ise tuğla ve moloz taş ile örülmüştür. Genişlikleri 0,40 m ile 0,60 m arasında değişen tuğla ayaklar arası mesafe ortalama 0,55 m'dir. Hamamın yerden ısınmasını sağlayan cehennemlik, batı yönünde Z11 ılıklık mekânı bitimine kadar devam etmekte olup Z05 aralık mekânı altında bulunmamaktadır.

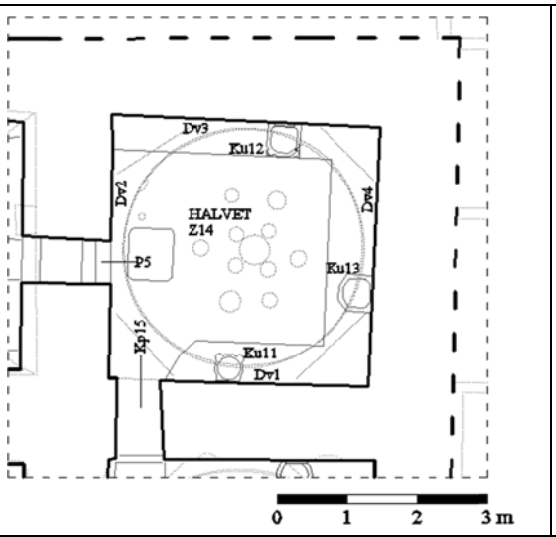
Duvarlar, tuğla ve moloz taştan örülmüş olup iki katman sıvalı ve boyalıdır. Boya ve sıvada dökülme, nemden kaynaklı renk değişimleri görülmektedir.

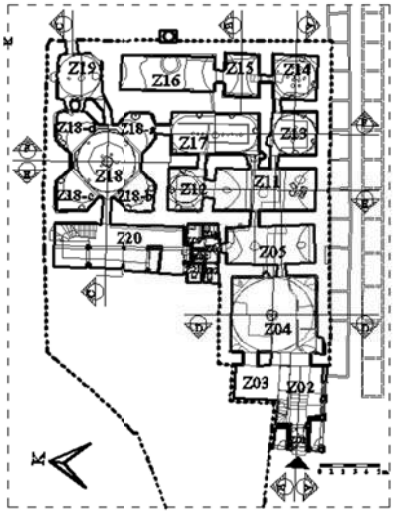
Batı duvarında (Dv1), bir kapı (Kp15), mermer bir kurna (Ku11) ve ayna taşı bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.97). 0,63 x 1,85 m boyutlarındaki beşik kemerli kapı (Kp15), duvarın kuzey ucuna yakın açılmıştır. Kuzey duvarında (Dv2), alt kotu zeminden 0,60 m yükseklikte olan beşik kemerli kontrol penceresi (P5) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.98). Boyutları 0,63 x 1,41 m olan pencerenin içinden üç basamak çıkılarak ve iki basamak inilerek Z15 su deposuna ulaşılmaktadır (EK-3. Resim 3.99). Doğu duvarında (Dv3), mermer bir kurna (Ku12) ve ayna taşı (EK-3. Resim 3.100); güney duvarında (Dv4) mermer bir kurna (Ku15) ve ayna taşı bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.101).

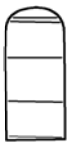
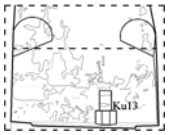
Mekân; pandantiflere istinat eden, yarım küre biçiminde bir kubbe (K4) ile örtülüdür (EK-3. Resim 3.105). Kubbe ve pandantifler tuğla ile örülmüş olup sıvalı ve boyalıdır. Kubbe eteği, sade bir silme ile çevrelenmiştir ve kubbe ortasında bulunan dairesel bir ışıklık etrafında 10 adet dairesel küçük ışıklık bulunmaktadır. Kubbenin boyasında dökülme, renk değişimi ve islenme görülmektedir. Ayrıca kubbe eteğinde bir adet delik ve metal boru bulunmaktadır.

Mermer kurnaların ayna taşları üzerlerindeki musluk izleri sıva ile kapanmıştır (EK-3. Resim 3.102-3.104). Bu durum hamam çalışır durumda iken son zamanlarda bu halvetin kullanılmadığına işaret etmektedir (Çizelge 4.17).

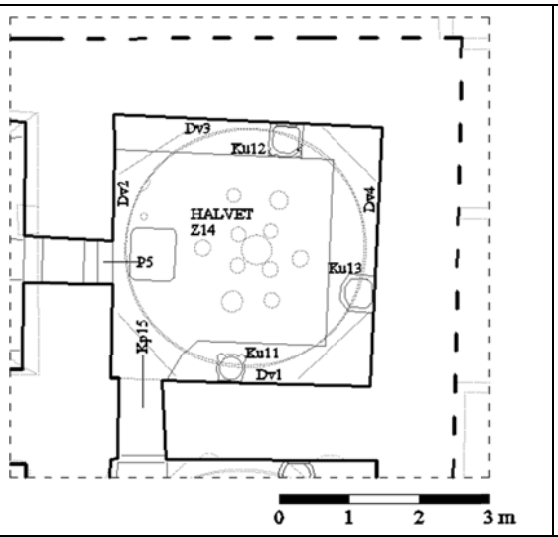
Çizelge 4.17. Yapı iç tanımlama tablosu-Z14 halvet mekânı

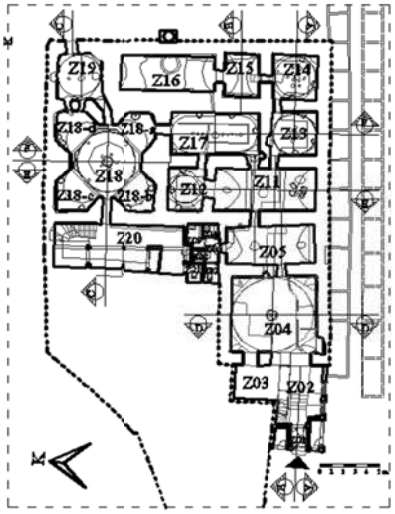

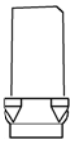
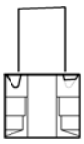
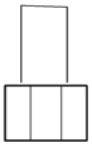
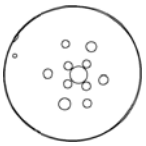
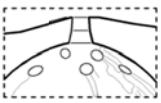

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			3,72	1,15	3,19		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme, renk değişimleri görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.97
	Kp15 □	Bkz. Çizelge 4.16																
Dv2 □			3,78	1,26	3,15		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme, renk değişimleri görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.98
	P5 □		0,63	1,26	1,41		●	●			●			Kontrol penceresinin boya ve sıvasında dökülme, renk değişimleri görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.99
Dv3 □			3,84	1,28	2,96		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme, renk değişimleri vardır. Duvardaki oyukta toprak künk açığa çıkmıştır.		●		EK-3. Resim 3.100
Dv4 □			3,71	1,20	2,98		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme, renk değişimleri görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.101
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.17.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z14 halvet mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1	Ku11 □		0,34	0,39	0,25								●	Dairesel plânlı mermer kurnanın silindirik bir kaidesi vardır. Ayna taşı yüzeyi sıvalıdır.		●		EK-3. Resim 3.102
Dv3	Ku12 □		0,47	0,47	0,40								●	Köşeleri pahlı dörtgen plânlı mermer kurnanın sol sabunluğu kırıktır. Ayna taşı yüzeyi sıvalıdır.			●	EK-3. Resim 3.103
Dv4	Ku13 □		0,53	0,51	0,36								●	Altı kenarlı çokgen plânlı mermer kurnanın, ayna taşı yüzeyi sıvalıdır.		●		EK-3. Resim 3.104
K4 □					1,65	3,40		●			●			Sade bir silme vardır. Kubbenin boyasında dökülme, renk değişimi, islenme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.105
	Işıklık □							●			●			Kubbe üzerinde on adet dairesel ışıklık vardır.		●		
Dö □											●			Döşeme ve sekiler özgün sıva kaplamadır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

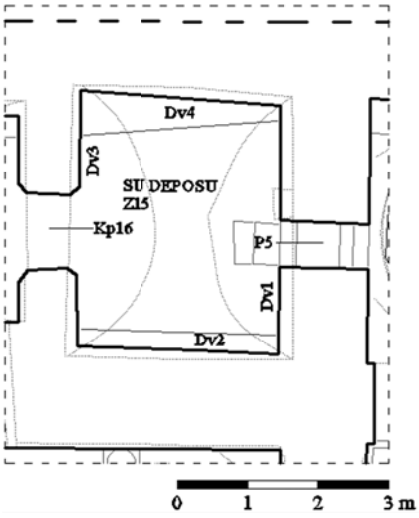
Z15-Z16 Sıcak su depoları

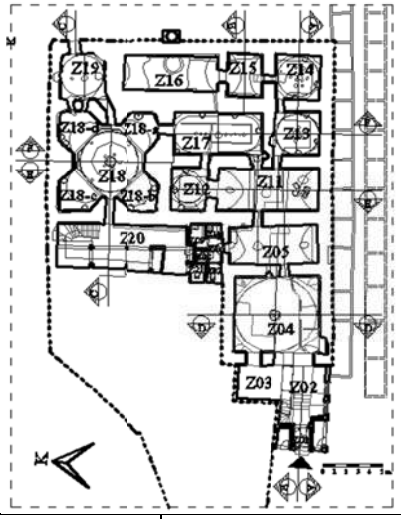
Z15 sıcak su deposu; güneyde Z14 halvete, batıda Z17 sıcaklığa, kuzeyde ise Z16 su deposuna bitişiktir. Duvar uzunlukları 3,55-2,86-3,65-2,86 m'dir (Çizelge 4.18). Mekânın döşemesi, dökme mozaik kaplamadır ve toprakla dolmuştur. Duvarlar, düzensiz kullanılan tuğla ve moloz taştan örülmüştür ve tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva kaplıdır. Güney duvarında (Dv1), alt kotu zeminden 1,14 m yükseklikte olan bir kontrol penceresi (P5) ve pencere altında iki adet taş basamak bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.106). Ayrıca duvar üzerinde, farklı yüksekliklerde iki adet su borusu çıkışı yer almaktadır. Batı ve doğu duvarlarında (Dv2, Dv4), beton sekiler bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.107, 3.109). Bu sekiler, suyun seviyesini kontrol etmek amacıyla yapılmış olmalıdır. Kuzey duvarında (Dv3), Z16 su deposuna geçiş sağlayan basık kemerli bir kapı (Kp16) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.108). Mekân, basık tonoz ile örtülüdür. Tonoz (Tn3), moloz taş ile örülmüştür ve sıvasızdır. Moloz taş aralarına dolan toprakta bitki kökleri oluşmuştur (EK-3. Resim 3.110).

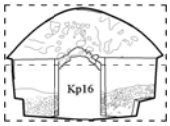
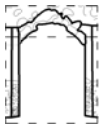
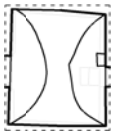
Z16 sıcak su deposu; güneyde Z15 su deposuna, batıda Z17 ve Z18 sıcaklık mekânlarına, kuzeyde ise Z19 su deposuna bitişiktir. Duvar uzunlukları 2,94-8,20-2,90-8,04 m olan mekânın üstü basık tonozla örtülüdür. Mekânın döşemesi, dökme mozaik kaplamadır ve toprakla dolmuştur.

Duvarlar, düzensiz kullanılan tuğla ve moloz taştan örülmüştür ve tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva kaplıdır. Güney duvarında (Dv1), 1,10 x 1,58 m boyutlarında basık kemerli bir kapı (Kp16) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.111). Batı duvarında (Dv2), tonoz üzengi hizasında duvar içine yerleştirilmiş 17 cm çapında pişmiş toprak künkten bir buhar kanalı yer almaktadır (EK-3. Resim 3.112). Duvarın güney alt ucunda ise sıcak suyun dağılımını sağlayan bir adet boru bulunmaktadır. Z15 su deposu duvarları üzerinde yer alan beton sekilere, mekânın batı (Dv2) ve doğu (Dv4) duvarlarında da rastlanmaktadır. Doğu duvarı (Dv4) önünde, 1,30 m çapında kazan çukuru ve bakır kazan yer almaktadır (EK-3. Resim 3.114). Bakır kazanın bulunduğu yerin üstünde ise farklı yüksekliklerde iki metal boru bulunmaktadır. Z16 su deposunun tonozunun (Tn4) bir bölümü tuğla bir bölümü ise tuğla karışık moloz taş ile örülmüştür. Zaman içinde geçirdiği tamiratlardan dolayı tonozda yer yer malzeme farklılıkları, tonozun kavsarasında ise bozulma görülmektedir. Tuğla ve moloz taş aralarına dolan toprakta bitki kökleri oluşmuştur.

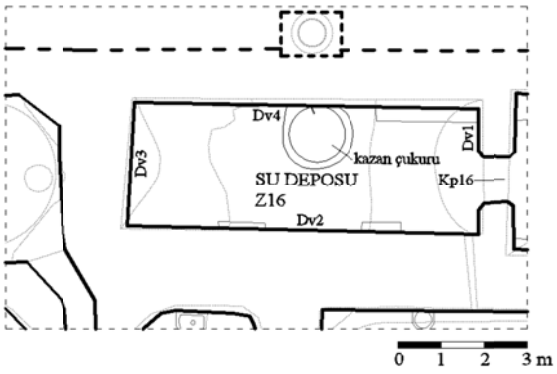
Çizelge 4.18. Yapı iç tanımlama tablosu-Z15 su deposu

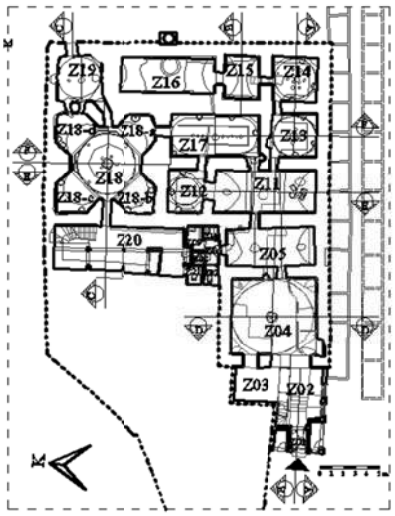

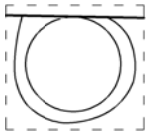
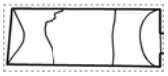

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			3,55	1,26	2,68		●	●			●	●		Tonoz başlangıcına kadar çimentolu sıva bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.106
	P5	Bkz. Çizelge 4.17																
Dv2 □			2,86	1,44	1,44		●	●			●	●		Tonoz başlangıcına kadar çimentolu sıva bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.107
Dv3 □			3,65	0,85	2,67		●	●			●	●		Tonoz başlangıcına kadar çimentolu sıva bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.108
	Kp16 □		1,10	0,85	1,58		●				●	●		Geçiş açıklığının basık kemeri moloz taş olup sıvasızdır.		●		
Dv4 □			2,86	1,19	1,52									Tonoz başlangıcına kadar çimentolu sıva bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.109
Tn3					1,25		●					●		Tonozun moloz taş aralarına dolan toprakta bitki kökleri vardır.			●	EK-3. Resim 3.110
Dö △												●	●	Dökme mozaik kaplı, topraklа dolmuştur.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.19. Yapı iç tanımlama tablosu-Z16 su deposu

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			2,94	0,85	2,65		●	●			●	●		Tonoz başlangıcına kadar çimentolu sıva bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.111
	Kp16	Bkz. Çizelge 4.18																
Dv2 □			8,20	2,00	1,51		●	●			●	●		Çimentolu sıva vardır.		●		EK-3. Resim 3.112
	Buhar kanalı					0,19						●		Z17 Sıcaklık ile bağlantılıdır.		●		
Dv3 □			2,90	1,74	2,47		●	●			●	●		Çimentolu sıva vardır.		●		
Dv4 □			8,04	1,35	1,49		●	●			●	●		Çimentolu sıva vardır.		●		EK-3. Resim 3.113
	Kazan çukuru □				1,30								●	Dv3 duvarı önünde bulunmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.114
Tn4					1,25		●	●				●		Kavsarası bozulmuş olan tonozda yer yer tadilat yapılmıştır.			●	
Dö △												●	●	Dökme mozaik kaplı olup toprak dolmuştur.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Z17 sıcaklık

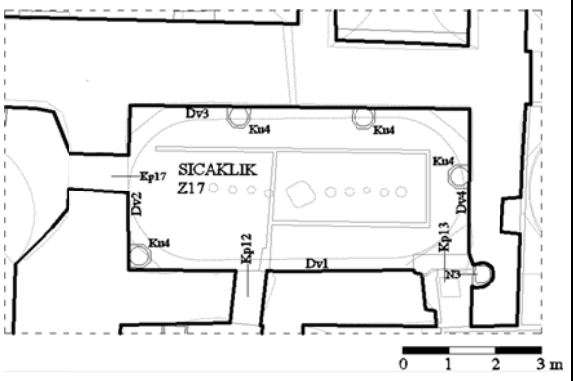
Z17 sıcaklık; batıda Z11 ılıklık ve Z12 halvete, kuzeyde Z18-a sıcaklık eyvanına, doğuda sıcak su depolarına (Z15 ve Z16), güneyde ise Z13 halvete bitişiktir. Duvar uzunlukları 7,39-3,58-7,37-3,50 m'dir (Çizelge 4.20).

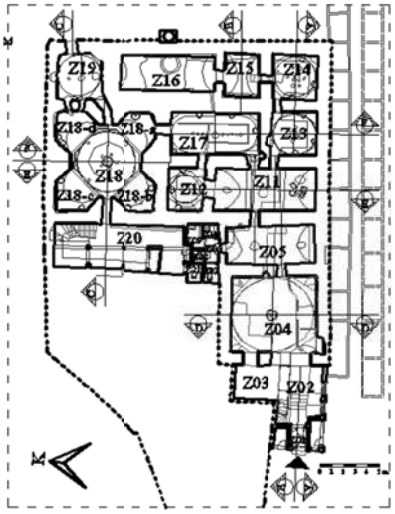
Mekânın döşemesi dökme mozaik kaplamadır. Döşemenin zaman içinde 44 cm yükseltildiği; Z11 ılıklık mekânından geçiş sağlayan kapı (Kp13) zemini başlangıcı ve bitimi arasındaki kot farkından anlaşılmaktadır. Bu durum, cehennemlik ile ilgili bir sorun nedeniyle ısıtma sisteminin yenilenmesine ihtiyaç duyulmasından kaynaklanmış olmalıdır. Yıkanma sekisi bulunmayan döşeme, atık su kanallarına doğru eğimlidir. Atık su kanallarında toplanan sular, Z12 halvet mekânına geçiş sağlayan kapıya (Kp12) doğru toplanmaktadır. Kapı döşemesinin hasarlı olması sebebiyle toplanan atık suların, zemin altında bulunan bir kanalla kanalizasyona aktarıldığı veya Z12 döşemesine doğru akıp akmadığı tespit edilememiştir.

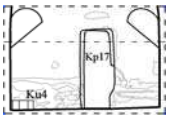
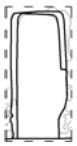
Duvarlar, tuğla ve moloz taştan örülmüştür. İki katman sıvalı ve boyalıdır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir. Duvarlarda, su kanalları tahrip olmuş ve 10 cm çapındaki tek sıra pişmiş toprak künk açığa çıkmıştır.

Batı duvarında (Dv1); Z11 ılıklıktan geçiş sağlayan 1,05 x 1,64 m boyutlarında kemerli bir kapı (Kp13) ve Z12 halvetten geçiş sağlayan 0,69 x 1,45 m boyutlarında beşik kemerli bir kapı (Kp12) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.115). Kp13 kapısı, döşemesinin başlangıcı ile bitimi arasında 44 cm kot farkı olup döşeme tahrip olmuştur (EK-3. Resim 3.116). Duvar üzerinde bulunan izden, bir ara kapı önünün tuğla duvar ile kapatıldığı anlaşılmaktadır. Bu izin üzerinde, 10 cm çapında pişmiş toprak künk açığa çıkmıştır. Kapının kuzey tarafının batı ucunda, köşeye yerleştirilmiş üçgen prizma biçiminde lambalık bulunmaktadır. Güney tarafında ise eni 0,47 m, yüksekliği 1,02 m olan yarım kubbe örtülü bir niş (N3) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.120). Niş içinde harçla yapılmış bir kurna bulunmaktadır. Kapı üstünde; pandantiflere istinat eden, bir kenarı 0,41 m olan kare plânlı aydınlık bacası yer almaktadır. Bu bacanın üstü daire biçiminde, yukarı doğru daralan toprak künk ile yükselmektedir.

Çizelge 4.20. Yapı iç tanımlama tablosu-Z17 sıcaklık mekânı

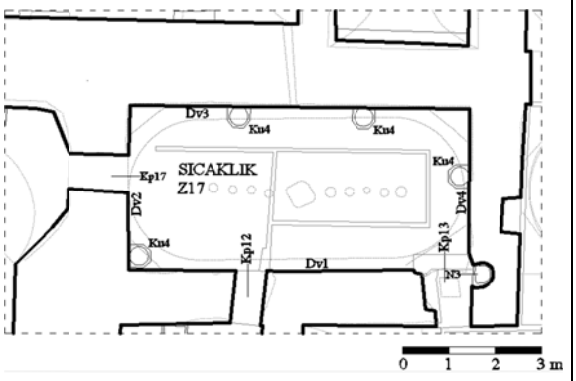

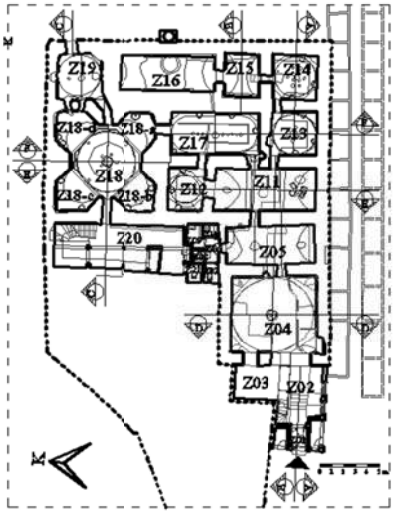

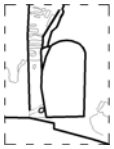
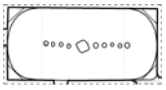
ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			7,39	1,20	2,51		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.115
	Kp13 □		1,05	1,20	1,64		●	●			●			Duvar üzerindeki izden, daha önce kapı önünün tuğla duvar ile kapatıldığı anlaşılmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.116
	Kp12	Bkz. Çizelge 4.15																
Dv2 □			3,58	1,34	2,40		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.117
	Kp17 △		0,82	1,34	1,86		●	●			●			Z18 sıcaklık mekânına geçiş amacıyla sonradan açılmıştır.			●	
Dv3 □			7,37	1,85	2,37		●	●			●			Boya, sıva, harçlarda dökülme, taş, tuğlalarda aşınma, kayıplar; çatlaklar vardır.			●	EK-3. Resim 3.118

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.20.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z17 sıcaklık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv4 □			3,50	1,20	2,40		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.119
	N3 △		0,47	0,43	1,02		●	●			●			Nişin sağ tarafı tahrip olmuş, tuğla açığa çıkmıştır. Niş içinde harçla yapılmış kurna vardır.			●	EK-3. Resim 3.120
	Ku4 △		0,50	0,50	0,30								●	Ekleme mozaik kurnadır.		●		
Tn5 □					1,29			●			●			Tonozun boya, sıva ve harçlarında dökülme, renk değişimleri vardır.		●		EK-3. Resim 3.21
	Işıklık □							●			●			Tonozda bir adet kareye yakın, dokuz adet dairesel ışıklık vardır.		●		
Dö △													●	Döşeme, dökme mozaik kaplamadır. Döşeme üzerinde atık su kanalları vardır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Kuzey duvarında (Dv2), mozaik kurna (Ku4) ve Z18 sıcaklığa geçiş sağlayan beşik kemerli bir kapı (Kp17) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.117). Kapı önünde bulunan izden, daha önce bir kapı ile iki mekânın birbirinden ayrıldığı anlaşılmaktadır. Nemden kaynaklı tahribatın en yoğun olduğu doğu duvarında (Dv3), iki adet mozaik kurna (Ku4) ve Z16 sıcak su deposu ile bağlantılı 17 cm çapında buhar kanalı yer almaktadır (EK-3. Resim 3.118). Güney duvarında (Dv4) ise bir adet mozaik kurna (Ku4) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.119).

Mekân; pandantiflere istinat eden, kuzey ve güney yönünde yarım kubbe biçiminde sonlanan tonoz (Tn5) ile örtülüdür (EK-3. Resim 3.121). Taşıyıcı kemer bulunmayan örtünün yükü; tonozun istinat ettiği duvarlara ve güney, kuzey yönlerindeki yarım kubbeler vasıtasıyla kısa duvarlara aktarılmaktadır. Örtü ve pandantifler tuğla ile örülmüştür. Tonoz sırtında, ortada bir adet kare biçiminde ışıklık bulunmaktadır. Bu ışıklığın güneyinde beş, kuzeyinde ise dört adet dairesel küçük ışıklık yer almaktadır. Örtünün boya, sıva harçlarında dökülme ve nemden kaynaklı renk değişimi görülmektedir.

101 soyunmalık

Z03 soyunmalığının üst katındadır. Z02 giriş mekânında bulunan dokuz basamaklı ahşap merdivenle, 1,62 m çıkılarak mekânın balkonuna ulaşılmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.31). Balkondan, ahşap soyunmalık üzerinde bulunan 0,69 x 1,90 m boyutlarındaki ahşap kapı ile 3,77 x 2,81 m boyutlarındaki mekâna geçilmektedir (Çizelge 4.21).

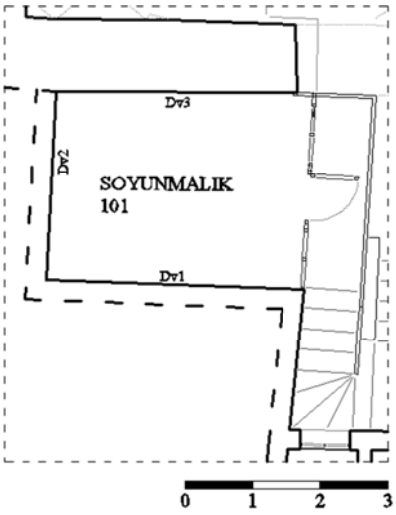
Mekânın döşemesi, ahşap kirişler üzerine kaplama tahtalarının yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Ahşap çatısı çökmüş, çıtalı ahşap tavan kaplaması ise oldukça hasarlıdır.

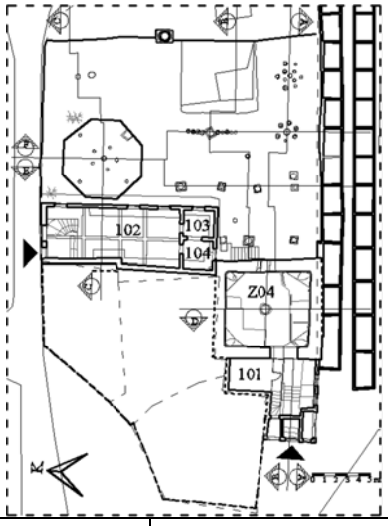
<u>Kadınlar hamamı</u>

Kadınlar hamamın zemin katında; Z18 sıcaklık mekânı, Z18-a, Z18-b, Z18-c, Z18-d sıcaklık eyvanları; Z20 ılıklık mekânı ve Z21 helâ bulunmaktadır. Sıcaklık mekânı ile bağlantılı Z19 soğuk su deposuna da burada yer verilmiştir.

Birinci katında ise Z20 ılıklık mekânının üst katını oluşturan ve betonarme sistemle inşa edilmiş olan 102, 103, 104 soyunmalık mekânları yer almaktadır.

Çizelge 4.21. Yapı iç tanımlama tablosu-101 soyunmalık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			3,82	0,30	2,40			●	●		●			Dolgu tuğlalarında kayıplar, sıva ve harçlarda dökülme, taşıyıcı ahşaplarda çürüme vardır.			●	
Dv2 △			2,81	0,30	2,40			●	●		●			Dolgu tuğlalarında kayıplar, sıva ve harçlarda dökülme, taşıyıcı ahşaplarda çürüme vardır.			●	
Dv3 □			3,58	1,05	2,40		●	●			●			Sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır.			●	
Tv △									●					Mekânın ahşap çatısı çökmüştür, çıtalı ahşap tavan kaplaması çürümüştür.			●	
Dö △									●					Ahşap döşeme çürümüştür.			●	

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Z18 sıcaklık

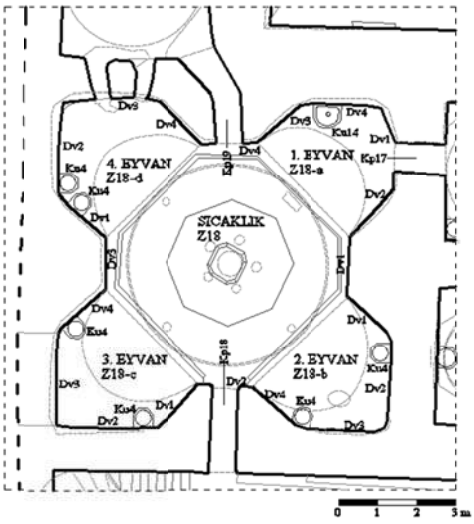
Hamamın en önemli ve alan bakımından en büyük mekânıdır. S. Eyice'nin sıcaklık tipleri sınıflandırmasında "haçvari dört eyvanlı plân tipi" içinde yer almaktadır [12]. Ortada pandantiflere istinat eden kubbe ile örtülü sekizgen plânlı sıcaklık ve etrafında yarım kubbe biçimindeki tonozlarla örtülü, çokgen plânlı dört eyvan bulunmaktadır. Sıcaklık ortasında sekizgen göbek taşı yer almaktadır (EK-3. Resim 3.128). Z17 sıcaklıktan bu mekâna, güneydoğu eyvanı üzerinde yer alan beşik kemerli kapı (Kp17) ile geçilmektedir.

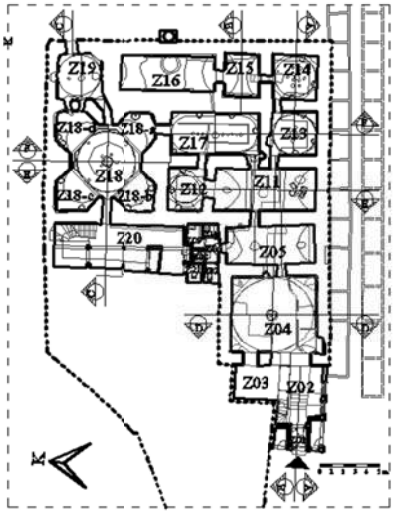
Mekân, güneyde Z12 halvet ve Z17 sıcaklığa, batıda Z20 ılıklığa, doğuda ise su depolarına (Z16 ve Z19) bitişiktir. Sekizgen orta mekân kuzey-güney yönünde 6,26 m, doğu-batı yönünde 6,32 m boyutlarında olup eyvan genişlikleri ortalama 3,40 m, derinlikleri ise ortalama 3,00 m boyutlarındadır (Çizelge 4.22).

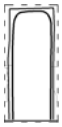
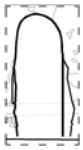
Mekânın döşemesi, göbek taşı ve sekiler dökme mozaik kaplamadır. Duvar önlerinde bulunan sekiler eyvan sekileriyle birleşmektedir. Dv2 duvarı önündeki seki, bu duvar üzerindeki kapının (Kp18) iki yanından devam etmektedir. Seki bitimleri atık su kanallarıyla çevrilidir. Göbek taşı ortasında bulunan köşeleri pahlı kare eleman, şadırvana ait bir iz olmalıdır. Sekiler atık su kanallarına, göbek taşı güney yönüne, döşeme ise atık su kanallarına doğru eğimlidir. Atık su kanallarında toplanan sular batı yönüne doğru toplanmakta, buradan kanalizasyona aktarılmaktadır. Döşemeden akan sular ise Z20 ılıklık mekânına doğru akmaktadır.

Tuğla ve moloz taş duvarların yüzeyi tuğla kaplıdır. Duvarlar, iki kat sıvalı ve boyalıdır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar; nemden kaynaklı renk değişimi görülmektedir. Duvarlardaki tahribat nedeniyle derin oyuklar meydana gelmiş; su kanalları tahrip olmuş ve tek sıra su künk açığa çıkmıştır. Batı ve doğu duvarlarında (Dv2 ve Dv4), karşılıklı birer kapı (Kp18 ve Kp19) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.123, 3.125). Batı duvarında (Dv2) bulunan beşik kemerli kapı (Kp18), Z20 ılıklığa geçiş sağlamaktadır. Bu açıklık üzerinde bulunan izden, düz bir kapı ile iki mekânın birbirinden ayrıldığı anlaşılmaktadır. Doğu duvarında (Dv4) bulunan beşik kemerli ve açılı devam eden kapı (Kp19) ise Z19 su deposuna geçiş sağlamaktadır (EK-3. Resim 3.126). Duvar üzerinde devam eden tek sıra su kanalı izi ve Dv4 duvarı önünde sekinin bulunması, bu açıklığın (Kp19) zamanla kapıya dönüştürüldüğüne işaret eder.

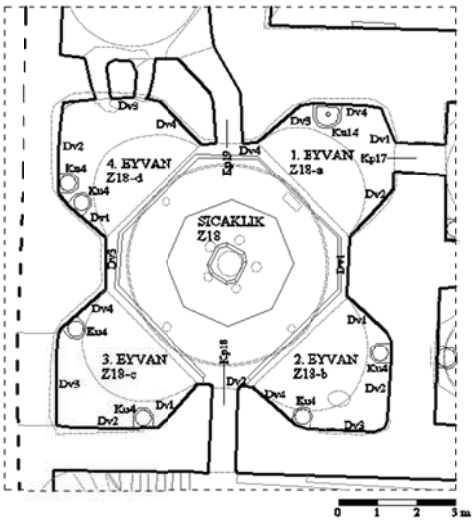
Çizelge 4.22. Yapı iç tanımlama tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

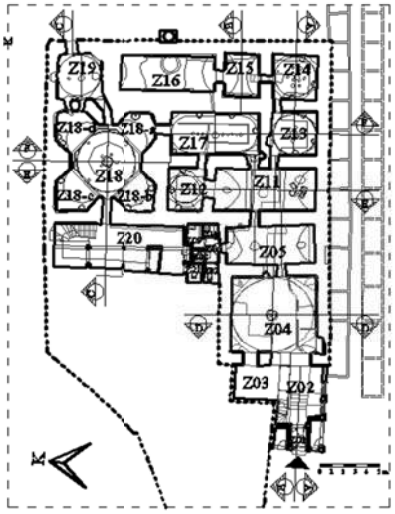

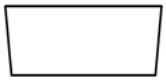
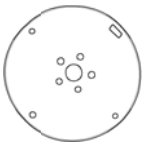

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			1,52	2,46	3,76		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.122
Dv2 □			1,41	2,27	3,87		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme vardır.		●		EK-3. Resim 3.123
	Kp18 □		0,66	2,27	1,96		●	●			●			Geçiş üzerinde bulunan izden, bir kapı ile iki mekânın ayrıldığı anlaşılmaktadır.		●		
Dv3 □			1,31	2,21	3,68		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme vardır. Toprak künk açığa çıkmıştır.		●		EK-3. Resim 3.124
Dv4 □			1,45		3,65		●	●			●			Boya, sıva ve harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir.			●	EK-3. Resim 3.125
	Kp19 △		0,68		1,68		●	●			●			Kapının iki yanındaki su kanalı izi, açıklığın zamanla kapıya dönüştürüldüğüne işaret eder.			●	EK-3. Resim 3.126
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																	

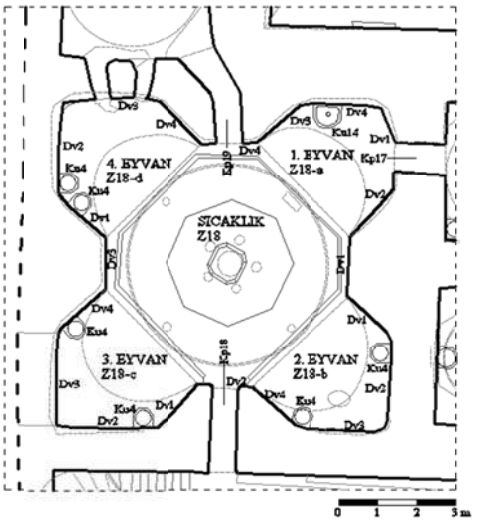
Çizelge 4.22.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

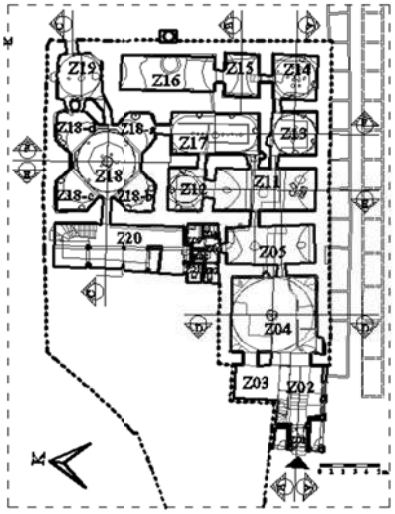

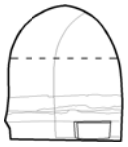
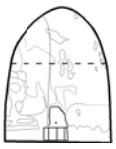
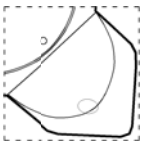

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Z18-a □	Ku14 □		0,76	0,66	0,34								●	Mermer kurnanın, elipse yakın bir plânı bulunmakta olup ayna taşı izine rastlanmamıştır.		●		EK-3. Resim 3.127
	Ku4 △	Bkz. Çizelge 4.20																
	Göbek taşı □		3,27	3,25	0,17								●	Sekizgen göbek taşı, dökme mozaik kaplıdır. Ortasında köşeleri pahlı kare biçimli şadırvan izi vardır.		●		EK-3. Resim 3.128
K5 □					3,00	5,12		●			●			Sade bir silme vardır. Kubbede çatlaklar, boyasında dökülme, renk değişimi vardır.		●		EK-3. Resim 3.129
	Işıklık □													Kubbe merkezinde altı adet dairesel; çevresinde ise üçü dairesel, biri dikdörtgen dört ışıklık vardır.		●		
Dö △													●	Döşeme, dökme mozaik kaplıdır. Döşeme üzerinde atık su kanalları vardır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.22.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

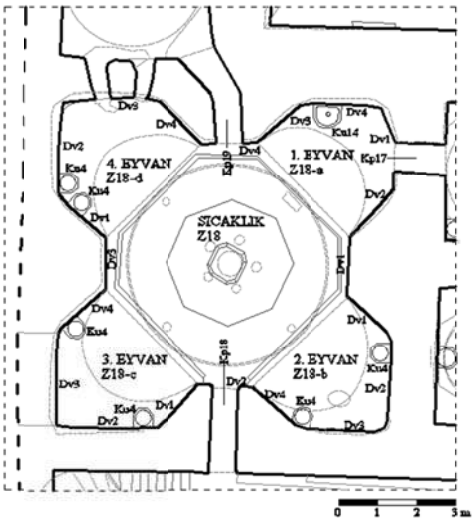

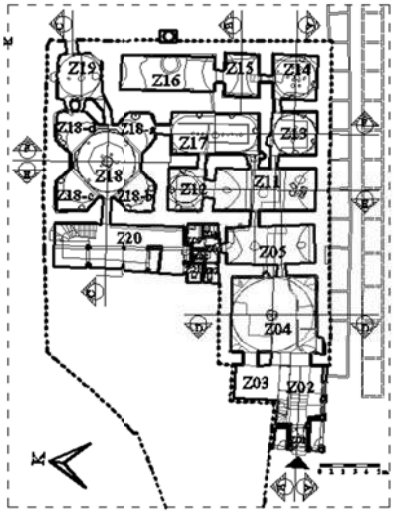

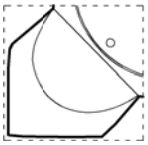
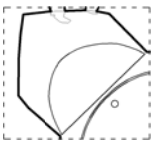
ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Z18-a □			3,39	2,90	2,91		●	●			●	●		Su kanalları tahrip olmuş eyvanda, tek sıra toprak künk açığa çıkmıştır.		●		EK-3. Resim 3.130
	Tn6 □				1,52		●	●			●	●		Tonozun boyalarında dökülme vardır.		●		
	Dö △				0,16								●	Yıkanma sekisi, dökme mozaik kaplıdır.		●		
Z18-b □			3,41	3,11	3,12		●	●			●	●		Boya ve sıvada dökülme, derin oyuklar vardır. Su kanalı tahrip olmuş ve ayna taşı sökülmüştür.			●	EK-3. Resim 3.131
	Tn7 □				1,55		●	●			●	●		Tonozda derin oyuk vardır. Taşıyıcı ve dolgu malzemesi kaybı görülmektedir.			●	
	Dö △				0,14								●	Yıkanma sekisi, dökme mozaik kaplıdır. Taş, tuğla, toprak zemini doldurmuştur.			●	

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.22.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Z18-c □			3,41	3,35	3,03		●	●			●	●		Boya ve sıvada dökülme vardır. Su kanalları tahrip olmuş ve tek sıra toprak künk açığa çıkmıştır.		●		EK-3. Resim 3.132
	Tn8 □				1,50		●	●			●	●		Boya ve sıvada dökülme, renk değişimleri vardır.		●		
	Dö △				0,15								●	Yıkanma sekisi, dökme mozaik kaplıdır.		●		
Z18-d □			3,45	3,25	3,00		●	●			●	●		Boya ve sıvada dökülme, duvarda yıkıntılar vardır. Duvarları dolaşan su kanalı açığa çıkmıştır.			●	EK-3. Resim 3.133
	Tn9 □				1,52		●	●			●	●		Boya ve sıvada dökülme vardır. Duvarda bulunan yıkıntılar, tonozda da devam etmektedir.			●	
	Dö △				0,19								●	Yıkanma sekisi, dökme mozaik kaplıdır.		●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Mekânın yarım küre biçimindeki kubbesi (K5), tuğla ile örülmüştür (EK-3. Resim 3.129). Eyvan tonozları ise moloz taş ve tuğla ile örülmüş olup yüzeyleri tuğla kaplıdır. Kubbe eteği; sade bir silme ile çevrelenmiş ve aksiyal yerleştirilmiş üç dairesel küçük, bir dikdörtgen ışıklık bulunmaktadır. Kubbe ortasında ise dairesel bir ışıklık etrafında radyal sıralanmış 5 adet dairesel küçük ışıklık yer almaktadır. Kubbede çatlaklar, boyasında dökülme ve nemden kaynaklı renk değişimi görülmektedir.

Z18-a 1. eyvan

Sıcaklığın güneydoğu eyvanıdır (EK-3. Resim 3.130). Mekân, 3,39 x 2,90 m boyutlarındadır. Z17 sıcaklıktan geçiş sağlayan 0,82 x 1,86 boyutlarında beşik kemerli kapı (Kp17), mekânın güney duvarında (Dv1) bulunmaktadır. Kapının iki yanında devam eden tek sıra su kanalı izi, bu kapının ekleme olduğuna işaret eder. Eyvanın sekisi, Z17 sıcaklık döşemesinden 11 cm daha düşüktür. Eyvanın doğu duvarı (Dv4) üzerinde; mermer bir kurna (Ku14) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.127). Ayna taşı ve izi bulunmayan kurnanın hemen üstünden su kanalı başlamaktadır.

Z18-b 2. eyvan

Sıcaklığın güneybatı eyvanıdır (EK-3. Resim 3.131). Mekân, 3,41 x 3,11 m boyutlarındadır. Tonoz ve duvarlar üzerinde oluşan derin oyuklar dolayısı ile duvar ve örtüye ait moloz taş, tuğla ve toprak açığa çıkarak zemini doldurmuştur. Yer yer su kanalları tahrip olmuş duvarlarda, tek sıra pişmiş toprak künk açığa çıkmıştır. Mekânın güney duvarında (Dv2), mozaik bir kurna (Ku4) ve kurnanın üstünde metal bir musluk izi yer almaktadır. Kuzeybatı duvarı (Dv4) üzerinde de bir mozaik kurna (Ku4) bulunmaktadır. Bu kurnada üstü yarım daire şeklinde ayna taşı izi bulunmaktadır. Bu iz üzerinde ise metal bir musluk izi vardır. Duvarlar üzerinde bulunan tek sıra su kanalı ve kurnalarda tek musluk izinin bulunması, kurnalara sadece sıcak su akıtıldığını göstermektedir.

Z18-c 3. eyvan

Sıcaklığın kuzeybatı eyvanıdır (EK-3. Resim 3.132). Mekân, 3,41 x 3,35 m boyutlarındadır. Duvarlar üzerindeki su kanalları tahrip olmuş ve tek sıra pişmiş toprak

künk açığa çıkmıştır. Batı ve kuzeydoğu duvarları (Dv2 ve Dv4) üzerinde birer mozaik kurna (Ku4) bulunmaktadır. Kurna üstlerinde ayna taşı izine rastlanmamıştır.

Z18-d 4. eyvan

Sıcaklığın kuzeydoğu eyvanıdır (EK-3. Resim 3.133). Mekân, 3,45 x 3,25 m boyutlarındadır. Doğu duvarı (Dv3) ve tonoz örtüde oluşan yıkıntılar dolayısı ile duvar ve örtüye ait moloz taş, tuğla ve toprak açığa çıkmıştır. Duvarları dolaşan su kanalı tahrip olmuştur ve tek sıra pişmiş toprak künk açığa çıkmıştır. Mekânda iki mozaik kurna (Ku4) bulunmaktadır. Kurnalardan biri kuzey duvarı (Dv2) üzerinde olup diğer kurna yerinden sökülmüştür. Duvarlarda ayna taşı izine rastlanmamıştır.

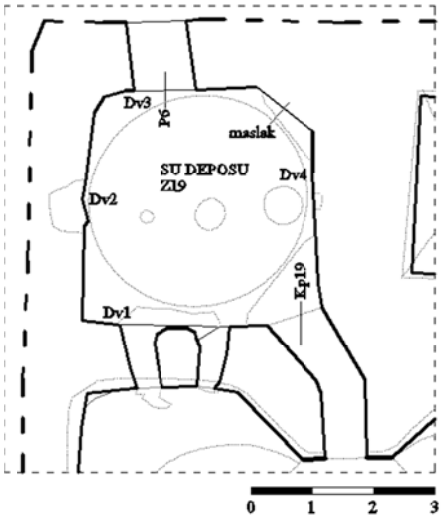
Z19 su deposu

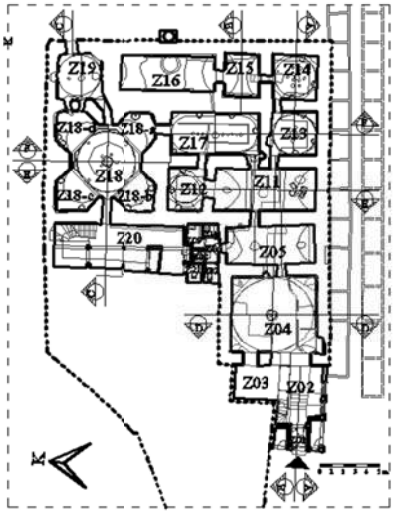
Z19 soğuk su deposu; batıda Z18-d sıcaklık eyvanına, güneyde ise Z16 sıcak su deposuna bitişiktir. 3,75 x 3,87 boyutlarındaki mekân, kareye yakın bir plâna sahiptir (Çizelge 4.23). Z18 sıcaklıktan bu mekâna, 0,68 x 1,68 m boyutlarındaki beşik kemerli ve açılı devam eden, kapı (Kp19) ile geçilmektedir.

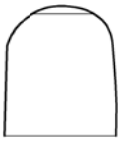
Mekânın zemini; taş, tuğla, toprak ve moloz ile dolmuştur. Moloz taşla örülmüş duvar aralarında tuğla ve taş hatıllar bulunmaktadır. Duvar yüzeyleri ise üç katman sıvalı ve boyalıdır. Boya, sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar bulunan duvarlarda yıkıntı ve oyuklar görülmektedir. Mekân, bu haliyle oldukça hasarlıdır.

Batı duvarının (Dv1) güney ucunda bulunan kapının (Kp19) hemen üstünden tromp başlamaktadır. Z18-d sıcaklık eyvanı ile ortak duvarın yıkılmış olan kısmında moloz taş, tuğla ve toprak açığa çıkmıştır. Duvarda su kanalı izi bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.134). Mekânın doğu duvarı (Dv3) üzerinde, genişliği 1,02 m olan açıklık (P6) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.136). Özgünde soğuk su deposunun kontrol penceresi olan beşik kemerli açıklıkta; bir sıra taş, bir sıra tuğla ile oluşturulan almaşık düzen görülmektedir ve açıklık üzerinde ahşap lento bulunmaktadır. “4.2.2. Dış tanımlama” başlığının ilgili bölümünde de belirtildiği gibi; çevre halkı ile yapılan görüşmelerde, mekânın bir zaman kadınlar hamamı soyunmalığı olarak kullanıldığı ve bu açıklığın kapı olarak kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır.

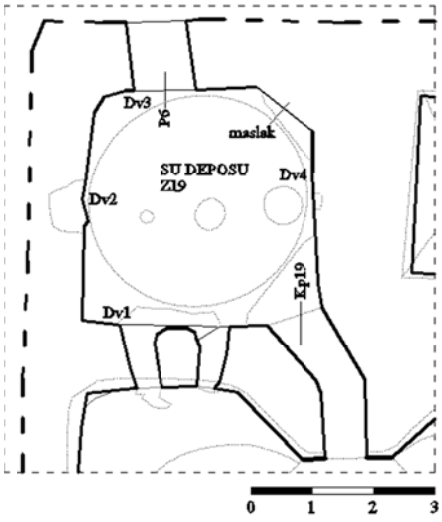
Çizelge 4.23. Yapı iç tanımlama tablosu-Z19 su deposu

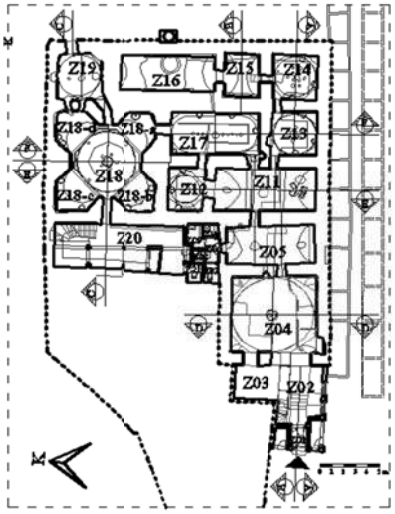

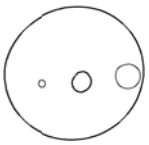

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			3,89	1,00			●	●			●			Sıva ve harçlarda dökülme; taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar, büyük boyutlu bir yıkıntı vardır.			●	EK-3. Resim 3.134
	Kp19 △	Bkz. Çizelge 4.22																
Dv2 □			3,75	1,00			●	●			●			Sıva, harçlarda dökülme; taş, tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır. Derin bir oyuk bulunmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.135
Dv3 □			3,54	1,10			●	●			●			Sıva, harçlarda dökülme; taş, tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır.			●	EK-3. Resim 3.136
	P6 □		1,02	1,10			●	●			●			Sıvada dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır. Toprak ve diğer malzemelerle dolmuştur.			●	
Dv4 □			3,94	1,74			●	●			●			Sıva, harçlarda dökülme; taş, tuğlalarda aşınma ve kayıplar vardır. Derin bir oyuk bulunmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.137
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.23.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z19 su deposu

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv3-Dv4	Maslak □		0,89	0,61			●	●			●			Kemerli bir niş içinde bulunan maslağın içi, taş ve tuğlalarla doldurulmuştur.			●	EK-3. Resim 3.137
	K6 □		3,58	3,43			●	●			●			Kubbe üzerinde taş kayıpları ve kubbeyi delen bir oyuk bulunmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.138
	Işıklık □					0,48	●	●			●			Işıklığın üstü bitkilerle kapanmıştır.			●	
Dö												●	●	Zemin; taş, toprak ve moloz ile dolmuştur.			●	

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Doğu ve güney duvarları (Dv3 ve Dv4) birleşiminde yer alan kemerli bir niş biçimindeki maslak, 0,89 x 0,61 m boyutlarında olup üst kotu (±0,00 hattına göre) +0,13 m'dir (EK-3. Resim 3.137). Hamama istenilen oranda su dağıtımının sağlandığı maslağın sandığı bugün bulunmamakla birlikte içi taş ve tuğlalarla doldurulmuştur ve altında metal bir boru bulunmaktadır. Maslağın hemen üzerinde ise tromp yer almaktadır.

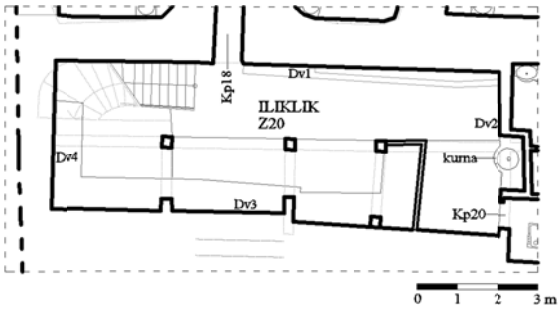
Mekân, tromplara istinat eden, yarım küre biçiminde bir kubbe (K6) ile örtülüdür (EK-3. Resim 3.138). Kubbe ortasında, dairesel bir ışıklık bulunmaktadır. Kubbe ve tromplar, yer yer tuğla karışık moloz taştan örülmüştür. Kubbenin boya ve sıvasında dökülme görülmekte; kubbe üzerinde oyuklar ve kubbeyi delen bir yıkıntı bulunmaktadır.

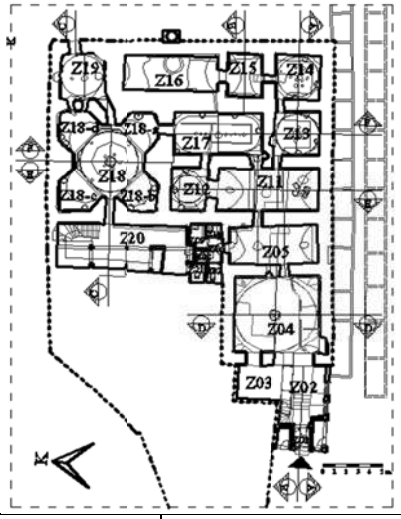
Z20 ılıklık ve Z21 helâ

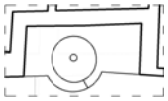
Z18 sıcaklık mekânından beşik kemerli bir kapı (Kp18) ile Z20 ılıklık mekânına geçilmektedir. Duvar uzunlukları 11,11 x 4,09 x 11,21 x 3,71 m olan mekânın döşemesi beton olup helâ önünde ve seki altlarındaki döşeme yükseltilmiştir. Doğu duvarı (Dv1) önündeki atık su kanalı, güney duvarı önünden kanalizasyona bağlanmaktadır. Mekânın doğu duvarı (Dv1) özgündür (EK-3. Resim 3.139). Yer yer tuğla ile tadilat yapılan duvarın boya, sıva ve harçlarında dökülme, taş ve tuğlalarında aşınma ile birlikte kayıplar görülmektedir. Duvar üzerinde soyunmalığa çıkan betonarme bir merdiven ve kapı (Kp18) yer almaktadır. Güney duvarında (Dv2), tuğla ile yapılan bir yükselti içine yerleştirilmiş taş kurna ve helâ kapısı (Kp21) bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.140, 3.141). Batı duvarında (Dv3), betonarme kolonlar bulunmakta, duvar önünde ise tuğla ayaklarla yükseltilmiş seki yer almaktadır (EK-3. Resim 3.142). Bu duvarın bitişiğinde yer alan binanın bodrum katında, hamamın özgün moloz taş duvarına rastlanmıştır. Bu durum, bir bölümü yıkılan özgün duvar önüne betonarme kolonlar yerleştirilerek kolonlar arasına tuğla duvar örüldüğüne işaret etmektedir. Kuzey duvarı (Dv4), hamamın özgün duvarıdır (EK-3. Resim 3.143). Duvar önünde tuğla ayaklarla yükseltilmiş seki devam etmektedir. Betonarme merdiven, bu duvar önünden yükselmektedir. Mekân, betonarme kirişli döşeme ile örtülü olup bu kirişler doğu yönünde özgün duvar üzerine oturmaktadır.

Z20 ılıklık mekânının güney duvarı (Dv2) üzerindeki kapıdan (Kp20) helâya girilmektedir. Güneyde ve doğuda erkekler hamamı helâları (Z07 ve Z08) ile bitişiktir. Duvar uzunlukları 1,29 x 1,58 m'dir. Zemini beton kaplama olup tavanı betonarmedir (Çizelge 4.24-4.25).

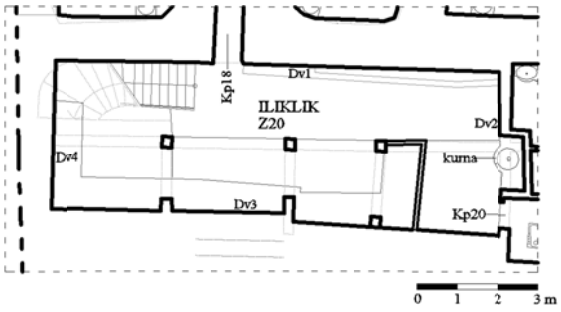
Çizelge 4.24. Yapı iç tanımlama tablosu-Z20 ılıklık mekânı

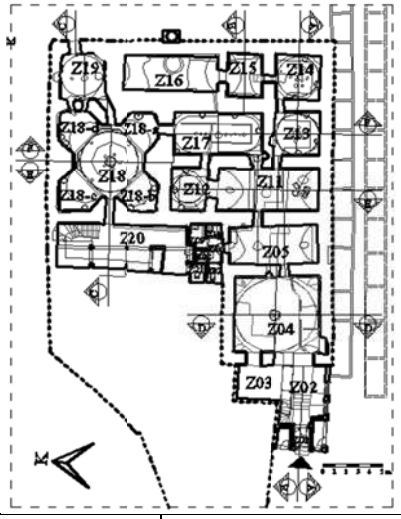

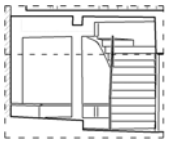
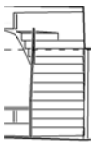

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 □			11,11	2,27	2,96		●	●			●			Boya ve sıvada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.139
	Kp18 □	Bkz. Çizelge 4.22																
Dv2 △			4,09	0,30	2,95			●		●	●			Sıvada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.140
	Kurna												●	Özgün mermer havuz, beton bir yükselti içine yerleştirilmiştir.		●		EK-3. Resim 3.141
	Kp20 △		0,65	0,10	2,45			●		●	●			Kasa ve kanat sökülmüştür.			●	
Dv3			11,21		2,94		●	●			●			Sıvada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.142
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.24.(devam) Yapı iç tanımlama tablosu-Z20 ılıklık mekânı

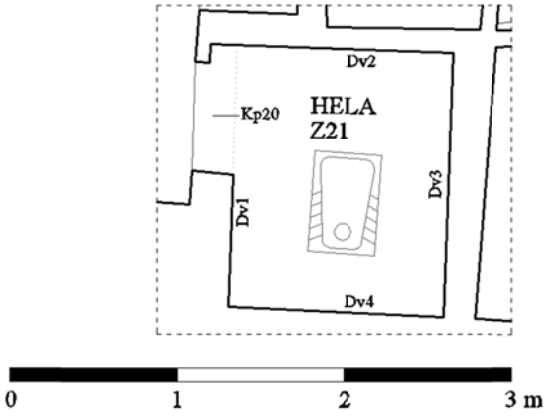

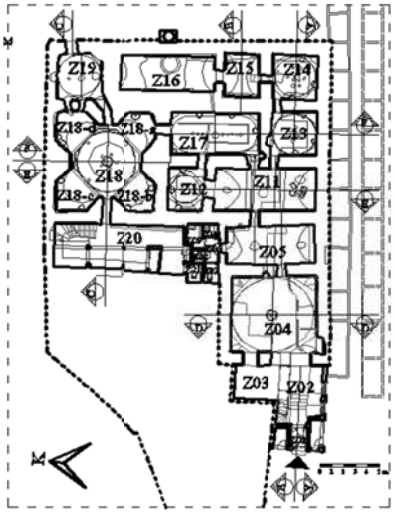

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv4 □			3,71	0,93	2,90		●	●			●			Çimentolu sıvada dökülme görülmektedir.		●		EK-3. Resim 3.143
	Merdiven △		1,20		3,03					●				Merdiven, soyunmalığa çıkmaktadır.		●		
Tv △										●				Mekân, betonarme kirişli döşeme ile örtülüdür.			●	
Dö △										●				Helâ önünde ve seki altlarında beton döşeme yükseltilmiştir.		●		

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.25. Yapı iç tanımlama tablosu-Z21 helâ

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			1,57	0,10	2,65			●		●	●			Sıvada dökülme görülmektedir.		●		
	Kp20 △	Bkz. Çizelge 4.24																
Dv2 △			1,45	0,20	2,65			●		●	●			Sıvada dökülme görülmektedir.		●		
Dv3 △			1,59	0,20	2,65			●			●			Sıvada dökülme görülmektedir.		●		
Dv4 △			1,28		2,65			●			●			Sıvada dökülme görülmektedir.		●		
Tv △										●				Sıvada dökülme görülmektedir.		●		
Dö △													●	Beton döşemede, seramik helâ taşı bulunmaktadır.			●	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil																

102-103-104 soyunmalıklar

Z20 ılıklık mekânından, betonarme merdiven ile betonarme sistemle inşa edilmiş soyunmalık mekânlarına ulaşılmaktadır (Çizelge 4.26-4.28).

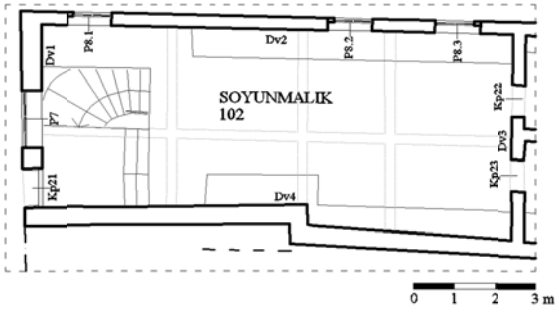
Günümüzde yol kotu altında kalmış olan hamamın kadınlar bölümüne giriş, 102 soyunmalık mekânından sağlanmıştır. Duvar uzunlukları 4,48 x 11,62 x 5,07 x 11,58 m olan mekânın kuzey ve doğu duvarları (Dv1 ve Dv2) hamamın özgün duvarları üzerine oturmaktadır. Kuzey duvarında (Dv1), giriş kapısı (Kp21) ve ahşap bir pencere (P7) (EK-3. Resim 3.144); doğu duvarında (Dv2), üç adet ahşap pencere (P8) (EK-3. Resim 3.145); güney duvarında (Dv3) ise soyunmalık mekânlarına açılan kapılar (Kp22 ve Kp23) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.146). Mekânın zemini ve tavanı betonarmedir.

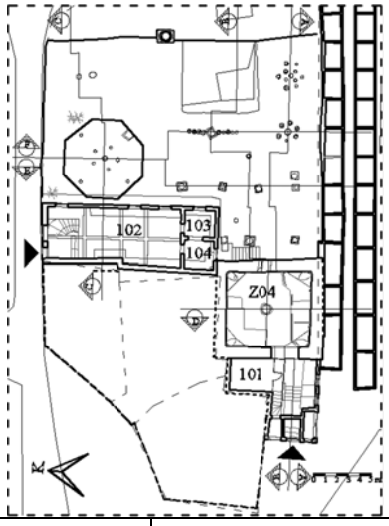
103 soyunmalık mekânının doğu duvarı (Dv2), hamamın özgün duvarları üzerine oturmaktadır ve bu duvarda ahşap bir pencere (P9) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.149). 103 ve 104 soyunmalık mekânlarının güney (Dv3) duvarları da hamamın özgün duvarları üzerine oturmaktadır ve 104 soyunmalığın duvarında ahşap bir pencere (P10) yer almaktadır (EK-3. Resim 3.154).

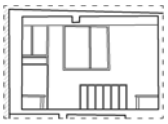
Külhan

Hamamın külhanı ve ocağı bugün mevcut değildir. Doğu cephesinde, su deposu (Z16) önünde külhan bacası bulunmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.14).

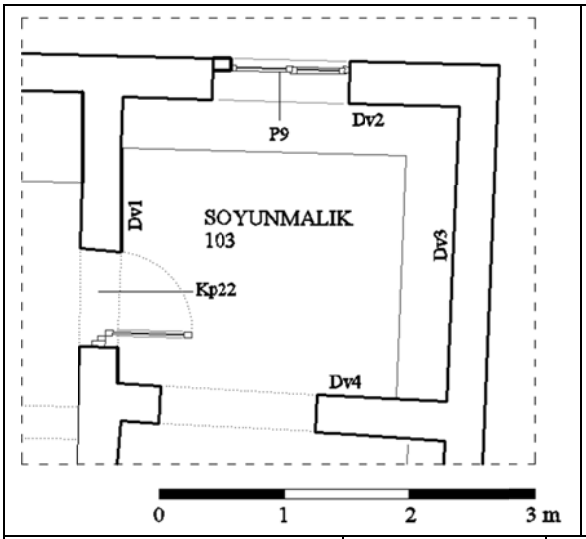
Çizelge 4.26. Yapı iç tanımlama tablosu-102 soyunmalık mekânı

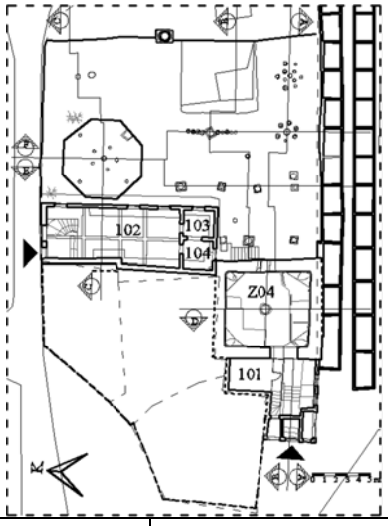

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			4,48	0,47	3,55			●		●	●			Duvar hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.144
	Kp21	Bkz. Çizelge 4.2																
	P7	Bkz. Çizelge 4.2																
Dv2 △			11,62	0,30	3,00			●		●	●			Duvar hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.145
	P8 △		1,10	0,30	0,95				●					Dv2 duvarı üzerinde 3 adet		●		
Dv3 △			5,07	0,30	3,00			●		●	●					●		EK-3. Resim 3.146
	Kp22 △		0,78	0,30	2,11				●								●	
	Kp23 △		0,79	0,30	2,13				●					Kapı kanadı sökülmüştür.			●	
Dv4 △			11,58	0,45	2,98			●		●	●			Hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.147
Tv △										●				Tavan döşemesi ve kirişler oldukça hasarlıdır.			●	
Dö △										●						●		
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; ●: Özgün, △: Özgün değil																

Çizelge 4.27. Yapı iç tanımlama tablosu-103 soyunmalık mekânı

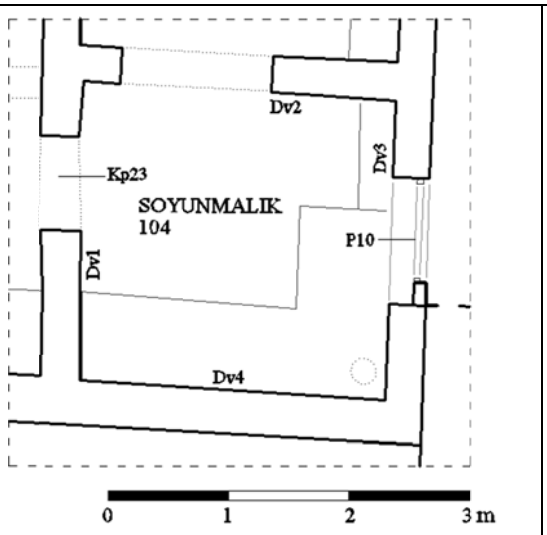

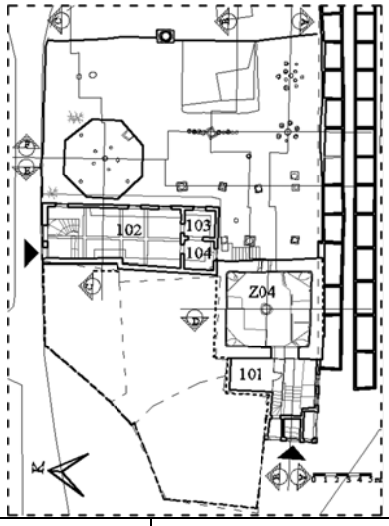

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			2,29	0,30	3,00			●		●	●					●		EK-3. Resim 3.148
	Kp22 △	Bkz. Çizelge 4.26																
Dv2 △			2,69	0,34	3,00			●		●	●			Hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.149
	P9 △		1,09	0,34	0,96				●								●	
Dv3 △			2,36	0,30	3,00			●		●	●			Hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.150
Dv4 △			2,63	0,30	3,00			●		●	●						●	EK-3. Resim 3.151
Tv △										●				Tavan döşemesi ve kirişler oldukça hasarlıdır.			●	
Dö △										●							●	

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

Çizelge 4.28. Yapı iç tanımlama tablosu-104 soyunmalık mekânı

ELEMANLAR			ÖLÇÜLER				MALZEMELER							DURUM				RESİM NO
YERİ	ADI	BİÇİMİ	X	Y	Z	Ç	M	T	A	Ba	S	To	D	NOTLAR	A	B	C	
Dv1 △			2,48	0,30	3,00			●		●	●					●		EK-3. Resim 3.152
	Kp23 △	Bkz. Çizelge 4.26																
Dv2 △			2,58	0,30	3,00			●		●	●					●		EK-3. Resim 3.153
Dv3 △			2,48	0,30	3,00			●		●	●			Hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.		●		EK-3. Resim 3.154
	P10 △		1,05	0,30	0,96													
Dv4 △			2,53	0,40	3,00			●		●	●			Hamamın özgün duvarı üzerine oturmaktadır.			●	EK-3. Resim 3.155
Tv △										●							●	
Dö △										●							●	

Kısaltmalar	Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme X: Boy (m), Y: En (m), Z: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz taş, T: Tuğla, a: Ahşap, Ba: Betonarme, S: Sıva, To: Toprak, D: Diğer A: İyi, B: Orta, C: Kötü; □: Özgün, △: Özgün değil

5. ANALİZLER

5.1. Taşıyıcı Sistem

Çorum Güpür Hamamı'nın yığma sistemle inşa edilen bölümleri ilk inşa dönemine aittir. Erkekler hamamına ekleme olan giriş mekânları (Z01, Z02), soyunmalık (Z03) ve üst katı olan 101 soyunmalık; ahşap karkas sistemle inşa edilmiş olup dolgu malzemesi tuğladır. Helâ koridoru (Z06), helâlar (Z07, Z08) ve usturalıklar (Z09, Z10) ile kadınlar hamamı helâsı (Z21); ılıklık mekânının (Z20) doğu duvarı ve bu mekânın üstü olan soyunmalıklar (102, 103, 104) ise betonarme sistemle inşa edilmiştir.

5.2. Taşıyıcı Elemanlar ve Malzeme

Güpür Hamamı'nın taşıyıcı elemanları, düşey taşıyıcı ve açıklık geçici taşıyıcı elemanlar olmak üzere iki başlıkta incelenmiştir.

5.2.1. Düşey taşıyıcı elemanlar

Yapıda düşey taşıyıcı elemanlar; duvarlar, cehennemlik ayakları ve temeller ve ekleme bölümlerdeki kolonlardır.

Duvarlar

Hamamın özgün duvarları yığmadır ve düzensiz kullanılan tuğla ve moloz taştan örülmüştür. Kalınlıkları 0,70-2,50 m arasında değişmekte olup yüzeyleri sıvalı ve boyalıdır.

Z04 soyunmalık beden duvarları 1,10 m kalınlıktadır. Duvar aralarında tuğla ve tuğla boyutlarında taş hatıllar yer almaktadır (EK-3. Resim 3.156). Z05 aralık beden duvarları, 1,10 ile 1,30 m kalınlığında değişmekte olup kuzey yönünde yer alan ara duvar ise 0,70 m kalınlığındadır. Z11 ılıklıkta; kuzey ara duvarı haricinde, 1,10 m ile 1,30 m kalınlığında değişen beden duvarları bulunmaktadır. Z12 halvet beden duvarları; 1,20 m kalınlıkta olup güney Z11 ılıklık ile ortak ara duvarı 0,90 m kalınlıktadır. Z13 halvette kalınlıkları 1,10 m

ile 1,20 m arasında değişen beden duvarları bulunmaktadır. Z14 halvette; 1,20 m ile 1,30 m arasında değişmektedir. Z15 su deposunda; kuzey ara duvarı haricinde, kalınlıkları 1,20 m ile 1,40 m arasında değişen duvarlar bulunmaktadır. Z16 su deposu iç duvarları 2,00 m olup Z15 ile ortak ara duvarı ise 0,85 m'dir. Z17 sıcaklıkta beden duvarları 1,20 m ve 1,30 m, Z16 su deposu ile ortak doğu duvarı ise 1,85 m kalınlığındadır. Z18 sıcaklık duvarları 2,20 ile 2,50 m arasında değişmekte olup Z17 sıcaklık ve Z12 halvete bitişik eyvan duvarları ise 1,30 m'dir. Bu duvarların iç yüzeyleri tuğla kaplıdır (EK-3. Resim 3.157). Z19 soğuk su deposunda ise beden duvarları 1,10 m kalınlığında olup, Z16 su deposu ile ortak güney duvarında ise 1,74 m kalınlıktadır. Moloz taşla örülmüş duvar aralarında tuğla ve taş hatıllar bulunmaktadır.

Soyunmalık (Z04) duvarlarının diğer bölüm duvarlarına göre daha ince olması, diğer bölümlerin yalıtım ihtiyacının daha fazla olmasıyla açıklanabilir. Z16 su deposu duvarlarının diğer bölümlere ait duvarlara göre daha kalın olması da yalıtım ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Ara duvarlar ise bu duvarlar arasında kalınlığı en az olandır. Z18 sıcaklık duvarları, eyvan duvarlarının aynı hizada bitmesinden dolayı kalın tutulmuştur. Sıcaklık eyvan duvarları diğer bölüm duvarlarıyla aynı kalınlıklardadır.

Çeşitli mekânların duvarlarından alınan sıva ve harç numuneleri, yapı malzemeleri arkeometrik çalışmalarında incelenmiştir (EK-9). Z04 soyunmalık mekânında 4 bölgeden, Z05 aralık mekânı güney duvarı (Dv4) üzerinden, Z17 sıcaklık mekânı kuzey duvarındaki (Dv2) kapı (Kp17) üzerinden ve Z19 soğuk su deposu doğu duvarı (Dv3) üzerinden sıva numuneleri alınmıştır. Bu numuneler, harç ve sıvalarda agrega bağlayıcılık analizleri sonucunda gruplandırılmıştır. Z04 soyunmalık mekânı duvarlarından alınan 3 katman sıva ile Z19 soğuk su deposu duvarından alınan üç katman sıva aynı grup (sıva Gr4) içerisinde yer almaktadır. Kireç-kil karışımı bağlayıcı bu sıvaların özgün karakterde olduğu belirlenmiştir. Z05 aralık mekânı duvarından alınan 2 katman sıva ile Z17 sıcaklık mekânı duvarından alınan 2 katman sıvanın üstte bulunanı, aynı grup (sıva Gr3) içerisinde bulunduğu; kireç-kil karışımı bağlayıcı bu sıvaların özgün karakterde olduğu belirlenmiştir. Z17 sıcaklık mekânından alınan alt katman sıva ise kireç bağlayıcı grupta (sıva Gr1) olup özgün karakterdedir. Z18 sıcaklık dış duvarının tuğla örgülü üst kısmından alınan harç numunesinin, kireç-çimento bağlayıcı olduğu belirlenerek onarım olduğu tespit edilmiştir.

Giriş mekânları (Z01, Z02), Z03 soyunmalık ve üst katı olan 101 soyunmalık ahşap çatkı arası tuğla dolgulu duvar kalınlıkları 0,20 ile 0,30 m arasında değişmektedir. Duvarların iç yüzeyi, 3 katman sıvalı ve boyalıdır. Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmalarında; Z03 soyunmalık kuzey duvarı (Dv2) üzerinden alınan sıva numunelerinin (sıva Gr2), kireç, kil ve çimento bağlayıcı olduğu belirlenmiştir (Bkz. EK-9). Bu durum numunelerin yakın tarihe ait bir onarım olduğunu göstermektedir.

Cehennemlik ayakları ve temeller

Z14 halvet mekânı döşemesinde, cehennemliğe açılan bir kapak bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.158). "4.2.3. İç tanımlama" bölümünün "Z14 halvet" başlığı altında da belirtildiği gibi, cehennemlik kotu mekân zemininden 1 m aşağıdadır. Cehennemlik ayakları tuğla; duvar altları ise moloz taş ile örülmüş olup moloz taş aralarında düzensiz yerleştirilmiş tuğlalara rastlanmaktadır (EK-3. Resim 3.159). Tuğla ayaklar arası mesafe ortalama 0,55 m olup ayak genişlikleri 0,40 m ile 0,60 m arasında değişmektedir (EK-3. Resim 3.160). Hamamın yerden ısınmasını sağlayan cehennemlik, Z11 ılıklık mekânı bitimine kadar devam etmektedir. Z13 halvet mekânının altındaki cehennemliğe kemerli bir geçiş; Z11 ılıklık altındaki cehennemliğe moloz taş duvarda bulunan lentolu bir geçiş bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.161). Cehennemlikte, duvar altlarının moloz taş ile devam etmesinden dolayı temeller de moloz taş ile yapılmış olmalıdır. Temeller hakkında kesin bilgi edinebilmek için kazı yapılması gerekmektedir.

Kolonlar

Kadınlar bölümü Z20 ılıklık ve ekleme 102-103-104 soyunmalık mekânları batı duvarları üzerindeki çeşitli boyutlarda yapılmış olan kolonlar; soyunmalık mekânlarına ait betonarme tavan ve döşeme yükünü aktarma amaçlı yapılmıştır.

5.2.2. Açıklık geçici taşıyıcı elemanlar

Yapıda açıklık geçici olan yatay taşıyıcı elemanlar; döşemeler, kubbeler ve geçiş elemanları (tromp ve pandantifler), tonozlar, kemerler, ahşap çatı taşıyıcıları, betonarme tavan ve kirişlerdir.

Döşemeler

Z01 giriş, Z03 soyunmalık mekânı döşemesi betondur. 101 soyunmalık mekânında ise ahşap kirişli döşeme bulunmaktadır. Z02 giriş mekânı döşemesi, merdivenlere kadar beton olup, merdivenlerden sonra mermer kaplama olarak Z04 soyunmalık mekânında da devam etmektedir. Z04 soyunmalığın döşemesi, batı duvarı önündeki seki başlangıcına kadar mermer olup, kuzey tarafta dökme mozaik kaplamadır. 0,60 x 0,90 m boyutlarındaki özgün mermer kaplama, yer yer küçük boyutlardaki mermer kaplamalar ile yenilenmiştir. Z02 giriş mekânına devam eden mermer kaplamanın da yenilenen mermerlerden oluştuğu tespit edilmiştir. Z05 aralık mekânı, Z06 helâ koridoru, Z07 ve Z08 helâlar, Z09 ve Z10 usturalıklar, Z11 ılıklık orta mekân döşemesi, Z12 halvet mekânı döşemesi dökme mozaik kaplamadır. Z13 halvet mekânı döşemesi özgün sıva kaplama olup 2 cm kalınlığındaki mermer ile yenilendiği anlaşılmaktadır. Z14 halvet mekânının döşemesi ise özgün sıva kaplamadır. Mekânın döşemesi üzerinde bulunan cehennemlik kapağından, cehennemlik ayakları üzerine 12 cm kalınlığında sal taşları yerleştirildiği ve bu taşların üzerinin 8 cm kalınlığında sıva ile kaplandığı tespit edilmiştir. Z15 ve Z16 sıcak su depoları, Z17 sıcaklık mekânı döşemesi mozaik kaplamadır. Z17 sıcaklık mekânı döşemesinin zaman içinde 40-50 cm yükseltildiği, Z11 ılıklık mekânından geçiş sağlayan kapı (Kp13) zemini başlangıcı ve bitimi arasındaki kot farkından anlaşılmaktadır (EK-3. Resim 3.162). Bu durum, cehennemlikten kaynaklanan bir sorun nedeniyle ısıtma sisteminin yenilenmesine ihtiyaç duyulmasından kaynaklanmış olmalıdır. Z18 sıcaklık mekânlarının döşemeleri mozaik kaplamadır. Z19 soğuk su deposunun zemini; taş, toprak ve moloz ile dolmuş olduğundan döşeme seviyesi ve malzemesi bilinmemektedir. Z20 ılıklık ve Z21 helâ döşemesi beton kaplama olup ve üst katta bulunan soyunmalıkların (102, 103, 104) döşemesi ise betonarmedir.

Mekân döşemeleri; malzeme, eğim ve atık su kanalları ile ilgili bilgiler "4.2.3. İç tanımlama" bölümünde, bulundukları mekân başlığı altında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Kubbeler ve geçiş elemanları

Hamamda, 6 mekânın örtüsü kubbedir. Z04 soyunmalık mekânı ile Z18 sıcaklık mekânı kubbeleri alaturka kiremit kaplı iken diğer kubbeler toprak dam altındadır (EK-3. Resim

3.163). Z19 soğuk su deposuna ait kubbe (K6); yer yer tuğla karışık moloz taştan, diğerleri ise tuğladan örülmüştür. Kubbelerin iç yüzeyleri sıvalı ve boyalıdır.

Z04 soyunmalık mekânı kubbesi (K1), yapının en yüksek kubbesidir (Bkz. EK-3. Resim 3.55). Basit tromp geçişli hafif eliptik biçimdeki kubbe, 6,37 m x 6,97 m boyutlarındadır. Kubbenin üzengi çizgisi zeminden 5,65 m, tepe noktası ise 8,70 m yüksekte olup kubbe eteği sade bir silme ile çevrelenmiştir. Kubbe ortasında bir adet dairesel ışıklık yer almaktadır. Alaturka kiremit kaplı kubbe örtüsü, 8 dilime ayrılmıştır (Bkz. EK-3. Resim 3.8).

Z12 halvet mekânı kubbesi (K2), yarım küre biçimindedir (Bkz. EK-3. Resim 3.87). Pandantiflere istinat eden kubbe, 2,40 m çapındandır. Kubbenin üzengi çizgisi zeminden 2,86 m, tepe noktası ise 4,11 m yüksekte olup kubbe eteği sade bir silme ile çevrelenmiştir. Kubbe ortasında bir adet dairesel bulunmaktadır.

Z13 halvet mekânı kubbesi (K3), hafif eliptik biçimdedir (Bkz. EK-3. Resim 3.96). Pandantiflere istinat eden kubbe 3,37 m x 3,59 m boyutlarındadır. Kubbenin üzengi çizgisi zeminden 3,09 m, tepe noktası ise 4,84 m yüksekte olup kubbe eteği sade bir silme ile çevrelenmiştir. Kubbe ortasında 7 adet dairesel ışıklık yer almaktadır.

Z14 halvet mekânı kubbesi (K4), yarım küre biçimindedir (Bkz. EK-3. Resim 3.105). Pandantiflere istinat eden kubbe çapı 3,40 m'dir. Kubbenin üzengi çizgisi zeminden 3,10 m tepe noktası ise 4,75 m yüksekte olup kubbe eteği sade bir silme ile çevrelenmiştir. Kubbe ortasında 11 adet dairesel ışıklık yer almaktadır.

Z18 sıcaklık mekânı kubbesi (K5), yarım küre biçimindedir (Bkz. EK-3. Resim 3.129). Pandantiflere istinat eden kubbe çapı 5,12 m'dir. Kubbenin üzengi çizgisi zeminden 3,78 m tepe noktası ise 6,78 m yüksektedir. Kubbe eteği, sade bir silme ile çevrelenmiş olup 4 adet ışıklık bulunmaktadır. Kubbe ortasında ise 6 adet ışıklık yer almaktadır. Kubbe üstü alaturka kiremit kaplıdır.

Z19 soğuk su deposu kubbesi (K6), yarım küre biçimindedir (Bkz. EK-3. Resim 3.138). Tromp geçişli kubbenin çapı yaklaşık 3,50 m'dir. Kubbe ortasında dairesel bir ışıklık bulunmaktadır.

Tonozlar

Hamamda, 5 mekânın ve Z18 sıcaklık eyvanlarının örtüsü tonozdur. Tüm tonozlar dıştan toprak dam altındadır (EK-3. Resim 3.164).

Z05 aralık mekânı, sivri tonoz (Tn1) ile örtülüdür (Bkz. EK-3. Resim 3.60). Üzengi çizgisi zeminden 1,75 m, tepe noktası ise 3,13 m yüksektedir. Tonozun tepe noktasının yerden yüksekliği değişkenlik göstermektedir ve tonoz kavsarası bozulmuştur. Tuğla ile örülmüş tonozun iç yüzeyi iki katman sıvalı ve boyalıdır. Tonoz sırtında üç adet dairesel ışıklık bulunmaktadır.

Z11 ılıklık mekânı, sivri tonoz (Tn2) ile örtülüdür (Bkz. EK-3. Resim 3.77). Üzengi çizgisi zeminden 1,90 m, tepe noktası ise 3,25 m yüksektedir. Tonozun tepe noktasının yerden yüksekliği değişkenlik göstermektedir ve tonoz kavsarası bozulmuştur. Tuğla ile örülmüş tonozun iç yüzeyi sıvalı ve boyalıdır. Tonoz sırtında, dört adet dairesel ışıklık bulunmaktadır.

Z15 sıcak su deposu, basık tonoz (Tn3) ile örtülüdür (Bkz. EK-3. Resim 3.110). Üzengi çizgisi zeminden 1,55 m, tepe noktası ise 2,80 m yüksektedir. Moloz taş ile örülmüş tonozun iç yüzeyi sıvasızdır.

Z16 sıcak su deposu, basık tonoz (Tn4) ile örtülüdür. Üzengi çizgisi zeminden 1,45 m, tepe noktası ise 2,65 m yüksektedir. Tonozda yer yer malzeme farklılıkları ve kuzey bölümün kavsarasında bozulma görülmektedir. Tonozun kuzey tarafı tuğla karışık moloz taş ile örülmüştür (EK-3. Resim 3.165). Diğer bölümü ise tuğla örülü olup çimentolu sıva bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.166).

Z17 sıcaklığı; kuzey ve güney yönünde yarım kubbe biçiminde sonlanan tonoz (Tn5) ile örtülüdür (Bkz. EK-3. Resim 3.121). Yarım kubbeler pandantiflere istinat etmektedir. Üzengi çizgisi zeminden 2,46 m, tepe noktası ise 3,75 m yüksektedir. Tuğla ile örülmüş tonoz, iki katman sıvalı ve boyalıdır. Tonoz sırtında 1 adet kare plânlı, 9 adet dairesel ışıklık yer almaktadır.

Z18 sıcaklık eyvanlarının üstü, yarım kubbe biçimindeki tonozlar (Tn6, Tn7, Tn8, Tn9) ile örtülüdür. Üzengi çizgileri zeminden 1,50 m, tepe noktası ise 3,00 m yüksekliktedir. Moloz taş ve tuğla ile örülmüş tonozlar, tuğla kaplı olup iki katman sıvalı ve boyalıdır.

Kemerler

Z04 soyunmalık duvarlarında üzengi taşlarına istinat eden ve kubbenin yükünü duvarlara aktaran; 4'ü köşelerde, 4'ü duvarlarda olmak üzere 8 adet kemer bulunmaktadır. Duvarlardan 8 cm çıkıntı yapan kemerlerin üzengi çizgileri zeminden 3,40 m, tepe noktası ise 5,00 yüksekliktedir. Tuğla ile örülmüş kemeler, 3 katman sıvalı ve boyalıdır.

Z05 aralık mekânı tonozu iki taşıyıcı sivri beşik kemer ile taşınmaktadır. Mekân duvarlarına istinat eden kemerlerin kuzey duvarı önündekinin batı tarafı kaybolmuştur (EK-3. Resim 3.167). Üzengi çizgileri zeminden 1,87 m, tepe noktaları ise 3,07 m yüksektedir. Tuğla ile örülmüş kemerler, iki katman sıvalı ve boyalıdır.

Z11 ılıklık mekânı tonozu; kuzey ve güney yönünde iki sivri beşik kemer ile taşınmaktadır. Tonozdan 10 cm çıkıntı yapan kemerler, zemine kadar inmektedir. Kemerlerin üzengi çizgileri zeminden 1,73 m, tepe noktası ise 3,00 m yüksekliktedir. Tuğla ile örülmüş kemerleri sıvalı ve boyalıdır.

Ahşap çatı taşıyıcıları

Ekleme Z01 giriş mekânı ve kuzey, güney yönündeki dükkânlar, Z02 giriş mekânları; iki yöne eğimli, üzeri alaturka kiremit kaplı ahşap çatı ile örtülüdür. Z02 girişin orta mekânın üzeri ve 101 soyunmalığın ahşap taşıyıcılı sundurma çatısı, tamamen yıkılmıştır (EK-3. Resim 3.168).

Betonarme tavan ve kirişler

Betonarme sistemde inşa edilen Z06 helâ koridoru, Z07 ve Z08 helâlar, Z09 ve Z10 usturalıklar, Z20 ılıklık, Z21 helâ, 102, 103, 104 soyunmalık mekânları betonarme kirişli döşeme ile örtülüdür.

5.3. Mimari Elemanlar ve Malzeme

Hamamda mimari elemanlar olarak; kapılar, pencereler, ışıklıklar, tüteklik bacaları, saçaklar, sekiler, kurnalar, nişler, havuz, göbek taşı yer almaktadır.

Kapılar

Yapıda; ekleme ve değişikliklerle birlikte 23 adet kapı bulunmaktadır. Bunlar düz lentolu, beşik kemerli ve basık kemerli olmak üzere üç tiptedir. Kapılar, Kpx şeklinde kodlanmıştır. Kapıların yerleri, hangi mekânları birbirine bağladığı, biçim ve boyutları "4.2.2. Dış tanımlama" ve "4.2.3. İç tanımlama" bölümlerinde ve mekânlara ait tablolarda detaylı olarak anlatılmıştır.

Kp1, Kp2, Kp6, Kp7, Kp8, Kp9, Kp20, Kp21, Kp22, Kp23 kapıları; ekleme mekânlarda yer alan, lentolu kapılardır. Çift kanatlı basit ahşap kapı (Kp1) ile erkekler hamamına, tek kanatlı basit ahşap kapı (Kp21) ile kadınlar hamamına giriş sağlanmaktadır.

Kp3 kapısı, erkekler hamamı soyunmalık bölümüne ait cümle kapısıdır (Bkz. EK-3. Resim 3.40). Teğet kemerli kapı, 3,29 m x 3,82 m boyutlarındadır. Üzengi çizgisi zeminden 2,21 m, tepe noktası ise 3,88 m yüksektedir. Kapının Z04 soyunmalığa bakan tarafında, kapı üzerinde yuvarlak çivi yer almaktadır (EK-3. Resim 3.169).

Kp11 kapısı ile geniş bir açıklığa sahip Kp16 kapısı, basık kemerli olup hamamın diğer kapılar ise beşik kemerlidir.

Kapıların hiçbirinde kasa ve kanat bulunmamaktadır. Kp4, Kp5, Kp10, Kp13, Kp14, Kp17, Kp18 kapılarında; dikdörtgen kapı kasası izi bulunmaktadır.

Kp13 kapısının önünde bulunan izden, daha önce bu kapının tuğla duvar ile kapatıldığı anlaşılmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.116).

Kp17 (EK-3. Resim 3.170) ile Kp19 (Bkz. EK-3. Resim 3.126) kapısının iki yanından su kanalının devam etmesi, kapıların ekleme olduğuna işaret etmektedir.

Pencereler

Yapıda; ekleme ve değişikliklerle birlikte 10 farklı tipte pencere bulunmaktadır. Pencereler, Px şeklinde kodlanmıştır. Pencerelerin yerleri, biçim ve boyutları "4.2.2. Dış tanımlama" ve "4.2.3. İç tanımlama" bölümlerinde ve tablolarında detaylı olarak anlatılmıştır. P1, P2, P7, P8, P9, P10 pencereleri ekleme bölümlere ait olan pencerelerdir.

P3 penceresi; Z04 soyunmalığında bulunmaktadır ve beşik kemerli alt pencere olmasıyla dikkati çekmektedir (Bkz. EK-3. Resim 3.41). Üzengi çizgisi zeminden 2,36 m, tepe noktası 2,96 m, alt kotu ise 1,08 m yüksekte olan pencerede kasa ve kanat bulunmamaktadır.

P4 penceresi; Z04 soyunmalığında bulunan, beşik kemerli üst penceredir (Bkz. EK-3. Resim 3.50). Üzengi çizgisi zeminden 4,74 m, tepe noktası 5,03 m, alt kotu ise 3,87 m yüksekte olan pencerede bugün kasa ve kanat bulunmamaktadır. Hamamın 1978 tarihli envanter fişinde yer alan fotoğrafta; bu pencerenin dıştan tek kanatlı, çıtalı bir ahşap pencere ile kapalı olduğu görünmektedir (EK-3. Resim 3.171).

P5 penceresi; Z14 halvet mekânında bulunan, sıcak su deposuyla bağlantılı kontrol penceresidir. Beşik kemerli bu pencere içinde 3 adet taş basamak bulunmaktadır. Üzengi çizgisi zeminden 1,76 m, tepe noktası 2,01 m, alt kotu ise 0,60 m yüksekte olan pencerede kasa ve kanat bulunmamaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.99).

P6 kontrol penceresi; Z19 su deposunda bulunmaktadır. İçten beşik kemerli dıştan ise ahşap lentolu dikdörtgen biçimindedir (EK-3. Resim 3.172). Bir sıra taş bir sıra tuğla ile oluşan almaşık düzen görülen pencere, yol kotundan aşağıda kalması nedeniyle taş, toprak ve moloz ile dolmuştur. Bu nedenle açıklığın nerde bittiği belirlenememiştir.

Işıklıklar

Z04 soyunmalık kubbesinde, Z05 aralık tonozunda, Z11 ılıklık tonozunda; Z12, Z13, Z14 halvet kubbelerinde, Z17 sıcaklık tonozunda, Z18 sıcaklık kubbesinde, Z19 soğuk su deposunda ışıklık bulunmaktadır. Bütün ışıklıkların üstü bugün açık durumdadır.

Z04 soyunmalık kubbesi (K1) ortasında, çapı içten 0,85 m olan dairesel ışıklık bulunmaktadır. İçten dışa doğru daralan ışıklık, kubbe üzerine pişmiş toprak künk yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur (EK-3. Resim 3.173). Bu künk üstünde bulunan 3 sıra kare biçimindeki tuğlalar, bugün bulunmayan ışık fenerine ait olmalıdır.

Z05 aralık tonozu (Tn1) sırtında, 3 adet ışıklık bulunmaktadır. Güneyde bulunan ışıklık, 0,57 x 0,73 m boyutlarında olup içten elips biçimindedir. İçten dışa doğru daralan ışıklık, dışta dairesel biçimlidir. Toprak damda ışıklığın çevresi; tuğla ile dikdörtgen biçimde örülerek, 0,85 m yükseltilmiştir (EK-3. Resim 3.174). Tonozun ortasında, 0,81 m çapında dairesel ışıklık bulunmaktadır. İçten dışa doğru daralan ışıklığın çevresi toprak damda, tuğla ile kare biçimde örülerek, 0,90 m yükseltilmiştir (EK-3. Resim 3.175). Tonozun kuzeyinde, duvarın önünde yer alan ışıklık ise taşıyıcı kemerin ortasından geçmesi nedeniyle sonradan açılmış olmalıdır.

Z11 ılıklık tonozu sırtında 4 adet ışıklık bulunmaktadır. İçten dışa doğru daralan ışıklıklar, içte elips dışta ise dairesel biçimlidir. Toprak dam üzerinde bu ışıklıklar, tuğla ile kare biçiminde çevrelenmiştir. Güneyde iki adet ışıklık yer almaktadır. Ortada bulunan ışıklık, 0,60 m x 0,67 m boyutlarındadır. Kare biçimli yükselen kısmı, 0,77 m'dir. Doğu yönünde bulunan ışıklık ise 0,80 m x 0,65 m boyutlarında olup dışta kare biçimli yükselen kısım 0,89 m'dir (EK-3. Resim 3.176). Tonoz sırtının ortasında bulunan ışıklık 0,95 m x 0,83 m boyutlarında olup dışta kare olarak yükselen kısmı 0,85 m'dir (EK-3. Resim 3.177). Kuzeyde bulunan ışıklık, 0,69 m x 0,50 m boyutlarında olup, dışta kare biçimli yükselen kısmı 0,73 m'dir (EK-3. Resim 3.178).

Z12 halvet mekânı kubbesi (K2) ortasında, 0,74 m çapında dairesel bir ışıklık yer almaktadır. İçten dışa doğru daralan ışıklık; toprak dam üzerinde tuğla malzeme ile kare biçiminde çevrelenmiş olup kare kısmın yüksekliği 0,50 m'dir (EK-3. Resim 3.179).

Z13 halvet mekânı kubbesi (K3) ortasında, 0,65 m çapında dairesel bir ışıklık yer almaktadır. Bu ışıklık etrafında radyal tertiple sıralanan, 0,25 m çapında 6 adet dairesel ışıklık yer almaktadır. İçten dışa doğru daralan ışıklıklar, kubbe üzerine pişmiş toprak künk yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Işıklıkların bir kısmı toprak dam üzerinde beton malzeme ile 20 cm yükseltilmiş olup diğerleri toprak damla aynı seviyededir (EK-3. Resim 3.180).

Z14 halvet mekânı kubbesi (K4) ortasında; 0,42 m çapında dairesel bir ışıklık yer almaktadır. Bu ışıklık etrafında radyal tertipte iki sıra, 20-30 cm çaplarında, ilk sırada 4 adet, ikici sırada 6 adet dairesel ışıklık yer almaktadır. İçten dışa doğru daralan ışıklıklar, kubbe üzerine pişmiş toprak künk yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Işıklıkların bir kısmı toprak dam üzerinde beton malzeme ile 20-40 cm yükseltilmiş olup diğerleri toprak damla aynı seviyededir (EK-3. Resim 3.181).

Z17 sıcaklık tonozu (Tn5) mihveri üzerinde sıralanmış 10 adet ışıklık bulunmaktadır. Ortada yer alan kare biçimli ışıklığın bir kenarı 0,50 m olup toprak dam üzerinde tuğla malzeme ile dikdörtgen biçimde 0,49 m yükselmektedir (EK-3. Resim 3.182). Bu ışıklığın güneyinde 5, kuzeyinde ise 4 adet 14-20 cm çapında dairesel ışıklık bulunmaktadır. İçten dışa doğru daralan dairesel ışıklıklar, tonoz üzerine pişmiş toprak künk yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Işıklıkların bir kısmı toprak dam üzerinde beton malzeme ile 20-40 cm yükseltilmiş olup diğerleri toprak damla aynı seviyededir (EK-3. Resim 3.183).

Z18 sıcaklık mekânı kubbesi (K5) ortasında, 0,62 m çapında dairesel bir ışıklık bulunmaktadır. Bu ışıklık etrafında, radyal sıralanmış 22-25 cm çapında 5 adet dairesel ışıklık yer almaktadır. Kubbe eteğinde ise aksiyal yerleştirilmiş; 0,51m x 0,44 m boyutlarında dikdörtgen biçiminde bir adet, 0,20 m çapında dairesel 3 adet ışıklık bulunmaktadır. Kubbe üstünde, kare biçimli ışıklığın çevresi tuğla örülü olup 25 cm yükseltilmiştir (EK-3. Resim 3.184). Dairesel ışıklıklar, tuğla kubbe üzerine 2 cm kalınlığında pişmiş toprak künklerin yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Kubbe ortasında bulunanlar, 15-20 cm pişmiş toprak künklerle yükseltilmiş olup bazılarının üstü çimentolu sıva ile kaplanmıştır (EK-3. Resim 3.185). Diğer ışıklıkların pişmiş toprak künkleri ise tahrip olmuştur. Kubbe eteğindeki dairesel ışıklıklar ise kubbe yüzeyi ile aynı seviyededir (EK-3. Resim 3.186).

Z19 su deposu kubbesi (K6) ortasında bulunan dairesel ışıklık, 0,48 m çapındadır. Bu ışıklığın üzeri bugün bitkilerle kapanmıştır (EK-3. Resim 3.187).

Tüteklik ve aydınlık bacaları

Hamamda, duvar içinde yükselen tütekliklerden bugün sadece ikisi tespit edilebilmiştir. Hamamın 1978 tarihli envanter fişinde yer alan bir fotoğrafta, Z18 sıcaklık dış duvarı

üzerinden bir tüteklik bacası görünmekte fakat bu baca bugün bulunmamaktadır (EK-3. Resim 3.188).

Z05 aralık mekânı doğu duvarında (Dv3), tüteklik bacası açığa çıkmıştır. Hamam üzerinde çapı 0,35 m ölçülen bu baca, toprak dam kotuyla aynı seviyede bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.189). Sözü edilen envanter fişinde bu bacanın beton malzeme ile silindir biçiminde yükseltilmiş olduğu görülmektedir (Bkz. EK-3. Resim 3.171).

Z11 ılıklıktan Z17 sıcaklığa geçiş sağlayan Kp13 kapısı üzerinde; bir kenarı 0,41 m olan kare plânlı aydınlık bacası bulunmaktadır. Bu baca; 2,60 m kare yükselerek, üzerine yerleştirilmiş içten dışa doğru daralan dairesel künk ile de 0,45 m yükselmektedir (EK-3. Resim 3.190).

Saçaklar

Hamamda; ahşap, kirpi ve düz tuğla olmak üzere 3 tür saçak bulunmaktadır.

Z01 ve Z02 giriş mekânları üstünü örten kırma çatıda, 0,50-0,70 m genişliğinde ahşap saçak bulunmaktadır.

Z04 soyunmalığı beden ve kasnak duvarları, 5 cm yüksekliğindeki tuğla saçak silmesi ile sonlanmaktadır (EK-3. Resim 3.191). Bu tuğlaların çoğu bugün bulunmamaktadır.

Z18 sıcaklığı kasnak duvarları 3 sıra tuğla saçak silmesi ile sonlanmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.20). En alttaki kirpi saçak silmesi üzerinde iki sıra düz tuğla saçak silmesi bulunmaktadır. Tuğla yükseklikleri 5 cm olup bir kısmı bugün bulunmamaktadır.

Sekiler

Hamamda, Z04 soyunmalık, Z11 ılıklık; Z12, Z13, Z14 halvet, Z18 sıcaklık mekânlarında sekiler bulunmaktadır.

Z04 soyunmalık mekânı batı, kuzey ve güney duvarları önünde; 7 cm yüksekliğinde sekiler bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.192). Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmalarında, batı

duvarı önünde bulunan sekiden numune alınmıştır (Bkz. EK-9). Analiz sonucu, seki malzemesinin sıva olduğu ve "5.2.1. Düşey taşıyıcı elemanlar, Duvarlar" başlığı altında bahsedilen gruplandırmada, "Sıva Gr3" içinde yer aldığı tespit edilmiştir.

Z11 ılıklık mekânının kuzey ve güney yönünde, mekânı üçe ayıran sekiler yer almaktadır (EK-3. Resim 3.193). Kuzeyde bulunan sekinin döşemesi, mermer kaplama olup 15 cm yüksekliğindedir. Güney duvarı, batı ve doğu güney yönünde bulunan kurna izleri, güney sekisinin yıkanma amaçlı olarak kullanıldığını işaret eder. Yıkanma sekisi 5 cm yüksekliğinde olup dökme mozaik kaplamadır.

Z12 halvet mekânı seki düzeni özgün olup yakın tarihte dökme mozaik ile kaplanmıştır. Mekânın batı, kuzey ve doğu duvarları önünde bulunan bu sekiler, 3-5 cm yükseklikte dir. (EK-3. Resim 3.194).

Z13 halvet mekânında; batı, doğu ve güney duvarları önünde mermer kaplama sekiler bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.195). 10 cm yüksekliğindeki sekilerin mermer kaplama kalınlığı 2 cm'dir. Özgün sıva sekinin mermer kaplandığı, mermerdeki tahribat nedeniyle tespit edilmiştir.

Z14 halvet mekânında, batı, doğu, güney duvarlarında önünde sekiler yer almaktadır (EK-3. Resim 3.196). 5-10 cm yüksekliğindeki sekiler, duvar sıvaları ile eş malzemeden yapılmıştır.

Z18 sıcaklık mekânı eyvanlarında ve orta mekân duvarları önlerinde; birbirleriyle bağlantılı, 11-18 cm yükseklikte mozaik kaplı sekiler bulunmaktadır (EK-3. Resim 3.197). Orta mekân döşemesinden yükseltme amacıyla yapılmış eyvan sekileri üzerinde yıkanma sekisi bulunmamaktadır.

Kurnalar

Hamamda bugün 11 adet mermer kurna, 13 adet ekleme mozaik kurna bulunmaktadır. Bu kurnalar, bulunduğu mekânın ve duvarın kodlandırılmasındaki sıraya göre Kux şeklinde kodlandırılmıştır. Her bir mermer kurna; farklı biçimde veya aynı biçimde fakat farklı boyutta olmasından dolayı farklı kod numarasına sahiptir.

Z17 ve Z18 sıcaklık mekânlarına ait kurnalara sadece sıcak su akıtılmış iken halvet mekânlarına ait kurnalara hem sıcak hem de soğuk su akıtılmıştır.

Z11 ılıklık mekânında; yıkanma sekisi ortasında 2 mermer ve 2 mozaik kurna bulunmaktadır.

Ku1 kurnası; dairesel plânlı, içi yarım küre biçiminde olup kaidesi dairesel kesitlidir (Bkz. EK-3. Resim 3.73).

Ku2 kurnası; köşeleri pahlı dörtgen plânlıdır. Mermer kurnanın iki yanında dairesel plânlı ters koni biçiminde sabunluk konsolları bulunmaktadır. Pahlı yüzeylerin alt kısımlarında üçgen prizmalar yer almaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.74).

Ku3 ve beşgen Ku4 kurnaları mozaiktir (Bkz. EK-3. Resim 3.75-3.76).

Z12 halvet mekânında, seki ortalarında 3 adet mermer kurna bulunmaktadır.

Ku5 kurnası, altı kenarlı çokgen plânlı olup kurna içi yarım küre biçimindedir (Bkz. EK-3. Resim 3.84). Başlıklı kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalı olup üzerinde üst üste iki musluk izi bulunmaktadır.

Ku6 kurnası, altı kenarlı çokgen plânlı olup kurna içi yarım küre biçimindedir (Bkz. EK-3. Resim 3.85). Kurna, seki içine gömülmüştür ve ayna taşı sökülmüştür. Kurna üzerinde, üst üste iki sıra su kanalı açığa çıkmıştır.

Ku7 kurnası, altı kenarlı çokgen plânlıdır. Kurna içi de altı kenarlı çokgen plânlıdır ve tabanı düzdür (Bkz. EK-3. Resim 3.86). Kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalı olup üzerinde üst üste iki musluk izi bulunmaktadır.

Z13 halvet mekânında, seki ortalarında 1 mozaik, iki mermer kurna bulunmaktadır.

Ku8 kurnası; zeminden 25 cm yükseklikteki mermer kurna üzerine aynı biçimde ve dökme mozaik malzeme ile yeniden yapılmıştır. Altı kenarlı çokgen plânlıdır (Bkz. EK-3. Resim 3.93). Ayna taşı yüzeyi yakın tarihte sıvandığından musluk izi tespit edilememiştir.

Ku9 kurnası, dairesel plânlıdır. Mermer kurnanın içi yarım küre biçiminde olup kaidesi yekpare, dairesel kesitlidir (Bkz. EK-3. Resim 3.94). Kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalıdır ve üzerinde iki musluk izi bulunmaktadır.

Ku10 kurnası, altı kenarlı çokgen plânlıdır (Bkz. EK-3. Resim 3.95). Mermer kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalı olduğundan musluk izi tespit edilememiştir.

Z14 halvet mekânında, seki ortalarında üç adet mermer kurna bulunmaktadır.

Ku11 kurnası dairesel plânlı olup iki yanda dairesel plânlı ters koni biçimindeki sabunluk konsolları ve silindirik bir kaidesi bulunmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.102). Bu kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalıdır.

Ku12 kurnasının köşeleri pahlı dörtgen biçimindeki plânı, iki yanda dairesel plânlı ters koni biçimindeki sabunluk konsolları bulunmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.103). Pahlı yüzeylerin alt kısımlarında üçgen prizmalar yer almaktadır. Bu kurnanın sol sabunluğu kırılmıştır. Kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalıdır. Bu kurna Ku2 kurnası ile aynı tiptedir.

Ku13 kurnası, altı kenarlı çokgen plânlıdır. Kurnanın ayna taşı yüzeyi sıvalıdır (Bkz. EK-3. Resim 3.104). Bu kurna Ku10 kurnası ile aynı tiptedir.

Z17 halvet mekânında mozaik Ku4 kurnasından 4 adet bulunmaktadır. Kurnaların hemen üzerinde, bir sıra su kanalı yer almaktadır (EK-3. Resim 3.198).

Z18 sıcaklık mekânı eyvanlarında bir adet mermer, 6 adet Ku4 mozaik kurnası bulunmaktadır.

Ku14 kurnası; elipse yakın plânlı, mermer kurnadır. Yekpare mermer kurna, yere açılı bir şekilde inmektedir. Ayna taşı ve izi bulunmayan kurnanın hemen üstünden su kanalı başlamaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.127).

Z18-b eyvanı kuzeybatı duvarı (Dv4) üzerindeki mozaik kurna, üstünde yarım daire şeklinde ayna taşı izine rastlanmaktadır (EK-3. Resim 3.199). Bu ayna taşı üzerinde ise

metal bir musluk izi bulunmaktadır. Eyvanlarda bulunan diğer kurnalarda, ayna taşı izine rastlanmamıştır.

Nişler

Hamamda üç adet niş bulunmaktadır. Nişler, Nx şeklinde kodlanmıştır.

N1 nişi, Z04 soyunmalık mekânı güney duvarında yer almaktadır (EK-3. Resim 3.200). Yarım kubbe biçiminde örtülü havlu kurutma nişi zemini bugün toprak dolmuştur ve yere gömülü olması gereken ocak bugün bulunmamaktadır.

N2 nişi; Z13 halvet mekânı kuzey duvarında yer alan, alt kotu zeminden 0,85 m yükseklikte bulunan lambalık nişidir. Eni 0,79 m, yüksekliği 0,73 m olan niş, beşik kemerlidir.

N3 nişi, Z11 ılıklık mekânını Z17 halvet mekânına bağlayan kapı açıklığının (Kp13) güney duvarında yer almaktadır. Niş içinde harçla yapılmış bir kurna yer almaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.120). Bu nişin, tüteklik kanalının açığa çıkması sonucu kurna nişi olarak biçimlendirildiği düşünülmektedir.

Havuz

Yapıda günümüze ulaşan tek havuz, erkekler hamamı Z04 soyunmalık mekânı ortasında bulunan onikigen prizma biçimindeki mermer su haznesidir (Bkz. EK-3. Resim 3.54). Çapı 0,94 m olan onikigen prizma biçimindeki haznenin ortasındaki boşlukta burada bulunduğunu açıklayan, şadırvana su sağlayan kanal yer almaktadır. Hazne içine dolan suyun tahliyesi için ise hazne altında tahliye deliği ve kenarında kanal bulunmaktadır.

Hamamın toprak damında, silindirik bir kaidenin taşıdığı dairesel bir çanağa rastlanmıştır. Günümüze bir parçası ulaşmış olan bu eleman, su haznesinin ortasındaki şadırvan olmalıdır. Kaidenin ortasında çanak merkezinden suyun fışkırmasına olanak sağlayan kanal ve çanak kenarlarında suyun akmasını sağlayan metal elemanlı delikler bulunan şadırvanın yüzeyinde bulunan beyaz ve camgöbeği boyanın su haznesi üzerindeki iki katman boya ile aynı renkte olması, havuzun parçası olduğunu kanıtlamaktadır.

Z18 sıcaklık mekânı göbek taşı üzerinde köşeleri pahlı kare biçimli eleman, şadırvana ait bir iz olmalıdır. Bu şadırvana ait su haznesinin; Z20 ılıklık mekânında beton yükselti içindeki dairesel kurna olduğu düşünülmekte; su hazneleri üzerinde bulunan kanalın ve tahliye deliğinin bu elemanda bulunması, bunu kanıtlar niteliktedir (Bkz. EK-3. Resim 3.141).

Göbek taşı

Z18 Sıcaklık mekânı merkezinde bir kenarı 1,25 m olan mozaik kaplama göbek taşı, yapıdaki tek örnektir (Bkz. EK-3. Resim 3.128). Göbek taşının ortasında bulunan 0,90 m x 0,90 m boyutlarındaki iz, burada bir şadırvanın varlığına işaret etmektedir.

Yapının taşıyıcı, mimari elemanlarında ve bu elemanların yüzeylerinde kullanılan malzemeler; plân, kesit ve cepheler üzerine, lejantlar yardımı ile işlenmiştir (EK-2 Şekil 2.1-2.13).

5.4. Değişim ve Bozulmalar

Yapıdaki değişim ve bozulmalar; 3 başlık altında incelenerek plân, kesit ve cepheler üzerine lejantlar yardımı ile işlenmiştir (EK-2. Şekil 2.14-2.26). Bunlar insan kaynaklı, doğal etkenler kaynaklı ve diğer nedenlere bağlı bozulmalardır.

İnsan kaynaklı bozulmalar; kötü kullanım, bakımsızlık, bilinçsiz onarım, define arama amaçlı tahribat gibi nedenlere bağlı olarak yapılan ekleme, duvarlarda yeni kapı ve pencere açma, kaldırma, değiştirme, yerini değiştirme, tahrip etme ya da kırma, tuğla, briket gibi uyumsuz malzeme ile onarım, çimento sıva, boyama, islenme ve kirlenme; döşemelerin mozaik, beton ya da mermer kaplanmasıdır.

Z04 soyunmalığın önüne giriş mekânları ve soyunmalığın eklenmesi, Z17 ve Z18 sıcaklık mekânları arasına açılan kapı, Z18 sıcaklık mekânı ortasındaki havuzun kaldırılması, özgün kurnaların değiştirilmesi, pişmiş toprak künkten yapılan su kanallarının tahrip edilmesi, bazı duvar yüzeylerinin çimento malzeme ile sıvanması, özgün döşemelerin dökme mozaik kaplanması insan kaynaklı bozulmalara verilebilecek örneklerdir.

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar; mevsimlere göre değişiklik gösteren hava olaylarının neden olduğu uzun süreli bozulmalardır. Hamamların işlevinden kaynaklanan su ve nem de doğal etkenlerden kaynaklı bozulmaları fazlalaştırmıştır.

Nemlenme, ıslanma ve kuruma, donma ve erime, sıcaklık değişimleri, yer altı sularının temelden yapı bünyesine taşınması, rüzgâr gibi nedenler; cepheler, üst örtüler ve iç mekânlardaki yapı malzemelerinin aşınmasına, yüzey kaybına, harç boşalmasına, renk değişimine, bitki oluşumuna, toprak birikmesi ve moloz yığını oluşumuna; sıvalarda ise ayrışma veya kabarmaya ve dökülmeye neden olmaktadır.

İnsan ve doğal etkenlerin yanı sıra yapının inşasında seçilen hatalı malzeme ve işçilik, yapının zemin durumu, deprem gibi birçok nedenden kaynaklanabilecek sorunlar, "diğer nedenlere bağlı bozulmalar" başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu bozulmalar; noktasal malzeme kaybı olan koparak veya kırılarak yok olma; derin oyuk ya da delik, strüktürel çatlak ve yok olan elemanlardır.

6. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA

Karşılaştırmalı çalışmanın amacı; Güpür Hamamı'nda zamanla özgünlüğünü kaybeden, değişen, eklenen, kısmen yıkılan ya da yok olan elemanların; aynı dönem, aynı yöre, aynı üsluptaki diğer örneklerle karşılaştırılarak, restitüsyon için gerekli bilgileri elde etmektir.

Güpür Hamamı'nın karşılaştırmalı çalışması için aynı yöreye ait Çorum, Amasya, Kastamonu, Sivas Divriği ve Kayseri'den birer, Tokat ve çevresinden üç adet; farklı yöreye ait Niğde çevresinden iki adet, Konya Beyşehir'den bir adet olmak üzere on bir adet hamam incelenmiştir. Bunlardan yedisi çifte, dördü tek hamamdır.

13. Yüzyıla ait Bekir Çavuş Hamamı, Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı, Ağızkarahan Köyü Hamamı, Pervane Hamamı, Vakıf Hamamı, Süleyman Bey Hamamı; 14. Yüzyıla ait Mustafa Ağa Hamamı; 15. Yüzyıla ait Mustafa Bey Hamamı, İbrahim Bey Hamamı, Taceddin İbrahim Paşa Hamamı; 16. Yüzyıla ait Ali Paşa Hamamı incelenmiştir. Tablolar oluşturularak hamamların çözümlemeleri yapılmış; S. Eyice'nin sıcaklık tipleri sınıflandırmasındaki yeri belirlenmiş [12]; kent içindeki dağılımı belirtilmiş; Güpür Hamamı'yla benzer özellik gösteren ve hamamda yok olan elemanlar ile benzer özellik gösterenler karşılaştırılmıştır.

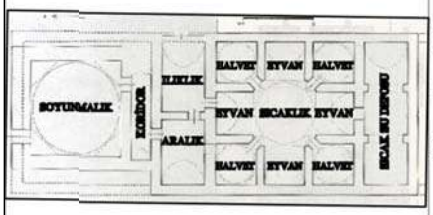
6.1. Bekir Çavuş Hamamı

Sivas'ın Divriği ilçesinde, Ulu Cami'nin güneybatısındaki yamaçta ve camiye yakın yolun kenarındadır. 1910 yıllarına kadar çalıştığı bilinen bu hamam bugün toprağa gömülü bir harabe haline gelmiştir [15].

Bekir Çavuş Hamamı; kuzey, güney doğrultusunda, dikdörtgen bir alan üzerinde, tek hamam olarak inşa edilmiştir. Soyunmalık mekânına giriş kuzeydeki cümle kapısından sağlanmaktadır. Örtüsü yıkılan soyunmalık mekânı, köşelerde sivri kemerli tromplar ile bunların aralarında yer alan sivri kemerlere oturan bir kubbeyle örtülüydü. Soyunmalığın güney duvarındaki bir kapı ile sivri tonozlu koridora geçilmektedir. Bu mekânda, helânın bulunduğu düşünülmektedir (Çizelge 6.1) [15].

Çizelge 6.1. Karşılaştırmalı çalışma-Bekir Çavuş Hamamı çözümleme tablosu

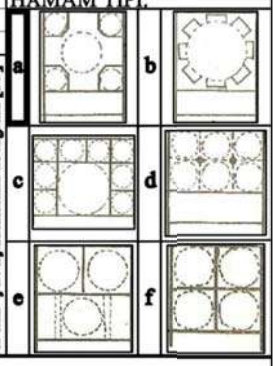
BEKİR ÇAVUŞ HAMAMI				HAMAM NO: 1
YERİ:	Sivas/Divriği	YAPIM TARİHİ:	1228 ?	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	B	TÜRÜ:	Tek hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	–	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Kullanılmıyor.	

Hamam rölöve planı [15]

Bekir Çavuş Hamamı fotoğrafı [35]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

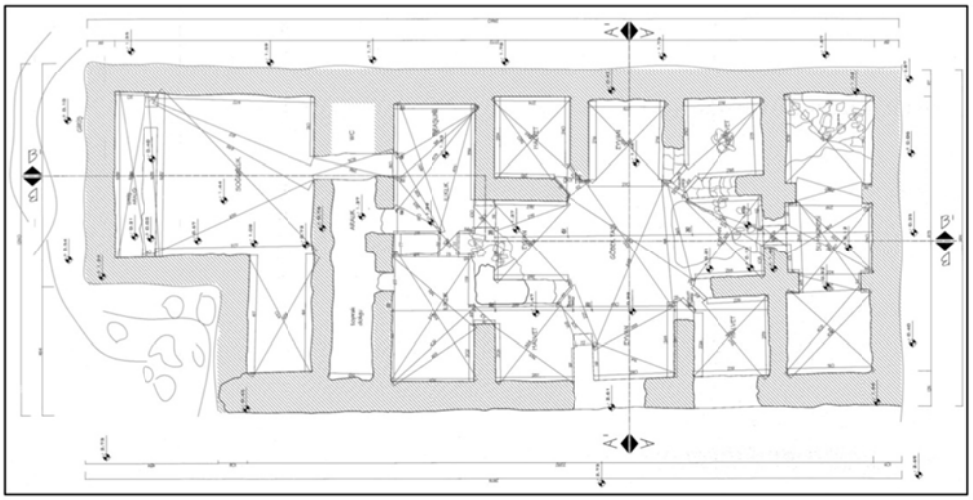
PLAN BİLEŞENLERİ			PLAN BİLEŞENLERİ		
SOYUNMALIK	Plân boyutu	6,50 x 6,70	SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	
	Üst örtü	Kubbe ?		Üst örtü	
	Geçiş elemanı	Tromp ?		Işıklık	
	Işıklık	B		Pencere	
	Pencere	B	SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	3,10 x 10,00
	Kapı	+		Üst örtü	Sivri tonoz
	Havlu kurutma nişi	B		Işıklık	+
	Seki	B		Pencere	+
	Şadırvan	B	KÜLHAN	Plân boyutu	B
	Ahşap soyunmalık	B		Üst örtü	**Tonoz**
ARALIK	Plân boyutu	3,00 x 4,00		Işıklık	B
	Üst örtü	Sivri tonoz		Pencere	B
	Geçiş elemanı			Kapı	B
	Işıklık	B	YAPI MALZEMESİ		
	Helâ-Tıraşlık	+ ?	SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş ve ince yonu taş
	Kapı	+		Üst örtü	Moloz taş
ILIKLIK	Plân boyutu	3,00 x 5,50		Geçiş elemanı	Moloz taş
	Üst örtü	Sivri tonoz		Zemin	B
	Geçiş elemanı	B	ARALIK	Duvar	Moloz taş ve ince yonu taş
	Işıklık	B		Üst örtü	Moloz taş
	Helâ-Tıraşlık	–		Geçiş elemanı	
	Kurna	B		Zemin	B
	Seki	+ ?	ILIKLIK	Duvar	Moloz taş ve ince yonu taş
	Kapı	+		Üst örtü	**Moloz taş**
HALVET	Plân boyutu			Geçiş elemanı	
	Üst örtü			Zemin	**B**
	Geçiş elemanı		HALVET	Duvar	
	Işıklık			Üst örtü	
	Kurna			Geçiş elemanı	
	Seki			Zemin	
	Niş		SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş + ince yonu taş
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	B		Üst örtü	Moloz taş
	Üst örtü	Kubbe		Geçiş elemanı	Moloz taş
	Geçiş elemanı	Pandantif		Zemin	B
	Işıklık	B	SICAKLIK / EYVAN	Duvar	Moloz taş ve ince yonu taş
	Kurna	B		Üst örtü	Moloz taş
	Seki	B		Geçiş elemanı	
	Göbek taşı	B		Zemin	B
	Kapı	+	SICAKLIK / HALVET	Duvar	Moloz taş ve ince yonu taş
SICAKLIK / EYVAN	Plân boyutu	2,80 x 2,70		Üst örtü	Moloz taş
	Üst örtü	Sivri tonoz		Geçiş elemanı	Moloz taş
	Geçiş elemanı	B		Zemin	B
	Işıklık	B	SOĞUK SU DEPOSU	Duvar	
	Kurna	B		Üst örtü	
	Seki	B		Geçiş elemanı	
SICAKLIK / HALVET	Plân boyutu	2,90 x 2,90		Zemin	
	Üst örtü	Kubbe	SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş ve ince yonu taş
	Geçiş elemanı	Tromp		Üst örtü	Moloz taş
	Işıklık	B		Geçiş elemanı	
	Kurna	B		Zemin	B
	Seki	B	KÜLHAN	Duvar	B
	Kapı	+		Üst örtü	**Moloz taş**
				Geçiş elemanı	B
				Zemin	B

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: **Kesin veya özgün değildir.**

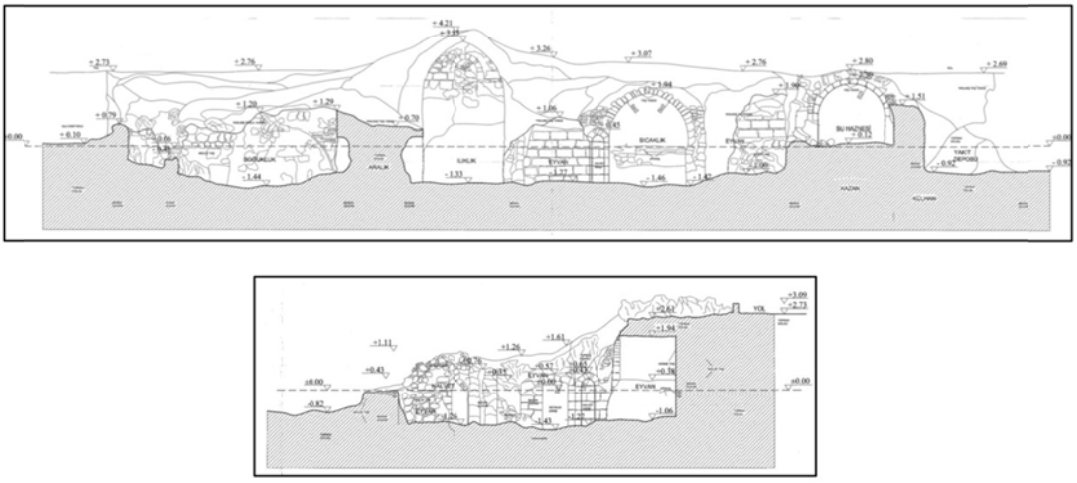
Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.1.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Bekir Çavuş Hamamı çözümleme tablosu

BEKİR ÇAVUŞ HAMAMI (BAHREM ŞAH HAMAMI)			HAMAM NO: 1
YERİ:	Sivas/Divriği	YAPIM TARİHİ:	1228 ?
BANİSİ:	B	TÜRÜ:	Tek hamam
ONARIM-RESTORASYON:	–	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Kullanılmıyor.

Bekir Çavuş Hamamı rölöve plânı [35]

Bekir Çavuş Hamamı kesitleri [35]

Bekir Çavuş Hamamı cephe fotoğrafları [35]

Koridorun güney duvarından, sivri tonoz örtülü aralığa geçilmektedir. Düzgün dikdörtgen bir plân göstermeyen bu mekân, güney duvarının ortasındaki bir dişle kademelendirilerek doğu bölümü daha dar tutulmuştur. Aralığın batısındaki bir kapı ile ılıklığa geçilmektedir. Bu mekânın döşemesi ve sekiler tahrip olduğundan özgün durumları bilinmemektedir [21]. Ilıklığın güneyinde yer alan kapı ile haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli sıcaklık mekânına geçilmektedir. Merkezi kubbe pandantif geçişli kubbe ile örtülü olup, eyvanlar sivri tonoz örtülüdür. Halvetler ise tromp geçişli kubbelerle örtülüdür. Güney eyvanında, sıcak su deposuna açılan pencere bulunmaktadır. Bu depo, kesme taş pilastrlara oturan eşit aralıklı iki sivri kemerin desteklediği sivri tonozla örtülüdür. Külhan tonoz örtülü olup bu tonozu; su deposunda olduğu gibi; hemen hemen eşit aralıklarla duvar önlerine yerleştirilen pilastrların taşıdığı kemerler desteklemektedir [15].

Soyunmalık önündeki mekânın geç devirlerde yapıldığı, ahşap tavanlı, daha büyük bir mekân iken harap olan eski soyunmalık mekânının, tadilât neticesinde kubbeli bir soyunmalık haline dönüştürüldüğü ve koridorun eklendiği düşünülmektedir [15]. Bekir Çavuş Hamamı'na ait karşılaştırmalı çalışma tablosunda (Bkz. Çizelge 6.1), geç devirlere ait olduğu düşünülen soyunmalık önündeki mekân ile koridora yer verilmemiş, koridorda bulunduğu düşünülen helâ ise aralık mekânında işlenmiştir.

6.2. Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı

Hunad Hamamı, Kayseri'nin merkezinde, İçkale'yi çeviren ikinci surun dışında ve Hunad Camii'nin batısında, manzume içinde yer almaktadır [15]. 1969-70 yıllarında restorasyonu yapılan hamam, bugün özgün işlevinde kullanılmaktadır (Çizelge 6.2).

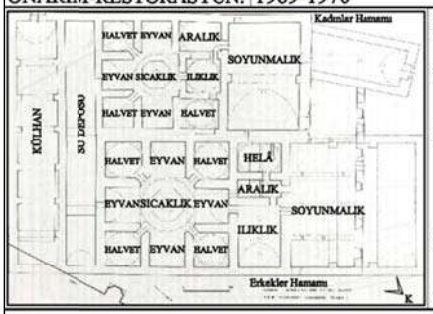
Yapının kuzeydoğu bölümünde erkekler hamamı, güneybatı bölümünde kadınlar hamamı bulunmaktadır. Bu iki bölümün ayrı zamanlarda yapılmış olduğu, düzeninden anlaşılmaktadır. 1238 yılında cami inşa edilirken, erkekler kısmı soyunma mekânı ile külhanın doğu köşesinin kesilerek küçültülmesi erkekler bölümünün bu tarihten önce yapıldığını göstermektedir. Kadınlara ait bölümün erkeklerin sonradan kesilmiş soyunma mekâna göre ayarlanmış olması, kadınlar hamamının sonradan inşa edildiğini göstermektedir. Bu bölümünün 1238 yılında cami ile birlikte yapıldığı söylenebilir [22].

Çizelge 6.2. Karşılaştırmalı çalışma-Hunad Hamamı çözümleme tablosu

HUNAD (MAHPERİ SULTAN) HAMAMI — HAMAM NO: 2

YERİ:	Kayseri/Merkez	YAPIM TARİHİ:	1238'den önce(e.b.), 1238(k.b.)
BANİSİ:	Mahperi Hatun (k.b.)	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	1969-1970	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

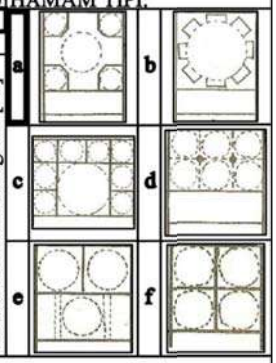
HAMAM TİPİ:

Hunad Hamamı rölöve planı [15]

Hunad Hamamı fotoğrafı [36]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu	3,50 x 13,30 ?	7,70 x 11,50
	Üst örtü	Beşik tonoz	Sivri tonoz
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	–	+
	Pencere	+	+
	Kapı	+	+
	Havlu kurutma nişi	–	–
	Seki	B	+
	Şadırvan	–	–
	Ahşap soyunmalık	–	–
ARALIK	Plân boyutu	1,40 x 4,70	3,00 x 4,40
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Değirmi tonoz	Mukarnas
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	+	–
	Kapı	+	+
ILIKLIK	Plân boyutu	4,50 x 6,60	3,60 x 3,60
	Üst örtü	Sivri tonoz	Kubbe
	Geçiş elemanı		Tromp
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	–	–
	Kurna	B	B
	Seki	+	B
	Kapı	+	+
HALVET	Plân boyutu		3,10 x 4,10
	Üst örtü		Eliptik kubbe
	Geçiş elemanı		Köşe üçgeni
	Işıklık		+
	Kurna		B
	Seki		B
	Niş		+
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Üçgen bingi	Üçgenli bingi
	Işıklık	+	+
	Kurna	B	B
	Seki	B	B
	Göbek taşı	+	+
	Kapı	+	+
SICAKLIK – EYVAN	Plân boyutu	3,70 x 3,70	3,30 x 3,40
	Üst örtü	Sivri tonoz	Sivri tonoz
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	+	+
	Kurna	B	B
	Seki	+	+
SICAKLIK – HALVET	Plân boyutu	3,70 x 3,80	3,20 x 3,20
	Üst örtü	Kubbe	Değirmi tonoz / Kubbe Mukarnas
	Geçiş elemanı	Üçgen bingi	
	Işıklık	+	+ / +
	Kurna	B	B / B
	Seki	+	+ / +
	Kapı	+	+ / +

PLAN BİLEŞENLERİ		
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	
	Üst örtü	
	Işıklık	
	Pencere	
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	B
	Üst örtü	Beşik tonoz
	Işıklık	B
	Pencere	+
KÜLHAN	Plân boyutu	4,25 x 26,20
	Üst örtü	Sivri tonoz
	Işıklık	+
	Pencere	B
	Kapı	B

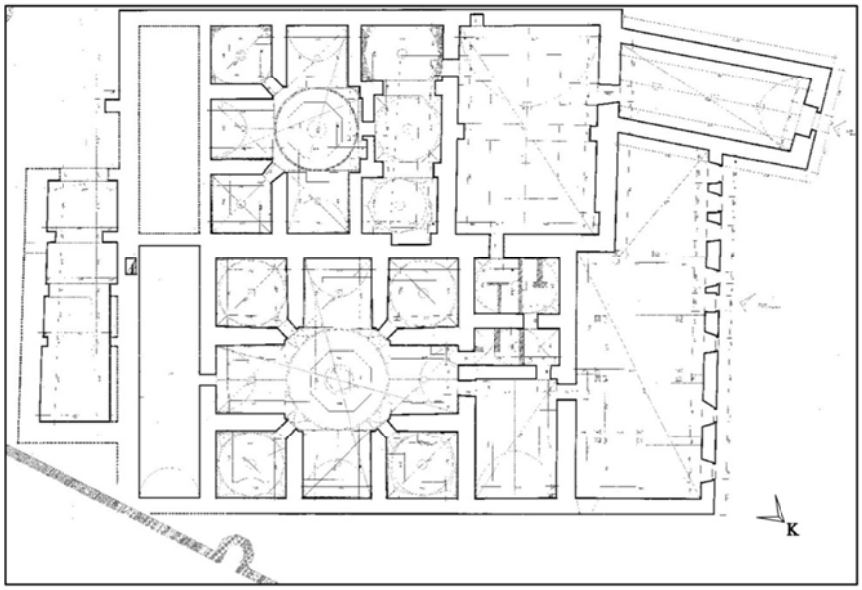
YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü		Moloz taş
	Geçiş elemanı		
	Zemin	Karo mozaik (?) (?	Karo mozaik (?)
ARALIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı		Tuğla
	Zemin	Karo mozaik (?)	Karo mozaik (?)
ILIKLIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Moloz taş	Tuğla
	Geçiş elemanı		Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
HALVET	Duvar		Moloz taş
	Üst örtü		Tuğla
	Geçiş elemanı		Tuğla
	Zemin		Sırlı tuğla
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş+mermer kaplama	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
SICAKLIK – EYVAN	Duvar	Moloz taş+mermer kaplama	
	Üst örtü	Moloz taş	Moloz taş
	Geçiş elemanı		
	Zemin	Mermer	Mermer
SICAKLIK – HALVET	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Moloz taş Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Moloz taş	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Moloz taş	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
● Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
○ Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

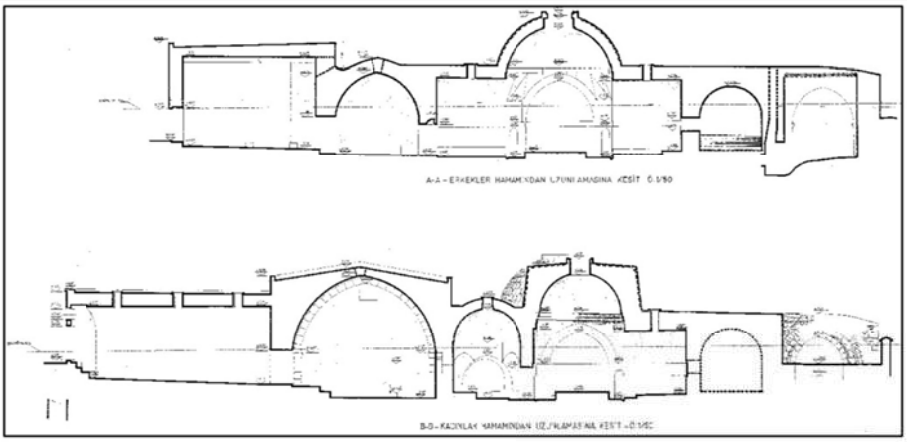
▭ Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
▭ Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.2.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Hunad Hamamı çözümleme tablosu

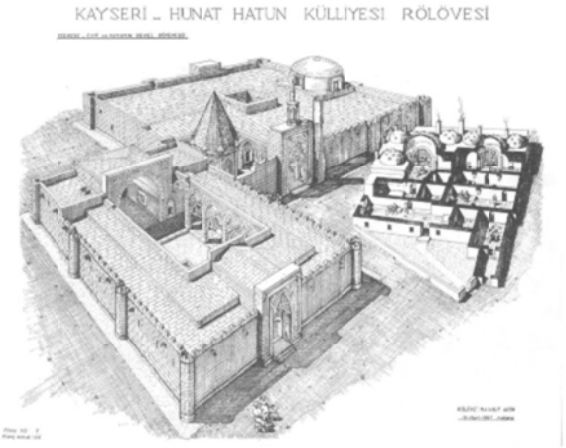
HUNAD (MAHPERİ SULTAN) HAMAMI			HAMAM NO: 2
YERİ:	Kayseri/Merkez	YAPIM TARİHİ:	1238'den önce(e.b.), 1238(k.b.)
BANİSİ:	Mahperi Hatun (k.b.)	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	1969-1970	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

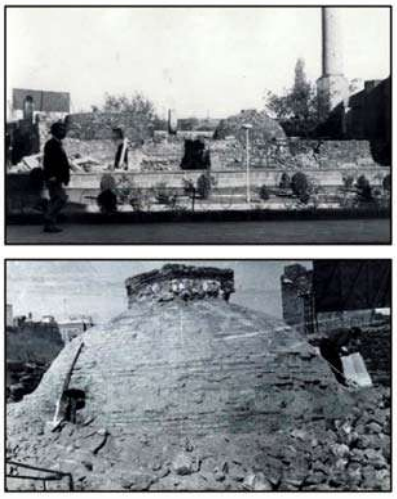
Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı plânı [36]

Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı A-A ve B-B kesiti [36]

Medrese, cami ve hamamın genel görünüşü [37]

Hunad Hamamı fotoğrafları [36]

Erkekler hamamı soyunma mekânına, kuzeybatı cephede bulunan basık kemerli bir kapıdan girilmektedir. Ahşap direklerin taşıdığı ahşap tavanla örtülü mekânın kuzeydoğu ve kuzeybatı duvarlarının üzerinde dikdörtgen alt pencereler bulunmaktadır. Soyunma mekânının güneydoğusundaki bir kapı ile aralığa geçilmektedir. Yanlarda değirmi tonoz ortada eliptik kubbe ile örtülü mekân; bir taraftan helâlara, bir taraftan ise ılıklığa geçiş imkânı sağlamaktadır. Helânın örtüsü ise köşe üçgenleriyle desteklenen ve ortada merkezi ışıklık bulunduran eliptik kubbe ile örtülü olup helâ ve aralık birbirinden tamamen ayrılmıştır. Aralığın kuzeydoğu duvarında bulunan kapı ile ılıklığa geçilmektedir. Sivri tonozla örtülü olan mekânın tonoz sırtında, iki yanda dairesel ortada kare ışıklık bulunmaktadır. Ilıklığın güneyinde yer alan kapı ile haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli sıcaklık mekânı eyvanına geçilmektedir. Mekânın eyvanları sivri tonozla örtülü olup, sırtlarında dairesel ışıklık bulunmaktadır. Güneydoğu eyvanının gerisinde görülen pencere, hamamın sıcak su deposuna açılmaktadır. Merkezî sıcaklık mekânının kubbesi ortasında beş köşeli bir fener deliği bulunmaktadır [15].

Hunad Hamamı'nda cami inşa edilirken küçültülen ve tabloda günümüz boyutlarında işlenen soyunmalık mekânının esas boyutlarının 13,30 x 13,50 m olduğu düşünülmektedir [15]. Erkekler bölümünün eliptik kubbeli helası ise aralığın güneybatısında yer almaktadır ve sonradan açılan bir kapı ile kadınlar bölümüne eklendiği için, tabloda (Bkz. Çizelge 6.2) erkekler bölümü helâsı olarak gösterilmiştir.

Hamamın kadınlar bölümüne, cümle kapısı kuzeye açılan bir soyunma mekânı ile girilmektedir. Bu mekânın hamamın kütlesine bağlantısındaki çarpıklık nedeni ile sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. Bu mekânın güneyinde esas soyunma mekânı yer almaktadır. Soyunmalık, ortasında karşılıklı pilastrlara oturan sivri kemerin desteklediği sivri tonozla örtülüdür. Mekânın aydınlatması, tonoz sırtındaki dikdörtgen ışıklıklar ve doğu ve batı duvarı üzerine açılmış üst pencerelerle sağlanmaktadır. Soyunma mekânın kuzeydoğusunda sonradan açılmış kapı ile helâya; mekânın güneydoğusundaki kapı ile de üzeri mukarnas geçişli eliptik kubbe örtülü aralığa geçilmektedir. Kadınlar bölümüne ait bir helânın bulunmamasından dolayı mekânın nispeten alçak bir duvar ile bölünerek, helâ olarak kullanıldığı düşünülebilir. Aralık mekânının kuzeydoğu yönünde yer alan geniş kemer ile tromp geçişli kubbe ile örtülü ılıklığa, buradan da aynı yönde açılmış diğer kemer ile ılıklık halvetine girilmektedir. Köşe üçgeni geçişli kubbe ile örtülü halvetin girişi karşısına rastlayan duvarda, beşik kemerli bir niş bulunmaktadır [15]. Ilıklığın güneydoğu

duvarından, kubbeli merkezi bir mekân etrafında üç eyvan ve iki köşe halvetli sıcaklığa geçilmektedir. Eyvanlar sivri tonoz ile örtülü olup güneydoğu eyvanın karşı duvarında sıcak su deposuna açılan pencere yer almaktadır. Merkezî sıcaklık mekânının kubbesi ortasında dairesel fener açıklığı bulunmaktadır [15]. Hunad Hamamı'na ait karşılaştırmalı çalışma tablosunda, kadınlar bölümü esas soyunmalığının önünde yer alan mekân, hamama sonradan eklendiği varsayılarak belirtilmemiştir. Aralık mekânında helânın yer alabileceği düşüncesi ise tabloya işlenmiştir.

Hamamın güneydoğusu boyunca uzanan su deposuna bitişik külhan tonozu, eşit aralıklarla, karşılıklı duvarlarda bulunan pilastrların taşıdığı kemerlerle desteklenmiştir [23]. Beşik tonoz örtülü su deposunda, iki kazan ve dolayısıyla külhanda iki ocak bulunmaktadır [15].

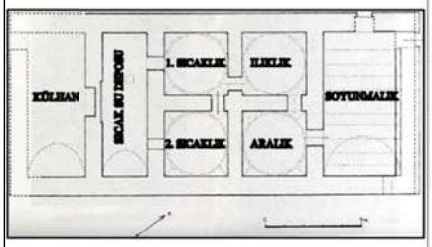
6.3. Ağızkarahan Köyü Hamamı

Niğde'nin Aksaray ilçesine bağlı Ağızkarahan Köyü'nde, Ağızkara Han'ın güneybatısında yer almaktadır. Hamam, bugün harap durumdadır. Dikdörtgen bir alanda yer alan tek hamam; soğukluk, sıcaklık ve halvet eş odalar halinde plân şemasına sahiptir (Çizelge 6.3) [15].

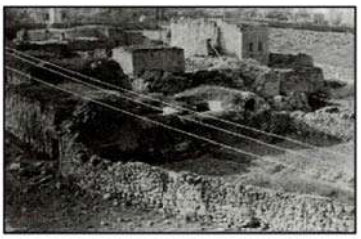
Bugün soyunmalığa kuzeydoğu cephesinde açılmış bir kapı ile girilmekte olup özgün cümle kapısı ise kuzeybatı cephede bulunmaktadır. Mekân, yarım daire biçiminde gayrimuntazam örgülü taş kemerlerin üzerine döşenmiş sal taşlarının meydana getirdiği beşik tonoz ile örtülüdür. Soyunmalığın güneybatı duvarından geçilen aralık kubbe ile örtülü olup, köşelerde kubbe geçişleri ikişer üçgen biçimli pandantiftir. Bu mekânın kuzey köşesindeki sivri kemerli bir kapı ile aynı biçimde kubbe ile örtülmüş ılıklığa geçilmektedir. Ilıklığın güney köşesindeki sivri kemerli kapıdan birinci sıcaklığa, bu mekânın güneydoğu duvarının doğu köşesine yakın açılmış bir kapı ile ikinci sıcaklığa geçilmektedir. Birinci sıcaklıkta su deposu ile bağlantılı dikdörtgen şeklinde pencere bulunmaktadır. Sıcaklık mekânları boyunca uzanan su deposu üzeri sivri tonoz ile örtülüdür. Su deposunun sıcaklıklara bitişik duvarında ve sıcaklıklara açılan kontrol pencerelerinin alt hizalarında soğuk suyu, daha aşağıda kurnaların seviyesinde de depodaki sıcak suyu dağıtan künklerin yerleri görülmektedir. Bu hamamda sıcak ve soğuk su akıtan musluklar bulunduğunu göstermektedir. Su deposunun güneybatısında ise külhan yer almaktadır [15].

Çizelge 6.3. Karşılaştırmalı çalışma-Ağızkarahan Köyü Hamamı çözümleme tablosu

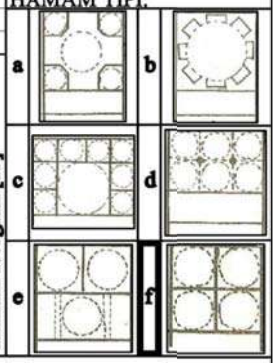
AĞIZKARAHAN KÖYÜ HAMAMI				HAMAM NO: 3
YERİ:	Niğde/Aksaray	YAPIM TARİHİ:	13. y.y. ilk yarısı (?)	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Mesud bin Abdullah (?)	TÜRÜ:	Tek hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	–	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Kullanılmıyor.	

Hamam rölöve planı [15]

Hamam fotoğrafı [15]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ			PLAN BİLEŞENLERİ		
SOYUNMALIK	Plân boyutu	3,80 x 7,50	SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	
	Üst örtü	Beşik tonoz		Üst örtü	
	Geçiş elemanı	–		Işıklık	
	Işıklık	B		Pencere	
	Pencere	+ (?)	SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	2,28 x 7,50
	Kapı	+		Üst örtü	Sivri tonoz
	Havlu kurutma nişi	–		Işıklık	+
	Seki	B		Pencere	+
	Şadırvan	B	KÜLHAN	Plân boyutu	3,00 x 7,50
	Ahşap soyunmalık	B		Üst örtü	Sivri tonoz
ARALIK	Plân boyutu	3,30 x 3,30		Işıklık	B
	Üst örtü	Kubbe		Pencere	B
	Geçiş elemanı	Pandantif		Kapı	B
	Işıklık	B	YAPI MALZEMESİ		
	Helâ-Tıraşlık	B	SOYUNMALIK	Duvar	Kesme taş
	Kapı	+		Üst örtü	Sal taşı
ILIKLIK	Plân boyutu	3,30 x 3,30		Geçiş elemanı	
	Üst örtü	Kubbe		Zemin	B
	Geçiş elemanı	Pandantif	ARALIK	Duvar	Kesme taş
	Işıklık	B		Üst örtü	Kesme taş
	Helâ-Tıraşlık	B		Geçiş elemanı	Kesme taş
	Kurna	B		Zemin	B
	Seki	B	ILIKLIK	Duvar	Kesme taş
	Kapı	+		Üst örtü	Kesme taş
HALVET	Plân boyutu			Geçiş elemanı	Kesme taş
	Üst örtü			Zemin	B
	Geçiş elemanı		HALVET	Duvar	
	Işıklık			Üst örtü	
	Kurna			Geçiş elemanı	
	Seki			Zemin	
	Niş		SICAKLIK – 1. SICAKLIK	Duvar	Kesme taş
SICAKLIK – 1. SICAKLIK	Plân boyutu	3,30 x 3,30		Üst örtü	Kesme taş
	Üst örtü	Kubbe		Geçiş elemanı	Kesme taş
	Geçiş elemanı	Pandantif		Zemin	B
	Işıklık	+	SICAKLIK – EYVAN	Duvar	
	Kurna	+		Üst örtü	
	Seki	B		Geçiş elemanı	
	Göbek taşı	B		Zemin	
	Kapı	+	SICAKLIK – 2. SICAKLIK	Duvar	Kesme taş
SICAKLIK – EYVAN	Plân boyutu			Üst örtü	Kesme taş
	Üst örtü			Geçiş elemanı	Kesme taş
	Geçiş elemanı			Zemin	B
	Işıklık		SOĞUK SU DEPOSU	Duvar	
	Kurna			Üst örtü	
	Seki			Geçiş elemanı	
SICAKLIK – 2. SICAKLIK	Plân boyutu	3,30 x 3,30		Zemin	
	Üst örtü	Kubbe	SICAK SU DEPOSU	Duvar	Kesme taş
	Geçiş elemanı	Pandantif		Üst örtü	Kesme taş
	Işıklık	+		Geçiş elemanı	
	Kurna	+		Zemin	B
	Seki	B	KÜLHAN	Duvar	Kesme taş
	Kapı	B		Üst örtü	Kesme taş
				Geçiş elemanı	
				Zemin	B

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
● Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
○ Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

6.4. Pervane Hamamı

Tokat'ın ticaret merkezinde, Taş Han'ın güneybatısında bulunan yapı bugünkü yol seviyesinden 3,00 m aşağıda kalmıştır [25]. Pervane Bey Şifahanesi ve bunun yanındaki medrese ve devamı olan külliyenin bir parçası olarak yapılmıştır [26].

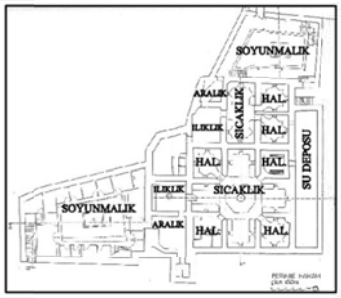
Çifte hamam olarak inşa edilen yapının güneyinde erkekler, kuzeyinde kadınlar bölümü yer alır. Alaturka kiremit kaplı, ahşap çatı ile örtülü soyunmalık mekânları dışında hamamın diğer mekânları toprak dam örtülüdür (Çizelge 6.4) [15].

Hamamın erkekler bölümüne hamama bitişik dükkânların arasından geçilerek, basit bir kapı ile sahanlığa girilmektedir. Buradan 3,00 m inilerek soyunmalık kısmına ulaşılmaktadır. Yamuk bir plâna sahip olan mekânın üzeri ahşap bir çatı ile örtülmüştür. Mekân; aydınlık feneri, tavan yüzünde açılmış pencereler ve güney duvarında sonradan açılan dört adet üst pencere ile aydınlanmaktadır. İki basamakla yükseltilmiş seki üstünde iki katlı ahşap soyunmalık ve mekân ortasında dikdörtgen şadırvan bulunmaktadır. Soyunmalığın doğu duvarı üzerinde yer alan beşik kemerli kapı ile kareye yakın plânlı aralığa girilmektedir. Mekân, köşe üçgenleriyle duvara oturan bir kubbe ile örtülüdür. Aralığın güney duvarı üzerindeki beşik kemerli kapı ile pandantif geçişli kubbe ile örtülü helâya, kuzey duvarı üzerindeki kapı ile üçgen geçişli, kubbe ile örtülü ılıklığa geçilmektedir. Mekânın ortasında mermer altıgen şadırvan bulunmaktadır. Ilıklığın doğu duvarı üzerinde bulunan kapı ile sıcaklık eyvanına geçilmektedir. Haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli sıcaklık mekânının pandantif geçişli kubbe, eyvanlar ise sivri tonoz ile örtülüdür. Mekânın ortasında mermer sekizgen göbek taşı, eyvanlarda seki ve kurnalar bulunmaktadır. Göbek taşı üzerinde önceden var olan dairevi hazne içinde dilimli şadırvan bugün bulunmamaktadır. Köşe halvetlerinin örtüsü üçgen geçişli kubbelerden oluşmaktadır. Kuzeydoğu halvetinin doğu duvarında, sıcak su deposuna açılan bir pencere bulunmaktadır [25].

Kadınlar bölümü soyunmalığına merdivenle 2,5 m inilerek ulaşılmaktadır. Mekân, paralel dörtgen plânlı olup üzeri ahşap direklere oturan ahşap bir çatı ile örtülüdür. Mekân, çatı üzerindeki fener ve üç adet pencere ile aydınlanmaktadır. Mekân ortasında dikdörtgen şadırvan bulunmaktadır. Duvar önlerini bir basamakla çıkılan sekiler dolanmaktadır ve bu sekilerin üstünde iki katlı ahşap soyunmalık yer almaktadır [25].

Çizelge 6.4. Karşılaştırmalı çalışma-Pervane Hamamı çözümleme tablosu

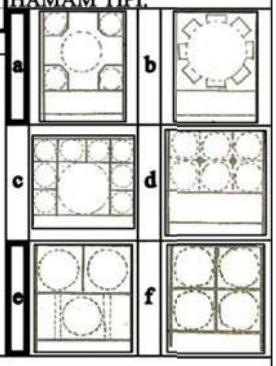
PERVANE HAMAMI				HAMAM NO: 4
YERİ:	Tokat/Merkez	YAPIM TARİHİ:	13. y.y. son çeyreği	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Pervane Mühiddin	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	–	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

Hamam röl öve planı [25]

Hamam fotoğrafı [36]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu	**13,00x8,00x16,75**	9,00 x 13,80 (?)
	Üst örtü	**Ahşap çatı(kiremit kap.)**	Ahşap çatı(kiremit kap.)
	Geçiş elemanı	–	–
	Işıklık	Aydınlık feneri	Aydınlık feneri
	Pencere	**+ (?)**	**+**
	Kapı	**+**	**+**
	Havlu kurutma nişi	**–**	**–**
	Seki	+ (?)	**+ (?)**
	Şadırvan	**+ (mermer)**	+ (mermer)
	Ahşap soyunmalık	**+**	**+**
ARALIK	Plân boyutu	**4,70 x 5,00**	2,50 x 2,80
	Üst örtü	**Kubbe**	**Kubbe**
	Geçiş elemanı	Köşe üçgeni	Tromp
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	**+**	–
	Kapı	+	+
ILIKLIK	Plân boyutu	4,10 x 4,70	3,85 x 4,80
	Üst örtü	**Kubbe**	Kubbe
	Geçiş elemanı	Köşe üçgeni	Köşe üçgeni
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	–	+
	Kurna	**–**	–
	Seki	**+ (?)**	+
	Şadırvan	+ (mermer)	–
HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Kurna		
	Seki		
	Kapı		
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	5,60 x 5,60	3,80 x 3,80
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe-sivri tonoz
	Geçiş elemanı	Pandantif	Pandantif
	Işıklık	+	+
	Kurna	**–**	–
	Seki	**–**	–
	Göbek taşı	+ (mermer)	–
	Şadırvan	+ (mermer)	–
SICAKLIK – EYVAN	Plân boyutu	3,80 x 3,80	3,80 x 2,30
	Üst örtü	Sivri tonoz	Sivri tonoz
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	+	+
	Kurna	**+ (mermer)**	+
	Seki	**+ (beton)**	+ (beton)
SICAKLIK – HALVET	Plân boyutu	3,80 x 3,80	3,90 x 3,90
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Üçgenli bingi	Köşe üçgeni
	Işıklık	+	+
	Kurna	+ (mermer)	+
	Seki	+ (beton)	+ (beton)
	Kapı	**+**	+

PLAN BİLEŞENLERİ		
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	
	Üst örtü	
	Işıklık	
	Pencere	
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	**3,00 x 18,85**
	Üst örtü	**Sivri tonoz**
	Işıklık	B
	Pencere	**+**
KÜLHAN	Plân boyutu	B
	Üst örtü	Ahşap kirişlemeli çatı (?)
	Işıklık	B
	Pencere	B
	Kapı	B

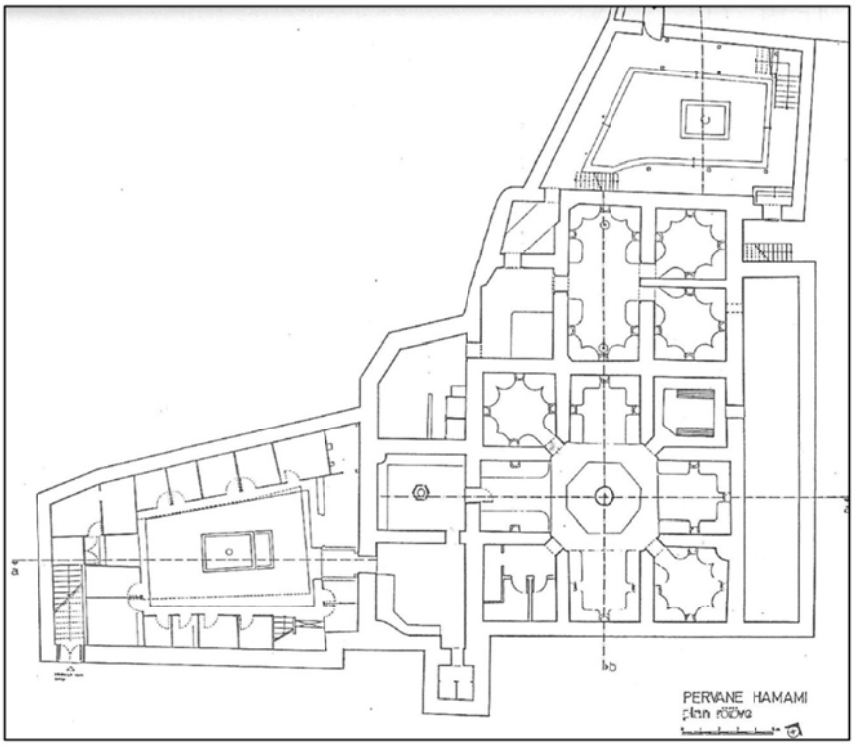
YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş + hımış	Moloz taş + hımış
	Üst örtü	Ahşap	Ahşap
	Geçiş elemanı		
	Zemin	Mozaik kaplama (?)	Mozaik kaplama (?)
ARALIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer kaplama	Mermer kaplama
ILIKLIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer kaplama	Mermer kaplama
HALVET	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer kaplama	Mermer kaplama
SICAKLIK – EYVAN	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	–	–
	Zemin	Mermer kaplama	Mermer kaplama
SICAKLIK – HALVET	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer kaplama	Mermer kaplama
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	B	
	Üst örtü	Ahşap (?)	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
● Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
○ Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

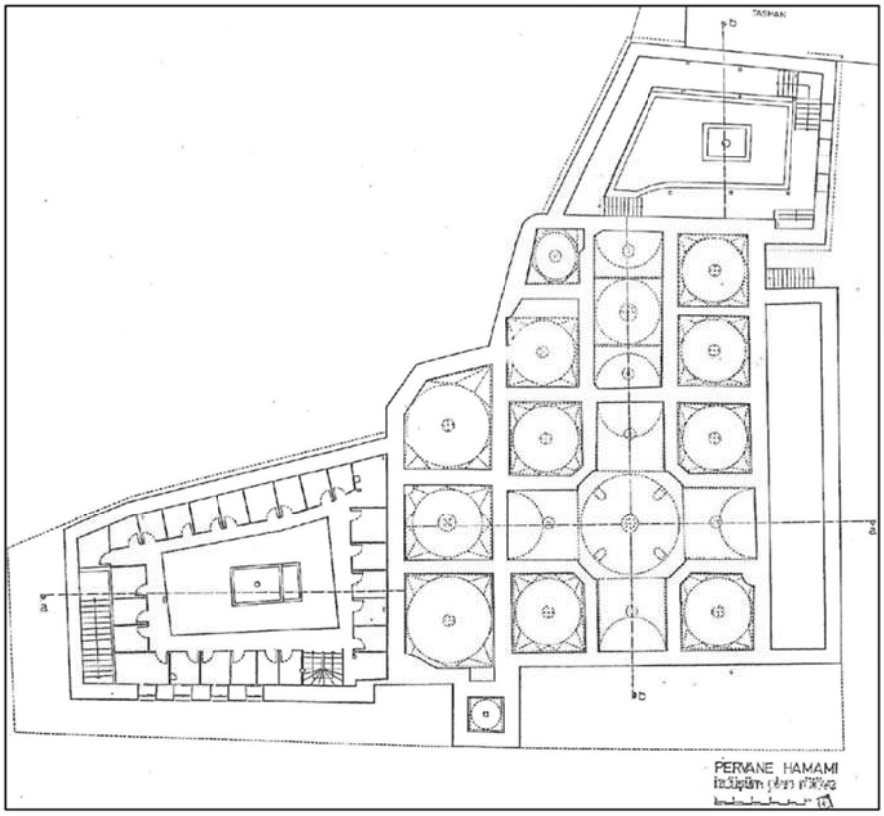
▭ Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
▭ Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.4.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Pervane Hamamı çözümleme tablosu

PERVANE HAMAMI			HAMAM NO: 4
YERİ:	Tokat/Merkez	YAPIM TARİHİ:	13. y.y. son çeyreği
BANİSİ:	**Pervane Mühiddin**	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	–	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

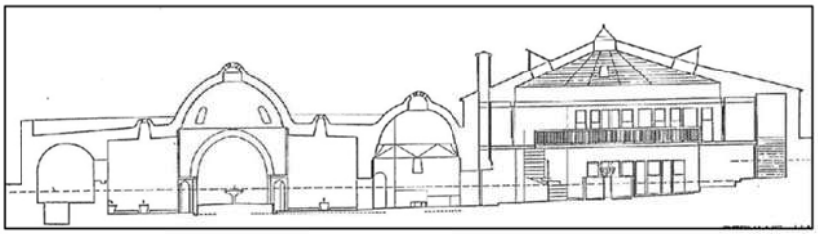
Pervane Hamamı plân rölövesi [25]

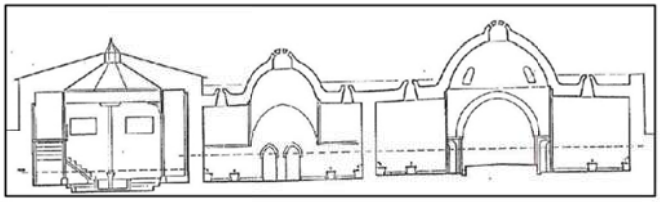
Pervane Hamamı izdüşüm plân rölövesi [25]

Çizelge 6.4.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Pervane Hamamı çözümleme tablosu

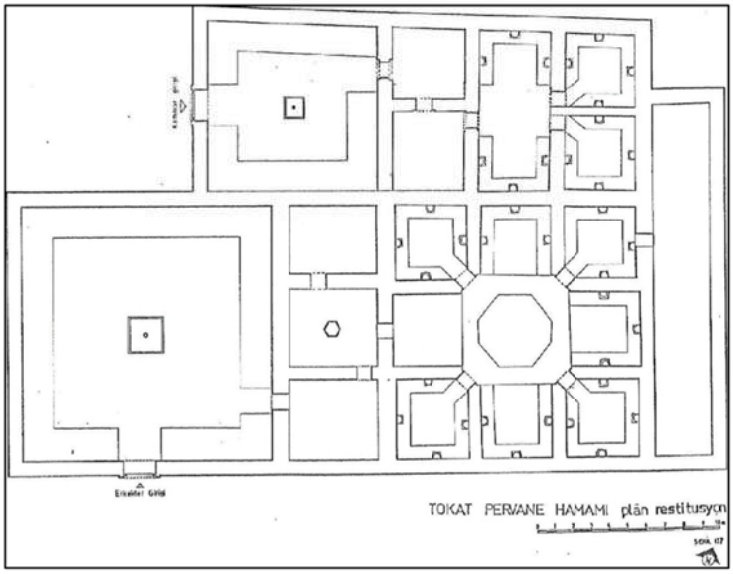
PERVANE HAMAMI			HAMAM NO: 4
YERİ:	Tokat/Merkez	YAPIM TARİHİ:	13. y.y. son çeyreği
BANİSİ:	Bilinmiyor	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	–	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

Pervane Hamamı A-A kesiti [25]

Pervane Hamamı B-B kesiti [25]

Pervane Hamamı restitüsyon plânı [25]

Pervane Hamamı fotoğrafları [36]

Soyunmalığın güneyinden; tromp geçişli, eliptik bir kubbe ile örtülü aralığa geçilmektedir. Mekânın köşelerinde diyagonal iki seki bulunmaktadır. Bu mekânın güneyinden, köşe üçgeni geçişli kubbe örtülü ılıklığa geçilmektedir. Ilıklık mekânından geçilen, bugün helâ olarak kullanılan dikdörtgen plânlı mekân; kısmen tromp kısmen köşe üçgeni geçişli kubbe ile örtülüdür. Ilıklığın doğu duvarından ise kubbeli, enine sıcaklıklı ve çifte halvetli sıcaklığa geçilmektedir. Mekânın kubbesi pandantif geçişli kubbe olup, tonozlar sırtlarında birer adet dairesel ışıklık bulunduran sivri tonozla örtülmüştür. Sıcaklığın doğusundan köşe üçgeni geçişli kubbe ile örtülü halvetlere geçilmektedir. Güney taraftaki halvette sıcak su deposuna açılan bir kontrol penceresi bulunmaktadır [25].

Hamamın su deposu erkekler bölümü doğu cephesinin tamamını kaplarken kadınlar bölümünde sıcaklık halvetlerini birbirinden ayıran duvarda sonlanmaktadır. Külhan kısmı ise yenilenerek odunluk eklenmiştir [27].

Bütün örtü ve geçiş elemanları tuğladan örülmüştür ve kubbe üstlerinde kubbecikler bulunmaktadır. Sıcaklıkların kubbe eteklerinde dört adet pencere bulunmaktadır [25].

Hamamda tadilâtlar bulunmaktadır. Erkekler bölümü soyunmalığının önceki ahşap direklerle desteklenen ahşap örtüsü yenilenmiş olduğu ve kadınlar bölümünün soyunmalığı ise farklı yerde ahşap tavanlı olarak yeniden yapıldığı; erkekler bölümündeki helânın kadınlar bölümünde yer aldığı düşünülmektedir [15].

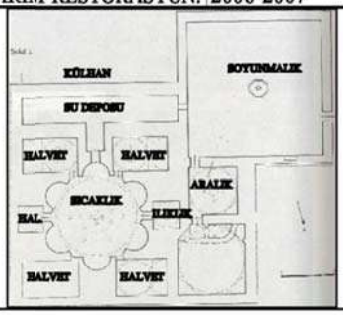
Pervane Hamamı'na ait karşılaştırmalı çalışma tablosunda (Bkz. Çizelge 6.4), kadınlar bölümüne ait helânın özgünde erkeklere ait olduğu düşüncesi ile tabloda işlenmemiştir. Erkekler ve kadınlar bölümüne ait soyunmalık mekânlarının bugünkü bilgileri tabloya aktarılmıştır.

6.5. Vakıf Hamamı

Kastamonu'da bulunan yapı, kuzeybatı köşesinden İbn Neccar Camii'ne bitişiktir [28]. Çevre zeminin yükselmesiyle güney ve güneybatı yönlerdeki sokakların seviyesinden yaklaşık 4,00 m aşağıda kalmıştır [15]. 2006-2007 yılında restorasyonu yapılan hamamın, yıkık olan soyunmalığın örtüsü yenilenmiş, soyunmalığın güneydoğu köşesine helâ eklenmiş, döşeme kaplaması ve duvar sıvaları yenilenmiştir (Çizelge 6.5) [29].

Çizelge 6.5. Karşılaştırmalı çalışma-Vakıf Hamamı çözümleme tablosu

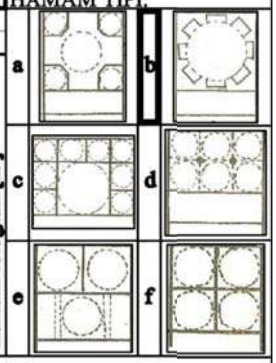
VAKIF HAMAMI				HAMAM NO: 5
YERİ:	Kastamonu/Merkez	YAPIM TARİHİ:	13. y.y. sonu	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Muzaffereddin Yavlak Aslan	TÜRÜ:	Tek hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	2006-2007	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Yöresel ürün satış işletmesi	

Hamam rölöve planı [15]

Hamam fotoğrafı [29]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ				PLAN BİLEŞENLERİ		
SOYUNMALIK	Plân boyutu	12,20 x 12,80		SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	B
	Üst örtü	Üstü kiremit kaplı ahşap çatı			Üst örtü	B
	Geçiş elemanı				Işıklık	B
	Işıklık	+			Pencere	B
	Pencere	–		SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	B
	Kapı	+			Üst örtü	B
	Havlu kurutma nişi	–			Işıklık	B
	Seki	+ (taş)			Pencere	B
	Şadırvan	+ (mermer)		KÜLHAN	Plân boyutu	B
	Ahşap soyunmalık	+			Üst örtü	Ahşap sundurma çatı (?)
ARALIK	Plân boyutu	4,10 x 4,25			Işıklık	B
	Üst örtü	Kubbe			Pencere	B
	Geçiş elemanı	Pandantif			Kapı	B
	Işıklık	+		YAPI MALZEMESİ		
	Helâ-Tıraşlık	+		SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş
	Kapı	+			Üst örtü	Ahşap
ILIKLIK	Plân boyutu	2,40 x 2,40			Geçiş elemanı	
	Üst örtü	Kubbe			Zemin	Kesme taş
	Geçiş elemanı	Pandantif		ARALIK	Duvar	Moloz taş
	Işıklık	+			Üst örtü	Tuğla
	Helâ-Tıraşlık	–			Geçiş elemanı	Tuğla
	Kurna	–			Zemin	Kesme taş
	Seki	+		ILIKLIK	Duvar	Moloz taş
	Kapı	+			Üst örtü	Tuğla
HALVET	Plân boyutu				Geçiş elemanı	Tuğla
	Üst örtü				Zemin	Kesme taş
	Geçiş elemanı			HALVET	Duvar	
	Işıklık				Üst örtü	
	Kurna				Geçiş elemanı	
	Seki				Zemin	
	Kapı			SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	4,20 x 4,20			Üst örtü	Tuğla
	Üst örtü	Kubbe			Geçiş elemanı	Tuğla
	Geçiş elemanı	Üçgen bingi			Zemin	Kesme taş
	Işıklık	+		EYVAN	Duvar	Moloz taş
	Kurna	–			Üst örtü	Tuğla
	Seki	+			Geçiş elemanı	Tuğla
	Göbek taşı	+			Zemin	Kesme taş
	Kapı	+		HALVET	Duvar	Moloz taş
EYVAN	Plân boyutu	2,50 x 1,20			Üst örtü	Tuğla
	Üst örtü	B			Geçiş elemanı	Tuğla
	Geçiş elemanı				Zemin	Kesme taş
	Işıklık	–		SOĞUK SU DEPOSU	Duvar	B
	Kurna	+			Üst örtü	B
	Seki	+			Geçiş elemanı	B
HALVET	Plân boyutu	3,00 x 4,80	2,40 x 2,40		Zemin	B
	Üst örtü	Kubbe ve beşik tonoz	Kubbe	SICAK SU DEPOSU	Duvar	B
	Geçiş elemanı	Üçgen bingi	Pandantif		Üst örtü	B
	Işıklık	+	–		Geçiş elemanı	B
	Kurna	+	+		Zemin	B
	Seki	+	+	KÜLHAN	Duvar	B
	Kapı	+	+		Üst örtü	Ahşap (?)
					Geçiş elemanı	B
					Zemin	B

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

▭ Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
▭ Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Restorasyondan sonra bir süre özgün işlevinde kullanılan hamam, bugün müze olarak kullanılmaktadır.

Hamama, kareye yakın plânlı soyunmalığın dört tarafında bulunan, iki katlı ahşap soyunmalığın üst katından girilmekte, ahşap bir merdivenle alt kata inilmektedir [28]. Merdivene bitişik kuzey duvarında, cümle kapısından daha aşağı seviyede bir kapı boşluğu izi bulunmaktadır. Bu kapının XVI. veya XVII. Yüzyıllarda kullanılan eski cümle kapısı olduğu düşünülmektedir [15]. Soyunmalık, ahşap direklerle taşınan bir çatıyla örtülü olup, ortasında büyük boyutlu bir ışıklık bulunmaktadır [28]. Mekânın ortasında mermer sekizgen bir havuz ve tüm duvar önlerinde taş sekiler yer almaktadır. Soyunmalığın kuzey duvarının doğu köşesine açılmış beşik kemerli kapıdan aralığa geçilmektedir. Mekân, pandantif geçişli kubbe ile örtülü olup, kubbe üzerinde biri ortada büyük, diğerleri aksiyal olarak etrafında bulunan dört adet ışıklık yer almaktadır. Aralığın kuzey duvarı üzerinde yer alan kapı ile kubbeli bir mekâna, buradan da sivri kemerli bir kapı ile büyük bir kubbenin eteği ile örtülmüş helâya geçilmektedir. Büyük kubbeli mekânın önceden ılıklık olduğu, sonradan bir geçiş mekânı ile birlikte helâ ilave edildiği düşünülmektedir. Aralığın doğu duvarında yer alan kapı ise ılıklığa açılmaktadır. Ilıklık, pandantif geçişli kubbe ile örtülü olup ortasında dairevi bir ışıklık bulunmaktadır. Ilıklığın doğu duvarında yer alan kapı ile altıgen plânlı sıcaklığa geçilmektedir [15]. Kubbe ile örtülü mekânın kenarları 2,5 m çapında, 1,20 m derinliğinde yarım daire nişlerle genişletilmiştir [28]. Güneydeki nişin içinde sıcak su deposuna açılan kontrol penceresi yer almaktadır. Mekân, üçgen bingi geçişli kubbe ortasında, sekiz köşeli yıldız biçiminde ışıklık ve bunun etrafında ise on dokuz adet ışıklıkla aydınlanmaktadır. Mekânın ortasında elips şeklinde bir göbek taşı ve güney taraftaki nişlerin içinde birer kurna bulunmaktadır. Sıcaklığın doğu, güneydoğu ve güneybatı köşelerinden beşik kemerli kapılar ile halvetlere geçilmektedir. Doğudaki halvet, ılıklıkla simetriktir. Güneydoğu ve güneybatı halvetleri de birbirlerinin simetriği olup, dikdörtgen plânlıdır. Bu mekânlar, üçgen bingilerle duvarlara ve diğer tarafta ise beşik tonozlara oturan birer kubbe ile örtülmüşlerdir. Kubbelerin ortasında beş gözlü kubbecik bulunmaktadır. Sıcaklığın kuzeybatısında, bugün bulunmayan dikdörtgen mekân, bu halvetlere yakın ölçülerde ve bir taraftan beşik tonozla, üç taraftan da üçgen bingilerle duvarlara oturan bir kubbe ile örtülüydü. Sıcaklığın plânındaki simetri dolayısıyla kuzeydoğuda da bu mekâna simetrik bir halvet daha olduğu düşünülmektedir [15].

Y. Önge, sıcaklık mekânının dilimli plânından yola çıkarak yapının antik devirden ilhamla yapılmış bir Türk Hamamı olduğu görüşündedir [15]. K.K. Eyüpgiller ise, hamamın mimari yapısının XIII. yüzyıl izlerini taşımadığını, geçirdiği onarımlarla köklü değişikliklere uğradığını ve altıgen sıcaklık şemasından yola çıkarak hamamın XV.-XVI. yüzyıllar arasında bugünkü görünümünü aldığını ileri sürmektedir [28].

6.6. Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı

Konya'nın Beyşehir İlçesi'nde, bedesten karşısında yer almaktadır [24].

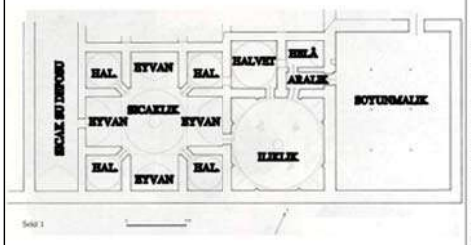
Kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Çevre zeminden 2,5 m aşağıda olan hamamın bir bölümü günümüze kadar gelebilmiştir. Bu bölümün kadınlara veya erkeklere ait olduğu bilinmemekle beraber bedesten tarafına açılan giriş kapısından erkeklere ait olduğu tahmin edilmektedir [24]. Sıcaklık ve ılıklık kubbeleri dışında bütün mekânların dam örtüleri topraktır [15]. Metruk hamamın 2006 yılında restorasyonu yapılmıştır ve mevcut kısmı onarılmıştır. Hamam bugün tek hamam görünümündedir (Çizelge 6.6).

Soyunmalığa, kuzeybatı cephesinden girilmektedir. Döşemesi kesme taş kaplama olan mekânın, 30 cm kalınlığındaki kesme taş alınlıklardan meydana gelen seki genişlikleri 1,67-1,68 m'dir. Döşeme üzerinde bulunan izlerden, bu mekânın iki sıra halinde ve eşit aralıklarla tertiplenmiş altı adet ahşap direğin taşıdığı, ahşap kirişleme bir tavanla örtüldüğü anlaşılmaktadır. Mekânın güneybatısından aralığa geçilmektedir. Aralık mekânı, sivri tonoz ile örtülü olup tonoz sırtında dairesel bir ışıklık bulunmaktadır. Aralığın kuzeybatısından sivri tonoz örtülü helâya, karşısındaki açıklıktan güneydoğudaki ılıklığa geçilmektedir [15]. Ilıklık, köşelerde üçgen kesitli pilastrlar şeklinde zemine kadar inen ayaklara oturtulmuş sivri kemerli trompların desteklediği kubbe ile örtülüdür. Mekânda kurna bulunmamakta ve duvar diplerindeki izlerden, duvarları dolaşan 90 cm genişliğinde sonradan eklenildiği düşünülen sekiler olduğu anlaşılmaktadır [24]. Ilıklık girişi yanındaki kapıdan halvete geçilmektedir. Mekân, üçgenli bingi geçişli kubbe ile örtülüdür. Ilıklığın güneybatı duvarı üzerinde bulunan basık kemerli kapıdan ise sıcaklık eyvanına girilmektedir. Haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli sıcaklık mekânı, pandantif geçişli kubbe ile örtülüdür. Eyvanlar ise sivri tonozla örtülmüştür. Güneybatı eyvanının karşı duvarında, su deposuna açılan kontrol penceresi bulunmaktadır [15].

Çizelge 6.6. Karşılaştırmalı çalışma-Eşrefoğlu S. B. H. çözümleme tablosu

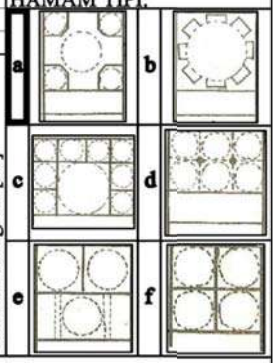
EŞREFOĞLU SÜLEYMAN BEY HAMAMI				HAMAM NO: 6
YERİ:	Konya/Beyşehir	YAPIM TARİHİ:	1295-1296 (?)	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Eşrefoğlu Süleyman Bey	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	2006	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

Hamam rölöve planı [15]

Hamam fotoğrafı [36]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu	9,70 x 13,30	B
	Üst örtü	Ahşap kirişleme	B
	Geçiş elemanı	–	B
	Işıklık	+ (?)	B
	Pencere	B	B
	Kapı	+	B
	Havlu kurutma nişi	–	B
	Seki	+ (Kesme taş)	B
	Şadırvan	B	B
	Ahşap soyunmalık	B	B
ARALIK	Plân boyutu	1,40 x 3,10	B
	Üst örtü	Sivri tonoz	B
	Geçiş elemanı	–	B
	Işıklık	+	B
	Helâ-Tıraşlık	+	B
	Kapı	+	B
ILIKLIK	Plân boyutu	7,70 x 7,70	B
	Üst örtü	Kubbe	B
	Geçiş elemanı	Tromp	B
	Işıklık	+	B
	Helâ-Tıraşlık	–	B
	Kurna	–	B
	Seki	+	B
	Kapı	+	B
HALVET	Plân boyutu	3,80 x 4,00	B
	Üst örtü	Kubbe	B
	Geçiş elemanı	Üçgenli bingi	B
	Işıklık	+	B
	Kurna	B	B
	Seki	B	B
	Niş	B	B
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	5,60 x 5,60	B
	Üst örtü	Kubbe	B
	Geçiş elemanı	Pandantif	B
	Işıklık		B
	Kurna		B
	Seki		B
	Göbek taşı		B
	Kapı		B
SICAKLIK – EYVAN	Plân boyutu	4,00 x 3,00	B
	Üst örtü	Sivri tonoz	B
	Geçiş elemanı		B
	Işıklık		B
	Kurna	+ (?)	B
	Seki		B
SICAKLIK – HALVET	Plân boyutu	3,00 x 3,00	B
	Üst örtü	Kubbe	B
	Geçiş elemanı	Köşe üçgeni	B
	Işıklık	?	B
	Kurna	+ (?)	B
	Seki	?	B
	Kapı	+	B

PLAN BİLEŞENLERİ		
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	B
	Üst örtü	B
	Işıklık	B
	Pencere	B
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	3,60 x B
	Üst örtü	Sivri tonoz
	Işıklık	B
	Pencere	+
KÜLHAN	Plân boyutu	B
	Üst örtü	Sivri tonoz
	Işıklık	B
	Pencere	B
	Kapı	B

YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Ahşap	B
	Geçiş elemanı		B
	Zemin	Kesme taş	B
ARALIK	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Tuğla	B
	Geçiş elemanı		B
	Zemin	Sal taşı	B
ILIKLIK	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Tuğla	B
	Geçiş elemanı	Tuğla	B
	Zemin	Sal taşı	B
HALVET	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Tuğla	B
	Geçiş elemanı	Tuğla	B
	Zemin	Sal taşı	B
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Tuğla	B
	Geçiş elemanı	Tuğla	B
	Zemin	Sal taşı	B
SICAKLIK – EYVAN	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Tuğla	B
	Geçiş elemanı		B
	Zemin	Sal taşı	B
SICAKLIK – HALVET	Duvar	Moloz taş	B
	Üst örtü	Tuğla	B
	Geçiş elemanı	Tuğla	B
	Zemin	Sal taşı	B
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar	B	
	Üst örtü	B	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	
SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
● Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
○ Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler

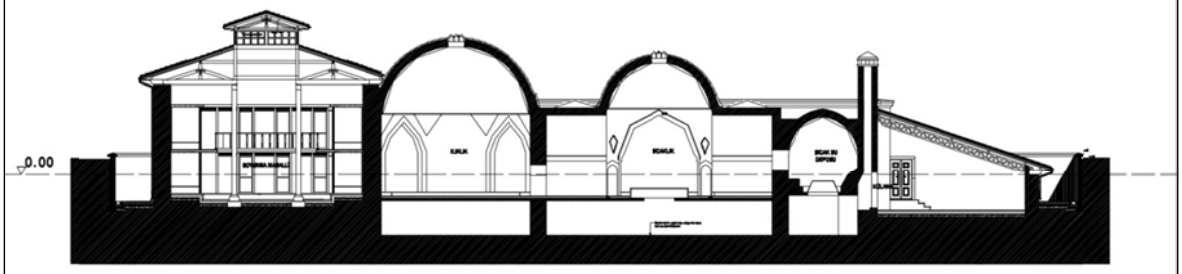
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.6.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Eşrefoğlu S. B. H. çözümleme tablosu

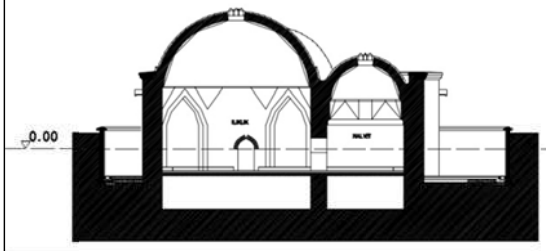
EŞREFOĞLU SÜLEYMAN BEY HAMAMI			HAMAM NO: 6
YERİ:	Konya/Beyşehir	YAPIM TARİHİ:	1295-1296 (?)
BANİSİ:	Eşrefoğlu Süleyman Bey	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	2006	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

Eşrefoğlu Süleymanbey Hamamı restorasyon plânı [38]

Eşrefoğlu Süleymanbey Hamamı restorasyon kesiti [38]

Eşrefoğlu Süleymanbey Hamamı restorasyon kesiti [38]

Eşrefoğlu Süleymanbey Hamamı fotoğrafları [36]

Eşrefoğlu Süleymanbey Hamamı fotoğrafları [36]

Hamamın restorasyon sonrası fotoğrafları [38]

Köşe halvetleri, üçgenlerle duvara oturan birer kubbe ile örtülmüştür. Doğu halvetinde sonradan eklendiği düşünülen, 30 cm yüksekliğinde basit iki mermer köşe kurnası bulunmaktadır [24]. Sıcaklığın güneybatısında su deposu yer almaktadır. Sivri tonozla örtülü mekânda, üzengi seviyesindeki mevcut izlere göre, yer yer ahşap gergilerle desteklenmiştir. Su deposunun güneybatısında ise külhan yer almaktadır [15]. Hamama ait restorasyon çizimlerinde (Bkz. Çizelge 6.6), su deposunun kuzeybatı uzantısında soğuk su deposu bulunmaktadır. Külhan ise su deposunun bitişiğinde devam etmektedir.

Duvar içinde uzanan su borularında 6-9 cm çapındaki künklerle bağlantı sağlanmıştır. Duvarlarda tek veya üst üste iki musluk deliğinin bulunması; bazı kurnalara sadece sıcak, bazılarına ise hem sıcak hem soğuk su akıtıldığını göstermektedir [15].

6.7. Mustafa Ağa Hamamı

Takyeciler Cami arkasında çifte hamam olarak inşa edilmiştir [26]. Hamam Tokat'ın ticari dokusunun bulunduğu bölgededir ve güneyinde Tokat Bedesteni bulunmaktadır [27].

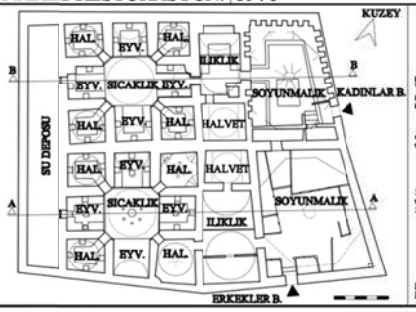
Eğimli bir arazi üzerine çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Güneyde erkekler, kuzeyde kadınlar bölümü bulunmaktadır (Çizelge 6.7) [27].

Erkekler ve kadınlar bölümü soyunmalığı içten bağdadi kubbeli, dıştan ahşap çatı ile örtülmüştür. Hamamın erkekler bölümü giriş cephesi dışında bütün cepheleri oldukça sade ve yalın tutulmuştur. Hamamın tonoz örtüleri tamamen, kubbeleri ise yarıya kadar toprak dam ile örtülüdür [27].

Hamam yol kotunun altında kaldığı için erkekler bölümü soyunmalığına, güney cephesinde bulunan iki basamaklı merdivenle inilmektedir. Mekân dikdörtgen plânlı olup; içten kasnağa oturan bağdadi bir kubbe, dıştan sekizgen plânlı kırma çatı ile örtülmüştür. Kubbe kasnağı seviyesinde beşik kemerli, güney ve doğu duvarlarında dikdörtgen pencereler bulunmaktadır. Duvar önlerinde ise ahşap soyunma kabinleri yer almaktadır. Soyunmalığın batısından ılıklığa geçilmektedir. Mekân; güneyde kubbe, kuzeyde sivri tonoz örtülüdür. Güney ve batı duvarlarında sivri kemerli nişler bulunmaktadır. Kubbeli bölüme sonradan briket duvar örülerek helâ eklenmiştir. Ilıklığın kuzeyinden dikdörtgen plânlı halvete geçilmektedir [27].

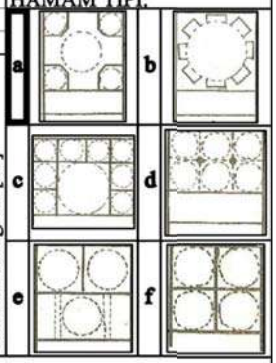
Çizelge 6.7. Karşılaştırmalı çalışma-Mustafa Ağa Hamamı çözümleme tablosu

MUSTAFA AĞA HAMAMI				HAMAM NO: 7
YERİ:	Tokat/Merkez	YAPIM TARİHİ:	14. y.y.'ın ilk yarısı (?)	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	B	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	1970	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Kullanılmıyor.	

Hamam röleve planı [26]

Hamam fotoğrafı [26]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Köşe üçgeni	Köşe üçgeni
	Işıklık	+	+
	Pencere	+	+
	Kapı	+	+
	Niş	–	+
	Seki	B	+
	Şadırvan	+ (?)	B
	Ahşap soyunmalık	+	–
ARALIK	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Helâ-Tıraşlık		
	Kapı		
ILIKLIK	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe ve sivri tonoz	Kubbe ve sivri tonoz
	Geçiş elemanı	Pandantif	Pandantif
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	B	B
	Kurna	B	B
	Seki	+	+
	Niş	+	+
HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Pandantif	Pandantif
	Işıklık	+	+
	Kurna	B	B
	Seki	B	B
	Niş	–	–
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Üçgen bingi	Üçgen bingi
	Işıklık	+	+
	Kurna	–	–
	Seki	–	–
	Göbek taşı	+	+
	Pencere	+	+
SICAKLIK – EYVAN	Plân boyutu		
	Üst örtü	Sivri tonoz	Sivri tonoz
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	+	+
	Kurna	+	+
	Seki	+	+
SICAKLIK – HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Türk üçgeni	Türk üçgeni
	Işıklık	+	+
	Kurna	+	+
	Seki	+	+
	Kapı	+	+

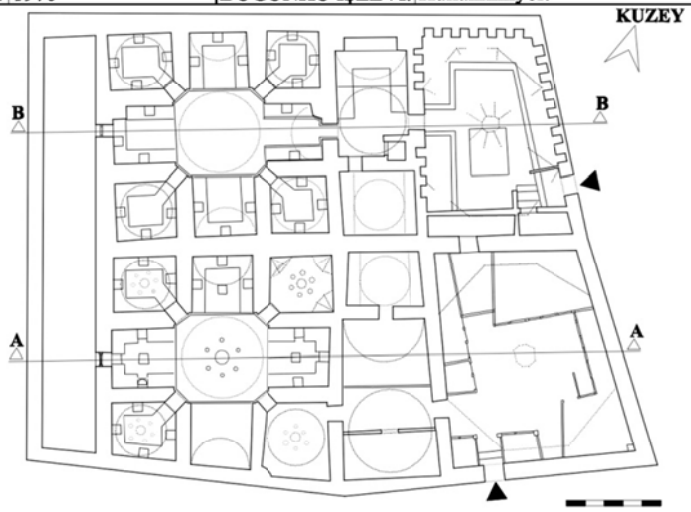
PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Işıklık		
	Pencere		
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu		
	Üst örtü	Sivri tonoz	
	Işıklık	B	
	Pencere	+	
KÜLHAN	Plân boyutu		
	Üst örtü	Ahşap kırma çatı (?)	
	Işıklık	–	
	Pencere	B	
	Kapı	B	
YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	Ahşap ve kerpiç	Ahşap ve kerpiç
	Üst örtü	Bağdadi	Bağdadi
	Geçiş elemanı	Bağdadi	Bağdadi
	Zemin	B	B
ARALIK	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
ILIKLIK	Duvar	Kaba yonu ve moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	B	B
HALVET	Duvar	Kaba yonu ve moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	B	B
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Kaba yonu ve moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Karo mozaik (?)	Karo mozaik (?)
SICAKLIK – EYVAN	Duvar	Kaba yonu ve moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı		
	Zemin	Karo mozaik (?)	Karo mozaik (?)
SICAKLIK – HALVET	Duvar	Kaba yonu ve moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	B	B
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAK SU DEPOSU	Duvar	B	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	B	
	Üst örtü	Ahşap (?)	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

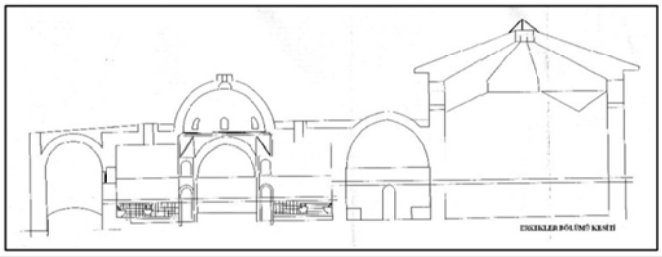
Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.7.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Mustafa Ağa Hamamı çözümleme tablosu

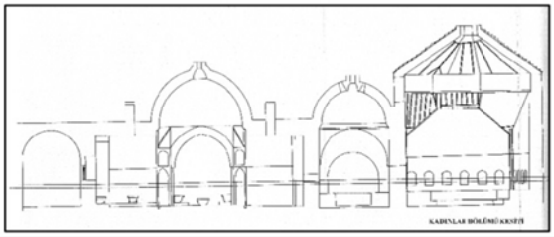
MUSTAFA AĞA HAMAMI				HAMAM NO: 7
YERİ:	Tokat/Merkez	YAPIM TARİHİ:	14. y.y.'ın ilk yarısı (?)	
BANİSİ:	B	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	1970	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Kullanılmıyor.	

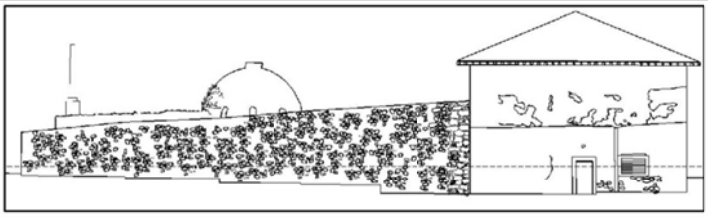
Mustafa Ağa Hamamı plânı [26]

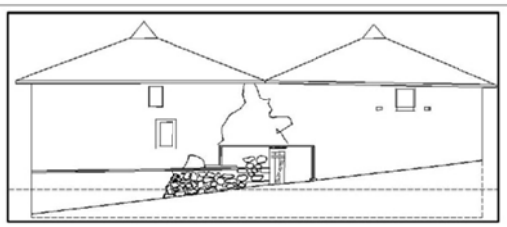
Mustafa Ağa Hamamı A-A kesiti [26]

Mustafa Ağa Hamamı B-B kesiti [26]

Mustafa Ağa Hamamı güney cephesi [26]

Mustafa Ağa Hamamı doğu cephesi [26]

Halvet mekânı, doğu ve batıdan iki kemerin desteklediği bir kubbe ile örtülüdür. Odanın köşesinde soyunmalığa ait olduğu düşünülen fıskiyeli havuz yer almaktadır. Ilıklığın batı duvarında bulunan beşik kemerli kapı ile sıcaklığın güneydoğu halvetine, bu halvetten de sıcaklığa geçilmektedir. Sıcaklık haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli plân tipindedir. Kubbeye geçiş beşik kemerli halvet kapılarının üstündeki üçgen bingilerle sağlanmaktadır ve üçgen bingi altlarında bulunan sivri kemerli nişler, merkezi kubbe yükünün kapılara binmesini önlemektedir. Sıcaklık mekânı, kubbe ortasında, eyvanların sırtlarında bulunan birer ışıklık ve kubbe eteğinde bulunan sekiz adet sivri kemerli küçük pencere ile aydınlanmaktadır. Eyvanlar arasındaki sivri kemerli kapılarla köşe halvetlerine girilmektedir. Mekânlar, üzerlerinde yedi ışıklık olan kubbelerle örtülü olup, kubbe geçişleri Türk üçgenleriyle sağlanmaktadır [27]. Sıcaklık eyvanları ve halvetlerinin ortasında; Tokat'taki hiçbir hamamda bulunmayan; ufak mermer şadırvanlar bulunmaktadır [26].

Kadınlar bölümü soyunmalığına, doğu cephesi üzerinde bulunan ahşap kapıdan girilmektedir. Kareye yakın dikdörtgen plânlı mekân, içten bağdadi bir kubbe, dıştan sekizgen plânlı kırma çatı ile örtülmüştür. Kubbe sekizgen bir kasnak üzerine oturmakta ve bu kasnağın doğu ve batı duvarında iki beşik kemerli pencere bulunmaktadır. Soyunmalığın doğu, batı, kuzey duvarları üzerinde birçok niş bulunmakta, güney duvarında ise sonradan eklenen ve helâ olarak kullanılan iki mekân bulunmaktadır. Ilıklığa soyunmalığın batı duvarında bulunan basık kemerli bir kapı ile girilmektedir. Erkekler bölümü soyunmalığı ile benzer özellikler gösteren mekânın güneyi kubbe, kuzeyi ise sivri tonozla örtülüdür. Ilıklığın güzey duvarı üzerinde bulunan sivri kemerli kapı ile dikdörtgen plânlı halvete girilmektedir. Mekân, doğu ve batıda kemerlerin desteklediği pandantiflerle geçilen bir kubbe ile örtülüdür. Ilıklığın batı duvarı üzerinde bulunan beşik kemerli bir kapıdan sıcaklığın doğu eyvanına girilmektedir. Sıcaklık mekânı, haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli plân tipindedir. Kubbeye geçiş beşik kemerli halvet kapılarının üstündeki üçgen bingilerle sağlanmaktadır ve üçgen bingi altlarında bulunan sivri kemerli nişler, merkezi kubbe yükünün kapılara olan baskısını azaltmaktadır. Sıcaklık merkezi, kubbe eteğinde bulunan sekiz küçük pencere ve kubbe üzerindeki bulunan beş ışıklık; eyvanlar ise tonoz sırtlarında bulunan birer ışıklık ile aydınlanmaktadır. Eyvanlar arasında bulunan kapılardan köşe halvetlerine geçilmektedir. Halvet mekânları Türk üçgeni geçişli kubbelerle örtülü olup kubbe üzerlerinde beş adet ışıklık bulunmaktadır [27].

Su deposu, batı cephesi boyunca uzanmaktadır. Depo üzeri sivri tonoz ile örtülmüştür. Külhan ise su deposunun batısında yer almaktadır ve üstü sonradan yapıldığı anlaşılan ahşap desteklere oturan ahşap kirişlemeli kırma çatı ile kapatılmıştır [27].

Erkekler bölümü soyunmalığına ait olduğu düşünülen havuz tabloda (Bkz. Çizelge 6.7) belirtilmiştir. Erkekler bölümü ılıklığına sonradan eklendiği ifade edilen helâ ve kadınlar bölümü soyunmalığına sonradan eklenen iki mekân ise tabloya işlenmemiştir. Erkekler ve kadınlar bölümü dikdörtgen ılıklığının dar kenarı üzerinde bulunan geçiş açıklığıyla geçilen kubbeli mekânların ılıklık halveti olduğu düşünülerek, bu mekânlara ait bilgiler halvete işlenmiştir.

6.8. Mustafa Bey Hamamı

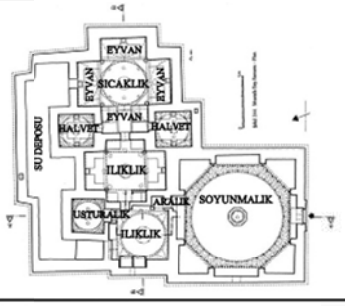
Mustafa Bey Hamamı, Amasya ili merkezinde, Mehmet Paşa Mahallesi'nde, Mehmet Paşa Camii'nin güneyinde bulunmaktadır [30].

Düz bir arazi üzerinde tek hamam olarak inşa edilmiştir. Soyunmalık, aralık, iki ılıklık, hela, usturalık, sıcaklık, iki halvet ve su deposundan oluşan yapı, düzensiz bir "L" plânındadır (Çizelge 6.8). Bütün cepheler iki sıra kirpi saçakla sınırlanmaktadır [30].

Hamama soyunmalığın güneyindeki basık kemerli cümle kapısından girilmektedir. Mekânın güney ve batı duvarında sivri kemerli nişler içinde dikdörtgen iki adet üst pencere, duvar ve köşelerinde sekiz adet niş bulunmaktadır. Mekân ortasında ise ekleme olan, yekpare mermerden bir havuz yer almaktadır. Özgün halde kuzey ve doğu duvarları önlerindeki, altlarında üçgen tepelikli pabuçluklar olan sekiler; bugün bulunmamaktadır. Kuzey duvarındaki açıklıktan küçük kare plânlı bir aralık vasıtasıyla birinci ılıklığa geçilmektedir. Kurna bulunmaması nedeniyle "yıkanılmayan ılıklık" olarak adlandırılan mekânın doğu, batı ve kuzey duvarlarında geniş kemerli nişler bulunmaktadır. Kuzey yönündeki nişin batı ucuna, sonradan zeminden 1,50 m yüksekte bir pencere açılmıştır. Batı yönündeki nişin aksında ise bir üst pencere bulunmaktadır. Bu nişin içine sonradan eklenmiş helâ bulunmaktadır. Özgün halde helâ, ılıklığın kuzey duvarında bugün kapatılmış olan kubbeli bir mekân olduğu tahmin edilmektedir. Ilıklığın kuzey doğu ucundan usturalığa, doğu duvarının kuzey ucundan ise ikinci ılıklığa geçilmektedir. İkinci ılıklık, ortada kubbeli bir mekân ve çevresinde tonozlu eyvanlardan oluşmaktadır [30].

Çizelge 6.8. Karşılaştırmalı çalışma-Mustafa Bey Hamamı çözümleme tablosu

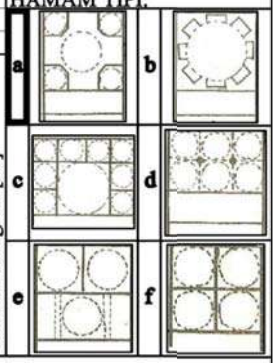
MUSTAFA BEY HAMAMI				HAMAM NO: 8
YERİ:	Amasya/Merkez	YAPIM TARİHİ:	1436-1437	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Mustafa Bey	TÜRÜ:	Tek hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	1977	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

Hamam röl öve planı [30]

Hamam fotoğrafı [36]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ					PLAN BİLEŞENLERİ			
SOYUNMALIK	Plân boyutu	11,40 X 11,15			SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	B	
	Üst örtü	Kubbe				Üst örtü	B	
	Geçiş elemanı	Mukarnaslı tromp ve Türk üçgeni				Işıklık	B	
	Işıklık	+				Pencere	B	
	Pencere	+			SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	2,10 - 4,60 X 18,50	
	Kapı	+				Üst örtü	B	
	Niş	+				Işıklık	B	
	Seki (Pabuçluk)	+ (mermer)				Pencere	+	
	Şadırvan	+ (mermer)			KÜLHAN	Plân boyutu		
	Ahşap soyunmalık	–				Üst örtü	Ahşap sundurma çatı	
ARALIK	Plân boyutu	1,05 x 1,05				Işıklık	–	
	Üst örtü	?				Pencere	–	
	Geçiş elemanı	?				Kapı	–	
	Işıklık	?			YAPI MALZEMESİ			
	Helâ-Tıraşlık	–						
ILIKLIK / MERKEZİ MEKÂN		Yıkanılmayan I.	Yıkanılan I.		SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş, kesme taş, tuğla	
	Plân boyutu	4,70 X 4,70	3,60 X 3,60			Üst örtü	Tuğla	
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe			Geçiş elemanı	Tuğla	
	Geçiş elemanı	Köşe üçgeni	Mukarnas			Zemin	Mermer plak	
	Işıklık	+	+		ARALIK	Duvar	Moloz taş	
	Helâ-Tıraşlık	+	–			Üst örtü	B	
	Kurna	–	+(mermer)			Geçiş elemanı	B	
	Seki	–	+			Zemin	B	
	Niş	+	–		ILIKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
ILIKLIK / EYVAN	Plân boyutu		3,60 X 1,10 - 2,00			Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Üst örtü		Tonoz			Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı					Zemin	Mermer plak	Mermer
	Işıklık		+		ILIKLIK / EYVAN	Duvar		Moloz taş
	Kurna		+(mermer)			Üst örtü		Tuğla
	Seki		+			Geçiş elemanı		
	Niş		–			Zemin		Mermer
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	4,30 X 4,30			SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Kubbe				Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı	Pandantif				Geçiş elemanı	Tuğla	
	Işıklık	+				Zemin	Mermer	
	Kurna	–			SICAKLIK / EYVAN	Duvar	Moloz taş	
	Seki	–				Üst örtü	Tuğla	
	Göbek taşı	+ (mermer)				Geçiş elemanı		
	Kapı	+				Zemin	Mermer	
SICAKLIK / EYVAN	Plân boyutu	4,30 X 2,60 - 2,15			SICAKLIK / HALVET	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tonoz				Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı					Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Işıklık	+				Zemin	Mermer	Mermer
	Kurna	+			SOĞUK SU DEPOSU	Duvar	B	
	Seki	+				Üst örtü	B	
SICAKLIK / HALVET	Plân boyutu	3,10 X 3,25	3,10 X 3,25			Geçiş elemanı	B	
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe			Zemin	B	
	Geçiş elemanı	Pandantif	Türk üçgeni		SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş	
	Işıklık	+	+			Üst örtü	B	
	Kurna	+	+			Geçiş elemanı	B	
	Seki	+	+			Zemin	B	
	Kapı	+	+		KÜLHAN	Duvar	Moloz taş	
						Üst örtü	Ahşap	
						Geçiş elemanı	B	
						Zemin	B	

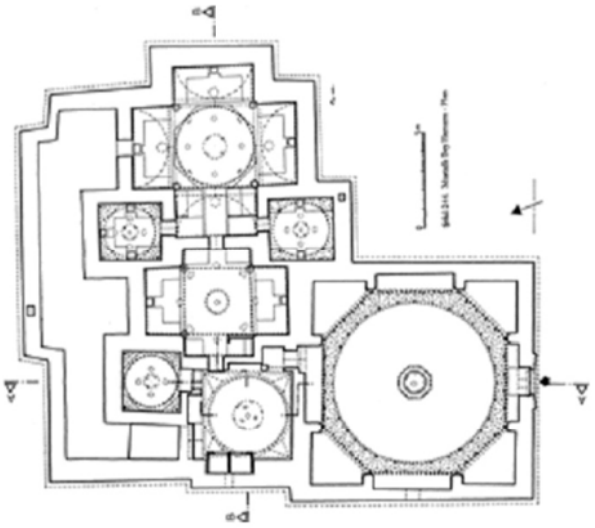
KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler

Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.8.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Mustafa Bey Hamamı çözümleme tablosu

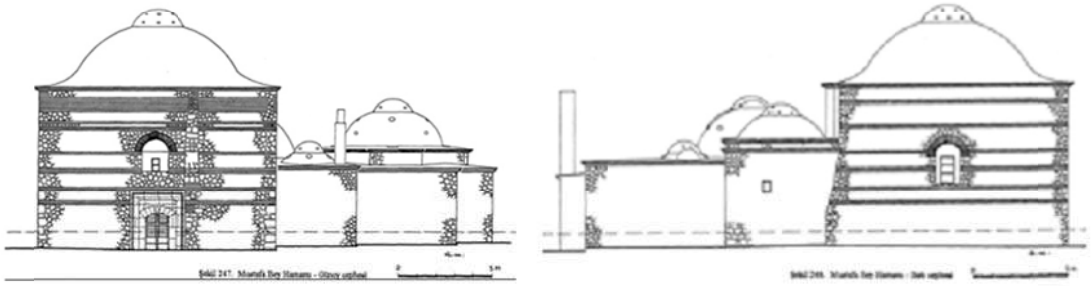
MUSTAFA BEY HAMAMI			HAMAM NO: 8
YERİ:	Amasya/Merkez	YAPİM TARİHİ:	1436-1437
BANİSİ:	Mustafa Bey		Tek hamam
ONARIM-RESTORASYON:	1977	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

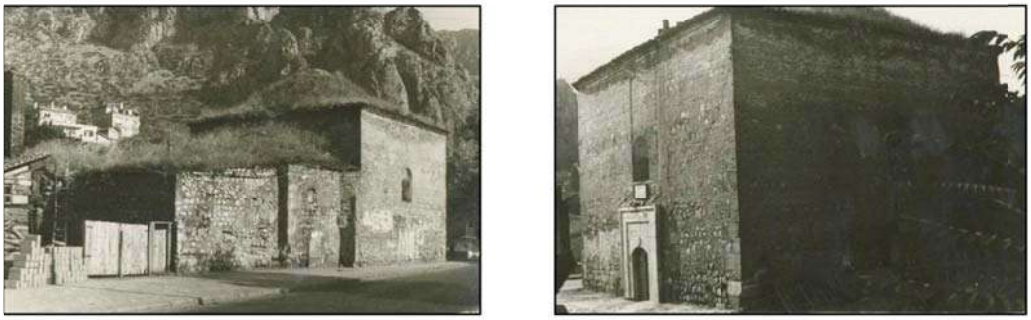
Mustafa Bey Hamamı planı [30]

Mustafa Bey Hamamı A-A ve B-B kesiti [30]

Mustafa Bey Hamamı güney ve batı cephesi [30]

Mustafa Bey Hamamı fotoğrafları [36]

Eyvanların köşeleri pahlı olup bunların önünde; kuzey ve güney eyvanlarının ortasında birer kurna yer almakta ve "yıkanılan ılıklık" olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca tüm eyvanlarda sekiler bulunmaktadır. Ilıklığın doğu eyvanından haçvari dört eyvanlı ve iki köşe halvetli sıcaklığa geçilmektedir. Batı eyvanının kuzey ve güneyinden ise halvetlere geçiş sağlanmaktadır. Su deposu, hamamın kuzey duvarı boyunca uzanmaktadır. Sıcaklığın kuzey eyvanına bir pencere ile bağlantılıdır. Külhan, su deposunun kuzeyinde bulunmaktadır. Ahşap çatılı bir sundurma ile örtülü olup, yanları açık bir mekândan oluşmaktadır [30].

Eyvanlar tonoz, diğer mekânlar ise üstlerinde kubbecik bulunduran kubbe ile örtülü olup bütün örtü ve geçiş elemanları tuğladan örülmüştür. Mekânlar arası geçiş sağlayan sivri kemerli kapı açıklıklarında, duvarların oyulmasıyla kasasız bir biçimde yapılan tek kanatlı ahşap kapılar özgündür [30].

Soyunmalıkta özgün halde seki bulunmasından dolayı Mustafa Bey Hamamı'na ait karşılaştırmalı çalışma tablosunda işlenmiştir (Bkz. Çizelge 6.8). Soyunmalık, ılıklık ve usturalığın döşemesi bugün şapla kaplı olup özgünde bu mekânlar mermer kaplıdır [30]. Özgün halleri bilindiği için tabloda mermer olarak işlenmiştir. Helânın, birinci ılıklığın kuzey duvarında olduğu tahmin edilmektedir [30]. Bu nedenle tabloda helâ işlenmiştir.

6.9. İbrahim Bey Hamamı (Eski Hamam)

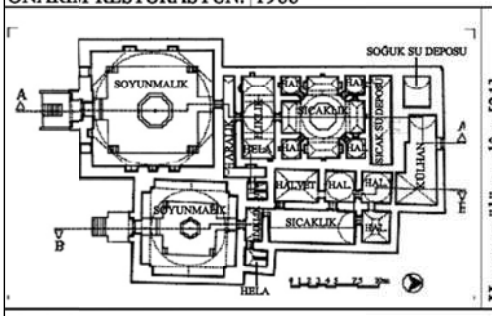
Hamam, Niğde'nin Bor İlçesi'nde bulunmaktadır. Batıya meyilli bir arazi üzerine konumlanmış olan hamam, zemin seviyesinin altında kaldığı için kapı açıklıklarına merdivenle inilmektedir. Hamamın, Karamanoğlu İbrahim Bey tarafından 1460 senesi veya daha öncesinde yaptırıldığı düşünülmektedir [31].

Kuzey, güney doğrultusunda çifte hamam olarak inşa edilen yapının batısında erkekler, doğusunda kadınlar bölümü bulunmaktadır. Her iki bölümün girişleri güney cephede olup, erkekler bölümü cephesi daha öndedir (Çizelge 6.9) [31].

Hamamın erkekler bölümü soyunmalığı beden duvarı üzerinden onikigen kasnak yükselmektedir. Onikigen kasnak geçişi nedeniyle oluşan üçgen çatıların altında iki sıra tuğla saçak silmesi bulunmaktadır ve üstü alaturka kiremit kaplıdır [31].

Çizelge 6.9. Karşılaştırmalı çalışma-İbrahim Bey Hamamı çözümleme tablosu

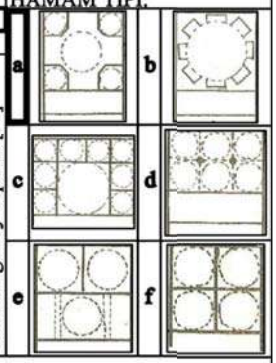
İBRAHİM BEY HAMAMI (ESKİ HAMAM)				HAMAM NO: 9
YERİ:	Niğde/Bor	YAPIM TARİHİ:	1460 (?)	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	**Karamanoğlu İbrahim Bey?**	TÜRÜ:	**Çifte hamam**	
ONARIM-RESTORASYON:	1988	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

Hamam rölöve planı [31]

Hamam güney cephesi [31]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu	13,10 x 13,60	10,70 x 10,70
	Üst örtü	**Kubbe**	**Kubbe**
	Geçiş elemanı	**Tromp**	Pandantif
	Işıklık	Aydınlık feneri	Aydınlık feneri
	Pencere	+	–
	Kapı	+	+
	Niş	+	–
	Seki	**+(mermer)**	**+(mermer)**
	Şadırvan	+(mermer)	+
	Ahşap soyunmalık	+ (?)	+ (?)
ARALIK	Plân boyutu	11,50 x 4,70-11,30	
	Üst örtü	Beşik tonoz	
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	B	
	Helâ-Tıraşlık	+	
	Niş	+	
ILIKLIK	Plân boyutu	9,20 x 3,60	1,90 x 3,70
	Üst örtü	Kubbe, Tekne Tonoz	Yarım aynalı tonoz
	Geçiş elemanı	Pandantif	
	Işıklık	B	B
	Helâ-Tıraşlık	–	+
	Kurna	+	B
	Seki	+	B
	Niş	+	B
HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Kurna		
	Seki		
	Niş		
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	5,00 x 5,00	3,60 x 9,60
	Üst örtü	Kubbe	Beşik tonoz
	Geçiş elemanı	Pandantif	
	Işıklık	+	+
	Kurna	–	+
	Seki	–	+
	Göbek taşı	+	–
	Kapı	+	+
SICAKLIK / EYVAN	Plân boyutu	2,00 x 3,50	
	Üst örtü	Tekne tonoz	
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	B	
	Kurna	+	
	Seki	+	
SICAKLIK / HALVET	Plân boyutu	2,00 x 2,00	
	Üst örtü	Kubbe	Aynalı tonoz / Kubbe
	Geçiş elemanı	Pandantif	Pandantif
	Işıklık	B	B / B
	Kurna	B	B / B
	Seki	B	B / B
	Kapı	+	B / B

PLAN BİLEŞENLERİ			
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	2,90 x 3,50	
	Üst örtü	Beşik tonoz	
	Işıklık	B	
	Pencere	B	
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	2,40 x 10,00	
	Üst örtü	Sivri tonoz	
	Işıklık	B	
	Pencere	B	
KÜLHAN	Plân boyutu	9,80 x 3,00-3,60-4,70	
	Üst örtü	Beşik tonoz ve yarım çapraz tonoz	
	Işıklık	B	
	Pencere	B	
	Kapı	B	

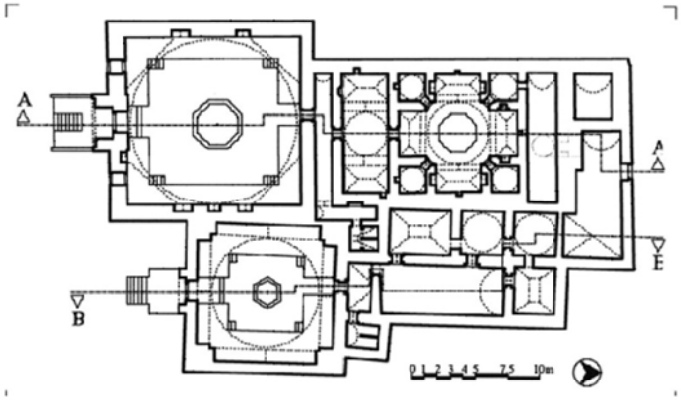
YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	**Kaba yonu, moloz taş,tuğla**	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
ARALIK	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	
ILIKLIK	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	
	Zemin	Mermer	Mermer
HALVET	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	
	Zemin	Mermer	**Mermer**
SICAKLIK / EYVAN	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	Mermer	
SICAKLIK / HALVET	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla / Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer / Mermer
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	
SICAK SU DEPOSU	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	Kaba yonu, moloz taş,tuğla	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

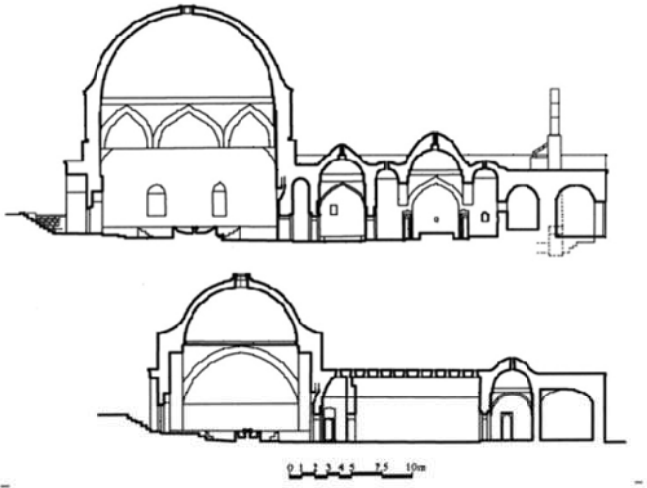
Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.9.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-İbrahim Bey Hamamı çözümleme tablosu

İBRAHİM BEY HAMAMI (ESKİ HAMAM)			HAMAM NO: 9
YERİ:	Niğde/Bor	YAPIM TARİHİ:	1460 (?)
BANİSİ:	Karamanoğlu İbrahim Bey?	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	1988	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

İbrahim Bey Hamamı (Eski Hamam) planı [31]

İbrahim Bey Hamamı (Eski Hamam) A-A ve B-B kesiti [31]

Kadınlar hamamı güney cephesi [31]

Eski hamam örtü sistemi [31]

Kadınlar hamamı sıcaklığı [31]

Kadınlar hamamı güney cephesi [31]

Erkekler hamamı soyunmalığı [31]

Onikigen kasnakta, yüzeysel çıkıntılı iki sıra taş örgüden oluşan saçak silmesi bulunmaktadır ve on iki dilime ayrılmış kubbe üstü alaturka kiremit ile kaplıdır [31].

Kadınlar bölümü soyunmalığında, beden duvarları üzerinden sekizgen kasnak yükselmektedir. Kasnak geçişinde oluşan üçgen çatıların altında iki sıra tuğla saçak silmesi bulunmaktadır ve üstü alaturka kiremit kaplıdır. Sekizgen kasnakta, iki sıra tuğla saçak silmesi bulunmaktadır ve sekiz dilime ayrılmış kubbe üstü alaturka kiremit kaplıdır [31].

Erkekler bölümüne soyunmalığın güney duvarından, dışa taşmış olan cümle kapısından girilmektedir. Basık kemerli geçiş açıklığı, sivri kemerli niş içinde bulunmaktadır. Kapının iki yanına, üzeri sağır kemerli dikdörtgen alt pencereler simetrik yerleştirilmiştir. Mekân, tonoz geçişli kubbe ile örtülü olup bu kubbe ortasında aydınlık feneri bulunmaktadır. Soyunmalığın iç duvarlarında; güneyde bir, batıda iki, doğuda üç adet sivri kemerli dolap nişi bulunmaktadır. Duvar önlerini kapı açıklıkları haricinde sekiler dolanmaktadır ve bu sekilerin üstüne sonraki dönemlerde tek katlı ahşap soyunmalık eklenmiştir. Mekân ortasında ise sekizgen şadırvan bulunmaktadır [31].

Soyunmalığın kuzey duvarından beşik kemerli kapı ile aralığa geçilir. Kapı üstünde üçgen kemerli başmak bulunmaktadır. Bu başmak, içerden gelen nemli havanın baca ile dışa aktarımını sağlamaktadır. Aralık mekânı “L” şeklinde dar bir koridordur. Koridorun kısa kolunun batı duvarında bir niş bulunmaktadır. Bu nişin karşısındaki beşik kemerli bir açıklık ile aynalı yarım tonozla örtülü helâya geçilmektedir. Aralık koridorunun uzun kolu kuzey duvarı üzerindeki sivri kemerli kapı açıklığı ile ılıklığa geçilmektedir. Ilıklık doğu, batı yönünde dikdörtgen plânlıdır. İki sivri kemer ile üç bölüme ayrılan tavanın ortasında kubbe, iki yanında ise tekne tonoz örtü bulunmaktadır [31].

Ilıklığın kuzey duvarı üzerindeki beşik kemerli kapı ile sıcaklığa geçilmektedir. Sıcaklık mekânı, haçvari dört eyvanlı ve köşe halvetli plân tipindedir. Sivri kemerli eyvan açıklıkları, tekne tonoz örtülüdür. Giriş eyvanı haricindeki eyvanların üç duvarının ortasında sivri kemerli nişler bulunmaktadır. Kuzey eyvanı duvarında, nişin yukarısında sıcak su deposu ile bağlantılı pencere bulunmaktadır. Sivri kemerli kapılarla üzerleri pandantif geçişli kubbe ile örtülü köşe halvetlerine geçilmektedir. Güneybatı ve güneydoğu halvetlerinde birer niş, kuzeybatı ve kuzeydoğu halvetlerinde ise sıcak su deposuyla bağlantılı birer pencere bulunmaktadır [31].

Kadınlar bölümüne, soyunmalığının güney duvarından, dışa taşmış olan cümle kapısından girilmektedir. Mekân, pandantif geçişli ve ortasında aydınlık feneri bulunan kubbe ile örtülüdür. Duvar önlerini, kapı açıklıkları haricinde üç basamakla çıkılan sekiler dolanmaktadır ve bu sekilerin üstüne sonraki dönemlerde tek katlı ahşap soyunmalık eklenmiştir. Mekân ortasında ise sekizgen şadırvan bulunmaktadır. Soyunmalığın kuzeyinden ılıklığa geçilmektedir. Ilıklık enine dikdörtgen plânlıdır. Doğu duvarının kuzey kenarından helâya, kuzey duvarının batı kenarından dikdörtgen plânlı sıcaklığa geçilmektedir. Üzeri beşik tonoz ile örtülü olan sıcaklık mekânının batısında iki, kuzeybatısında bir, kuzeyinde bir adet halvet bulunmaktadır. Kare plânlı iki halvet pandantif geçişli kubbe ile örtülü olup, bu mekânlar birbirlerine sivri kemerli bir kapı ile bağlanmıştır. Dikdörtgen plânlı iki halvet ise tekne tonoz örtülüdür [31].

Sıcak su deposu, erkekler sıcaklığı boyunca uzanmaktadır. Bu mekânın kuzeyinde ise soğuk su deposu ve külhan bulunmaktadır. Külhan, kadınlar bölümü kuzeybatı halvetine kadar uzanmaktadır [31].

Erkekler ve kadınlar bölümüne sonradan eklenen ahşap soyunmalıklar tabloda belirtilmiştir.

6.10. Taceddin İbrahim Paşa (Belediye) Hamamı

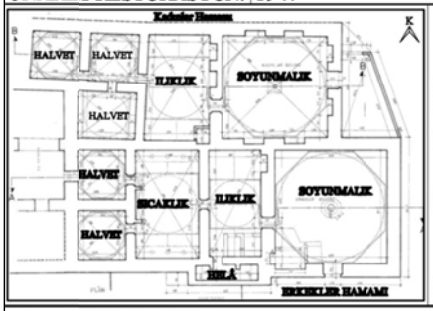
Zile kent merkezinde, Sakiler Mahallesi'nde, Bedesten Camisi'nin yakınında yer almaktadır [27].

Kuzey, güney doğrultusunda çifte hamam olarak inşa edilen yapının doğu bölümü erkekler hamamı, batı bölümü ise kadınlar hamamıdır. Bu iki hamamın plânları simetrik değildir. Erkekler hamamı soyunmalığı cephede daha önde olup, sıcaklıklarında da farklılıklar bulunmaktadır (Çizelge 6.10) [32].

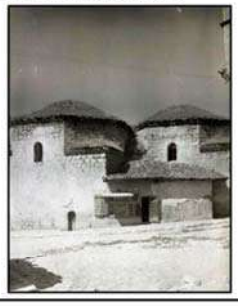
Soyunma mekânlarında, kubbeye geçişler sekizgen kasnaklarla sağlanmıştır. Özgünde alaturka kiremit kaplı olan kubbeler, bugün çimento ile sıvalıdır. Kasnak ve köşelerindeki üçgen kısımlar, üç sıra tuğla kirpi saçak silmesi ile sonlamaktadır. Hamamın masif cephelerinde sadece erkekler bölümü soyunmalığında sivri kemerli üst pencere bulunmaktadır [32].

Çizelge 6.10. Karşılaştırmalı çalışma-Belediye Hamamı çözümleme tablosu

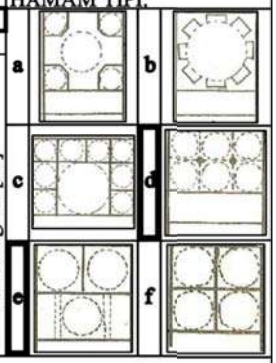
TACEDDİN İBRAHİM PAŞA HAMAMI				HAMAM NO: 10
YERİ:	Tokat/Zile	YAPIM TARİHİ:	1494	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Taceddin İbrahim Paşa	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	1947	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

Hamam röl öve planı [36]

Hamam fotoğrafı [36]

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu	8,41 x 8,35	7,70 x 7,70
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Tromp	Tromp
	Işıklık	Aydınlık feneri	Aydınlık feneri
	Pencere	+	–
	Kapı	+	+
	Niş	–	+
	Seki	B	B
	Şadırvan	+	+
	Ahşap soyunmalık	+	B
ARALIK	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Helâ-Tıraşlık		
	Kapı		
ILIKLIK	Plân boyutu	3,87 x 7,82	4,60 x 7,32
	Üst örtü	Kubbe, sivri tonoz	Kubbe, sivri tonoz
	Geçiş elemanı	Pandantif	Mukarnaslı pandantif
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	+ (?)	+ (?)
	Kurna	–	–
	Seki	B	B
	Niş	+	+
HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Kurna		
	Seki		
	Niş		
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu	4,68 x 4,40	3,72 x 3,45
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Mukarnaslı pandantif	Tromp
	Işıklık	+	+
	Kurna	+	+
	Seki	B	+
	Göbek taşı	B	–
	Niş	+	–
EYVAN	Plân boyutu	4,68 x 1,80	
	Üst örtü	Sivri tonoz	
	Geçiş elemanı		
	Işıklık	+	
	Kurna	B	
	Seki	B	
HALVET	Plân boyutu	3,60x3,60	3,57x3,45 / 3,45x4,28
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe / Kubbe
	Geçiş elemanı	Tromp	Tromp / Pandantif
	Işıklık	+	+ / +
	Kurna	+	+ / +
	Seki	+	+ / +
	Kapı	+	+ / +

PLAN BİLEŞENLERİ			
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Işıklık		
	Pencere		
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	B	
	Üst örtü	Beşik tonoz	
	Işıklık	B	
	Pencere	+	
KÜLHAN	Plân boyutu	B	
	Üst örtü	? (Değişmiştir.)	
	Işıklık	B	
	Pencere	B	
	Kapı	B	

YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
ARALIK	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
ILIKLIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
HALVET	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAKLIK / MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
EYVAN	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
HALVET	Duvar	Moloz taş	Moloz taş / Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla / Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla / Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer / Mermer
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	B	
	Üst örtü	B	
	Geçiş elemanı	B	
	Zemin	B	

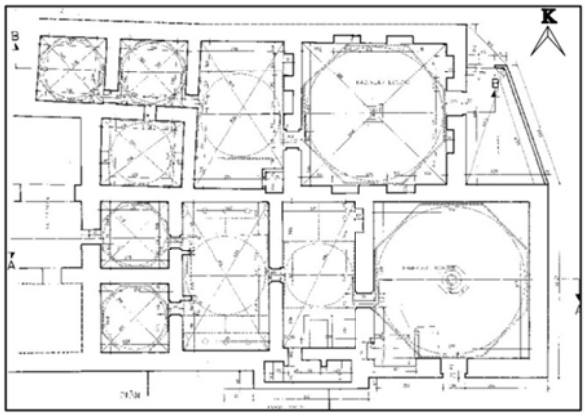
KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler

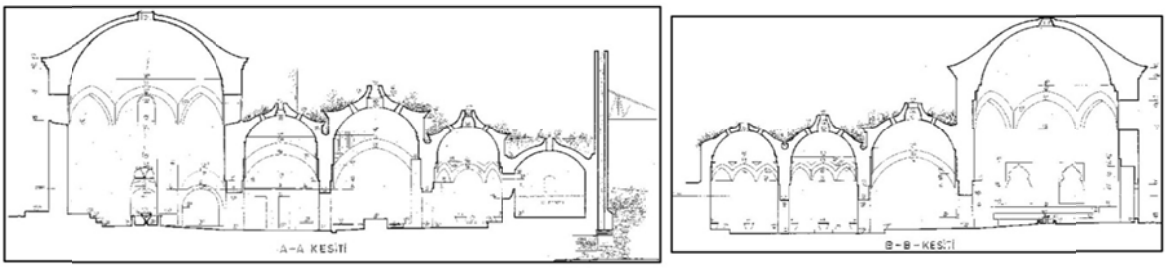
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.10.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Belediye Hamamı çözümleme tablosu

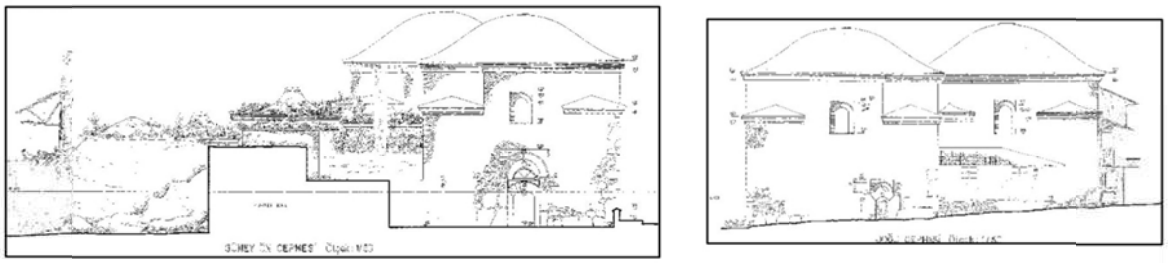
TACEDDİN İBRAHİM PAŞA HAMAMI			HAMAM NO: 10
YERİ:	Tokat/Zile	YAPIM TARİHİ:	1494
BANİSİ:	Taceddin İbrahim Paşa	TÜRÜ:	Çifte hamam
ONARIM-RESTORASYON:	1947	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam

Taceddin İbrahim Paşa Hamamı planı [36]

Taceddin İbrahim Paşa Hamamı A-A ve B-B kesiti [36]

Taceddin İbrahim Paşa Hamamı güney ve doğu cephesi [36]

Taceddin İbrahim Paşa Hamamı fotoğrafları [36]

Erkekler hamamına, soyunmalığın güney duvarından, basık kemerli cümle kapısı ile girilmektedir. Kapı üzerinde sağır sivri kemer bulunmaktadır. Soyunmalığın örtüsü kubbe olup tromplar üzerine oturmaktadır. Kubbe ortasında sekizgen aydınlık feneri bulunmaktadır. Kare mekânı kuşatan iki katlı ahşap soyunmalık, tromp başlangıçlarına kadar yükselmektedir. Mekân ortasında küçük bir şadırvan bulunmaktadır [32]. Soyunmalığın batı duvarı üzerinde bulunan basık kemerli bir kapıdan ılıklığa geçilmektedir. Enine dikdörtgen plânlı mekânın ortası kubbe, yanları tonoz ile örtülüdür. Kubbe geçişleri pandantiflerle sağlanmıştır. Bu mekânın batısına sonradan eklenen helâ ve temizlenme ünitesi bulunmaktadır [27]. Ilıklığın batı duvarı ortasına yerleştirilmiş beşik kemerli bir kapı ile ortası kubbeli, enine sıcaklıklı ve çifte halvetli sıcaklığa geçilir. Kubbe geçişleri mukarnaslı pandantiflerle sağlanmıştır. Kubbenin iki yanındaki düz beton tavanla örtülü kısımların, özgünde tonozla örtülü olduğu düşünülmektedir. Batı duvarının ortasında, yüzeyde çıkıntı yapan, Bursa kemerli bir niş bulunmaktadır. Bu niş içinde iki kurna bulunmaktadır. Nişin her iki yanında bulunan beşik kemerli geçiş açıklıklarından halvetlere geçilmektedir. Kuzeydeki halvette su deposuna açılan bir pencere bulunmaktadır [32].

Kadınlar bölümüne soyunmalığın doğu duvarından, basık kemerli cümle kapısı ile girilmektedir. Bu mekânın önünde ekleme bir rüzgârlık bulunmaktadır. Soyunmalık mekânı, erkekler bölümü soyunmalığı ile benzer özellikler göstermektedir. Mekân tromplar üzerine oturan kubbe ile örtülü olup ortasında sekizgen aydınlık feneri yer almaktadır. Erkekler soyunmalığından farklı olarak girişin iki yanında birer tane, güney ve kuzey duvarlarda ise birbirine simetrik ikişer tane sivri kemerli niş bulunmaktadır. Soyunmalığın doğu duvarı üzerindeki kapıdan ılıklığa geçilmektedir. Erkekler bölümü ılıklığı ile benzer özellikler gösteren mekân, kubbe geçişlerinin mukarnaslı pandantiflerle sağlanması ile farklılık göstermektedir. Girişin sağında iki dikdörtgen niş olup, solunda ise sonradan eklendiği düşünülen yaklaşık kare plânlı helâ bulunmaktadır [32]. Sıcaklık, birbiri ardına eklenmiş kareye yakın iki mekândan ve halvetten meydana gelmektedir. Ilıklık mekânının batı duvarında bulunan kapıdan geçilen mekân, sıcaklığın merkezi konumunda olup, diğer iki halvete bu mekândan ulaşılmaktadır. Üst örtüsü kubbe olup tromplar üzerine oturmaktadır. Kubbe üzerinde düzensiz yerleştirilmiş birkaç ışıklık bulunmaktadır. Batı duvarı güney köşesindeki kapı ile birinci halvete ulaşılmaktadır. Merkezî mekânla benzer özellik gösteren halvet, dört taraftan seki ile çevrilmiştir ve sekiler üzerinde birer kurna bulunmaktadır. İkinci halvete, merkezî mekânın güneyinde

bulunan basık kemerli kapı ile geçilmektedir. Bu mekân kareye yakın boyuna dikdörtgen plânlıdır. Üzeri, doğu ve batıdan iki kemerin desteklediği bir kubbe ile örtülü olup geçiş elemanı pandantiftir. Kubbe üzerinde düzensiz yerleştirilmiş ışıklıklar bulunmaktadır. Bu halvetin dört tarafında sekiler bulunmaktadır [27].

Hamamın su deposu arkasında tamamen değişmiş külhan yer almaktadır [27]. Külhana, hamamın batı cephesi ortasında bulunan merdivenle inilmektedir [32].

Erkekler ve kadınlar bölümü ılıklığında yer alan, sonradan eklendiği düşünülen helâ hücrelerinin özgünde ılıklığın farklı bir yerinde olması gerektiği düşüncesi ile Taceddin İbrahim Paşa (Belediye) Hamamı'na ait karşılaştırmalı çalışma tablosunda mevcut olarak işlenmiştir (Bkz. Çizelge 6.10). Erkekler bölümü sıcaklık kubbesinin iki yanındaki beton örtülerin özgünde tonozlu örtü olduğu düşünüldüğünden tabloda tonoz olarak işlenmiştir. Kadınlar bölümü soyunmalığı önündeki, sonradan eklenen rüzgârlık ise tabloda belirtilmemiştir.

6.11. Ali Paşa Hamamı (Yeni Hamam)

Hamam, Çorum'un merkezinde, Yeniyol Mahallesi'nde, kentsel sit alanı içinde bulunmaktadır. Kuzeydoğusunda belediye binası, kuzeybatısında ise saat kulesi yer almaktadır. Ticari dokunun içinde bulunan hamamın güneydoğu cephesi dışında, diğer cephelerine sonradan eklenen bitişik dükkânlar bulunmaktadır.

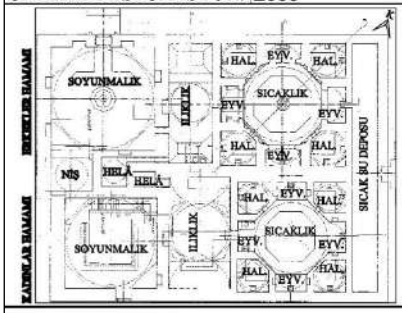
Kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda dikdörtgen bir alan üzerinde çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Erkekler bölümü girişi ana yola açılırken, kadınlar bölümü girişi ise mahremiyet düşüncesi ile ara sokağa açılmıştır (Çizelge 6.11).

Kadınlar bölümü boyut olarak erkekler bölümünden daha küçük tutulmuştur [33]. Kubbe üstleri kurşun kaplı olup sekizgen kubbe kasnağı, iki sıra tuğla kirpi saçak ile sonlanmaktadır. Hamam, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde iken 1943 yılında özel mülkiyete geçmiştir [34].

Yol kotunun altında kalan hamamın erkekler bölümünün soyunmalığına, ekleme rüzgârlıktan inilerek basık kemerli bir cümle kapısı ile girilmektedir.

Çizelge 6.11. Karşılaştırmalı çalışma-Ali Paşa Hamamı çözümleme tablosu

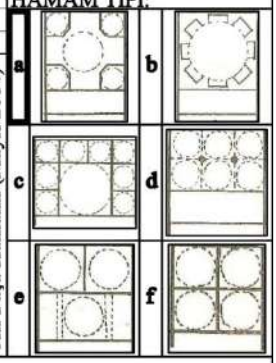
ALİ PAŞA HAMAMI				HAMAM NO: 11
YERİ:	Çorum/Merkez	YAPIM TARİHİ:	1573-1574	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Ali Paşa	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	2006	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

Hamam röl öve planı [36]

Ali Paşa Hamamı (Mayıs 2014)

ÇÖZÜMLEME VE KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

PLAN BİLEŞENLERİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Tromp	Tromp
	Işıklık	Aydınlık feneri	Aydınlık feneri
	Pencere	+	+
	Kapı	+	+
	Havlu kurutma nişi	+	–
	Seki	+ (mermer)	+ (mermer)
	Şadırvan	+ (mermer)	–
	Ahşap soyunmalık	+ (?)	+ (?)
ARALIK	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Helâ-Tıraşlık		
	Kapı		
ILIKLIK	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe-tekne tonoz	Kubbe- tonoz
	Geçiş elemanı	Tromp	Tromp
	Işıklık	+	+
	Helâ-Tıraşlık	+	+
	Kurna	–	–
	Seki	–	–
	Niş	+	+
HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Işıklık		
	Kurna		
	Seki		
	Niş		
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Tromp	Tromp
	Işıklık	+	+
	Seki	+	+
	Göbek taşı	+	+
	Niş	+	–
	Şadırvan	+ (?)	+ (?)
SICAKLIK – EYVAN	Plân boyutu		
	Üst örtü	Tonoz	Tonoz
	Işıklık	–	–
	Niş	–	+
	Kurna	+	+
	Seki	+	+
SICAKLIK – HALVET	Plân boyutu		
	Üst örtü	Kubbe	Kubbe
	Geçiş elemanı	Tromp	Tromp
	Işıklık	+	+
	Kurna	+	+
	Seki	+	+
	Kapı	+	+

PLAN BİLEŞENLERİ		
SOĞUK SU DEPOSU	Plân boyutu	
	Üst örtü	
	Işıklık	
	Pencere	
SICAK SU DEPOSU	Plân boyutu	
	Üst örtü	Beşik tonoz
	Işıklık	B
	Pencere	+
KÜLHAN	Plân boyutu	
	Üst örtü	Beşik tonoz
	Işıklık	B
	Pencere	B
	Kapı	B

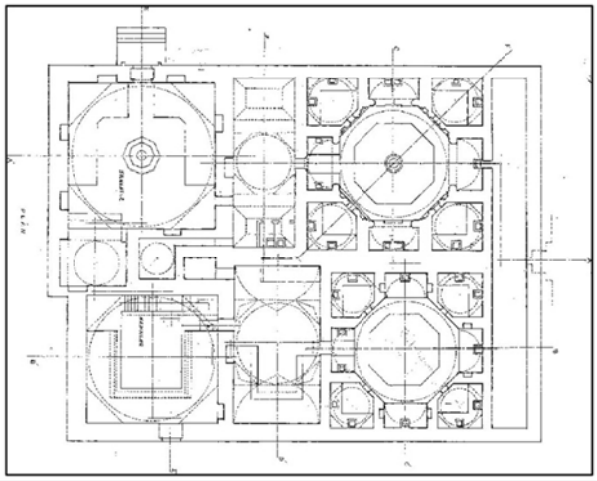
YAPI MALZEMESİ		Erkekler Hamamı	Kadınlar Hamamı
SOYUNMALIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
ARALIK	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
ILIKLIK	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
HALVET	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAKLIK – MERKEZİ MEKÂN	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
SICAKLIK – EYVAN	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı		
	Zemin	Mermer	Mermer
SICAKLIK – HALVET	Duvar	Moloz taş	Moloz taş
	Üst örtü	Tuğla	Tuğla
	Geçiş elemanı	Tuğla	Tuğla
	Zemin	Mermer	Mermer
SOĞUK SU DEPOSU	Duvar		
	Üst örtü		
	Geçiş elemanı		
	Zemin		
SICAK SU DEPOSU	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	
KÜLHAN	Duvar	Moloz taş	
	Üst örtü	Tuğla	
	Geçiş elemanı		
	Zemin	B	

KENT İÇİNDEKİ DAĞILIMI	SİMGE VE KISALTMALAR
○ Külliye hamamı	k.b.: Kadınlar Hamamı
● Çarşı hamamı	e.b.: Erkekler Hamamı
○ Mahalle hamamı	B: Bilinmiyor
○ Kaplıca hamamı	?: Kesin veya özgün değildir.

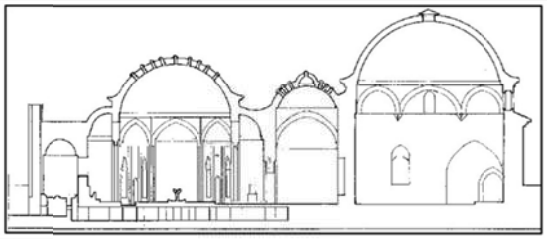
Güpür Hamamı ile benzerlik gösterenler
Güpür Hamamında yok olanlar ile benzerlik gösterenler

Çizelge 6.11.(devam) Karşılaştırmalı çalışma-Ali Paşa Hamamı çözümleme tablosu

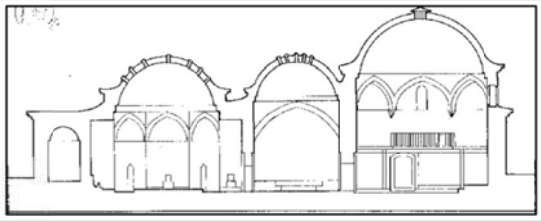
ALİ PAŞA HAMAMI				HAMAM NO: 11
YERİ:	Çorum/Merkez	YAPİM TARİHİ:	1573-1574	HAMAM TİPİ:
BANİSİ:	Ali Paşa	TÜRÜ:	Çifte hamam	
ONARIM-RESTORASYON:	2006	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	Hamam	

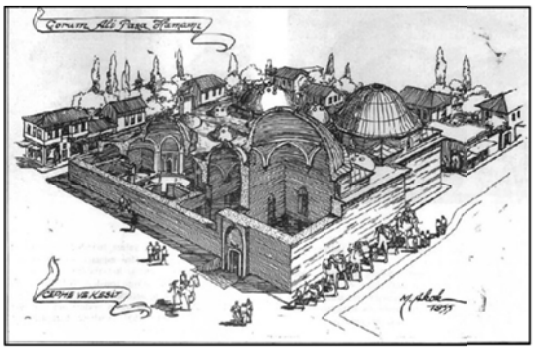
Ali Paşa Hamamı plânı [36]

Ali Paşa Hamamı A-A kesiti [36]

Ali Paşa Hamamı B-B kesiti [36]

Ali Paşa Hamamı cephe ve kesiti [33]

Ali Paşa Hamamı ve Saat Kulesi fotoğrafi[39]

Ali Paşa Hamamı erkekler girişi görünüşü (Mayıs 2014)

Kare plânlı soyunmalık mekânının örtüsü kubbe olup üzerinde sekizgen bir aydınlık feneri bulunmaktadır. Kubbe, sivri kemerlerle taşınmaktadır ve plândan kubbeye geçiş, köşe kemerlerinin içindeki tromplarla sağlanmıştır. Mekânın aydınlatması, bu aydınlık feneri ve üst pencereler ile sağlanmıştır. Soyunmalık duvarlarında elbise koymaya yarayan altı adet sivri kemerli dolap nişi, mekânın ortasında ise sekizgen şadırvan bulunmaktadır. Soyunmalık girişinin iki yanında "L" şeklinde, 15 cm yüksekliğinde sekiler üzerinde iki katlı ahşap soyunmalık bulunmaktadır. Soyunmalığın güneydoğu duvarında bulunan sivri kemerli havlu kurutma nişi, bu duvarda çıkıntı yapmıştır. Soyunmalığın kuzeydoğu duvarı üzerinde bulunan sivri kemerli kapı ile dikdörtgen plânlı ılıklığa geçilmektedir. Giriş kapısının kuzeybatısında bir niş bulunmaktadır. İki sivri kemer ile üç bölüme ayrılan tavanın yanları tekne tonoz ile ortası ise kemerlere oturan tromp geçişli bir kubbe ile örtülüdür. Kubbenin tepeciği üzerinde 4 adet, kubbe eteğinde on beş adet, tonoz sırtlarında ise üç adet ışıklık bulunmaktadır. Ilıklığın güneybatı duvarının güneyinde yer alan açıklıkla dar bir koridora, buradan da kubbe ile örtülü helâya geçilmektedir. Bu mekân soyunmalığın havlu kurutma nişi ile bitişiktir. Ilıklığın kuzeydoğu duvarında bulunan sivri kemerli bir kapı ile haçvari dört eyvanlı, köşe halvetli sıcaklık mekânının eyvanına geçilmektedir. Sivri kemerlere oturan tromp geçişli merkezi kubbede yedi adet ışıklığı olan kubbecik bulunmaktadır. Kubbe eteğinde ise dördü kare, kırk ikisi dairesel ışıklık yer almaktadır. Sivri kemerleri pilastrlara oturan eyvanlar ise yarım kubbe biçimindeki tonozlarla ile örtülüdür. Eyvan duvarlarında birer niş, kuzeydoğu eyvanında ise su deposuna açılan kontrol penceresi bulunmaktadır. Merkezi mekân ortasında sekizgen göbek taşı ve ortasında bugün bulunmayan sekizgen şadırvan, eyvanlarda ise seki ve kurnalar yer almaktadır [33]. Eyvanlar arasından, iki yanında nişler bulunan sivri kemerli kapılar ile köşe halvetlerine geçilmektedir. Halvet mekânları, ışık kubbecikli kubbeler ile örtülüdür.

Kadınlar bölümüne hamamın güneydoğu cephesinden, boyuna dikdörtgen niş içinde bulunan basık kemerli cümle kapısı ile girilmektedir. Cümle kapısı önünde sonradan eklenen sundurma çatı bulunmaktadır. Kare plânlı soyunmalık, kubbe ile örtülüdür. Kubbe sivri kemerlerle taşınmaktadır ve kubbeye geçiş köşe kemerlerinin içindeki tromplarla sağlanmıştır. Mekânın aydınlatması kubbe üzerindeki aydınlık feneri ve üst pencerelerle sağlanmaktadır. Kuzeybatı duvarı dışında, duvar önlerinde sekiler ve seki üstlerinde hamamın bütün duvarlarını dolaşan ahşap soyunmalık bulunmaktadır. Kuzeydoğu duvarında bir adet sivri kemerli niş bulunmaktadır. Mekân ortasında yer alan şadırvan

sonradan eklemiştir. Soyunmalığın kuzeydoğu duvarı üzerinde bulunan beşik kemerli kapıdan ılıklığa geçilmektedir. Bu kapının güneydoğusunda bir niş bulunmaktadır. Mekân, sivri kemerlerle üç bölüme ayrılmış olup, ortada tromp geçişli bir kubbe, yanlarda ise sivri tonozlar bulunmaktadır. Ilıklığın güneybatı duvarında bulunan kapı ile dar bir koridor ve helâya, kuzeydoğu duvarı üzerinde bulunan basık kemerli kapı ile sıcaklık eyvanına geçilmektedir. Haçvari dört eyvanlı ve köşe halvetli sıcaklık mekânının sivri kemerli eyvanları tonoz ile örtülüdür. Eyvan duvarlarında sivri kemerli nişler bulunmaktadır. Mekân ortasında mermer sekizgen göbek taşı, eyvanlarda ise seki ve kurnalar yer almaktadır. Göbek taşı ortasında bugün bulunmayan sekizgen şadırvanın yer aldığı, hamamın restorasyon geçirmeden önceki izlerinden anlaşılmaktadır [33]. Köşe duvarları üzerinde bulunan sivri kemerli kapılarla geçilen halvetler, tromp geçişli kubbe ile örtülüdür.

Erkekler ve kadınlar sıcaklığına bitişik sıcak su deposunun üzeri beşik tonozla örtülüdür. Depo ortasında 2 m çapında bakır kazan bulunmaktadır. Hamamın kuzeydoğusunda ise beşik tonoz örtülü külhan yer almaktadır. Kemerli külhan ocağı üstünden baca yükselmektedir [33].

6.12. Karşılaştırmalı Çalışma ve Genel Değerlendirme

Karşılaştırmalı çalışmada incelenen 11 hamamdan beşi tek hamam, altısı ise çifte hamamdır. Çifte hamamlardan Mustafa Ağa Hamamı ve Ali Paşa Hamamı kadınlar ve erkekler bölümü plânları simetriktir. Güpür Hamamı da çifte hamam olup simetrik plânlı değildir.

Hamamlardan yedisi halen kendi işlevini sürdürmektedir. Biri yöresel ürün satış işletmesi olarak kullanılmakta üçü ise kullanılmamaktadır.

Karşılaştırmalı çalışma kapsamında incelenen hamamlar plan elemanları dizilişine göre; “mekânları ardı ardına sıralanan hamamlar” ve “mekânları akstan ayrılarak birbirini takip eden hamamlar” olarak iki tiptedir. Mekânları ardı ardına sıralanan hamamlar; Bekir Çavuş Hamamı, Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü, Pervane Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü, Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı, Mustafa Ağa Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü, İbrahim Bey Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü, Taceddin

İbrahim Paşa Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü ve Ali Paşa Hamamı erkekler ve kadınlar bölümüdür. Güpür Hamamı'nın erkekler bölümü de bu tiptedir. Yapının kadınlar bölümünün ise restitüsyon değerlendirmelerine bağlı olarak Ağızkarahan Köyü Hamamı, Vakıf Hamamı ve Mustafa Bey Hamamı gibi mekânları akstan ayrılarak birbirini takip eden hamamlar tipinde olduğu düşünülmektedir.

Karşılaştırmalı çalışma tablolarında (Bkz. Çizelge 6.1-6.11), plân bileşenlerinin boyut ve biçimleri, yapı bileşenleri ve mimari elemanların nitelik ve malzemelerine yer verilmiştir.

Soyunmalık

Karşılaştırılan hamamların altısında soyunmalık plânları dikdörtgen/dikdörtgene yakın olup, diğerleri kare/kareye yakın plânlıdır.

Hamamlara soyunmalıkta yer alan kapıdan girilmektedir. Bazı hamamların soyunmalık önüne sonraki dönemlerde rüzgârlık eklenmiştir. Hamam soyunmalıklarının ikisi tonoz, üçü ahşap çatı, altısı ise kubbe ile örtülüdür. Kubbelerin geçiş elemanı çoğunlukla tromp olup ortasında aydınlık feneri bulunmaktadır. Duvarlarda genelde üst pencereler bulunmakta, 14. yüzyıldan itibaren görülen dikdörtgen alt pencere, 15. yüzyıla ait İbrahim Bey Hamamı'nda yer almaktadır. 14. yüzyıla ait Mustafa Ağa Hamamı ve sonrasında yapılan hamamlarda duvar önlerinde nişlere rastlanılmaktadır. 16. yüzyıla ait Ali Paşa Hamamı erkekler bölümü soyunmalığında ise havlu kurutma nişi yer almaktadır.

Sekiz hamamın duvar önlerinde sekiler ve altı hamamda seki üstlerinde genelde iki katlı olan ahşap soyunmalıklar bulunmaktadır. Bu sekilerin malzemesi genelde mermerdir. 13. yüzyıla ait Vakıf Hamamı ve Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı'nda taş sekiler bulunmaktadır. Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı'nın sekileri 30 cm. kalınlığında kesme taşlardan yapılmış olup, seki genişliği 1,67-1,68 m'dir [15]. 15. yüzyıla ait Mustafa Bey Hamamı'nda günümüzde yoksa da mermer seki altlarında pabuçluklar bulunduğu kaynaklardan anlaşılmaktadır [30]. Yedi hamamın soyunmalık mekânı ortasında, çoğunluğu çokgen plânlı olan şadırvan yer almaktadır.

Güpür Hamamı'nın erkekler hamamı soyunmalığı, kareye yakın plânlı örnekler içinde yer almaktadır. Mekânın döşemesi, örneklerde olduğu gibi mermer kaplı olup 7 cm

yüksekliğindeki sekilerin malzemesi örneklerden farklı olarak sıva kaplamadır. Mekân ortasında, örneklerdeki gibi çokgen plânlı bir şadırvan yer almaktadır. Mekânın örtüsü tromp geçişli kubbe olup dıştan alaturka kiremit ile kaplıdır. Kubbe merkezindeki ışıklık üzerinde diğer örneklerde olduğu gibi bir aydınlık feneri bulunmalıdır.

Aralık

Anadolu'da erken devir hamamlarında bulunan aralık mekânı [15], incelenen sekiz hamamda bulunmaktadır. 15. Yüzyıl yapısı olan Mustafa Bey Hamamı ve İbrahim Bey Hamamı aralıkları, sadece geçit amaçlı küçük mekânlardır. Bu hamamlardan sonra yapılan hamamlarda aralığın kaybolduğu görülmektedir.

İncelenen hamamların yarısında kare/kareye yakın, diğer yarısında dikdörtgen/dikdörtgene yakın plânlı aralık görülmektedir. Dört hamamın aralıkları kubbe, diğerleri ise tonoz ile örtülüdür. Mustafa Bey Hamamı'nda küçük bir geçit vazifesi gören aralık haricinde diğer hamamlarda helâya bu mekândan geçilmektedir. İbrahim Bey hamamında, soyunmalıktan koridora geçerken üstte bir baca bulunmaktadır. Başmak olarak adlandırılan bu baca, aralık mekânı olmayan hamamlarda yıkanma mekânlarından gelen buharı kontrol altında tutabilmek amacıyla yapılmaktadır [17].

Güpür Hamamı'nın erkekler bölümünde; incelenen örneklere göre daha büyük boyutlarda, dikdörtgen plânlı ve tonoz örtülü bir aralık mekânı bulunmaktadır. Helâlara bu mekândan geçilmektedir.

Ilıklık

İncelenen hamamlarda ılıklık plânları, kare veya dikdörtgen biçimindedir. Mekân örtüleri; iki hamamda tonoz, beşinde kubbe, dördünde ise yanları tonozlarla desteklenen kubbedir.

15. yüzyıl yapısı olan İbrahim Bey Hamamı erkekler bölümü ılıklığında kurna yer almaktadır. Aynı yüzyıla ait Mustafa Bey Hamamı'nda ise iki adet ılıklık bulunmakta olup kurna bulunan yıkanılan ılıklık olarak adlandırılmaktadır. Yıkanılan ılıklıklarda ve diğer ılıklıkların bir kısmında sekiler yer almaktadır. Pervane Hamamı erkekler bölümü ılıklığı ortasında mermer şadırvan bulunmaktadır. İncelenen hamamlardan, 14. Yüzyıl yapısı olan

Mustafa Bey Hamamı ve sonrasında yapılan hamamların ılıklıklarında nişlere rastlanılmaktadır. Dikdörtgen plânlı Güpür Hamamı ılıklığı ise tonoz örtülü olup yıkanma sekisi ve kurnalar bulunmaktadır.

Ilıklık halveti

İncelenen hamamların bir kısmında ılıklık halveti bulunmaktadır. Hunad (Mahperi Sultan) Hamamı'nın kadınlar, Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı erkekler ve Mustafa Ağa Hamamı erkekler ve kadınlar bölümünde ılıklık halveti yer almaktadır. Üzerleri kubbe ile örtülü bu mekânlarda geçişler farklı ögelerle sağlanmıştır. Hunad Hamamı halvetinde diğerlerinden farklı olarak niş yer almaktadır.

Güpür Hamamı erkekler bölümünde de ılıklık halveti bulunmaktadır. Pandantif geçişli kubbe ile örtülü mekânda kurnalar yer almaktadır.

Sıcaklık

Sıcaklık mekânı tüm hamamlarda olduğu gibi incelenen hamamlarda da en önemli plân elemanı olduğundan, hamam tipleri sıcaklıklara göre sınıflandırılmıştır.

Karşılaştırmalı çalışma kapsamında incelenen hamamların büyük çoğunluğunun sıcaklık şeması "haçvari dört eyvanlı ve köşe halvetli" tiptedir. Mustafa Bey Hamamı ise bu tipin iki halvetli olarak düzenlenmiş halidir. Vakıf Hamamı sıcaklığı "yıldızvari sıcaklıklı" tipte olup altıgen sıcaklık etrafında dairesel nişler sıralanmıştır. Ağızkarahan Köyü "soğukluk-sıcaklık ve halvet eş odalar" halinde olan tiptedir. Taceddin İbrahim Paşa Hamamı'nın kadınlar bölümünde sıcaklık mekânlarının eş büyüklükteki halvetlerden oluşması sebebiyle bu tipte olduğu kabul edilebilir. Pervane Hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı, Taceddin İbrahim Paşa erkekler bölümü sıcaklığı "ortası kubbeli, enine sıcaklıklı ve çifte halvetli" tiptedir. İbrahim Bey hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı, dikdörtgen ana mekân ve halvetlerden oluştuğu için tabloda belirtilen sıcaklık sınıflandırmalarına uymamaktadır.

Merkezi mekân kubbeleri genelde pandantifle desteklenmiş olup eyvanların örtüleri sivri tonoz, halvetlerin ise kubbedir. Merkezi mekân ortasında mermer göbek taşı, eyvanlarda

ise sekiler ve üzerlerinde mermer kurnalar bulunmaktadır. Su deposuna bitişik olan eyvanda, bu depoya açılan kontrol penceresi yer almaktadır.

Pervane Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü sıcaklığının merkezinde, Mustafa Ağa Hamamı erkekler bölümü sıcaklık eyvan ve halvetlerinde birer şadırvan yer almaktadır. Ali Paşa Hamamı erkekler ve kadınlar bölümü sıcaklığında göbek taşı üzerinde yer alan şadırvanlar ise bugün bulunmamaktadır. Ayrıca bu hamamda, erkekler bölümü merkezi mekân duvarlarında ve eyvanlarda, kadınlar bölümünde ise eyvanlarda nişler bulunmaktadır.

Güpür Hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı, "haçvari dört eyvanlı" tipte olup örneklerden farklı olarak halvet mekânı bulunmamaktadır. Erkekler hamamı sıcaklığında ise iki tip yer almaktadır. Bunlarda biri İbrahim Bey hamamı kadınlar bölümü sıcaklığında görüldüğü gibi dikdörtgen plânlı sıcaklıktır. Diğeri ise Ağızkarahan Köyü Hamamı ve Taceddin İbrahim Paşa Hamamı kadınlar bölümü sıcaklık mekânlarında olduğu gibi eş büyüklükteki halvetlerden meydana gelmektedir.

Sıcaklık halveti

İncelenen hamamlarda sıcaklık mekânlarından geçilen halvetler, kare plânlı ve genelde kubbe ile örtülü mekânlardır. Duvar önlerinde sekiler ve üzerlerinde mermer kurnalar bulunmaktadır.

Soğuk su ve sıcak su depoları

İbrahim Bey Hamamı'nda beşik tonoz örtülü soğuk su deposu bulunmaktadır. İncelenen hamamlarda sıcak su depoları; sıcaklık mekânlarının bitişiğinde, genelde cephe boyunca uzanmakta olup beşik ya da sivri tonoz örtülüdür. Sıcak su deposu ile bağlantılı kontrol penceresi, sıcaklık mekânları ile sıcak su deposunun ortak duvarı üzerinde yer almaktadır.

Güpür Hamamı'nda incelenen örneklerden farklı olarak, kare plânlı ve kubbe örtülü bir soğuk su deposu bulunmaktadır. Hamamın sıcak su depoları incelenen örneklerdeki gibi, dikdörtgen plânlı ve tonoz örtülü olup, erkekler bölümüne açılan bir kontrol penceresi yer almaktadır.

Külhan

Su deposuna bitişik konumlanan ve genelde cephe boyunca uzanan külhan, ayrı girişi bulunan bir mekândır. Külhanları ahşap çatılı olan Pervane Hamamı, Vakıf Hamamı, Mustafa Ağa Hamamı ve Mustafa Bey Hamamı, özgünlüklerini yitirerek ahşap kırma ya da sundurma çatı olarak yeniden yapılmıştır. İncelenen hamamlardan külhanları ahşap çatılı olanlar dışında diğerlerinin örtüleri tonozdur.

Güpür Hamamı'nın külhanı yok olmuştur. Sadece külhan bacası bulunmaktadır. Tonoz örtü izine rastlanmaması, külhan bölümünün ahşap taşıyıcılı örtüye sahip olduğu ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

7. RESTİTÜSYON

7.1. Yöntem

Restitüsyon; kısmen yıkılmış, yok olmuş veya sonradan değişikliğe uğramış öğelerin, yapıların ya da yerleşmelerin ilk tasarımlarındaki veya belirli bir tarihteki durumlarının, arşiv kayıtlarından, yapı üzerindeki izlerden, yapıya, yerleşmeye ait çizim, fotoğraf gibi belgelerden faydalanılarak plân, kesit, görünüş ve aksonometrik çizimlerle veya maketle anlatımıdır [40].

Çorum Güpür Hamamı'nın restitüsyonundaki amaç; yapının günümüze gelene kadar uğradığı değişikliklerden yola çıkarak, bilimsel veriler ışığında özgün halinin tespit edilmesi ve restorasyon çalışmasına zemin hazırlanmasıdır. Yapıda izi olan veya tamamen yok olmuş plân ve mimari elemanların özgün halleri, kullanılan kaynaklardan elde edilen bilgilerden yararlanılarak ortaya konmuştur. Bu kaynaklar renkli gösterimlerle kaynak kullanımı paftalarında işlenmiş (EK-4. Şekil 4.1-4.12) ve bu verilerden yararlanılarak restitüsyon çizimleri yapılmıştır (EK-5. Şekil 5.1-5.12).

7.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı

Restitüsyon aşamasında kullanılan temel kaynaklar, güvenilirlik derecelerine göre aşağıda sıralanmıştır.

A. Yapıdan elde edilen bilgiler: Birinci derece güvenilirdir. Grafik belgeleme aşamasında yapıdan elde edilen bilgilerdir. Üç gruba ayrılmaktadır;

1. Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler
2. İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler
3. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler

B. Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler: İkinci derece güvenilirdir. Yapı hakkında bilgi veren eski yazılı belgeler, araştırmalar, fotoğraf, çizim gibi kaynaklardan elde edilen bilgilerdir.

C. Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler: Üçüncü derece güvenilirdir. Aynı dönem, aynı yöre veya aynı üslupta inşa edilen yapılar ile karşılaştırmalı çalışma neticesinde elde edilen bilgilerdir. İki gruba ayrılmaktadır;

1. İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler
2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler

D. Mimari gereklilikler: Dördüncü derece güvenilirdir. Yapıda izi olmayan, özellikleri bilinmeyen fakat yapının işlevi sebebiyle olması gereken elemanlardır.

E. Sözlü kaynaklar: En az güvenilirlik derecesine sahiptir. Yapının geçmişi ile ilgili elde edilen sözlü bilgilerdir.

7.3. Mekân ve İşlev İlişkisi

Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam), çifte hamam olarak yapılmıştır. Özgün işlevi dışında başka bir amaçla kullanılmayan yapı kimliğini kaybetmemiştir. Buna rağmen yapının bazı mekânlarında, taşıyıcı ve mimari elemanlarında yüzyıllar içinde kayıplar meydana gelmiş; değişim ve eklemeler yapılmıştır.

Erkekler hamamı Z01, Z02 giriş ile Z03, 101 soyunmalık mekânları ekleme olup Z06 helâ koridoru, Z07 ve Z08 helâlar, Z09 ve Z10 usturalıklar değiştirilen mekânlardır. Kadınlar hamamında ise Z21 helâ değiştirilmiş olup 102, 103, 104 soyunmalık mekânları ekleme olan mekânlardır.

Erkekler hamamına ait Z04 soyunmalık, Z05 aralık, Z11 ılıklık, Z12, Z13, Z14 halvetler ve Z17 sıcaklık mekânları; kadınlar hamamına ait Z18 sıcaklık ve Z20 ılıklık mekânları özgündür. Z15 ve Z16 sıcak su depoları, Z19 soğuk su deposu ise hamamın özgün tesisat mekânlarıdır.

Değiştirilen erkekler ve kadınlar hamamı helâları, yok olan kadınlar hamamı soyunmalık, aralık, ılıklık mekânları ile külhan mekânı; yapıdan ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilere göre düzenlenmiştir.

7.4. Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Restitüsyon Analizi ve Restitüsyonu

Çorum Güpür Hamamı'nın restitüsyonu, yapının ilk halinin belirlenebilmesi için yapılmıştır. Bu restitüsyon çalışması baz alınarak, yapının restorasyonunda müdahale kararları verilmiştir.

Restitüsyonda, yapıya ait müdahaleler belirlenerek niteliksiz ekler kaldırılmıştır. Hamamın bitişiğindeki tek ve iki katlı yapılar; yapının ekleme mekânları kaldırılmıştır. Yapıda yok olan ya da değiştirilen mekân ve mimari elemanlar; restitüsyon kaynaklarından elde edilen bilgiler vasıtası ile düzenlenmiştir (Bkz. EK-4 Şekil 4.1-4.12).

7.4.1. Plân elemanları

Erkekler hamamı

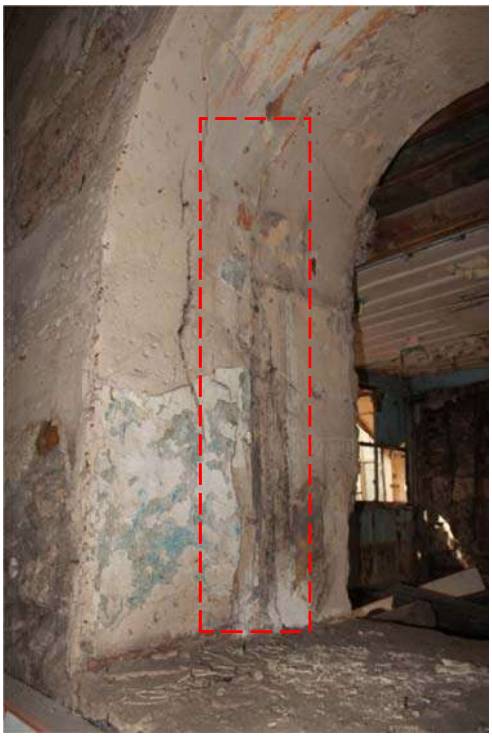
Erkekler hamamında; Z04 soyunmalık, Z05 aralık, Z11 ılıklık, Z12 ılıklık halveti, Z13, Z14 halvet mekânları ile Z17 sıcaklık mekânı bulunmaktadır. Kaldırılan helâ ve usturalık mekânları ise yapıdan ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler ile yeniden düzenlenmiştir.

Z04 soyunmalık

Erkekler hamamına girişin sağlandığı kareye yakın plânlı mekândır. Batı duvarı (Dv1) üzerinde bulunan beşik kemerli pencerenin (P3) iç yüzüne karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilere dayanarak iki kanatlı ahşap bir kepenk; dış yüzüne ise yapıdan elde edilen izler doğrultusunda lokma demir parmaklık eklenmiştir (Resim 7.1).

Doğu duvarı (Dv3) üzerinde bulunan üst pencereye (P4), karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilere bağlı olarak ahşap doğrama yapılmış; pencerenin kuzey yönünde bulunan ekleme baca kaldırılmıştır. Bu duvar üzerindeki aralık mekânına geçişin sağlandığı düz kapı izi (Kp4); Mustafa Bey Hamamı özgün iç mekân kapılarından elde edilen bilgilerle kasasız oturan, ağırlık mekanizmalı ve tek kanatlı ahşap bir kapı olarak restitüe edilmiştir. Tüm iç duvarların sıvaları tamamlanmıştır.

Mekânın mermer döşemesi bugün yer yer yeni malzeme ile değiştirilmiş, bir bölümü ise dökme mozaik kaplanmıştır. Döşeme içindeki özgün mermer boyutları tespit edilerek mekân; 0,53 x 0,90 m ile 0,67 x 0,90 m boyutlarındaki mermer kaplamalar ile döşenmiştir (Resim 7.2). Batı, kuzey ve güney duvarları önlerinde, 7 cm yüksekliğinde sıvadan yapılmış sekiler bulunmaktadır. Kuzey duvarı önündeki sekinin bir bölümü ile doğu duvarı önündeki sekinin kaldırıldığı döşeme üzerindeki izlerden anlaşılmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.192). Bu sekiler, izler doğrultusunda tamamlanmıştır.

Resim 7.1. P3 penceresi demir parmaklık izi (Mart 2015)

Resim 7.2. Z04 soyunmalık döşemesi özgün mermer kaplamaları (Mart 2015)

Kubbeye geçişin sağlandığı tromplardan kuzeydoğu yönündekinin üzerindeki ekleme baca deliği kaldırılmıştır.

Mekânın ortasında yer alan onikigen prizma biçimindeki haznenin merkezinde, suyun akıtıldığı şadırvan izi bulunmaktadır. Hamamın toprak damında ise şadırvana ait parçaya rastlanmıştır (Resim 7.3). Silindirik bir kaide üzerinde yükselen dairesel çanağın ortasında su kanalı, çanak etrafında ise suyun akmasını sağlayan metal elemanlı delikler bulunmaktadır. Bu bilgilerden yola çıkarak, hazne ortasındaki şadırvan tamamlanmıştır.

Resim 7.3. Z04 soyunmalık şadırvanına ait parça (Şubat 2013)

Z05 aralık

Soyunmalık mekânından dikdörtgen plânlı aralığa geçilmektedir. Mekânın kuzey (Dv2) ve doğu (Dv3) duvarları üzerinde bulunan beşik kemerli kapı açıklıklarında, düz kapı kanadı izi bulunmaktadır. Mustafa Bey Hamamı özgün iç mekân kapıları örneklenerek bu iki açıklığa, kasasız tek kanatlı ahşap kapılar eklenmiştir. Mekânın doğu duvarı üzerinde açığa çıkan tüteklik bacasının duvarı ve duvarların özgün sıvası tamamlanmıştır.

Mekânın bugünkü dökme mozaik olan döşeme kaplaması özgün halde; Z13 ve Z14 halvet mekânlarındaki gibi sıva kaplama olmalıdır. Döşeme üzerindeki atık su kanalları, yapıdan gelen bilgilere göre düzenlenmiştir.

Mekânın tonoz örtüsünün (Tn1) kuzey yönü kavsarasındaki bozulma (Bkz. EK-3. Resim 3.167) diğer yöndeki tonoz dikkate alınarak düzeltilmiştir. Ayrıca bu yöndeki taşıyıcı kemer üzerindeki ekleme ışıklık kaldırılarak, tahrip olan bu kemer tamamlanmıştır.

Z24 helâ

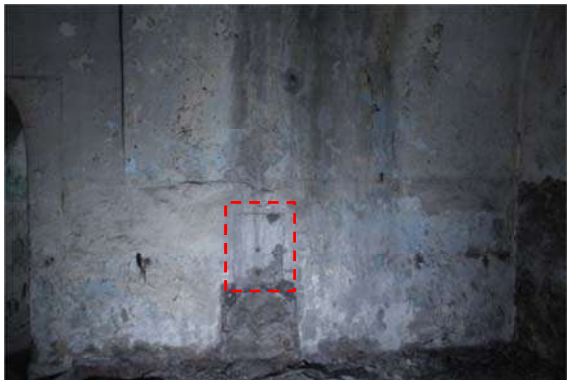
Z05 aralık mekânının kuzey duvarı (Dv2) üzerindeki kapıdan helâlara geçilmektedir. Grafik belgeleme ile değişim ve bozulma analizinde bu bölümün değiştirildiği tespit edilerek; kaldırılan helâ ve usturalık kabinleri duvar izleri takip edilerek ve karşılaştırmalı çalışma verileri göz önünde tutularak düzenlenmiştir. Mekân ölçülerine uygun olarak iki kabinli düzenlenen helâlara, birer ahşap kapı eklenmiştir.

Mekânın güney ve doğu duvarı üzerinde bulunan seramikler temizlenmiş ve özgün sıva ile tamamlanmıştır. Yükseltilmiş beton döşeme kaldırılarak; yapının diğer mekânlarından elde edilen veriler doğrultusunda sıva döşeme olarak belirlenmiştir.

Kareye yakın dikdörtgen plânlı helâ mekânı; Z12 halvet mekânına benzer boyut ve biçimlerde olduğu için örtüsü bu mekândan elde edilen verilerle pandantif geçişli ve merkezinde dairesel bir ışıklık bulunan kubbe örtülü olarak resititüsyonu yapılmıştır.

Z11 ılıklık

Z05 aralık mekânından dikdörtgen plânlı ılıklık mekânına geçilmektedir. Mekânın güney duvarı (Dv4) ile batı (Dv1) ve doğu (Dv3) duvarlarının güney yönünde birer kurna izi bulunmaktadır. Ayna taşı bugün doğu duvarında mevcut olup diğer duvardakilerin sadece izleri mevcuttur. Mekânın ortasındaki özgün Ku2 kurnası bu duvarlardan birine ait olduğu ve diğer iki kurnanın da bu kurna ile aynı tipte olduğu mevcut iz ve ölçülerden anlaşılmıştır. Ayna taşında üst üste iki musluk izinin bulunması (Resim 7.4), kurnalara sıcak ve soğuk su akıtıldığını göstermektedir.

Resim 7.4. Z11 ılıklık mekânı Dv3 duvarı üzerindeki ayna taşı (Şubat 2013)

Mekânın doğu duvarında (Dv3), beşik kemerli iki kapı bulunmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.71). Z13 halvete geçiş imkânı sağlayan kapı önünde düz bir kapı izi olması nedeniyle Mustafa Bey Hamamı'ndan gelen bilgiler doğrultusunda ağırlık mekanizmalı, tek kanatlı ahşap iç mekân kapısı yerleştirilmiştir. Z17 sıcaklık mekânına bağlantı sağlayan kapı açıklığında kapı izine rastlanmasa da karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler ile iki mekânı ayıran tek kanatlı ahşap bir kapı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca mekânın tahrip olan pişmiş toprak su kanalları ve duvarları, dökülen tüm iç duvar sıvaları tamamlanmıştır.

Mekânın sivri tonozunun (Tn2) kuzey yönündeki kavsara bozukluğu (Bkz. EK-3. Resim 3.77), güney yönündeki dikkate alınarak düzeltilmiştir. Ayrıca güney yönündeki ışıklığın doğu tarafındaki ekleme ışıklık kaldırılmıştır.

Mekânı üçe bölen döşeme, güney yönünde ve ortada dökme mozaik kaplı olup kuzey yönündeki döşeme mermer kaplamadır. Güney yönündeki mozaik döşemenin tahrip olmasıyla açığa çıkan özgün sıva döşeme kaplaması (Resim 7.5), bu mekânın döşemesinin sıva kaplama olduğunu açıklamaktadır. Orta mekân döşemesi çevresinde atık su kanalları bulunmaktadır ve her iki yönden akan sular bu atık su kanallarında toplanmaktadır. Mekânın güney yönünde düzenlenen kurna altlarına; Z12, Z13, Z14 halvet mekânlarındaki sekiler ile aynı özellikte 7 cm yüksekliğinde yıkanma sekileri restitüsyonda netleştirilmiştir. Ayrıca kuzey yönündeki mermer döşeme kaplaması da kaldırılarak, batı (Dv1) ve doğu (Dv3) duvarları önlerine sekiler yerleştirilmiştir.

Resim 7.5. Z11 ılıklık mekânı özgün döşeme kaplaması izi (Mart 2015)

Z12 ılıklık halveti

Z11 ılıklık mekânından, basık kemerli bir kapı (Kp12) ile kareye yakın dikdörtgen plânlı Z12 halvet mekânına geçilmektedir. Mekânın batı (Dv2), kuzey (Dv3) ve doğu (Dv4) duvarı önlerinde birer kurna bulunmaktadır. Doğu duvarı önündeki geç dönemlere ait olan mermer kurna (Ku7); hamamda en fazla rastlanan tip olan altı kenarlı çokgen plânlı, içi yarım küre biçimli mermer kurna ile örneklenerek restitüe edilmiştir. Kuzey duvarı (Dv3) önündeki kurnanın ayna taşı yok olmuş ve üst üste iki sıra pişmiş toprak su kanalı açığa çıkmıştır (Bkz. EK-3. Resim 3.81). Eski bir fotoğraftan elde edilen bilgilerle bu ayna taşı tamamlanmıştır (Resim 7.6).

Resim 7.6. Z12 halvet mekânı Dv3 duvarı üzerindeki ayna taşı [47]

Güney duvarında (Dv1) yer alan basık kemerli açıklık özgündür. Bu durum mekânın Z11 ile bağlantılı olduğuna işaret etmektedir.

Mekânın seki düzeninin özgün olması ve Z17 sıcaklık mekânına geçiş sağlayan kapı (Kp12) önünde sekinin devam etmesi, bu açıklığın özgün olmadığına işaret etmektedir. Dolayısıyla restitüsyonda bu kapı açıklığı kaldırılarak duvar tamamlanmıştır.

Kuzey duvarı (Dv3) önünde bulunan kurnanın (Ku6) zemine gömülmüş olması, döşemenin dökme mozaik ile sonradan yükseltilmiş olduğuna işaret etmektedir. Bu mekânın döşeme ve sekileri, Z13 ve Z14 halvet mekânları döşeme kaplamaları gibi özgün sıva ile kaplı olmalıdır.

Z13 halvet

Z11 ılıklık mekânından, kareye yakın plânlı Z13 halvet mekânına geçilmektedir. Mekânın batı duvarı (Dv1) önündeki mozaik kurnanın altında, 25 cm yüksekliğinde özgün mermer kurna bulunmaktadır. Özgün kurnanın yüksekliğinin az olması, bu kurnanın tahrip olduğuna işaret etmektedir. Mozaik kurna kaldırılarak, özgün kurna tamamlanmıştır. Ayrıca dökülen tüm iç duvar sıvaları ve açığa çıkmış olan pişmiş toprak su kanalları tamamlanmıştır.

Mekânın batı (Dv1), doğu (Dv3), güney (Dv4) duvarları önündeki sekilerin özgün kaplaması sıva olup yakın tarihte 2 cm kalınlığındaki mermer ile kaplandığı tespit edilmiştir (Resim 7.7). Bu nedenle döşeme ve sekilerdeki mermer kaplama kaldırılarak özgün sıva döşeme kaplaması açığa çıkarılmıştır.

Resim 7.7. Z13 halvet mekânı seki mermeri ve özgün sıva kaplama (Mart 2015)

Z14 halvet

Z13 halvet mekânından kareye yakın plânlı Z14 halvet mekânına geçilmektedir. Yapıda en iyi korunmuş olan bu mekânın döşemesi özgün olup duvar sıvalarındaki bozulma daha azdır.

Mekânın doğu duvarı üzerinde bir bölgede açığa çıkmış olan pişmiş toprak su kanalı ve duvar sıvalarındaki dökülmeler tamamlanmış; kubbede bulunan metal boru temizlenerek kubbe üzerindeki delik kapatılmıştır.

Z17 sıcaklık

Z11 ılıklık mekânı doğu duvarı (Dv3) üzerindeki beşik kemerli kapıdan (Kp13), dikdörtgen plânlı Z17 sıcaklık mekânına geçilmektedir. Kapının güney yönünde yarım kubbe ile örtülü niş (Bkz. EK-3. Resim 3.120) tüteklik kanalının açığa çıkması ile oluşturulduğundan, bu tüteklik tamamlanmıştır.

Mekânın batı duvarı (Dv1) üzerinde Z12 halvet mekânına geçiş sağlayan kapı, "7.4.1. Plân elemanları, Z12 ılıklık halveti" başlığı altında anlatıldığı üzere kaldırılarak; burada duvar devam ettirilmiştir. Kuzey duvarı (Dv2) üzerindeki açıklık ise erkekler ile kadınlar bölümü arasında bir bağlantı olup sonradan açılmıştır. Bu açıklık duvar olarak tamamlanmıştır. Malzeme analizi sonucunda özgün olduğu saptanan duvar sıvaları, dökülen yerlerde tamamlanmıştır.

Mekânın tonoz örtüsünün merkezinde bir adet kare biçiminde ışıklık, bu ışıklığın güneyinde 5, kuzeyinde ise 4 adet dairesel küçük ışıklık bulunmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.121). Dairesel ışıklıkların simetrik olması gerektiği düşüncesi ile kuzey yöne dairesel küçük ışıklık eklenmiştir.

Z11 ılıklık ile Z17 sıcaklık mekânı zemini arasında 44 cm kot farkı bulunmaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.162). Bu durum, ısıtma sisteminin yenilenmesine ihtiyaç duyulmasından dolayı cehennemlik katının yükseltilmesinden kaynaklanmış olmalıdır. Kp13 kapısının Z11 ılıklık mekânı tarafındaki izden, özgün Z17 sıcaklık mekânı döşemesinin Z11 ılıklık mekânı döşemesi ile aynı kotta devam ettiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle yükseltilmiş olduğu anlaşılan Z17 mekânı döşemesi kaldırılmış ve yapının diğer özgün mekân döşemeleri ile aynı özelliklerde döşeme düzenlenmiştir.

Z11 ılıklık ve Z13-Z14 halvet mekânları özgün döşemelerinin sıva kaplama olması, bu mekân döşemesinin de özgün sıva kaplama olduğunu açıklamaktadır. Batı (Dv1), kuzey (Dv2) ve doğu (Dv3) duvar önlerine yıkanma sekisi düzeni oluşturulmuş ve seki altlarında atık suyun Z11 ılıklık mekânına akmasını sağlayan kanallar düzenlenmiştir.

Mekânın kurna ve seki düzeni yapıdan ve İbrahim Bey Hamamı kadınlar bölümü sıcaklık mekânından elde edilen bilgiler doğrultusunda düzenlenmiştir. Doğu duvarı (Dv3)

üzerindeki mozaik kurnalar kaldırılmış ve hamamda en fazla rastlanan kurna tipi olan altı kenarlı çokgen plânlı, içi yarım küre biçimli mermer kurnalar yerleştirilmiştir. Bu duvarın karşı duvarı olan batı duvarına da aynı tipte iki kurna, kuzey duvarına ise aynı tipte bir adet kurna eklenmiştir. Kurnaların ayna taşları, yapının diğer mekânlarındaki gibi dikdörtgen biçimli ve üzeri sıvalı olarak düzenlenerek tek musluk yerleştirilmiş, güney duvarı üzerindeki ekleme mozaik kurna kaldırılmıştır.

Kadınlar hamamı

Kadınlar hamamında bugün; Z20 ılıklık ile Z18 sıcaklık mekânları bulunmaktadır. Ekleme soyunmalık mekânları (102, 103, 104) ve helâ kaldırılmıştır.

Yok olan soyunmalık ve aralık mekânları ile helâ; yapıdan ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler ile özgün işlev gereği yapıda bulunması gereken mimari elemanların mantık yolu ile tamamlanması yolu ile düzenlenmiştir.

Z21 soyunmalık

Yok olan kadınlar hamamı soyunmalığı; erkekler hamamı soyunmalığından (Z04) gelen bilgilere göre; bu mekâna bitişik olarak, aynı boyut ve özelliklerde tamamlanmıştır. Ancak soyunmalığın cümle kapısı (Kp24), mahremiyet gereği olarak diğer hamamlardaki gibi kuzey yönündeki ara sokağa açılmıştır. Erkekler hamamı soyunmalığında bulunan alt pencereye; karşılaştırmalı çalışmadan gelen bilgiler doğrultusunda; bu mekânda yer verilmemiştir. Mekânın doğu duvarı üzerinde bulunan kapı (Kp25) ile aralık mekânına geçiş sağlanmıştır.

Z22 aralık

Erken dönem hamamlarının en önemli mekânlarından biri olan aralığın erkekler hamamında bulunması, kadınlar hamamında bulunduğuna işaret etmektedir. Bu nedenle karşılaştırmalı çalışmada incelenen Hunad Hamamı erkekler bölümü ile Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı plân şemaları değerlendirilerek ve yapının plân şemasına uygun olarak Z21 soyunmalık mekânının doğusuna; dikdörtgen plânlı, merkezinde bir adet ışıklığı olan tonoz örtülü bir aralık mekânı düzenlenmiştir.

Z23 helâ

Hunad Hamamı erkekler bölümü ile Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı plân şemaları değerlendirilerek ve yapının plân şemasına uygun olarak Z22 aralık mekânının güneyine; dikdörtgen plânlı, merkezinde bir adet ışıklığı olan tonoz örtülü bir helâ düzenlenmiştir.

Z20 ılıklık

Dikdörtgen plânlı Ilıklık mekânının güney bölümüne; yapıdan ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda aralık mekânı ve helâ eklenmiştir.

Mekânın doğu duvarı üzerindeki betonarme merdiven ve kirişli tavan kaldırılmıştır. Bu duvarda bulunan, Z18 sıcaklık mekânına geçiş sağlayan kapı üzerindeki iz; burada ağırlık mekanizmalı ve tek kanatlı düz bir ahşap kapının bulunduğuna işaret etmektedir. Mekânın batı duvarına (Dv3) bitişik olan binanın bodrum katında, hamama ait moloz taş duvar bulunmaktadır (Resim 7.8). Bu durum, bir bölümü yıkılan özgün duvar önüne betonarme kolonlar yerleştirilerek kolonlar arasına tuğla duvar örüldüğüne işaret etmektedir. Bu izlerden yola çıkarak, bu duvar tamamlanmıştır. Bu duvar aksı, Z22 aralık mekânı, Z23 ve Z24 helâlar ile Z04 soyunmalık mekânı doğu duvarında da devam etmektedir.

Resim 7.8. Z20 ılıklık mekânı özgün Dv3 duvarı (Mayıs 2014)

Mekânın, Z05 aralık mekânı ile Z11 ılıklık mekânındaki gibi tonoz örtülü olduğuna karar verilmiş, Z05 aralık mekânındaki gibi ortaya bir taşıyıcı kemer yerleştirilmiş ve tonoz sırtına da iki adet dairesel ışıklık yerleştirilmiştir.

Mekânın döşemesi beton kaplı olup özgün döşeme tespit edilememiştir. Z11 ılıklık mekânındaki gibi bu mekânın döşeme kaplamasının da sıva olduğuna ve batı (Dv3), kuzey (Dv4), doğu (Dv1) duvarları önlerinde 15 cm yüksekliğinde sekiler olduğuna karar verilmiştir. Erkekler bölümünde cehennemlik, Z11 ılıklık mekânı bitimine kadar devam etmektedir. Bu mekânın doğu duvarı, cehennemliğin sona erdiği duvardır. Bu duvar aksının kadınlar bölümünde de devam ettiği görülmektedir. Bu durum, cehennemliğin Z18 kadınlar sıcaklık mekânı altında sonlandığına, Z20 ılıklık mekânı altında bulunmadığına işaret etmektedir.

Z18 sıcaklık

Z20 ılıklık mekânından Z18 sıcaklık mekânına geçilmektedir. Orta mekânın doğu duvarı (Dv4) üzerindeki kapının iki yanından su kanalı devam etmesi, önünde seki bulunması ve soğuk su deposuna geçiş sağlaması bu kapının ekleme olduğuna işaret etmektedir (Bkz. EK-3. Resim 3.125). Z18-a eyvanının güney duvarı üzerindeki kapının da iki yanından su kanalının devam etmesi ve kadınlar-erkekler hamamı arasında bağlantı sağlaması, bu kapının da ekleme olduğunu açıklamaktadır (Bkz. EK-3. Resim 3.170). Dolayısı ile her iki kapı, restitüsyonda kaldırılmıştır. Ayrıca duvarların açığa çıkan tek sıra pişmiş toprak künkleri ve dökülen duvar sıvaları tamamlanmıştır.

Mekânın Z18-b, Z18-c, Z18-d eyvanlarındaki ikişer kurna değiştirilmiş olduğu için restitüsyonda kaldırılmış ve yerine hamamda bulunan özgün kurnalar örneklenerek altı kenarlı çokgen plânlı, içi yarım küre biçimli mermer kurnalar yerleştirilmiştir. Z18-a eyvanının güney duvarına ise bir adet aynı tipte kurna eklenmiştir. Z18-b eyvanının kuzeybatı duvarında, üstü yarım daire biçiminde ve tek musluk izi olan bir ayna taşı izi bulunmaktadır (Resim 7.9). Bu iz, yapının diğer mekânlarındaki ayna taşlarında olduğu gibi 2-3 cm kalınlığında ve üzeri sıvalı bir ayna taşına ait olmalıdır. Bu bilgiler ışığında tamamlanan mermer kurna üstlerine aynı biçimli ayna taşları düzenlenmiştir. Eyvanlarda yıkananların oturması için bir seki düzeni bulunmamaktadır. Y. Önge, zemine dökülen atık suların vücuda temas etmemesi için ahşap veya taştan yapılmış taşınabilir otura kların

kullanıldığını ifade etmektedir [15]. Bu bilgiden yola çıkarak kurna önlerine taşınabilir taş oturaklar eklenmiştir. Mekânın seki ve göbek taşı düzeni, özgün döşemenin dökme mozaik ile kaplandığına işaret etmektedir. Z13-Z14 halvet mekânları özgün döşemesinin sıva olması, bu mekânın da sıva kaplama olması ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Seki bitimlerinde, atık su kanalları bulunmaktadır. Bu atık su kanalları, batı yönüne doğru eğimlidir. Bu durum, atık su kanallarının Z20 ılıklık mekânına doğru devam ettiğini, ılıklık mekânının doğu duvarı önünde toplanan atık suların aralıktan geçerek helâlara aktarıldığına işaret etmektedir.

Resim 7.9. Z18-b eyvanı ayna taşı izi (Mayıs 2014)

Sekizgen göbek taşı merkezindeki köşeleri pahlı kare biçimli eleman, burada bulunan bir şadırvana ait olmalıdır (Resim 7.10). Bu şadırvana ait su haznesinin, Z20 ılıklık mekânında beton yükselti içindeki kurna görevini üstlenen dairesel eleman olduğu; su hazneleri üzerinde bulunan kanalın ve tahliye deliğinin bu elemanda bulunması sebebiyle anlaşılmıştır (Bkz. EK-3. Resim 3.141). Bu bilgilerden yola çıkarak restitüsyonda, göbek taşı ortasına bu dairesel su haznesi taşınmış ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen veriler ile bu hazneyi taşıyan silindirik bir kaide eklenmiştir.

Resim 7.10. Z18 sıcaklık mekânı göbek taşındaki şadırvan izi (Şubat 2013)

Tesisat mekânları

Z19 soğuk su deposu ile Z15, Z16 sıcak su depoları; hamamın doğu yönünde bulunmaktadır. Hamamın yok olan külhan bölümü ise yapının parsel sınırında, külhan bacası ve su sarnıcının konumuna bağlı olarak karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler ile düzenlenmiştir.

Z15 sıcak su deposu

Mekânın batı ve doğu duvarları (Dv2 ve Dv4) önlerindeki beton sekiler kaldırılmıştır. Duvarlarda tonoz üzengi hizasına kadar kalın bir sıva tabakası bulunmaktadır. Üzeri çimento sıvalı olan bu tabakanın altında var olan kalın sıva özgündür. Üzengi hizasının üstü ve tonozun dökülen sıvaları özgün sıva ile tamamlanmıştır.

Mekânın döşemesi günümüzde dökme mozaik kaplıdır ve özgün döşeme izine rastlanmamıştır. Restitüsyonda bu kaplama, Z13 ve Z14 halvet mekânlarındaki özgün döşeme sıvası ile kaplanmıştır.

Z16 sıcak su deposu

Z15 deposu kuzey duvarı (Dv3) üzerindeki basık kemerli açıklıktan dikdörtgen plânlı Z16 su deposu mekânına geçilmektedir. Mekânın batı (Dv2) ve doğu (Dv4) duvarı önlerindeki beton sekiler kaldırılmıştır. Duvarlarda tonoz üzengi hizasına kadar kalın bir sıva tabakası bulunmaktadır. Üzeri çimento sıvalı olan bu tabaka restitüsyonda kaldırılarak, özgün sıva bırakılmıştır. Üzengi seviyesinin üst kısmındaki ince katman çimentolu sıva da kaldırılarak özgün sıva ile kaplanmıştır.

Mekânın tonoz örtüsünde, Z11 ılıklık mekânı tonoz kemerlerine benzer nitelikte iki taşıyıcı kemer izi tespit edilmiştir (Bkz. EK-3 Resim 3.165-3.166). Yapıdan elde edilen bilgiler doğrultusunda bu kemerler tamamlanmıştır. Tonozun kuzey yönündeki kavsara bozukluğu (Bkz. EK-3 Resim 3.113) ise güney yönü basık tonozunu tamamlar biçimde düzeltilmiştir.

Z15 sıcak su deposunun mozaik döşeme kaplaması bu mekânda da devam etmektedir. Restitüsyonda bu kaplama, özgün döşeme sıvası ile kaplanmıştır.

Z19 soğuk su deposu

Z19 soğuk su deposu, kareye yakın bir plâna sahiptir. Hamamın en hasarlı bölümü olan deponun batı duvarı (Dv1) üzerindeki kapı, ekleme olması nedeniyle duvar örülerek kapatılmıştır. Mekânın doğu duvarında (Dv3) yer alan beşik kemerli açıklık (P6), kontrol penceresidir. Z14 halvet mekânında bulunan kontrol penceresi bilgileri ile bu pencere önüne ve içine taş basamaklar eklenmiştir. Y. Önge; hamam maslaklarının genellikle soğuk su deposunun duvarına, hamamın zemininden bir insan boyu yükseğinde bir niş içine yerleştirilmiş delikli bir taş sandıktan oluştuğunu ifade etmektedir [50]. Bu bilgiden yola çıkarak, mekânın güneydoğu yönünde yer alan maslağın taş sandığı tamamlanmıştır.

Mekânın kubbesinde bir adet dairesel ışıklık bulunaktadır. Kubbenin güney yönünde sonradan açıldığı belirlenen delik ise kapatılmıştır.

Zeminin taş, tuğla, toprak ve moloz ile dolmuş olması nedeniyle döşeme kotu ve kaplama malzemesi belirlenememiştir. Maslak nişinin insan boyu yüksekliğinde bir niş içinde bulunması gerektiği bilgisi doğrultusunda [50], mekânın kotunun (±0,00 hattına göre) -2,00 olduğuna karar verilmiştir. Döşeme kaplaması ise, yapının diğer mekânlarından gelen bilgiler doğrultusunda özgün sıva kaplama olmalıdır.

Z25 Külhan

Hamamın su depoları ve külhan bacasının konumu, yok olan külhan bölümünün doğu yönünde yer aldığını göstermektedir. Mekânın plân biçimi ve boyutları, açılı bir biçimde devam eden parsel sınırı ve doğu yönde yer alan sarnıcın konumuna göre belirlenmiştir.

Günümüzde izi tespit edilemeyen özgün külhan duvarları, hamamın diğer bölümlerinde olduğu gibi üzeri sıvalı, düzensiz kullanılan tuğla ve moloz taştan örülmüş olmalıdır. Bu mekâna; karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda; tek kanatlı düz bir ahşap kapı ile ayrı bir giriş verilmiştir. Z04 soyunmalık mekânı giriş kotundan elde edilen bilgiler doğrultusunda ise, (±0,00 hattına göre) -2,00 olan giriş kotu düzenlenmiştir. Külhan bacasının yükseldiği yerin altında ocak ağzı ve penceresi oluşturulmuştur. Cehennemlikle aynı seviyede olması gereken bu alana 1,05 m inmek için merdiven düzenlenmiştir.

Tonoz örtü izine rastlanmaması, külhan bölümünün ahşap taşıyıcılı örtüye sahip olduğu ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Mekânın restitüsyonu, karşılaştırmalı çalışmada incelenen Vakıf Hamamı ve Mustafa Bey Hamamı'nda olduğu gibi ahşap taşıyıcılı bir sundurma çatı ile örtülü olacak biçimde yapılmıştır.

7.4.2. Cepheler

Batı cephesi

Batı cephesi, hamamın ön cephesidir ve erkekler hamamı girişi bu cephede bulunmaktadır. Restitüsyonda, yapıya bitişik tek ve iki katlı binalar, erkekler hamamına ait ekleme giriş mekânları (Z01, Z02) ve iki katlı ahşap karkas soyunmalık (Z03, 101), kadınlar hamamına ait betonarme soyunmalık (102, 103, 104) kaldırılmıştır. Erkekler hamamı ve restitüsyonda tamamlanan kadınlar hamamı soyunmalığı (Z21), geri planda kadınlar hamamı ılıklık duvarı (Z20) cepheden algılanmaktadır.

Erkekler hamamının giriş kotu Z04 soyunmalık mekânı kotuna göre düzenlenerek giriş kapısı önüne ise mimari gereklilik doğrultusunda merdiven eklenmiştir. Soyunmalığının alt penceresine; karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilerle lokma demir parmaklık eklenmiştir. Erkekler hamamı soyunmalığının beden duvarları tek sıra tuğla saçak silmesi ile sonlanmaktadır. Koparak veya kırılarak yok olan noktasal saçak elemanları tamamlanmıştır. Erkekler hamamı soyunmalığı ile kadınlar hamamı soyunmalığının beden duvarları; erkekler hamamı soyunmalığı doğu cephesinin kuzey yönündeki izlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda alaturka kiremit kaplanmıştır (Resim 7.11). Soyunmalık kubbeleri ise yapıdan gelen izler doğrultusunda alaturka kiremit kaplanarak, kubbelerin merkezinde yer alan ışıklıklara; karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda aydınlık feneri eklenmiştir. Cephenin dökülen sıvaları yapıda var olan özgün sıva örneği ile tamamlanmıştır.

Kuzey cephesi

Kuzey cephesinde, restitüsyonda tamamlanan kadınlar hamamı soyunmalığının (Z21) ara sokağa açılan giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı önüne; mimari gereklilik doğrultusunda; merdiven düzenlenmiştir. Soyunmalığın doğusunda, kadınlar hamamı ılıklık (Z20),

sıcaklık (Z18) ve eyvanlar (Z18-c, Z18-d), soğuk su deposu (Z19) ile restitüsyonda tamamlanan külhan bölümü (Z25) yer almaktadır.

Resim 7.11. Z04 soyunmalık doğu cephesi saçak silmesi ve örtüsü (Mart 2015)

Z18-c sıcaklık eyvanının betonarme soyunmalık ile birleştiği yerde (±0,00 hattına göre) +0,90 m kotuna kadar moloz taş ve tuğla devam eden duvarın, tuğla olarak devam ettiği tespit edilmiştir (Resim 7.12). Bu bilgi doğrultusunda duvarlar tamamlanarak, külhan bacasının dikdörtgen kütlesinin üst kotu hizasında parapet duvar oluşturulmuştur. Yapıdan elde edilen bilgiler doğrultusunda, bu parapet tek sıra tuğla saçak silmesi ile sonlandırılmış; karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda, (±0,00 hattına göre) +2,00 m kotundaki toprak damın yağmur ve kar suyunun tahliyesi için taş çörtenler eklenmiştir. Cephe dökülen sıvaları ise yapıda bulunan özgün sıva örneği ile tamamlanmıştır.

Yok olan külhan bölümü, karşılaştırmalı çalışma bilgileri ile tamamlanmış; doğu yönünden basit bir ahşap kapı ile külhana giriş verilmiştir. Külhan mekânı, ahşap taşıyıcılı sundurma bir çatı ile örtülüp alaturka kiremit ile kaplanmıştır.

Kadınlar hamamı sıcaklık (Z18) kasnak duvarları tek sıra kirpi saçak ile sonlanmakta, kirpi saçak üstünde iki sıra tuğla saçak silmesi bulunmaktadır (Resim 7.13). Koparak veya kırılarak yok olan noktasal saçak elemanları tamamlanmıştır. Kubbe üzerinde yok olan alaturka kiremitler, Z04 soyunmalık kubbesinden gelen bilgilerle düzenlenmiştir. Kubbeden koni biçiminde yükselen pişmiş toprak künk ışıklıklar, karşılaştırmalı

çalışmadan ve yazılı kaynaktan [14] elde edilen bilgiler doğrultusunda çan biçimli cam fanuslarla kapatılmıştır.

Resim 7.12. Z18-c sıcaklık eyvanı kuzey cephesi duvar örgüsü (Mart 2015)

Resim 7.13. Kadınlar hamamı sıcaklığı saçak silmesi (Mart 2015)

Kuzey cephesinde, külhanın gerisinde külhan bacası yer almaktadır. Bacanın dökülen sıvaları tamamlanarak; koparak veya kırılarak yok olan tek sıra tuğla saçak silmesi (Resim 7.14) tamamlanmıştır. Bacanın üstü, mimari gereklilikler doğrultusunda metal eleman ile örtülmüştür.

Resim 7.14. Külhan bacası saçak silmesi (Şubat 2013)

Doğu cephesi

Doğu cephesinde, restitüsyonda tamamlanan sarnıç kütlesi ile külhan (Z25), ayakta olan sıcak su deposu (Z15), erkekler hamamı halvet (Z14) mekânının doğu duvarları; geri planda ise kadınlar hamamı sıcaklığının (Z18) kubbesi ve erkekler hamamının soyunmalığı (Z04) ile restitüsyonda tamamlanan kadınlar hamamının soyunmalık (Z21) beden duvarlarının bir bölümü, kasnak duvarları ve kubbeleri algılanmaktadır.

Grafik belgeleme çalışmalarında, Z15 su deposunun önünde yer alan sarnıcın beden duvarlarının, toprakla aynı seviyede olduğu belirlenmiştir. Zemin kotunun düşürülmesi ile açığa çıkan bu eleman, karşılaştırmalı çalışmadan ve yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler doğrultusunda kubbe ile örtülü olacak şekilde restitüsyonda tamamlanmıştır.

Külhan bölümü ile külhan bacası özellikleri "7.4.2. Cepheler, Kuzey cephesi" başlığı altında verilmiştir. Gerisinde yer alan cephe duvarlarının moloz taş ve tuğla duvarları (±0,00 hattına göre) +0,90 m kotuna, üzeri ise (±0,00 hattına göre) +2,00 m kotuna kadar tuğla duvar olarak tamamlanarak, (±0,00 hattına göre) +3,40 m yüksekliğe kadar tuğla saçak ile biten parapet duvarı düzenlenmiştir. Kadınlar bölümü sıcaklık kubbesi "7.4.2. Cepheler, Kuzey cephesi" başlığı altında bahsedildiği gibi alaturka kiremit kaplanmış ve dairesel ışıklıklar çan biçimli cam fanuslarla kapatılmıştır. Cepheden algılanan kare plânlı ışıklığın üzeri ise karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler ile piramidal biçimde cam elemanla kapatılmıştır.

Cephenin en arkasında yer alan kadınlar ve erkekler bölümü soyunmalık (Z04, Z21) özellikleri, "7.4.2 Cepheler, Batı cephesi" başlığı altında ele alınmıştır.

Güney cephesi

Güney cephesinde, bugün ayakta olan erkekler bölümüne ait Z13, Z14 halvetler, Z11 ılıklık, Z05 aralık, Z04 soyunmalık mekânlarına ait cephe duvarları bulunmakta olup geri planda kadınlar sıcaklığının kubbesi, külhan bacası ve restitüsyonda tamamlanan sarnıç ve külhan yer almaktadır. Hamama bitişik Eskiciler Sokağı dükkânları, geç dönem eki olması nedeniyle restitüsyonda kaldırılmıştır.

Restitüsyonda zemin kotunun düşürülmesiyle açığa çıkan ön cephe beden ve parapet duvarları "7.4.2. Cepheler, Doğu cephesi" başlığı altında bahsedildiği gibi tamamlanarak, çörtenler yerleştirilmiştir.

7.4.3. Örtü ve ışıklıklar

Hamamda erkekler hamamı soyunmalık (Z04) ve kadınlar hamamı sıcaklık (Z18) kubbesi dışındaki tonoz ve kubbeler, toprak dam altındadır. Tamamlanan kadınlar hamamı soyunmalık (Z21) kubbesi de erkekler hamamı soyunmalığı ile aynı biçimde yapılmıştır.

Soyunmalık kubbelerinin merkezinde bulunan birer ışıklığa; karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda tuğla aydınlık feneri eklenmiştir. Kadınlar hamamı sıcaklık kubbesinin koparak veya kırılarak yok olan dairesel biçimli pişmiş toprak künk ışıklıkları tamamlanmıştır. Dairesel biçimli ışıklıkların çan biçimli cam fanuslarla kapatıldığı [14] bilgisinden yol çıkarak bu kubbenin dairesel ışıklıkları cam fanuslarla, kare biçimli bir adet ışıklığı ise karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilerle piramidal biçimde cam elemanla kapatılmıştır.

Toprak dam üzerindeki ışıklıkların, toprak seviyesinin yükselmesiyle tuğla ile kare veya dikdörtgen biçiminde çevrelendiği tespit edilmiştir (EK-3. Resim 3.175). Bu nedenle tuğla örgüler ve yükselen toprak seviyesi kaldırılarak toprak dam seviyesi (±0,00 hattına göre) +2,00 m kotuna getirilmiştir. Bu toprak örtünün üstünde kalan Z12, Z13, Z14 halvet, Z19

su deposu kubbeleri ile Z17 sıcaklık mekânı tonozunun kalın katman sıva ile kaplandığı tespit edilmiştir (Resim 7.15).

Resim 7.15. Z19 soğuk su deposu kubbesini örten sıva (Mart 2015)

Toprak dam üzerindeki dairesel ışıklıkların koni biçiminde pişmiş toprak künklerle 10-20 cm yükseltildiği ve sıva kaplandığı tespit edilerek, koparak veya kırılarak yok olan elemanlar tamamlanmış; üzerleri çan biçiminde cam fanuslarla örtülmüştür. Kare ışıklıklar ise tuğla ile 10-20 cm yükseltilerek piramidal biçimde cam elemanla kapatılmıştır. Yağmur ve kar suyunun tahliyesi, karşılaştırmalı çalışma ve kaynak araştırmaları doğrultusunda; kubbe ve tonoz aralarında toprak kanallar oluşturularak çörtenlerle sağlanmıştır. Kanallar, kubbe ve tonozların dam üzerindeki yerleşimleri dikkate alınarak kuzey-güney yönünde oluşturulmuş, toprağa hafif bir eğim verilerek suyun bu kanallara akması sağlanmıştır. (±0,00 hattına göre) +2,00 m kotunda düzenlenen toprak dam, beden duvarlarının yükseltilmesiyle çevrelenmiş iken külhan bacasının dikdörtgen kütlesi üzerindeki izlerden aynı seviyede bir parapet duvarının düzenlendiği anlaşılmıştır (Resim 7.16).

Resim 7.16. Külhan bacası batı cephesi parapet duvarı hizası izi (Şubat 2013)

7.5.Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Tarihlendirilmesi

Güpür Hamamı'nın kitabesi yoktur. Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivindeki 1726 yılına ait vakfiyesinde; Sultan Alâeddin'in azatlı kölesi merhum Hayreddin Paşa'nın yaptırdığı hamamın daha sonra Sultan Murad zamanında Cami-i Kebir'e (Ulu Cami'ye) vakfedildiği bilgisine ulaşılmaktadır. Vakfiyenin devamında; hamamın "Hacı Güpür" lakaplı Hacı Mehmed tarafından kiralandığı ve bu kişinin, harap haldeki yapının önce kadınlar hamamını, bundan bir sene sonra da erkekler hamamını tamir ettirdiği ifade edilmektedir (EK-11). Tamir ettiren şahsın lakabı, hamamın bu tarihten sonra "Güpür" adıyla anılmasına neden olmuştur.

1560 tarihli "Sultan Alâeddin utekasından (azatlı kölesinden) Hayreddin" vakfına ait kayıt örneğinde, Ulu Cami'nin banisinin "Hayreddin" olduğu; "Cami-i Kebir yakınındaki hamam" olarak bahsedilen Güpür Hamamı'nın ise vakıf düzenlemesi içinde akar nitelikte bir yapı olduğu ifade edilmektedir (EK-12).

Ulu Cami içindeki ahşap minberin, üzerindeki tarihten 1306 yılında yapıldığı anlaşılmaktadır [41]. Bu minberin cami ile aynı yıllarda yapıldığından yola çıkarak cami; XIII. yüzyıl sonlarına, III. Alâeddin zamanına tarihlendirilmektedir [42]. Hamamın camiyle olan yakınlığı göz önünde tutulacak olursa; camiden önce veya cami ile birlikte XIII. yüzyılın sonlarında, III. Alâeddin Keykubat döneminde, "Hayreddin Bey" tarafından inşa ettirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Erzurum'dan Ankara'ya giderken 1648'de yolu Çorum'dan geçen Evliya Çelebi, Seyahatnamesi'nin 2. cildinde Çorum'dan bahsetmektedir [43]. Burada bulunan hamamlar hakkında şu bilgileri vermektedir; "Yeni Hamam gayet hoştur. Tokat'ta Ali Paşa Hamamı'na vakıftır ve yine Ali Paşa hayratıdır. Ulama Paşa Hamamı ve Beyler Çelebi Hamamı ve kırk hamam da saraylarda vardır." [44]. Başka bir kaynakta, Güpür Hamamı'na önceden "Beyler Çelebi Hamamı" denildiği bilgisinden yola çıkarak, Evliya Çelebi'nin de hamamdan bu adla bahsettiği düşünülmektedir [45].

8 Temmuz 1892 tarihli, Osmanlı Arşivi'nde bulunan "Çorum Kasabasının Plânı" olarak adlandırılmış haritada bu yapının yeri "hamam" olarak belirtilmiştir (EK-10). Haritada

ayrıca Çorum ilinden bahsedilirken, “üçü çifte biri tek olarak 4 hamam” bulunduğunu belirten not da yer almaktadır [46].

Güpür Hamamı (Eski Hamam), Kültür Bakanlığı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı’nın 12.05.1978 tarih ve A-1114 sayılı kararı ile tescillenmiştir (EK-13). Özel mülkiyete ait hamamın 17.04.1978 tarihli envanter fişinde (EK-14), çifte hamam olarak yapıldığından bahsedilmektedir. Hiçbir tarihi belgeye dayanmadan 1436 yılında yapıldığı öne sürülen bu belgede, hamamın o günkü kullanımından yola çıkarak erkekler hamamı hakkında bilgilere yer verilmiştir. Z04 Soyunmalık, Z05 aralık, Z11 ılıklık ve Z12, Z13, Z14 halvet mekânları hakkında bilgilere ulaşılan belgeden; Z17 sıcaklık mekânının o dönemde kadınlar hamamına hizmet eden bir mekân olduğu anlaşılmaktadır.

Sit alanları ile ilgili bir belgede bulunan bilgiye göre, yapının kadınlar hamamına ait betonarme soyunmalık bölümü 1960 yılında eklenmiştir (EK-15). 1990’lı yıllara kadar kendi işlevinde kullanılan hamam, bakım ve onarım sorunları nedeniyle kapatılmıştır [47].

8. RESTORASYON

Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) restorasyon projesinde, yapının özgün özelliklerini bozmadan sorunlara çözüm getirmek; yapıyı korumak ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılmasını sağlamak amaçlanmıştır. Yapı ve çevresinin mevcut durumu değerlendirilerek; yasal kabuller çerçevesinde işlevsel ve fiziksel müdahale kararları belirlenmiş ve restitüsyona dayalı bir restorasyon projesi hazırlanmıştır.

8.1. Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Çevresinin Değerlendirilmesi

Bir yapının sürdürülebilir korunması için çevre özellikleri ile uyumlu işlev verilmesi gerekir. Bu bağlamda yapının yakın çevre analizleri yapılmıştır (EK-6. Şekil 6.1-6.5). Hamam; Çorum'un merkezinde, ticari yoğunluğun bulunduğu bir bölgede konumlanmaktadır. Güney cephesinde tescilli Eskiciler Sokağı dükkânlarına, batı ve kuzey cephesinde tek ve iki katlı konut ve dükkânlara bitişik olan yapının batı yönünde Ulu Cami, kuzey ve doğu yönünde 2-6 kat arasında değişen konut ve iş yerleri yer almaktadır.

8.2. Çorum Güpür Hamamı'nın (Eski Hamam'ın) Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi

Çorum Güpür Hamamı, il merkezindeki Selçuklu Dönemi eserlerindendir. Mimari kompozisyonu ile diğer hamam örneklerinden farklı özelliklere sahiptir. Erkekler hamamı sıcaklığının dikdörtgen plânlı bir mekân ile birbiri ardına eklenmiş iki halvet mekânından oluşması; kadınlar hamamı haçvari dört eyvanlı plân tipine sahip olup halvetlerinin bulunmaması ile diğer hamam örneklerinden farklılaşmaktadır.

Hamam olarak kullanıldığı süre içerisinde ve terk edildikten sonra yapıda; insan eliyle ve doğal nedenlerden kaynaklı değişim ve bozulmalar olmuştur. Hamamın, yol kotundan 2,30 m aşağıda kalmış olması ve ekleme bitişik binaların bulunması nedeniyle cepheleri algılanmamaktadır. Külhan kısmı toprak altında kalmış olan hamamın; kadınlar hamamına ait özgün soyunmalık, aralık ve helâ mekânları bugün bulunmamaktadır. Ekleme soyunmalık mekânları ve helâ betonarme sistemle inşa edilmiştir. Erkekler hamamında ise ekleme giriş mekânları bulunmaktadır. Helâ ve usturalıklar, betonarme sistem olarak

değiştirilmiştir. Özgün bölümleri yığma sistemle inşa edilmiş yapının, yatay ve düşey taşıyıcılarında yapısal çatlaklar, taş ve tuğlalarında aşınma ve yüzey kaybı, noktasal eleman kayıpları, sıvalarında ayrışma ve dökülme gibi bozulmalar görülmektedir. Tüm bu değişim ve bozulmalara rağmen hamamın özgün plân şeması, cephe özellikleri, mimari elemanları okunabilmekte ve temizleme, sağlamlaştırma, bütünleme gibi tekniklerle özgün özellikleri ile restore edilebilmesi mümkün gözükmektedir.

8.3. Yasal ve Kuramsal Kabuller

Güpür Hamamı'nın restorasyon kararları, aşağıda belirtilen uluslararası ilkeler ve yasal kabuller doğrultusunda verilmiştir.

- Venedik Tüzüğü: Mayıs 1964 yılında Venedik'te toplanan kongre, anıt ve sitlerin korunma ve restorasyonu konusunda çağdaş görüşlerini belirtmiştir. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24 Eylül 1967 tarih ve 3674 sayılı kararı ile Türkiye'de kabul edilmiş ve uygulanmasına karar verilmiştir.
- Amsterdam Bildirgesi: 1975 Avrupa Mimarlık Mirası yılında yayınlanmıştır.
- Tarihi Alanların Korunması ve Çağdaş Rolleri Konusunda Tavsiyeler: 30 Kasım 1976'da Nairobi'de yapılmıştır.
- T.C. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu: 21 Temmuz 1983 yılında kabul edilmiştir. 22 Temmuz 1983 tarih 18113 sayılı resmi gazetede yayımlanmasıyla yürürlüğe girmiştir.
- Avrupa Mimari Mirasının Korunma Sözleşmesi: 3 Ekim 1985 yılında Granada'da kabul edilmiştir. 13.04.1989 tarih ve 3534 sayılı kanun ile Türkiye'de kabul edilmiştir.
- Nara Özgünlük Belgesi: 1-6 Kasım 1994 yılında Japonya'da düzenlenen Nara Özgünlük Konferansı'nda hazırlanmıştır.

8.4. Restorasyon Yaklaşımı

Güpür Hamamı'nın özgün özellikleri ile restore edilmesi mümkündür. Yapıya eklenen bölümlerin herhangi bir dönemsel ek değeri olmadığı için temizlenecektir. Değiştirilen mekân ve elemanlar, bütünleme yaklaşımıyla restitüsyon verileri ele alınarak

bütünlenecektir. Bu müdahalenin genel yaklaşımları, "8.6.4. Bütünleme" başlığı altında aşağıda verilmiştir.

8.5. İşlevsel Müdahale

Özel mülkiyette bulunan Çorum Güpür Hamamı'nın belirli bir bütçe ayrılarak yapılacak restorasyonunda, yapıya gelir getirecek bir işlevle donatılması uygun olacaktır. Yapının sürdürülebilir koruması için en uygun olan; özgün işlevinde yeniden kullanıma açılmasıdır. Hamamın il merkezinde, ticari yoğunluğun içinde yer alması; yerli yabancı misafir çekme potansiyelini artırmaktadır. Çevre sakinleri ile yapılan görüşmelerde, hamamın özgün işlevinde kullanılması olumlu karşılanmıştır. Güpür Hamamı ile yakın konumda olan diğer iki tarihi hamam, özgün işlevini sürdürmeye devam etmektedir. Hamamların işletenleri ile yapılan görüşmelerde, kentte hamam kültürünün var olduğu ve tarihi hamamların bu kültürü yaşatmak için elverişli olduğu belirlenmiştir. Karşılaştırmalı çalışmada incelenen on bir hamamdan yedisinin özgün işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu tespitler, yapının hem şehirde yaşayanlara hem de turistlere hizmet veren bir çifte hamam olarak yaşatılmasının uygun olacağını göstermiştir.

Hamamın batı yönündeki yayalar için ayrılan alan ile doğu yönünde istinat duvarı ile çevrelenen su sarnıcı çevresinin çay bahçesi olarak değerlendirilmesi; çevredeki sosyal hayatın canlanması için uygun olacaktır.

Hamamın bitişiğindeki tescilli Eskiciler Sokağı Dükkânları (Eskiciler ve Dikiciler Çarşısı), özgün dokusuyla hamam çevresinin tarihi bütünlüğüne katkı sağlamaktadır ve hamamı maddi yönden destekleme potansiyeline sahiptir. Bu dükkânlara, hamamın işlevini destekler nitelikte ve Çorum'un geleneksel el sanatlarının devam ettirildiği işlevler verilerek bir kültür sokağına dönüştürülmesi; hamam ve çevresinin ziyaretçi sayısının artmasına katkı sağlayacaktır.

8.6. Fiziksel Müdahaleler

Çorum Güpür Hamamı'nın restorasyon projesinde, yapının korunması amaçlanmıştır. Bu bağlamda hamamın içinde bulunduğu durumun iyileştirilmesi ve özgün işlevini devam ettirebilmesi için yapılacak fiziksel müdahaleler belirlenmiştir.

8.6.1. Kazı ve belgeleme

Hamamın yok olan bölümlerin ortaya çıkarılması ve mevcut temellerin durumunun tespiti için batı, kuzey ve doğu cephesinde kazı yapılması gerekmektedir. Açığa çıkan elemanların grafik ve fotoğrafik belgelemesi yapılacak ve ortaya çıkan sonuçlara göre restitüsyon ve restorasyon projeleri revize edilecektir.

8.6.2. Sağlamlaştırma

Sağlamlaştırma çalışmaları; yapı malzemesinin, taşıyıcı sistemin ve zeminin sağlamlaştırılması olarak ele alınabilir [40].

Çorum Güpür Hamamı'nın taş ve tuğlalarında aşınma ve yüzey kaybı bulunmaktadır. Sağlamlaştırma, zayıflamış taşları güçlendirmek ve yüzey kaybını yavaşlatmak için kimyasalların emdirilmesi ile yapılacaktır. Bunun için malzemeye uygulanacak kimyasallar, koruma kimyası ile ilgilenen uzmanlar tarafından laboratuvar ortamında yapılacak incelemeler neticesinde seçilecektir. Ayrıca taş duvar yüzey kaybının 5 cm'den az olduğu durumlarda kozmetik onarım; yüzey kaybının 5 cm'den fazla olduğu durumlarda taşın değiştirilmesine alternatif olarak plastik onarım şeklinde harçlı onarım teknikleri uygulanacaktır.

Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmalarında incelenen tüm özgün sıva örneklerinde, ileri derecede nemden etkilenme ve ayrışma tespit edilmiştir (Bkz. EK-9). Korunabilecek düzeydeki sıvalara, koruma kimyası ile ilgilenen uzmanlar tarafından seçilen enjeksiyon malzemesi ve mikro-enjeksiyon yöntemi ile sağlamlaştırma uygulanacaktır.

Taşıyıcı sistem sağlamlaştırması; enjeksiyon, öngerme, ankraj, sağlam temele inen kazıklı temellerle destekleme ve temel genişletme gibi tekniklerle yapılmaktadır. Strüktürel bozulmaların tespiti ve onarım önerileri; tarihi strüktürler üzerine deneyimli zemin ve strüktür mühendislerinin çalışmalarını gerektirmektedir [40]. Yapının taşıyıcı sisteminde uygulanacak olan sağlamlaştırma teknikleri; yatay ve düşey taşıyıcı elemanlarda bulunan strüktürel çatlaklarda uygulanacaktır. Bu konuların netleştirilmesi için statik projesi hazırlanacaktır.

8.6.3. Temizleme

Anıt ve kentsel sitlerin genel etkisini bozan, tarihi estetik değer taşımayan eklerin uzaklaştırılması işlemine temizleme denir [40].

Niteliksiz eklerin kaldırılması

Hamamın batı ve kuzey cephesine bitişik tek ve iki katlı yapılar; yapının ekleme mekânları olan erkekler hamamına ait Z01, Z02 giriş mekânları, Z03 ve 101 soyunmalık mekânı, Z06 helâ koridoru, Z07 ve Z08 helâlar, Z09 ve Z10 usturalıklar ile kadınlar hamamına ait Z21 helâ, 102, 103, 104 soyunmalık mekânları niteliksiz ek olduğundan; özgün yapıya zarar vermeden kaldırılacaktır.

İç ve dış duvarlarda görülen çimentolu sıvalar, iç mekân döşemelerindeki beton ve dökme mozaik döşeme kaplamaları ile iç duvar boyalarında raspa yapılacaktır. Çimentolu sıvalarda mekanik raspa, özgün sıva üzeri boyalı yüzeylerde ise kimyasal raspa uygulanacaktır. Yenilenen mermer döşeme kaplamaları ve cephelerde tuğla duvar aralarında görülen çimentolu harç kaldırılacaktır. Ayrıca yapının kabaran ve korunamayacak düzeydeki özgün sıvaları kaldırılarak, "8.6.4. Bütünleme" başlığı altında anlatıldığı gibi tamamlanacaktır.

Cephe temizliği

Hava kirliliği, trafik, atmosfer etkileri, malzeme bozulma etkenleri gibi nedenlerle cephelerde kararmalar oluşmaktadır. Cephe malzemesine, kir tabakasının niteliğine, yüzey bozulmaları ve yapının bulunduğu ortama göre koruma kimyacıları tarafından incelenerek temizliğin hangi teknikle yapılmasına karar verilir [40]. Yapının yüzeylerinde aşınma olduğu için cephe temizliğinde, mümkün olabildiğince küçük el aletleri ile kuru temizleme yöntemleri uygulanacaktır.

Toprak birikmesi ve moloz yığını temizliği

Hamamın toprak damının özgün toprak seviyesi üzerindeki toprak katmanı, kubbelerde biriken toprak ve mekân döşemelerinde biriken moloz ve toprak yığını; uzman kişilerin

denetimi altında kaldırılacaktır. Kaldırılan katmanlardan çıkan yapıya ait elemanlar, belgelenerek korunacaktır.

Bitki temizliği

Hamamın toprak damında ve kubbeler üzerinde, cephe duvarlarında, taş yüzeylerde, derzlerde ve yüzey kaybı olan yerlerde otsu ve odunsu bitkilenme görülmektedir. Otsu bitkilerin temizliği; yaprakların en geniş olduğu zamanda, kimyasallar uygulanarak yapılacaktır. Kuruyan bitkiler mümkünse yerlerinden çıkarılacaktır ve oyuklar plastik onarımlarla doldurulacaktır. Odunsu bitkiler ise köke en yakın, yere paralel bir biçimde kesilerek, kimyasal uygulanacaktır ve bitki kuruyana kadar bu uygulama tekrarlanacaktır. Oyuk oluşan yerler, plastik onarımla doldurulacaktır. Bitki temizliği; periyodik olarak tekrarlanarak, yeni bitki oluşumları önlenecektir.

8.6.4. Bütünleme

Bir bölümü hasar görmüş veya yok olmuş yapı ve elemanları, ilk tasarımdaki bütünlüğe kavuşturacak biçimde geleneksel veya çağdaş malzeme kullanarak tamamlamaya bütünleme (reintegrasyon) denir [40]. Çorum Güpür Hamamı'nın estetik bütünlüğe kavuşması, özgün işlevinde yeniden kullanıma açılması ve strüktürel dengenin sağlanabilmesi amacıyla restitüsyona dayalı plân, yapı ve mimari elemanlarında bütünleme yapılacaktır.

- Yapıdan elde edilen bilgilere (1. derece güvenilir kaynaklara) ve yapının görsel kaynaklarına (2. derece güvenilir kaynaklara) göre bütünlenecek elemanlar özgün biçim, malzeme ve detaylar ile
- Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgilere (3. derece güvenilir kaynaklara) ve yazılı kaynaklardan elde edilen bilgilere göre bütünlenecek elemanlar özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile
- Özgün işlev gereği yapıda olması gerekenler ise mimari gereklilik (dördüncü derece güvenilir kaynaklar) olarak bütünlenecek elemanlardır. Bu elemanlar, özgün biçimde fakat yeni malzeme ve detaylar ile yapılacaktır. Malzeme seçimi, özgün malzemeyle aynı kimyasal yapıda olmalıdır ve yapılacak laboratuvar çalışmalarına göre seçilmelidir.

Özgünden ayrılabilmesi amacıyla bütünlemeler, günümüz damgasını taşıyacak ve bütünlenen her elemana günümüz tarihi atılacaktır. Yapı malzemelerinin arkeometrik çalışmalarından yararlanılarak bütünlenecek sıvalarda, renk ve doku bakımından özgünden ayrılması sağlanacaktır. Ayrıca restorasyon sonrasında yapının uygun bir yerine; restorasyonun yapıldığı tarih, yaptıran ve yapan mimar ile ilgili bilgi veren bir yazıt konulacaktır.

8.6.5. Ekleme

Çorum Güpür Hamamı'nın özgün işlevinde yeniden kullanımı için, yeni eklere ihtiyacı vardır. Bu eklerin görünümü az etkilemesine, yapı ve çevre ile uyumlu olmasına özen gösterilecektir.

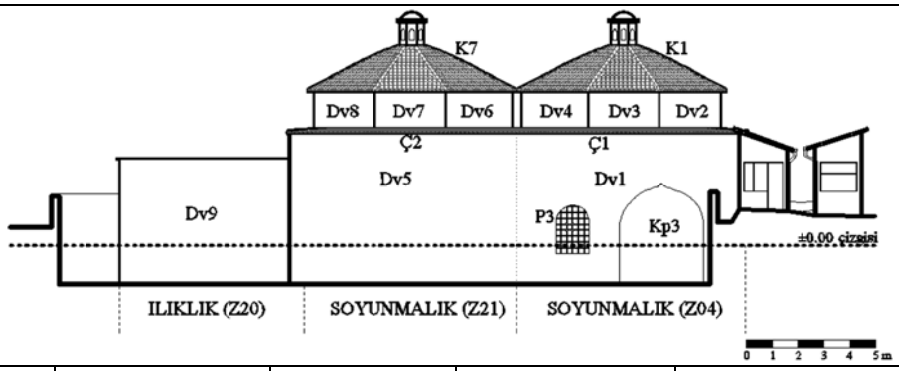
Hamamın batı, kuzey ve doğu cephelerinde kazı çalışması yapılacağı için bu cephelerin çevre zemin kotları bugünkü yol kotunun altında kalacaktır. Bu nedenle istinat duvarı, hamamın çevresinde dolaşan yayaların güvenliği için parapet duvarı ve yapıya ulaşım için merdiven düzenlenecek; çevre zemini yapıya uyumlu taş malzeme ile döşenecektir. Yağmur ve kar sularının yapıya zarar vermemesi için, yapı çevresine drenaj yapılacaktır. Kuzey cephesi, yapılan düzenlemeler doğrultusunda yayalaştırılacaktır. Doğu cephesinde ise yaya yolu için gerekli genişlik sağlanacak ve Üçtutlar Caddesi'nde düzenlemeler yapılacaktır. Batı ve doğu yönünde düzenlenecek olan çay bahçeleri için masa ve sandalye eklenecektir.

Eskiciler Sokağı Dükkânları farklı döneme ait nitelikli ek olduğu için korunmaktadır. Hamamın güney yönündeki bitişik dükkânlar, restitüsyon projesinde yer alan güney duvarı çörtenlerinin yapımını engellemektedir. Dolayısıyla güney yönünde toplanan suların doğu yönünden tahliyesi için eğim verilerek çörten eklenmiştir. Ayrıca Z04 soyunmalık beden duvarlarının bu yöndeki çatısı, bitişiğindeki dükkân çatıları ile devam etmekte olduğu için onarımın birlikte düşünülmesi gerekmektedir.

Aydınlatma için günümüz elemanları kullanılacak, bu elemanlar duvarlara sabitlenmeyecek, kabloları ise sıva altından geçirilerek gizlenecektir. İşlev gereği yapılacak tefrişler, günümüz malzeme ve detayları ile yapılacak ve yapıya müdahale etmeyen hareketli elemanlar tercih edilecektir.

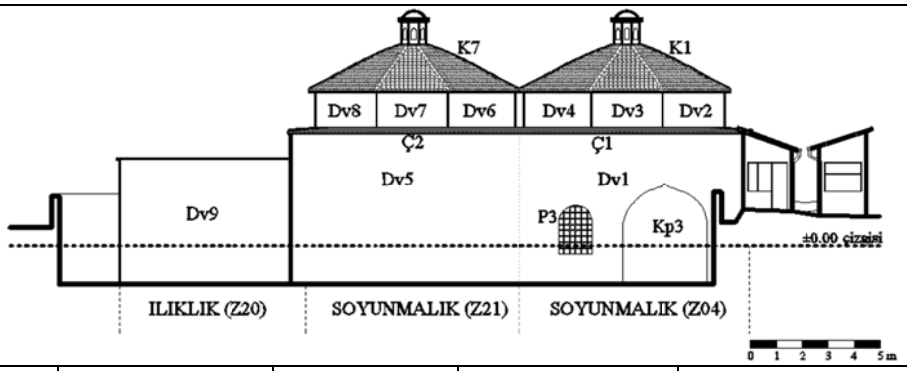
Çorum Güpür Hamamı'na yapılacak olan tüm müdahaleler; fiziksel müdahale tablolarında (Çizelge 8.1-8.20) ayrıntılı olarak belirtilmiş ve çizimler üzerinde renklendirilerek gösterilmiş (EK-7. Şekil 7.1-7.13); restorasyon çizimleri (EK-8. Şekil 8.1-8.12) hazırlanmıştır.

Çizelge 8.1. Fiziksel müdahale tablosu-Batı cephesi

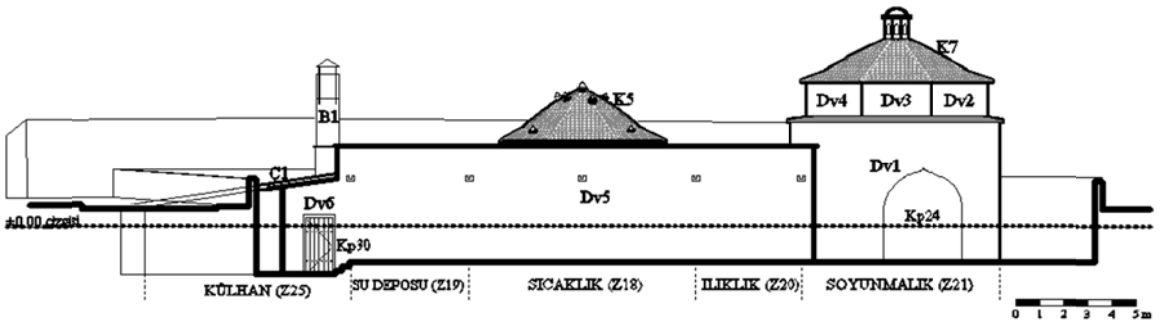
ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Taş ve tuğlalarında aşınma, sıvalarda dökülme vardır.	Malzeme bozulması ve kaybı	Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv1	P3	Pencerenin dış yüzündeki lokma demir parmaklık yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dv1	Kp3	Boyalı yüzey, strüktürel çatlak, taşlarında kayıp, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Strüktürel bozulma Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacak; strüktürel çatlaklar; kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yöntemi ile sağlamlaştırılacak; sıva ve taşlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Dv2		Taş ve tuğlalarında aşınma, sıvalarda dökülme vardır.	Malzeme bozulması	Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv3		Taş ve tuğlalarında aşınma, sıvalarda dökülme vardır.	Malzeme bozulması	Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv4		Taş ve tuğlalarında aşınma, sıvalarda dökülme vardır.	Malzeme bozulması	Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv5		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv6		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv7		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.1.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Batı cephesi

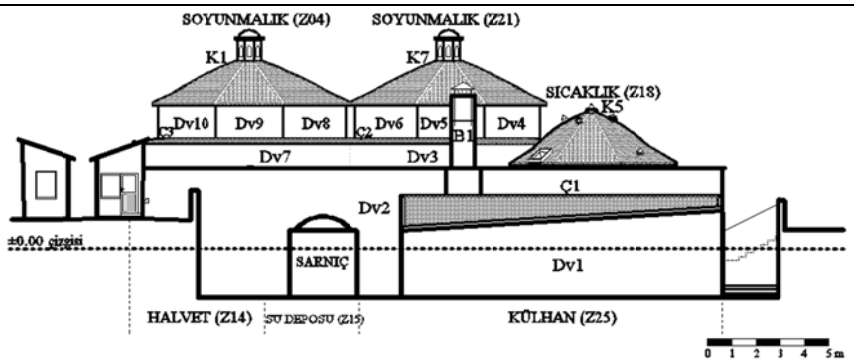
ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv8		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv9		Duvarın parapeti ve tuğla saçak silmesi yok olmuştur.	Malzeme kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Ç1		Çatı kiremitleri yok olmuştur, tuğla saçak silmesinde kayıp vardır.	Malzeme ve noktasal eleman kaybı	Bütünleme	Çatı kiremitleri ve tuğla saçak silmesi; özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Ç2		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
K1		Kubbe kiremitlerinin bir bölümü yok olmuştur ve bitkilenme vardır.	Mimari eleman kaybı Bitki oluşumu	Temizleme Bütünleme	Bitkilere kimyasal uygulayarak temizlenecek, kiremitler özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
	Işıklık	Tuğla aydınlık feneri yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detaylarıyla tamamlanacaktır.	3
K7		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
	Işıklık	Tuğla aydınlık feneri yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.2. Fiziksel müdahale tablosu-Kuzey cephesi

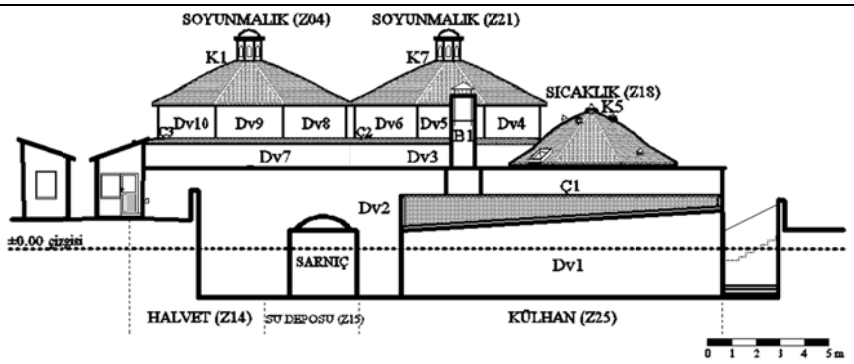
ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
	Kp24	Yok olmuştur.	Yapı elemanı kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv2		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv3		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv4		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv5		Taş ve tuğlalarda yüzey kaybı, aşınma ve kayıp; sıva ve harçlarda dökülme, çimentolu harç ile onarım, toprak birikmesi ve bitkilenme vardır.	Malzeme bozulması ve kaybı, niteliksiz müdahale, bitkilenme	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Biriken toprak kaldırılacak, bitkilere kimyasal uygulayarak temizlenecek, çimentolu harç kaldırılacak; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; taş, tuğla, sıva ve harçlar özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv6		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Kp30	Yok olmuştur.	Yapı elemanı kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
K7	Işıklık	Bkz. Çizelge 8.1.				
K5		Kubbede bitkilenme ve yer yer çimento sıva ile onarım; kiremitlerinde kırılma ve kayıp vardır.	Malzeme kaybı Bitkilenme Niteliksiz müdahale	Temizleme Yenileme Bütünleme	Bitkilere kimyasal uygulanarak temizlenecek, kırılan ve yok olan kiremitler özgün biçim, malzeme ve detaylarla yenilenecek ve tamamlanacaktır.	1
	Işıklık	Pişmiş toprak künk ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur.	Malzeme ve mimari eleman kaybı	Sağlamlaştırma Bütünleme	Toprak künkler özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanuslar özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Ç1		Üzeri alaturka kiremit kaplı, ahşap taşıyıcılı sundurma çatı yok olmuştur.	Malzeme ve taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.3. Fiziksel müdahale tablosu-Doğu cephesi

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dv2		Taş ve tuğlalarda yüzey kaybı, aşınma ve kayıp; sıva ve harçlarda dökülme, briket ile onarım, toprak birikmesi ve bitkilenme vardır.	Mimari eleman ve malzeme kaybı; malzeme bozulması, niteliksiz müdahale, bitkilenme	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Biriken toprak kaldırılacak, bitkilere kimyasal uygulayarak temizlenecek, briket duvar örgüsü kaldırılacak, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; taş, tuğla, sıva ve harçlar özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv3		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv4		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv5		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv6		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Dv7		Taş ve tuğlalarında aşınma ve yüzey kaybı, sıvalarda dökülme ve islenme vardır.	Malzeme bozulması ve kaybı, yüzey kirliliği	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; islenen yüzey temizlenecek, duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv8		Taş ve tuğlalarda yüzey kaybı, aşınma ve kayıp, sıvalarda dökülme ve islenme vardır. Ahşap hatıl yok olmuştur. Önünde ekleme baca vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı, yüzey kirliliği	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, islenen yüzey temizlenecek, ekleme baca kaldırılacak, sıva ve hatıl özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Dv9		Taş ve tuğlalarda yüzey kaybı, aşınma ve kayıp, sıvalarda dökülme ve islenme vardır. Ahşap hatıl yok olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı, yüzey kirliliği	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; islenen yüzey temizlenecek, sıva ve hatıl özgün malzeme ile tamamlanacak	1
Dv10		Taş ve tuğlalarda yüzey kaybı, aşınma ve kayıp, sıvalarda dökülme ve islenme vardır. Ahşap hatıl yok olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı, yüzey kirliliği	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; islenen yüzey temizlenecek, sıva ve hatıl özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

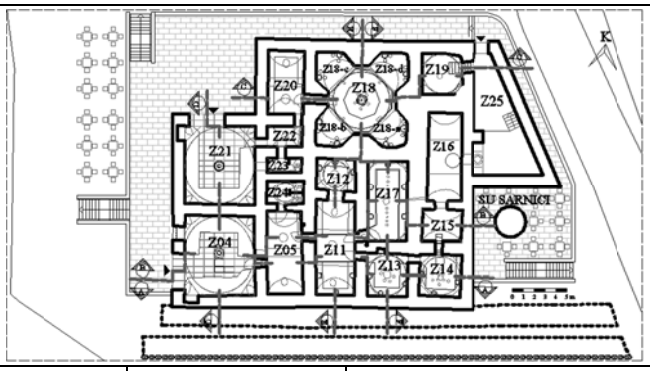
Çizelge 8.3.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Doğu cephesi

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
B1		Tuğlalarda aşınma ve kayıp; saçak silmesi tuğlalarında kayıp, boyalı yüzey, sıva ve harçlarda dökülme, islenme, çimentolu harç ile onarım, dairesel kütleyi saran metal çemberde paslanma vardır.	Malzeme bozulması ve kaybı Noktasal eleman kaybı Niteliksiz müdahale Yüzey kirliliği	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacak, islenen yüzey ve çimentolu harç temizlenecek, paslanan yüzey kimyasallar ile temizlenecek, tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, sıva ve tuğlalar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Baca üstü yeni malzeme ile kapatılacaktır.	1-4
K1	Işıklık	Bkz. Çizelge 8.1.				
K7	Işıklık	Bkz. Çizelge 8.1.				
K5	Işıklık	Bkz. Çizelge 8.2.				
Ç1		Sundurma ahşap çatı yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Ç2		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Ç3		Çatı kiremitleri yok olmuştur, tuğla saçak silmesinde kayıplar vardır. Kuzey yönünde ekleme baca yükselmektedir.	Malzeme ve noktasal eleman kaybı	Niteliksiz müdahale Bütünleme	Ekleme baca kaldırılarak baca deliği özgün malzeme ile doldurulacak, çatı kiremitleri ve tuğla saçak silmesi; özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.4. Fiziksel müdahale tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

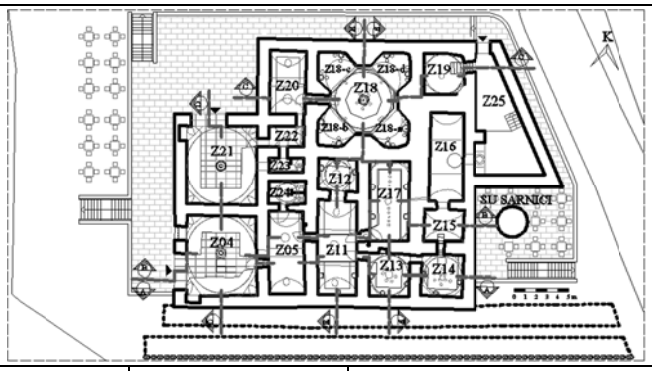

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp3	Boyalı yüzey, strüktürel çatlak, taşlarında kayıp, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Strüktürel bozulma Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; strüktürel çatlaklar; kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yöntemi ile sağlamlaştırılacak; sıva ve taşlar özgün malzeme ile tamamlanacak.	1
	P3	Boyalı yüzey, sıvada ayrışma ve dökülme vardır. Ahşap kepenk kasa ve kanadı yok olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün sıva ile tamamlanacak, kepenk özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
	Km1	Kemer yüzeyi boyalıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır.	
Dv1-Dv4	Tr1	Tromp yüzeyi boyalıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır.	
Dv1-Dv2	Tr2	Tromp yüzeyi boyalıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır.	
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, oyuklar, tuğla ile onarım vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; hatalı onarım temizlenecek, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, oyuk ve kayıplar özgün malzeme ile kapatılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Km2	Kemer yüzeyi boyalıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır.	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.4.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

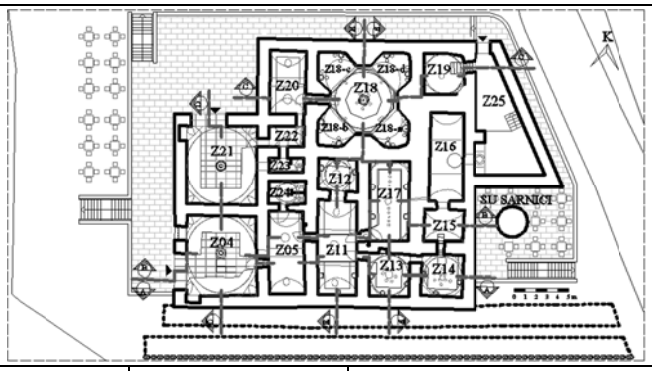

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv2-Dv3	Tr3	Boyalı yüzey, sonradan açılmış baca deliği vardır.	Niteliksiz müdahale Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacak, delik özgün malzeme ile kapatılacaktır.	1
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır. Duvar yüzeyi baca oluşturmak için oyulmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, baca oyuğu özgün malzeme ile kapatılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp4	Boyalı yüzey, sıvada ayrışma ve dökülme vardır. Kasasız tek kanatlı ahşap kapı yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün sıva ile tamamlanacak, ahşap kapı özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
	P4	Boyalı yüzey, sıvada ayrışma ve dökülme vardır. Ahşap pencere kasası yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün sıva ile tamamlanacak, ahşap pencere özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
	Km3	Boyalı yüzey, sıvada dökülme, üzengi taşında kırılma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacak, üzengi taşı kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve tamamlanacak, kemer yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv3-Dv4	Tr4	Boyalı yüzey, sıvada dökülme, üzengi taşında kırılma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacak, üzengi taşı kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve tamamlanacak, kemer yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.4.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z04 soyunmalık mekânı

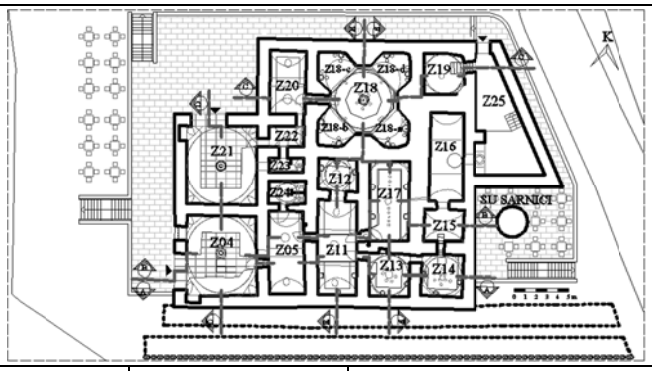

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, oyuklar vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, oyuk ve kayıplar özgün malzeme ile kapatılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	N1	Sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır.	Malzeme bozulması ve kaybı	Sağlamlaştırma Bütünleme	Bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve kayıplar özgün malzeme ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
	Km4	Kemer yüzeyi boyalıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır.	
Dö	Havuz	Mermer hazne boyalıdır ve ortasındaki şadırvan yerinde değildir ve kırılmıştır.	Niteliksiz müdahale Mimari eleman kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır. Şadırvan; özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanarak hazne ortasına yerleştirilecektir.	1
K1		Kemer yüzeyi boyalıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Boyalı yüzeyde kimyasal raspa yapılacaktır.	
	Işıklık	Tuğla aydınlık feneri yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detaylarıyla tamamlanacaktır.	3
Dö		Özgün döşeme kaplaması yer yer mermer kaplama ile yenilenmiş, bir bölümü dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Mermer kaplama kaldırılacak, dökme mozaik kaplama mekanik raspa ile kaldırılacaktır. Döşeme, özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.5. Fiziksel müdahale tablosu-Z05 aralık mekânı

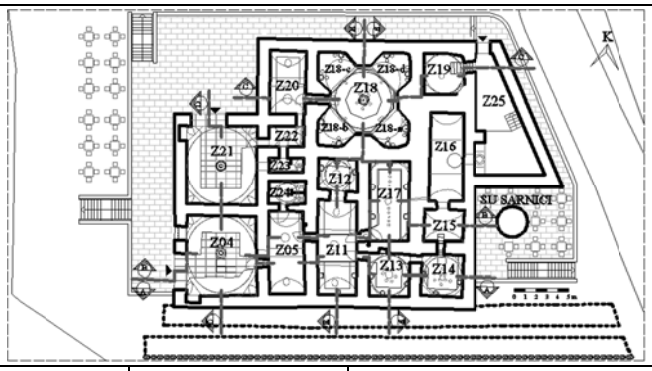

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp4	Bkz. Çizelge 8.4.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma, tuğla ile hatalı onarım vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; hatalı onarım temizlenecek, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp5	Boyalı yüzey, sıvada ayrışma ve dökülme vardır. Kasasız tek kanatlı ahşap kapı yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün sıva ile tamamlanacak, ahşap kapı özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır. Tüteklik bacası açığa çıkmıştır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, tüteklik bacasının ön yüzü özgün malzeme ile kapatılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp10	Boyalı yüzey, sıvada ayrışma ve dökülme vardır. Kasasız tek kanatlı ahşap kapı yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün sıva ile tamamlanacak, ahşap kapı özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

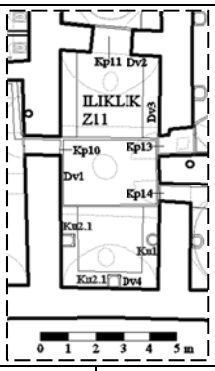
Çizelge 8.5.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z05 aralık mekânı

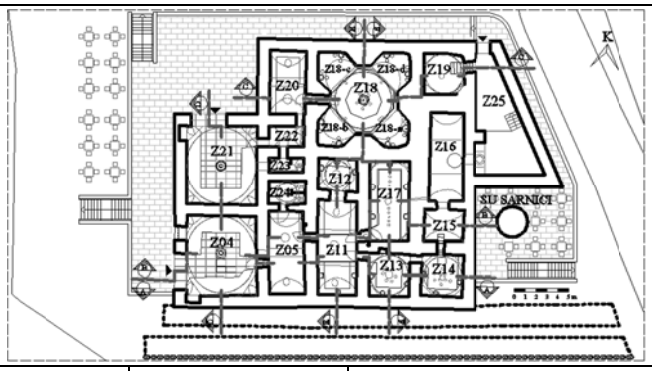

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Tn1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Kavsarası bozulmuştur. Tonoz kemeri tahrip edilerek, sonradan ışıklık eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, tonoz kavsarası özgün biçim, malzeme ve detaylar ile düzeltilecek, ekleme ışıklık özgün malzeme ile kapatılacaktır. Tonoz yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Işıklıklar	Pişmiş toprak künk ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur. Dıştan ışıklık çevrelerine dikdörtgen tuğla örgü eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale Malzeme ve mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Dıştaki tuğla örgü kaldırılacak, toprak künkler özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanuslar özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Dökme mozaik kaplıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacaktır. Özgün döşeme kaplamasına ulaşılırsa aynı malzeme ile tamamlanacaktır. Ulaşılamazsa Z13 ve Z14 halvet mekânlarının döşeme sıvası ile tamamlanacak ve atık su kanalları restorasyon projesine göre düzenlenecektir.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

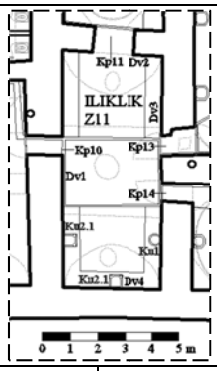
Çizelge 8.6. Fiziksel müdahale tablosu-Z11 ılıklık mekânı

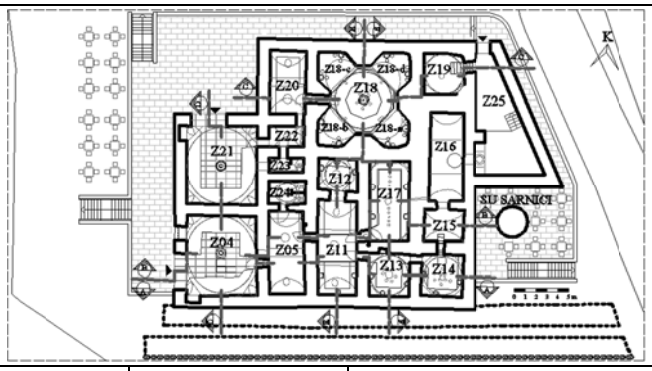

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma vardır. Kuzey yönünde pişmiş toprak künkten su kanalı açığa çıkmış, kurna sökülmüştür.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır. Kurna yerine yerleştirilecektir.	1
	Kp10	Bkz. Çizelge 8.5.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp11	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve kapı yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır. Güney yönündeki kurna sökülmüştür.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve kayıplar özgün malzeme ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva kaplanacaktır. Kurna yerine yerleştirilecektir.	1
	Kp13	Sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır. Kasasız tek kanatlı ahşap kapı yok olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve kayıplar özgün malzeme ile tamamlanacak, kapı yüzeyi özgün sıva kaplanacaktır. Ahşap kapı; restorasyon projesine göre; özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
	Kp14	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Kasasız tek kanatlı ahşap kapı yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve kapı yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır. Ahşap kapı özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.6.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z11 ılıklık mekânı

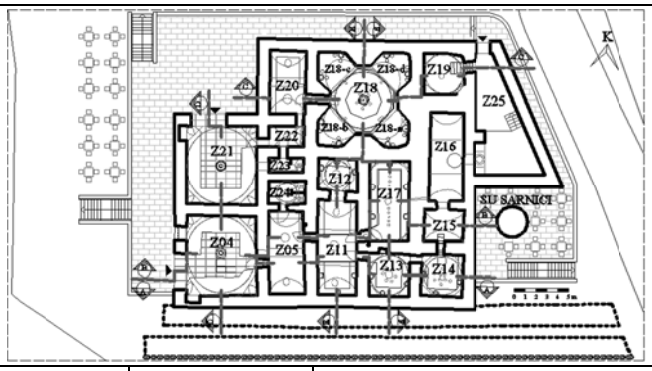

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır. İki sıra pişmiş toprak künk su kanalı açığa çıkmış ve kurna sökülmüştür.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve kayıplar özgün malzeme ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır. Kurna, özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacaktır.	1
Dv3	Ku1	Yerinden sökülmüştür. Farklı döneme ait nitelikli ektir.	Niteliksiz müdahale	Bütünleme Ekleme	Yerinden sökülen mermer kurna, Dv3 duvarının güney yönündeki kurna izi olan yere yerleştirilecek. Kurna altına kare biçimli mermer kaide eklenecek.	3
Dv1	Ku2	Özgün kurna, yerinden sökülmüştür.	Niteliksiz müdahale	Bütünleme	Sökülen ayna taşı duvar müdahaleleri ile birlikte özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanarak mermer kurna yerleştirilecektir.	3
Tn2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Kavsarası bozulmuştur. Sonradan ışıklık eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek, tonoz kavsarası özgün biçim, malzeme ve detaylar ile düzeltilecek, ekleme ışıklık özgün malzeme ile kapatılacaktır. Tonoz yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Işıklıklar	Pişmiş toprak künk ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur. Dıştan ışıklık çevrelerine dikdörtgen tuğla örgü eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale Malzeme ve mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Dıştaki tuğla örgü kaldırılacak, toprak künkler özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanuslar özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Özgün döşeme sıvası üzeri, mermer ve dökme mozaik ile kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Mermer kaplama kaldırılacak, dökme mozaik kaplama mekanik raspa ile kaldırılarak özgün döşeme sıvası açığa çıkarılacaktır. Tahrip olan kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
	Sekiler	Kuzey yönündeki seki kaybolmuş, güney yönündeki mermer kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale Malzeme kaybı	Temizleme Bütünleme	Temizlenen döşemede sekiler, restorasyon projesine göre özgün döşeme sıvası ile tamamlanacak.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

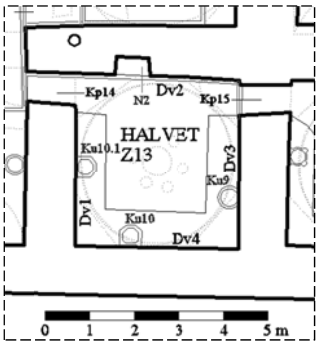
Çizelge 8.7. Fiziksel müdahale tablosu-Z12 halvet mekânı

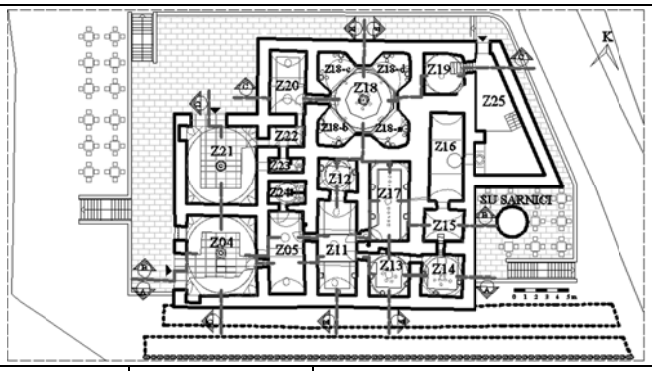

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Kp11	Bkz. Çizelge 8.6.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, oyuk vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, derin oyuk ve kayıplar özgün malzeme ile kapatılacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme var, kurnanın ayna taşı yok olmuş, pişmiş toprak künk su kanalı delinmiştir.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; pişmiş toprak künk ve ayna taşı özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacak	1
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır. Güney yönündeki kapı açıklığı özgün değildir.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak ve kayıplar özgün malzeme ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır. Kapı kaldırılarak duvar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Dv3	Ku6	Kurnanın ayna taşı yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Ayna taşı duvar müdahaleleri ile birlikte özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1-2
K2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; kubbe yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Işıklık	Pişmiş toprak künk ışıklık kırılmış, cam fanusu yok olmuştur. Dıştan ışıklık çevresine dikdörtgen tuğla örgü eklenmiştir.	Niteliksiz müdahale Malzeme ve mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Dıştaki tuğla örgü kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanus özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Seki düzeni özgün olan döşeme, dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacaktır. Döşeme ve sekiler, özgün döşeme sıvası ile tamamlanacak ve atık su kanalları düzenlenecektir.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

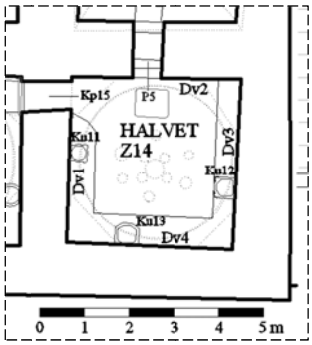
Çizelge 8.8. Fiziksel müdahale tablosu-Z13 halvet mekânı

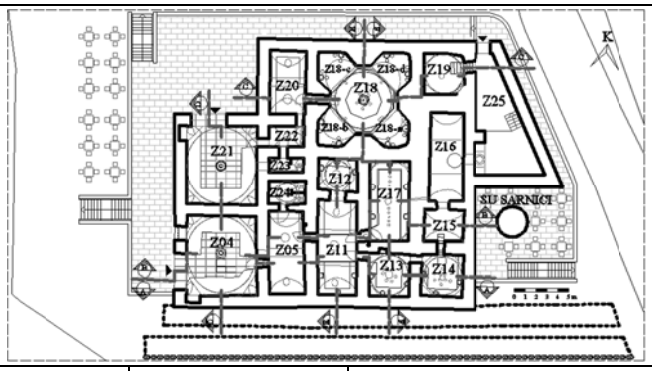

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Kp14	Bkz. Çizelge 8.6.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	N2	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak künkten su kanalı yer yer açığa çıkmıştır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Kp15	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve kapı yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Ku10.1	Dv1	Özgün mermer kurna üzerinde mozaik kurna vardır.	Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Mozaik kurna kaldırılarak, özgün kurna bütünlenecektir.	1
K3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, islenme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yüzey kirliliği	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa, islenme uygun kuru temizleme yöntemi ile temizlenecek; kubbe yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Işıklıklar	Pişmiş toprak künk ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme ve mimari eleman kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Pişmiş toprak künk özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanus özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Seki ve döşemenin özgün döşeme sıvası üzeri, mermer kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Mermer kaplama kaldırılarak özgün döşeme açığa çıkarılacaktır. Gereken yerler, özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

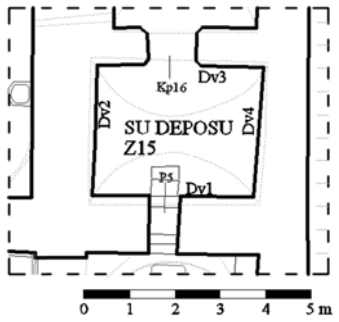
Çizelge 8.9. Fiziksel müdahale tablosu-Z14 halvet mekânı

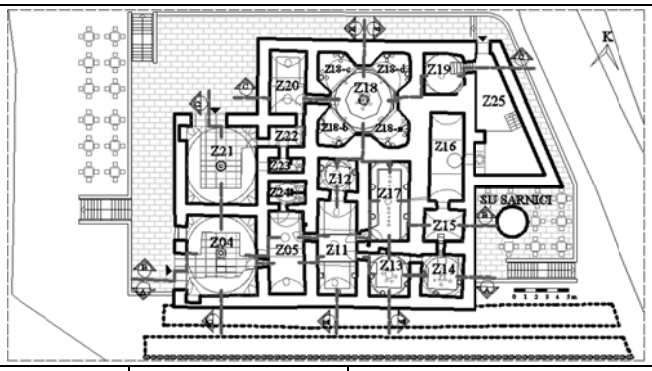

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Kp15	Bkz. Çizelge 8.8.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	P5	Boyalı yüzey vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa ile temizlenecektir.	
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak künkten su kanalı yer yer açığa çıkmıştır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
K4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, islenme vardır. Kubbe üzerinde delik ve metal boru vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yüzey kirliliği	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa, islenme uygun kuru temizleme yöntemi ile temizlenecek; metal boru kaldırılacak ve delik özgün malzeme ile kapatılacaktır. Kubbe yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Işıklıklar	Pişmiş toprak künk ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme ve mimari eleman kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Pişmiş toprak künk özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanus özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Döşeme kaplaması özgün olup iyi durumdadır.				
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

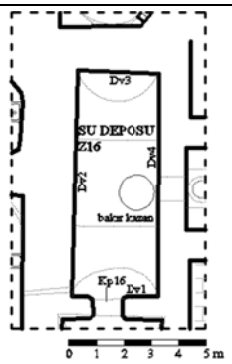
Çizelge 8.10. Fiziksel müdahale tablosu-Z15 su deposu

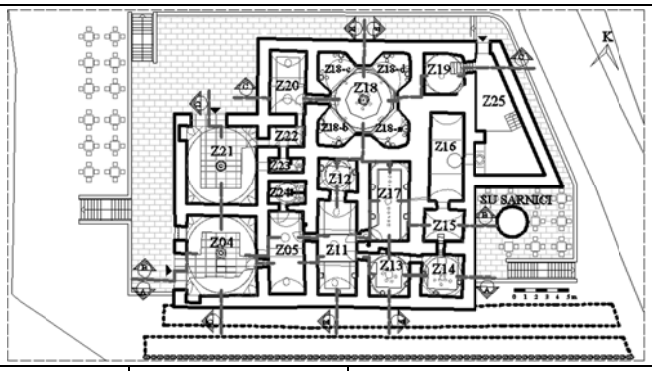

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Harçlarda dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, harçlar ve sıvalar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
	P5	Bkz. Çizelge 8.9.				
Dv2		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Önünde beton seki vardır.	Niteliksiz müdahale Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, beton seki kaldırılacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv3		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Harçlarda dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, harçlar ve sıvalar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
	Kp16	Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Harçlarda dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, harçlar ve sıvalar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Dv4		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Önünde beton seki vardır.	Niteliksiz müdahale Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, beton seki kaldırılacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Tn3		Tonozun moloz taş aralarına dolan toprakta bitki kökleri vardır. Sıvası tamamen dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı Bitki oluşumu	Temizleme Bütünleme	Bitkilere kimyasal uygulayarak temizlenecek, moloz taş aralarına dolan toprak temizlenerek özgün harç doldurulacak, Tonoz yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
Dö		Dökme mozaik kaplıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama mekanik raspa ile temizlenecektir. Özgün döşemeye ulaşılırsa aynı malzeme ile bütünleme yapılacak, ulaşılamazsa Z13 ve Z14 halvet mekânlarının döşeme sıvası ile kaplanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

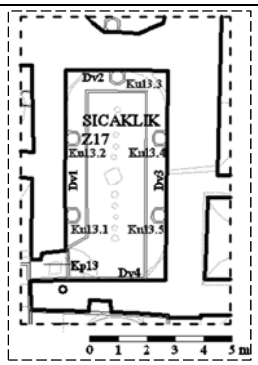
Çizelge 8.11. Fiziksel müdahale tablosu-Z16 su deposu

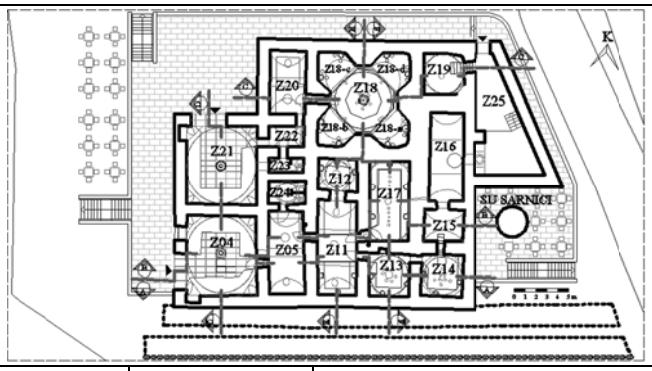

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Harçlarda dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, harçlar ve sıvalar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
	Kp16	Bkz. Çizelge 8.10.				
Dv2		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Önünde beton seki vardır.	Niteliksiz müdahale Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, beton seki kaldırılacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv3		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Harçlarda dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, harçlar ve sıvalar özgün malzeme ile tamamlanacaktır.	1
Dv4		Tonoz üzengi hizasına kadar çimentolu sıva ile kaplıdır. Önünde beton seki vardır.	Niteliksiz müdahale Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, beton seki kaldırılacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dö	Kazan	Bakır kazan yerindedir.				
Tn4		Tonozun moloz taş aralarına dolan toprakta bitki kökleri vardır. Sıvası tamamen dökülmüştür. Kuzey yönde tonoz kavsarası bozulmuştur. Kemerleri yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Bitki oluşumu	Temizleme Bütünleme	Bitkilere kimyasal uygulayarak temizlenecek, moloz taş aralarına dolan toprak temizlenerek özgün harç ile doldurulacak, tonoz kavsarası özgün biçim, malzeme ve detaylar tamamlanacak, kemerler restorasyon projesine göre düzeltilecek, tonoz yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
Dö		Dökme mozaik kaplıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama mekanik raspa ile temizlenecektir. Özgün döşemeye ulaşılırsa aynı malzeme ile bütünleme yapılacak, ulaşılamazsa Z13 ve Z14 halvet mekânlarının döşeme sıvası ile kaplanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

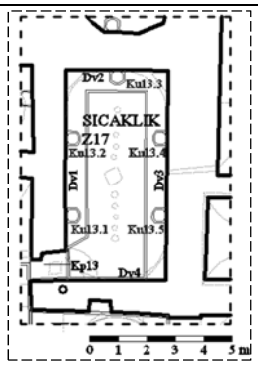
Çizelge 8.12. Fiziksel müdahale tablosu-Z17 sıcaklık mekânı

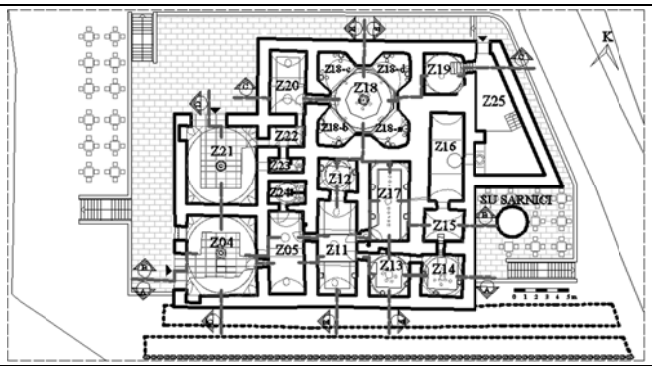

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak künk su kanalı yer yer açığa çıkmıştır. Duvarın kuzey yönündeki kapı (Kp12) eklemedir. Kurna ve ayna taşları yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, ekleme kapı kaldırılarak duvar özgün malzeme ile devam ettirilecek, kurna ve ayna taşları özgün biçim, malzeme ve detaylar ile restorasyon projesine göre düzenlenecek, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Kp13	Bkz. Çizelge 8.6.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak künk su kanalı doğu yönünde açığa çıkmıştır. Duvarın ortasında bulunan kapı (Kp17) eklemedir. Köşe kurnası ekleme olup özgün kurna ve ayna taşı yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; ekleme kurna kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, ekleme kapı kaldırılarak duvar özgün malzeme ile devam ettirilecek, yok olan kurna ve ayna taşı özgün biçim, malzeme ve detaylar ile restorasyon projesine göre düzenlenecek, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma, kabarma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak su kanalı açığa çıkmıştır. Kurnalar ekleme olup özgün kurnalar yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; ekleme kurnalar kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, yok olan kurna ve ayna taşları özgün biçim, malzeme ve detaylar ile restorasyon projesine göre düzenlenecek, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

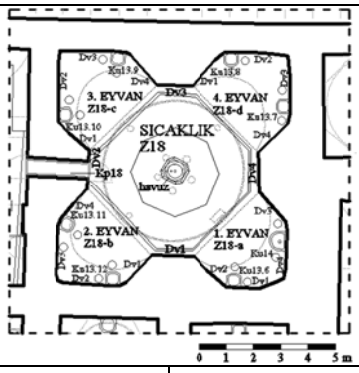
Çizelge 8.12.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z17 sıcaklık mekânı

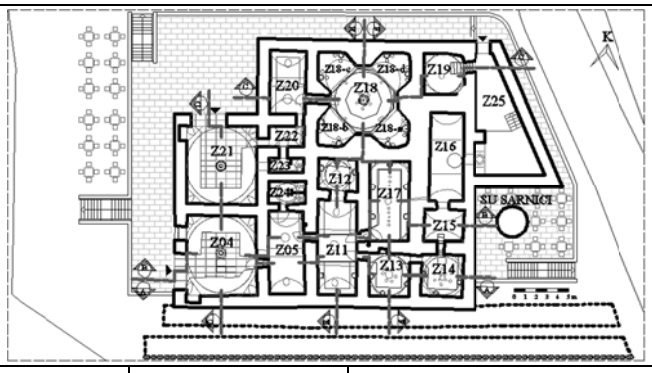

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak su kanalı açığa çıkmıştır. Duvar ortasındaki kurna eklemedir. Duvarın batı yönündeki niş (N3), özgünde tüteklik bacasıdır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; ekleme kurna kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, tüteklik bacası özgün malzeme ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva kaplanacaktır.	1
Ku13.1-5		Özgün kurnalar ve ayna taşları yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Restorasyon projesine göre; özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacaktır.	1
Tn5		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma, kabarma ve dökülme, islenme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yüzey kirliliği	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa, islenme uygun kuru temizleme yöntemi ile temizlenecek; tonoz yüzeyi özgün sıvası ile kaplanacaktır.	1
	Işıklıklar	Kuzey yönündeki dairesel ışıklık yok olmuş, pişmiş toprak künk dairesel ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur.	Yapı elemanı, malzeme ve mimari eleman kaybı	Bütünleme	Yok olan ışıklık restorasyon projesine göre tamamlanacak, toprak künkler özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanuslar özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Döşeme yakın tarihte 44 cm yükseltilmiş ve dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Yükseltilen döşeme kaldırılarak, özgün sıva döşeme kaplanacak ve restorasyon projesine göre sekiler ve atık su kanalları düzenlenecektir.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

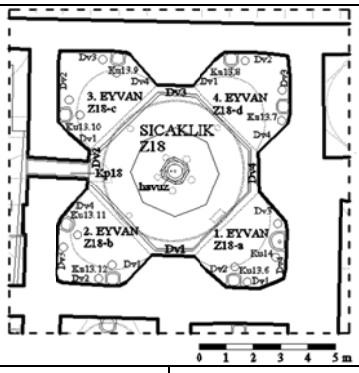
Çizelge 8.13. Fiziksel müdahale tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

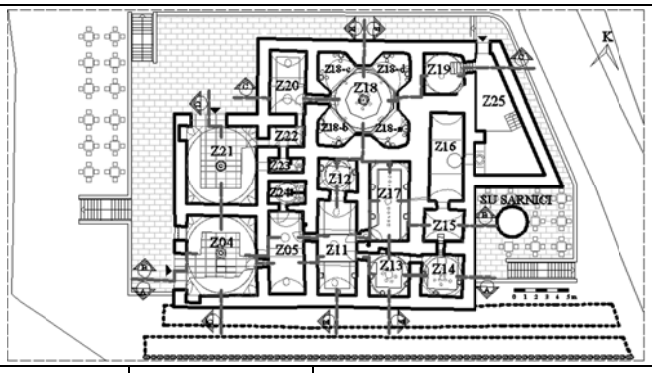

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv2	Kp18	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Kasasız tek kanatlı ahşap kapı yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek ve kapı yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır. Ahşap kapı; restorasyon projesindeki gibi; özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak su kanalı açığa çıkmıştır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak su kanalı açığa çıkmıştır. Duvarda bulunan kapı (Kp19) eklemedir.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; ekleme kapı kaldırılarak duvar özgün malzeme ile devam ettirilecek, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, duvar yüzeyi özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

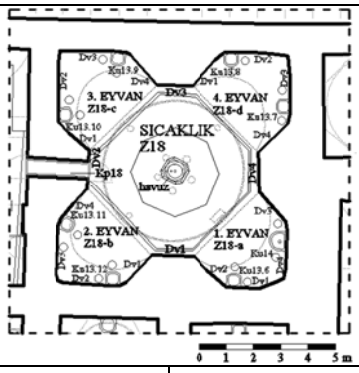
Çizelge 8.13.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

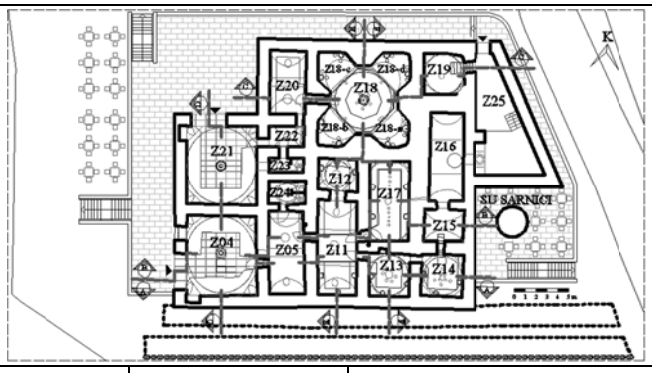

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
K5		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, çatlaklar ve islenme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Strüktürel bozulma Yüzey kirliliği	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa, islenme uygun kuru temizleme yöntemi ile temizlenecek; çatlakların durumu tespit edilerek kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yöntemi ile sağlamlaştırılacak, kubbe özgün sıvası ile kaplanacaktır.	1
	Işıklıklar	Pişmiş toprak künk dairesel ışıklıklar kırılmış, cam fanusları yok olmuştur.	Malzeme ve mimari eleman kaybı	Sağlamlaştırma Bütünleme	Toprak künkler özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanuslar özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dö		Dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacaktır. Döşeme ve sekiler, özgün döşeme sıvası ile tamamlanacak ve atık su kanalları tamamlanacaktır.	1
	Göbek taşı	Dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacak; özgün döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
	Havuz	Yerinden sökülen mermer havuzun haznesi, Z20 ılıklık mekânında, beton bir yükselti içinde bulunmaktadır. Kaidesi yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Hazne mekanik raspa ile temizlenecek, silindirik mermer kaide ise özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detaylarıyla tamamlanacaktır.	1-3
Z18-a		Eyvan duvarlarında; boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pişmiş toprak su kanalı açığa çıkmıştır ve kapı eklemedir. Mekândaki bir kurna yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; ekleme kapı kaldırılarak duvar özgün malzeme ile devam ettirilecek, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak; kurna özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacak; duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
	Tn6	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; tonoz yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Dö	Dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacak; özgün döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

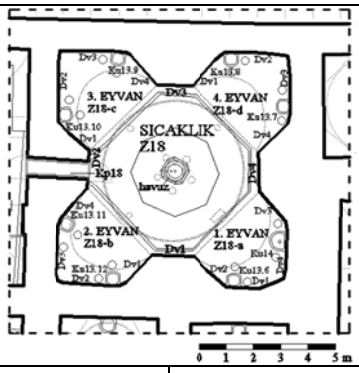
Çizelge 8.13.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

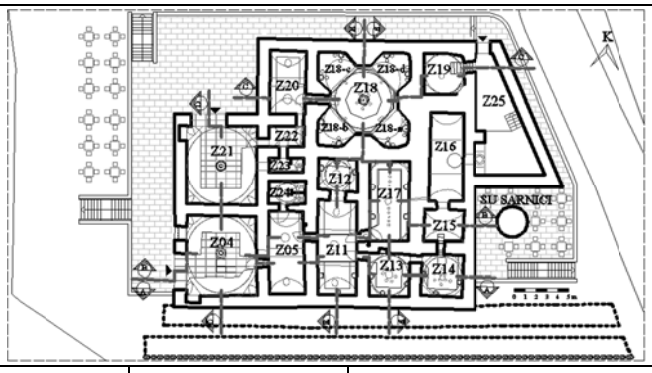

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Z18-b		Eyvanın duvarlarında; boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, derin bir oyuk vardır. Pişmiş toprak künkten su kanalı yer yer açığa çıkmıştır. Kurnalar ekleme olup özgün kurna ve ayna taşları yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; muhdes kurnalar kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, oyuk özgün malzeme ile kapatılacak, yok olan kurna ve ayna taşları özgün biçim, malzeme ve detaylar ile restorasyon projesine göre düzenlenecek, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Tn7	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, derin oyuk vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; oyuk özgün malzeme ile kapatılacak, tonozun özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Dö	Dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacak; özgün döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
Z18-c		Eyvanın duvarlarında; boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, vardır. Pişmiş toprak künkten su kanalı açığa çıkmıştır. Kurnalar ekleme olup özgün kurna ve ayna taşları yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; muhdes kurnalar kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, yok olan kurna ve ayna taşları özgün biçim, malzeme ve detaylar ile restorasyon projesine göre düzenlenecek, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Tn8	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; tonoz yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Dö	Dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacak; özgün döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.13.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z18 sıcaklık mekânı

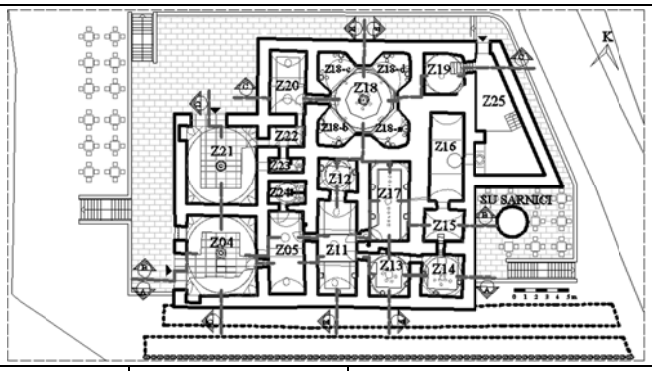

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Z18-d		Eyvanın duvarlarında; boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, tuğlalarda aşınma, oyuklar vardır. Pişmiş toprak künkten su kanalı açığa çıkmıştır. Kurnalar ekleme olup özgün kurna ve ayna taşları yok olmuştur.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı Niteliksiz ek	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; muhdes kurnalar kaldırılacak, pişmiş toprak künk özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacak, tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, oyuklar özgün malzeme ile kapatılacak, yok olan kurna ve ayna taşları özgün biçim, malzeme ve detaylar ile restorasyon projesine göre düzenlenecek, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Tn9	Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, derin oyuk vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; oyuk özgün malzeme ile kapatılacak, tonozun özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Dö	Dökme mozaik kaplanmıştır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Dökme mozaik kaplama, mekanik raspa ile kaldırılacak; özgün döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
Z18-a	Ku14	Kurnanın ayna taşı yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Ayna taşı duvar müdahaleleri ile birlikte özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
Ku13.6-12		Özgün kurnalar ve ayna taşları yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Restorasyon projesine göre; özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tamamlanacaktır.	1
Taş oturaklar		Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.14. Fiziksel müdahale tablosu-Z19 soğuk su deposu

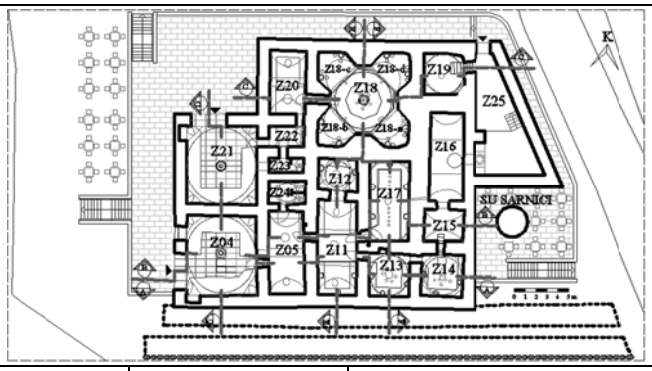

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, derin oyuklar vardır. Duvarın güney yönündeki kapı eklemedir.	Malzeme bozulması ve kaybı Strüktürel bozulma Niteliksiz ek	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; oyuk ve kayıplar kimyasal takviyeli harç, moloz taş ve tuğla malzeme ile kapatılacak; harçlar özgün malzeme ile tamamlanacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, oyuklar vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; oyuklar özgün malzeme ile kapatılacak, harçlar özgün malzeme ile tamamlanacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
Dv3		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, harçlar özgün malzeme ile tamamlanacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
	P6	Sıvalarda ayrışma ve dökülme vardır. Pencere içi moloz ve toprak la dolmuş olup taş basamakları yok olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı Yapı elemanı kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; moloz ve toprak kaldırılacak, pencereye ait taş basamaklar özgün biçim, malzeme ve detayla tamamlanacaktır.	1
Dv3-Dv4	Maslak	Maslağın önünde bulunması gereken taş sandık yok olmuş, maslak içi taş ile doldurulmuştur.	Niteliksiz müdahale Mimari eleman kaybı	Temizleme Bütünleme	Maslak içindeki taşlar temizlenecek; özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile taş sandık eklenecektir.	3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

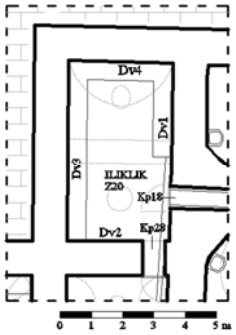
Çizelge 8.14.(devam) Fiziksel müdahale tablosu-Z19 soğuk su deposu

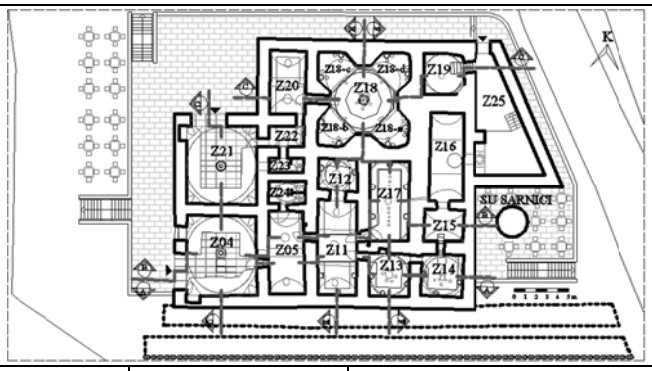

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv4		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, oyuklar vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; oyuklar özgün malzeme ile kapatılacak, harçlar özgün malzeme ile tamamlanacak ve duvar yüzeyi özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
K6		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, harçlarda dökülme, taş ve tuğlalarda aşınma ve kayıp, oyuklar vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı Mimari eleman kaybı	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; oyuklar özgün malzeme ile kapatılacak, harçlar özgün malzeme ile tamamlanacak ve kubbe özgün sıva ile kaplanacaktır.	1
	Işıklık	Pişmiş toprak künk ışıklık kırılmış, cam fanusu yok olmuştur.			Pişmiş toprak künk ışıklık özgün malzeme ile tamamlanacak, cam fanus özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dö		Zemin; taş, tuğla, toprak, moloz ile dolmuş olması nedeniyle döşeme kotu ve malzemesine ulaşılamamıştır.		Temizleme Bütünleme	Mekânın zemini temizlenecek, özgün döşeme kaplaması tespit edilirse aynı malzeme ile tamamlanacaktır. Tespit edilemezse Z13 ve Z14 halvet mekânlarının döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

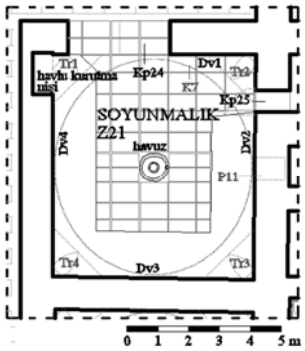
Çizelge 8.15. Fiziksel müdahale tablosu-Z20 ılıklık mekânı

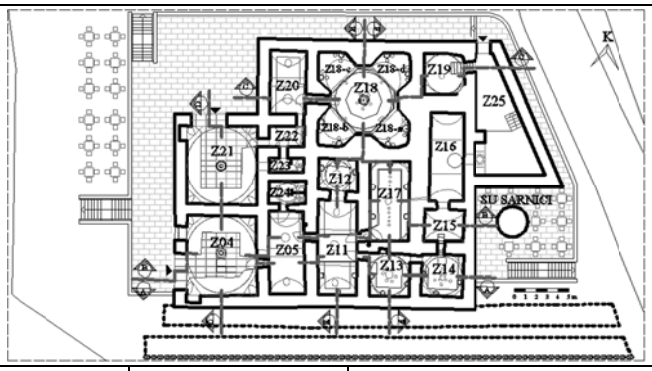

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, tuğlalarda aşınma, vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
	Kp18	Bkz. Çizelge 8.13.				
Dv2		Yok olmuştur. Var olması gereken yerde bugün betonarme kolonlar vardır.	Niteliksiz ek Taşıyıcı eleman kaybı	Temizleme Bütünleme	Mekândaki tüm betonarme kolonlar kaldırılarak duvar, özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Kp28	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Kapı açıklığı ve kasasız tek kanatlı ahşap kapı; özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dv3		Bir bölümü yok olmuştur. Var olması gereken yerde bugün betonarme kolonlar ve tuğla örgülü duvar bulunmaktadır.	Niteliksiz ek Taşıyıcı eleman kaybı	Temizleme Bütünleme	Tuğla duvar ve kolonlar kaldırılarak duvar, özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Dv4		Çimentolu sıva ile kaplıdır. Önünde betonarme merdiven bulunmaktadır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Betonarme merdiven kaldırılacak, çimentolu sıva, mekanik raspa ile temizlenecek, duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
Tn10		Mekânın özgün örtüsü yok olmuştur. Betonarme kirişli döşeme ile örtülüdür.	Niteliksiz müdahale Taşıyıcı eleman kaybı	Temizleme Bütünleme	Betonarme örtü kaldırılarak, özgün biçim, malzeme ve detaylar ile tonoz örtü tamamlanacaktır.	1
	Işıklıklar	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Dairesel ışıklıklar özgün biçim, malzeme ve detaylar tamamlanacaktır. Işıklıkların üzerini örtecek cam fanuslar ise özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1
Dö		Beton kaplıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme Bütünleme	Beton kaplama temizlenecek; döşeme ve sekiler, restorasyon projesine göre özgün döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

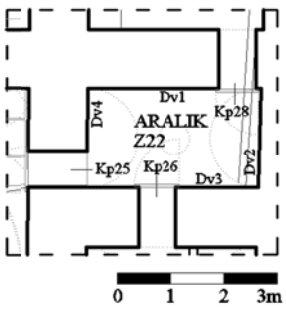
Çizelge 8.16. Fiziksel müdahale tablosu-Z21 soyunmalık mekânı

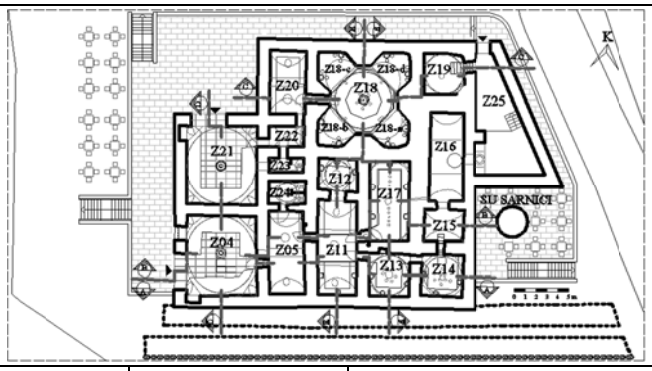

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
	Kp24	Yok olmuştur.	Yapı elemanı kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Dv2		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
	Kp25	Yok olmuştur.	Yapı elemanı kaybı	Bütünleme	Kapı açıklığı özgün biçim, malzeme ve detaylar ile kasasız tek kanatlı ahşap kapı ise özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detaylarıyla tamamlanacaktır.	1-3
	P11	Üst pencere yok olmuştur.	Yapı elemanı kaybı	Bütünleme	Pencere açıklığı özgün biçim, malzeme ve detaylar ile ahşap pencere doğraması ise özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	1-3
Dv3		Duvar üzerinde bitişik binaya ait duvar yer almaktadır.	Niteliksiz ek	Temizleme	Hamamın batı ve kuzey yönüne bitişik binalar kaldırılacaktır ve özgün duvarın durumuna göre müdahale biçimine karar verilecektir.	
Dv4		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
	Niş	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Kemer ve tonozlar		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Havuz		Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
K7		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
	Işıklık	Tuğla aydınlık feneri yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detaylarıyla tamamlanacaktır.	3
Döşeme ve sekiler		Yok olmuştur.	Taşıyıcı ve mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile döşeme mermer kaplama, sekiler ise döşeme sıvası olarak tamamlanacaktır.	1
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

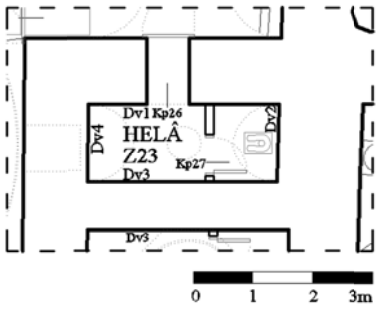
Çizelge 8.17. Fiziksel müdahale tablosu-Z22 aralık mekânı

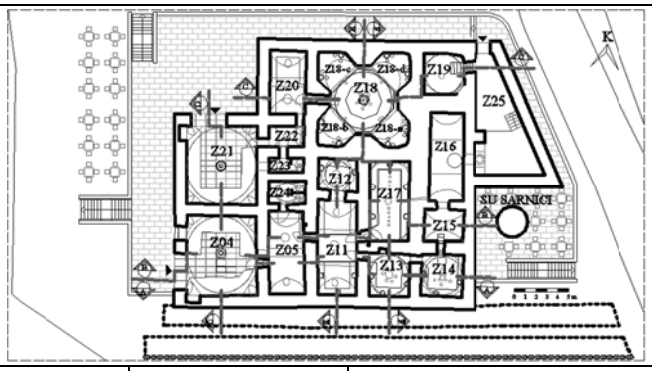

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Kp28	Bkz. Çizelge 8.15.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, tuğlalarda aşınma, vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv3		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Kp26	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Kapı açıklığı ve kasasız tek kanatlı ahşap kapı; özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dv4		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
	Kp25	Bkz. Çizelge 8.16.				
Tn11		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dö		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

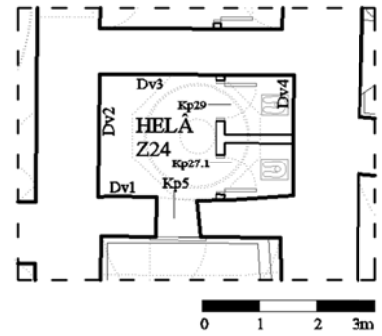
Çizelge 8.18. Fiziksel müdahale tablosu-Z23 helâ

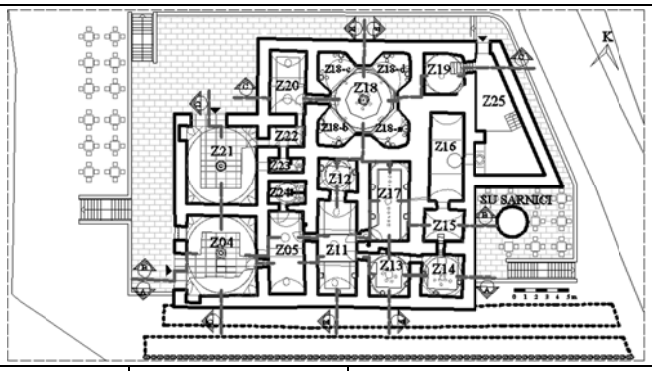

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Kp26	Bkz. Çizelge 8.17.				
Dv2		Boyalı yüzey, sıvalarda ayrışma ve dökülme, tuğlalarda aşınma, vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme Bütünleme	Boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, duvar yüzeyinin özgün sıvası tamamlanacaktır.	1
Dv3		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Dv4		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Tn12		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dö		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

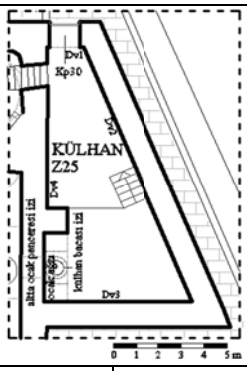
Çizelge 8.19. Fiziksel müdahale tablosu-Z24 helâ

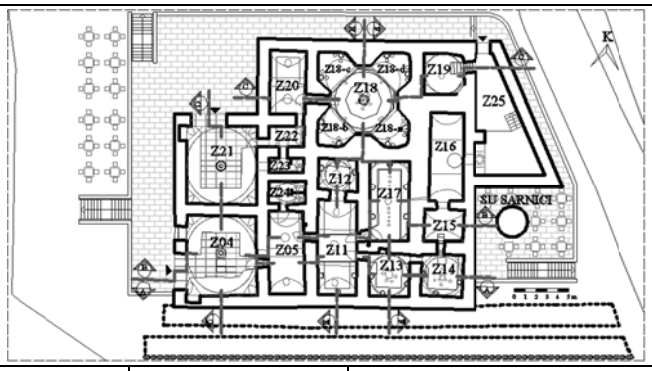

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Boyalı yüzey, belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplama, sıvada kabarma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması	Temizleme Bütünleme	Fayanslar kaldırılacak; boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
	Kp5	Bkz. Çizelge 8.5.				
Dv2		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Dv3		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Dv4		Boyalı yüzey, belirli bir yüksekliğe kadar fayans kaplama, sıvada kabarma vardır.	Niteliksiz müdahale Malzeme bozulması	Temizleme Bütünleme	Fayanslar kaldırılacak; boyalı yüzey kimyasal raspa, bozulan sıvalar mekanik raspa ile temizlenecek; duvar özgün sıva ile tamamlanacaktır.	1
K8		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
	Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme ve detaylar ile bütünlenecektir.	1
Dö		Beton kaplıdır.	Niteliksiz müdahale	Temizleme	Beton kaplama kaldırılacak; özgün döşeme kaplaması tespit edilirse aynı malzeme ile tamamlanacaktır. Tespit edilemezse Z13 ve Z14 halvet mekânlarının döşeme sıvası ile tamamlanacaktır.	
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

Çizelge 8.20. Fiziksel müdahale tablosu-Z25 külhan

ELEMANLAR		SORUN	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ	Güvenilirlik Derecesi
YERİ	ADI					
Dv1		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
	Kp30	Bkz. Çizelge 8.2.				
Dv2		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dv3		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dv4		Taş ve tuğlalarda yüzey kaybı, aşınma ve kayıp; sıva ve harçlarda dökülme, briket ile onarım, toprak birikmesi ve bitkilenme vardır.	Mimari eleman ve malzeme kaybı; malzeme bozulması, niteliksiz müdahale, bitkilenme	Temizleme Sağlamlaştırma Bütünleme	Biriken toprak kaldırılacak, bitkilere kimyasal uygulayarak temizlenecek, briket duvar örgüsü kaldırılacak, taş ve tuğlalar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak; taş, tuğla, sıva ve harçlar özgün biçim, malzeme ve detaylarla tamamlanacaktır.	1
	P6	Bkz. Çizelge 8.14.				
Ocak ağzı		Yok olmuştur	Mimari eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim, malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Tv		Sundurma ahşap çatı yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Özgün biçim ve malzeme fakat günümüz detayları ile tamamlanacaktır.	3
Dö		Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Bütünleme	Mekânın zemin kaplaması tespit edilirse aynı malzeme ile tamamlanacaktır. Tespit edilemezse yeni malzeme döşenecektir.	4
Kısaltmalar		Zx: Mahal numaraları, Dvx: Duvar numaraları, Kpx: Kapı numaraları, Px: Pencere numaraları, Kmx: Kemer numaraları, Trx: Tromp numaraları, Kx: Kubbe numaraları, Tnx: Tonoz numaraları, Bx: Baca numaraları, Tv: Tavan, Çx: Çatı numaraları, Kux: Kurna numaraları, Nx: Niş numaraları, Dö: Döşeme				

9. SONUÇ

Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam), fiziksel restitüsyon verileri ve arşiv araştırmaları neticesinde 13. yüzyıl sonuna tarihlendirilebilmiş bir Selçuklu Dönemi yapısıdır. Mekânların bir araya geliş biçimi ile yapı, dönemin diğer hamam yapılarından ayrılmaktadır.

Hamamın günümüzde yol kotunun 2,30 m altında kalması, bitişik binalar ve yapı önündeki ekleme bölümler; cephenin algılanmasını engellemektedir. Kadınlar hamamı soyunmalık, aralık ve helâ mekânları yok olmuş; erkekler hamamı helâ bölümü değiştirilmiş, hamamın ısıtma merkezi olan külhan bölümü ise toprak altında kalmıştır. Hamam olarak işletildiği süre içerisinde ve terk edildikten sonra; insan eliyle ve doğal nedenlerden kaynaklı bozulmalar meydana gelmiştir. Metruk yapı, önlem alınmadığı sürece yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bu tezde, sınırlı sayıdaki kaynaklarda adı geçen ve hakkında kısa ve eksik bilgiler verilen bu hamamın mevcut durumunun ayrıntılı analizi ve belgelenmesi ile Selçuklu Dönemi hamamlarına önemli bir kaynak eklenmiştir. Bu analiz ve belgeler ile birlikte arşiv ve araştırmalar ışığında yapılan restitüsyon analizi sonucunda yapının restitüsyonu yapılmış ve restorasyon projesi hazırlanarak hamamın korunmasına yönelik önemli bir adım atılmıştır.

Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) konusunda yapılan bu çalışmanın uzman kişilerin kontrolünde uygulamaya aktarılması, yapının gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde iletilmesini sağlayacaktır. Uygulamaya başlamadan önce; yapılacak kazı ve temizleme çalışmalarında edinilecek bilgiler, çalışmalara eklenmelidir. Korumaya yönelik çalışmaların uygulanmasıyla beraber kullanıcı ve çevre sakinlerinin korumaya katılımını sağlayacak tedbirlerin alınması gerekmektedir. Böylece yapı sahiplenilerek tahribatlar engellenecek ve yapının sürdürülebilir koruması sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

1. T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2008). *Çorum Kültür Envanteri.* Çorum: T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 10-269.

2. Çorum Valiliği. (2004). *Çorum İl Yıllığı 2003*. Çorum: Çorum Valiliği, 20-50.

3. Şahinci, E. (1989). *Çorum 19*.(1) Çorum/Türkiye: Şahinci Kitabevi, 52.

4. Çorum. (1982). *Yurt Ansiklopedisi*, 3, İstanbul/Türkiye: Anadolu Yayıncılık, 2017-2036.

5. T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2008). *Coğrafyası, Tarihi, Kültürü ve Edebiyatıyla Çorum*. Çorum: T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 96-192.

6. Erkoç, E. (2001). *Yirmi birinci Yüzyılda Çorum İl ve İlçeleri*.(1). Çorum/Türkiye: Kardeş Matbaacılık, 28.

7. Hasol, D. (2002). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*.(8). İstanbul/Türkiye: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 200.

8. Ödekan, A. (1997). Hamam. *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, 2, İstanbul/Türkiye: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 750-752.

9. Yılmazkaya, O. (2002). *Aydınlık Kubbenin Altındaki Sıcaklık Türk Hamamı*.(1). İstanbul/Türkiye: Çitlembik Yayınları, 10-14.

10. Abbasoğlu, H. (1997). Hamam. *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, 2, İstanbul/Türkiye: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 750-751.

11. Şehitoğlu, E. (2008). *Bursa Hamamları*.(1). İstanbul/Türkiye: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 140.

12. Eyice, S. (1997). Hamam. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 15, İstanbul/Türkiye: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık, 402-419.

13. Ülgen, A.S. (1950). Hamam. *Milli Eğitim Bakanlığı İslâm Ansiklopedisi*, 5, İstanbul/Türkiye: Milli Eğitim Basımevi, 174-176.

14. Aru, K.A. (1949). *Türk Hamamları Etüdü*.(1). İstanbul/Türkiye: İstanbul Matbaacılık, 12-42.

15. Önge, M.Y. (1995). *Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları*.(1). Ankara/Türkiye: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 9-45, 179-272.

16. Erat. B. (2006). Hamamlar. Peker, A.U., Bilici, K. (Editörler). *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı*, 2, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 457-458.

17. Önge, Y. (1988). Anadolu Türk Hamamları Hakkında Genel Bilgiler ve Mimar Koca Sinan'ın İnşa Ettiği Hamamlar. Bayram, S. (Editör). *Mimarbaşı Kocasinan Yaşadığı Çağ ve Eserleri,* İstanbul: Vakıflar Genel Müdürlüğü, 403-412.

18. Eyice, S. (1993). Çardaklı Hamamı. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 8, İstanbul/Türkiye: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık, 226.

19. Ünver, A.S. (1973). Türk Hamamı. *Belleten*, 37(145-148), 91.

20. Arseven, C.A. (1947). Hamam. *Sanat Ansiklopedisi*, 2, İstanbul/Türkiye: Milli Eğitim Basımevi, 680-681.

21. Özbek, Y. (2004). Divriği Hamamları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 193.

22. Karamağaralı, H. (1976). Kayseri'deki Hunad Camiinin Restitüsyonu ve Hunad Manzumesinin Kronolojisi Hakkında Bazı Mülâhazalar. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(1), 214-216.

23. Çakmakoğlu Kuru, A. (1993). *Fetih'ten Osmanlı Dönemi'ne Kadar Kayseri'deki Türk Anıtları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

24. Önge, Y. (1968). Konya Beyşehir'de Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı. *Vakıflar Dergisi*, (7), 140-143.

25. Aksulu, B.I. (1994). *Fetih'ten Osmanlı Dönemi'ne Kadar Tokat Şehri Anıtları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

26. Aksulu, I., Kuntay, O. (2013). *Kimlikli Kent Tokat*.(1). Ankara/Türkiye: Hazar Yayıncılık, 113-119.

27. Eravşar, O. (2004). *Tokat Tarihi Su Yapıları (Hamamlar)*.(1). Konya/Türkiye: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 15-50.

28. Eyüpgiller, K.K. (1999). *Bir Kent Tarihi Kastamonu*.(1). İstanbul/Türkiye: Eren Yayıncılık, 65-67.

29. Aksoy, E. (2011). *Kastamonu Hamamları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

30. Urak, G. (1994). *Amasya'nın Türk Devri Şehir Dokusu ve Yapılarının Analiz ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

31. Dündar, M. (2004). Niğde/Bor Hamamları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44(2), 163-173.

32. Çal, H. (1988). Zile Hamamları. *Türk Etnografya Dergisi*, (18), 107-108.

33. Akok, M. (1955). Çorum'da Ali Paşa Hamamı. *Arkitekt Mimarlık, Şehircilik, Belediyecilik Dergisi*, 24(280), 85-91.

34. Samsunlu, A. (2006). Osmanlı'da Hamam Mimarisi ve Kültürü-Çorum Ali Paşa (Yeni) Hamamı Örneği. *Osmanlı Döneminde Çorum Sempozyumu,* İstanbul/Türkiye: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık, 152.

35. T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2014). *Hamam Arşivi*. Sivas: Sivas Bölge Müdürlüğü.

36. T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2014). *Hamam Arşivi*. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü.

37. Akok, M. (1968). Kayseri'de Hunad Mimari Külliyesinin Rölövesi. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 1(16), 24.

38. T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü. (2014). *Hamam Arşivi*. Konya: Konya Bölge Müdürlüğü.

39. Çorum Belediyesi. (2014). *Çorum Fotoğraf ve Belge Arşivi.* Çorum: Çorum Belediyesi Kent Arşivi.

40. Ahunbay, Z. (2007). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*.(4). İstanbul/Türkiye: Yapı Endüstri Merkezi, 85-100.

41. Karamağaralı, H. (1964-1965). Çorum Ulu Camiindeki Minber. *Sanat Tarihi Yıllığı*, 1(1), 126.

42. Sabuncuoğlu, M.İ. (2010). *Çorum Tarihine Ait Derlemelerim I-II-III/Maarif Hayatımız*.(1). Çorum/Türkiye: Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 29.

43. Erkoç, E. (2009). *Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Çorum Yöresi*.(1). Çorum/Türkiye: Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 11.

44. Dağlı Y., Kahraman S.A. (2005). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi (2. Kitap),* 2, İstanbul/Türkiye: Yapı Kredi Yayınları, 494.

45. Çorumda ve Osmancıkta Bulunan Beyler Çelebi Vakıflarına ve Bu Vakıf İle Sonradan İlgilenen Vakıflara Ait Vesikalar. (2009). *Çorumlu*, 3, Çorum/Türkiye: Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 443.

46. Dündar, A. (2006). Çorum Şehri ve Mimari Yapıları (XIX. Yüzyılın Sonlarındaki Bir Haritaya Göre). *Osmanlı Döneminde Çorum Sempozyumu,* İstanbul/Türkiye: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık, 227-240.

47. Ilıca, A. (2002). Tarihi Mirasımızdan Bir Örnek: Çorum Güpür Hamamı ve Vakfiyesi. *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 322-341.

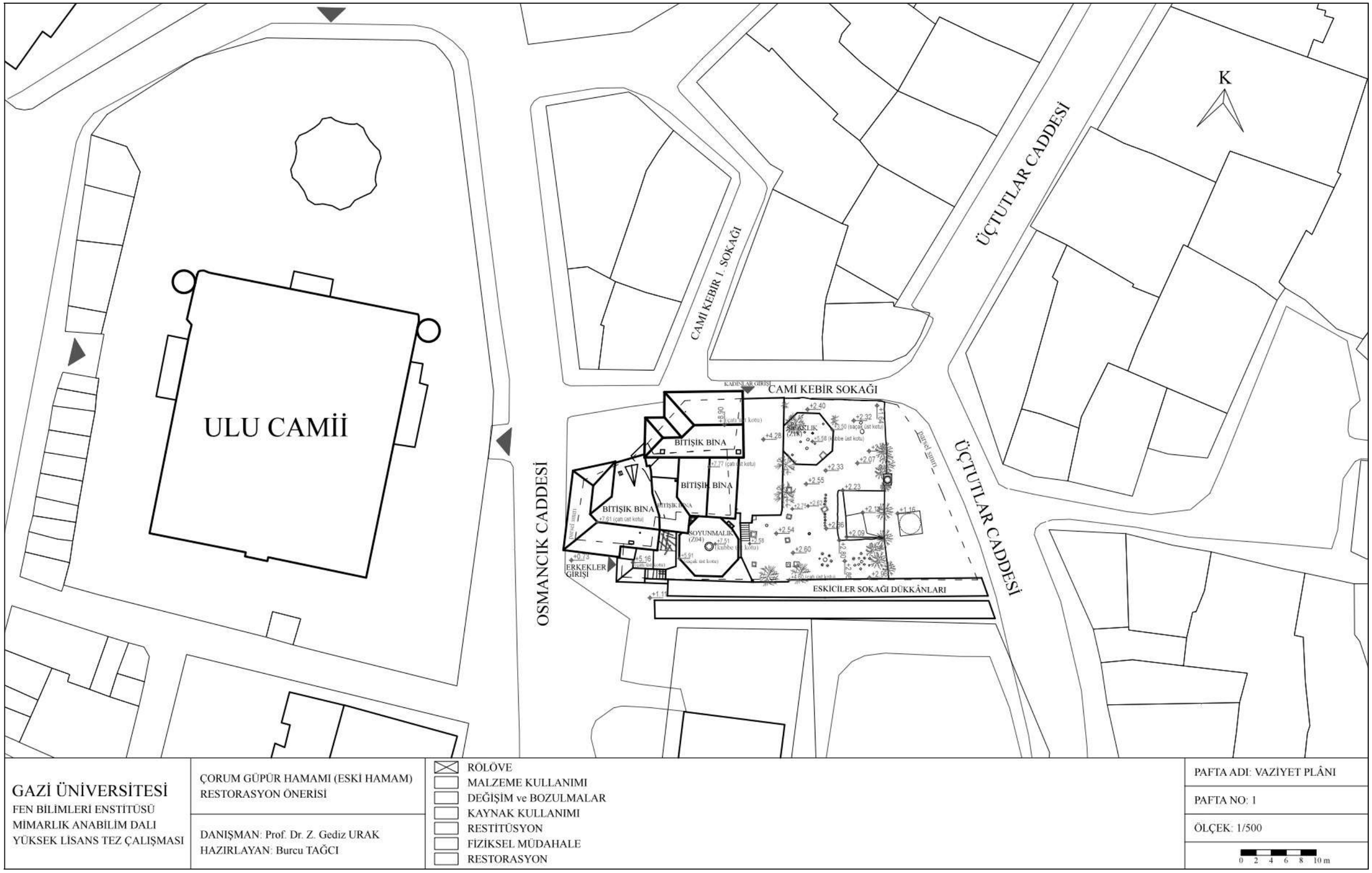
48. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü. (1978). *Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Envanteri.* Ankara: Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü.

49. Dündar, A. (2007). Çorum Şehri ve Mimari Yapıları (XIX. Yüzyılın Sonlarındaki Bir Haritaya Göre). *Dini Araştırmalar*, 9(27), 209.

50. Önge, Y. (1981). Eski Türk Hamamlarında Su Tesisatı İle İlgili Bazı Detaylar. *I. Uluslararası Türk-İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi*, 5, İstanbul, 215

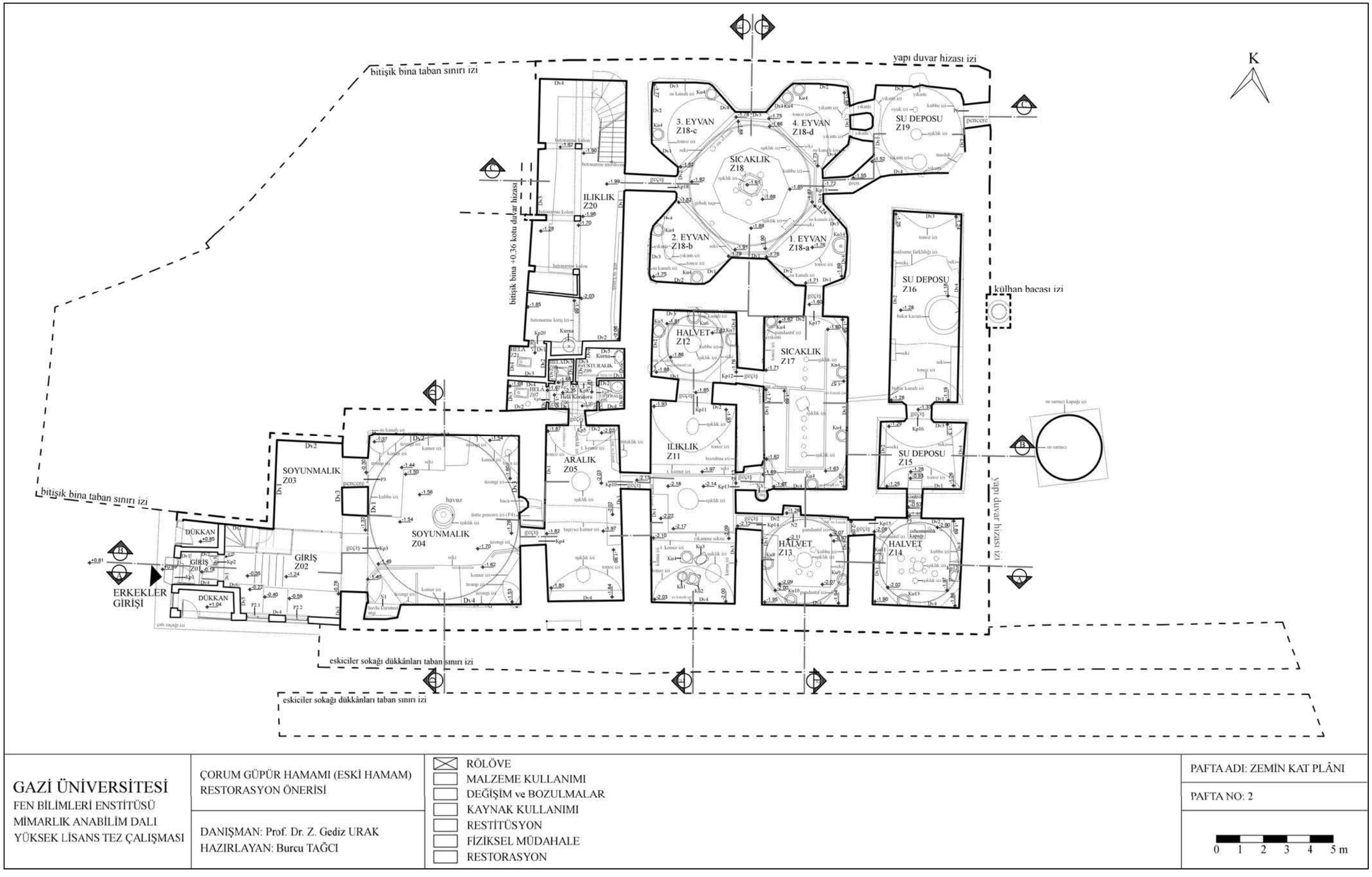
EKLER

EK-1. Rölöve çizimleri

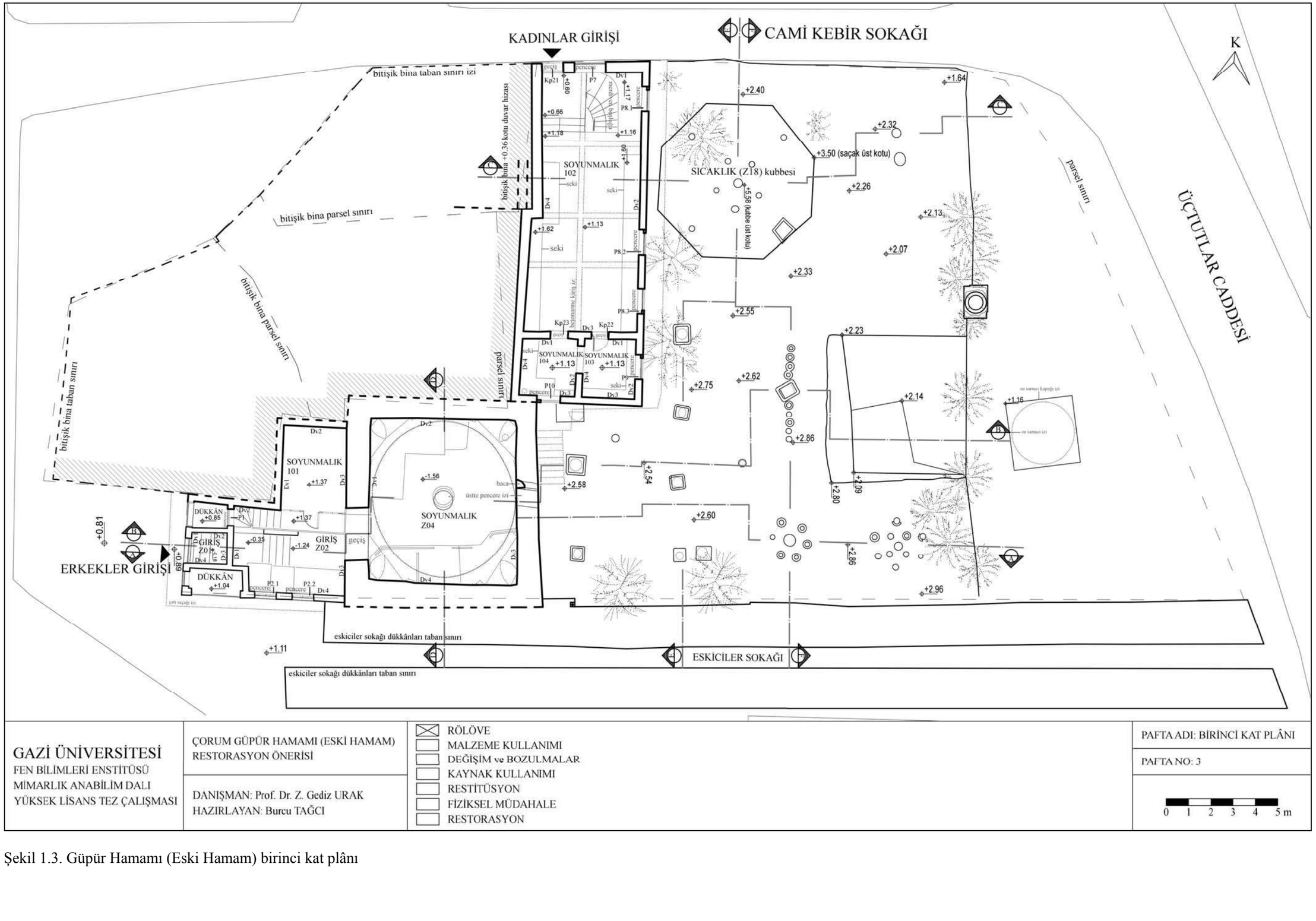
Şekil 1.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam)vaziyet plânı

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

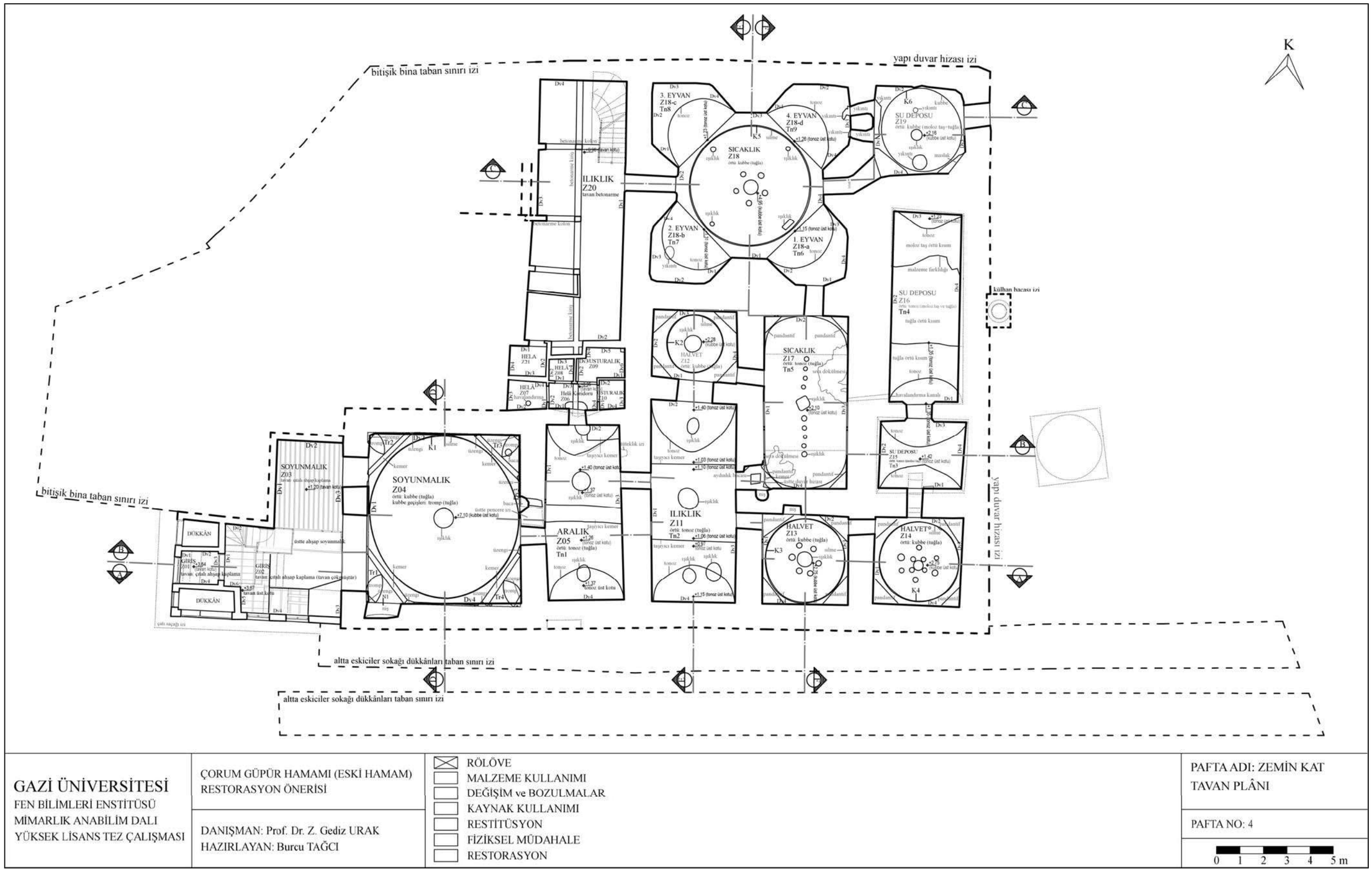
Şekil 1.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) zemin kat plânı

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

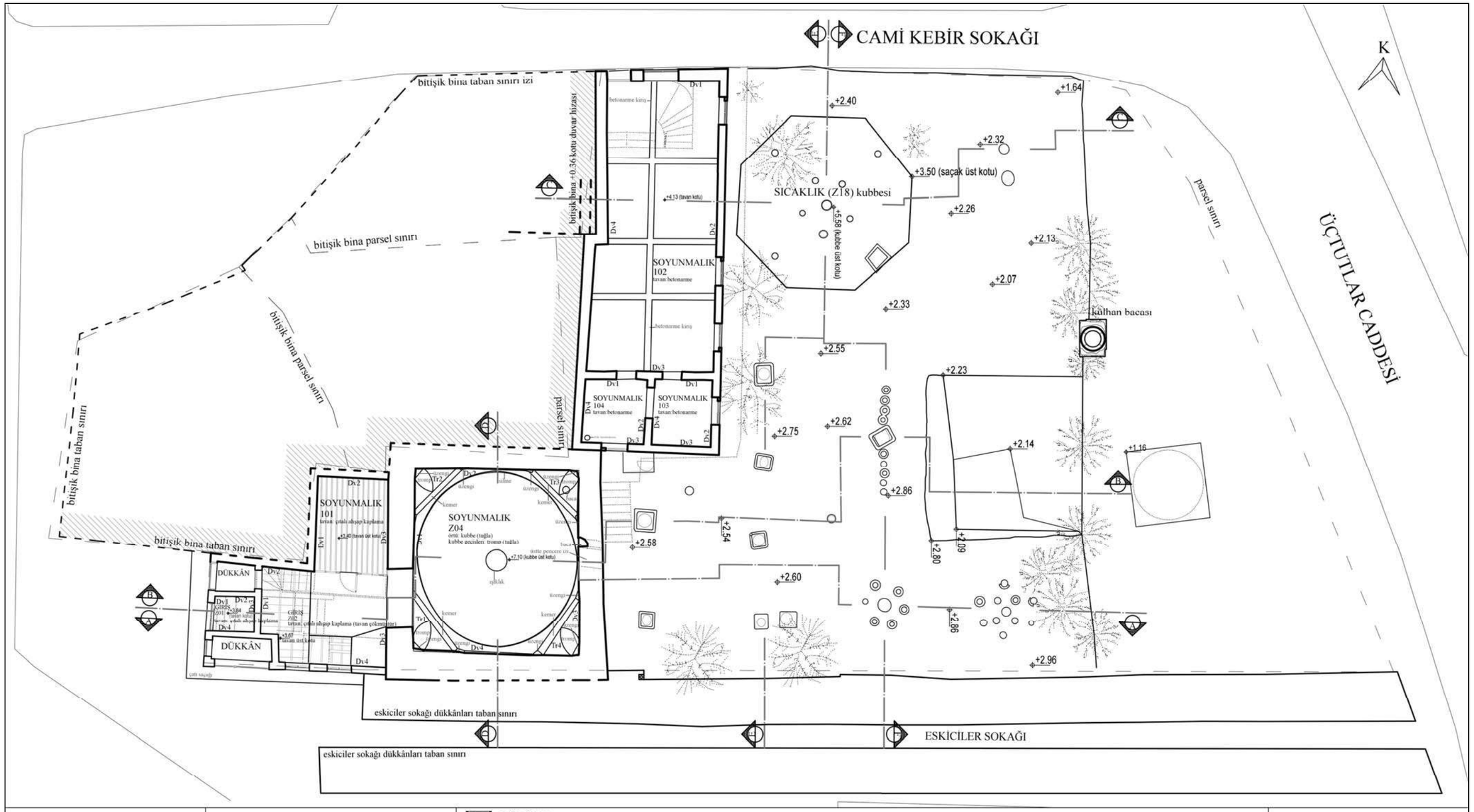
Şekil 1.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) birinci kat plânı

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

Şekil 1.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) zemin kat tavan plânı

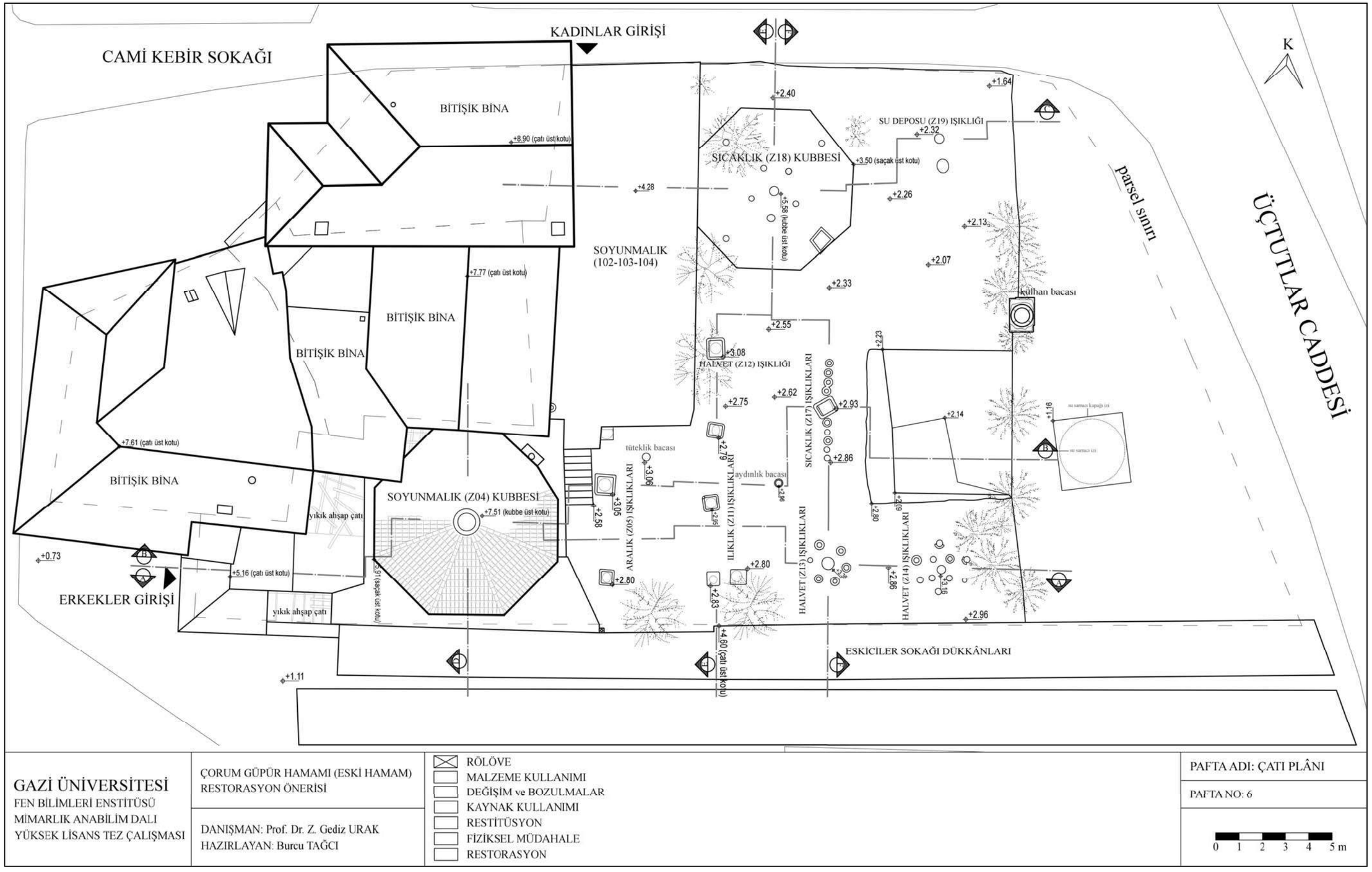
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: BİRİNCİ KAT TAVAN PLÂNI PAFTA NO: 5 0 1 2 3 4 5 m

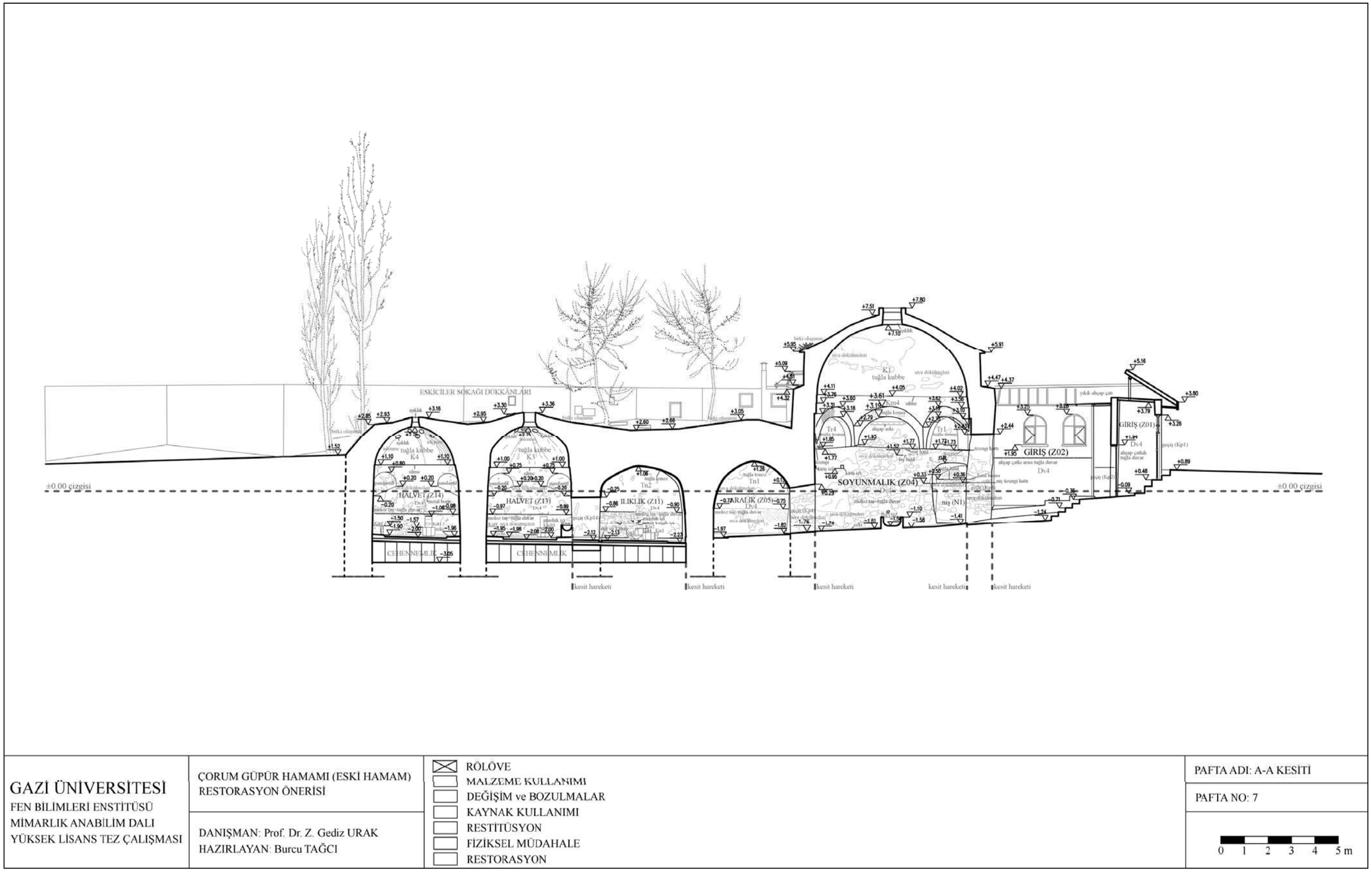
Şekil 1.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) birinci kat tavan plânı

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

Şekil 1.6. Güpür Hamamı (Eski Hamam) çatı plânı

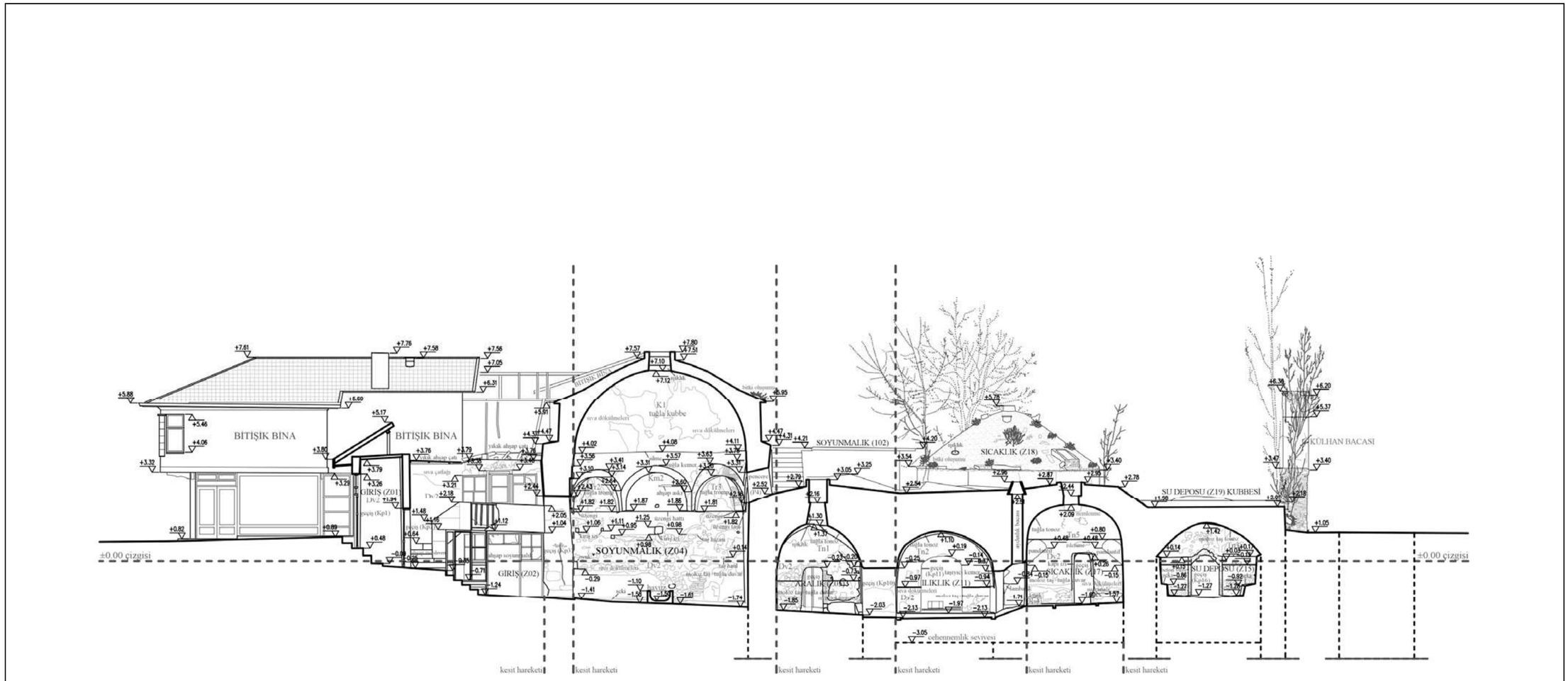
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: A-A KESİTİ PAFTA NO: 7 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 1.7. Güpür Hamamı (Eski Hamam) A-A kesiti

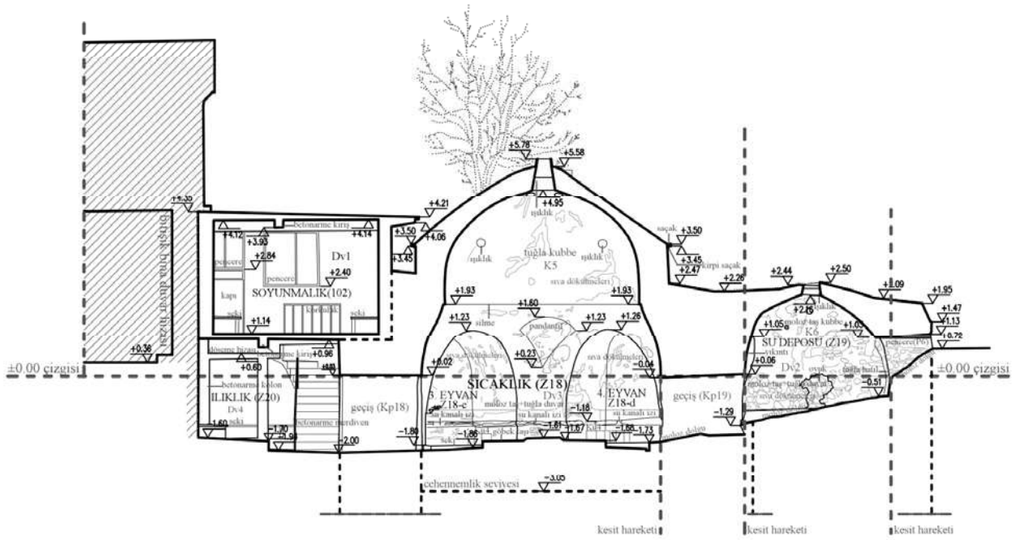
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

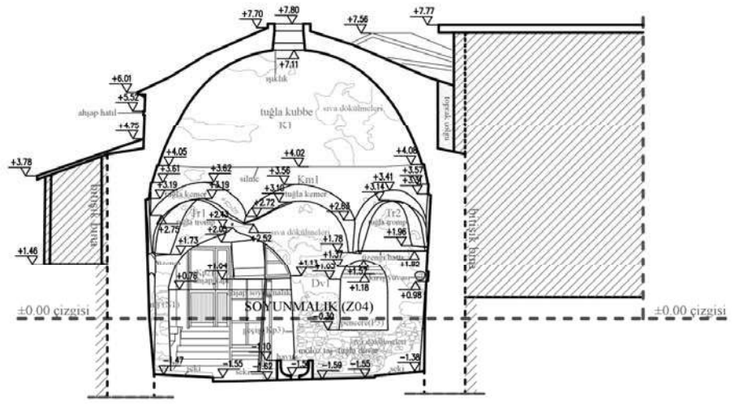
GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: B-B KESİTİ
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		PAFTA NO: 8 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 1.8. Güpür Hamamı (Eski Hamam) B-B kesiti

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

C-C KESİTİ

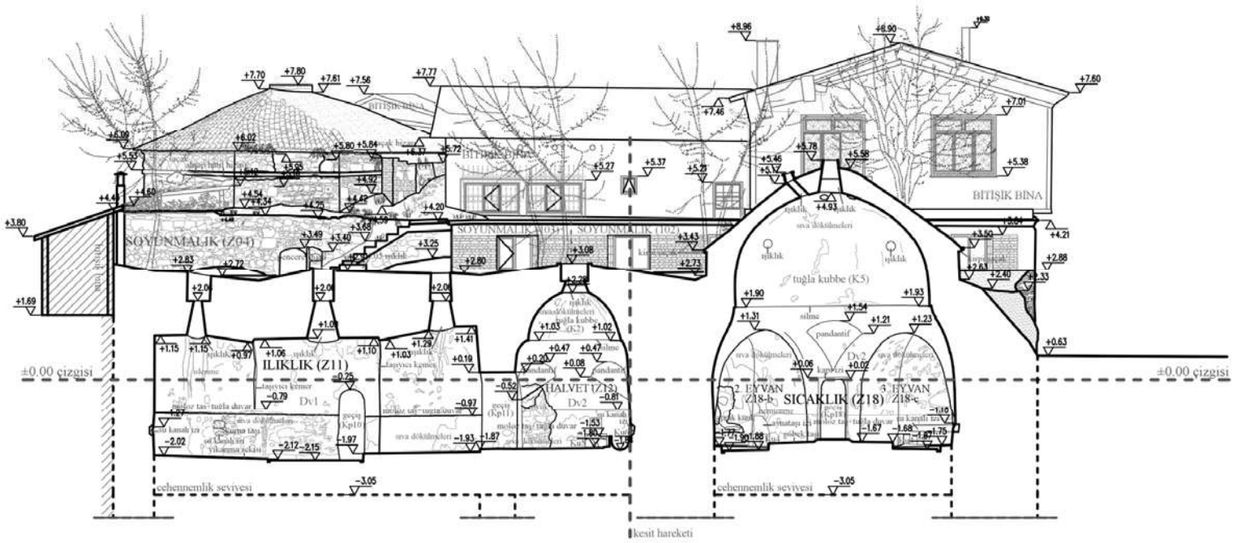

D-D KESİTİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: C-C ve D-D KESİTİ PAFTA NO: 9 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 1.9. Güpür Hamamı (Eski Hamam) C-C ve D-D kesiti

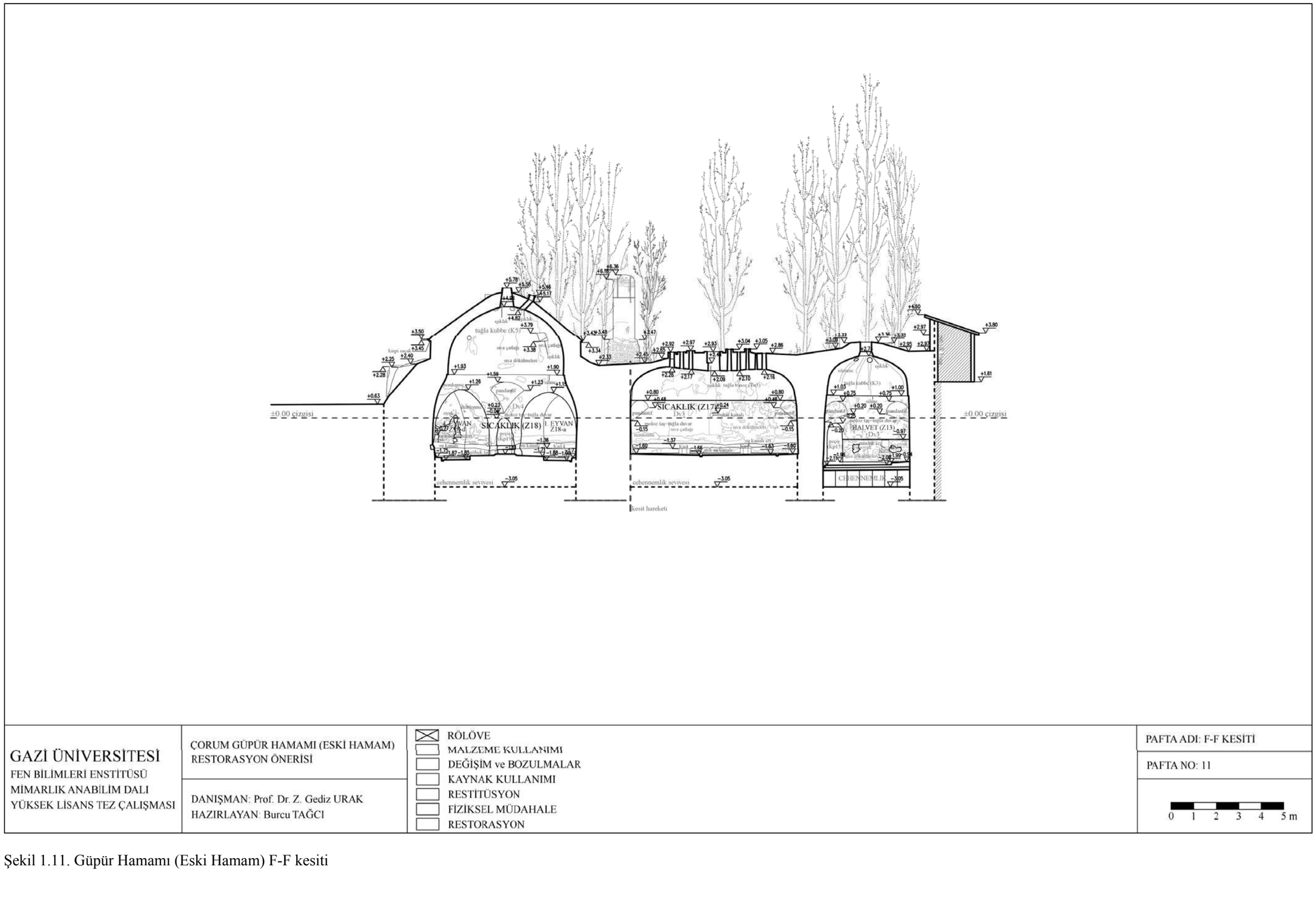
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: E-E KESİTİ PAFTA NO: 10 0 1 2 3 4 5 m

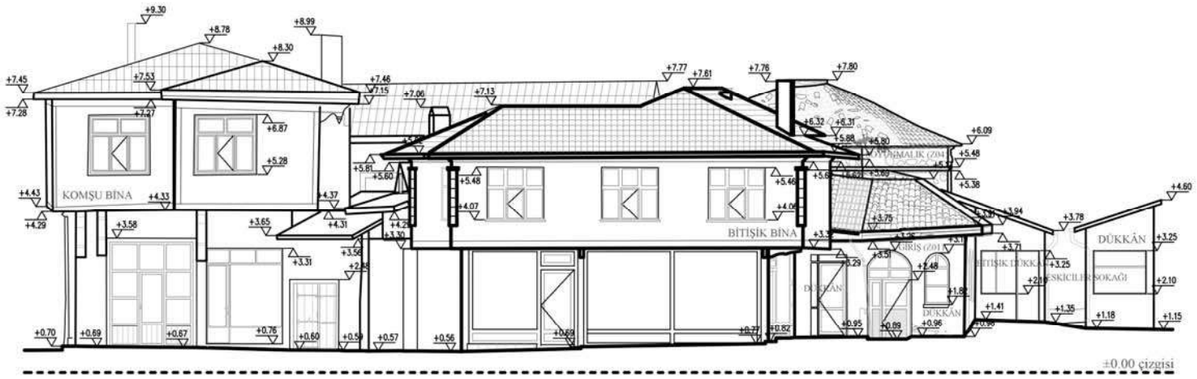
Şekil 1.10. Güpür Hamamı (Eski Hamam) E-E kesiti

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

Şekil 1.11. Güpür Hamamı (Eski Hamam) F-F kesiti

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: BATI CEPHESİ PAFTA NO: 12 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 1.12. Güpür Hamamı (Eski Hamam) batı cephesi

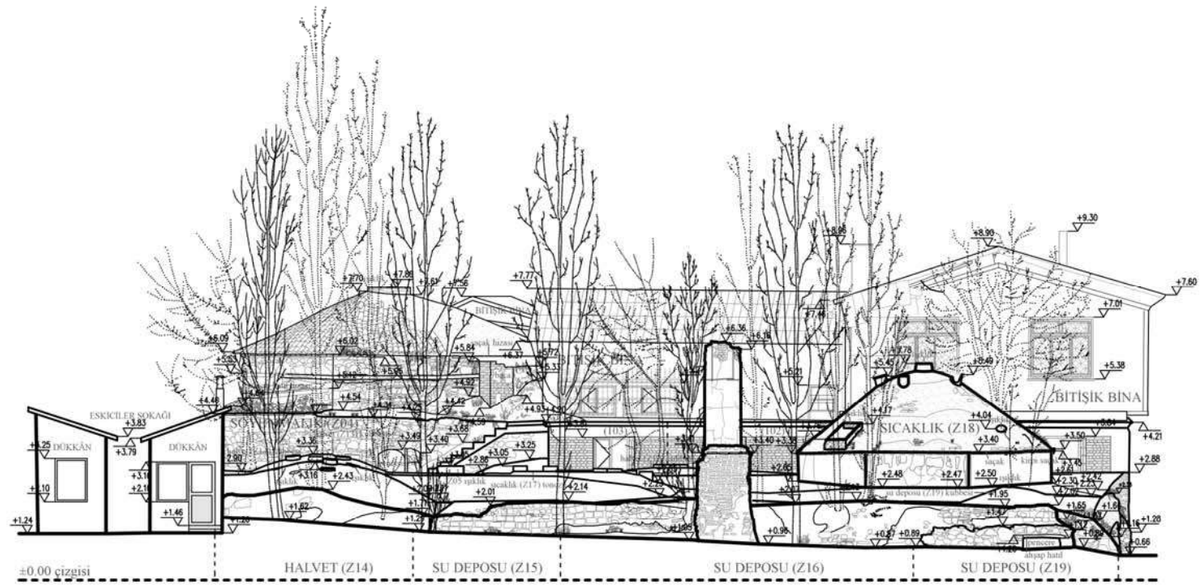
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: KUZEY CEPHESİ PAFTA NO: 13
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		0 1 2 3 4 5 m

Şekil 1.13. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kuzey cephesi

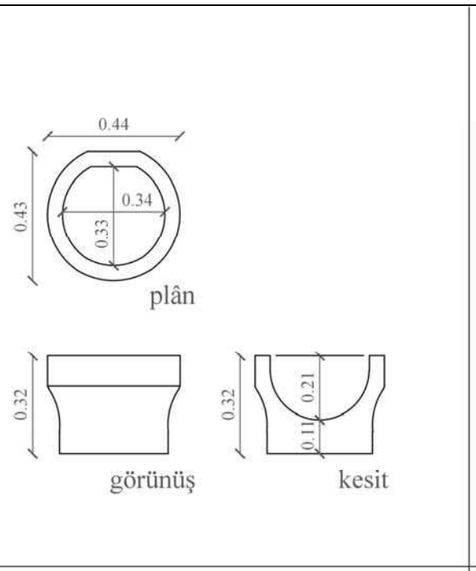
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

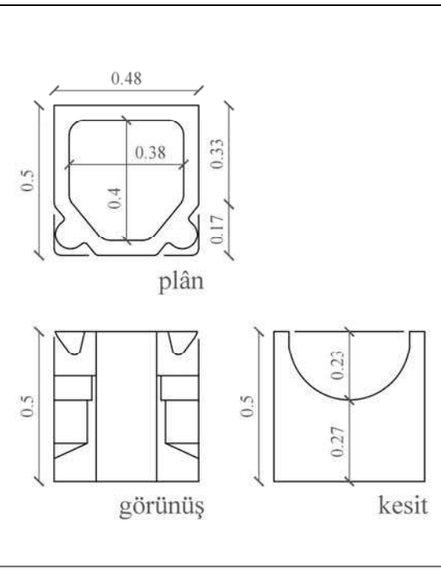
GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: DOĞU CEPHESİ PAFTA NO: 14 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 1.14. Güpür Hamamı (Eski Hamam) doğu cephesi

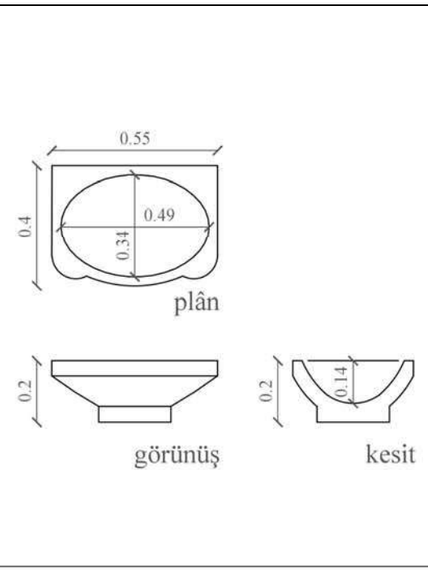
EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

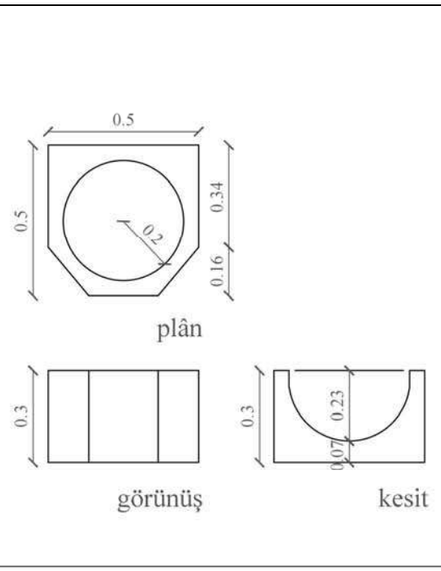
Ku1 mermer kurna

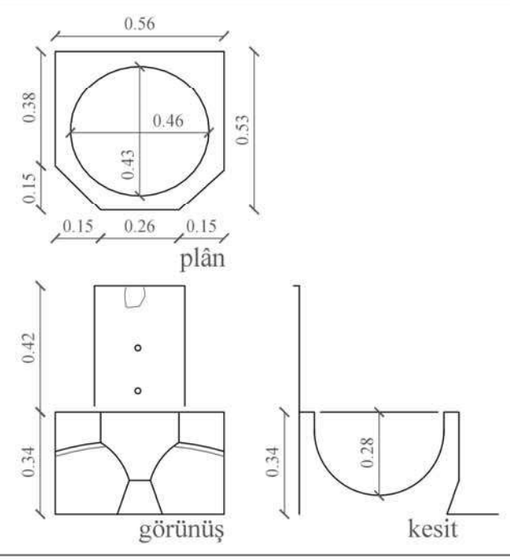
Ku2 mermer kurna

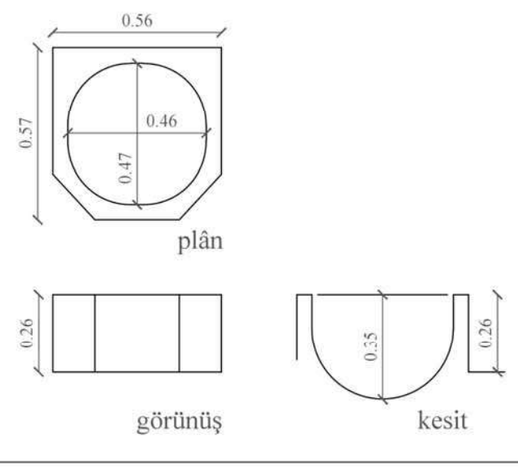
Ku3 mozaik kurna

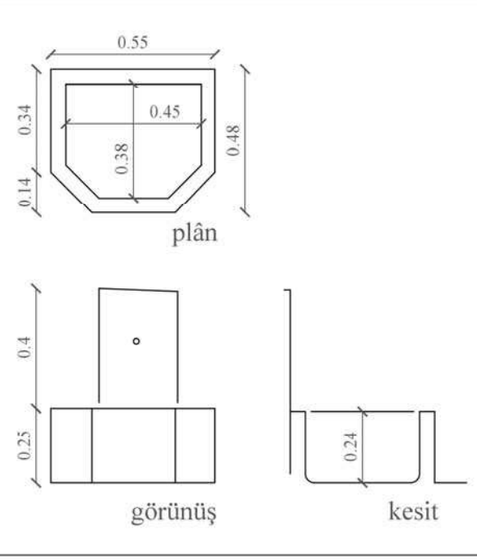
Ku4 mozaik kurna

Ku5 mermer kurna

Ku6 mermer kurna

Ku7 mermer kurna

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM)
RESTORASYON ÖNERİSİ

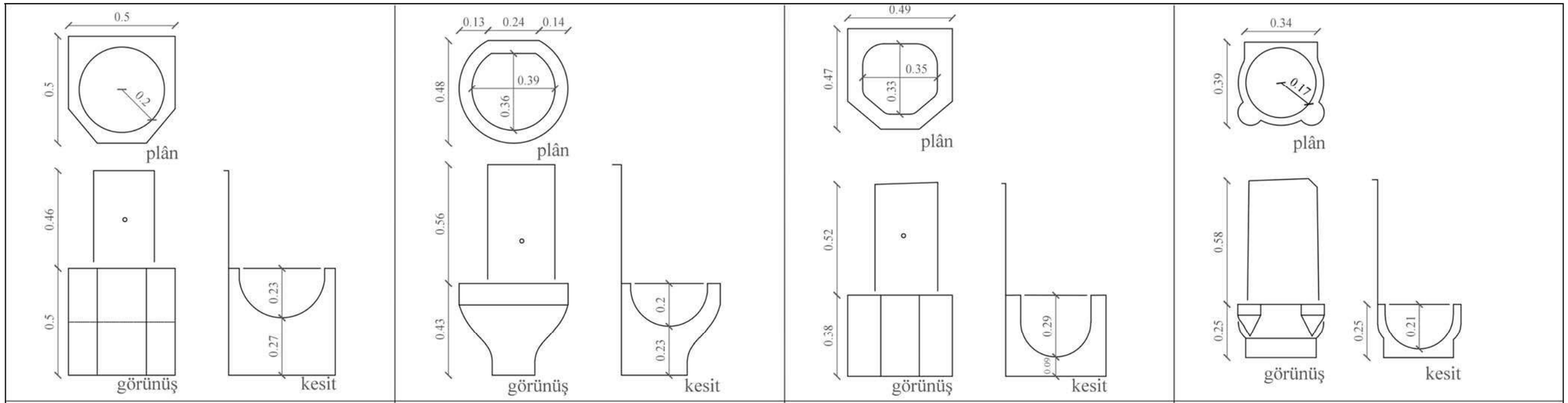
DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

☒ RÖLÖVE
☐ MALZEME KULLANIMI
☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
☐ KAYNAK KULLANIMI
☐ RESTİTÜSYON
☐ FİZİKSEL MÜDAHALE
☐ RESTORASYON

PAFTA ADI: KURNA DETAYLARI
PAFTA NO: 15
ÖLÇEK: 1/20
0 10 20 30 40 50 cm

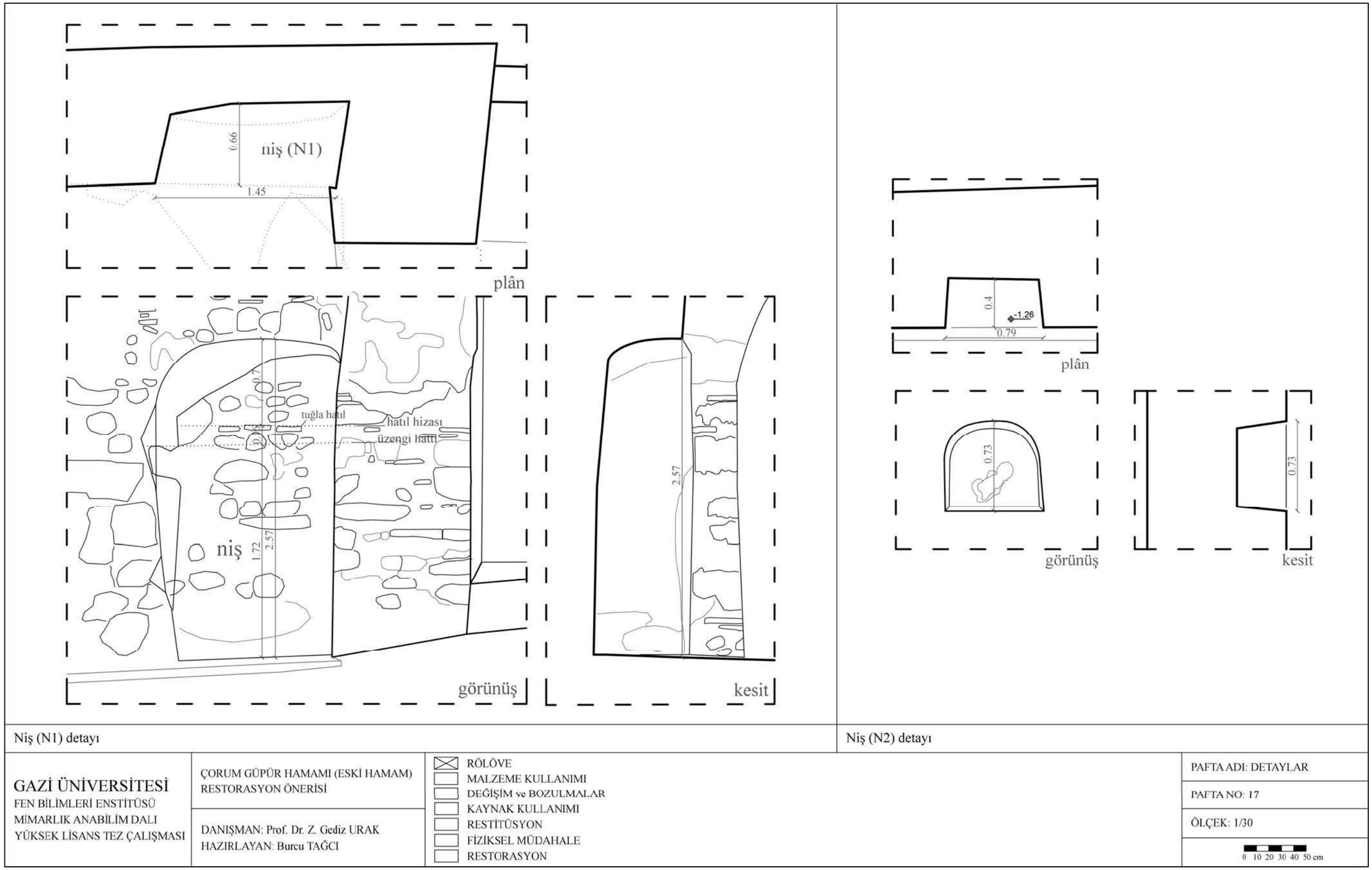
Şekil 1.15. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kurna detayları

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

Şekil 1.16. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kurna detayları

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

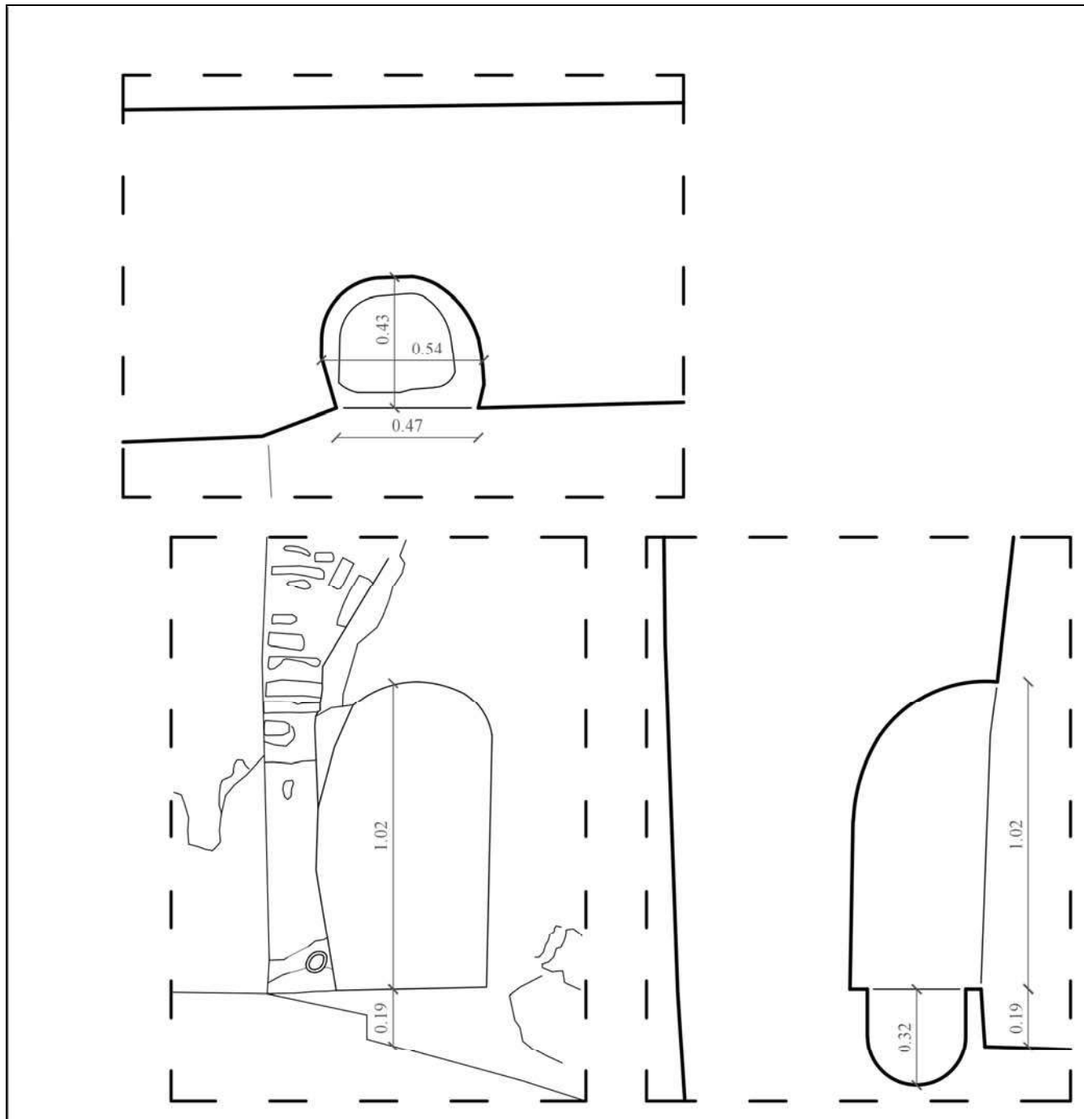
Niş (N1) detayı

Niş (N2) detayı

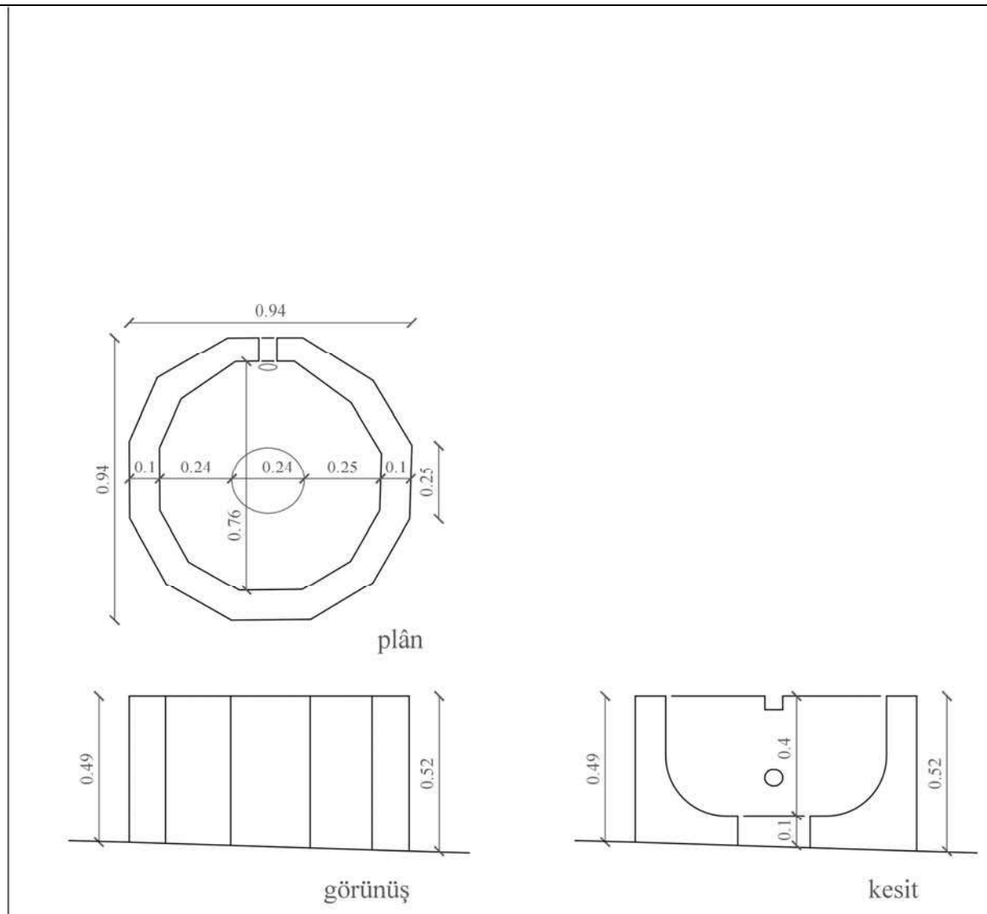
GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: DETAYLAR PAFTA NO: 17 ÖLÇEK: 1/30 0 10 20 30 40 50 cm

Şekil 1.17. Güpür Hamamı (Eski Hamam) detayları

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

Niş (N3) detayı

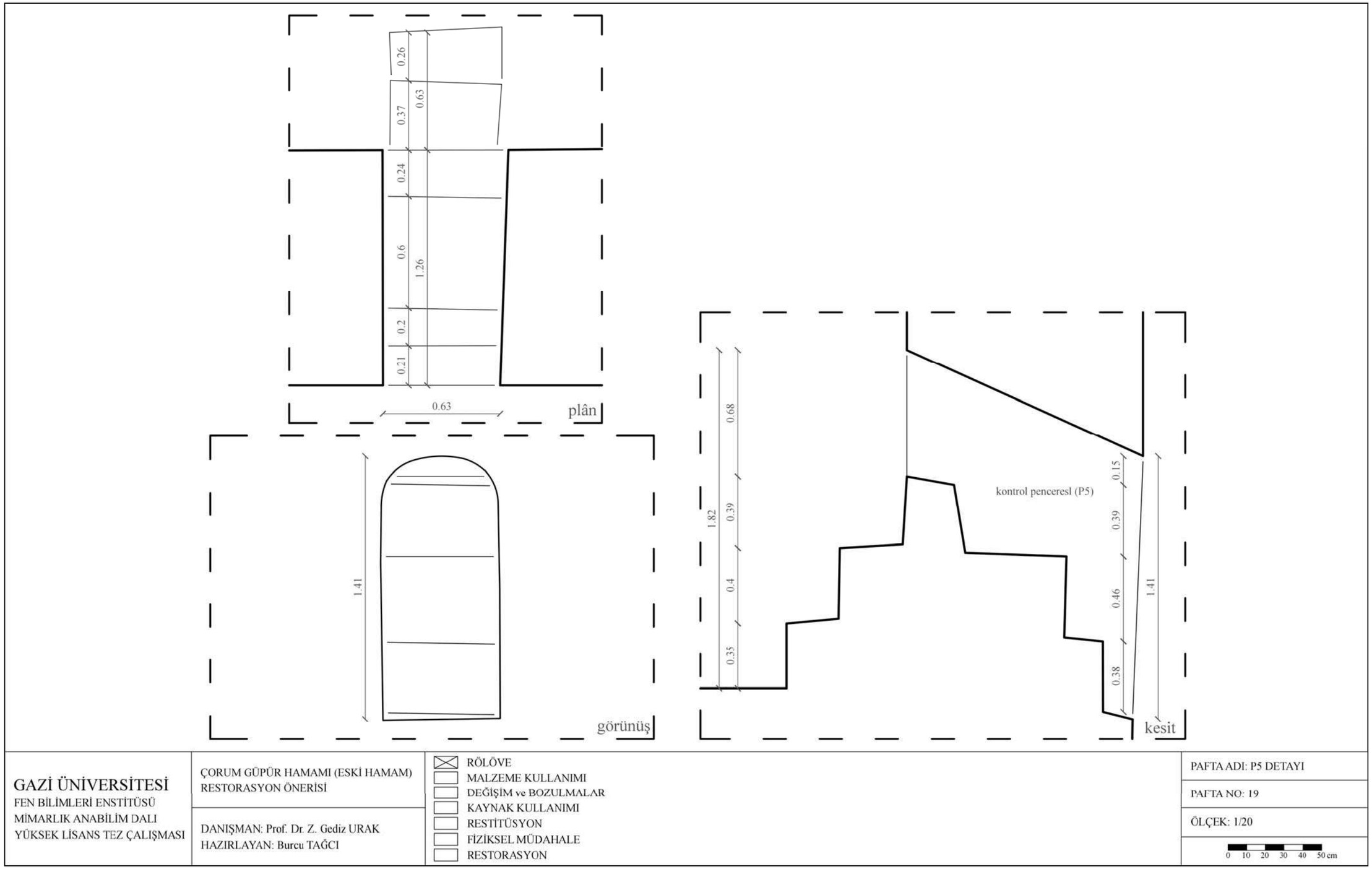

Havuz detayı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☒ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: DETAYLAR PAFTA NO: 18 ÖLÇEK: 1/20 0 10 20 30 40 50 cm

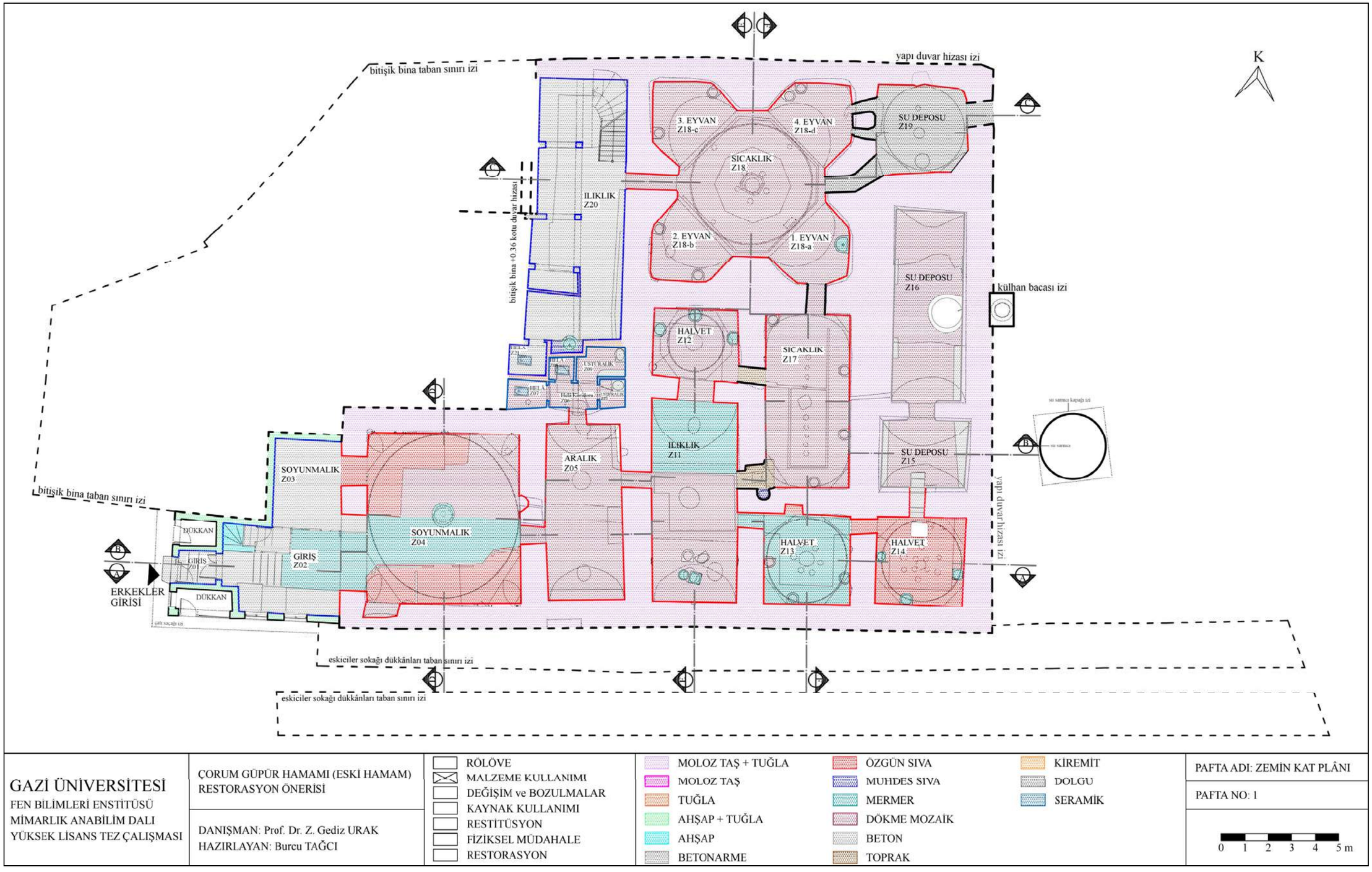
Şekil 1.18. Güpür Hamamı (Eski Hamam) detayları

EK-1.(devam) Rölöve çizimleri

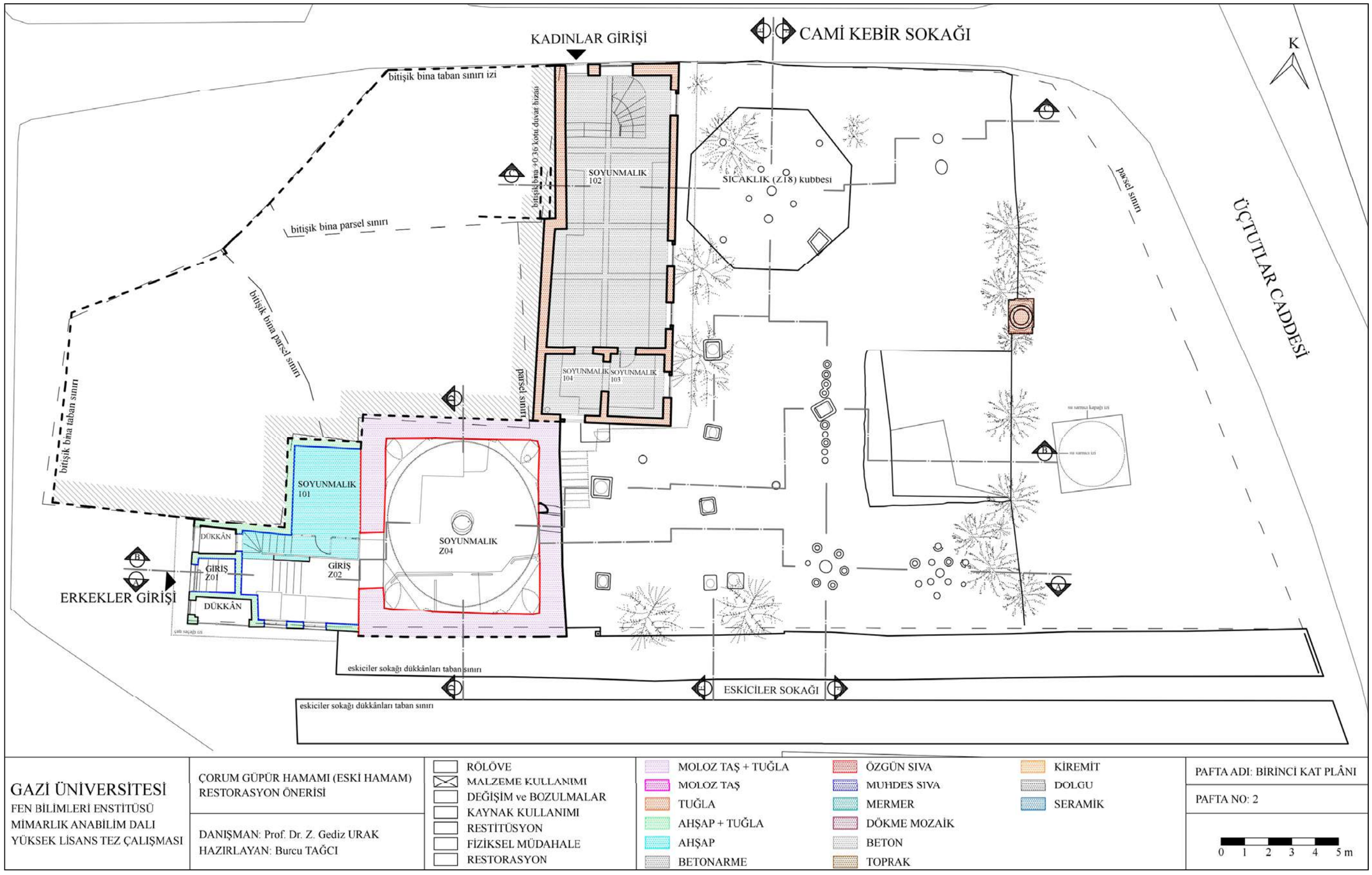
Şekil 1.19. Güpür Hamamı (Eski Hamam) P5 detayı

EK-2. Analiz paftaları

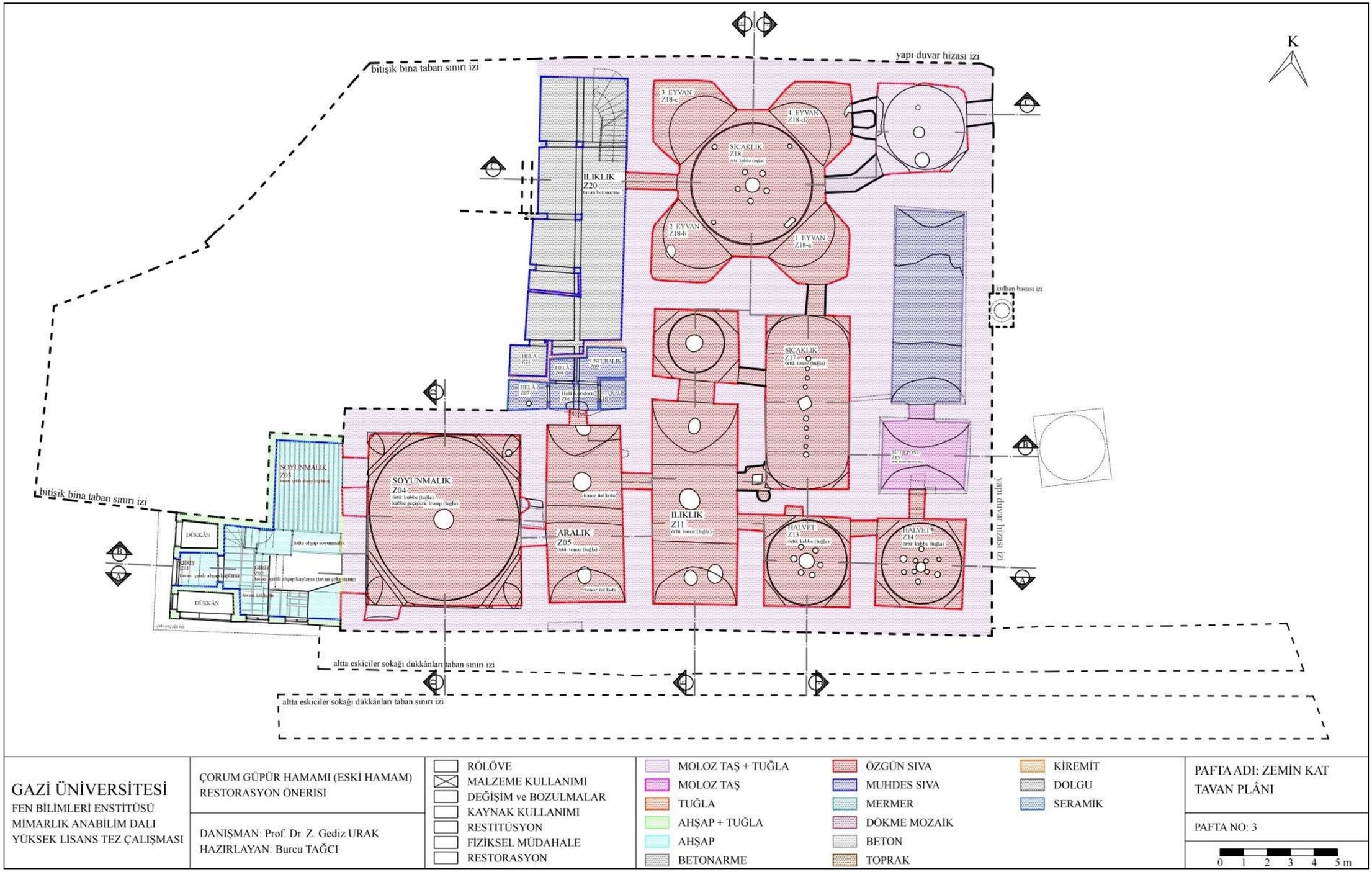
Şekil 2.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi zemin kat plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

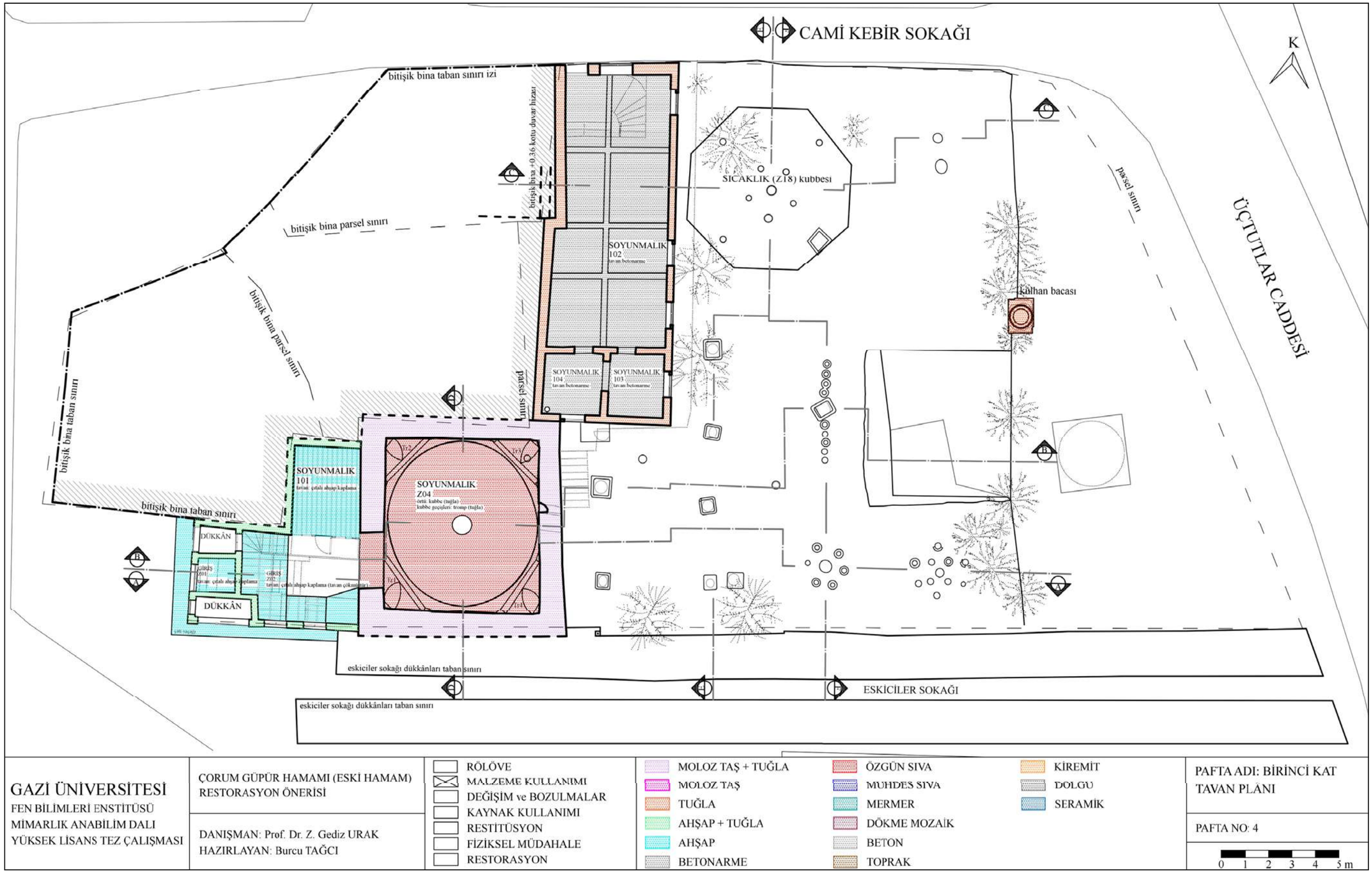
Şekil 2.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi birinci kat plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

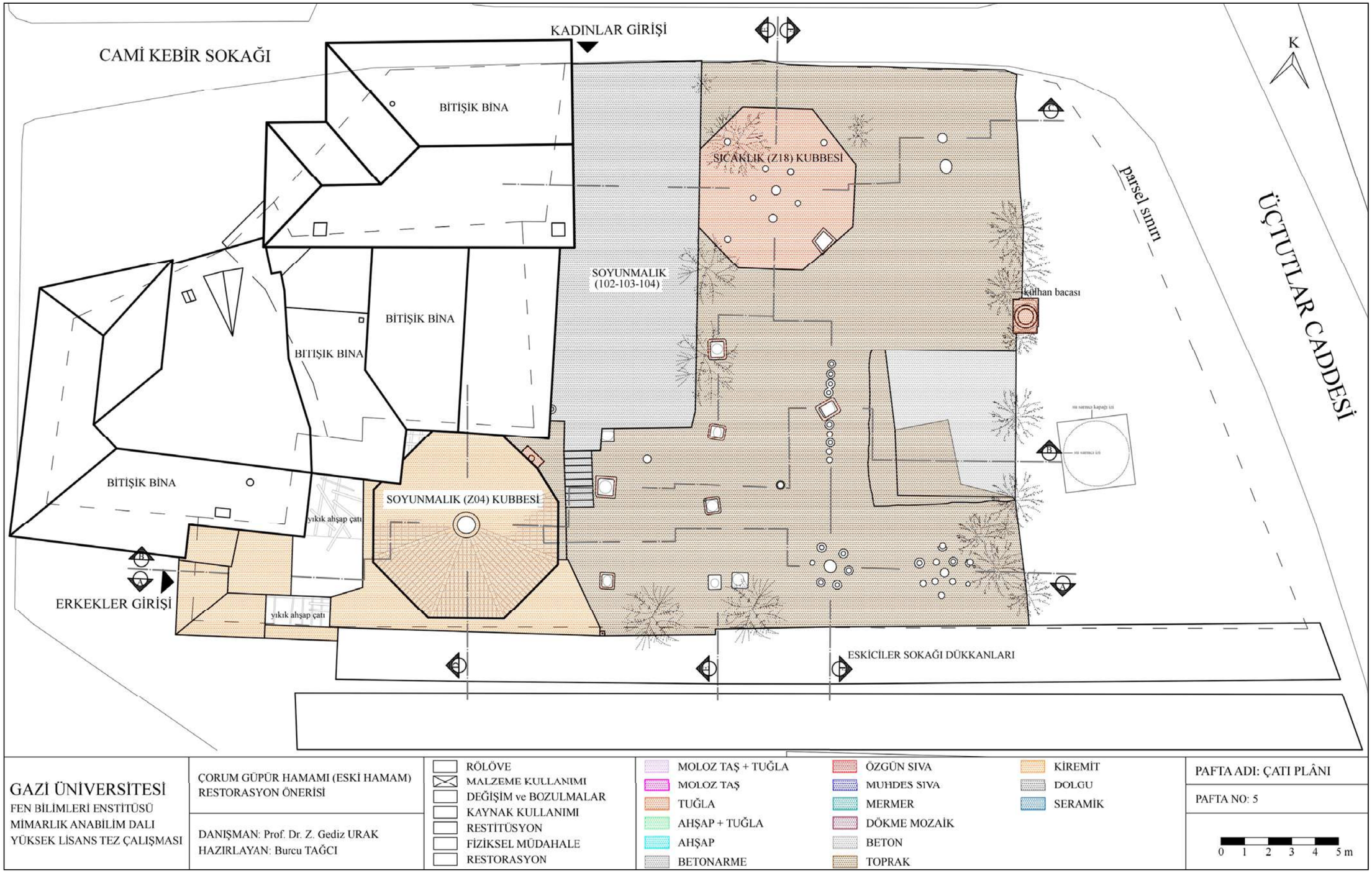
Şekil 2.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi zemin kat tavan plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

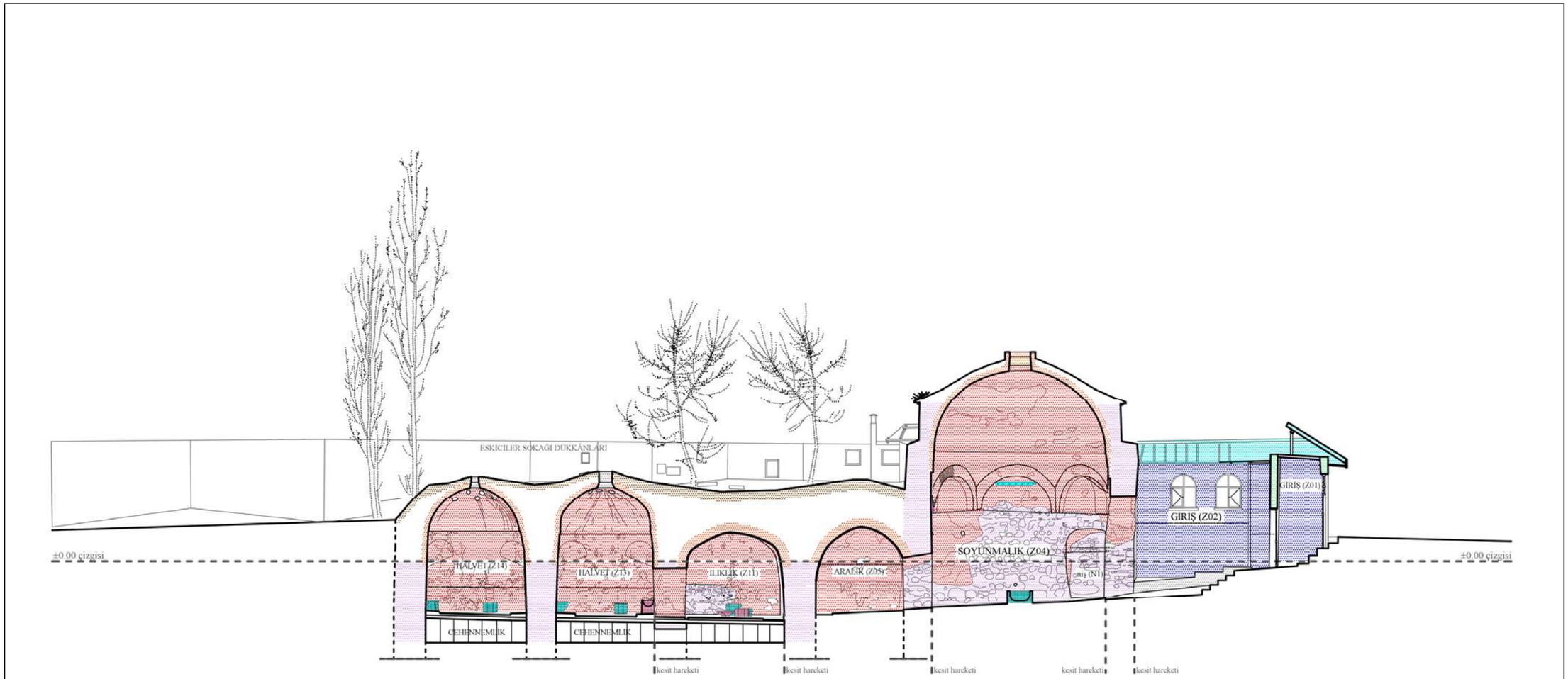
Şekil 2.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi birinci kat tavan plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

Şekil 2.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi çatı plânı

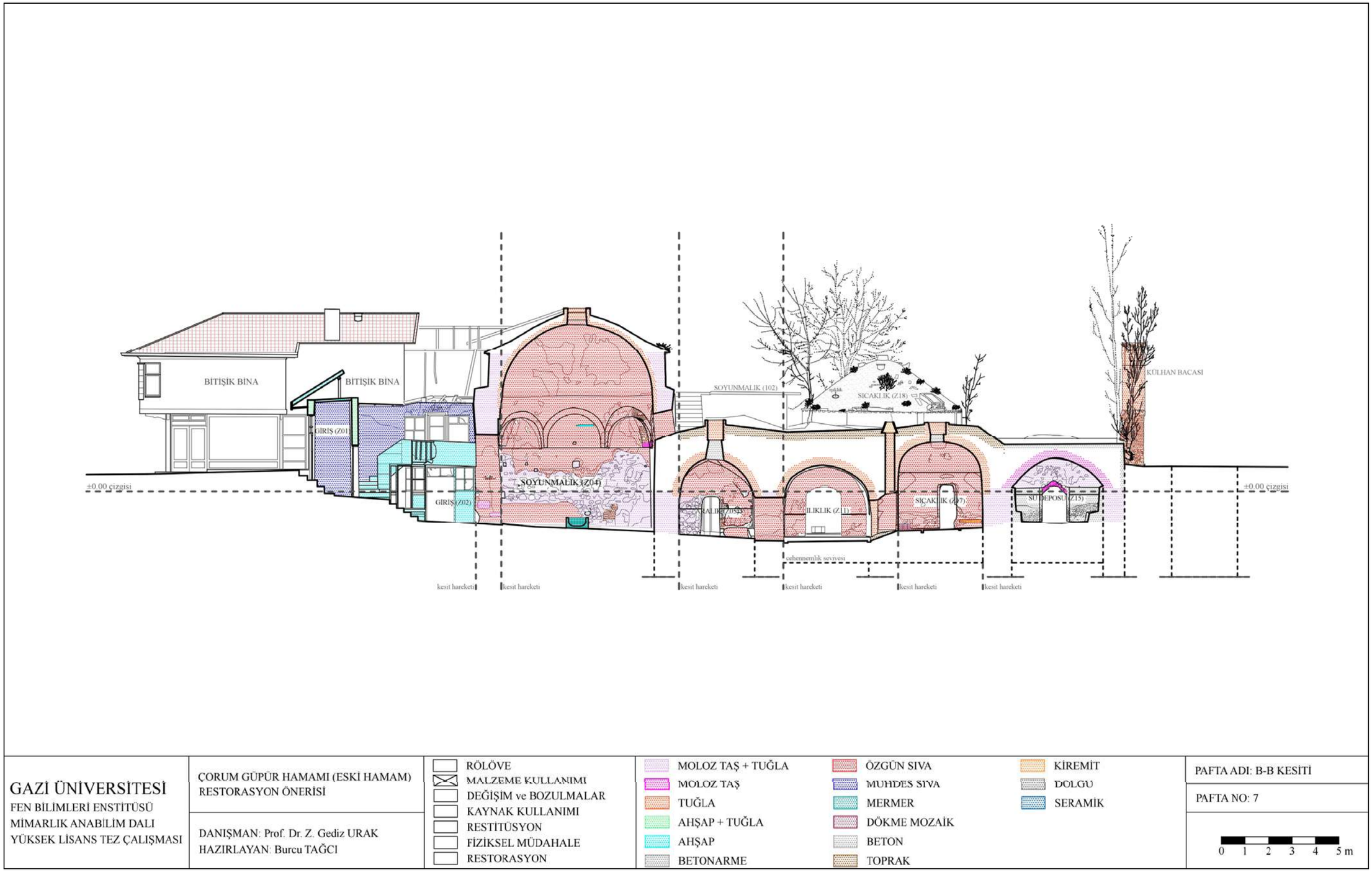
EK-2.(devam) Analiz paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: A-A KESİTİ PAFTA NO: 6 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 2.6. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi A-A kesiti

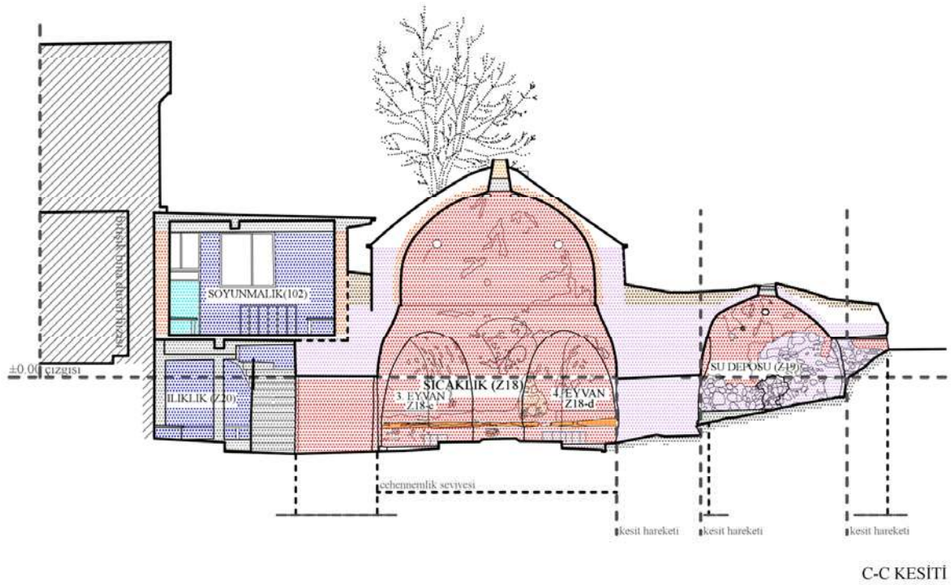
EK-2.(devam) Analiz paftaları

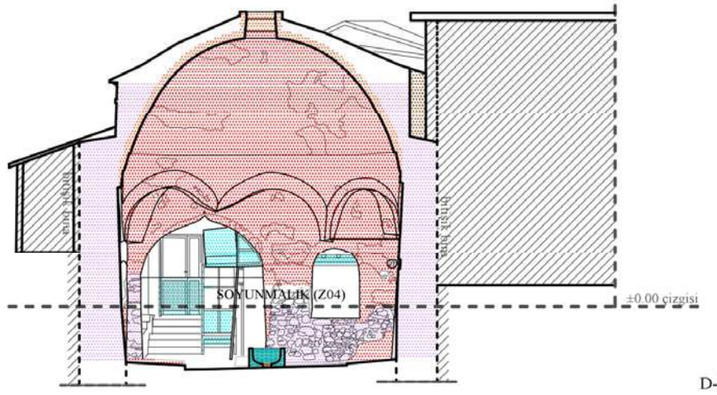
GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	RÖLÖVE MALZEME KULLANIMI DEĞİŞİM ve BOZULMALAR KAYNAK KULLANIMI RESTİTÜSYON FİZİKSEL MÜDAHALE RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: B-B KESİTİ PAFTA NO: 7	0 1 2 3 4 5 m
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI						

Şekil 2.7. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi B-B kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

C-C KESİTİ

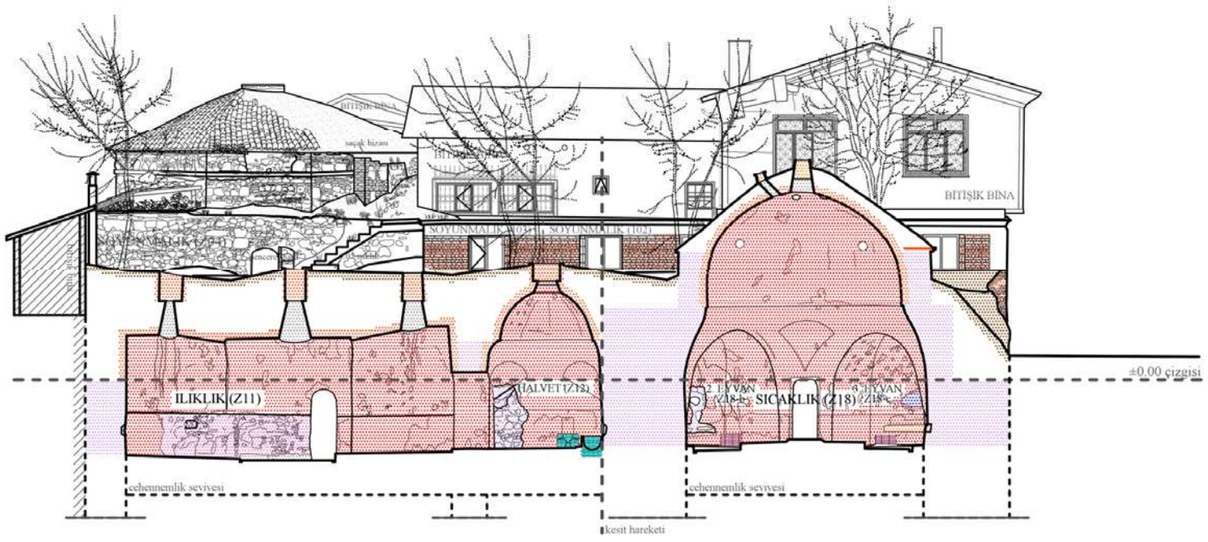

D-D KESİTİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: C-C ve D-D KESİTİ PAFTA NO: 8 0 1 2 3 4 5 m	

Şekil 2.8. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi C-C ve D-D kesiti

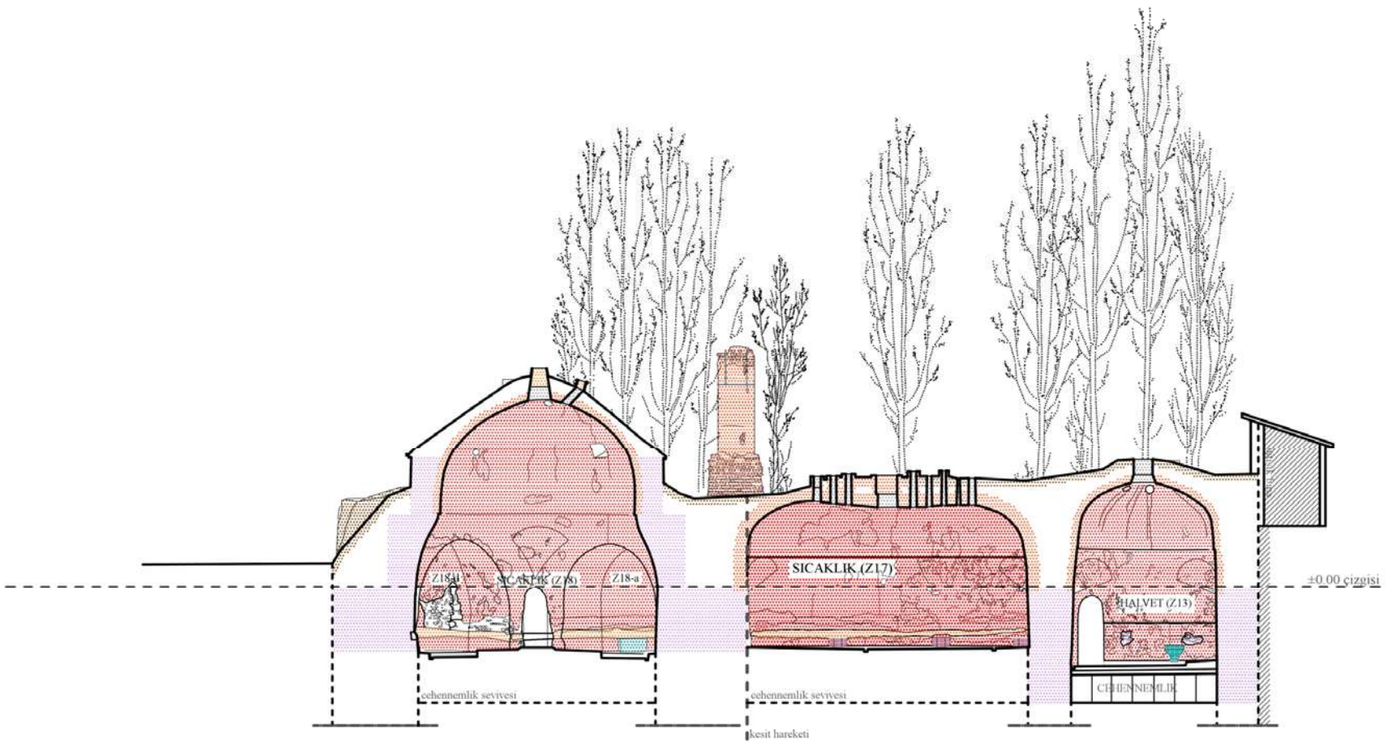
EK-2.(devam) Analiz paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: E-E KESİTİ PAFTA NO: 9 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 2.9. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi E-E kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: F-F KESİTİ PAFTA NO: 10 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 2.10. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi F-F kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: BATI CEPHESİ PAFTA NO: 11 0 1 2 3 4 5 m
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI						

Şekil 2.11. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi batı cephesi

EK-2.(devam) Analiz paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: KUZEY CEPHESİ PAFTA NO: 12 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 2.12. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi kuzey cephesi

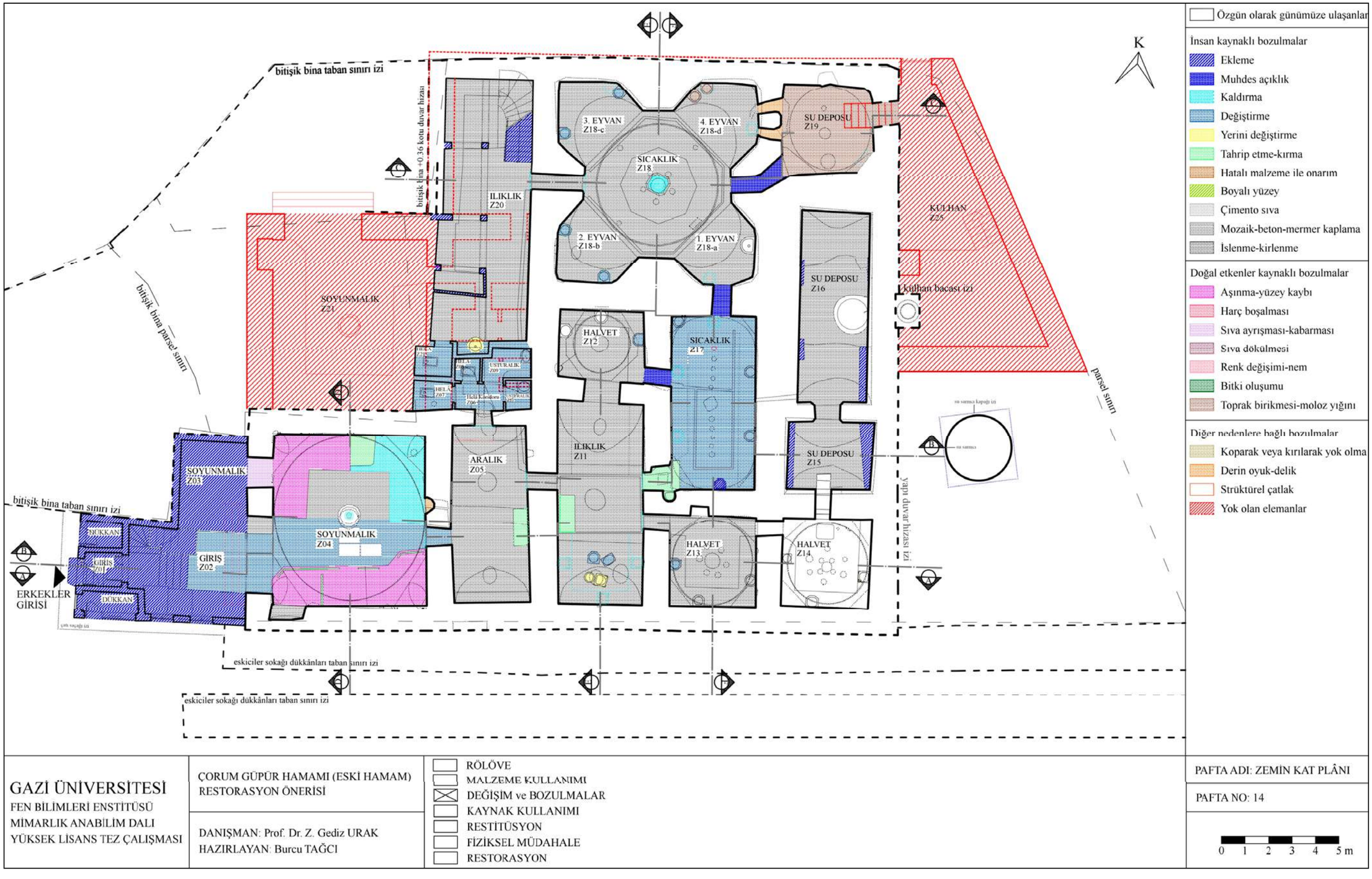
EK-2.(devam) Analiz paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☒ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	MOLOZ TAŞ + TUĞLA MOLOZ TAŞ TUĞLA AHŞAP + TUĞLA AHŞAP BETONARME	ÖZGÜN SIVA MUHDES SIVA MERMER DÖKME MOZAİK BETON TOPRAK	KİREMİT DOLGU SERAMİK	PAFTA ADI: DOĞU CEPHESİ PAFTA NO: 13 0 1 2 3 4 5 m
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI						

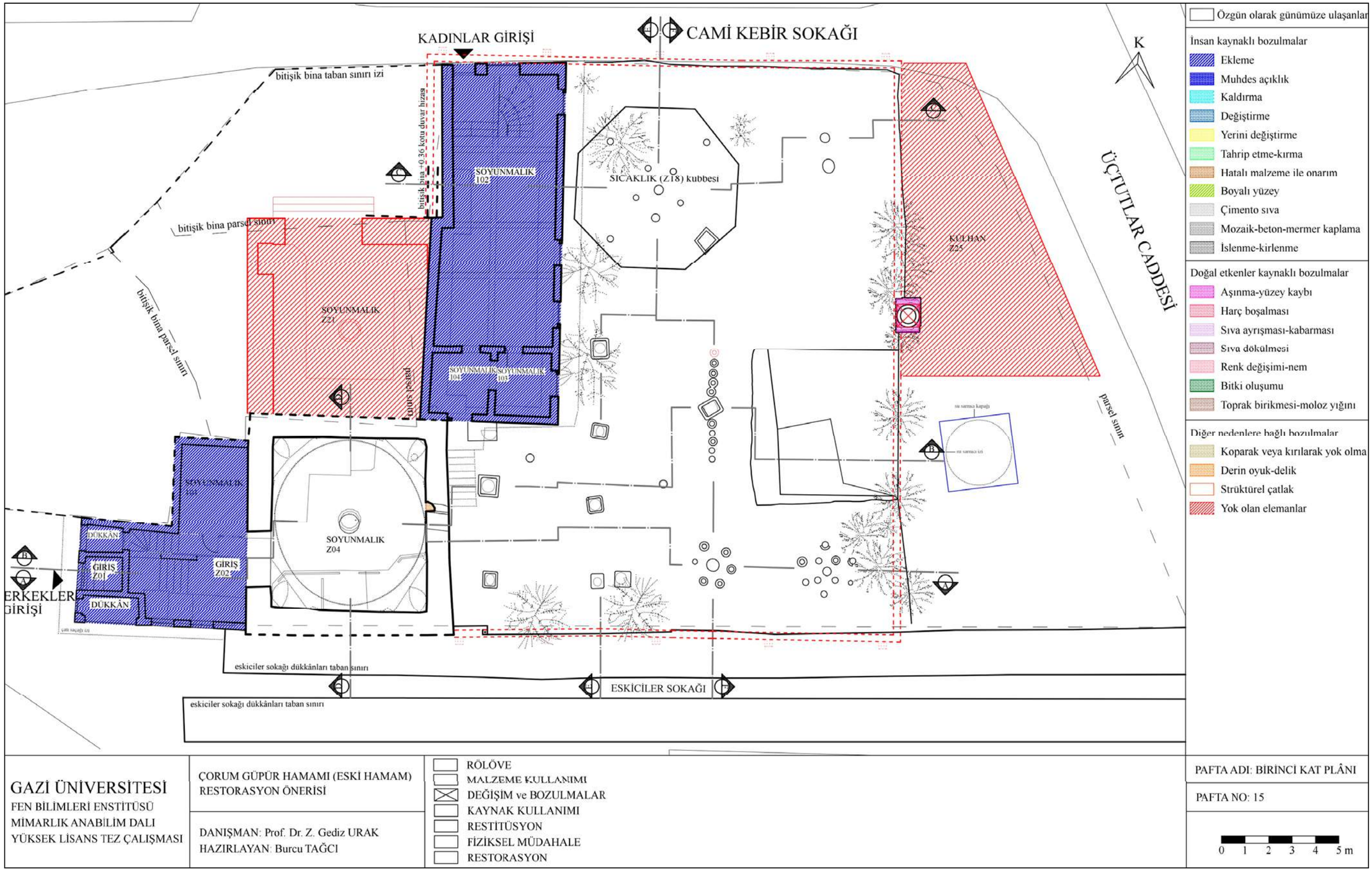
Şekil 2.13. Güpür Hamamı (Eski Hamam) malzeme kullanımı analizi doğu cephesi

EK-2.(devam) Analiz paftaları

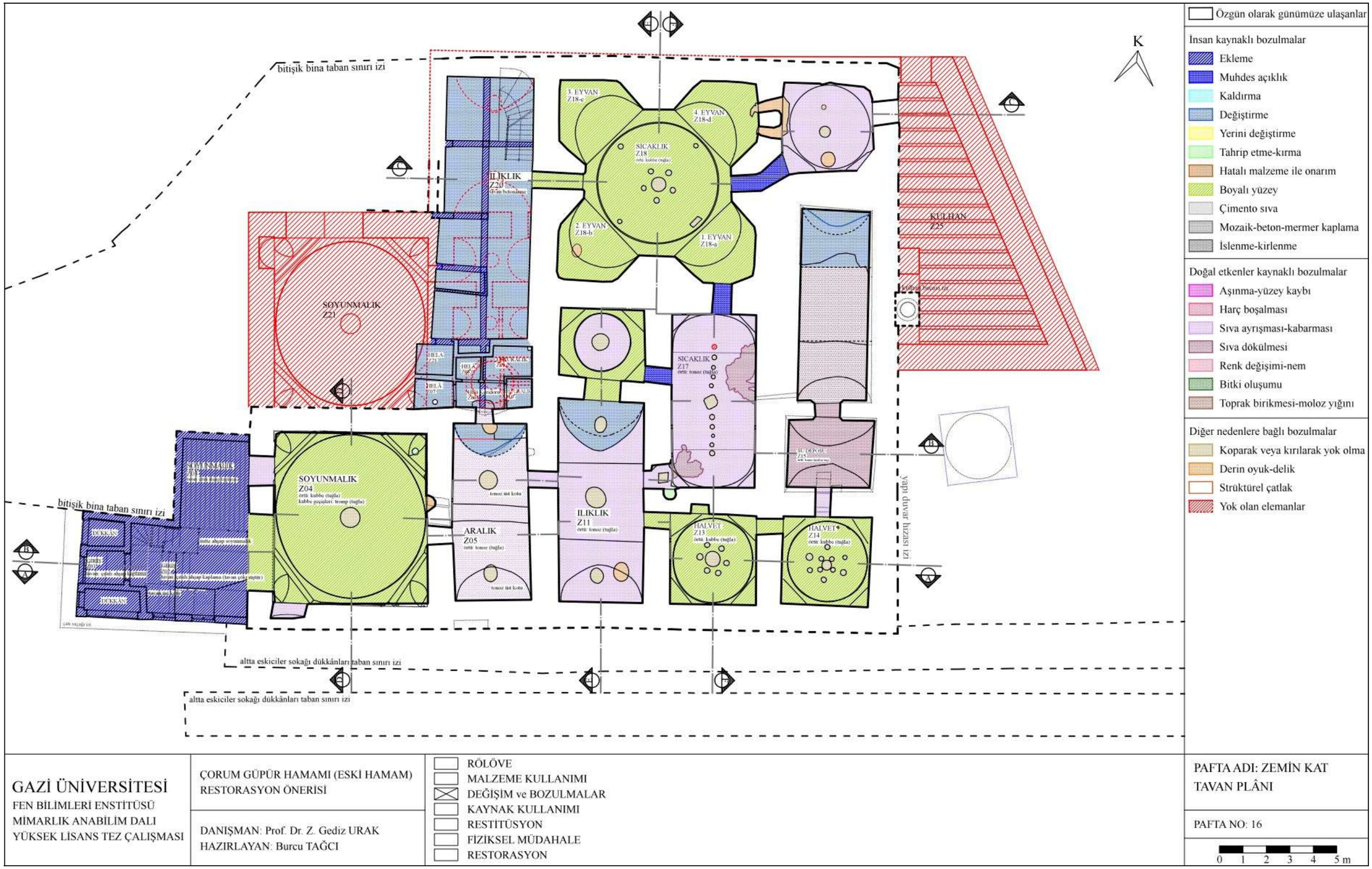
Şekil 2.14. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi zemin kat plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

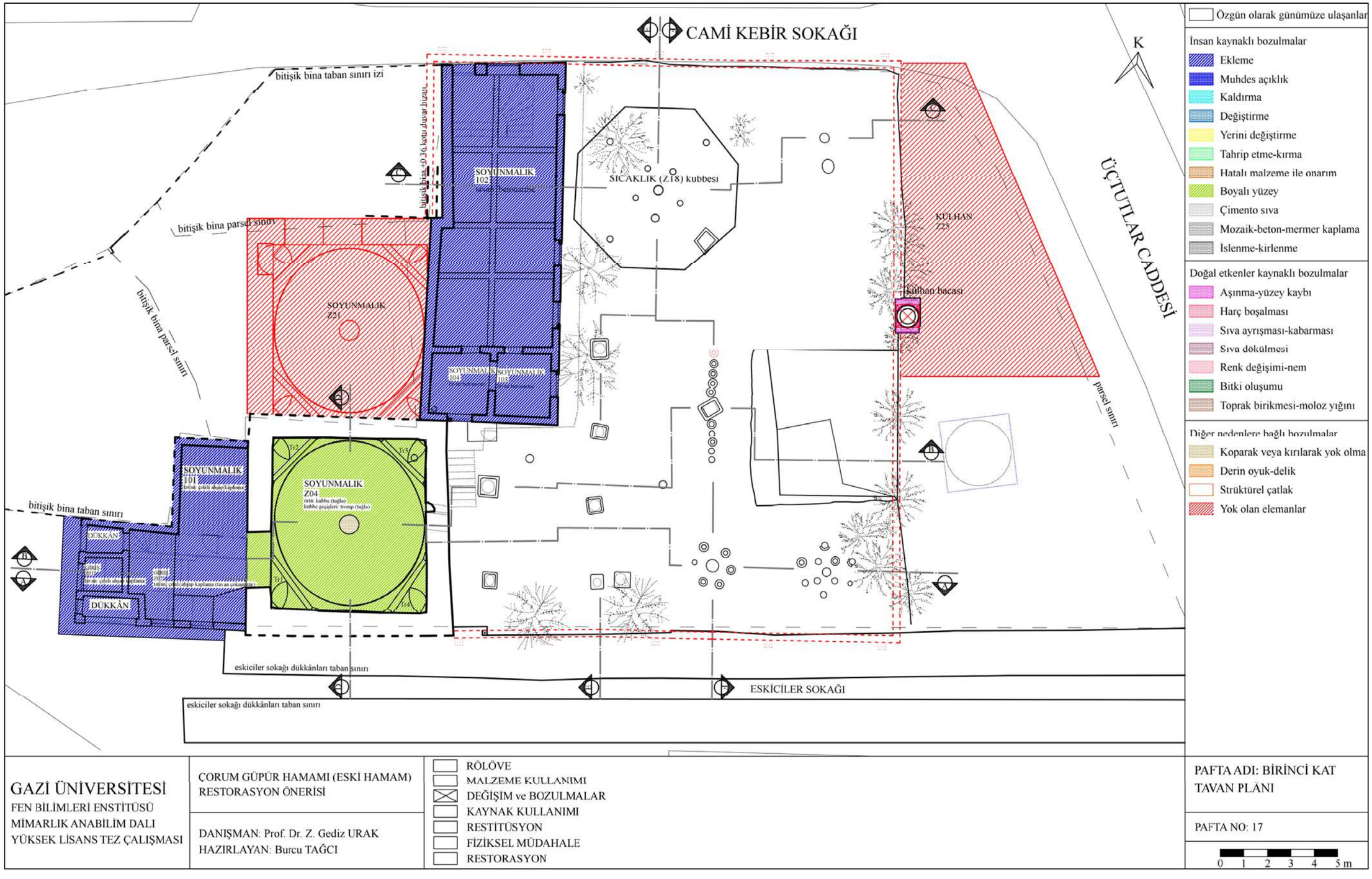
Şekil 2.15. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi birinci kat plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

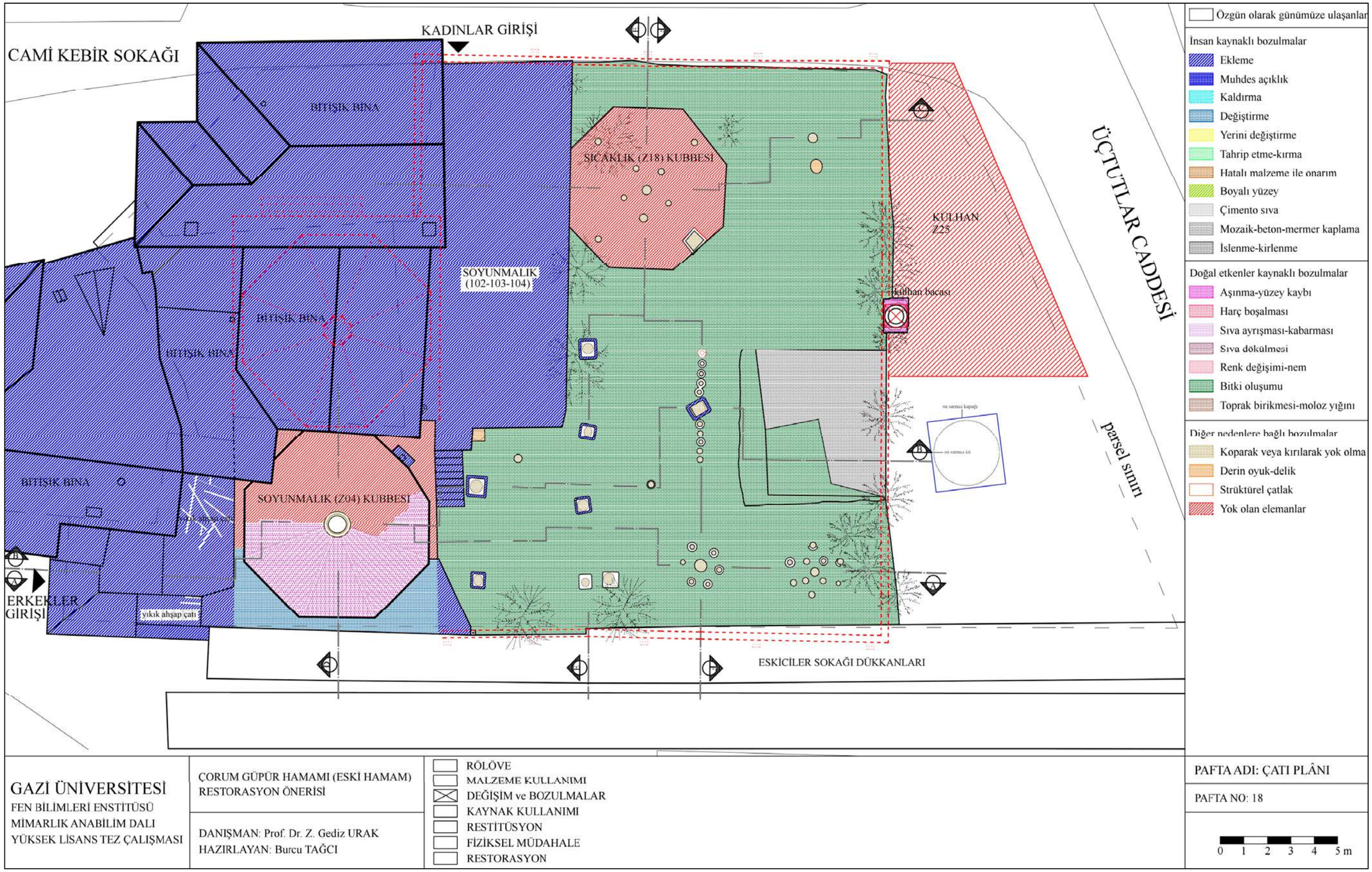
Şekil 2.16. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi zemin kat tavan plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

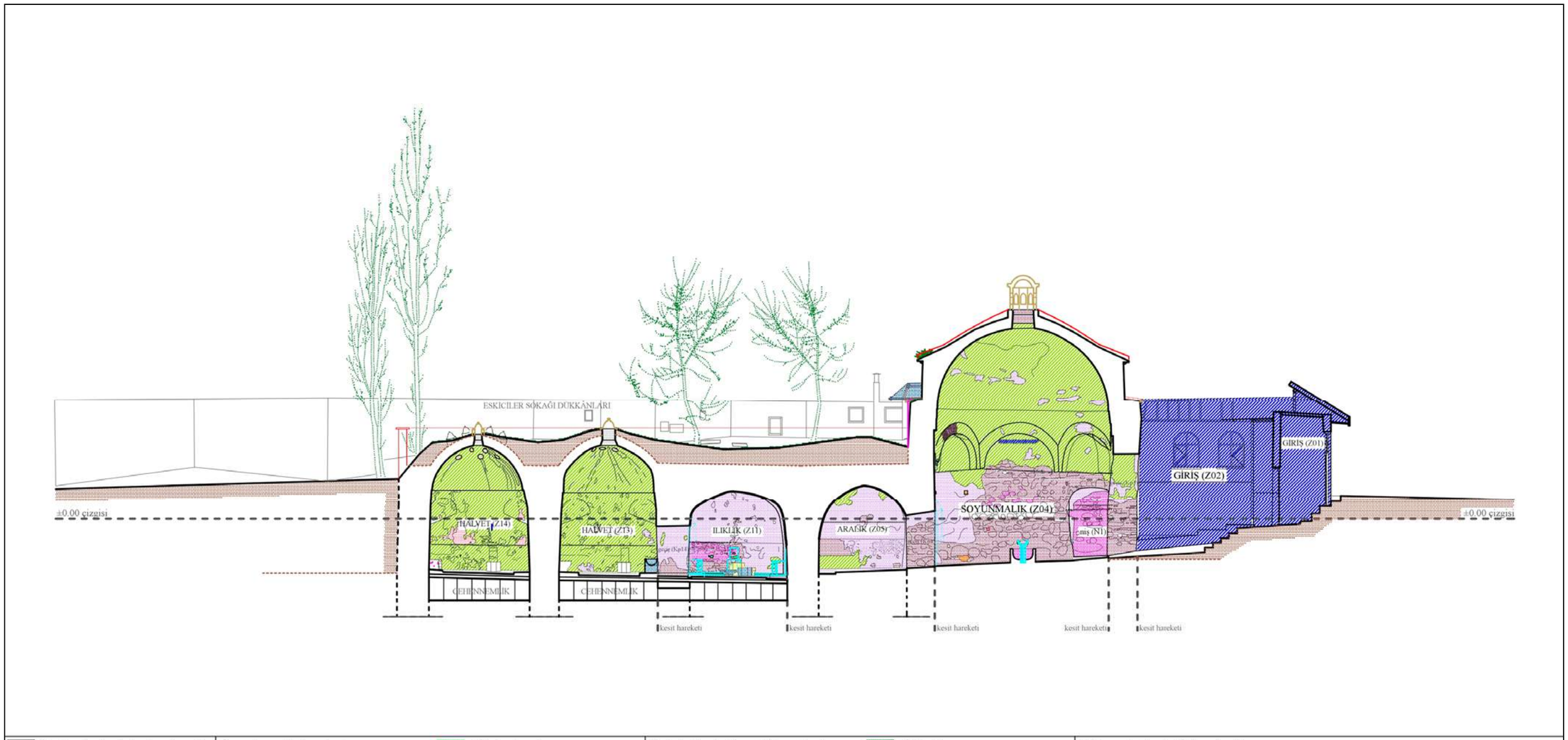
Şekil 2.17. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi birinci kat tavan plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

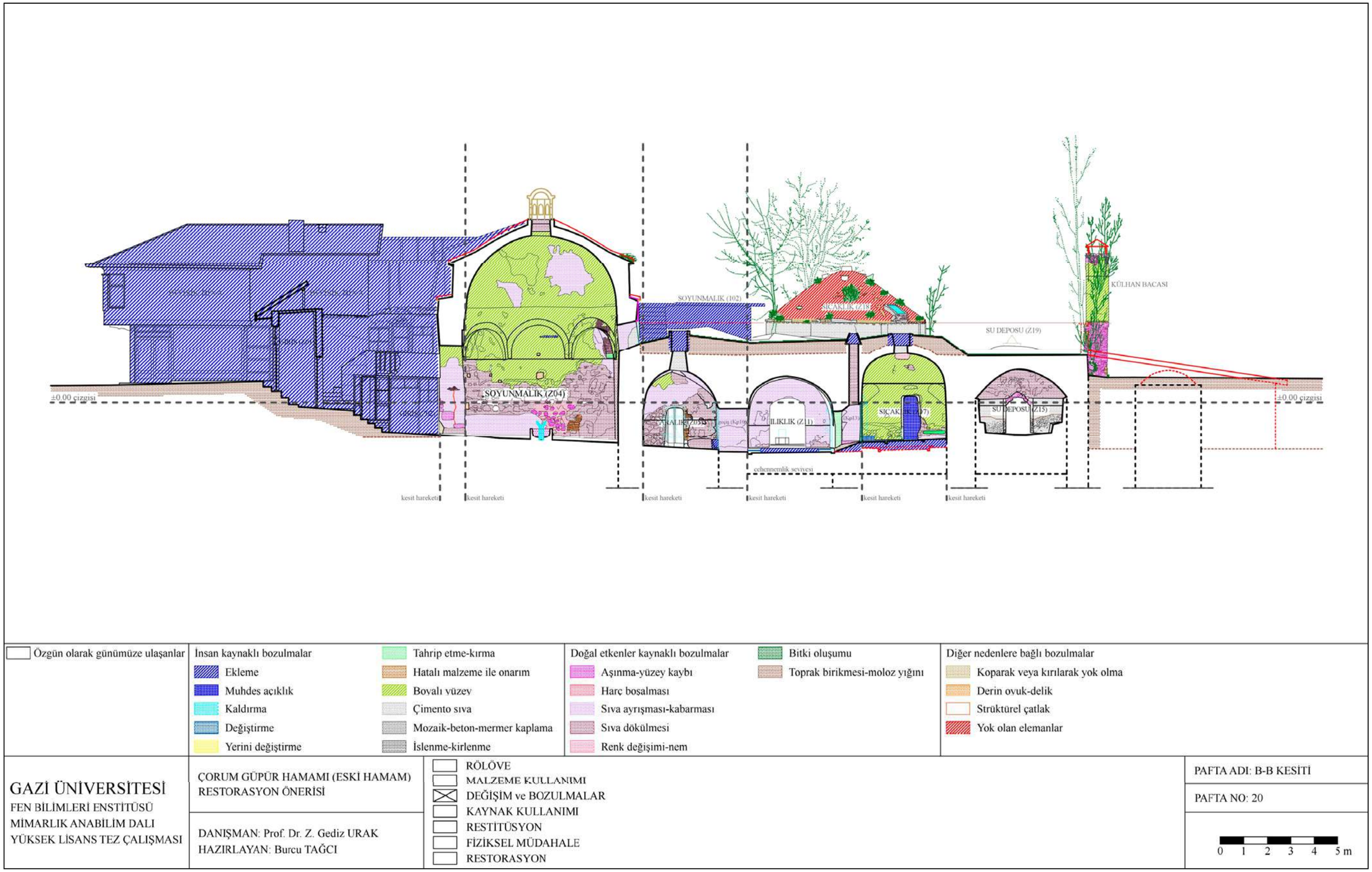
Şekil 2.18. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi çatı plânı

EK-2.(devam) Analiz paftaları

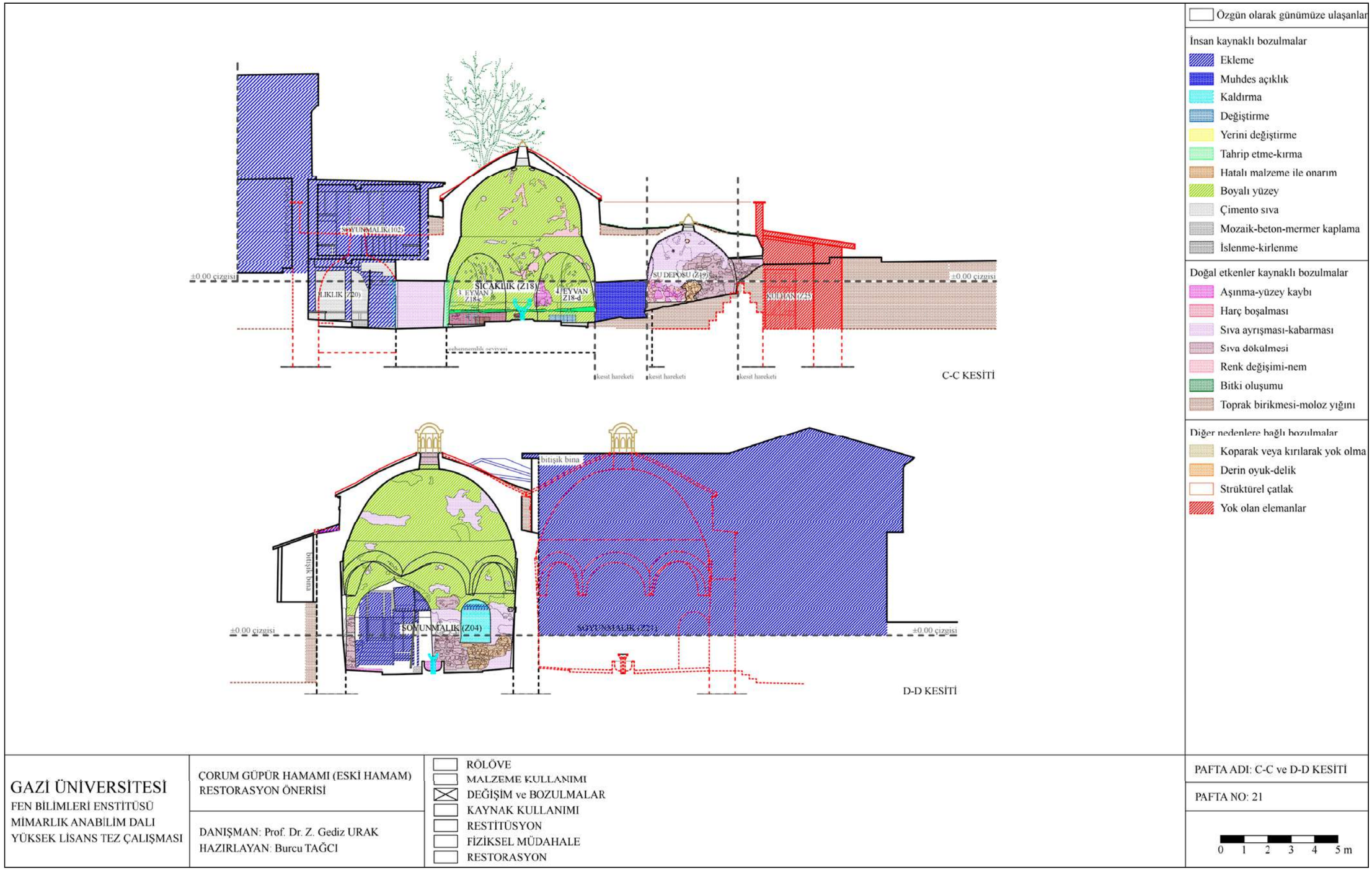
Şekil 2.19. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi A-A kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

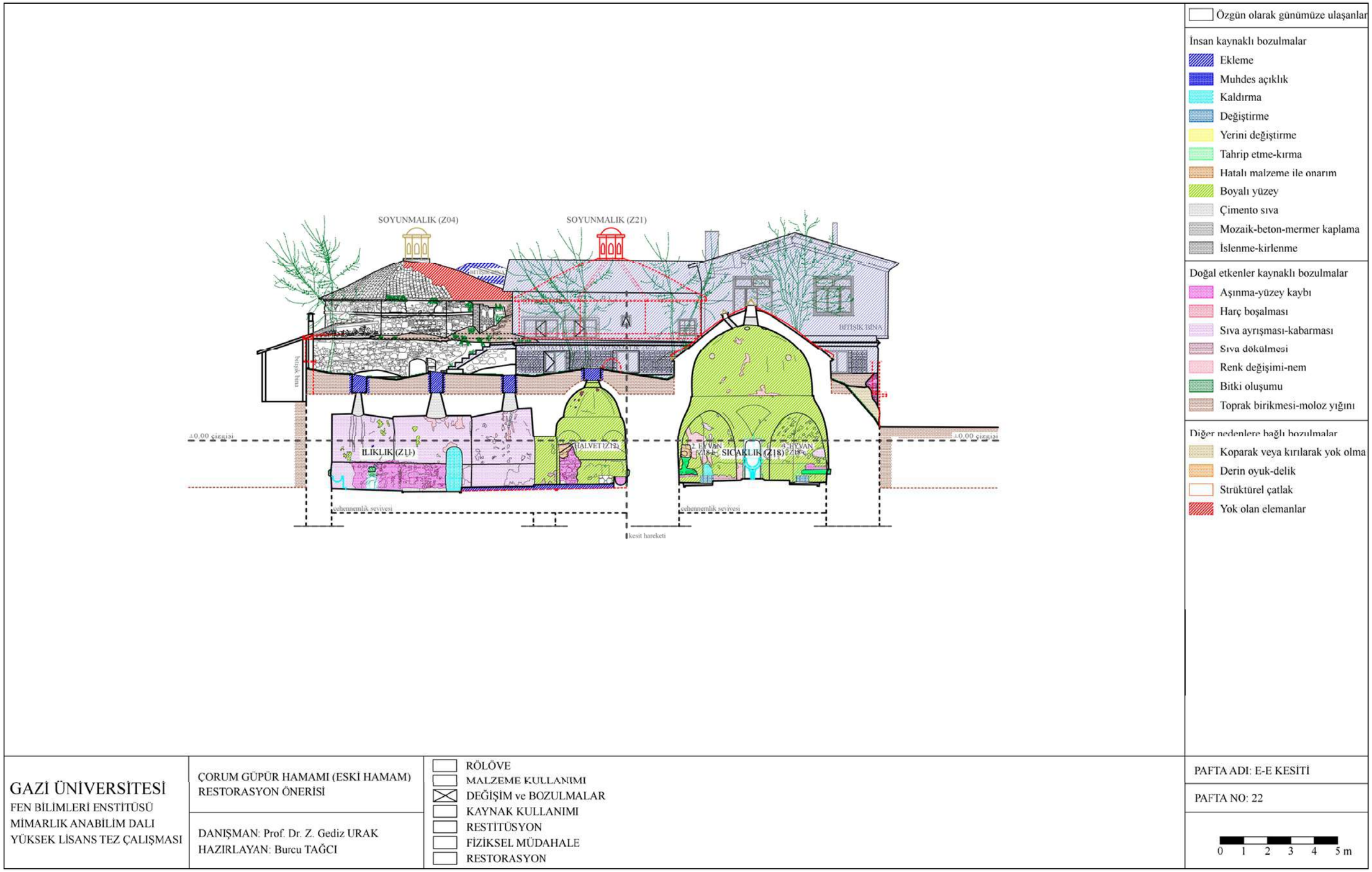
Şekil 2.20. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi B-B kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

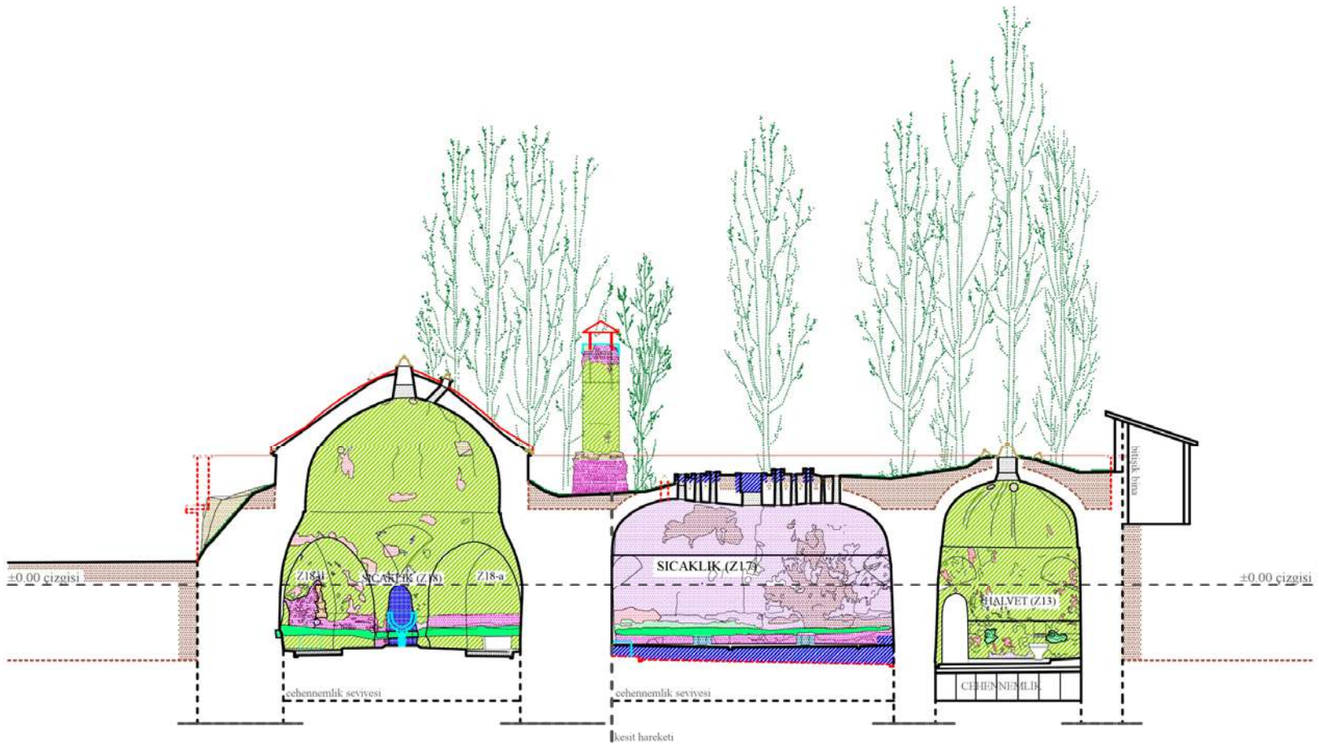
Şekil 2.21. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi C-C ve D-D kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

Şekil 2.22. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi E-E kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar
- Ekleme
- Muhdes açıklık
- Kaldırma
- Değiştirme
- Yerini değiştirme
- Tahrip etme-kırma
- Hatalı malzeme ile onarım
- Boyalı yüzey
- Çimento sıva
- Mozaik-beton-mermer kaplama
- İslenme-kirlenme

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar
- Aşınma-yüzey kaybı
- Harç boşalması
- Sıva ayrışması-kabarması
- Sıva dökülmesi
- Renk değişimi-nem
- Bitki oluşumu
- Toprak birikmesi-moloz yığını

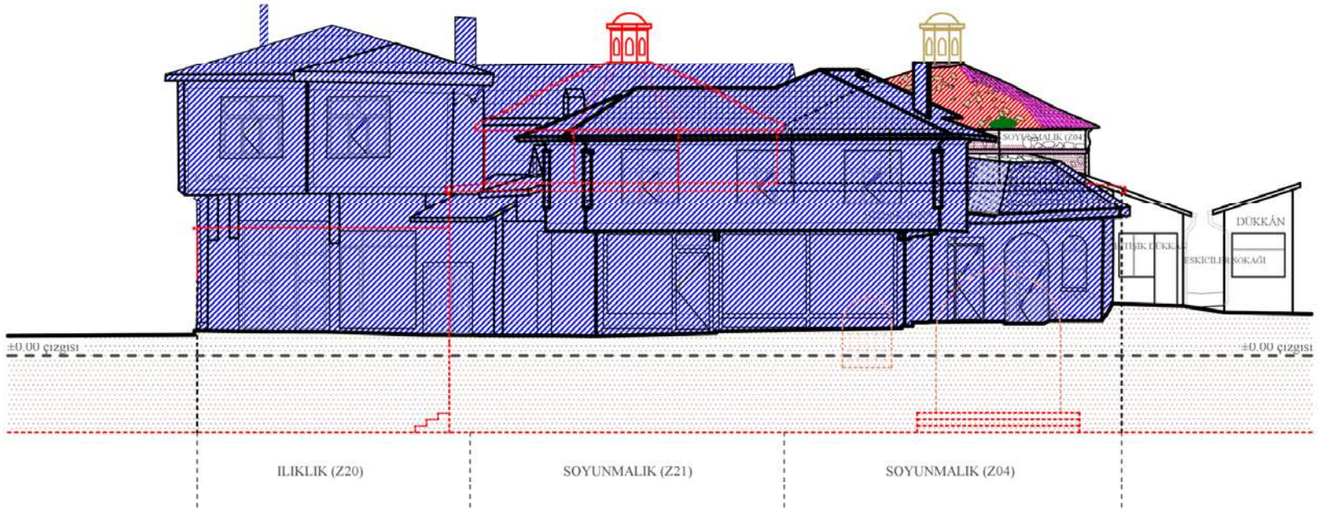
Diğer nedenlere bağlı bozulmalar
- Koparak veya kırılarak yok olma
- Derin oyuk-delik
- Strüktürel çatlak
- Yok olan elemanlar

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☒ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: F-F KESİTİ
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		PAFTA NO: 23

0 1 2 3 4 5 m

Şekil 2.23. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi F-F kesiti

EK-2.(devam) Analiz paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar
- Ekleme
- Muhdes açıklık
- Kaldırma
- Değiştirme
- Yerini değiştirme
- Tahrip etme-kırma
- Hatalı malzeme ile onarım
- Boyalı yüzey
- Çimento sıva
- Mozaik-beton-mermer kaplama
- İslenme-kirlenme

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar
- Aşınma-yüzey kaybı
- Harç boşalması
- Sıva ayrışması-kabarması
- Sıva dökülmesi
- Renk değişimi-nem
- Bitki oluşumu
- Toprak birikmesi-moloz yığını

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar
- Koparak veya kırılarak yok olma
- Derin oyuk-delik
- Strüktürel çatlak
- Yok olan elemanlar

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

- [ ] RÖLÖVE
- [ ] MALZEME KULLANIMI
- [x] DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
- [ ] KAYNAK KULLANIMI
- [ ] RESTİTÜSYON
- [ ] FİZİKSEL MÜDAHALE
- [ ] RESTORASYON

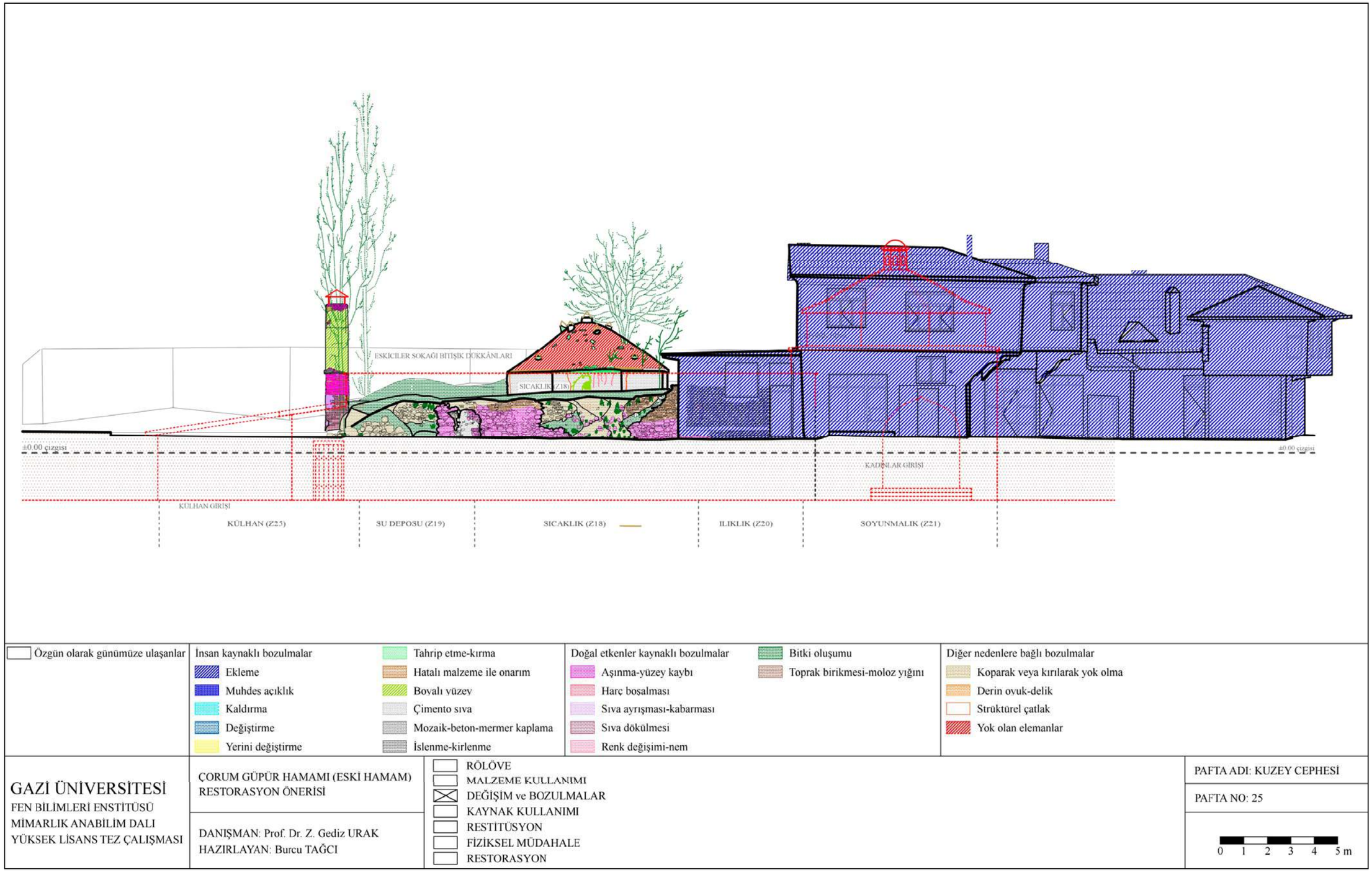
PAFTA ADI: BATI CEPHESİ

PAFTA NO: 24

0 1 2 3 4 5 m

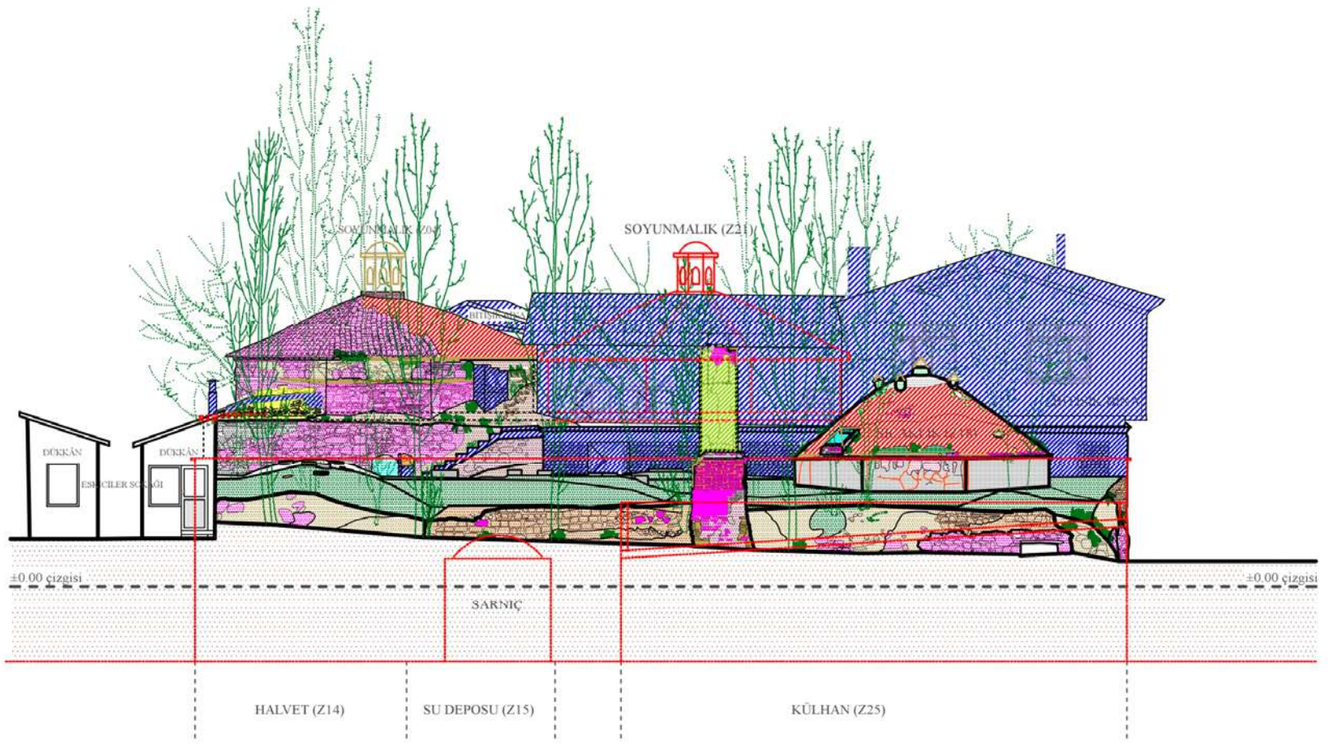
Şekil 2.24. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi batı cephesi

EK-2.(devam) Analiz paftaları

Şekil 2.25. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi kuzey cephesi

EK-2.(devam) Analiz paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar
- Ekleme
- Muhdes açıklık
- Kaldırma
- Değiştirme
- Yerini değiştirme
- Tahrip etme-kırma
- Hatalı malzeme ile onarım
- Boyalı yüzey
- Çimento sıva
- Mozaik-beton-mermer kaplama
- İslenme-kirlenme

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar
- Aşınma-yüzey kaybı
- Harç boşalması
- Sıva ayrışması-kabarması
- Sıva dökülmesi
- Renk değişimi-nem
- Bitki oluşumu
- Toprak birikmesi-moloz yığını

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar
- Koparak veya kırılarak yok olma
- Derin oyuk-delik
- Strüktürel çatlak
- Yok olan elemanlar

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

- ☐ RÖLÖVE
- ☐ MALZEME KULLANIMI
- ☒ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
- ☐ KAYNAK KULLANIMI
- ☐ RESTİTÜSYON
- ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE
- ☐ RESTORASYON

PAFTA ADI: DOĞU CEPHESİ

PAFTA NO: 26

0 1 2 3 4 5 m

Şekil 2.26. Güpür Hamamı (Eski Hamam) değişim ve bozulma analizi doğu cephesi

EK-3. Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.1. Güpür Hamamı doğu ve güney yakın çevresi (Şubat 2013)

Resim 3.2. Güpür Hamamı batı ve güney yakın çevresi (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.3. Güpür Hamamı ve Ulu Camii (Mayıs 2014)

Resim 3.4. Güpür Hamamı ve Eskiciler Sokağı dükkânları (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.5. Güpür Hamamı batı cephesi (Şubat 2013)

Resim 3.6. Batı cephesi Z01 Giriş Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.7. Batı cephesi Z04 soyunmalık bölümü kasnak duvarları (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.8. Batı cephesi Z04 soyunmalık bölümü kubbesi (Mayıs 2014)

Resim 3.9. Kuzey cephesi (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.10. Kuzey cephesi 101 soyunmalık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.11. Kuzey cephesi Z18 sıcaklık Dv2 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.12. Kuzey cephesi Z18 sıcaklık kubbesi (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.13. Kuzey cephesi Z19 su deposu Dv6 duvarı

Resim 3.14. Külhan bacası

Resim 3.15. Doğu cephesi (Şubat 2013)

Resim 3.16. Doğu cephesi Z19 su deposu Dv1 duvarı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.17. Doğu cephesi Z16 su deposu Dv2 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.18. Doğu cephesi Z15 su deposu Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.19. Doğu cephesi Z14 halvet Dv4 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.20. Doğu cephesi Z18 sıcaklık kasnak duvarları (Şubat 2013)

Resim 3.21. Doğu cephesi Z18 sıcaklık Dv7 duvarı ve kubbesi (Şubat 2013)

Resim 3.22. Doğu cephesi 102 ve 103 soyunmalık Dv8 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.23. Doğu cephesi Z04 soyunmalık beden duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.24. Doğu cephesi Z04 soyunmalık P4 penceresi (Mayıs 2014)

Resim 3.25. Doğu cephesi Z04 soyunmalık kasnak duvarı ve baca (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.26. Doğu cephesi Z04 soyunmalık Dv11 kasnak duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.27. Doğu cephesi Z04 soyunmalık kasnağı ve kubbe (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.28. Z01 giriş mekânı Dv1 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.29. Z01 giriş mekânı Dv2 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.30. Z02 giriş mekânı Dv1 duvarı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.31. Z02 giriş mekânı Dv2 duvarı ve ahşap soyunmalık (Şubat 2013)

Resim 3.32. Z02 giriş mekânı ahşap soyunmalık (Şubat 2013)

Resim 3.33. Z02 giriş mekânı Dv3 duvarı ve cümle kapısı (Kp3) (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.34. Z02 giriş mekânı Dv4 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.35. Z02 giriş mekânı tavan kaplaması (Şubat 2013)

Resim 3.36. Z03 soyunmalık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.37. Z03 soyunmalık Dv2 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.38. Z03 soyunmalık Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.39. Z04 soyunmalık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.40. Z04 soyunmalık Dv1 duvarındaki kapı (Kp3) (Şubat 2013)

Resim 3.41. Z04 soyunmalık Dv1 duvarındaki alt pencere (P3) (Şubat 2013)

Resim 3.42. Z04 soyunmalık Dv1 duvarındaki kemer (Km1) (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.43. Z04 soyunmalık güneybatı köşedeki tromp (Tr1) (Şubat 2013)

Resim 3.44. Z04 soyunmalık kuzeybatı köşedeki tromp (Tr2) (Şubat 2013)

Resim 3.45. Z04 soyunmalık Dv2 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.46. Z04 soyunmalık Dv2 duvarındaki kemer (Km2) (Şubat 2013)

Resim 3.47. Z04 soyunmalık kuzeydoğu köşesindeki tromp (Tr3) (Şubat 2013)

Resim 3.48. Z04 soyunmalık Dv3 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.49. Z04 soyunmalık Dv4 duvarındaki kapı (Kp4) (Şubat 2013)

Resim 3.50. Z04 soyunmalık Dv4 duvarındaki P4 ve kemer (Şubat 2013)

Resim 3.51. Z04 soyunmalık güneydoğu köşedeki tromp (Tr4) (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.52. Z04 soyunmalık Dv4 duvarı ve niş (N1) (Şubat 2013)

Resim 3.53. Z04 soyunmalık Dv4 duvarındaki kemer (Km4) (Şubat 2013)

Resim 3.54. Z04 soyunmalık havuzu (a)

Resim 3.54. Z04 soyunmalık havuzu (b)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.55. Z04 soyunmalık kubbesi (K1) (Şubat 2013)

Resim 3.56. Z05 aralık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.57. Z05 aralık Dv2 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.58. Z05 aralık Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.59. Z05 aralık Dv4 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.60. Z05 aralık tonoz örtüsü (Tn1) (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.61. Z05 aralık tonoz örtüsü (Tn1) (Şubat 2013)

Resim 3.62. Z06 helâ koridoru Dv1 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.63. Z06 helâ koridoru Dv2 duvarı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.64. Z06 helâ koridoru Dv4 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.65. Z06 helâ koridoru tavanı (Mayıs 2014)

Resim 3.66. Z07 helâ Dv3 duvarı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.67. Z09 usturalık Dv3 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.68. Z11 ılıklık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.69. Z11 ılıklık Dv2 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.70. Z11 ılıklık Dv3 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.71. Z11 ılıklık Dv3 duvarındaki Kp13 ve Kp14 kapıları (Şubat 2013)

Resim 3.72. Z11 ılıklık Dv4 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.73. Z11 ılıklık Ku1 kurnası

Resim 3.74. Z11 ılıklık Ku2 kurnası

Resim 3.75. Z11 ılıklık Ku3 kurnası

Resim 3.76. Z11 ılıklık Ku4 kurnası

Resim 3.77. Z11 ılıklık tonozu (Tn2) (Şubat 2013)

Resim 3.78. Z11 ılıklık tonozu (Tn2) (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.79. Z12 halvet Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.80. Z12 halvet Dv2 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.81. Z12 halvet Dv3 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.82. Z12 halvet Dv4 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.83. Z12 halvet Kp12 kapısı

Resim 3.84. Z12 halvet Ku5 kurnası

Resim 3.85. Z12 halvet Ku6 kurnası

Resim 3.86. Z12 halvet Ku7 kurnası

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.87. Z12 halvet K2 kubbesi (Şubat 2013)

Resim 3.88. Z13 halvet Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.89. Z13 halvet Dv2 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.90. Z13 halvet Dv2 duvarındaki niş (N2) (Şubat 2013)

Resim 3.91. Z13 halvet Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.92. Z13 halvet Dv4 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

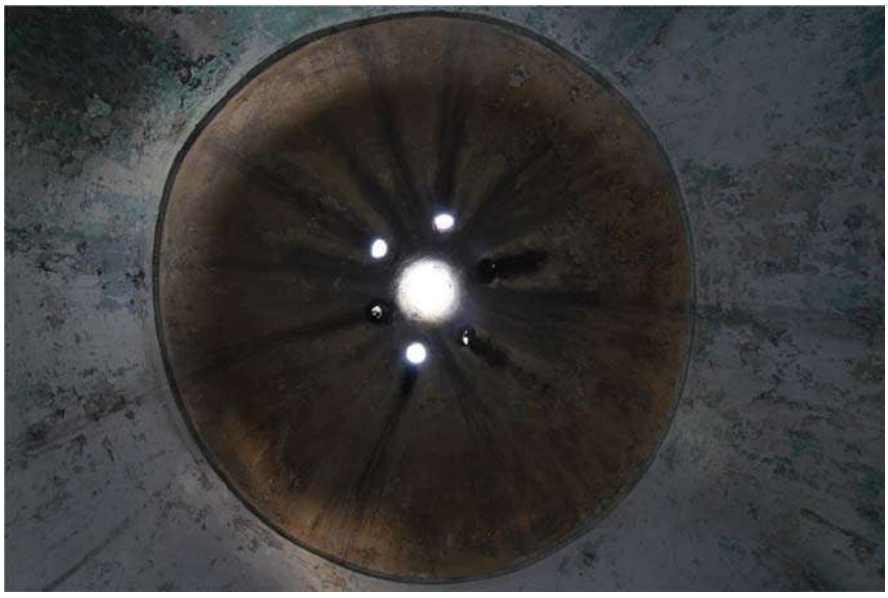
Resim 3.93. Z13 halvet Ku8 kurnası

Resim 3.94. Z13 halvet Ku9 kurnası

Resim 3.95. Z13 halvet Dv4 duvarındaki kurna (Ku10) (Şubat 2013)

Resim 3.96. Z13 halvet K3 kubbesi (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.97. Z14 halvet Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.98. Z14 halvet Dv2 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.99. Z14 halvet Dv2 duvarındaki kontrol penceresi (P5) (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.100. Z14 halvet Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.101. Z14 halvet Dv4 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.102. Z14 halvet Ku11 kurnası

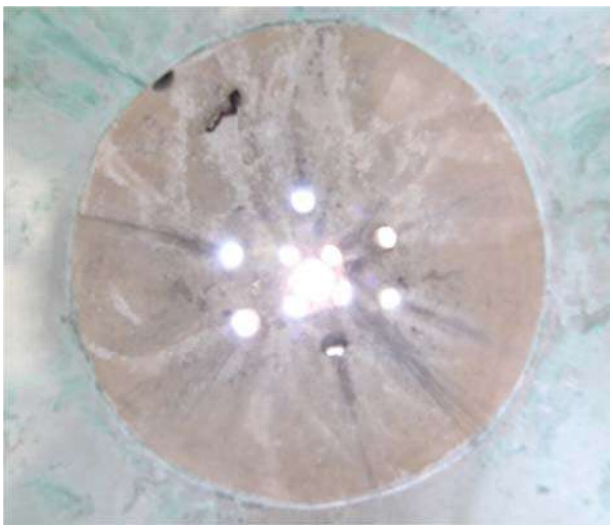

Resim 3.103. Z14 halvet Ku12 kurnası

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.104. Z14 halvet Ku13 kurnası

Resim 3.105. Z14 halvet K4 kubbesi

Resim 3.106. Z15 su deposu Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.107. Z15 su deposu Dv2 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.108. Z15 su deposu Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.109. Z15 su deposu Dv4 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.110. Z15 su deposu tonoz örtüsü (Tn3) (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.111. Z16 su deposu Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.112. Z16 su deposu Dv2 duvarındaki buhar kanalı (Şubat 2013)

Resim 3.113. Z16 su deposu Dv3 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.114. Z16 su deposu kazan çukuru ve bakır kazan (Şubat 2013)

Resim 3.115. Z17 sıcaklık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.116. Z17 sıcaklık Dv1 duvarındaki Kp13 kapısı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.117. Z17 sıcaklık Dv2 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.118. Z17 sıcaklık Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.119. Z17 sıcaklık Dv4 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.120. Z17 sıcaklık N3 nişi

Resim 3.121. Z17 sıcaklık tonoz örtüsü (Tn5)

Resim 3.122. Z18 sıcaklık Dv1 duvarı

Resim 3.123. Z18 sıcaklık Dv2 duvarı

Resim 3.124. Z18 sıcaklık Dv3 duvarı

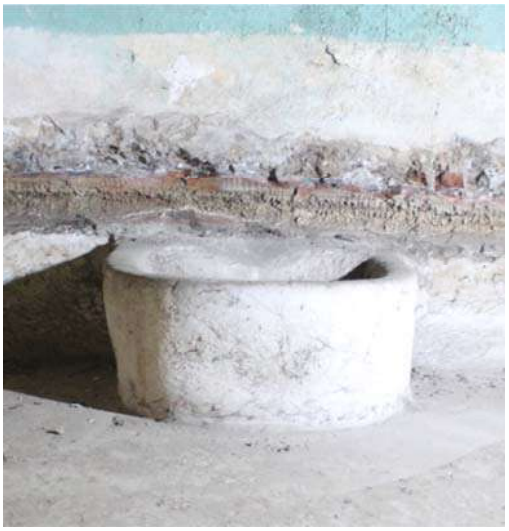

Resim 3.125. Z18 sıcaklık Dv4 duvarı

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.126. Z18 sıcaklık Kp19 kapısı

Resim 3.127. Z18 sıcaklık Ku14 kurnası

Resim 3.128. Z18 sıcaklık göbek taşı

Resim 3.129. Z18 sıcaklık kubbesi (K5)

Resim 3.130. Z18-a 1. eyvan (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.131. Z18-b 2. eyvan (Şubat 2013)

Resim 3.132. Z18-c 3. eyvan (Şubat 2013)

Resim 3.133. Z18-d 4. eyvan (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.134. Z19 su deposu Dv1 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.135. Z19 su deposu Dv2 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.136. Z19 su deposu Dv3 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.137. Z19 su deposu Dv4 duvarı ve maslak (Şubat 2013)

Resim 3.138. Z19 su deposu kubbesi (K6) (Şubat 2013)

Resim 3.139. Z20 ılıklık Dv1 duvarı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.140. Z20 ılıklık Dv2 duvarı

Resim 3.141. Z20 ılıklık kurnası

Resim 3.142. Z20 ılıklık Dv3 duvarı (Şubat 2013)

Resim 3.143. Z20 ılıklık Dv4 duvarı ve betonarme merdiven (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.144. 102 soyunmalık Dv1 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.145. 102 soyunmalık Dv2 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.146. 102 soyunmalık Dv3 duvarı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.147. 102 soyunmalık duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.148. 103 soyunmalık Dv1 duvarı

Resim 3.149. 103 soyunmalık Dv2 duvarı

Resim 3.150. 103 soyunmalık Dv3 duvarı

Resim 3.151. 103 soyunmalık Dv4 duvarı

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.152. 104 soyunmalık Dv1 duvarı

Resim 3.153. 104 soyunmalık Dv2 duvarı

Resim 3.154. 104 soyunmalık Dv3 duvarı (Mayıs 2014)

Resim 3.155. 104 soyunmalık Dv4 duvarı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.156. Z04 soyunmalık duvarındaki tuğla ve taş hatıllar (Şubat 2013)

Resim 3.157. Z18 sıcaklık duvarlarındaki tuğla kaplama (Şubat 2013)

Resim 3.158. Z14 halvet mekânı cehennemlik kapağı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.159. Cehennemlikteki beden duvarı altı (Şubat 2013)

Resim 3.160. Cehennemlikteki tuğla ayak (Şubat 2013)

Resim 3.161. Z14 ve Z13 halvetler arası cehennemlik geçişi (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.162. Z11 ılıklık ve Z17 sıcaklık geçişi (Mayıs 2014)

Resim 3.163. Güpür Hamamı üstten görünüşü (Şubat 2013)

Resim 3.164. Güpür Hamamı toprak dam örtüsü (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.165. Z16 su deposu tonozu (Tn4) örgüsü (Şubat 2013)

Resim 3.166. Z16 sıcak su deposu tonozu (Tn4) tuğla örgüsü (Şubat 2013)

Resim 3.167. Z05 aralık mekânı kuzeyindeki kemer ve ışıklık (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.168. Z04 soyunmalık önü ahşap çatıları (Mayıs 2014)

Resim 3.169. Z04 soyunmalık Kp3 üzerindeki yuvarlak çivi (Şubat 2013**)**

Resim 3.170. Z18 sıcaklık Kp17 kapısı (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.171. Z04 soyunmalık doğu cephesi [48]

Resim 3.172. Z19 soğuk su deposu penceresi (P6) dıştan görünüşü (Mayıs 2014)

Resim 3.173. Z04 soyunmalık ışıklığı (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.174. Z05 aralık tonozu güney yönündeki ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.175. Z05 aralık tonozu ortasında bulunan ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.176. Z11 ılıklık tonozu güney yönündeki ışıklıklar (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.177. Z11 ılıklık tonozu ortasındaki ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.178. Z11 ılıklık tonozu kuzey yönündeki ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.179. Z12 halvet kubbesi ortasındaki ışıklık (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.180. Z13 halvet kubbesi ışıklıkları (Mayıs 2014)

Resim 3.181. Z14 halvet kubbesi ışıklıkları (Mayıs 2014)

Resim 3.182. Z17 sıcaklık tonozu ortasındaki ışıklık (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.183. Z17 sıcaklık tonozundaki ışıklıklar (Şubat 2013)

Resim 3.184. Z18 sıcaklık kubbesindeki kare ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.185. Z18 sıcaklık kubbe ortasında bulunan ışıklıklar (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.186. Z18 sıcaklık kubbe eteğinde bulunan dairesel ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.187. Z19 su deposu kubbe ortasındaki ışıklık (Mayıs 2014)

Resim 3.188. Z18 sıcaklık kuzey cephesi ve tüteklik bacası [48]

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.189. Z05 aralık doğu duvarında bulunan tüteklik bacası (Mayıs 2014)

Resim 3.190. Aydınlık bacası (a)

Resim 3.190. Aydınlık bacası (b)

Resim 3.191. Z04 soyunmalık saçak silmeleri (Mayıs 2014)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.192. Z04 soyunmalık mekânı ve sekileri (Şubat 2013)

Resim 3.193. Z11 ılıklık mekânı ve sekileri (Şubat 2013)

Resim 3.194. Z12 halvet mekânı ve sekileri (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.195. Z13 halvet mekânı ve sekileri (Şubat 2013)

Resim 3.196. Z14 halvet mekânı ve sekileri (Şubat 2013)

Resim 3.197. Z18 sıcaklık mekânı ve sekileri (Şubat 2013)

EK-3.(devam) Çorum Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğrafları

Resim 3.198. Z17 sıcaklık mekânı kurnası (Ku4) ve su kanalı izi (Şubat 2013)

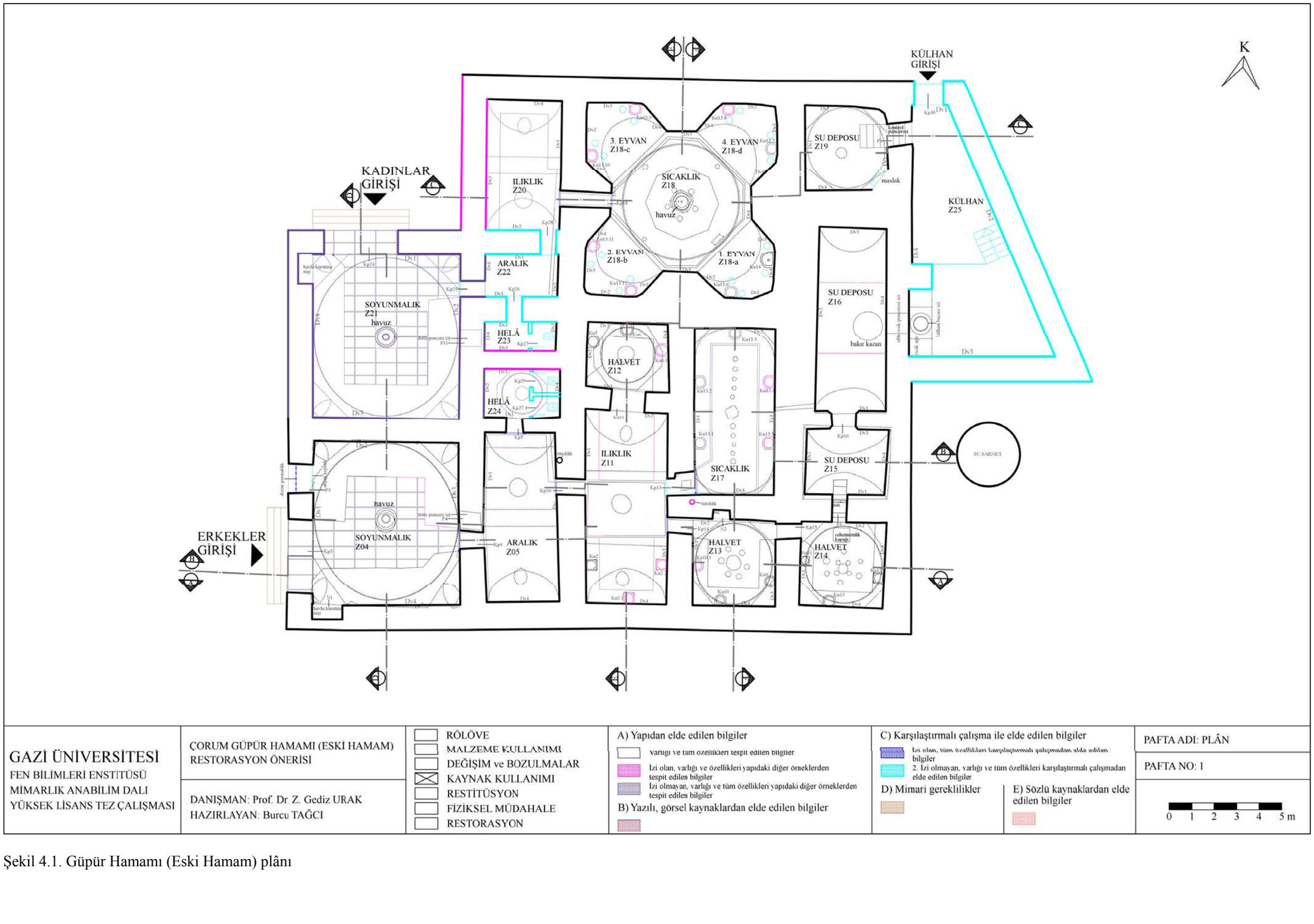

Resim 3.199. Z18-b sıcaklık eyvanı kuzeybatı duvarındaki kurna (Şubat 2013)

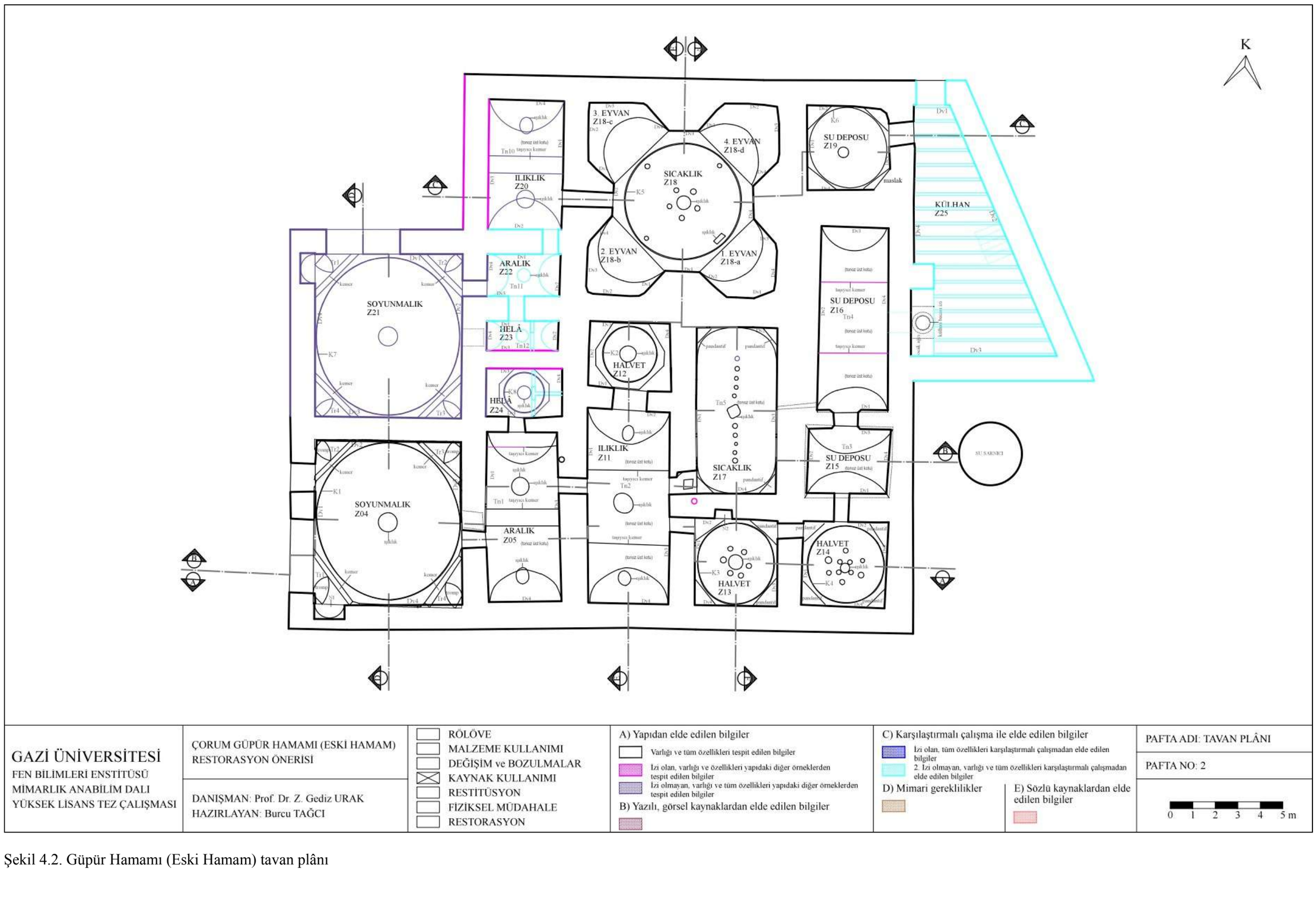
Resim 3.200. Z04 soyunmalık N1 nişi (Şubat 2013)

EK-4. Kaynak kullanımı paftaları

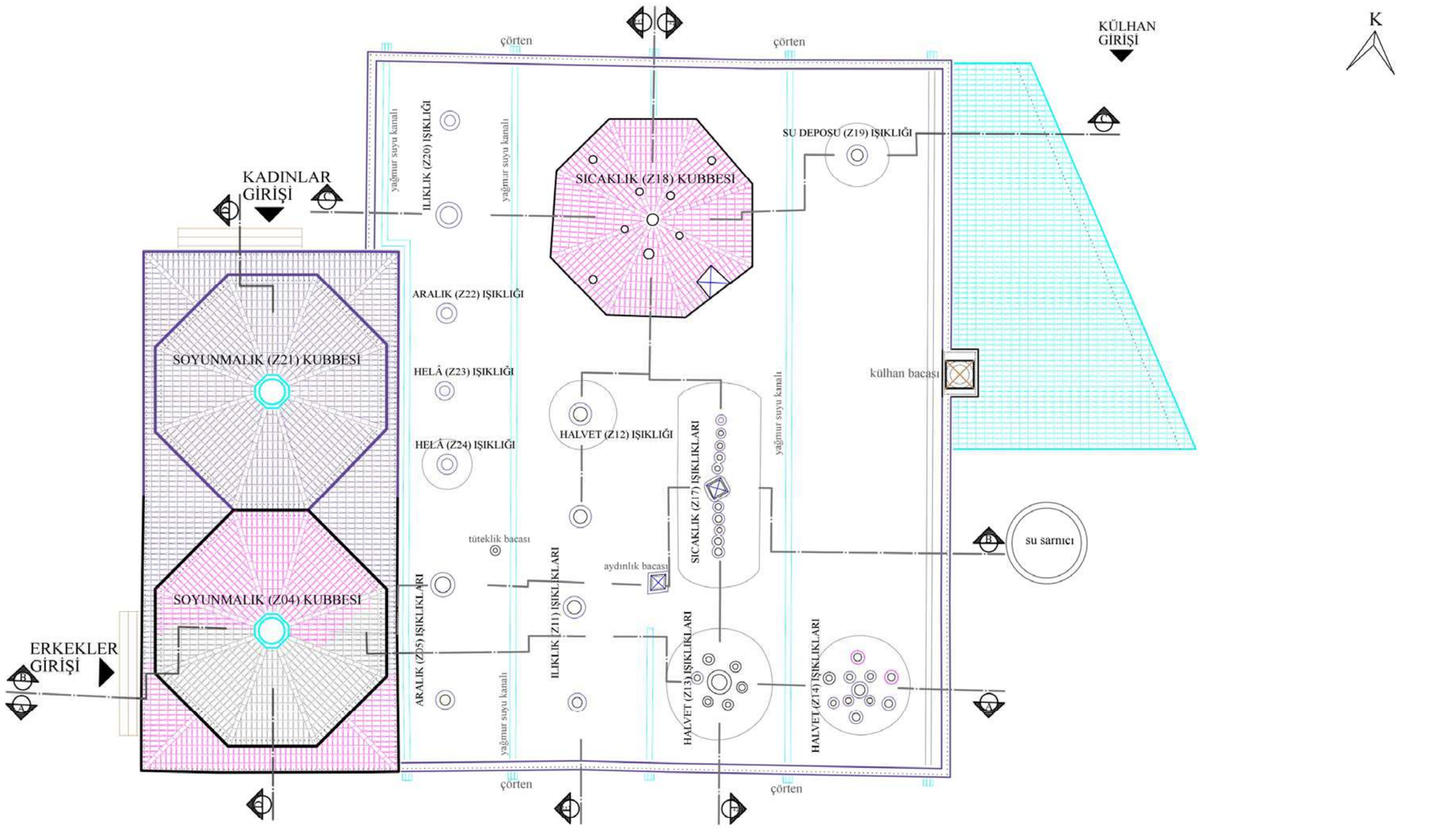
Şekil 4.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) plânı

EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

Şekil 4.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) tavan plânı

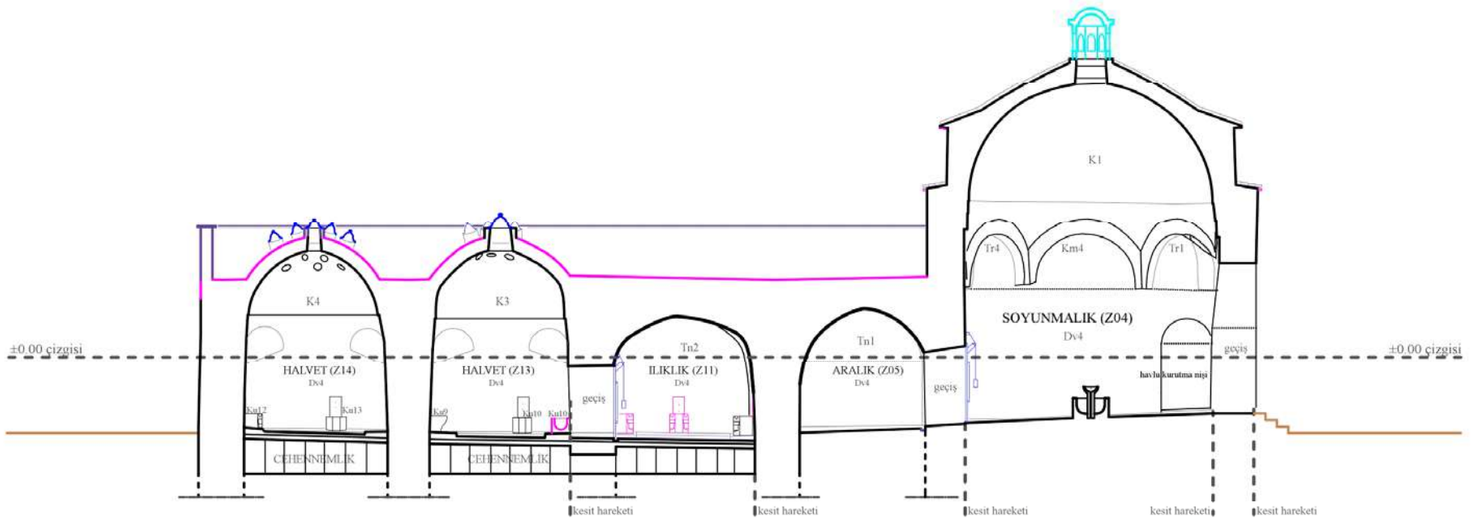
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: ÇATI PLÂNI PAFTA NO: 3 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) çatı plânı

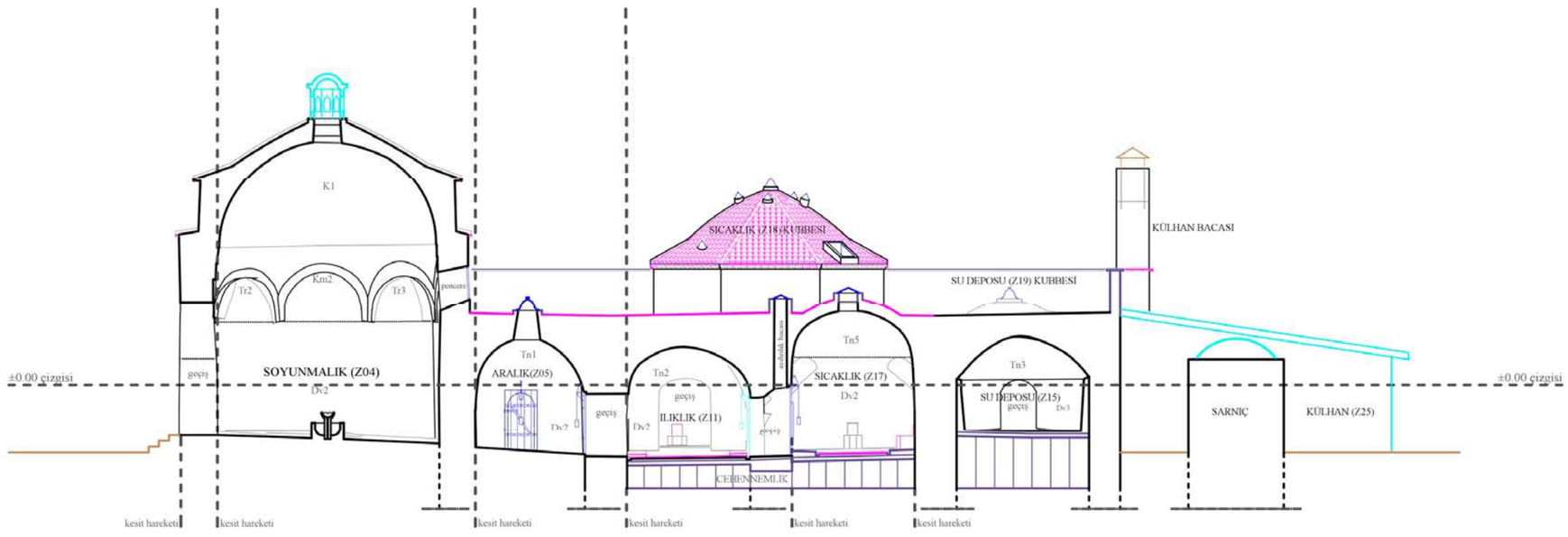
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: A-A KESİTİ PAFTA NO: 4 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) A-A kesiti

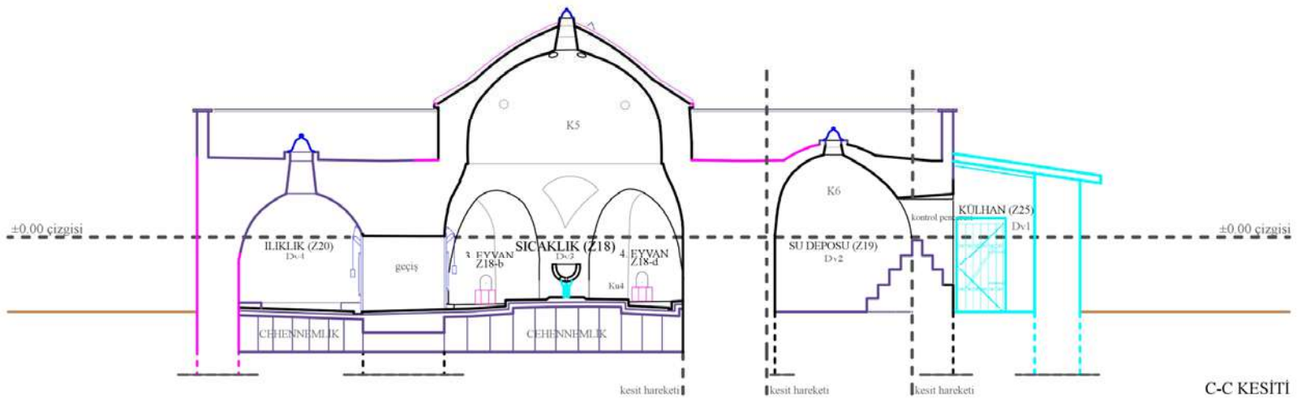
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

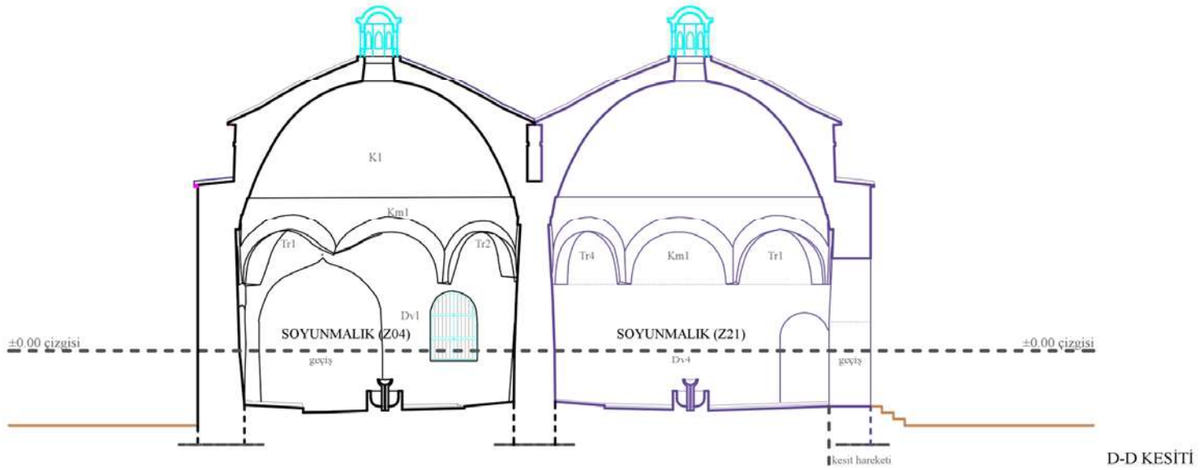

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: B-B KESİTİ PAFTA NO: 5 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) B-B kesiti

EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

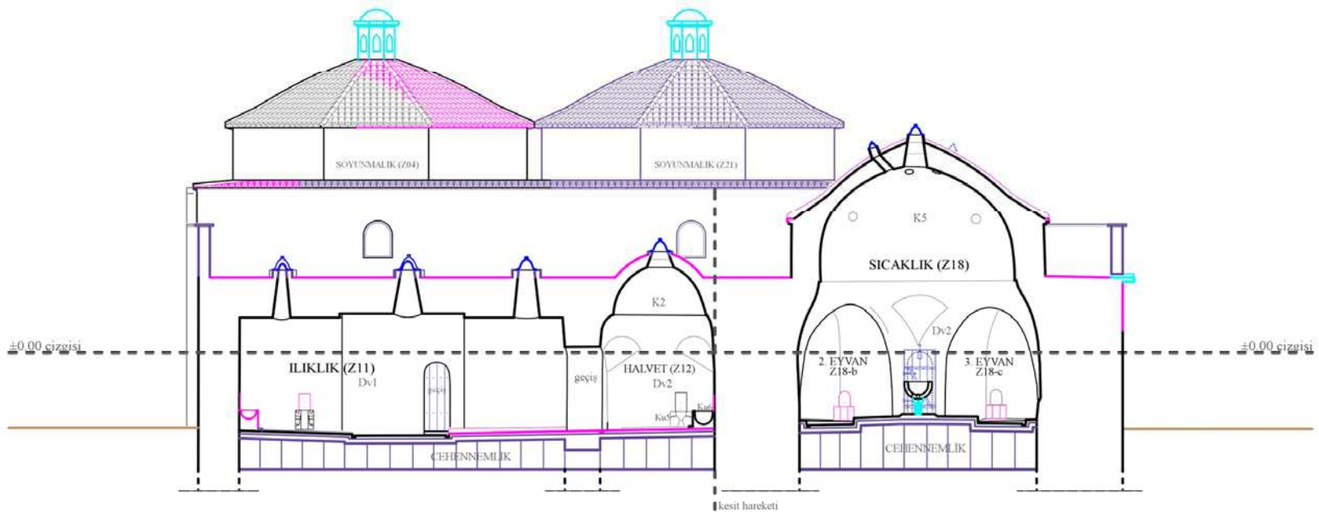

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: C-C ve D-D KESİTİ PAFTA NO: 6 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.6. Güpür Hamamı (Eski Hamam) C-C ve D-D kesiti

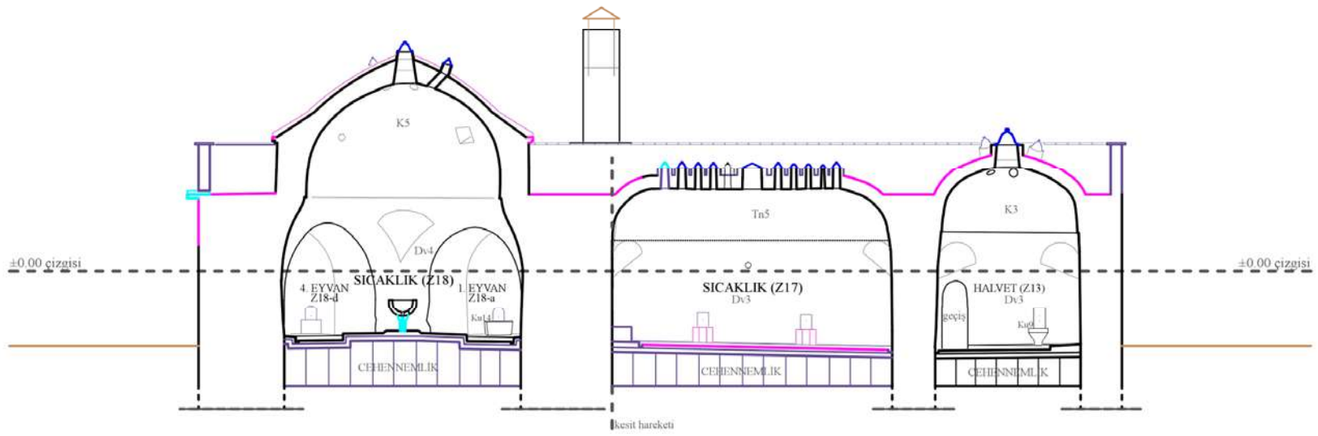
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: E-E KESİTİ PAFTA NO: 7 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.7. Güpür Hamamı (Eski Hamam) E-E kesiti

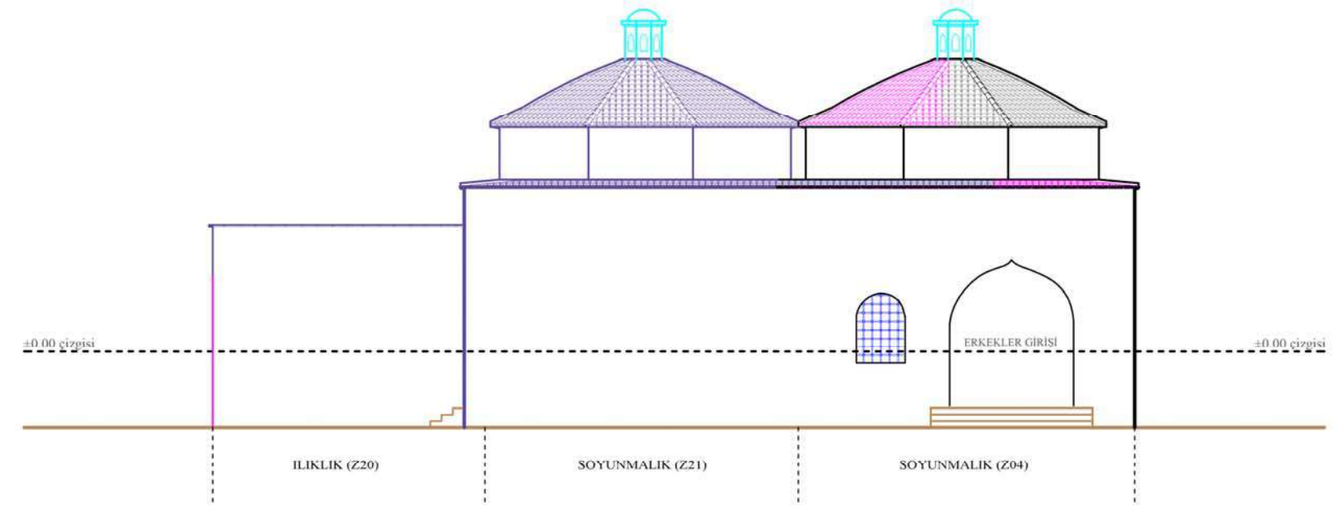
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: F-F KESİTİ PAFTA NO: 8 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.8. Güpür Hamamı (Eski Hamam) F-F kesiti

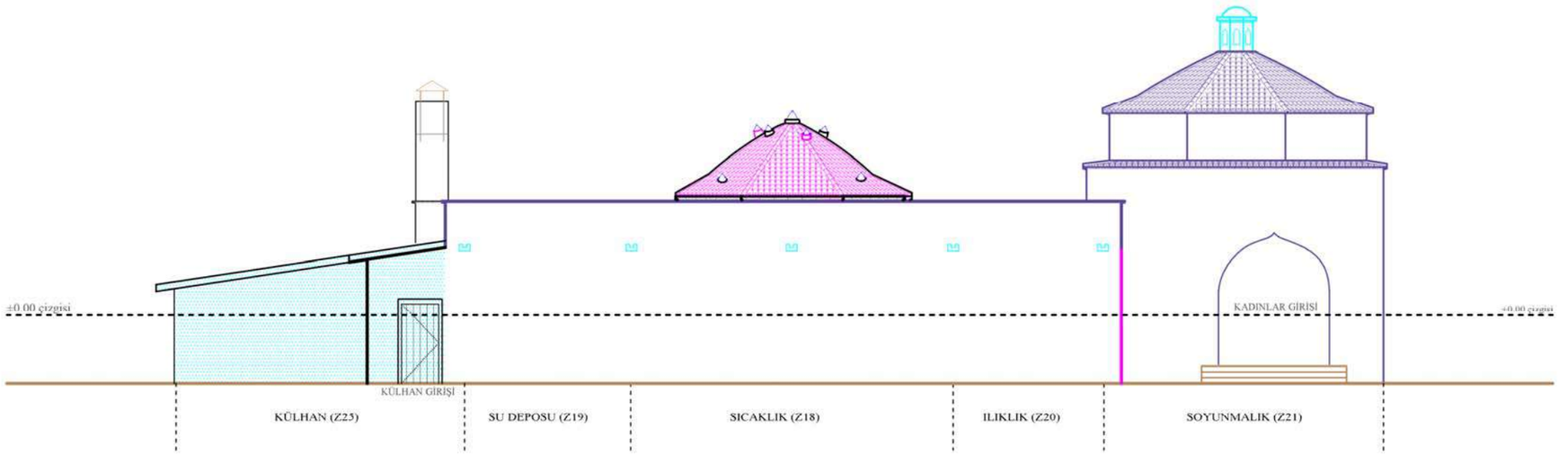
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: BATI CEPHESİ PAFTA NO: 9 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.9. Güpür Hamamı (Eski Hamam) batı cephesi

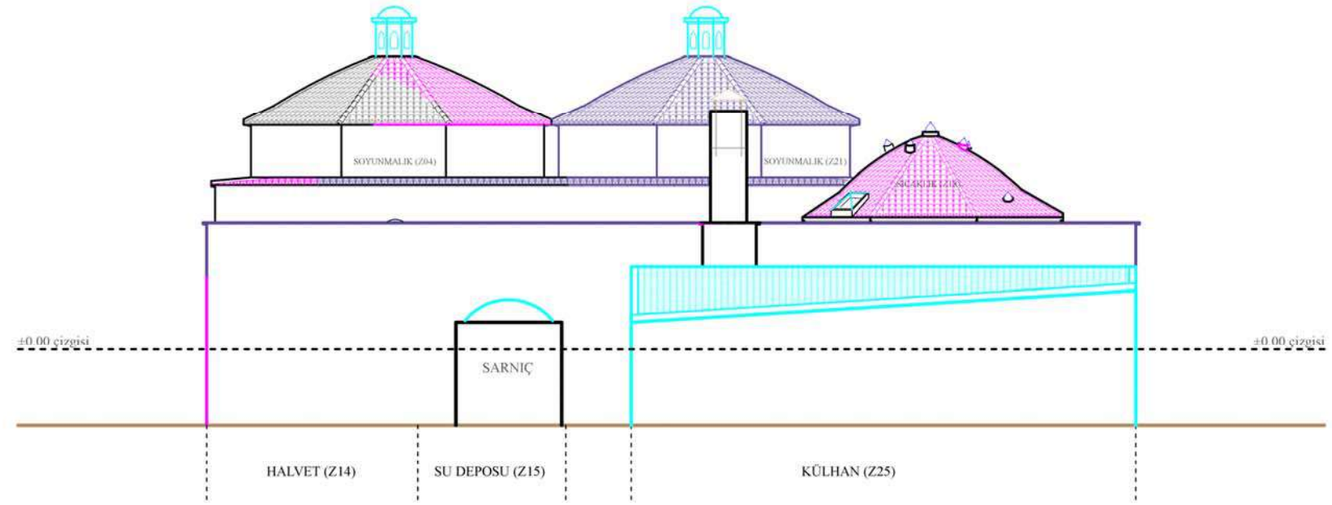
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: KUZEY CEPHESİ PAFTA NO: 10 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.10. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kuzey cephesi

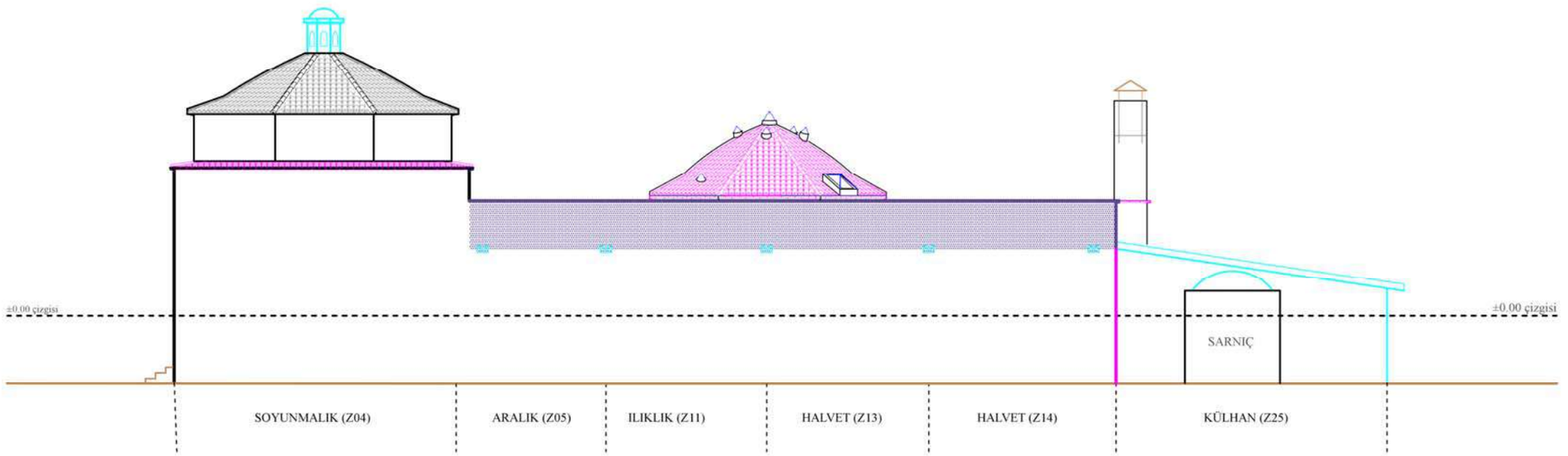
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diger örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: DOĞU CEPHESİ PAFTA NO: 11 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 4.11. Güpür Hamamı (Eski Hamam) doğu cephesi

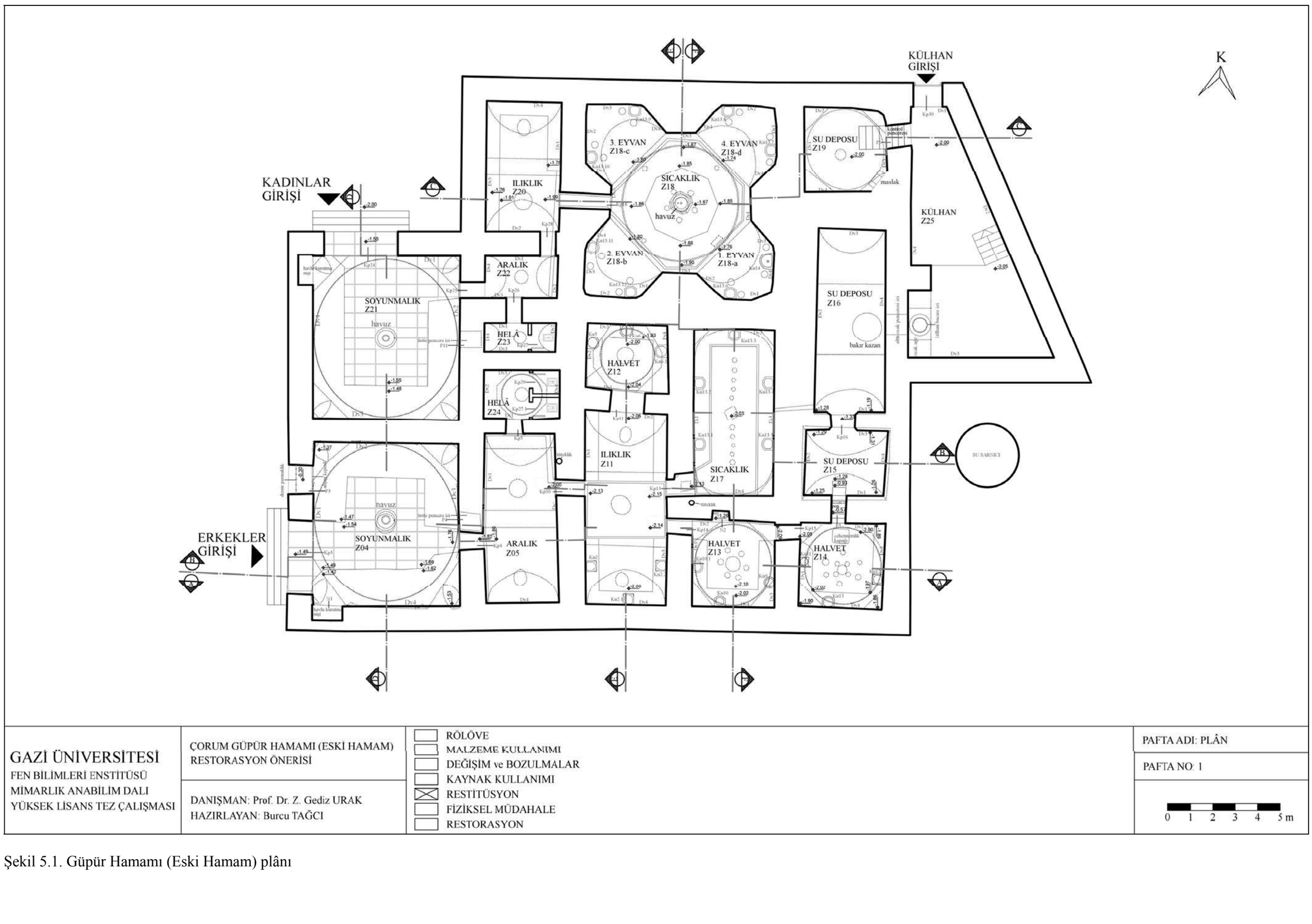
EK-4.(devam) Kaynak kullanımı paftaları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☒ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	A) Yapıdan elde edilen bilgiler Varlığı ve tüm özellikleri tespit edilen bilgiler İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri yapıdaki diğer örneklerden tespit edilen bilgiler B) Yazılı, görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler	C) Karşılaştırmalı çalışma ile elde edilen bilgiler İzi olan, tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler 2. İzi olmayan, varlığı ve tüm özellikleri karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgiler D) Mimari gereklilikler E) Sözlü kaynaklardan elde edilen bilgiler	PAFTA ADI: GÜNEY CEPHESİ PAFTA NO: 12 0 1 2 3 4 5 m

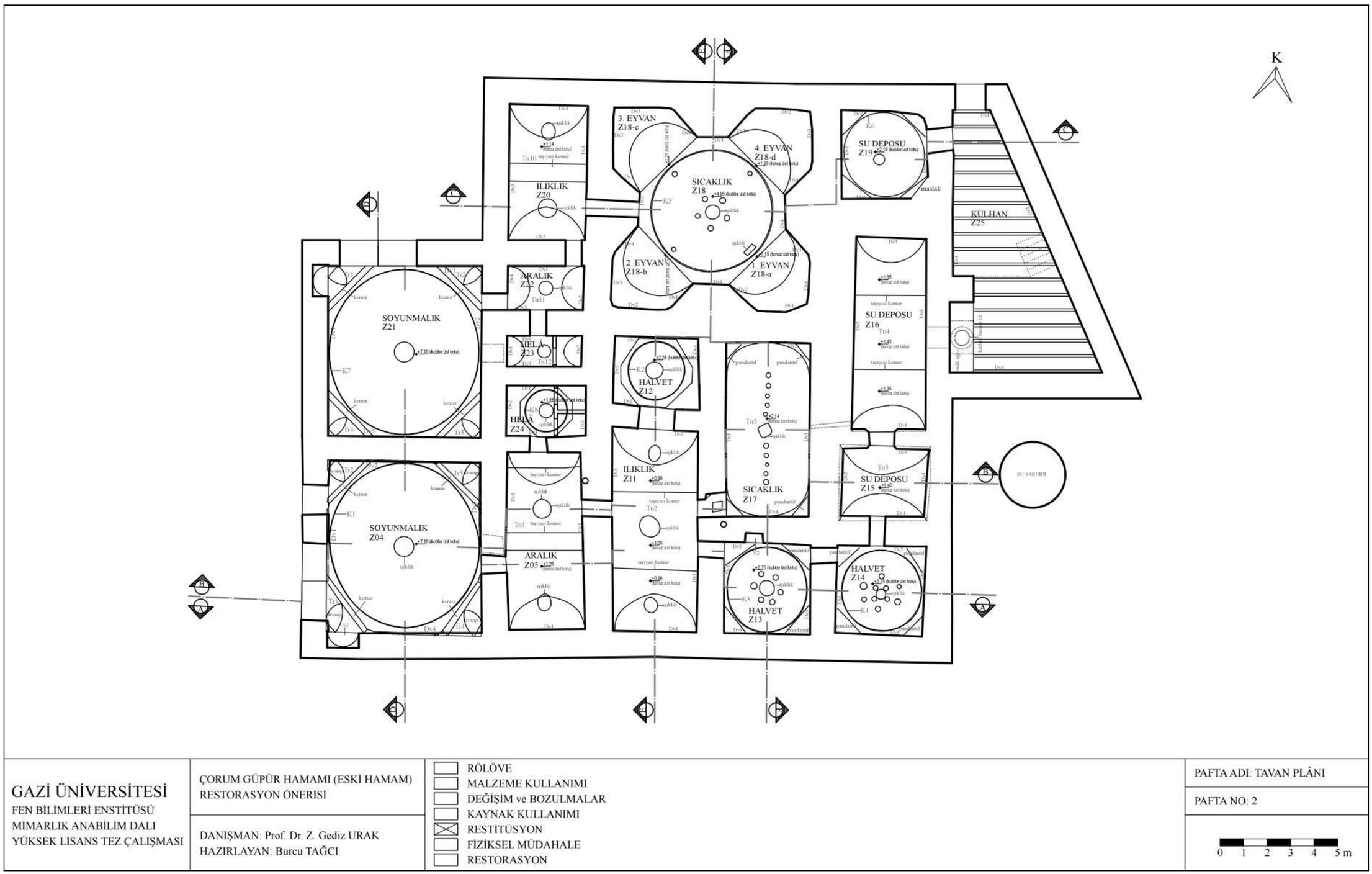
Şekil 4.12. Güpür Hamamı (Eski Hamam) güney cephesi

EK-5. Restitüsyon çizimleri

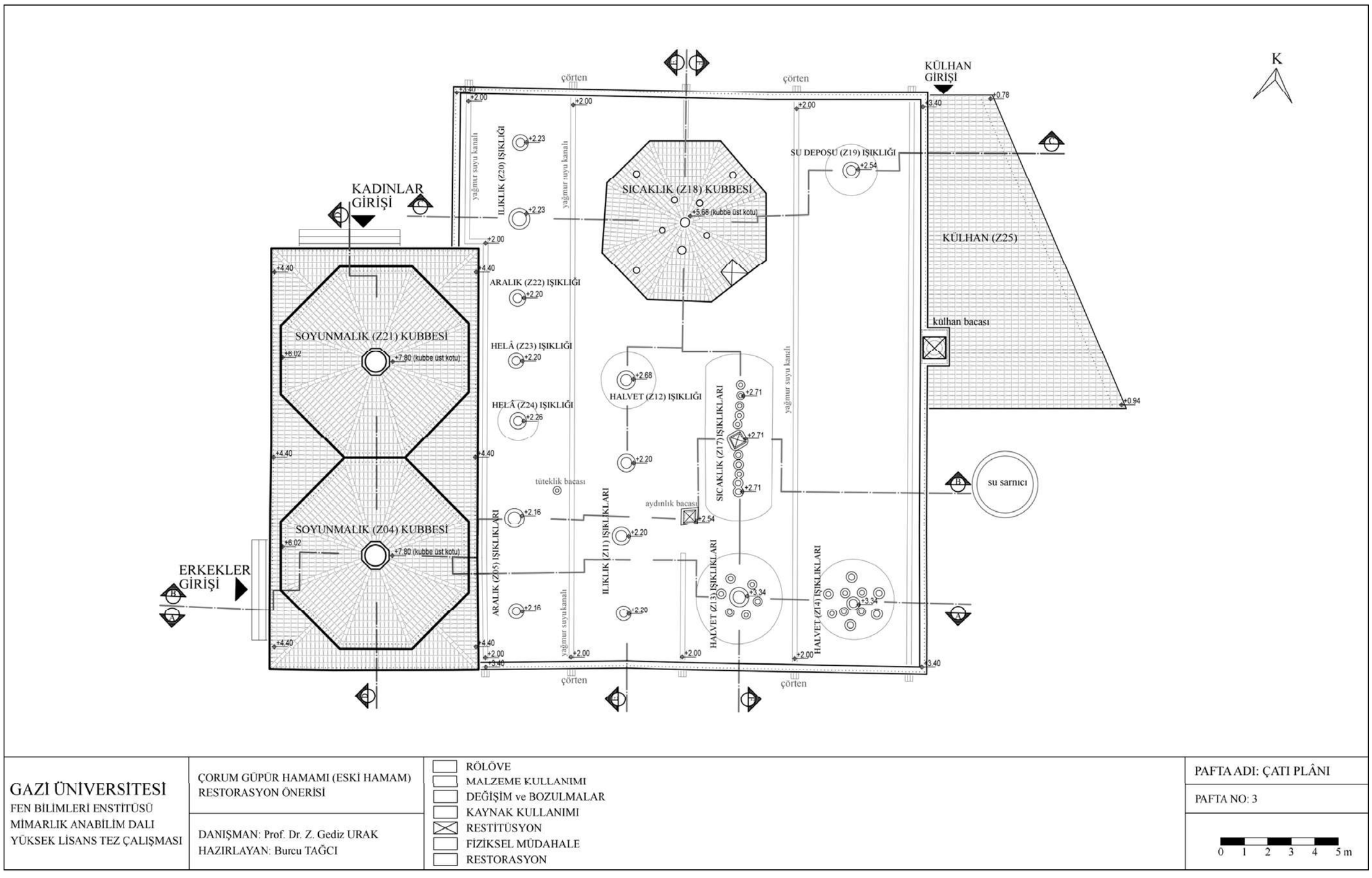
Şekil 5.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) plânı

EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

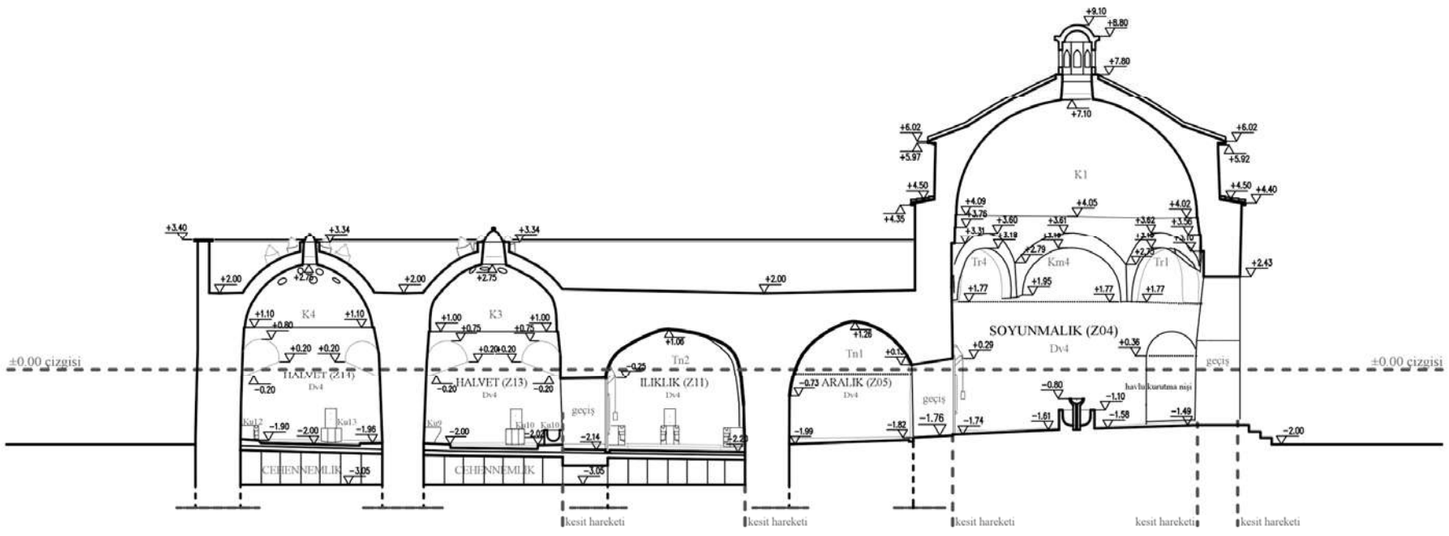
Şekil 5.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) tavan plânı

EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

Şekil 5.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) çatı plânı

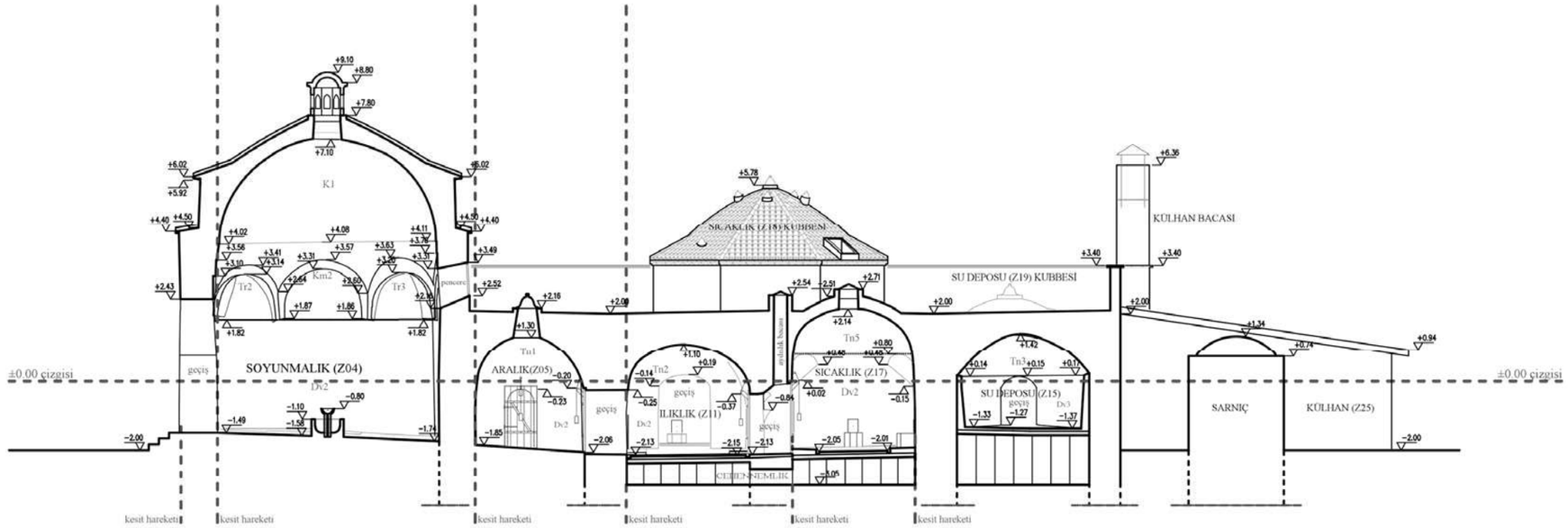
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: A-A KESİTİ PAFTA NO: 4 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) A-A kesiti

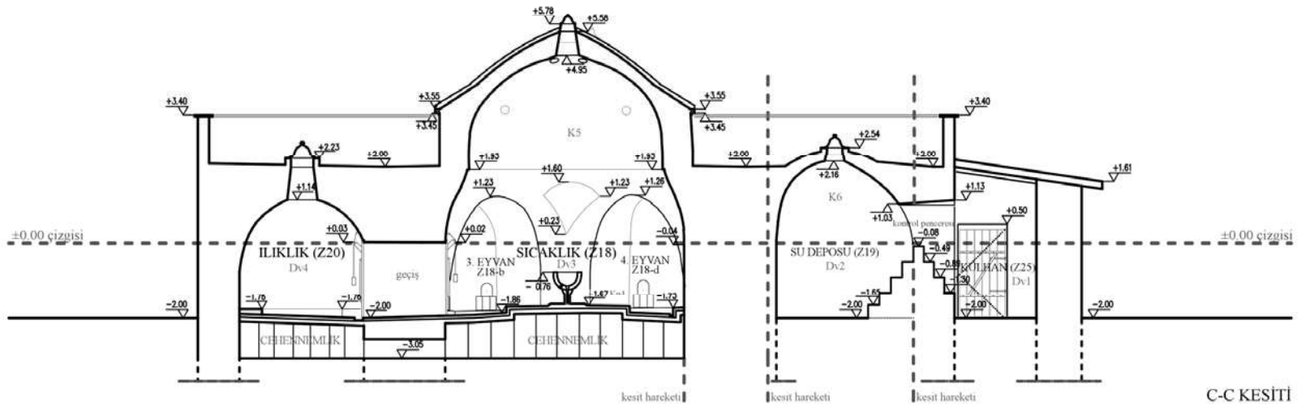
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

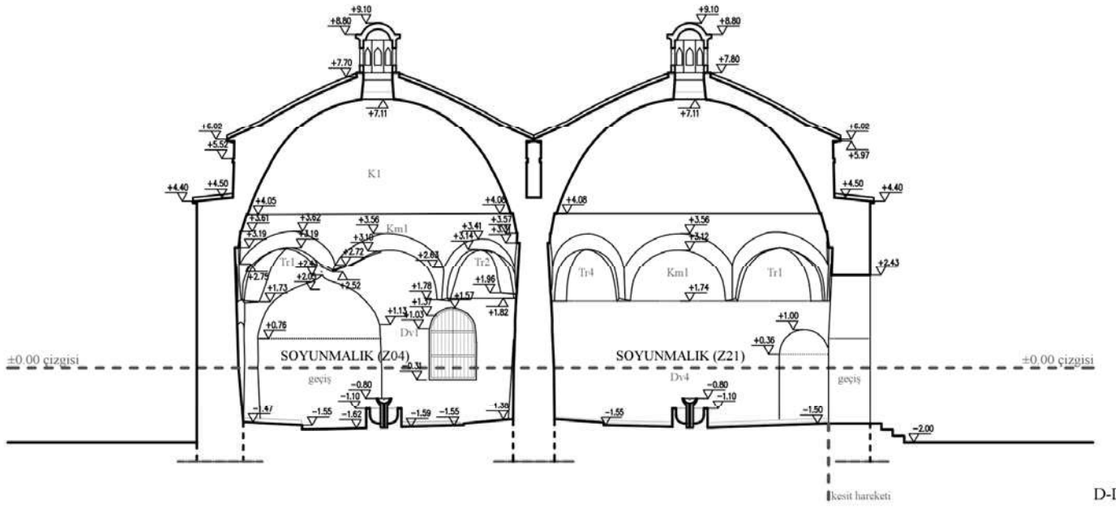

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: B-B KESİTİ PAFTA NO: 5 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) B-B kesiti

EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

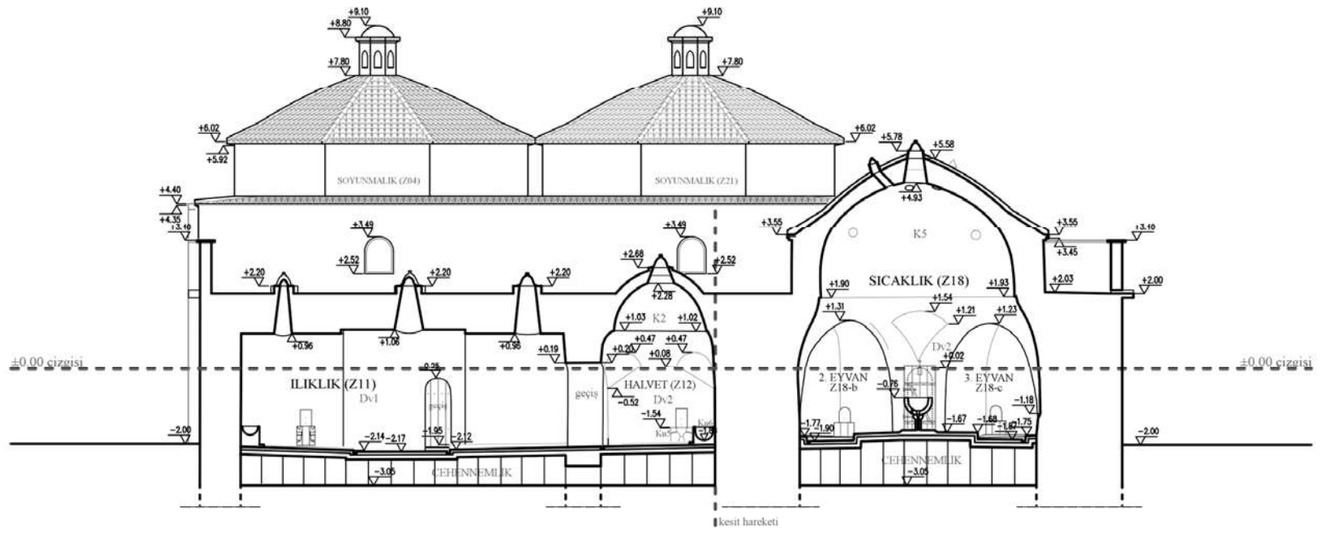

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: C-C ve D-D KESİTİ PAFTA NO: 6 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.6. Güpür Hamamı (Eski Hamam) C-C ve D-D kesiti

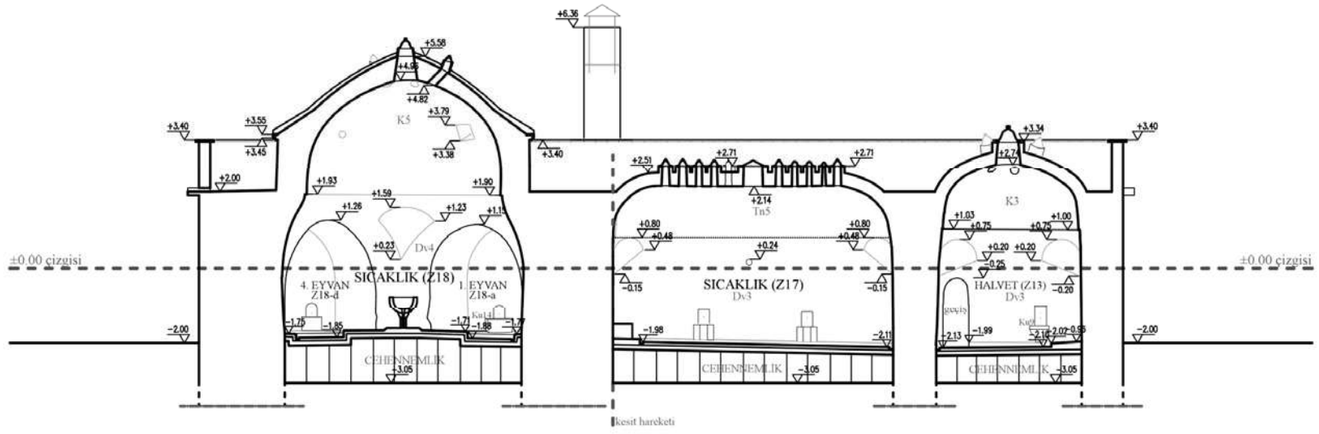
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: E-E KESİTİ PAFTA NO: 7 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.7. Güpür Hamamı (Eski Hamam) E-E kesiti

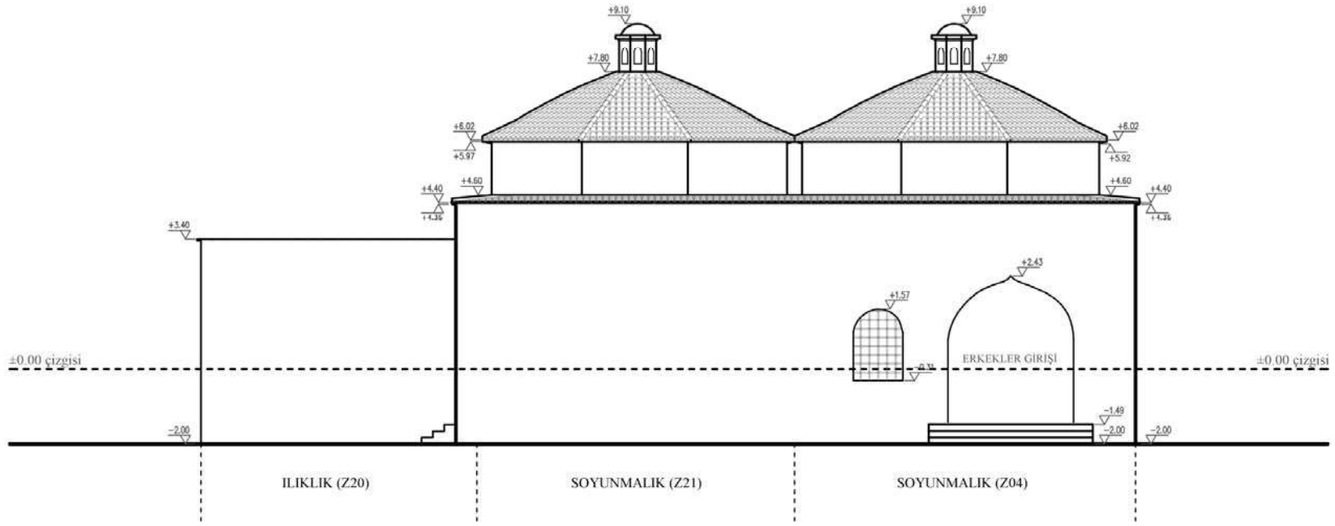
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: F-F KESİTİ PAFTA NO: 8 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.8. Güpür Hamamı (Eski Hamam) F-F kesiti

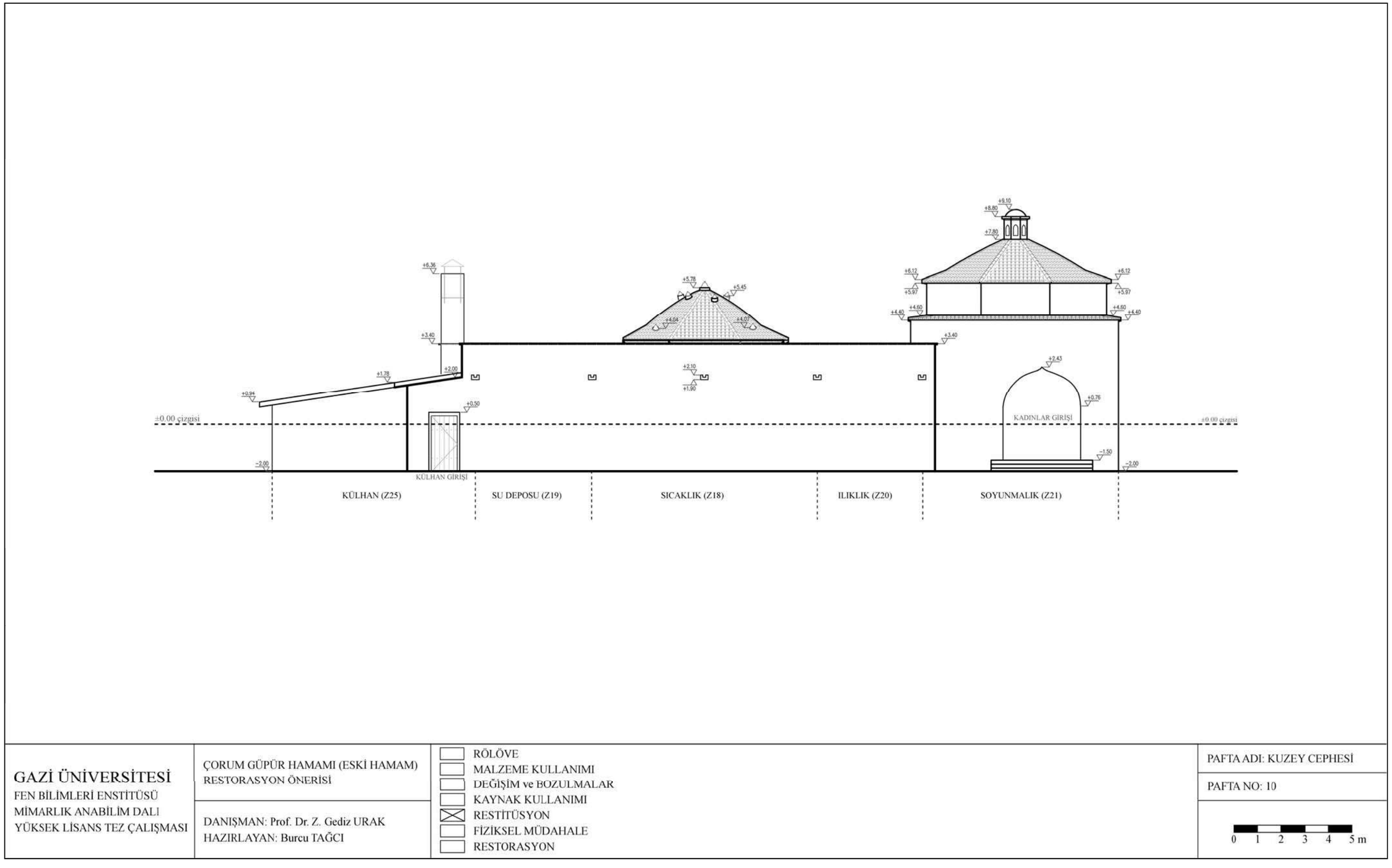
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: BATI CEPHESİ PAFTA NO: 9 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.9. Güpür Hamamı (Eski Hamam) batı cephesi

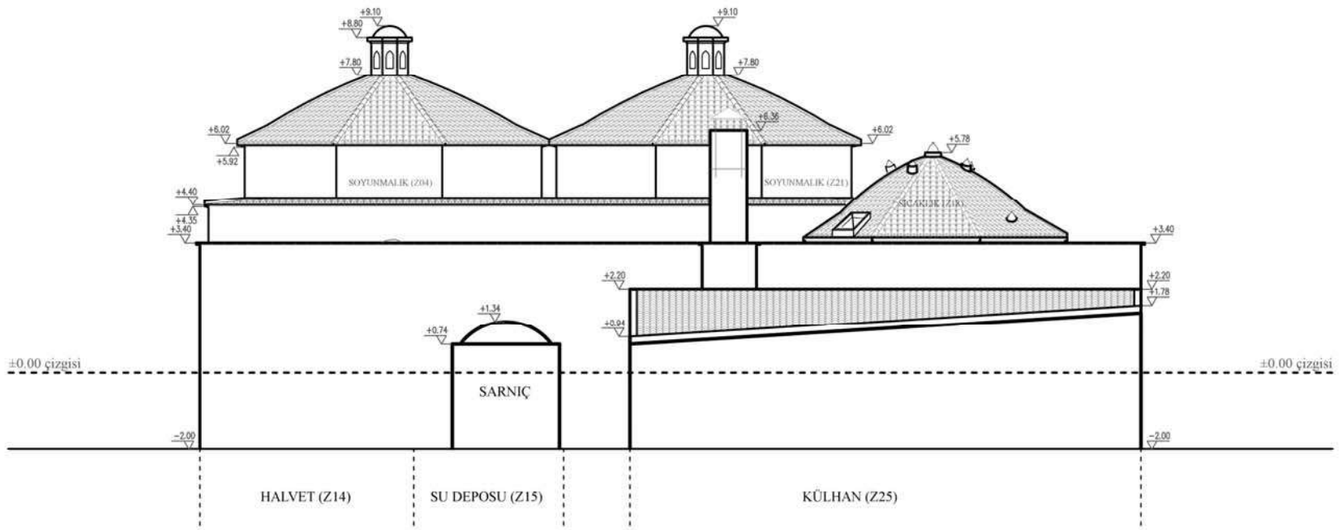
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: KUZEY CEPHESİ
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		PAFTA NO: 10 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.10. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kuzey cephesi

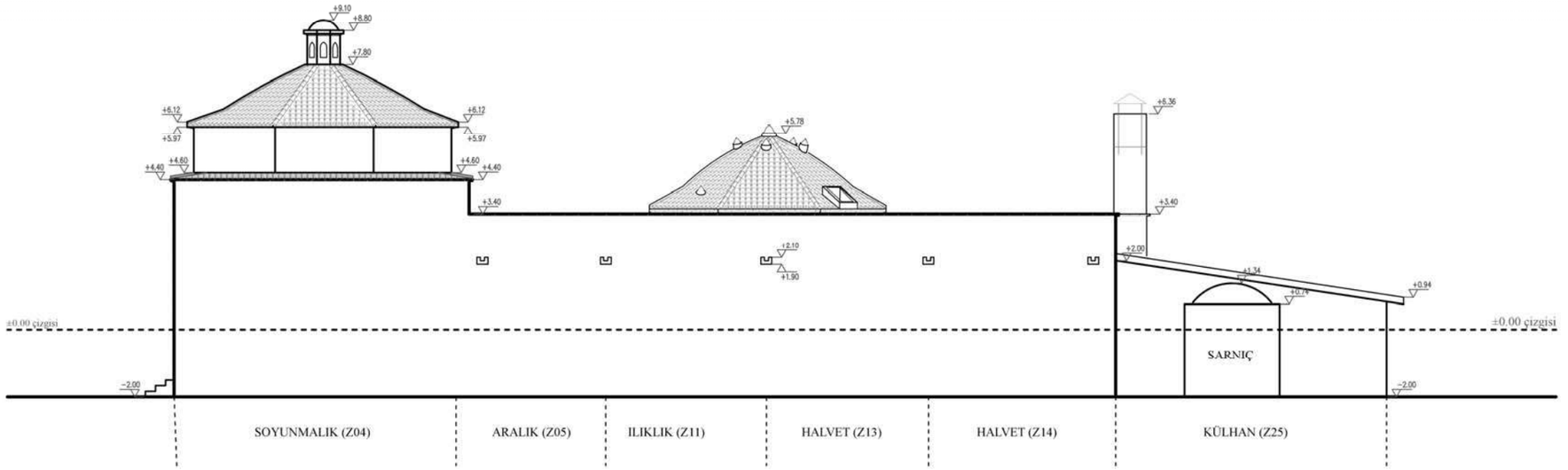
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: DOĞU CEPHESİ
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		PAFTA NO: 11 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 5.11. Güpür Hamamı (Eski Hamam) doğu cephesi

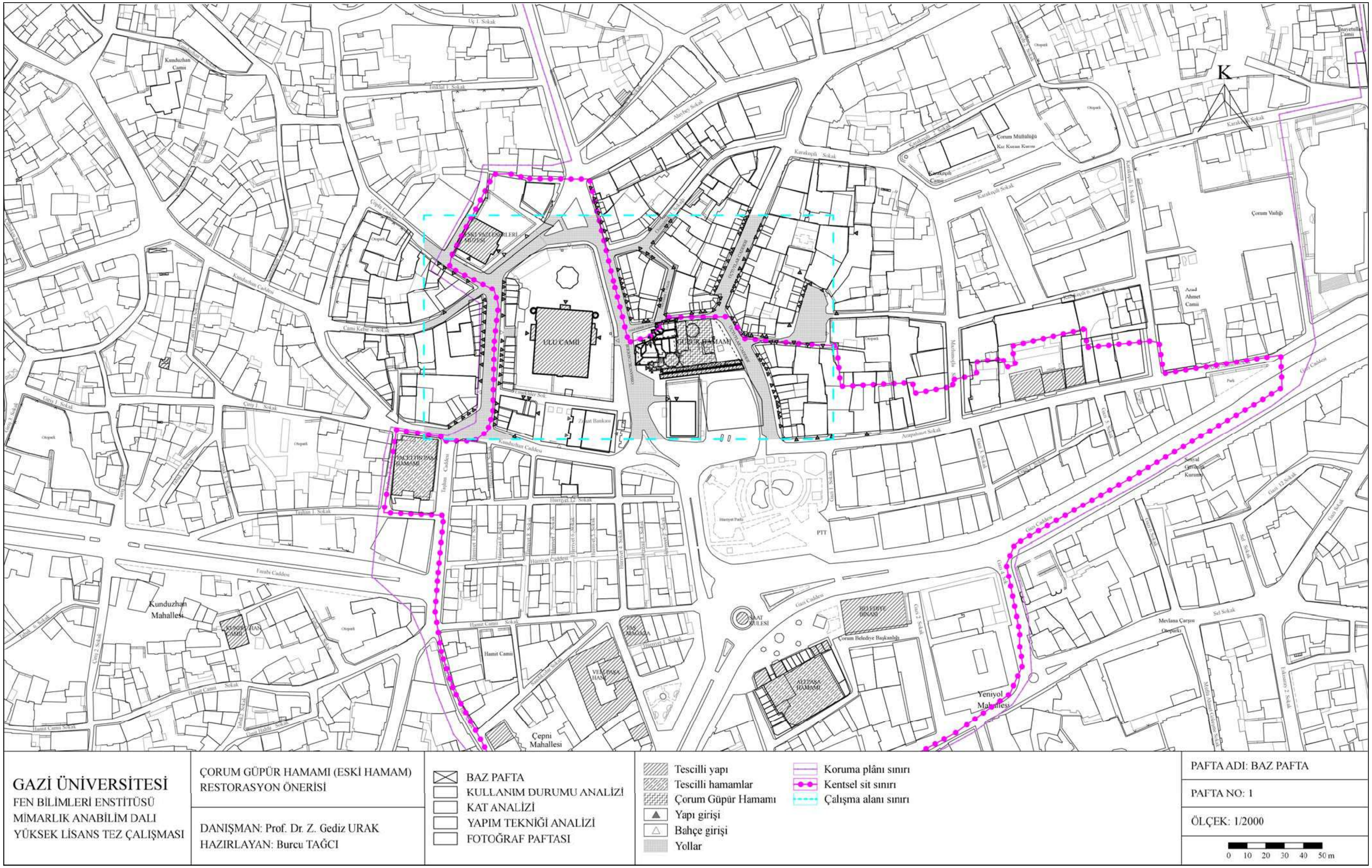
EK-5.(devam) Restitüsyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☒ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: GÜNEY CEPHESİ PAFTA NO: 12 0 1 2 3 4 5 m

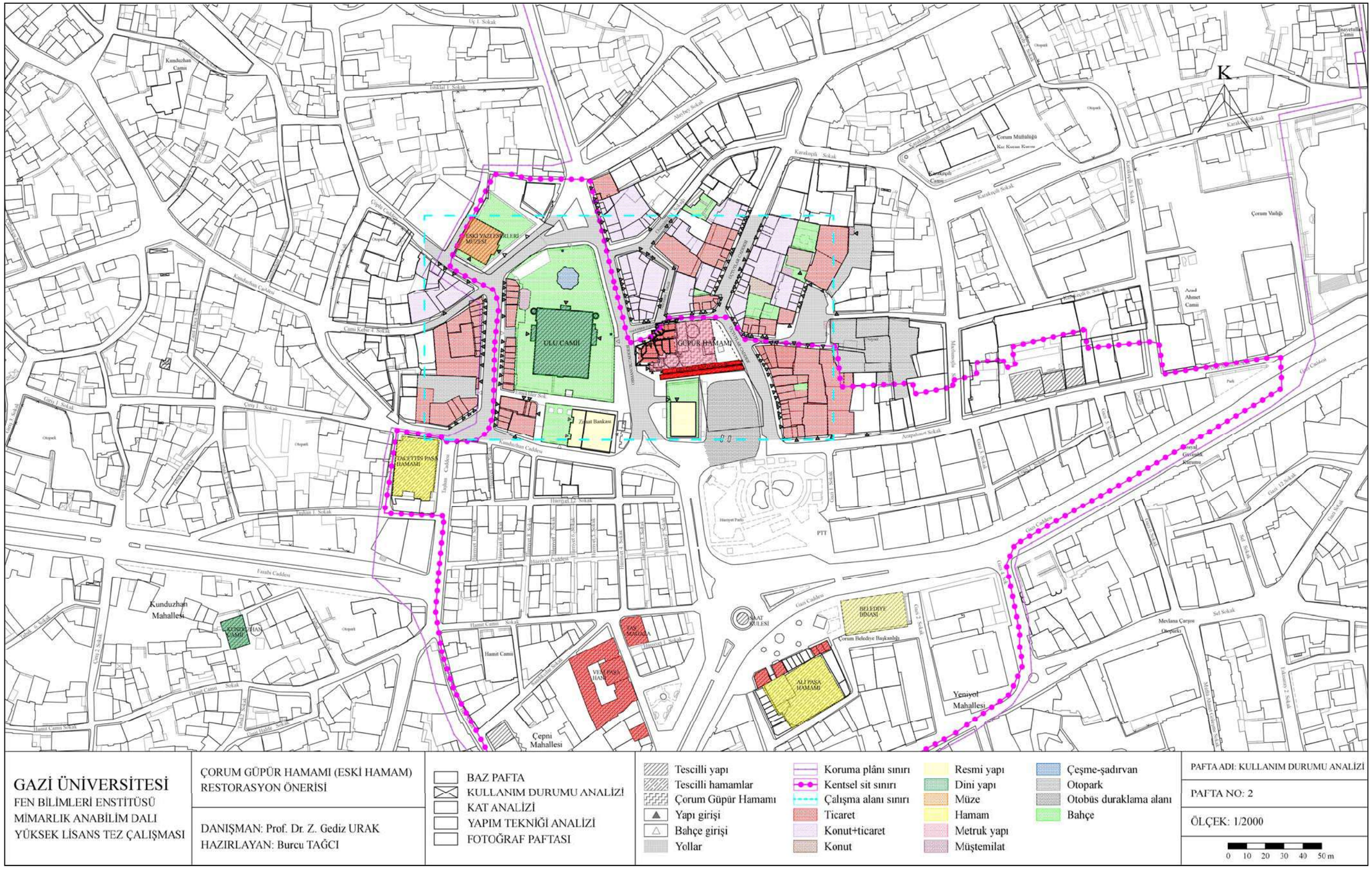
Şekil 5.12. Güpür Hamamı (Eski Hamam) güney cephesi

EK-6. Çevre analizleri

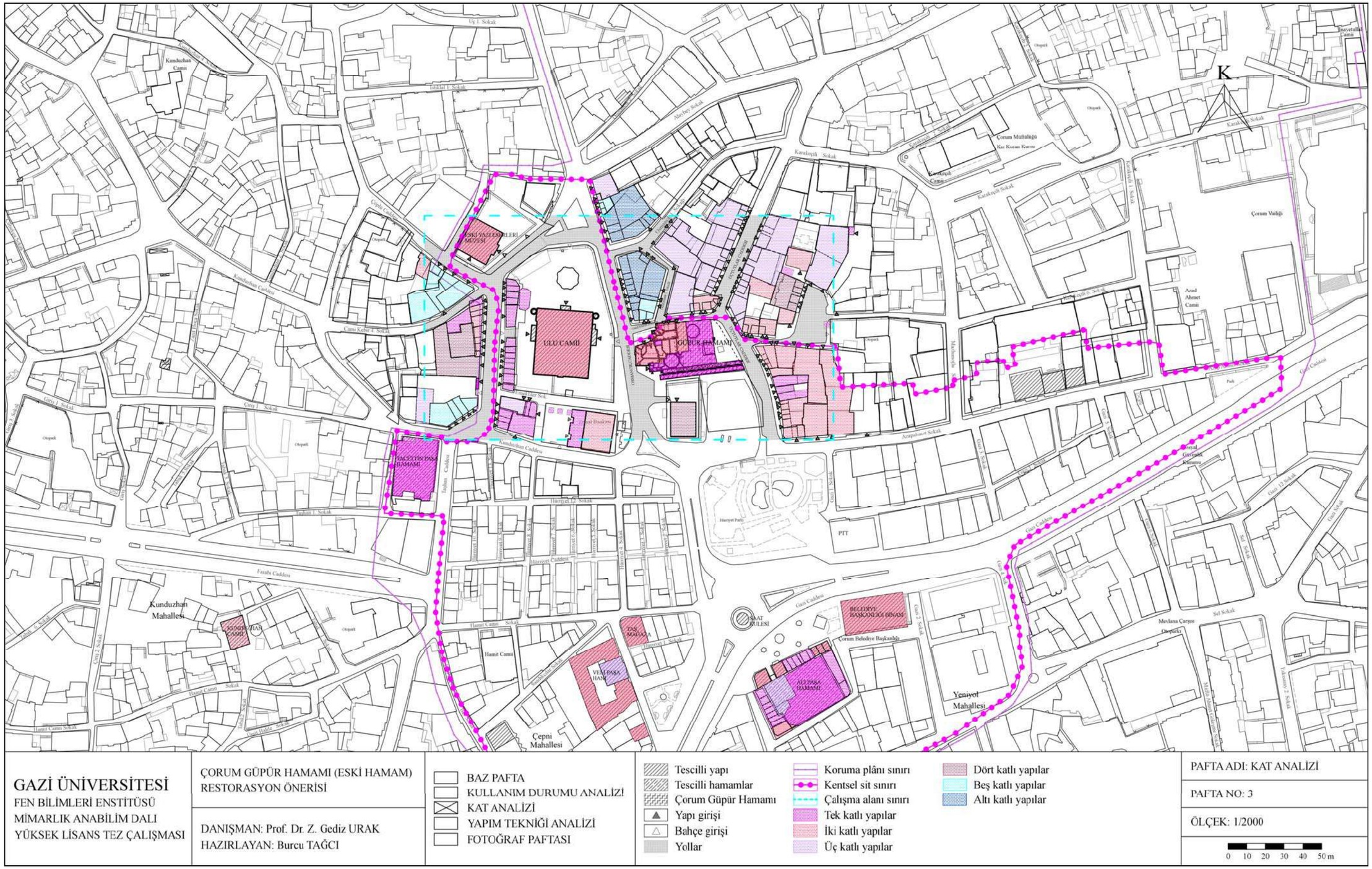
Şekil 6.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) baz paftası

EK-6.(devam) Çevre analizleri

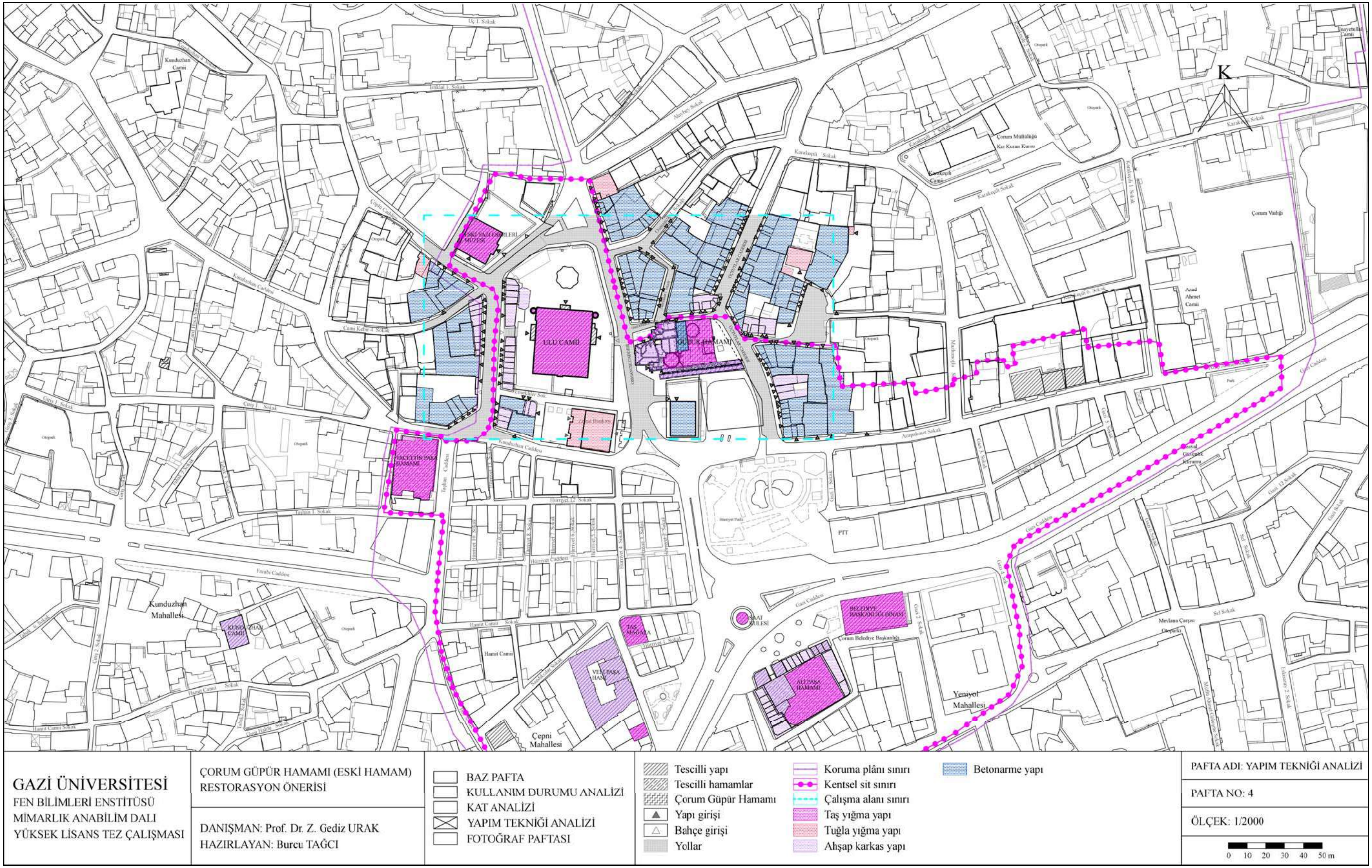
Şekil 6.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kullanım durumu analizi

EK-6.(devam) Çevre analizleri

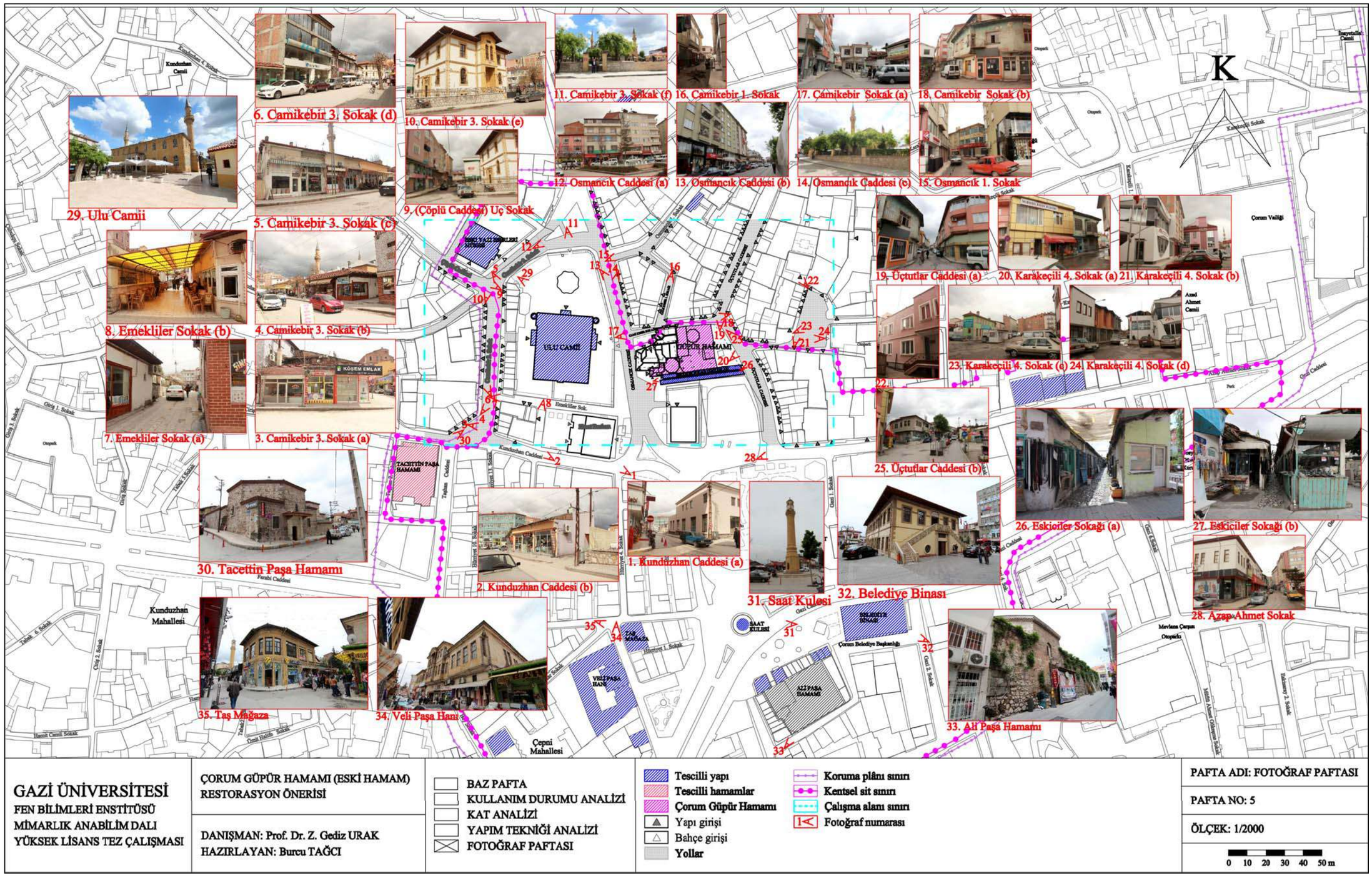
Şekil 6.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kat analizi

EK-6.(devam) Çevre analizleri

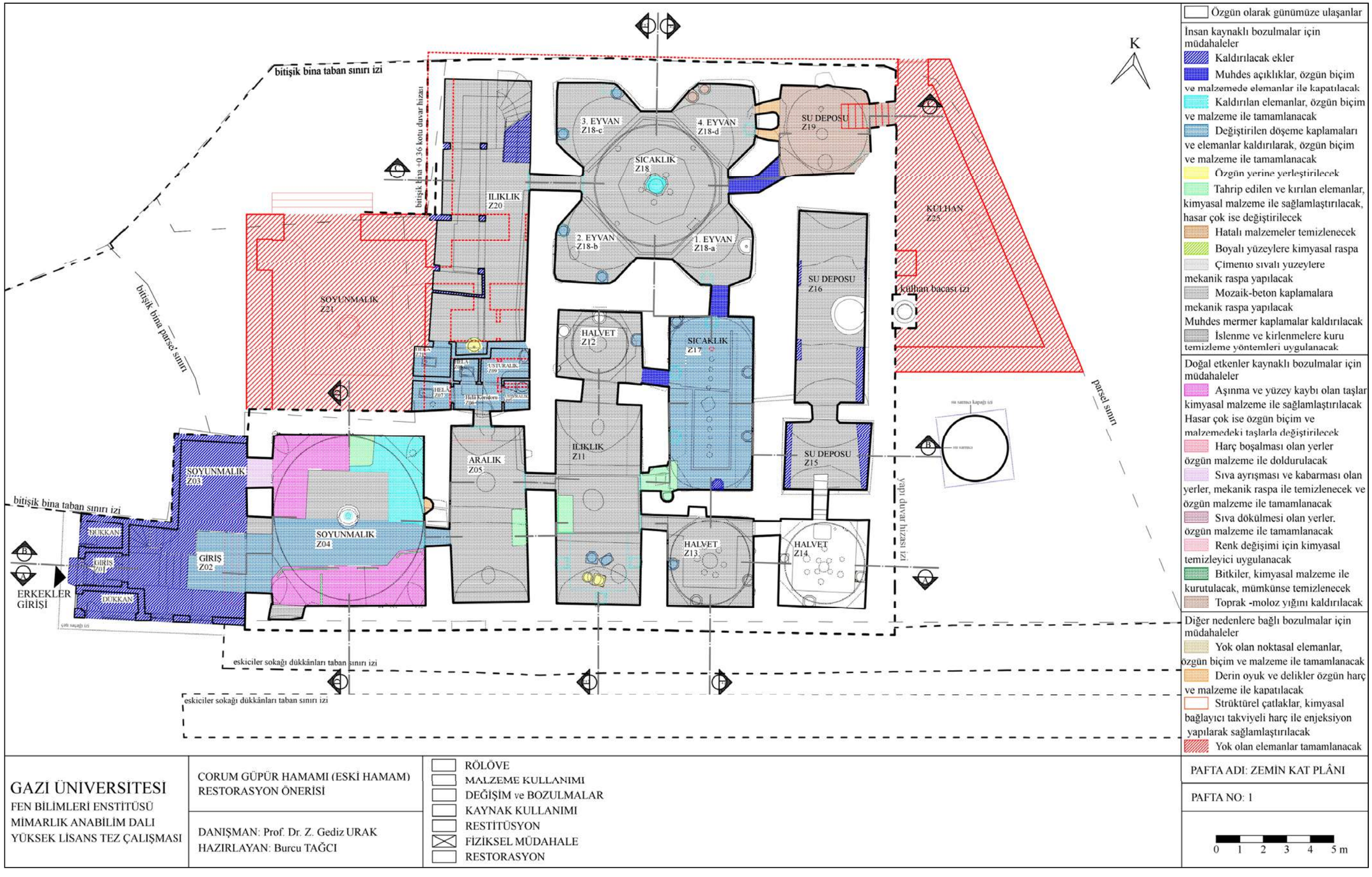
Şekil 6.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) yapım tekniği analizi

EK-6.(devam) Çevre analizleri

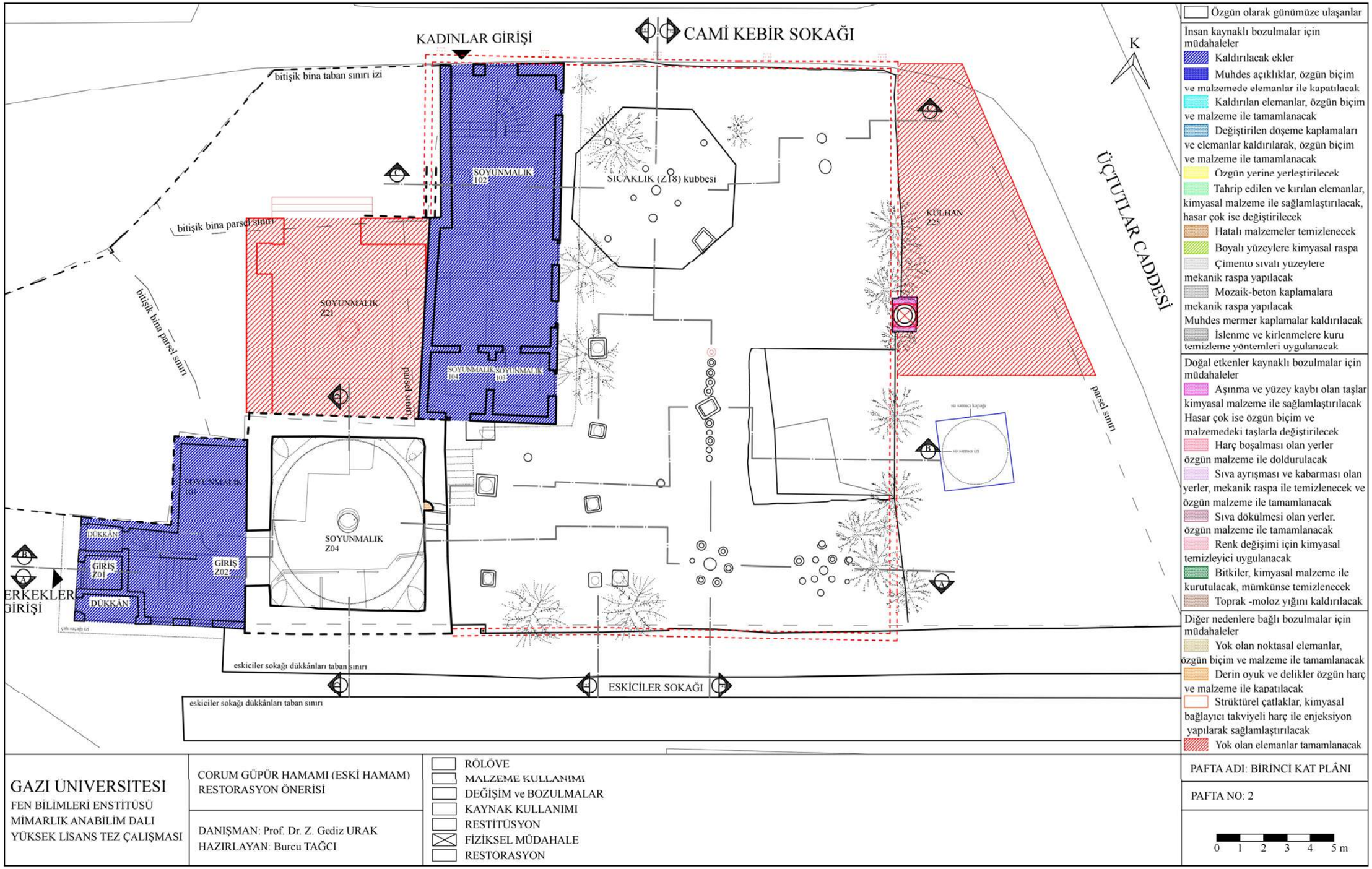
Şekil 6.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) fotoğraf paftası

EK-7. Fiziksel müdahale paftaları

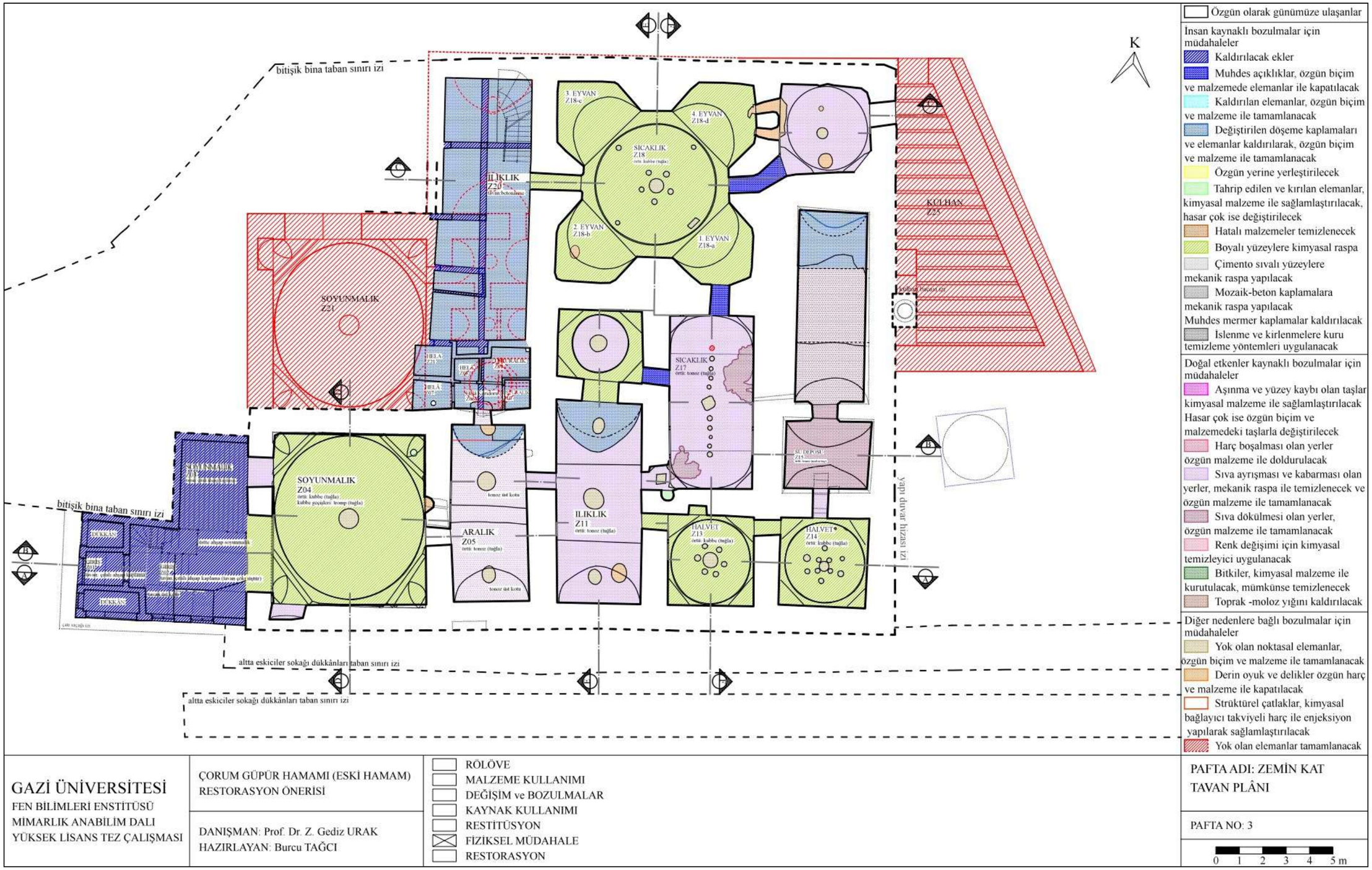
Şekil 7.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) zemin kat plânı

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

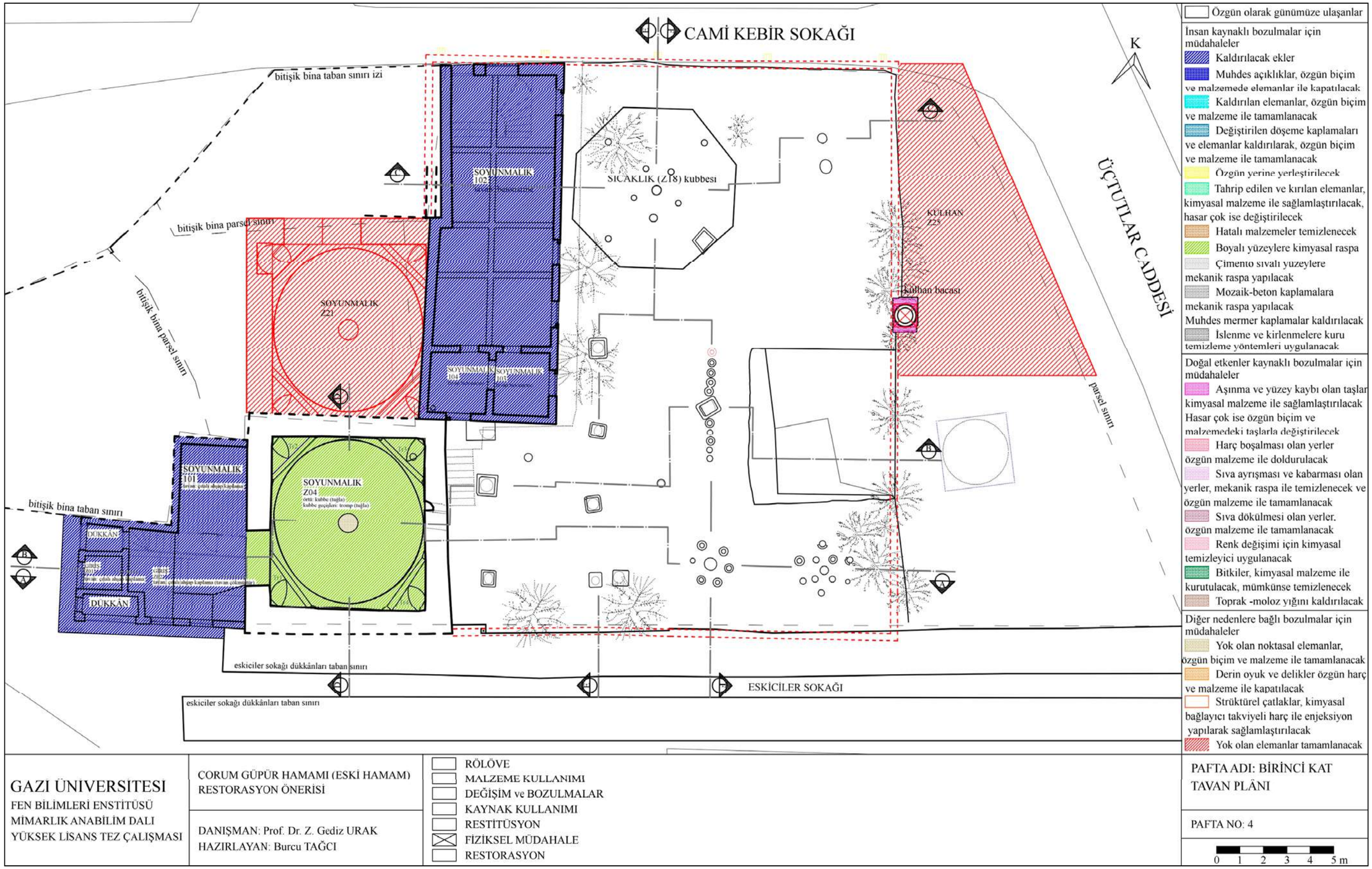
Şekil 7.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) birinci kat plânı

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

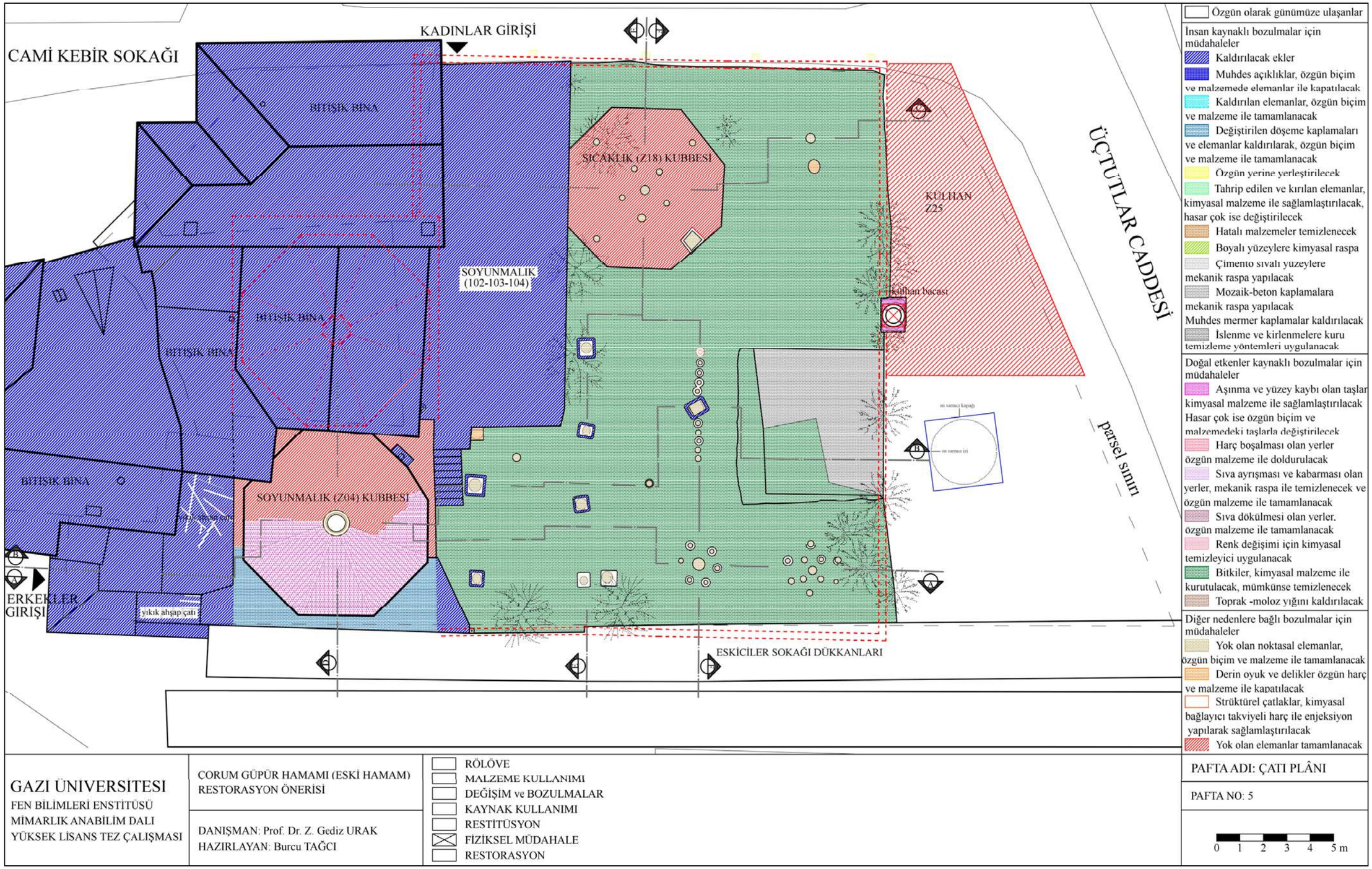
Şekil 7.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) zemin kat tavan plânı

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

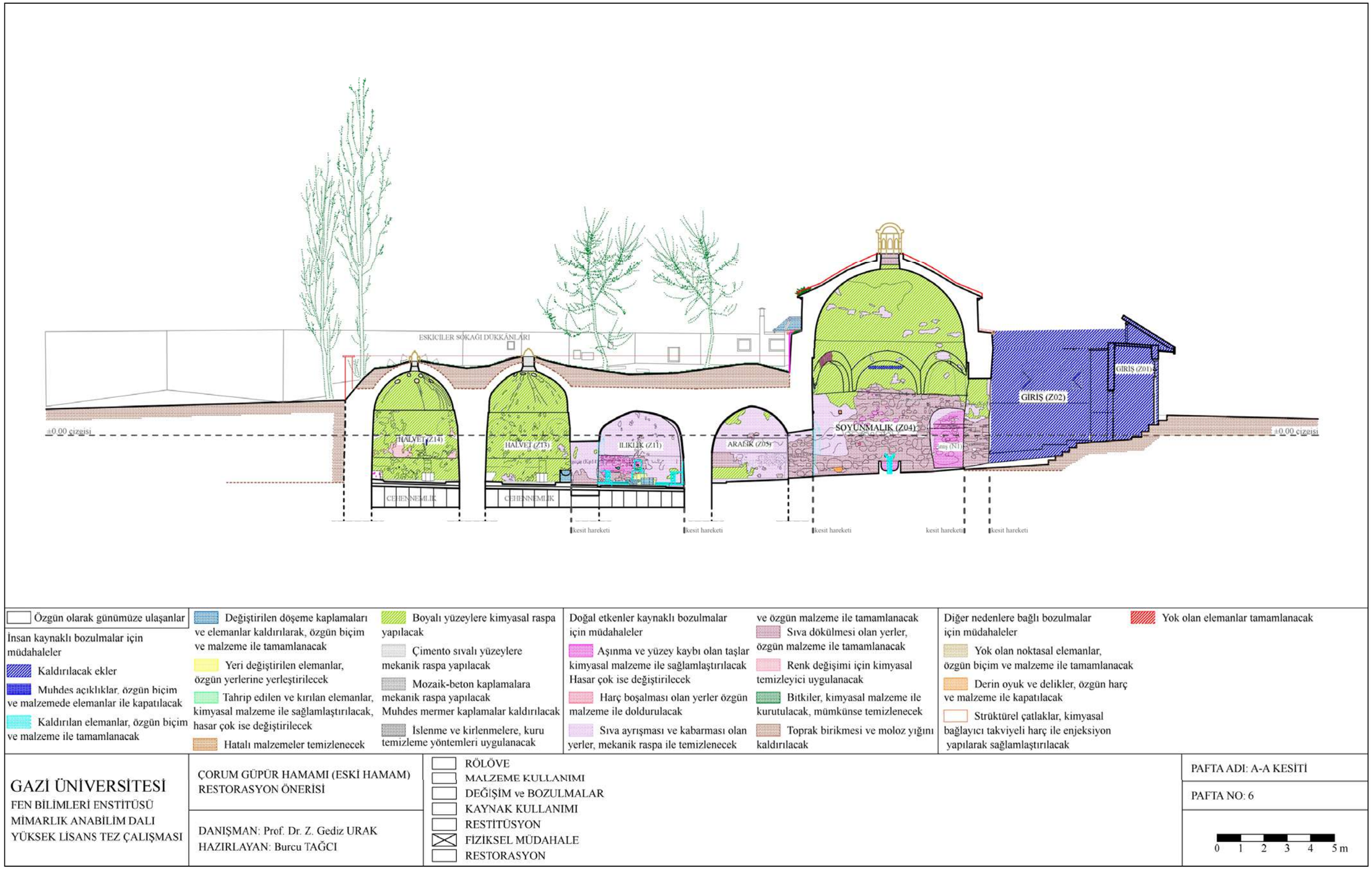
Şekil 7.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) birinci kat tavan plânı

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

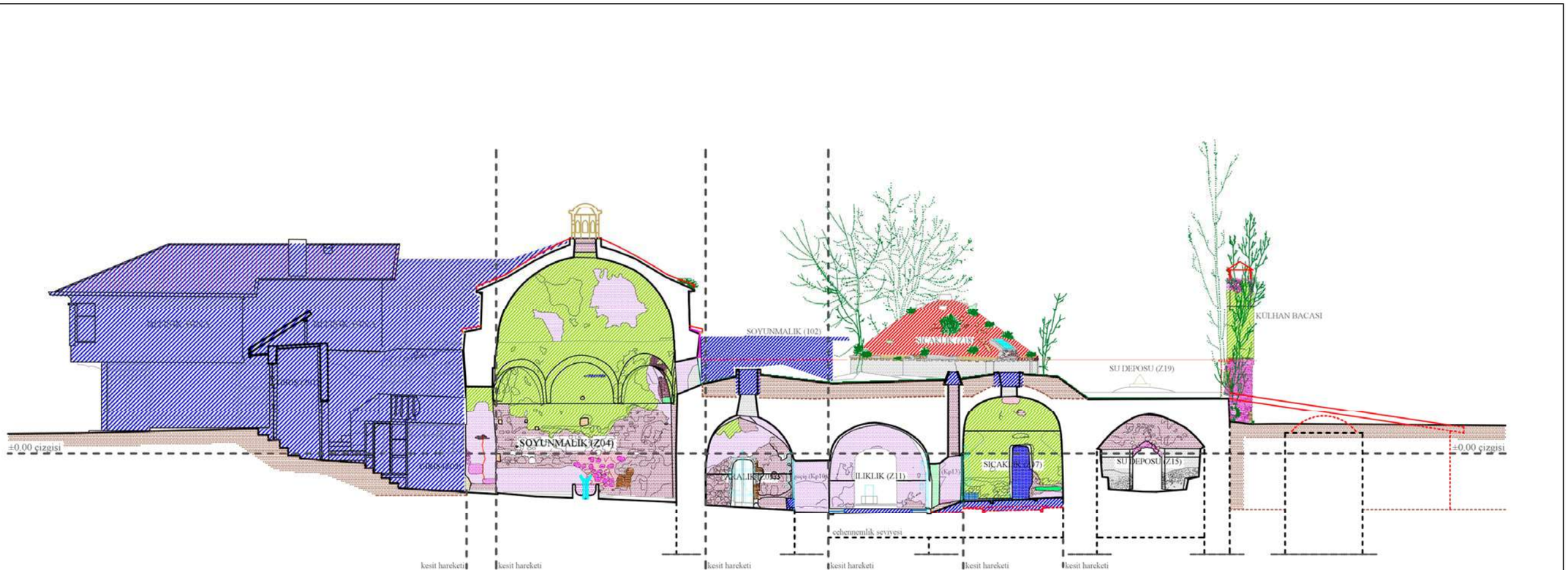
Şekil 7.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) çatı plânı

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

Şekil 7.6. Güpür Hamamı (Eski Hamam) A-A kesiti

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Kaldırılacak ekler
- Muhdes açıklıklar, özgün biçim ve malzemede elemanlar ile kapatılacak
- Kaldırılan elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Değiştirilen döşeme kaplamaları ve elemanlar kaldırılarak, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Yeri değiştirilen elemanlar, özgün yerlerine yerleştirilecek
- Tahrip edilen ve kırılan elemanlar, kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, hasar çok ise değiştirilecek
- Hatalı malzemeler temizlenecek
- Boyalı yüzeylere kimyasal raspa yapılacak
- Çimento sıvalı yüzeylere mekanik raspa yapılacak
- Mozaik-beton kaplamalara mekanik raspa yapılacak Muhdes mermer kaplamalar kaldırılacak
- İslenme ve kirlenmelere, kuru temizleme yöntemleri uygulanacak

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Aşınma ve yüzey kaybı olan taşlar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak Hasar çok ise değiştirilecek
- Harç boşalması olan yerler özgün malzeme ile doldurulacak
- Sıva ayrışması ve kabarması olan yerler, mekanik raspa ile temizlenecek
- Sıva dökülmesi olan yerler, özgün malzeme ile tamamlanacak
- Renk değişimi için kimyasal temizleyici uygulanacak
- Bitkiler, kimyasal malzeme ile kurutulacak, mümkünse temizlenecek
- Toprak birikmesi ve moloz yığını kaldırılacak

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar için müdahaleler
- Yok olan noktasal elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Derin oyuk ve delikler, özgün harç ve malzeme ile kapatılacak
- Strüktürel çatlaklar, kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacak
- Yok olan elemanlar tamamlanacak

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

- RÖLÖVE
- MALZEME KULLANIMI
- DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
- KAYNAK KULLANIMI
- RESTİTÜSYON
- [x] FİZİKSEL MÜDAHALE
- RESTORASYON

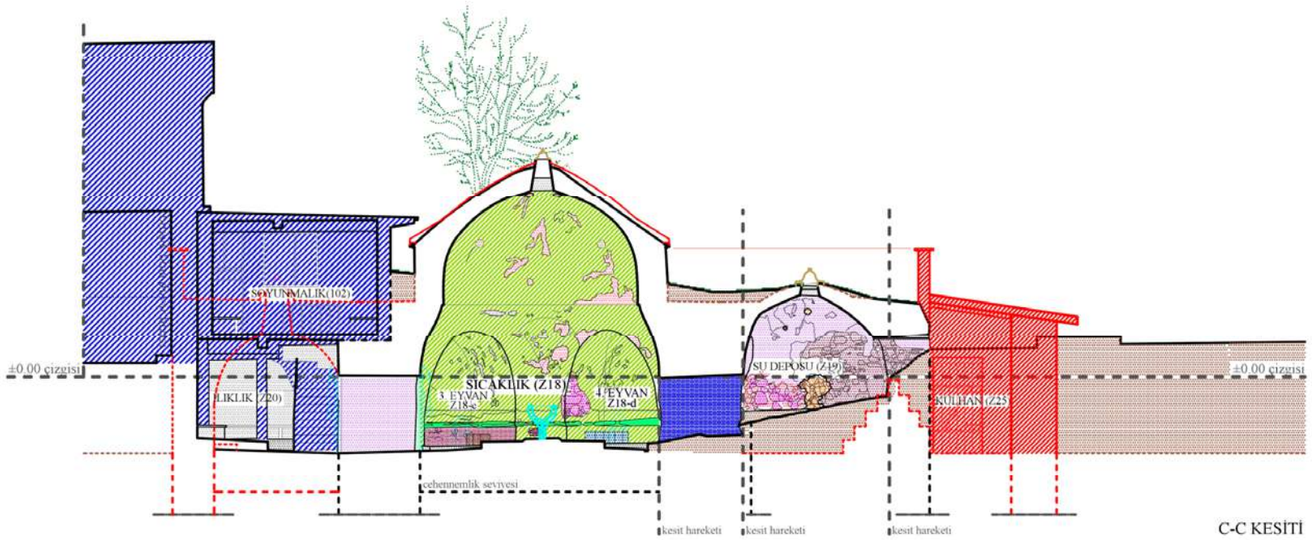
PAFTA ADI: B-B KESİTİ

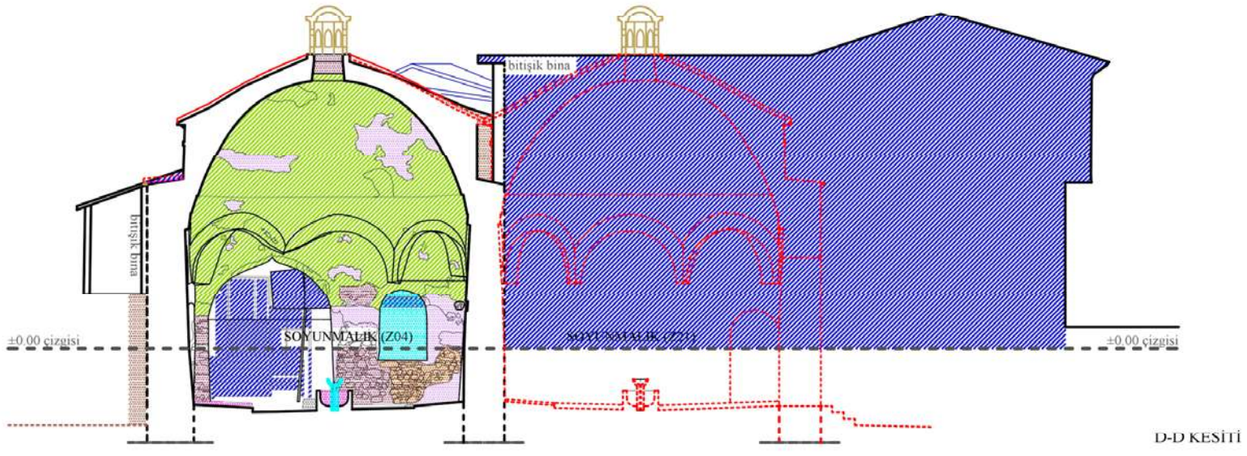
PAFTA NO: 7

0 1 2 3 4 5 m

Şekil 7.7. Güpür Hamamı (Eski Hamam) B-B kesiti

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Kaldırılacak ekler
- Muhdes açıklıklar, özgün biçim ve malzemede elemanlar ile kapatılacak
- Kaldırılan elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Değiştirilen döşeme kaplamaları ve elemanlar kaldırılarak, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Özgün yerine yerleştirilecek
- Tahrip edilen ve kırılan elemanlar, kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, hasar çok ise değiştirilecek
- Hatalı malzemeler temizlenecek
- Boyalı yüzeylere kimyasal raspa
- Çimento sıvalı yüzeylere mekanik raspa yapılacak
- Mozaik-beton kaplamalara mekanik raspa yapılacak
Muhdes mermer kaplamalar kaldırılacak
- İslenme ve kirlenmelere kuru temizleme yöntemleri uygulanacak

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Aşınma ve yüzey kaybı olan taşlar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak
Hasar çok ise özgün biçim ve malzemedeki taşlarla değiştirilecek
- Harç boşalması olan yerler özgün malzeme ile doldurulacak
- Sıva ayrışması ve kabarması olan yerler, mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün malzeme ile tamamlanacak
- Sıva dökülmesi olan verler, özgün malzeme ile tamamlanacak
- Renk değişimi için kimyasal temizleyici uygulanacak
- Bitkiler, kimyasal malzeme ile kurutulacak, mümkünse temizlenecek
- Toprak -moloz yığını kaldırılacak

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar için müdahaleler
- Yok olan noktasal elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Derin oyuk ve delikler özgün harç ve malzeme ile kapatılacak
- Strüktürel çatlaklar, kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacak
- Yok olan elemanlar tamamlanacak

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

- ☐ RÖLÖVE
- ☐ MALZEME KULLANIMI
- ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
- ☐ KAYNAK KULLANIMI
- ☐ RESTİTÜSYON
- ☒ FİZİKSEL MÜDAHALE
- ☐ RESTORASYON

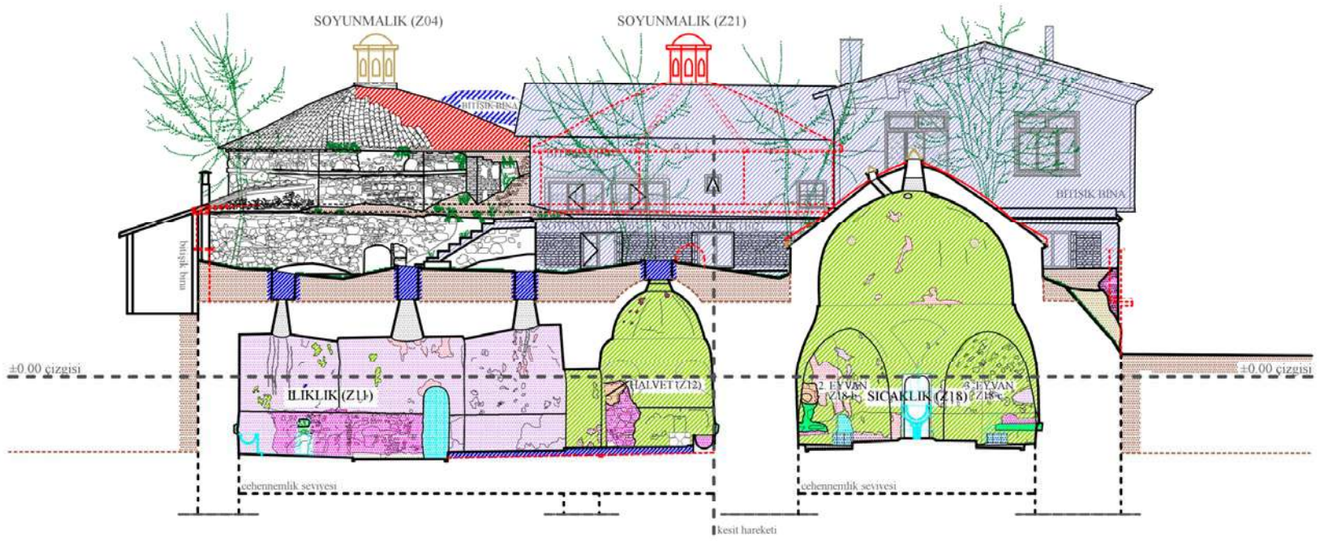
PAFTA ADI: C-C ve D-D KESİTİ

PAFTA NO: 8

0 1 2 3 4 5 m

Şekil 7.8. Güpür Hamamı (Eski Hamam) C-C ve D-D kesiti

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Kaldırılacak ekler
- Muhdes açıklıklar, özgün biçim ve malzemede elemanlar ile kapatılacak
- Kaldırılan elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Değiştirilen döşeme kaplamaları ve elemanlar kaldırılarak, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Özgün yerine yerleştirilecek
- Tahrip edilen ve kırılan elemanlar, kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, hasar çok ise değiştirilecek
- Hatalı malzemeler temizlenecek
- Boyalı yüzeylere kimyasal raspa
- Çimento sıvalı yüzeylere mekanik raspa yapılacak
- Mozaik-beton kaplamalara mekanik raspa yapılacak
- Muhdes mermer kaplamalar kaldırılacak
- İslenme ve kirlenmelere kuru temizleme yöntemleri uygulanacak

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Aşınma ve yüzey kaybı olan taşlar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak
- Hasar çok ise özgün biçim ve malzemedeki taşlarla değiştirilecek
- Harç boşalması olan yerler özgün malzeme ile doldurulacak
- Sıva ayrışması ve kabarması olan yerler, mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün malzeme ile tamamlanacak
- Sıva dökülmesi olan yerler, özgün malzeme ile tamamlanacak
- Renk değişimi için kimyasal temizleyici uygulanacak
- Bitkiler, kimyasal malzeme ile kurutulacak, mümkünse temizlenecek
- Toprak -moloz yığını kaldırılacak

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar için müdahaleler
- Yok olan noktasal elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Derin oyuk ve delikler özgün harç ve malzeme ile kapatılacak
- Strüktürel çatlaklar, kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacak
- Yok olan elemanlar tamamlanacak

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

- ☐ RÖLÖVE
- ☐ MALZEME KULLANIMI
- ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
- ☐ KAYNAK KULLANIMI
- ☐ RESTİTÜSYON
- ☒ FİZİKSEL MÜDAHALE
- ☐ RESTORASYON

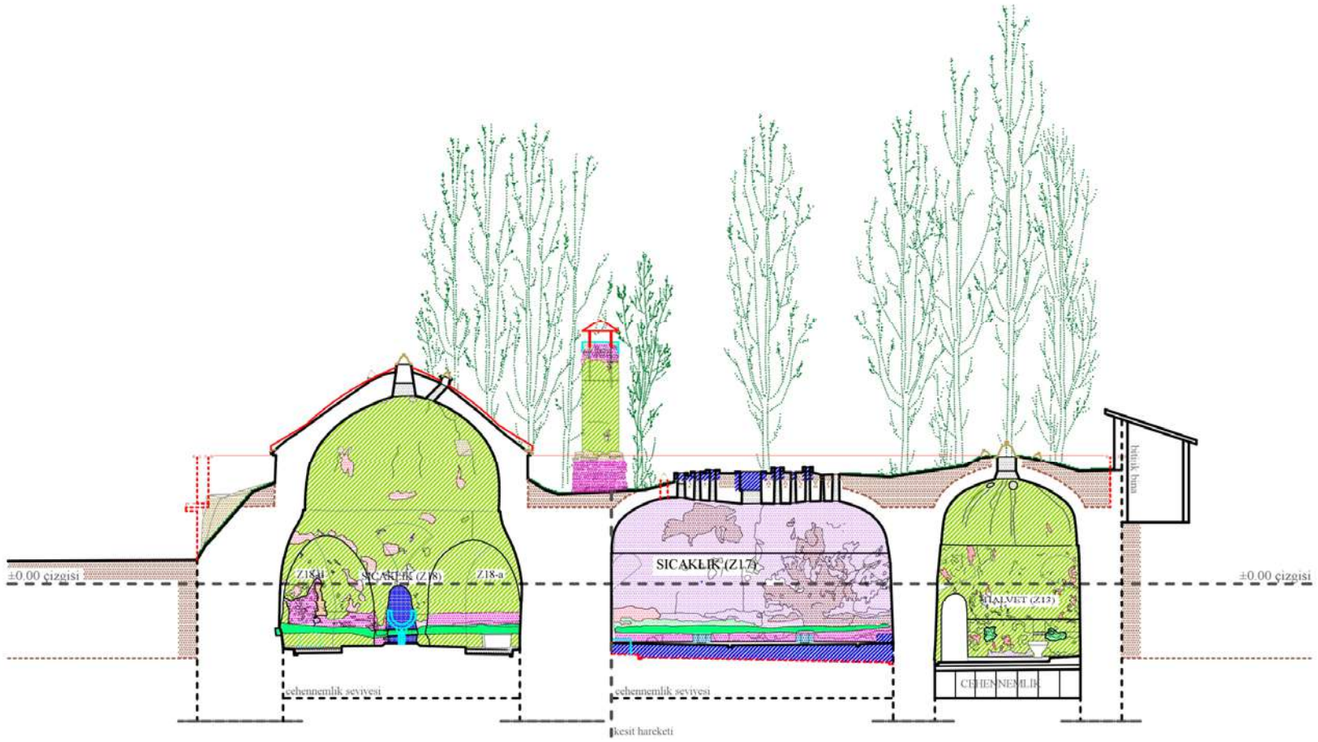
PAFTA ADI: E-E KESİTİ

PAFTA NO: 9

0 1 2 3 4 5 m

Şekil 7.9. Güpür Hamamı (Eski Hamam) E-E kesiti

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Kaldırılacak ekler
- Muhdes açıklıklar, özgün biçim ve malzemede elemanlar ile kapatılacak
- Kaldırılan elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Değiştirilen döşeme kaplamaları ve elemanlar kaldırılarak, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Özgün yerine yerleştirilecek
- Tahrip edilen ve kırılan elemanlar, kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, hasar çok ise değiştirilecek
- Hatalı malzemeler temizlenecek
- Boyalı yüzeylere kimyasal raspa
- Çimento sıvalı yüzeylere mekanik raspa yapılacak
- Mozaik-beton kaplamalara mekanik raspa yapılacak

Muhdes mermer kaplamalar kaldırılacak
- İslenme ve kirlenmelere kuru temizleme yöntemleri uygulanacak

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Aşınma ve yüzey kaybı olan taşlar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak

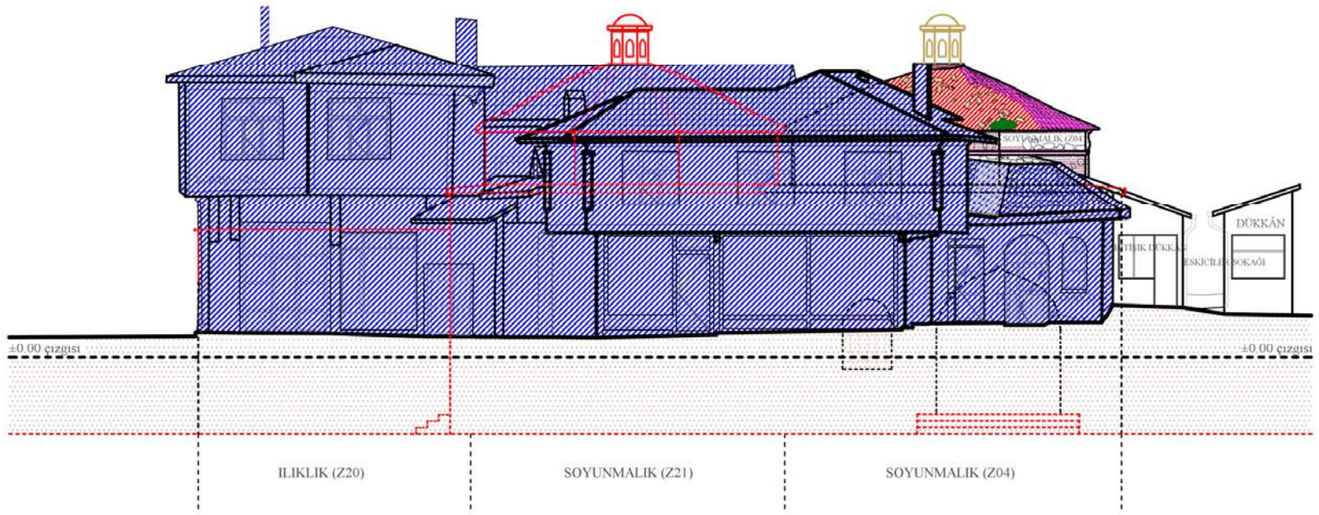
Hasar çok ise özgün biçim ve malzemedeki taşlarla değiştirilecek
- Harç boşalması olan yerler özgün malzeme ile doldurulacak
- Sıva ayrışması ve kabarması olan yerler, mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün malzeme ile tamamlanacak
- Sıva dökülmesi olan yerler, özgün malzeme ile tamamlanacak
- Renk değişimi için kimyasal temizleyici uygulanacak
- Bitkiler, kimyasal malzeme ile kurutulacak, mümkünse temizlenecek
- Toprak -moloz yığını kaldırılacak

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar için müdahaleler
- Yok olan noktasal elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Derin oyuk ve delikler özgün harç ve malzeme ile kapatılacak
- Strüktürel çatlaklar, kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacak
- Yok olan elemanlar tamamlanacak

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☒ FİZİKSEL MÜDAHALE ☐ RESTORASYON	PAFTA ADI: F-F KESİTİ PAFTA NO: 10
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		0 1 2 3 4 5 m

Şekil 7.10. Güpür Hamamı (Eski Hamam) F-F kesiti

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

Özgün olarak günümüze ulaşanlar

İnsan kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Kaldırılacak ekler
- Muhdes açıklıklar, özgün biçim ve malzemede elemanlar ile kapatılacak
- Kaldırılan elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Değiştirilen döşeme kaplamaları ve elemanlar kaldırılarak, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Özgün yerine yerleştirilecek
- Tahrip edilen ve kırılan elemanlar, kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak, hasar çok ise değiştirilecek
- Hatalı malzemeler temizlenecek
- Boyalı yüzeylere kimyasal raspa
- Çimento sıvalı yüzeylere mekanik raspa yapılacak
- Mozaik-beton kaplamalara mekanik raspa yapılacak
- Muhdes mermer kaplamalar kaldırılacak
- İslenme ve kirlenmelere kuru temizleme yöntemleri uygulanacak

Doğal etkenler kaynaklı bozulmalar için müdahaleler
- Aşınma ve yüzey kaybı olan taşlar kimyasal malzeme ile sağlamlaştırılacak Hasar çok ise özgün biçim ve malzemedeki taşlarla değiştirilecek
- Harç boşalması olan yerler özgün malzeme ile doldurulacak
- Sıva ayrışması ve kabarması olan yerler, mekanik raspa ile temizlenecek ve özgün malzeme ile tamamlanacak
- Sıva dökülmesi olan yerler, özgün malzeme ile tamamlanacak
- Renk değişimi için kimyasal temizleyici uygulanacak
- Bitkiler, kimyasal malzeme ile kurutulacak, mümkünse temizlenecek
- Toprak -moloz yığını kaldırılacak

Diğer nedenlere bağlı bozulmalar için müdahaleler
- Yok olan noktasal elemanlar, özgün biçim ve malzeme ile tamamlanacak
- Derin oyuk ve delikler özgün harç ve malzeme ile kapatılacak
- Strüktürel çatlaklar, kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamlaştırılacak
- Yok olan elemanlar tamamlanacak

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK
HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI

- ☐ RÖLÖVE
- ☐ MALZEME KULLANIMI
- ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR
- ☐ KAYNAK KULLANIMI
- ☐ RESTİTÜSYON
- ☒ FİZİKSEL MÜDAHALE
- ☐ RESTORASYON

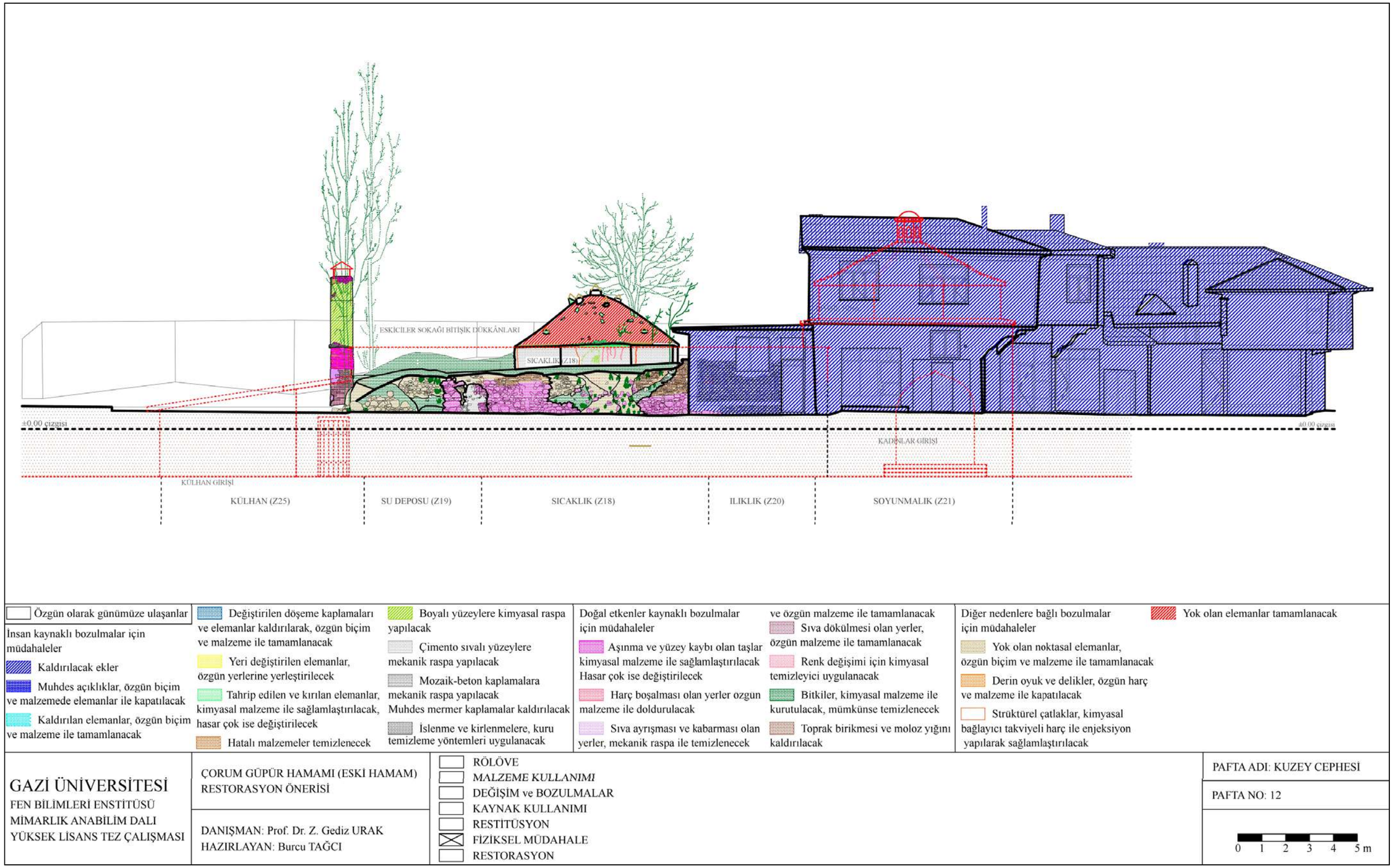
PAFTA ADI: BATI CEPHESİ

PAFTA NO: 11

0 1 2 3 4 5 m

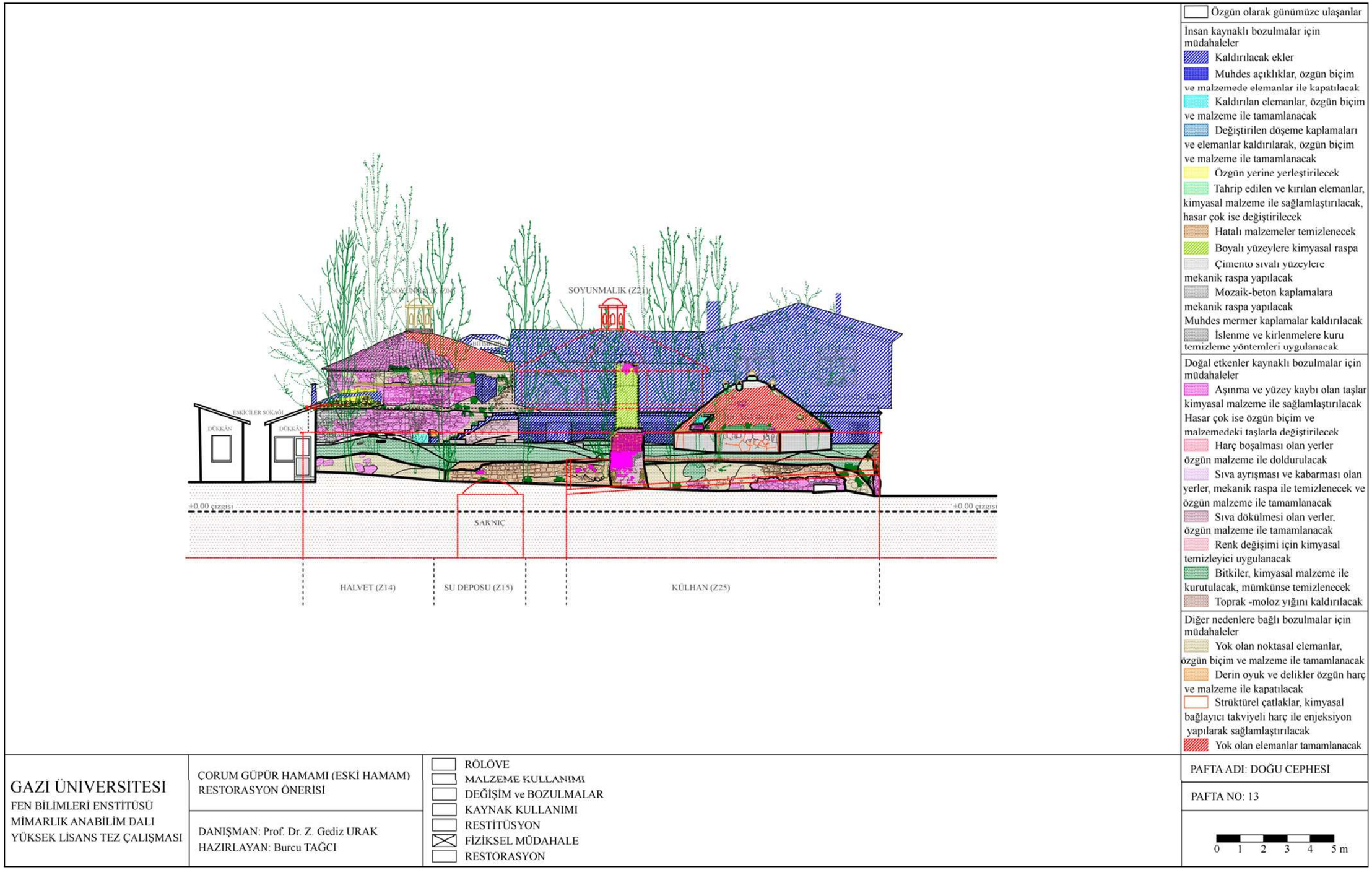
Şekil 7.11. Güpür Hamamı (Eski Hamam) batı cephesi

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

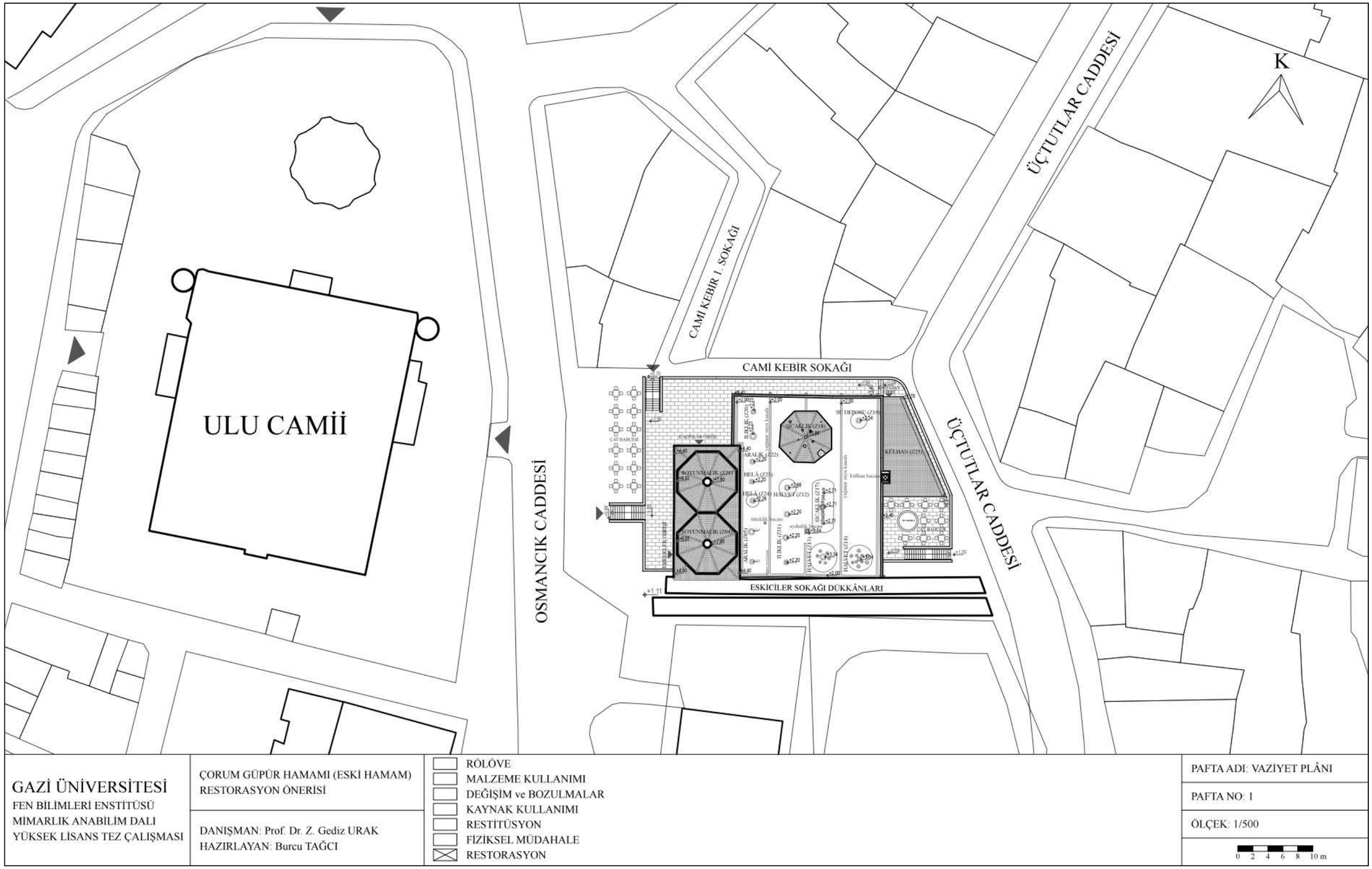
Şekil 7.12. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kuzey cephesi

EK-7.(devam) Fiziksel müdahale paftaları

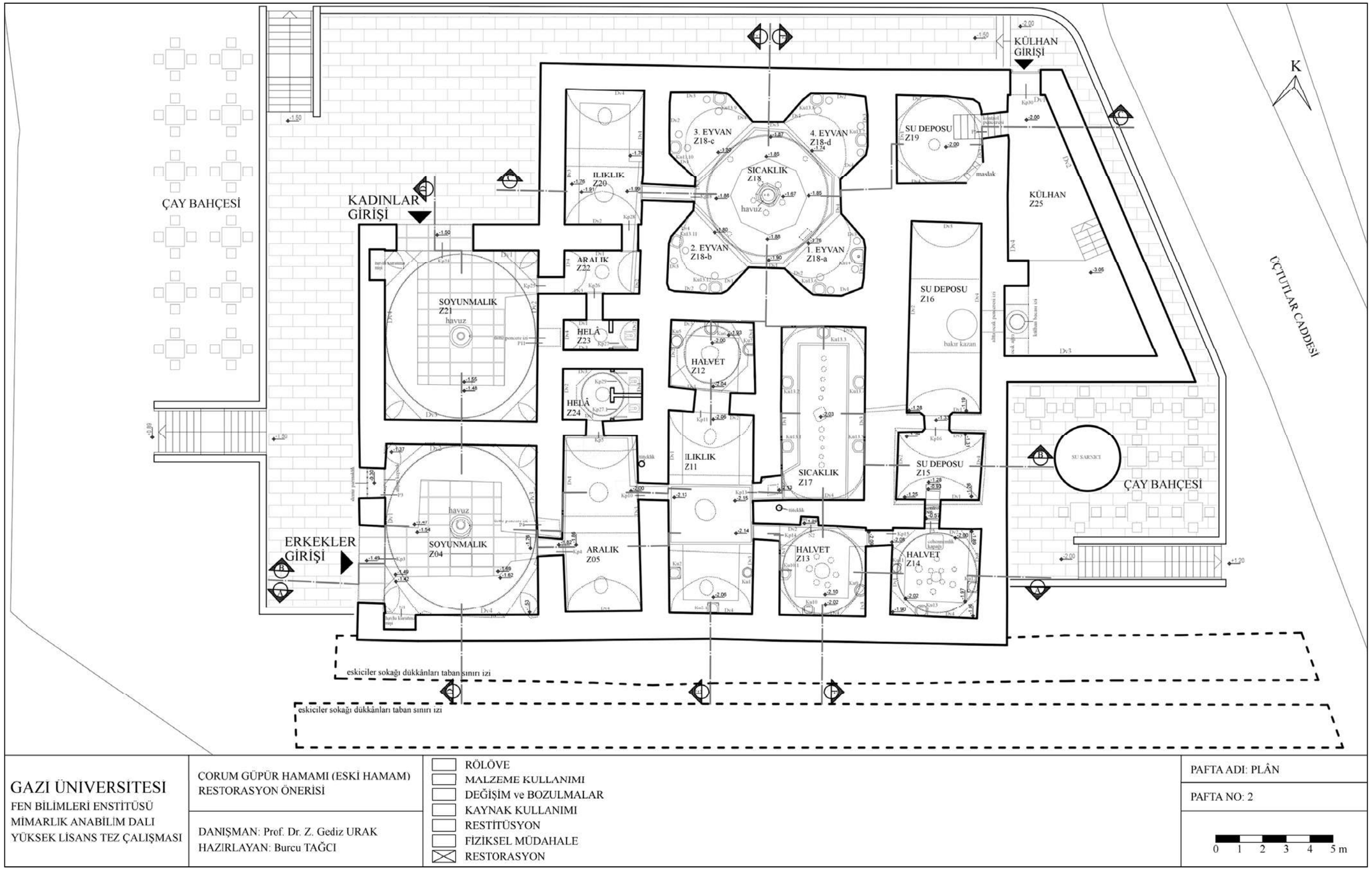
Şekil 7.13. Güpür Hamamı (Eski Hamam) doğu cephesi

EK-8. Restorasyon çizimleri

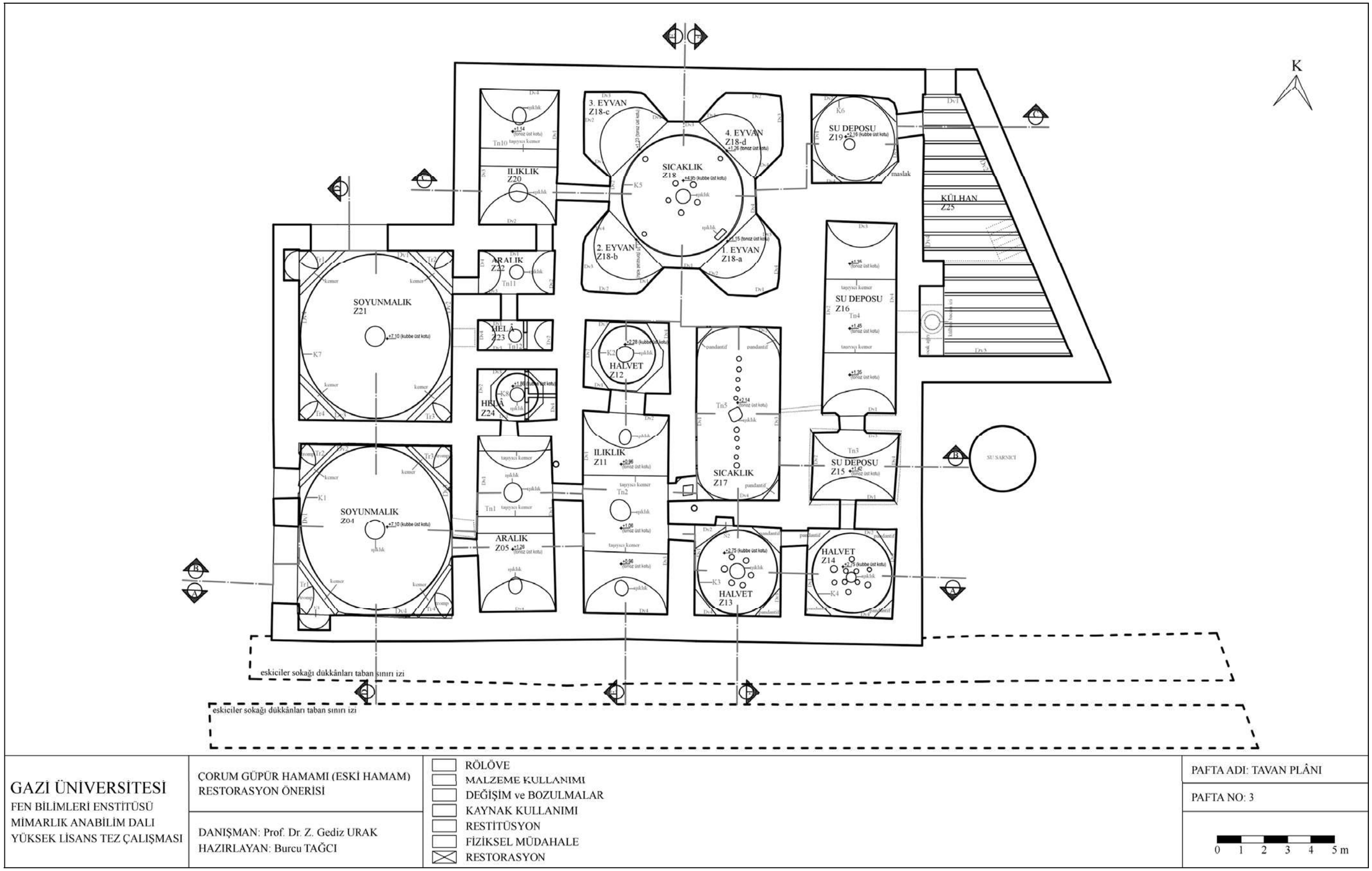
Şekil 8.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) vaziyet plânı

EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

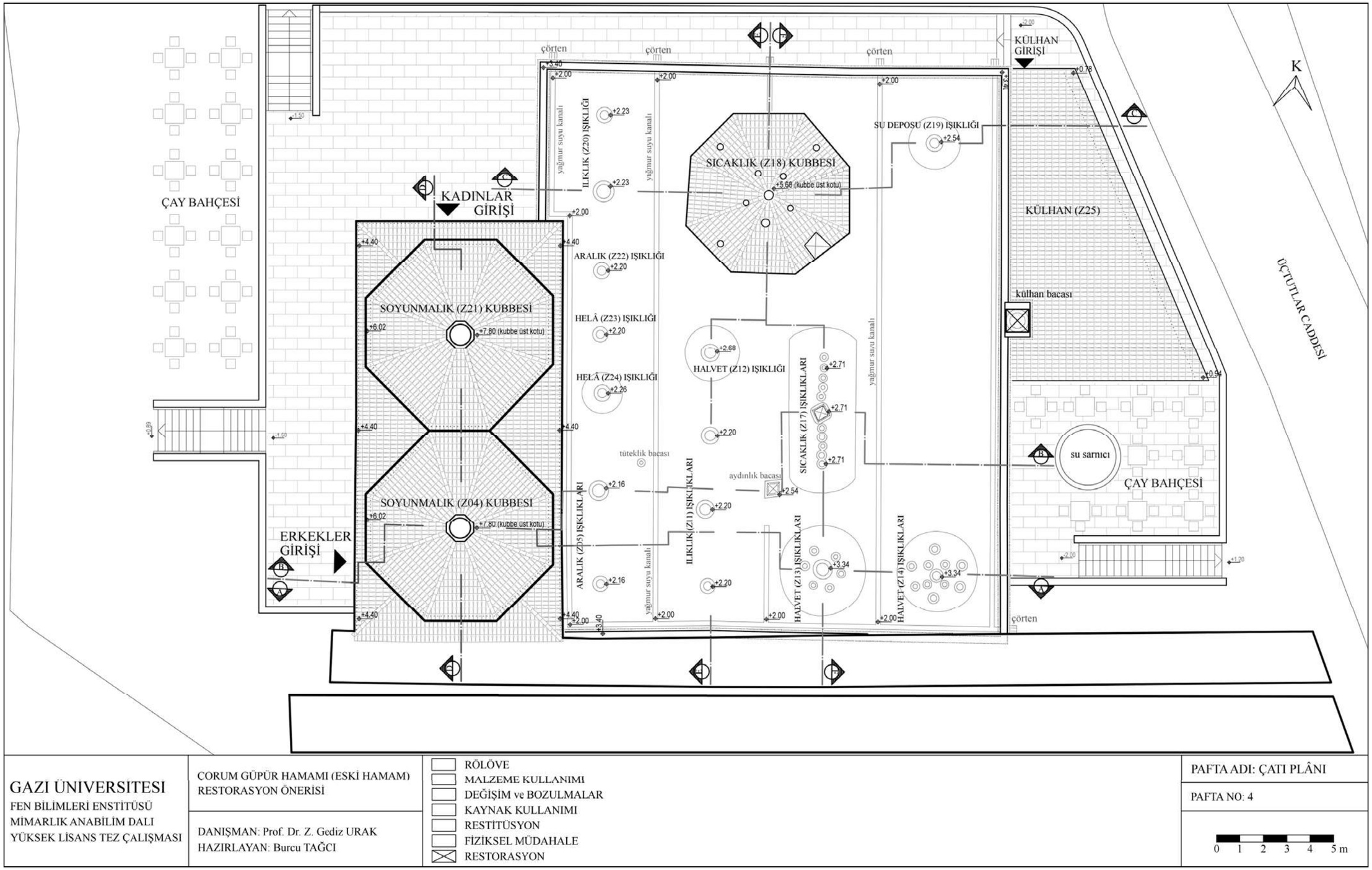
Şekil 8.2. Güpür Hamamı (Eski Hamam) plânı

EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

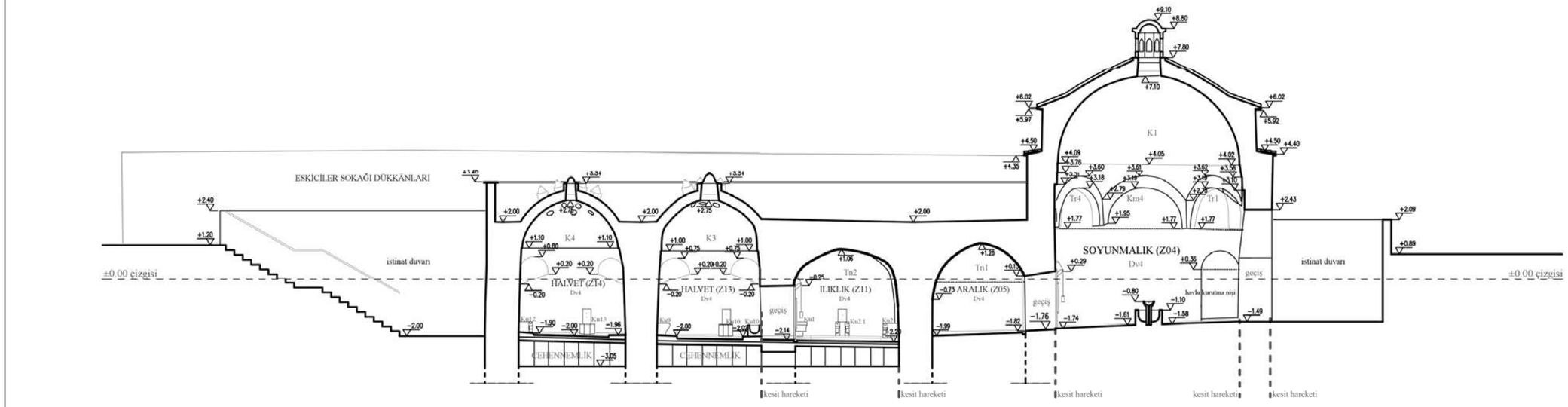
Şekil 8.3. Güpür Hamamı (Eski Hamam) tavan plânı

EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

Şekil 8.4. Güpür Hamamı (Eski Hamam) çatı plânı

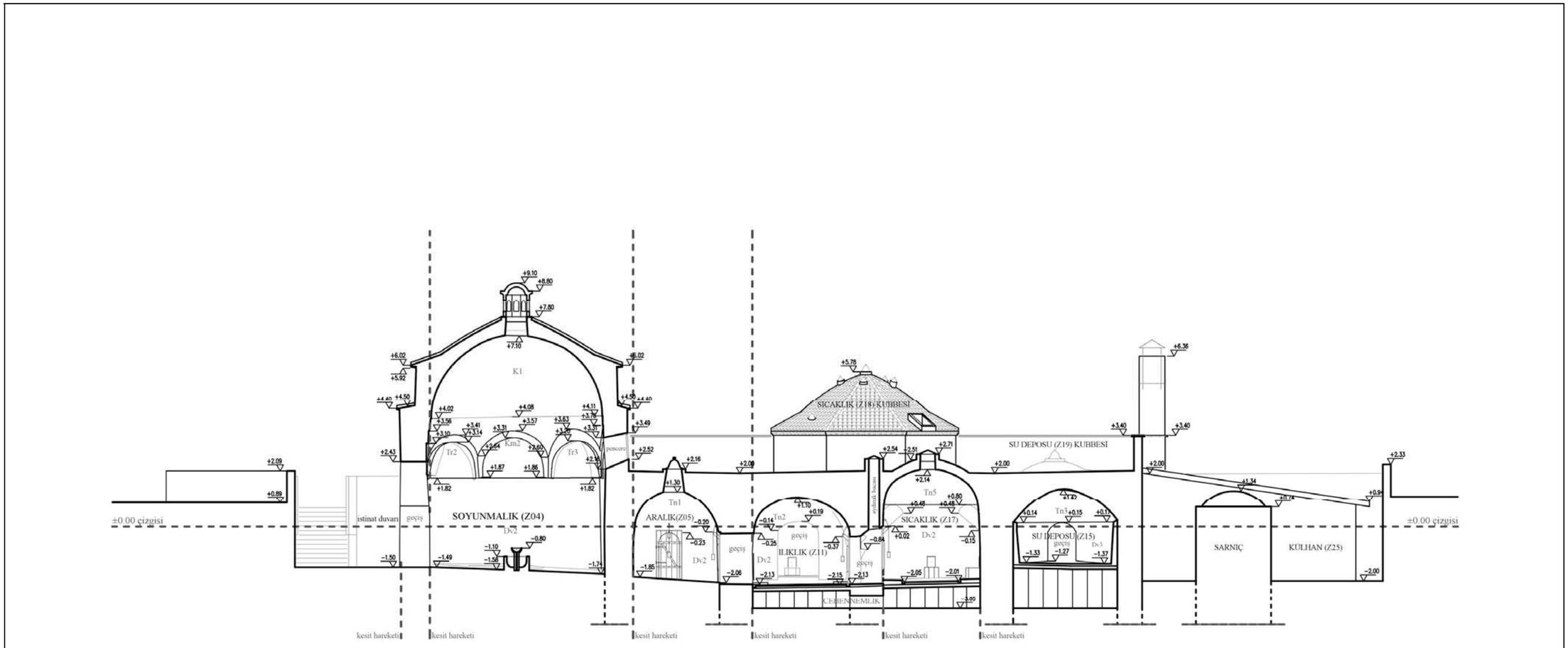
EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☒ RESTORASYON	PAFTA ADI: A-A KESİTİ PAFTA NO: 5 0 1 2 3 4 5 m

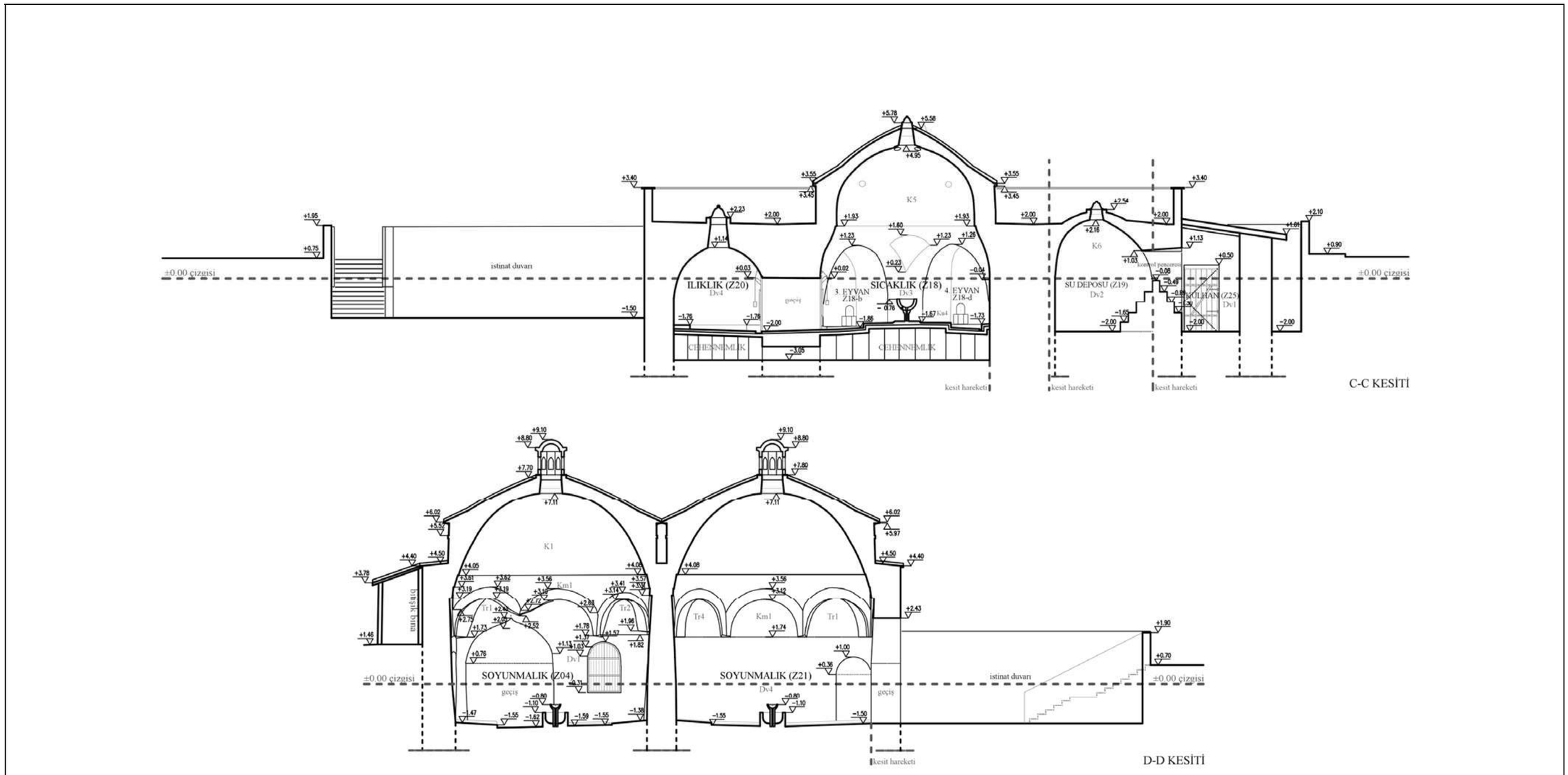
Şekil 8.5. Güpür Hamamı (Eski Hamam) A-A kesiti

EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

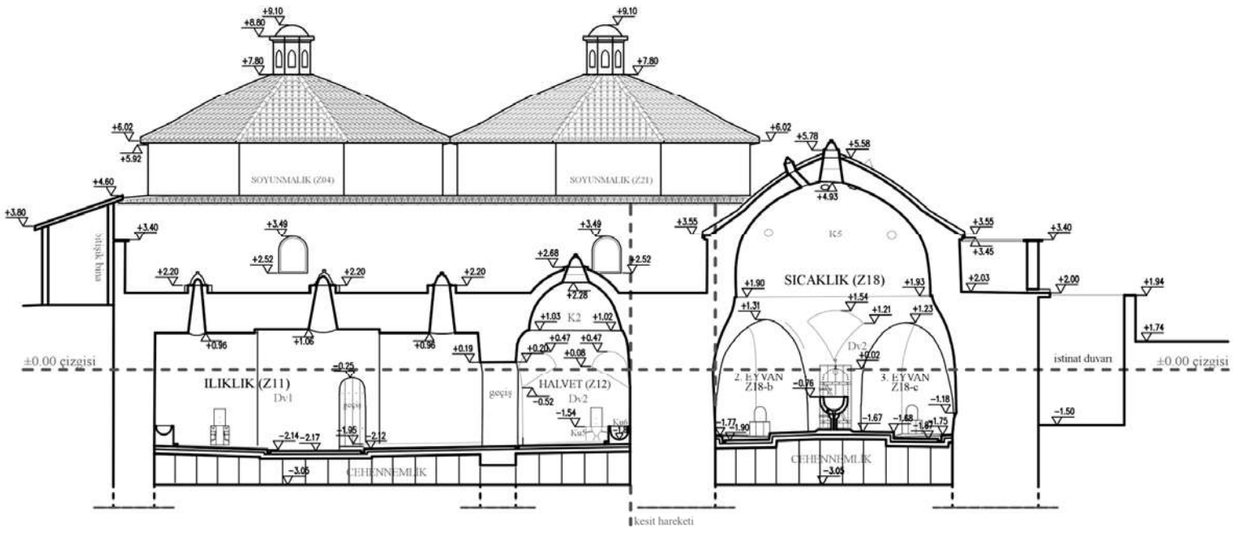
Şekil 8.6. Güpür Hamamı (Eski Hamam) B-B kesiti

EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

Şekil 8.7. Güpür Hamamı (Eski Hamam) C-C ve D-D kesiti

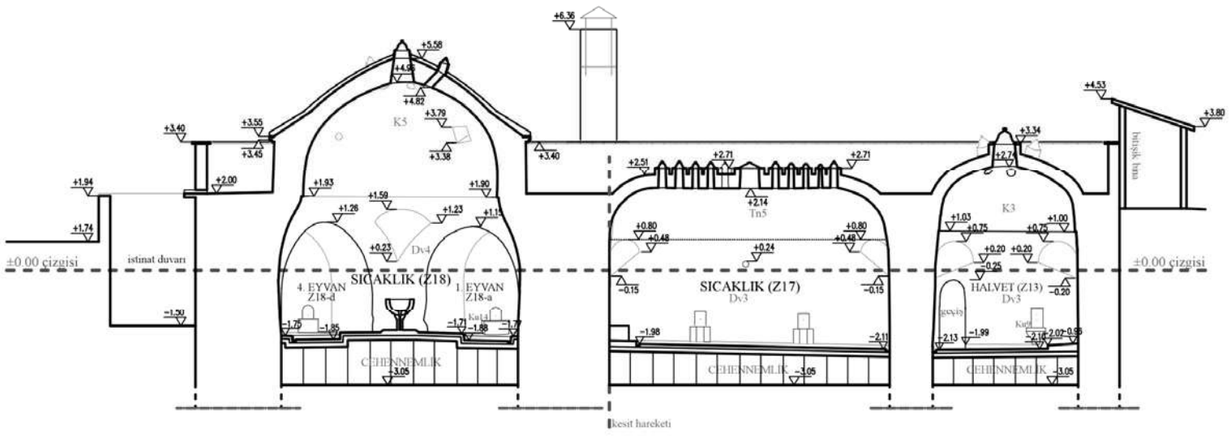
EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☒ RESTORASYON	PAFTA ADI: E-E KESİTİ
	DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI		PAFTA NO: 8 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 8.8. Güpür Hamamı (Eski Hamam) E-E kesiti

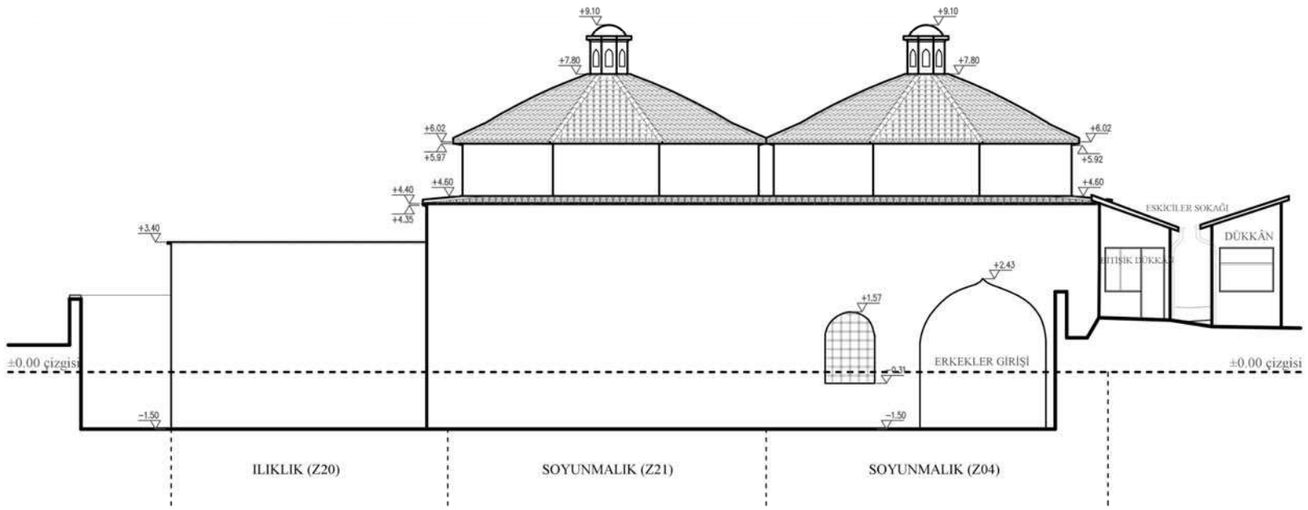
EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☒ RESTORASYON	PAFTA ADI: F-F KESİTİ PAFTA NO: 9 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 8.9. Güpür Hamamı (Eski Hamam) F-F kesiti

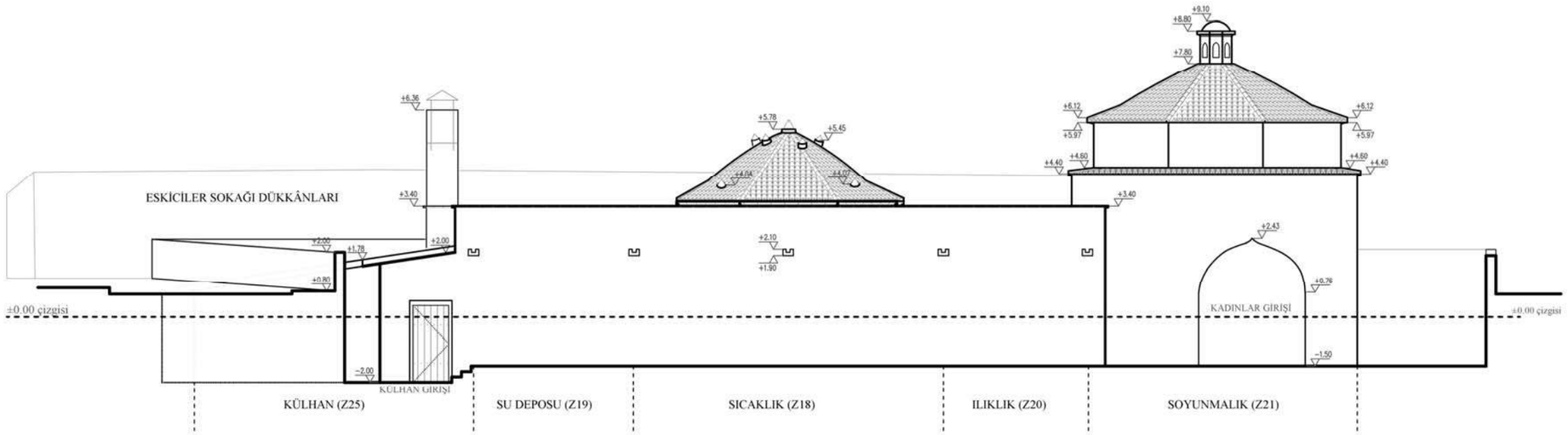
EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☒ RESTORASYON	PAFTA ADI: BATI CEPHESİ PAFTA NO: 10 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 8.10. Güpür Hamamı (Eski Hamam) batı cephesi

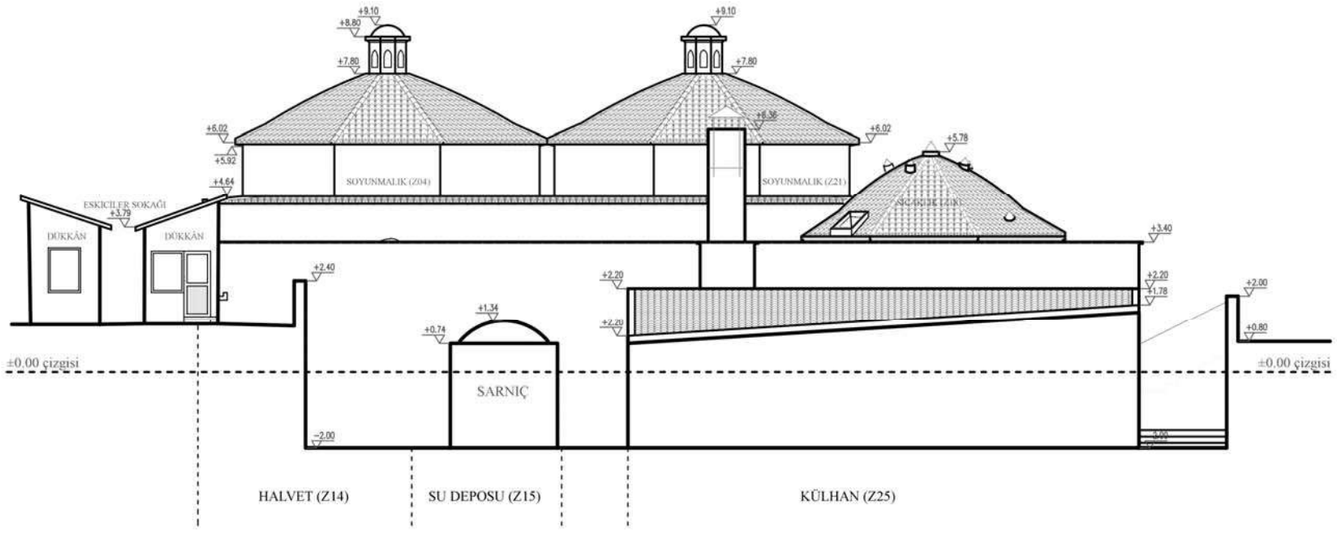
EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☒ RESTORASYON	PAFTA ADI: KUZEY CEPHESİ PAFTA NO: 11 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 8.11. Güpür Hamamı (Eski Hamam) kuzey cephesi

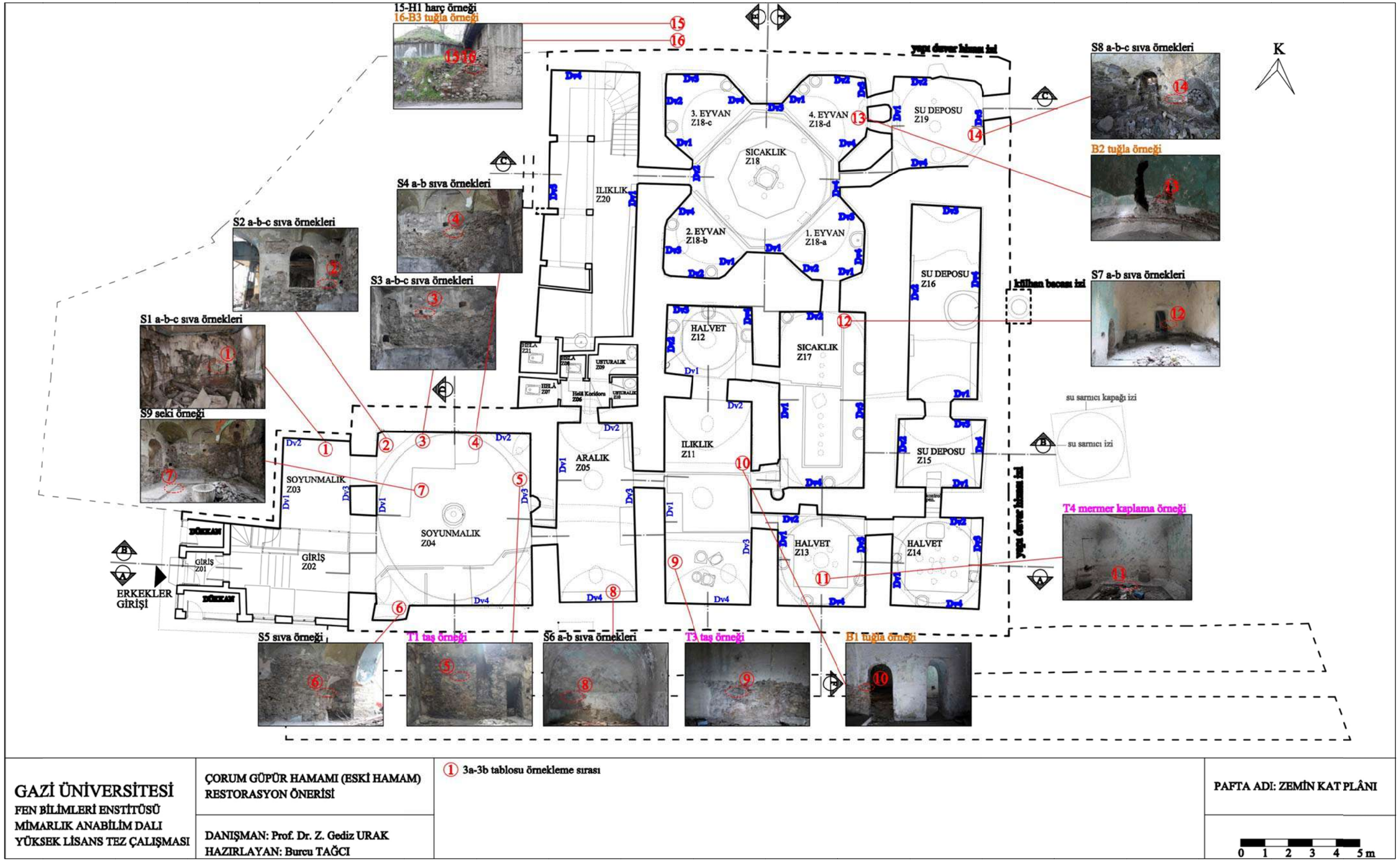
EK-8.(devam) Restorasyon çizimleri

GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI	ÇORUM GÜPÜR HAMAMI (ESKİ HAMAM) RESTORASYON ÖNERİSİ DANIŞMAN: Prof. Dr. Z. Gediz URAK HAZIRLAYAN: Burcu TAĞCI	☐ RÖLÖVE ☐ MALZEME KULLANIMI ☐ DEĞİŞİM ve BOZULMALAR ☐ KAYNAK KULLANIMI ☐ RESTİTÜSYON ☐ FİZİKSEL MÜDAHALE ☒ RESTORASYON	PAFTA ADI: DOĞU CEPHESİ PAFTA NO: 12 0 1 2 3 4 5 m

Şekil 8.12. Güpür Hamamı (Eski Hamam) doğu cephesi

EK-9. Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

Şekil 9.1. Güpür Hamamı (Eski Hamam) numune yerleri fotoğrafları plânı

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

Araştırma Grubu

Yusuf Kağan KADIOĞLU (Petrografi)
Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü
Ankara Üniversitesi Yer Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi (YEBİM)

Ali Akın AKYOL (Fiziksel Testler, Kimyasal Analizler)
Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Malzeme Araştırma ve Koruma Laboratuvarı (MAKLAB)

Araş. Gör. M.Sc. Cumhur Ö. KILIÇ (Proje Asistanı)
Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü
Ankara Üniversitesi Yer Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi (YEBİM)

Gülşen ALBUZ (Proje Asistanı)
Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Malzeme Araştırma ve Koruma Laboratuvarı (MAKLAB)

Şevket ÖZDİLEK
Teknisyen – Petrografi Örnek Hazırlama

3

Çorum Güpür Hamamı Malzeme Grubu

Grup Kodu	Malzeme Grubu Açıklamalar	Ana Örnek Sayısı
ÇGH-T	Kayaç/Taş Örnekler	3
ÇGH-B	Tuğla Örnekler	3
ÇGH-H	Harç Örnekler	1
ÇGH-S	Sıva Örnekler	21

Tablo 1

Kodlama Ön Ek : ÇGH (= Çorum Güpür Hamamı)
Örnek : ÇGH-S1; Yapıda 1 No'lu sıva örneğini ifade etmektedir.

Fotoğrafik Belgelemeler: Çalışmalarda Canon Digital IXUS 870 IS (10 Mp) model dijital fotoğraf makinesi kullanılmıştır.

Çorum Güpür Hamamı'na ait taş, tuğla, harç ve sıva yapı malzeme örnekleri Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yüksek Lisans Tezi kapsamında Burcu Tağcı (Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gediz Urak) tarafından Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü Malzeme Araştırma ve Koruma Laboratuvarı'na arkeometrik yöntemlerle incelenmek üzere iletilmiştir.

4

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

Çorum Güpür Hamamı Örnekleri

Örnekler	Açıklamalar	Malzeme Türü
ÇGH-S1a	Z03 soyunmalık mekânının Dv2 duvarının üst katmanından sıva (1)*	Sıva
ÇGH-S1b	Z03 soyunmalık mekânının Dv2 duvarının ara katmanından sıva (1)	Sıva
ÇGH-S1c	Z03 soyunmalık mekânının Dv2 duvarından alt katmandan sıva (1)	Sıva
ÇGH-S2a	Z04soğukluk mekânının Dv1 duvarından boya altı üst katmanından sıva (2)	Sıva
ÇGH-S2b	Z04 soğukluk mekânının Dv1 duvarından boya altı ara katmanından sıva (2)	Sıva
ÇGH-S2c	Z04 soğukluk mekânının Dv1 duvarından boya altı ara katmanından sıva (2)	Sıva
ÇGH-S2d	Z04 soğukluk mekânının Dv1 duvarından boya altı alt katmanından sıva (2)	Sıva
ÇGH-S3a	Z04 soğukluk mekânının Dv2 duvarından cam göbeği renkli boya altı üst katmanından (3)	Sıva
ÇGH-S3b	Z04 soğukluk mekânının Dv2 duvarından cam göbeği renkli boya altı ara katmanından (3)	Sıva
ÇGH-S3c	Z04 soğukluk mekânının Dv2 duvarından cam göbeği renkli boya altı alt katmanından (3)	Sıva
ÇGH-S4a	Z04 soğukluk mekânı Dv2 duvarı üst katmanından sıva (4)	Sıva
ÇGH-S4b	Z04 soğukluk mekânının Dv2 duvarı alt katmanından sıva (4)	Sıva
ÇGH-S5	Z04 soğukluk mekânının Dv4 duvarında bulunan nişten (N1) kalın sıva (6)	Sıva
ÇGH-S6a	Z05 aralık mekânının Dv4 duvarından mavi ve cam göbeği boya altı üst katmanından (8)	Sıva
ÇGH-S6b	Z05 aralık mekânının Dv4 duvarından mavi ve cam göbeği boya altı alt katmanından (8)	Sıva

(*) Belirtilen rakamlar tezde örnekleme sırasını ifade etmektedir.

Tablo 3a

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

Çorum Güpür Hamamı Örnekleri

Örnekler	Açıklamalar	Malzeme Türü
ÇGH-S7a	Z17 halvet mekânı Dv2 duvarındaki açıklık üzerinden üst katman sıva (12)	Sıva
ÇGH-S7b	Z17 halvet mekânı Dv2 duvarındaki açıklık üzerinden alt katman sıva (12)	Sıva
ÇGH-S8a	Z19 halvet mekânı Dv3 duvarından bordo ve lacivert renkli boya altı üst katmanından sıva (14)	Sıva
ÇGH-S8b	Z19 halvet mekânı Dv3 duvarından bordo ve lacivert renkli boya altı ara katmanından sıva (14)	Sıva
ÇGH-S8c	Z19 halvet mekânı Dv3 duvarından bordo ve lacivert renkli boya altı alt katmanından sıva (14)	Sıva
ÇGH-S9 (ÇGH-T2)	Z04 soğukluk mekânının Dv1 duvarı paralelindeki sekiden (7)	Sıva
ÇGH-H1	Kuzey cephesi kadınlar hamamı sıcaklık duvarındaki harçtan (15)	Harç
ÇGH-T1	Z04 soğukluk mekânının Dv3 duvarı moloz taş düzeni arasında hatıl oluşturan tuğla boyutundaki taştan (5)	Taş
ÇGH-T3	Z11 ılıklık mekânını Dv1 duvarındaki dirsek taşından (9)	Taş
ÇGH-T4	Z13 halvet mekânının Dv4 duvarı paralelindeki 2 cm kalınlığındaki mermer sekiden taş (11)	Taş
ÇGH-B1	Z11 ılıklık mekânının Dv3 duvarındaki tuğladan (10)	Tuğla
ÇGH-B2	Z18 sıcaklık mekânının Z18-d eyvanı Dv3 duvarındaki tuğladan (13)	Tuğla
ÇGH-B3	Z18 sıcaklık mekânının kuzey cephesini oluşturan duvardan 27x27x3,5 cm ebadında tuğla (16)	Tuğla

(*) Belirtilen rakamlar tezde örnekleme sırasını ifade etmektedir.
(**) Taş olarak örneklenen bu malzeme, incelemelerde sıva olarak tanımlanmıştır.

Tablo 3b

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

İncelemeler ve Analizler

1. Petrografik İnce Kesit Optik Mikroskop Analizi
2. X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Örnek Grubu	Uygulanan Analiz / Testler
Taş/Kayaç Örnekler	1, 2
Tuğla Örnekler	1, 2
Harç Örnekler	1, 2
Sıva Örnekler	1, 2

Tablo 2

8

İnce Kesit Polarize Optik Mikroskop Analizi

Taş/Kayaç ve Tuğla Örnekler

Taş Örnek	Kayaç Türü	Sertlik (Mohs)	Açıklamalar
ÇGH-T1	Kumtaşı	~5,5	Silis matriks içermektedir.
ÇGH-T3	Tüf	2,5 - 3,0	Zeolitleşme (%60 oranında) gösteren yapıda kuvars, kalsit ve opak mineraller yeralmaktadır.
ÇGH-T4	Mermer	~3,0	Granoblastik dokulu yapıyı, basınç ikizi oluşturan ~0,3 mm boyutundaki kalsitler oluşturmaktadır.

Tablo 4

Tuğla Örnekler	T (°C)	P (%)	Agr (%)	Kayaç & Mineraller*	Açıklamalar
ÇGH-B1	800-850	5	58	Q,Pl,K,Op	Farklı agrega boyutları ile heterojen yapılı dağılım içermektedir.
ÇGH-B2 ÇGH-B3	900-950	7	35	Q,Ç,TK (%1,5)	Ayrışmış andezitik yapılı kayaç parçaları içermektedir. Kil yapısı illit türdedir.

Tablo 6

(*) Agr: Matriks Toplam Agrega Oranı, Ç: Çört, K: Kireçtaşı, Op: Opak Mineraller, P: Boşluk/Gözeneklilik, Pl: Plajyoklas, Q: Kuvars, T: Pişirim Sıcaklığı, TK: Tuğla Kırığı Parçaları

10

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

İnce Kesit Polarize Optik Mikroskop Analizi

Harç ve Sıvalarda Agrega & Bağlayıcı Analizi

Harç ve Sıva Örnekler	Matriks Toplam Bağlayıcı (%)	Matriks Toplam Agrega (%)	Matriks Bağlayıcı İçeriği (%100)				Matriks Agrega İçeriği (%100)			
			Kireç	KT-MT	Çm	Kil	Kayaç ve Mineral*	TK	Org	Diğer
ÇGH-H1	65	35	60	-	40	-	95 (Q,A,B,Qs,C,P,Op,Pl)	5	-	-
Sıva Gr1	52	48	100	-	-	-	100 (B,K,Op)	-	-	-
Sıva Gr2	57	43	50	-	40	10	100 (Q,K,Op,S,Py)	-	-	-
Sıva Gr3	54	46	80	-	-	20	100 (Q,A,B,Pl,Py,Op,Kt)	-	-	-
Sıva Gr4	68	32	60	-	-	40	99 (Q,C,Op,Pl)	1	-	-

Tablo 8

(*) A: Andezit, B: Bazalt, Ç: Çört, K: Kireçtaşı, Kt: Kumtaşı, KT-MT: Kireçtaşı-Mermer Tozu, Op: Opak Mineraller, Pl: Plajyoklas, Py: Piroksen, Qs: Kuvarsit, S: Serpantinit, TK: Tuğla Kırığı Parçaları

Sıva Örneklerde Gruplandırma

Sıva Gr1 : ÇGH-S7b (Özgün?)
Sıva Gr2 : ÇGH-S1a, ÇGH-S1b, ÇGH-S1c (Onarım)
Sıva Gr3 : ÇGH-S6a, ÇGH-S6b, ÇGH-S7a, ÇGH-S9 (ÇGH-T2) (Özgün)
Sıva Gr4 : ÇGH-S2a, ÇGH-S2b, ÇGH-S2c, ÇGH-S3a, ÇGH-S3b, ÇGH-S3c (Özgün)
ÇGH-S4a, ÇGH-S4b, ÇGH-S5, ÇGH-S8a, ÇGH-S8b, ÇGH-S8c

- Optik mikroskop analizi ile Güpür Hamamı'ndan örneklenen 1 harç ve 21 sıva örneği ince kesit optik mikroskop analizi ile incelenmiştir.
- İncelemelerde örneklerin onarım (ÇGH-H1 Harç ile Sıva Gr2 örnekleri) ve özgün karakterde (kireç ve kireç/kil karışımı bağlayıcı) olduğu belirlenmiştir (Tablo 6).
- Harç ve sıvaların agrega yapısı lokal kayaç yapısı ile örtüşmektedir.
-İncelenen harç ve sıva örneklerde ileri derecede nemden etkilenme ve ayrışma görülmektedir. Sıva Gr4 örneklerinde aşırı nemlenmeden kaynaklanan kalkerleşme vardır. Sıva Gr3 örnekleri diğer örneklerden agrega içeriği bakımından farklılaşmaktadır.
- ÇGH-H1 harç örneği Sıva Gr1 örnekleri ile benzeşmektedir.

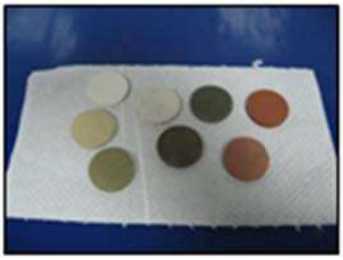
11

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Taş, Harç, Sıva ve Tuğla Örnekler

Arkeometrik incelemelerde grubun çalışmalarını yürüttüğü YEBİM Petrografi Araştırma ve Uygulama Laboratuvarı'nda mineral tanımlama, kayaç tanımlama, kayaç jeokimyası, mineral kimyası, tanınması güç mineral, cisim, amorf malzeme ve çözeltilerin teşhisi için kullanılan çok çeşitli spektrometrik cihazlar bulunmaktadır.

SPECTRO X-Lab 2000 marka spektrometre Polarize Energy Dispersive X-Işını (PEDX) sisteminde çalışmaktadır. Spektrometre kütüphanesine kayıtlı toplam 92 tür standartlar arasında jeoloji, maden, malzeme bilgisi ve yağ çözeltilerine ait özel standartlar da bulunmaktadır. X-Lab 2000 PEDX spektrometresi atom numarası 11 olan sodyumdan (Na), 92 olan uranyuma (U) kadar erişebilen elementleri analiz edebilme özelliğine sahiptir. Cihazın hassasiyet limiti, ağır elementlerde 0,5 ppm ve hafif elementlerde ise 10 ppm'e kadar ölçüm yapabilecek seviyededir. Örnek alımı toz, toz pelet, cam pelet, kayaç parçası ve çözelti alabilecek özelliktedir.

Çorum Güpür Hamamı'na ait taş, harç, sıva ve tuğla örneklerin kimyasal bileşimlerine PED-XRF Analizi ile ulaşılmıştır. Örneklerin element yapısı Tablo 7-9'da verilmektedir.

12

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Taş Örnekler – Ana ve Az Elementler (≥%1)

Element	Cono.	ÇGH-T1	ÇGH-T2	ÇGH-T3	ÇGH-T4
Na2O	%	0,330	0,095	0,083	0,110
MgO	%	4,518	1,112	0,289	0,032
Al2O3	%	11,05	4,14	2,28	0,06
SiO2	%	36,59	19,19	12,23	0,29
P2O5	%	0,192	0,111	0,030	0,004
SO3	%	4,22	3,02	1,71	0,0504
Cl	%	0,015	0,142	0,064	0,015
K2O	%	1,96	0,97	0,17	0,01
CaO	%	8,51	35,58	43,23	60,33
TiO2	%	1,055	0,338	0,163	0,009
V2O5	%	0,038	0,016	0,005	0,002
Cr2O3	%	0,035	0,014	0,007	0,003
MnO	%	0,114	0,081	0,249	0,010
Fe2O3	%	7,70	3,51	1,61	0,03
LOI	%	23,62	31,37	37,99	39,72

Tablo 7a

13

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Taş Örnekler – İz Elementler (<%1)

Element	Cono.	ÇGH-T1	ÇGH-T2	ÇGH-T3	ÇGH-T4
Co	µg/g	59,1	22	24,5	4,6
Ni	µg/g	88,3	26,8	13,3	4,3
Cu	µg/g	44,4	27,8	21,4	1,5
Zn	µg/g	79,8	47,8	37,7	3,8
Ga	µg/g	17,4	8,4	7,1	2,1
Ge	µg/g	0,4	1,1	0,7	0,7
As	µg/g	6	29,7	8,4	0,5
Se	µg/g	0,5	0,5	0,5	0,5
Br	µg/g	0,3	3,2	7,3	0,4
Rb	µg/g	63,4	29	1,9	1
Sr	µg/g	268,7	513,8	380,3	193,1
Y	µg/g	23,2	7,4	10,6	0,7
Zr	µg/g	149,2	68,9	56,3	6,2
Nb	µg/g	16,5	3,5	3,9	3,7
Mo	µg/g	3,1	3,6	3,5	3,3
Cd	µg/g	0,9	1	0,9	1
In	µg/g	0,8	0,9	1,1	1

Element	Cono.	ÇGH-T1	ÇGH-T2	ÇGH-T3	ÇGH-T4
Sn	µg/g	1,1	2,2	1,3	1
Sb	µg/g	0,9	4,4	2,2	0,8
Te	µg/g	1,3	1,5	1,5	1,3
I	µg/g	2,3	2,8	2,6	2,2
Cs	µg/g	3,9	4,9	4,6	3,7
Ba	µg/g	358,6	488,1	210,5	9,8
La	µg/g	25,9	15,6	18,7	10,7
Ce	µg/g	54	35,5	25	12,7
Hf	µg/g	5,9	4,9	5,1	5
Ta	µg/g	6,9	5,9	5,6	3,7
W	µg/g	4,9	3,9	4	3,§
Hg	µg/g	1,3	1,3	1,4	1,2
Tl	µg/g	1,5	1,6	1,5	1,7
Pb	µg/g	7,5	13,7	2,9	2,2
Bi	µg/g	0,4	1,1	1,1	1
Th	µg/g	7,3	4,6	4,5	2
U	µg/g	8,4	7,8	15,4	11

Tablo 7b

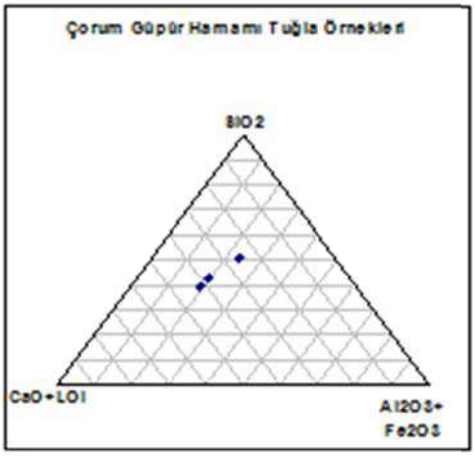
14

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Tuğla Örnekler – Ana ve Az Elementler (≥%1)

Element	Cono.	ÇGH-B1	ÇGH-B2	ÇGH-B3
Na2O	%	0,310	0,088	0,320
MgO	%	3,286	3,112	4,359
Al2O3	%	10,40	9,89	12,39
SiO2	%	39,53	36,58	45,69
P2O5	%	0,305	0,153	0,480
SO3	%	0,93	0,30	1,62
Cl	%	0,146	0,049	0,035
K2O	%	1,74	1,98	2,37
CaO	%	12,61	9,97	9,06
TiO2	%	0,742	0,872	1,031
V2O5	%	0,022	0,029	0,030
Cr2O3	%	0,041	0,024	0,033
MnO	%	0,147	0,140	0,147
Fe2O3	%	7,74	7,83	8,67
LOI	%	22,48	28,72	13,94

Tablo 8a

16

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Tuğla Örnekler – İz Elementler (<%1)

Element	Cono.	ÇGH-B1	ÇGH-B2	ÇGH-B3
Co	µg/g	54,4	30	77,7
Ni	µg/g	72	90,2	99,7
Cu	µg/g	52,3	50,7	60,8
Zn	µg/g	75,7	86,2	108,4
Ga	µg/g	16,8	18,4	18,6
Ge	µg/g	2,3	1,3	1,9
As	µg/g	47,7	14,7	12,8
Se	µg/g	0,5	0,5	0,5
Br	µg/g	2,1	1,1	0,7
Rb	µg/g	60,4	76,2	85,3
Sr	µg/g	392,8	313,3	340,9
Y	µg/g	18,4	19,8	23,3
Zr	µg/g	132,7	153,9	156,4
Nb	µg/g	11,8	17,3	17,5
Mo	µg/g	3,8	4	3,1
Cd	µg/g	0,9	1,2	1
In	µg/g	1	1,2	0,9

Element	Cono.	ÇGH-B1	ÇGH-B2	ÇGH-B3
Sn	µg/g	2	3	5,1
Sb	µg/g	1,4	1,4	1,1
Te	µg/g	1,4	1,9	1,4
I	µg/g	2,4	3,3	2,7
Cs	µg/g	4	6	4,6
Ba	µg/g	503,2	465,4	478,3
La	µg/g	24,7	27,8	38,8
Ce	µg/g	38,6	62	69,5
Hf	µg/g	6,4	6,5	7
Ta	µg/g	7,6	7,8	8,1
W	µg/g	4,8	5,7	5,6
Hg	µg/g	1,5	1,5	1,5
Tl	µg/g	1,7	1,7	1,7
Pb	µg/g	15,3	15,9	22,3
Bi	µg/g	0,5	1,2	1,2
Th	µg/g	7,4	7,9	8,9
U	µg/g	10,2	7,6	8,3

Tablo 8b

18

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Harç ve Sıva Örnekler - Ana ve Az Elementler (≥%1)

Element	Cono.	ÇGH-H1	ÇGH-81a	ÇGH-81b	ÇGH-81o	ÇGH-82a	ÇGH-82b	ÇGH-82o	ÇGH-83a	ÇGH-83b	ÇGH-83o
Na2O	%	19,940	0,230	0,690	0,230	0,570	0,240	0,240	3,230	0,200	0,220
MgO	%	0,524	0,298	0,354	0,312	0,478	0,131	0,240	0,066	0,173	0,098
Al2O3	%	0,76	0,56	0,79	0,91	0,54	0,37	0,77	0,28	0,26	0,32
SiO2	%	4,19	2,08	3,04	3,33	2,22	1,61	3,23	1,27	1,12	1,66
P2O5	%	0,040	0,106	0,128	0,121	0,110	0,089	0,110	0,075	0,072	0,084
SO3	%	2,36	36,46	39,83	41,31	37,27	33,63	36,70	28,57	26,07	27,30
Cl	%	10,060	0,104	0,139	0,002	0,410	0,266	0,284	1,233	0,441	0,500
K2O	%	0,97	0,32	0,35	0,26	0,62	0,46	0,57	0,79	0,50	0,63
CaO	%	26,73	28,84	30,98	31,20	28,90	27,70	29,03	24,15	20,82	24,20
TiO2	%	0,117	0,171	0,212	0,234	0,167	0,150	0,204	0,112	0,105	0,114
V2O5	%	0,020	0,003	0,004	0,004	0,004	0,003	0,004	0,009	0,003	0,003
Cr2O3	%	0,004	0,001	0,003	0,003	0,003	0,004	0,005	0,004	0,001	0,002
MnO	%	0,037	0,008	0,009	0,009	0,006	0,006	0,011	0,005	0,005	0,011
Fe2O3	%	1,17	0,42	0,56	0,63	0,40	0,41	0,77	0,41	0,31	0,49
LOI	%	33,84	30,72	23,22	21,38	28,37	34,44	27,83	39,38	49,28	34,84

Tablo 8a

17

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Harç ve Sıva Örnekler - Ana ve Az Elementler (≥%1)

Element	Cono.	ÇGH-84a	ÇGH-84b	ÇGH-85	ÇGH-86a	ÇGH-86b	ÇGH-87a	ÇGH-87b	ÇGH-88a	ÇGH-88b	ÇGH-88o
Na2O	%	1,850	2,110	1,510	0,120	0,130	0,110	0,100	0,260	0,240	2,840
MgO	%	0,211	0,380	0,061	0,246	0,653	0,606	0,324	0,254	0,588	0,455
Al2O3	%	0,37	0,42	0,21	1,62	3,62	2,36	0,82	0,32	0,47	0,31
SiO2	%	1,67	1,79	0,91	7,77	16,73	9,33	4,63	1,41	2,10	1,43
P2O5	%	0,048	0,061	0,058	0,052	0,095	0,088	0,025	0,116	0,133	0,110
SO3	%	26,12	24,50	27,45	2,88	3,63	4,31	1,96	40,85	38,03	33,61
Cl	%	1,323	0,612	0,665	0,589	0,501	0,164	0,136	0,220	0,251	0,809
K2O	%	1,52	1,20	0,83	0,78	1,22	0,52	0,29	0,33	0,39	1,06
CaO	%	29,53	21,92	22,64	40,36	25,07	39,21	49,72	30,42	28,84	26,74
TiO2	%	0,085	0,106	0,091	0,195	0,333	0,185	0,050	0,180	0,182	0,151
V2O5	%	0,011	0,003	0,003	0,004	0,019	0,010	0,007	0,004	0,004	0,004
Cr2O3	%	0,003	0,002	0,002	0,007	0,021	0,008	0,005	0,003	0,003	0,003
MnO	%	0,007	0,008	0,004	0,030	0,062	0,062	0,012	0,005	0,009	0,008
Fe2O3	%	0,52	0,54	0,28	0,88	3,99	1,18	0,21	0,34	0,41	0,37
LOI	%	36,99	46,93	45,89	44,93	43,28	41,48	41,83	25,93	28,85	31,48

Tablo 8b

18

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Harç ve Sıva Örnekler - İz Elementler (<%1)

Element	Cono.	ÇGH-H1	ÇGH-S1a	ÇGH-S1b	ÇGH-S1o	ÇGH-S2a	ÇGH-S2b	ÇGH-S2o	ÇGH-S3a	ÇGH-S3b	ÇGH-S3o
Co	µg/g	12	8,7	8,5	10,3	20,6	17,8	10	12,9	20,4	22,4
Ni	µg/g	12,7	10,2	8,1	12,8	7	9,5	13,1	8,1	8	9,3
Cu	µg/g	9,6	1,6	1,4	2	1,4	1,2	3,4	2	0,9	3,3
Zn	µg/g	15,3	4,2	4,4	5	133	26,5	13,7	88,8	25	41,8
Ga	µg/g	4,5	2,6	2,1	3,1	1	2,1	3,7	2,5	2,3	1,4
Ge	µg/g	0,6	0,6	0,6	0,8	0,6	0,7	0,6	0,7	0,5	0,7
As	µg/g	10,9	1,4	0,6	1,3	0,8	0,6	2,2	1,1	0,9	2,4
Se	µg/g	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5
Br	µg/g	15,1	1	1,6	1,2	4,1	2,7	3,3	8,7	6	7,4
Rb	µg/g	10,2	6,1	7,6	8,3	5,7	5,8	9,7	6	4,4	5,9
Sr	µg/g	501	764	699,7	764	1022	810,2	839,2	937,2	584,5	1830
Y	µg/g	4,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,6	0,8
Zr	µg/g	37,4	9,2	14,6	14,8	10,7	33,7	16,5	13,8	11	14,2
Nb	µg/g	3,6	3,4	3,4	3,5	3,3	3,9	3,2	3,4	2,8	3,2
Mo	µg/g	3,1	3,1	5,5	3,4	2,9	6,7	3,4	6,3	2,4	1,8
Cd	µg/g	0,6	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	1	0,6	0,4	0,9
In	µg/g	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	1,2	1,1	1,3	0,7	1

Tablo 8o

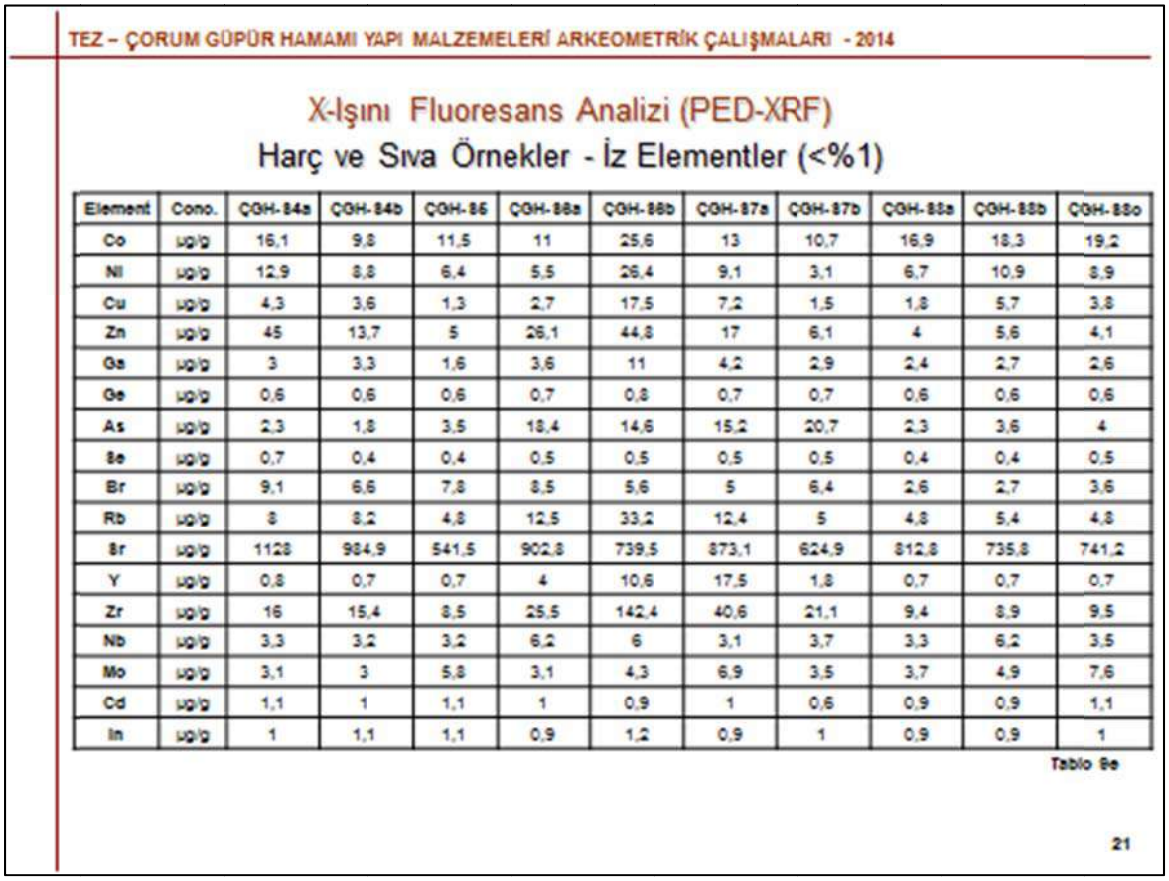
X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Harç ve Sıva Örnekler - İz Elementler (<%1)

Element	Cono.	ÇGH-H1	ÇGH-S1a	ÇGH-S1b	ÇGH-S1o	ÇGH-S2a	ÇGH-S2b	ÇGH-S2o	ÇGH-S3a	ÇGH-S3b	ÇGH-S3o
Sn	µg/g	1,1	0,7	1	1	1	1,3	1,6	1,5	0,8	1,3
Sb	µg/g	1	1,1	1	1	0,9	1,5	1,2	1,5	1,3	1,2
Te	µg/g	1,2	1,4	1,3	2,9	1,2	1,7	1,6	1,7	1	1,7
I	µg/g	2,1	2,4	2,2	1,9	2,2	2,8	2,7	3,1	1,6	2
Cs	µg/g	3,6	4,1	3,7	3,7	3,6	5	6,7	6,4	2,8	6,6
Ba	µg/g	96	38,7	44	41,9	509	48,8	61,3	201,8	24	65,8
La	µg/g	19,1	8,6	12,1	8,9	7,3	10	20,6	14,4	6,9	11
Ce	µg/g	15,5	12	10	12,8	9,9	24,9	20,5	19	7,8	19,8
Hf	µg/g	3,7	3,4	3,7	3,9	3,5	3,4	3,7	3,7	2,9	4,2
Ta	µg/g	4	3,3	2,6	3,6	3,1	3,6	4	3,8	2,9	4
W	µg/g	3	3,4	3,2	3	4,6	3,8	3,5	4,6	3,2	4,2
Hg	µg/g	0,4	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	0,8	0,8
Tl	µg/g	1,2	0,7	1,1	0,6	0,4	0,7	1,2	1,2	0,7	0,8
Pb	µg/g	10,6	2,2	3,6	4,1	11,3	6,7	8,6	18,3	5,4	13,6
Bi	µg/g	1	0,9	0,8	0,8	1	1	0,9	1	0,7	1
Th	µg/g	2,4	0,9	1	2,3	1	0,9	2,1	1,1	0,6	1,2
U	µg/g	8,7	8,3	10,6	8,1	8,1	17,5	9,5	7,9	17	8,2

Tablo 8d

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

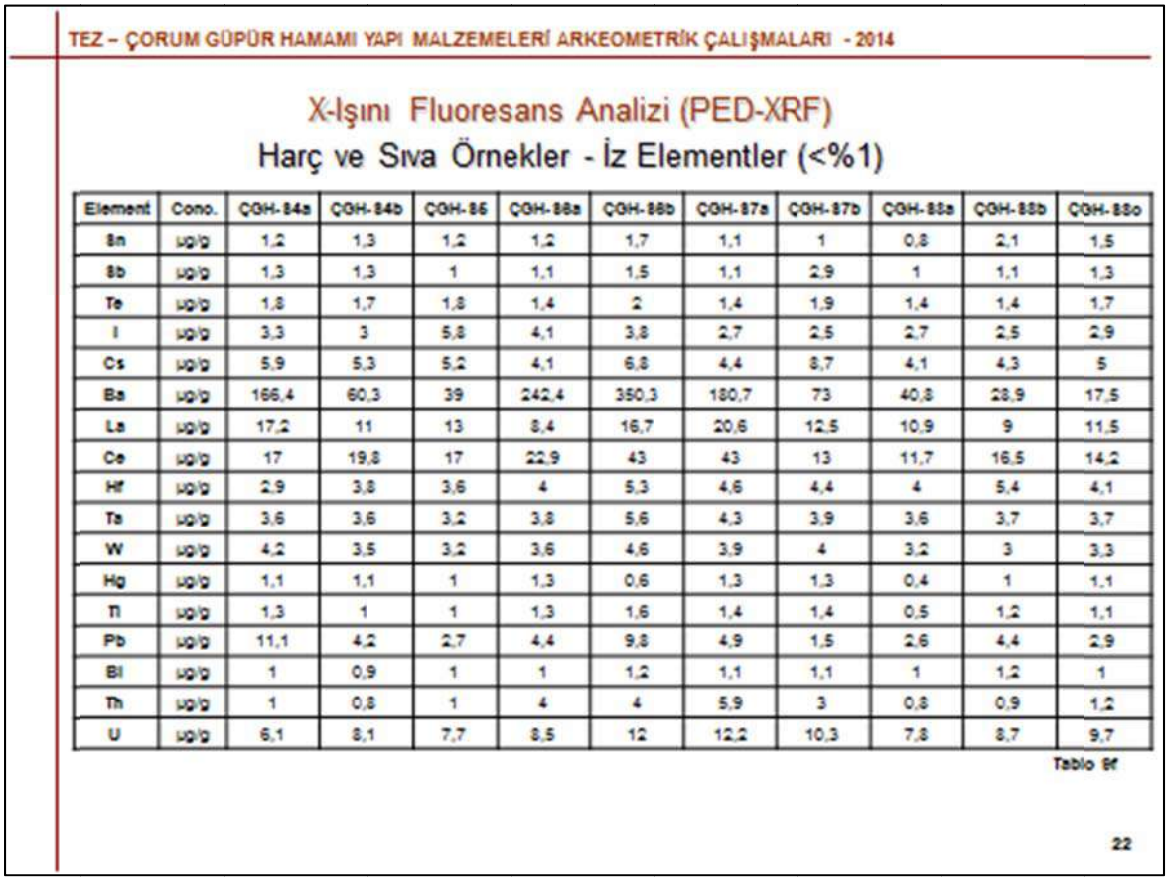
X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Harç ve Sıva Örnekler - İz Elementler (<%1)

Element	Cono.	ÇGH-84a	ÇGH-84b	ÇGH-86	ÇGH-88a	ÇGH-88b	ÇGH-87a	ÇGH-87b	ÇGH-83a	ÇGH-83b	ÇGH-85o
Co	µg/g	16,1	9,8	11,5	11	25,6	13	10,7	16,9	18,3	19,2
Ni	µg/g	12,9	8,8	6,4	5,5	26,4	9,1	3,1	6,7	10,9	8,9
Cu	µg/g	4,3	3,6	1,3	2,7	17,5	7,2	1,5	1,8	5,7	3,8
Zn	µg/g	45	13,7	5	26,1	44,8	17	6,1	4	5,6	4,1
Ga	µg/g	3	3,3	1,6	3,6	11	4,2	2,9	2,4	2,7	2,6
Ge	µg/g	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
As	µg/g	2,3	1,8	3,5	18,4	14,6	15,2	20,7	2,3	3,6	4
Se	µg/g	0,7	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5
Br	µg/g	9,1	6,6	7,8	8,5	5,6	5	6,4	2,6	2,7	3,6
Rb	µg/g	8	8,2	4,8	12,5	33,2	12,4	5	4,8	5,4	4,8
Sr	µg/g	1128	984,9	541,5	902,8	739,5	873,1	624,9	812,8	735,8	741,2
Y	µg/g	0,8	0,7	0,7	4	10,6	17,5	1,8	0,7	0,7	0,7
Zr	µg/g	16	15,4	8,5	25,5	142,4	40,6	21,1	9,4	8,9	9,5
Nb	µg/g	3,3	3,2	3,2	6,2	6	3,1	3,7	3,3	6,2	3,5
Mo	µg/g	3,1	3	5,8	3,1	4,3	6,9	3,5	3,7	4,9	7,6
Cd	µg/g	1,1	1	1,1	1	0,9	1	0,6	0,9	0,9	1,1
In	µg/g	1	1,1	1,1	0,9	1,2	0,9	1	0,9	0,9	1

Tablo 6e

21

TEZ – ÇORUM GÜPÜR HAMAMI YAPI MALZEMELERİ ARKEOMETRİK ÇALIŞMALARI - 2014

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)

Harç ve Sıva Örnekler - İz Elementler (<%1)

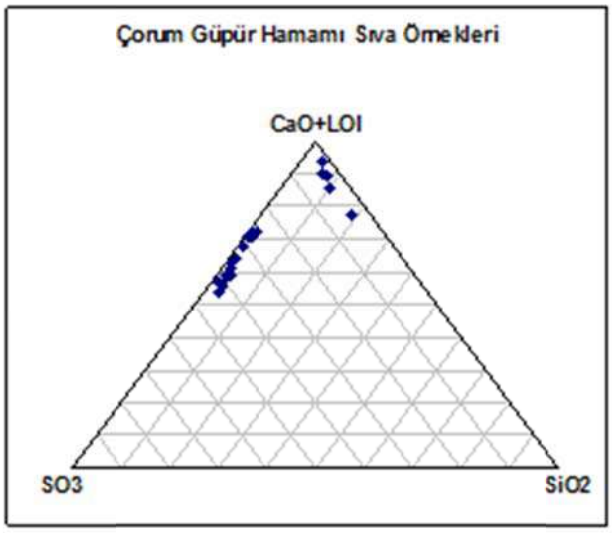
Element	Cono.	ÇGH-84a	ÇGH-84b	ÇGH-86	ÇGH-88a	ÇGH-88b	ÇGH-87a	ÇGH-87b	ÇGH-83a	ÇGH-83b	ÇGH-85o
Sn	µg/g	1,2	1,3	1,2	1,2	1,7	1,1	1	0,8	2,1	1,5
Sb	µg/g	1,3	1,3	1	1,1	1,5	1,1	2,9	1	1,1	1,3
Te	µg/g	1,8	1,7	1,8	1,4	2	1,4	1,9	1,4	1,4	1,7
I	µg/g	3,3	3	5,8	4,1	3,8	2,7	2,5	2,7	2,5	2,9
Cs	µg/g	5,9	5,3	5,2	4,1	6,8	4,4	8,7	4,1	4,3	5
Ba	µg/g	166,4	60,3	39	242,4	350,3	180,7	73	40,8	28,9	17,5
La	µg/g	17,2	11	13	8,4	16,7	20,6	12,5	10,9	9	11,5
Ce	µg/g	17	19,8	17	22,9	43	43	13	11,7	16,5	14,2
Hf	µg/g	2,9	3,8	3,6	4	5,3	4,6	4,4	4	5,4	4,1
Ta	µg/g	3,6	3,6	3,2	3,8	5,6	4,3	3,9	3,6	3,7	3,7
W	µg/g	4,2	3,5	3,2	3,6	4,6	3,9	4	3,2	3	3,3
Hg	µg/g	1,1	1,1	1	1,3	0,6	1,3	1,3	0,4	1	1,1
Tl	µg/g	1,3	1	1	1,3	1,6	1,4	1,4	0,5	1,2	1,1
Pb	µg/g	11,1	4,2	2,7	4,4	9,8	4,9	1,5	2,6	4,4	2,9
Bi	µg/g	1	0,9	1	1	1,2	1,1	1,1	1	1,2	1
Th	µg/g	1	0,8	1	4	4	5,9	3	0,8	0,9	1,2
U	µg/g	6,1	8,1	7,7	8,5	12	12,2	10,3	7,8	8,7	9,7

Tablo 6f

22

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

X-Işını Fluoresans Analizi (PED-XRF)
Harç ve Sıva Örnekler

Çorum Güpür Hamamı'na ait örneklere PED-XRF analizi uygulanmıştır (Tablo 7-9). İncelenen 3 tuğla örneğinden ÇGH-B3 örneği diğer iki örnekten farklılaşmaktadır.

Sıva örnekler 3 ana grup halinde öbeklenmektedir. Örneklerde düşük miktarda SiO2 içerik bulunmaktadır. Alçı içerikli sıvalar SO3 içerikleri ile dikkat çekmektedir.

23

Cementation Index Verileri
Harç ve Sıva Örnekler

Çorum Güpür Hamamı'na ait harç ve sıva örneklerin kimyasal bileşimleri PED-XRF analizi ile belirlenmiştir (Tablo 10,11). Harç ve sıva örneklerde harçların bileşim özellikleri Cementation Index verileri ile değerlendirilmiştir (*Boynton*, 1980).

$$CI = \frac{[2,8\ (\%SiO_2) + 1,1\ (\%Al_2O_3) + 0,7\ (\%Fe_2O_3)]}{[(\%CaO) + 1,4\ (\%MgO)]}$$

Cementation Index (CI) asitte çözünen kısmın bazlarda çözünen kısma oranıdır. Kireç içerikli harçlar agrega içeriği ve türüne bağlı olarak yağlı harç (YK) ve hidrolik harç olarak (ZHK, OHK ve HK) ayrımlandırılmaktadır. Harçlarda toplam agrega içeriği %5'in altında olan yağlı harçlar kireç oranı yani CaO oranı yüksek harçlardır (Tablo 10).

Harçlarda toplam agrega oranı %5'in üzerinde olan harçlar, CaO oranı düşük hidrolikilik özelliği olan harçlardır. Bu tür harçların bileşiminde silisyum (SiO_2), aluminyum (Al_2O_3) ve demir (Fe_2O_3) oranı yüksektir.

İncelenen harç ve sıvaların CI değerleri Tablo 11'de verilmektedir. Harç ve sıva örnekler (ÇGH-S6b dışında) oldukça düşük seviyede CI değerine sahip oldukları görülmektedir. Bu durum sıvaların dayanım özelliklerinin de düşük olduğuna işaret etmektedir.

Cementation Index	Kireç Türü
<0,30	Yağlı Kireç (YK)
0,30 - 0,50	Zayıf Hidrolik Kireç (ZHK)
0,51 - 0,70	Ortalama Hidrolik Kireç (OHK)
0,71 - 1,10	Hidrolik Kireç (HK)
1,11-1,70	Doğal Çimento (DÇ)
1,70<	Çimento (Ç)

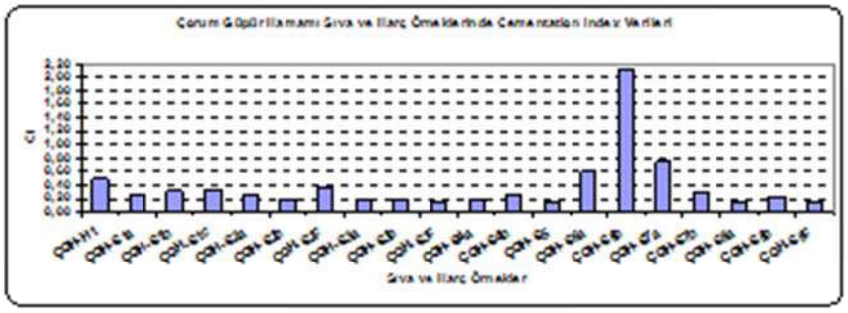
Tablo 10

24

EK-9.(devam) Yapı malzemeleri arkeometrik çalışmaları

Cementation Index Verileri

Harç ve Sıva Örnekler

Örnekler	CI
ÇGH-H1	0,50
ÇGH-81a	0,23
ÇGH-81b	0,32
ÇGH-81c	0,35
ÇGH-82a	0,24
ÇGH-82b	0,19
ÇGH-82c	0,36
ÇGH-83a	0,18
ÇGH-83b	0,18
ÇGH-83c	0,16
ÇGH-84a	0,19
ÇGH-84b	0,27
ÇGH-85	0,13
ÇGH-86a	0,60
ÇGH-86b	2,11
ÇGH-87a	0,75
ÇGH-87b	0,28
ÇGH-88a	0,15
ÇGH-88b	0,23
ÇGH-88c	0,17
Sıva Ort.	0,37

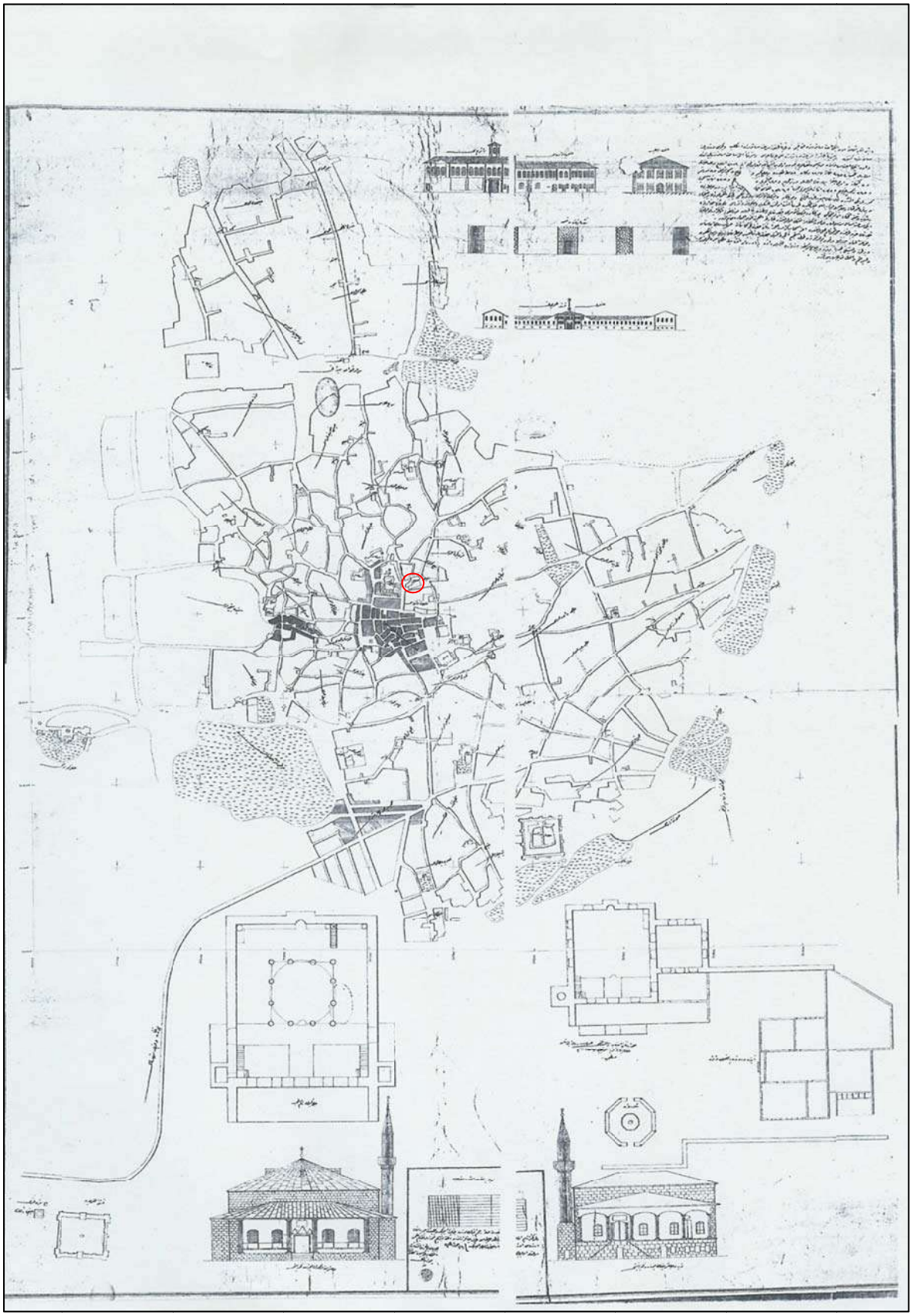
Tablo 10

İncelemelerde Yararlanılan Kaynaklar

Pollard, A.M. ve Heron, C., 1996, "Archaeological Chemistry", The Royal Society of Chemistry, Cambridge.

Rapp, G., 2002, "Archaeomineralogy", Springer-Verlag, Berlin.

EK-10. 8 Temmuz 1892 tarihli Çorum kasabasının plânı ve Güpür Hamamı'nın yeri [49]

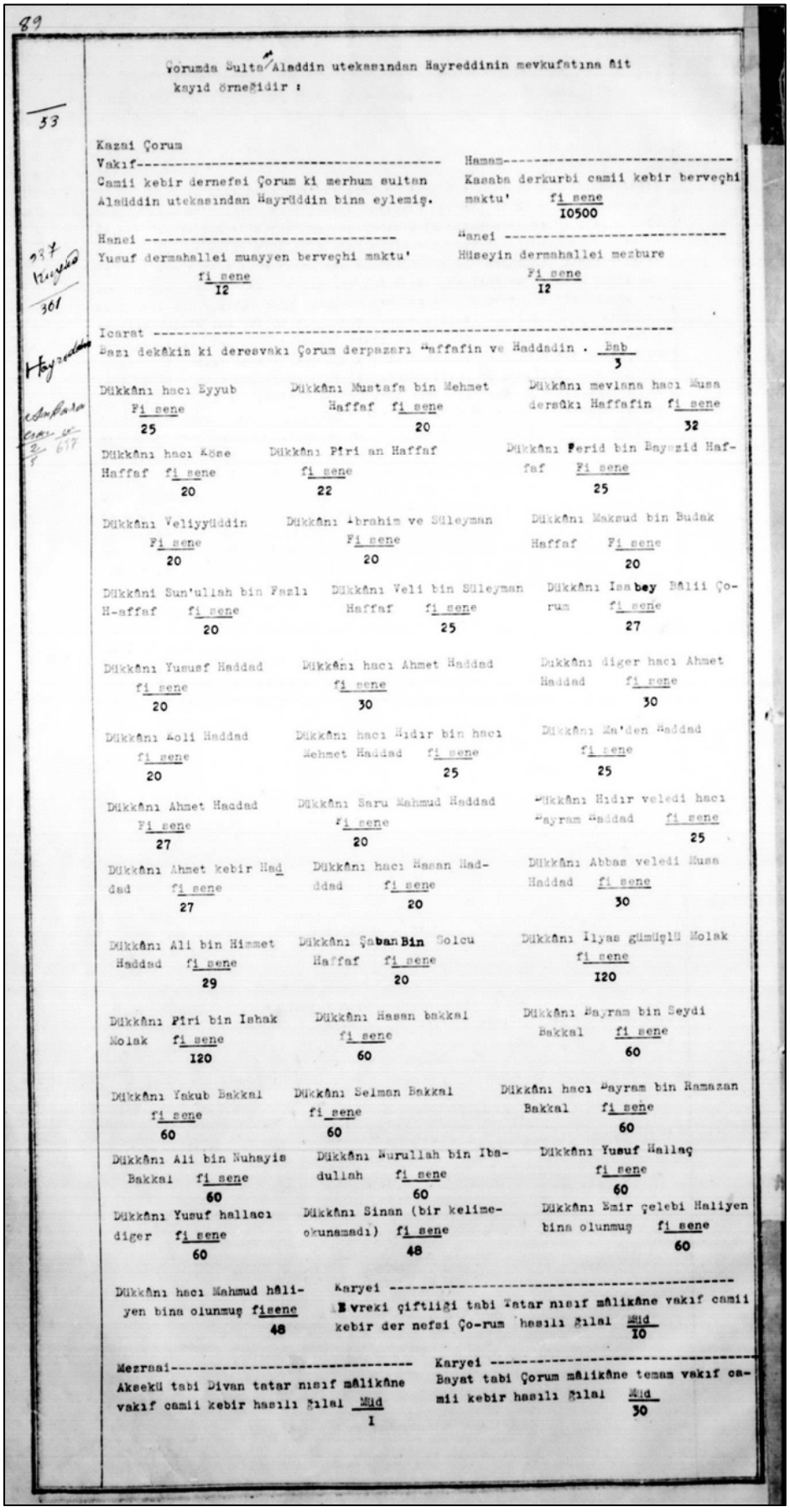
EK-11. Çorum Güpür Hamamı 1726 tarihli vakfiyesi [36]

EK-11.(devam) Çorum Güpür Hamamı 1726 tarihli vakfiyesi [36]

EK-12. Sultan Alâeddin utekasından Hayreddin vakfına ait kayıt örneği [36]

89

Çorumda Sultan Aladdin utekasından Hayreddinin mevkufatına âit kayıd örneğidir :

53

Kazai Çorum

Vakıf---
Camii kebir dernefsi Çorum ki merhum sultan Alaüddin utekasından Hayrüddin bina eylemiş.

Hamam---
Kasaba derkurbi camii kebir berveçhi maktu' fi sene 10500

Hanei ---
Yusuf dermahallei munyyen berveçhi maktu' fi sene 12

Hanei ---
Hüseyin dermahallei mezbure fi sene 12

Icarat ---
Bazı dekâkin ki deresvakı Çorum derpazarı Haffafin ve Haddadin . Bab 3

Dükkânı hacı Eyyub fi sene 25

Dükkânı Mustafa bin Mehmet Haffaf fi sene 20

Dükkânı mevlana hacı Musa dersûkı Haffafin fi sene 32

Dükkânı hacı Ayşe Haffaf fi sene 20

Dükkânı Piri an Haffaf fi sene 22

Dükkânı Ferid bin Bayezid Haffaf Fi sene 25

Dükkânı Veliyyüddin Fi sene 20

Dükkânı İbrahim ve Süleyman Fi sene 20

Dükkânı Maksud bin Budak Haffaf Fi sene 20

Dükkânı Sun'ullah bin Fazlı Haffaf fi sene 20

Dükkânı Veli bin Süleyman Haffaf fi sene 25

Dükkânı Isa bey Bâlii Çorum fi sene 27

Dükkânı Yusuf Haddad fi sene 20

Dükkânı hacı Ahmet Haddad fi sene 30

Dükkânı diger hacı Ahmet Haddad fi sene 30

Dükkânı Ali Haddad fi sene 20

Dükkânı hacı Hıdır bin hacı Mehmet Haddad fi sene 25

Dükkânı Ma'den Haddad fi sene 25

Dükkânı Ahmet Haddad Fi sene 27

Dükkânı Saru Mahmud Haddad Fi sene 20

Dükkânı Hıdır veledi hacı Bayram Haddad fi sene 25

Dükkânı Ahmet kebir Haddad fi sene 27

Dükkânı hacı Hasan Haddad fi sene 20

Dükkânı Abbas veledi Musa Haddad fi sene 30

Dükkânı Ali bin Himmet Haddad fi sene 29

Dükkânı Şaban Bin Solcu Haffaf fi sene 20

Dükkânı İlyas gümüşlü Molak fi sene 120

Dükkânı Piri bin Ishak Molak fi sene 120

Dükkânı Hasan bakkal fi sene 60

Dükkânı Bayram bin Seydi Bakkal fi sene 60

Dükkânı Yakub Bakkal fi sene 60

Dükkânı Selman Bakkal fi sene 60

Dükkânı hacı Bayram bin Ramazan Bakkal fi sene 60

Dükkânı Ali bin Nuhsyis Bakkal fi sene 60

Dükkânı Nurullah bin Ibadullah fi sene 60

Dükkânı Yusuf Hallaç fi sene 60

Dükkânı Yusuf hallacı diger fi sene 60

Dükkânı Sinan (bir kelime okunamadı) fi sene 48

Dükkânı Emir çelebi Haliyen bina olunmuş fi sene 60

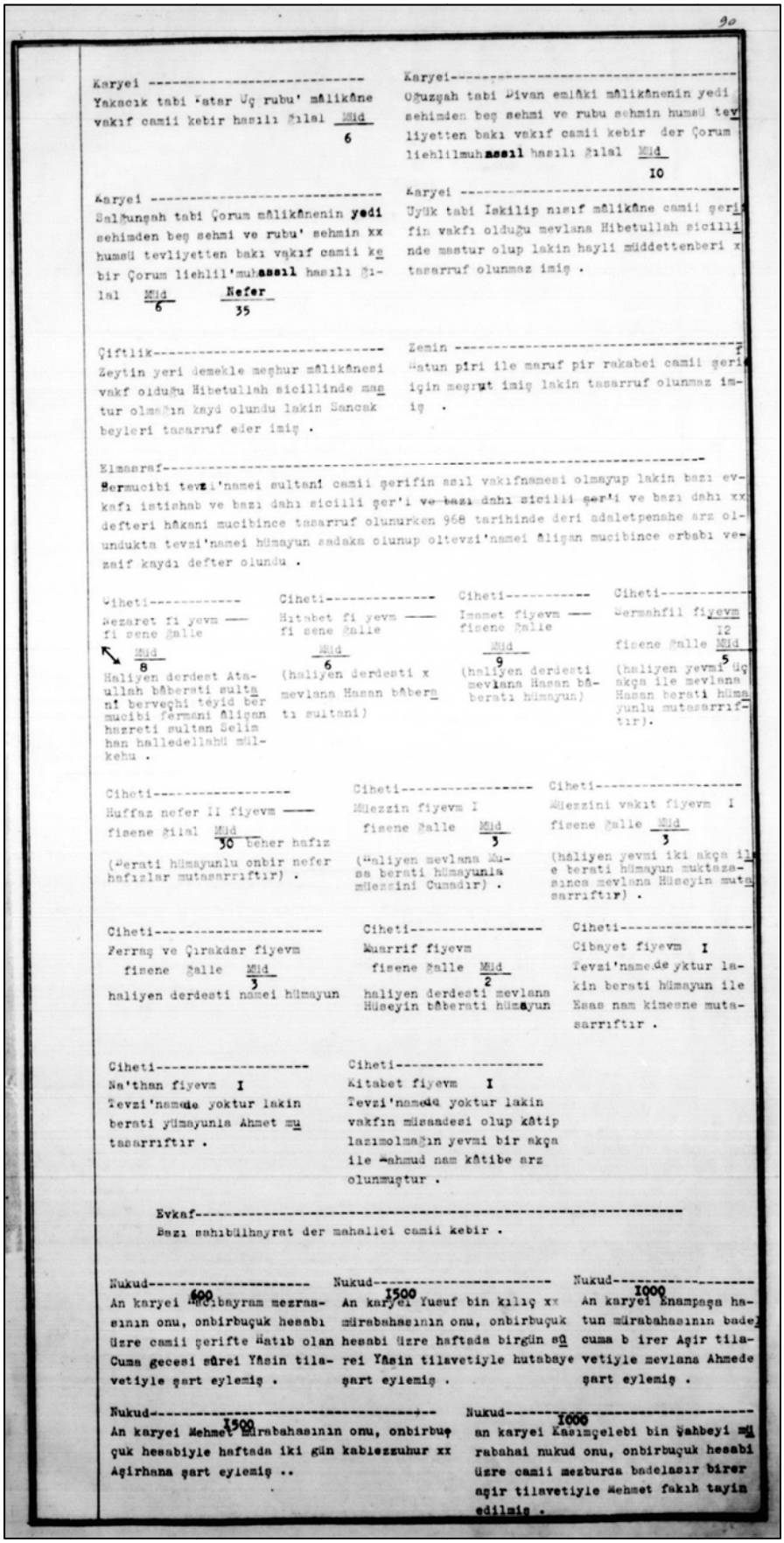
Dükkânı hacı Mahmud hâliyen bina olunmuş fisene 48

Karyei ---
Evreki çiftliği tabi Tatar nısıf mâlikâne vakıf camii kebir der nefsi Çorum hasılı Gılal Mid 10

Mezraai---
Akseki tabi Divan tatar nısıf mâlikâne vakıf camii kebir hasılı Gılal Mid 1

Karyei ---
Bayat tabi Çorum mâlikâne temam vakıf camii kebir hasılı Gılal Mid 30

EK-12.(devam) Sultan Alâeddin utekasından Hayreddin vakfına ait kayıt örneği [36]

90

Karyei ----------
Yakacık tabi 'atar Üç rubu' mâlikâne vakıf camii kebir hasılı Şilal Mid 6

Karyei----------
Oğuzşah tabi Divan emlâki mâlikânenin yedi sehimden beş sehmi ve rubu sehmin humsü tevliyetten bakı vakıf camii kebir der Çorum liehlilmuhassıl hasılı Şilal Mid 10

Karyei ----------
Salkunşah tabi Çorum mâlikânenin yedi sehimden beş sehmi ve rubu' sehmin xx humsü tevliyetten bakı vakıf camii kebir Çorum liehlil'muhassıl hasılı Şilal Mid 6 Nefer 35

Karyei ----------
Uyük tabi İskilip nısıf mâlikâne camii gerifin vakfı olduğu mevlana Hibetullah sicillinde mastur olup lakin hayli müddettenberi xx tasarruf olunmaz imiş .

Çiftlik----------
Zeytin yeri demekle meşhur mâlikânesi vakf olduğu Hibetullah sicillinde mastur olmağın kayd olundu lakin Sancak beyleri tasarruf eder imiş .

Zemin ----------
Hatun piri ile maruf pir rakabei camii gerifi için meşrut imiş lakin tasarruf olunmaz imiş .

Elmasraf----------
Bermucibi tevzi'namei sultani camii gerifin asıl vakıfnamesi olmayup lakin bazı evkafı istishab ve bazı dahı sicilli ger'i ve bazı dahı xx defteri hâkani mucibince tasarruf olunurken 968 tarihinde deri adaletpenahe arz olundukta tevzi'namei hümayun sadakа olunup oltevzi'namei âlişan mucibince erbabı vezaif kaydı defter olundu .

Ciheti----------
Nezaret fi yevm —— fi sene Şalle Mid 8
Haliyen derdest Ataullah bâberati sultani berveçhi teyid ber mucibi fermanı âlişan hazreti sultan Selim han halledellahü mülkehu .

Ciheti----------
Hitabet fi yevm —— fi sene Şalle Mid 6
(haliyen derdesti x mevlana Hasan bâberati sultani)

Ciheti----------
İmamet fiyevm —— fisene Şalle Mid 9
(haliyen derdesti mevlana Hasan bâberati hümayun)

Ciheti----------
Germahfil fiyevm 12 fisene Şalle Mid 5
(haliyen yevmi üç akça ile mevlana Hasan berati hümayunlu mutasarriftir).

Ciheti----------
Huffaz nefer 11 fiyevm —— fisene Şilal Mid 30 beher hafız
(Berati hümayunlu onbir nefer hafızlar mutasarriftir) .

Ciheti----------
Müezzin fiyevm I fisene Şalle Mid 3
(haliyen mevlana Musa berati hümayunla müezzini Cumadır) .

Ciheti----------
Müezzini vakıt fiyevm I fisene Şalle Mid 3
(haliyen yevmi iki akça ile berati hümayun muktazasınca mevlana Hüseyin mutasarriftır) .

Ciheti----------
Ferraş ve Çırakdar fiyevm fisene Şalle Mid 3
haliyen derdesti namei hümayun

Ciheti----------
Müsarrif fiyevm fisene Şalle Mid 2
haliyen derdesti mevlana Hüseyin bâberati hümayun

Ciheti----------
Cibayet fiyevm I
Tevzi'namede yoktur lakin berati hümayun ile Esas nam kimesne mutasarriftır .

Ciheti----------
Na'than fiyevm I
Tevzi'namede yoktur lakin berati yümayunla Ahmet mu tasarriftır .

Ciheti----------
Kitabet fiyevm I
Tevzi'namede yoktur lakin vakfın müsaadesi olup kâtip lazımolmağın yevmi bir akça ile Mahmud nam kâtibe arz olunmuştur .

Evkaf----------
Bazı sahibülhayrat der mahallei camii kebir .

Nukud----------
An karyei Mecibayram mezrasının onu, onbirbuçuk hesabı üzre camii şerifte hatıb olan Cuma gecesi sûrei Yâsin tilavetiyle şart eylemiş . 400

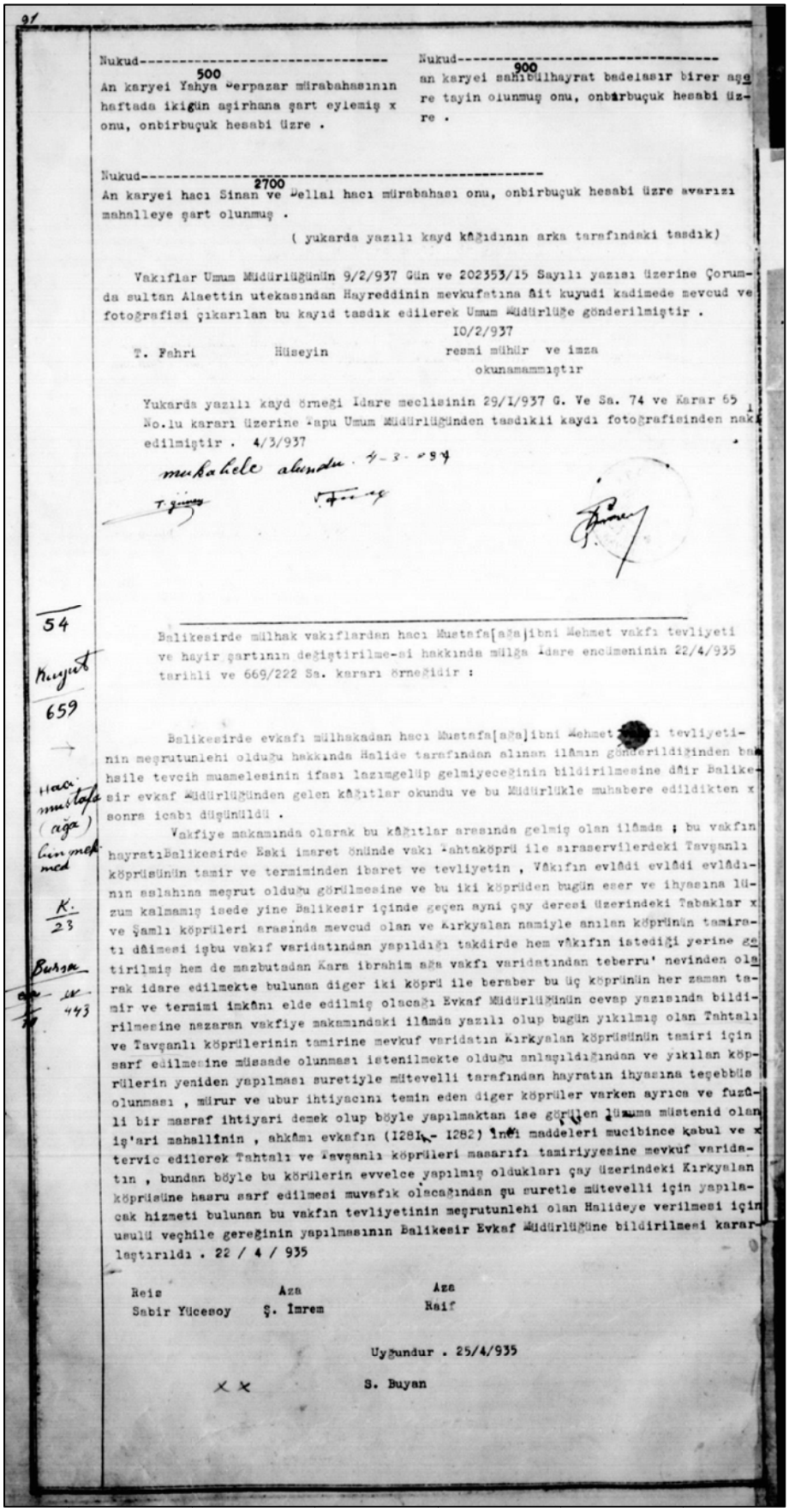
Nukud----------
An karyei Yusuf bin kılıç xx mürabahasının onu, onbirbuçuk hesabi üzre haftada birgün sûrei Yâsin tilavetiyle hutabaye şart eylemiş . 1500

Nukud----------
An karyei Enampaşa hatun mürabahasının bade cuma b irer âşir tilavetiyle mevlana Ahmede şart eylemiş . 1000

Nukud----------
An karyei Mehmet mürabahasının onu, onbirbuçuk hesabiyle haftada iki gün kabiezzuhur xx Âşirhana şart eylemiş .. 1500

Nukud----------
an karyei Kasımçelebi bin Yahbeyi mürabahai nukud onu, onbirbuçuk hesabi üzre camii mezburda badelasır birer âşir tilavetiyle Mehmet fakih tayin edilmiş . 1000

EK-12.(devam) Sultan Alâeddin utekasından Hayreddin vakfına ait kayıt örneği [36]

91

Nukud---------- 500
An karyei Yahya Serpazar mürabahasının haftada ikigün ağırhane şart eylemiş x onu, onbirbuçuk hesabi üzre .

Nukud---------- 900
an karyei sahibülhayrat bedelasır birer ağa re tayin olunmuş onu, onbirbuçuk hesabi üzre .

Nukud---------- 2700
An karyei hacı Sinan ve Bellai hacı mürabahası onu, onbirbuçuk hesabi üzre avarızı mahalleye şart olunmuş .

(yukarda yazılı kayd kâğıdının arka tarafındaki tasdik)

Vakıflar Umum Müdürlüğünün 9/2/937 Gün ve 202353/15 Sayılı yazısı üzerine Çorumda sultan Alaettin utekasından Hayreddinin mevkufatına âit kuyudi kadimede mevcud ve fotoğrafisi çıkarılan bu kayıd tasdik edilerek Umum Müdürlüğe gönderilmiştir .

IO/2/937

T. Fahri Hüseyin resmi mühür ve imza okunamammıştır

Yukarda yazılı kayd örneği İdare meclisinin 29/I/937 G. Ve Sa. 74 ve Karar 65 No.lu kararı üzerine Tapu Umum Müdürlüğünden tasdikli kaydı fotoğrafisinden nakl edilmiştir . 4/3/937

mukabele olundu . 4-3-937

54

Kuyudi 659

Hacı mustafa (ağa) ibni mehmed

K: 23

Bursa ... 443

Balikesirde mülhak vakıflardan hacı Mustafa[ağa]ibni Mehmet vakfı tevliyeti ve hayir şartının değiştirilme-si hakkında mülga İdare encümeninin 22/4/935 tarihli ve 669/222 Sa. kararı örneğidir :

Balikesirde evkafı mülhakadan hacı Mustafa[ağa]ibni Mehmet vakfı tevliyetinin meşrutunlehi olduğu hakkında Halide tarafından alınan ilâmın gönderildiğinden bahsile tevcih muamelesinin ifası lazımgelüp gelmiyeceğinin bildirilmesine dâir Balikesir evkaf Müdürlüğünden gelen kâğıtlar okundu ve bu Müdürlükle muhabere edildikten x sonra icabı düşünüldü .

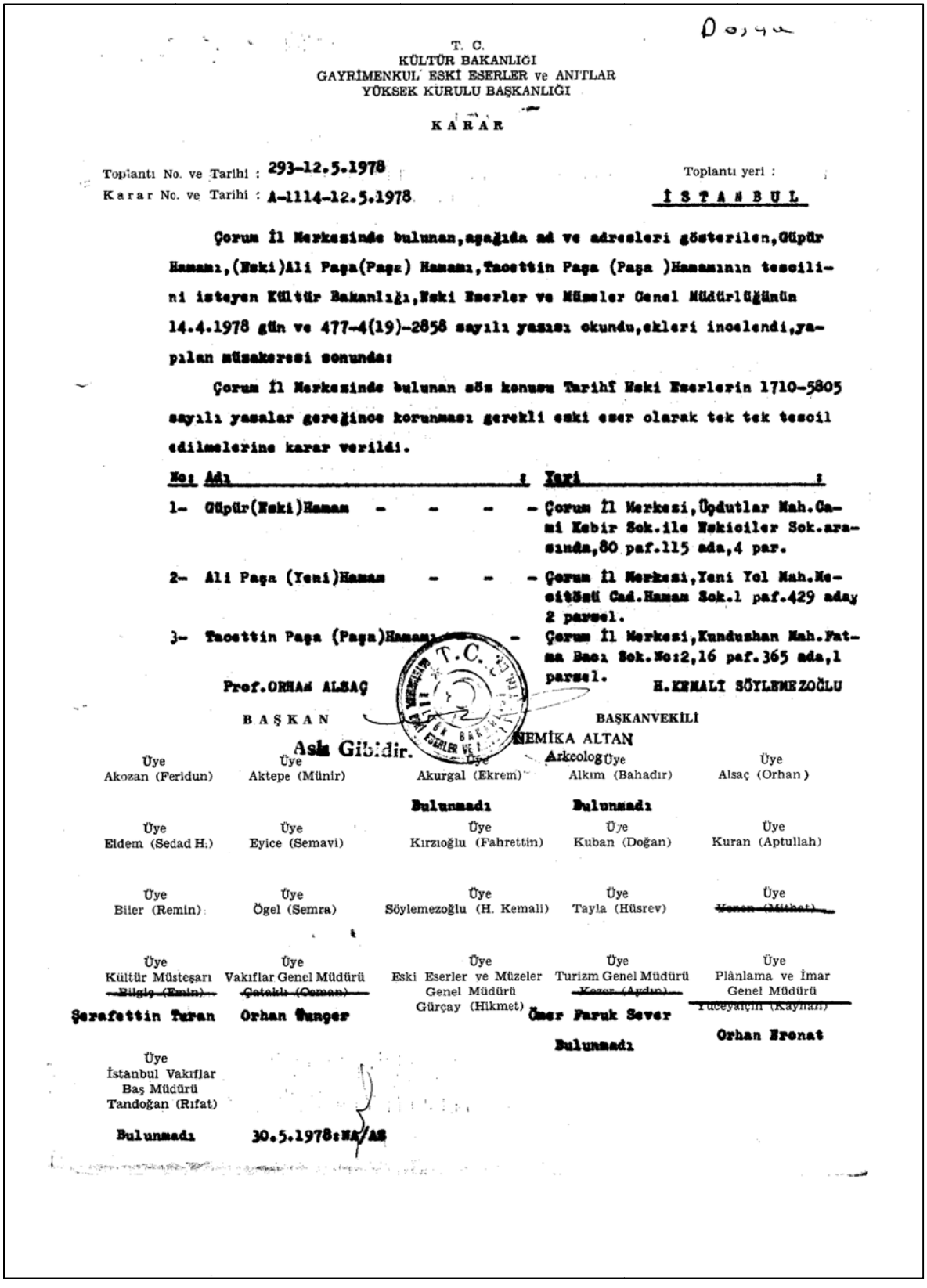
Vakfiye makamında olarak bu kâğıtlar aresında gelmiş olan ilâmda ; bu vakfın hayratıBalikesirde Eski imaret önünde vakı Tahtaköprü ile sıraservilerdeki Tavşanlı köprüsünün tamir ve teriminden ibaret ve tevliyetin , Vâkıfın evlâdı evlâdı evlâdının salahına meşrut olduğu görülmesine ve bu iki köprüden bugün eser ve ihyasına lüzum kalmamış isede yine Balikesir içinde geçen ayni çay deresi üzerindeki Tabaklar x ve Şamlı köprüleri arasında mevcud olan ve Kırkyalan namiyle anılan köprünün tamiratı dâimesi içbu vakıf varidatından yapıldığı takdirde hem vâkıfın istediği yerine getirilmiş hem de mazbutadan Kara ibrahim ağa vakfı varidatından teberru' nevinden olarak idare edilmekte bulunan diger iki köprü ile beraber bu üç köprünün her zaman tamir ve teriimi imkânı elde edilmiş olacağı Evkaf Müdürlüğünün cevap yazısında bildirilmesine nazaran vakfiye makamındaki ilâmda yazılı olup bugün yıkılmış olan Tahtalı ve Tavşanlı köprülerinin tamirine mevkuf varidatın Kırkyalan köprüsünün tamiri için sarf edilmesine müsaade olunması istenilmekte olduğu anlaşıldığından ve yıkılan köprülerin yeniden yapılması suretiyle mütevelli tarafından hayratın ihyasına teşebbüs olunması , mürur ve ubur ihtiyacını temin eden diger köprüler varken ayrıca ve fuzûli bir masraf ihtiyari demek olup böyle yapılmaktan ise görülen lüzuma müstenid olan iş'ari mahallinin , ahkâmı evkafın (1281 - 1282) inci maddeleri mucibince kabul ve x tervic edilerek Tahtalı ve Tavşanlı köprüleri masarıfı tamiriyyesine mevkuf varidatın , bundan böyle bu köprülerin evvelce yapılmış oldukları çay üzerindeki Kırkyalan köprüsüne hasru sarf edilmesi muvafık olacağından şu suretle mütevelli için yapılacak hizmeti bulunan bu vakfın tevliyetinin meşrutunlehi olan Halideye verilmesi için usulü veçhile gereğinin yapılmasının Balikesir Evkaf Müdürlüğüne bildirilmesi kararlaştırıldı . 22 / 4 / 935

Reis Sabir Yücesoy — Aza Ş. İmrem — Aza Naif

Uygundur . 25/4/935

x x S. Buyan

EK-13. Çorum Güpür Hamamı tescil kararı belgesi [36]

Doğu

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
GAYRİMENKUL ESKİ ESERLER ve ANITLAR
YÜKSEK KURULU BAŞKANLIĞI

KARAR

Toplantı No. ve Tarihi : 293-12.5.1978
Karar No. ve Tarihi : A-1114-12.5.1978

Toplantı yeri :
İSTANBUL

Çorum İl Merkezinde bulunan,aşağıda ad ve adresleri gösterilen,Güpür Hamamı,(Eski)Ali Paşa(Paşa) Hamamı,Tacettin Paşa (Paşa)Hamamının tescilini isteyen Kültür Bakanlığı,Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün 14.4.1978 gün ve 477-4(19)-2858 sayılı yazısı okundu,ekleri incelendi,yapılan müzakeresi sonunda:

Çorum İl Merkezinde bulunan söz konusu Tarihî Eski Eserlerin 1710-5805 sayılı yasalar gereğince korunması gerekli eski eser olarak tek tek tescil edilmelerine karar verildi.

No:	Adı	Yeri
1-	Güpür(Eski)Hamam	Çorum İl Merkezi,Üçdutlar Mah.Cami Kebir Sok.ile Eskiciler Sok.arasında,80 paf.115 ada,4 par.
2-	Ali Paşa (Yeni)Hamam	Çorum İl Merkezi,Yeni Yol Mah.Mecitözü Cad.Hamam Sok.1 paf.429 ada, 2 parsel.
3-	Tacettin Paşa (Paşa)Hamamı	Çorum İl Merkezi,Kundubaban Mah.Fatma Bacı Sok.No:2,16 paf.365 ada,1 parsel.

Prof.ORHAN ALSAÇ
BAŞKAN

H.KEMALİ SÖYLEMEZOĞLU
BAŞKANVEKİLİ

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI ESKİ ESERLER VE

Aslı Gibidir.

NEMİKA ALTAN
Arkeolog

Üye Akozan (Feridun)	Üye Aktepe (Münir)	Üye Akurgal (Ekrem) Bulunmadı	Üye Alkım (Bahadır) Bulunmadı	Üye Alsaç (Orhan)
Üye Eldem (Sedad H.)	Üye Eyice (Semavi)	Üye Kırzıoğlu (Fahrettin)	Üye Kuban (Doğan)	Üye Kuran (Aptullah)
Üye Biler (Remin)	Üye Ögel (Semra)	Üye Söylemezoğlu (H. Kemali)	Üye Tayla (Hüsrev)	Üye ~~Yenen (Mithat)~~
Üye Kültür Müsteşarı ~~Bilgiç (Emin)~~ Şerafettin Turan	Üye Vakıflar Genel Müdürü ~~Çetekli (Osman)~~ Orhan Güngör	Üye Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü Gürçay (Hikmet)	Üye Turizm Genel Müdürü ~~Kozer (Aydın)~~ Ömer Faruk Sever Bulunmadı	Üye Planlama ve İmar Genel Müdürü ~~Yüceyalçın (Kayhan)~~ Orhan Eronat
Üye İstanbul Vakıflar Baş Müdürü Tandoğan (Rıfat) Bulunmadı	30.5.1978:HA/AS			

EK-13.(devam) Çorum Güpür Hamamı tescil kararı belgesi [36]

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANKARA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU

KARAR

Aslı Gibidir.
Müdür

Toplantı Tarihi ve No. : 11.6.1991 166
Karar Tarihi ve No. : 11.6.1991 1829

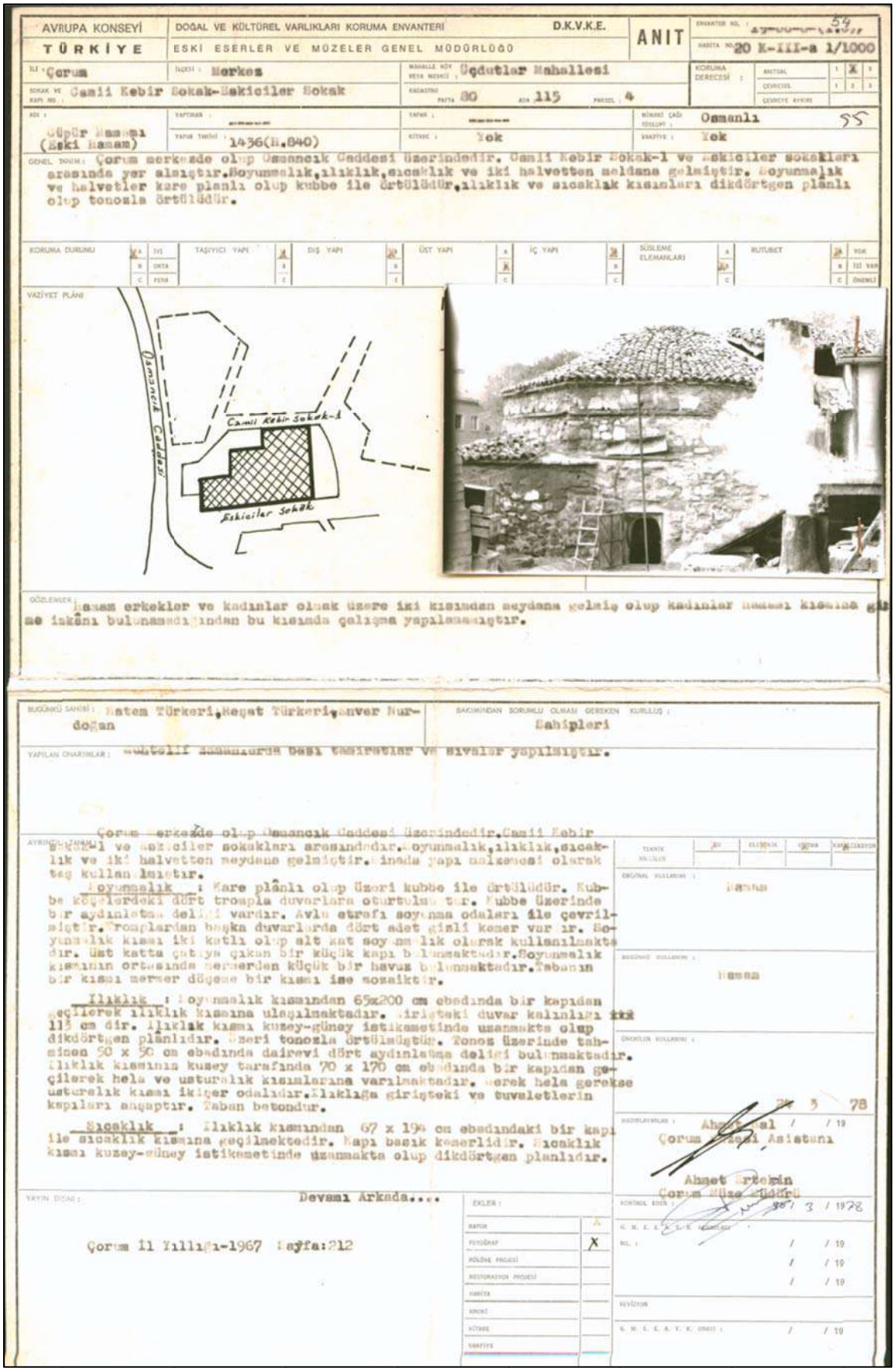
Toplantı Yeri : ANKARA

- 4 -

ENV NO	ADRES	KADASTRAL PAFTA	ADA	PARSEL	İMAR PAFTASI
47	Yeniyol Mah.1.Saray S.No:19	4	434	39	20KIIIa
47A	" " " " "No:17-17A	4	434	40	20KIIIa
48	Karakeçili M.Azap Ahmet S.No:27-27A-27B	70	139	56	20KIIIa
49	" " " " "No25-25A-25B	70	139	57	20KIIIa
50	" " Azap Ahmet Sokak NO:1-1A 3-3A-3B-3C	70	139	67-68 84	20KIIIa
51	Karakeçili M.Azap Ahmet Sok.No:5	70	139	66	20KIIIa
52	" " " " "No:7-7A	70	139	65	20KIIIa
53	Üçtutlar M.Eskiciler Dikiciler Çarşısı	80	115ada ile 547-116ada arası eskiciler S.		20KIIIa
54	Üçtutlar Mah.Güpür Hamamı	80	115	4	20KIIIa
55	" M. 1.Osmancık S.No:8	80	114	14-15	20KIIIa
56	" " Osmancık S.No:9-9A	80	118	16	20KIIIa
57	" " " " No:22A-22B	80	Eski 113 Yeni 1098	44	20KIIIa
58	Çöplü Mah.İstiklal İlkokulu	87	15	20	20KIIIa
59	" " Ulu Camii	87	16	Eski 1,2,3,4 Yeni 3,19	20KIIIa
60	Kunduzhan Mah. Paşa Hamamı	16	365	1	20KIIIa

./..

EK-14. Çorum Güpür Hamamı envanter fişi [48]

AVRUPA KONSEYİ
TÜRKİYE
DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E.
ESKİ ESERLER VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANIT
ENVANTER NO. : 54
HARİTA NO. 20 K-III-a 1/1000

İLİ : Çorum
İLÇESİ : Merkez
MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ : Üçdutlar Mahallesi
KORUMA DERECESİ : ARKİTEKTONİK 1 X 3 ; ÇEVRESEL 1 2 3 ; ÇEVRİYE AYKIRI
SOKAK VE KAPI NO. : Camii Kebir Sokak-Eskiciler Sokak
KADASTRO PAFTA 80 ADA 115 PARSEL 4
ADI : Güpür Hamamı (Eski Hamam)
YAPTIRAN : ------
YAPIM TARİHİ : 1436(H.840)
YAPIM : ------
KİTABE : Yok
MİMARİ ÇAĞ VEYA ÜSLUP : Osmanlı
VAKFİYE : Yok
55

GENEL TANIM: Çorum merkezde olup Osmancık Caddesi üzerindedir. Camii Kebir Sokak-i ve Eskiciler sokakları arasında yer almıştır. Soyunmalık, ılıklık, sıcaklık ve iki halvetten meydana gelmiştir. Soyunmalık ve halvetler kare planlı olup kubbe ile örtülüdür, ılıklık ve sıcaklık kısımları dikdörtgen planlı olup tonozla örtülüdür.

KORUMA DURUMU: A İYİ, B ORTA, C FENA — TAŞIYICI YAPI — DIŞ YAPI — ÜST YAPI — İÇ YAPI — SÜSLEME ELEMANLARI — RUTUBET: A YOK, B AZ VAR, C ÖNEMLİ

VAZİYET PLANI

GÖZLEMLER: Hamam erkekler ve kadınlar olmak üzere iki kısımdan meydana gelmiş olup kadınlar hamamı kısmına gi me imkânı bulunamadığından bu kısımda çalışma yapılamamıştır.

SUĞUNU SAHİBİ : Hatem Türkeri, Reşat Türkeri, Anver Nurdoğan
BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ : Sahipleri

YAPILAN ONARIMLAR : Muhtelif tarihlerde bazı tamiratlar ve sıvalar yapılmıştır.

AYRINTILI TANIMI: Çorum merkezde olup Osmancık Caddesi üzerindedir. Camii Kebir Sokak-i ve Eskiciler sokakları arasındadır. Soyunmalık, ılıklık, sıcaklık ve iki halvetten meydana gelmiştir. Binada yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır.

Soyunmalık : Kare planlı olup üzeri kubbe ile örtülüdür. Kubbe köşelerdeki dört trompla duvarlara oturtulmuştur. Kubbe üzerinde bir aydınlatma deliği vardır. Avlu etrafı soyunma odaları ile çevrilmiştir. Trompların başka duvarlarda dört adet gizli kemer vardır. Soyunmalık kısmı iki katlı olup alt kat soyunmalık olarak kullanılmaktadır. Üst katta çatıya çıkan bir küçük kapı bulunmaktadır. Soyunmalık kısmının ortasında kemerden küçük bir havuz bulunmaktadır. Tabanın bir kısmı mermer döşeme bir kısmı ise sonradır.

Ilıklık : Soyunmalık kısmından 65x200 cm ebadında bir kapıdan geçilerek ılıklık kısmına ulaşılmaktadır. Girişteki duvar kalınlığı 115 cm dir. Ilıklık kısmı kuzey-güney istikametinde uzanmakta olup dikdörtgen planlıdır. Üzeri tonozla örtülüdür. Tonoz üzerinde tahminen 50 x 50 cm ebadında dairevi dört aydınlatma deliği bulunmaktadır. Ilıklık kısmının kuzey tarafında 70 x 170 cm ebadında bir kapıdan geçilerek hela ve usturalık kısımlarına varılmaktadır. Gerek hela gerekse usturalık kısmı ikişer odalıdır. Ilıklığa girişteki ve tuvaletlerin kapıları ahşaptır. Taban betondur.

Sıcaklık : Ilıklık kısmından 67 x 190 cm ebadındaki bir kapı ile sıcaklık kısmına geçilmektedir. Kapı basık kemerlidir. Sıcaklık kısmı kuzey-güney istikametinde uzanmakta olup dikdörtgen planlıdır.

TEKNİK ÖZELLİKLER : BİÇİM | ELEMAN | YAPIM | KARŞILAŞTIRMA
ORİJİNAL KULLANIMI : Hamam
MEVCUT KULLANIMI : Hamam
ÖNERİLEN KULLANIM :

HAZIRLAYANLAR : Ahmet Erkal / / 19
Çorum Müze Müdürü
Ahmet Erkal
Çorum Müze Müdürü
KONTROL EDEN : 3 / 1978
G. M. E. E. A. Y. K. ÜYESİ : / / 19
NO. : / / 19
/ / 19
/ / 19
REVİZYON
G. M. E. E. A. Y. K. ÜYESİ : / / 19

YAYIN DIŞI : Devamı Arkada....

Çorum İl Yıllığı-1967 Sayfa:212

EKLER : RAPOR | FOTOĞRAF X | RÖLÖVE PROJESİ | RESTORASYON PROJESİ | HARİTA | KROKİ | KİTABE | VAKFİYE

EK-14.(devam) Çorum Güpür Hamamı envanter fişi [48]

Dikdörtgen palmlı sıcaklık kısmından üzeri tonozla örtülü olup tonoz üzerinde 2+1+1 olmak üzere toplam 4 adet aydınlatma deliği vardır. Sıcaklık kısmının kuzey tarafı 280 x 344 ebadında bir oda şeklinde almıştır. Odanın üzeri tek kubbeli olup kubbe köşelerdeki 4 trompla duvarlara bindirilmiştir. Kubbe üzerinde 1 adet aydınlatma deliği bulunmaktadır. Kornalardan beşi mermer ikisi betondandır. Mermer kornalar orjinaldir.

HALVET - I : Sıcaklık kısmından 67 x 194 cm ebadındaki basık kemerli bir kapıdan geçilerek halvet kısmına girilmektedir. Halvet kısmı kare planlı olup tek kubbelidir. Kubbe köşelerdeki dört trompla duvarlara oturtulmuştur. Kubbede içiçe iki dairevi çizgi üzerinde 6+4 ve ortada 1 adet olmak üzere toplam 11 aydınlatma deliği vardır. Küsey duvarında küçük bir niş bulunmaktadır. Taban mermer olup üç adet korna vardır. Kornalardan ikisi betonr biri mermerdir.

Halvet II : Kare planlı olup tek kubbelidir. Kubbe dört köşede tromplarla duvarlara bindirilmiştir. I.Halvetten 64 x187 cm ebadındaki bir kapı ile bu kısma girilmektedir.Kubbede içiçe iki dairevi çizgi üzerinde dıştan içe doğru sırasıyla 6+4 ve ortada 1 adet olmak üzere toplam 11 aydınlatma deliği vardır. Taban mermerle kaplı olup 4 adet korna vardır. Kornalardan ikisi de beton ikisi mermerdir. Küsey duvarında buhar kazanına açılan 65 x 144 cm ebadında bir geçit vardır. Bu geçide mermerden 4 basamaklı merdivenle çıkılmaktadır.

20-29/6/1989

110 17-4-928

EK-15. Çorum Güpür Hamamı sit alanları belgesi [39]

SİT ALANLARI

ADI	**GÜPÜR HAMAMI**				
ADRESİ	Çorum – Merkez – Üçtutlar Mahallesi		**MÜLKİYETİ**		Mehmet NURDOĞAN
TÜRÜ VE DERECESİ			**TESCİL TARİHİ VE KARARI**		12.05.1978 / A-1114
ADA	115	**PAFTA**	80	**PARSEL**	4
ORİJİNAL KULLANIMI	Hamam		**ŞİMDİKİ KULLANIMI**		Hamam
ÖLÇÜLER	**YÜKSEKLİK**		**GENİŞLİK**		**UZUNLUK**	

KONUMU VE GENEL TANIMI: Osmanlı mimari örneklerinden olan hamam, 1436 yılında yapılmıştır. Hamam, kadınlar ve erkekler bölümü olmak üzere iki kısımdan meydana gelmektedir. Kadınlar kısmı 1960 yılında yapılarak hamama eklenmiştir. Soyunmalık ve sıcaklık bölümünden oluşmaktadır. Erkekler bölümü; soyunmalık, ılıklık, sıcaklık ve iki halvetten meydana gelmektedir. Soyunmalık ve halvetler kare planlı olup kubbeyle, ılıklık ve sıcaklık kısımları ise dikdörtgen planlı ve tonozla örtülüdür. Hamamda yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır.

YAYINLAR:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : TAĞCI, Burcu
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 02.01.1985, Adapazarı
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (312) 5823604
Faks :
E-Posta : burcucosar@gazi.edu.tr

Eğitim

Derece	Okul/Program	Mezuniyet tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi/Mimarlık	2015
Lisans	Selçuk Üniversitesi/Mimarlık	2008
Lise	Çorum Anadolu Lisesi	2003

İş Deneyimi

Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2010-2011	Ser Mimari Tasarım	Mimar
2011-2011	Essa Mimarlık	Mimar
2011-2012	Amasya Üniversitesi	Araştırma Görevlisi
2012-Halen	Gazi Üniversitesi	Araştırma Görevlisi

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Yüzme, Kitap Okumak, Sinema

GAZİ GELECEKTİR...